

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

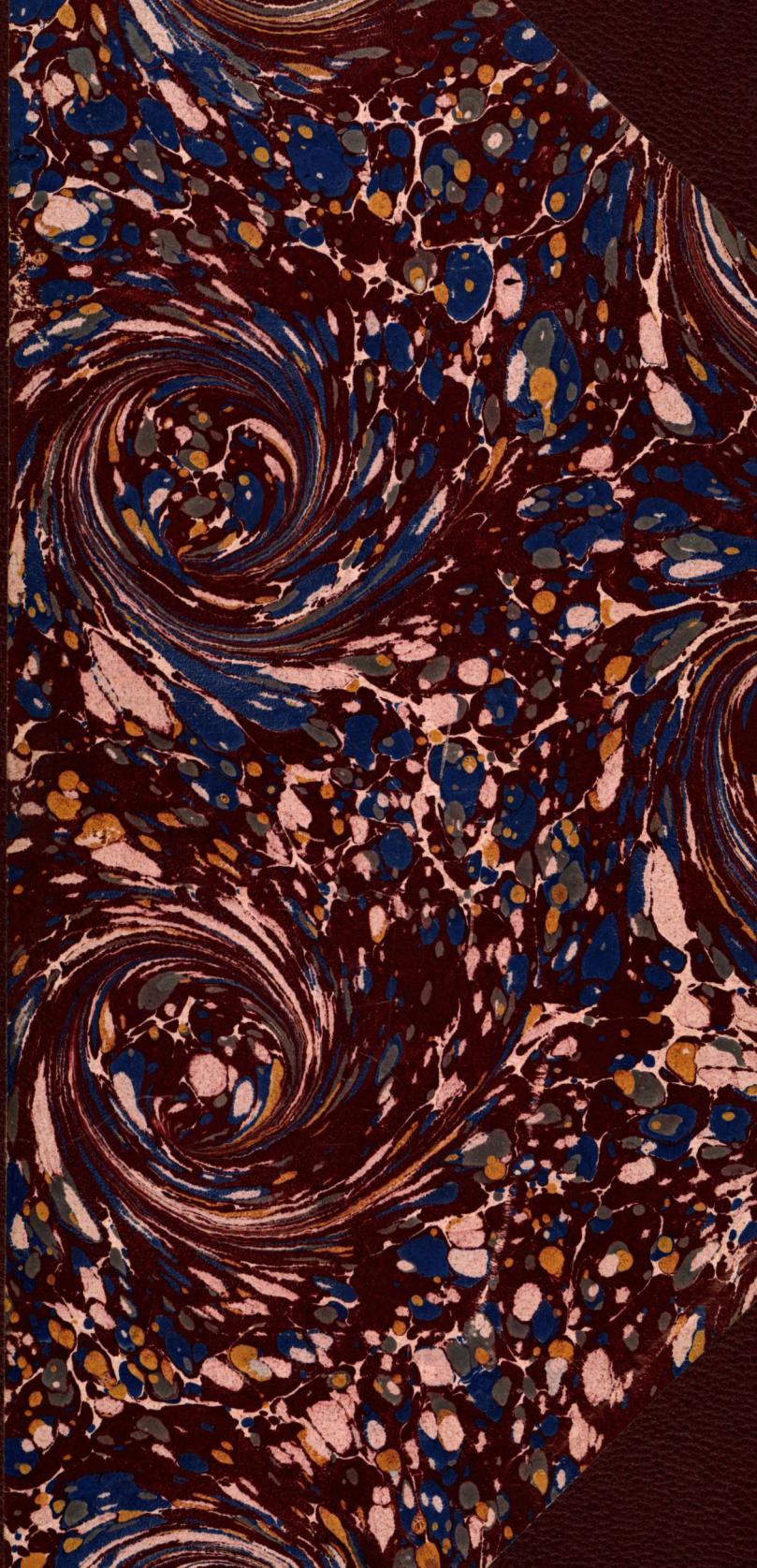
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

56DE AARGANG
(10. RÆKKE 2. BIND)

1935

UDGIVET AF
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

I KOMMISSION:
LEVIN & MUNKSGAARDS FORLAG
EJNAR MUNKSGAARD
KØBENHAVN 1935

Redigeret af Samfundets Skriftudvalg
ved
H. HJORTH-NIELSEN

JOHANN BÖCKER VON DELDEN UND SEINE NACHKOMMEN IN RUSSLAND

Af Erik Amburger.

Familien von Delden er en af de ikke faa flamske Slægter, der, foranlediget ved Religionsfølgelserne i deres Hjemstavn, søgte til Danmark, og har taget Navn efter Byen Delden Øst for Deventer. Den indkom hertil med *Johan von Delden*, der allerede i 1580, da han optoges i Danske Kompagni, var en anset Borger i København, som havde flere Skibe i Søen og Aaret efter og senere ses at have leveret betydelige Kvantar Rhinskin til de kongelige Slotte. Han var endnu 1589, 25. Juli, i Live, i Live, men var død Aaret efter, før 22. Juli, da hans Hustru *Willumke Jørgensdatter*, havde Penge til gode hos Kongen. 1591 nævnes hun som Borgerske i Helsingør. Det følgende Aar købte hun Gaardene Mtr. Nr. 40, 27, 28 paa Amagerterv og døde 1606 (bgr. 19. Febr.). I sit Ægteskab havde hun to Døtre *Catharine* (død før 1607) og *Vendela*, der 1607 nævnes som Enke efter *Adam Bøcker*, da hun stiftede det lille Helligaandshus, hvilket var den første Begyndelse til St. Hans Hospital paa Bistrup. Hun ægtede ikke længe efter Raadmand *Mathias Hansen* († 1628), der 1616 byggede den prægtige, nu den kgl. Porcellænsfabrik tilhørende, Gaard paa Amagerterv. Selv døde hun 1610 (bgr. 7. Juni) og efterlod af sit første Ægteskab tre Sønner *Johan*, *Georg* og *Anton*, af hvilke de to første antog Moderens Familienavn. Alle tre Brødre studerede 1621 i Orleans; *Johan* og *Georg* blev 1622 immatrikuleret i Patua, *Anton* Aaret efter sammesteds.

Johan fik kort før 1620 udlagt Gaarden Nr. 40 paa Amagerterv (nu Grosrerer Kopp tilhørende) som Mødrenearv. Sammen med Broderen *Jørgen*, Svigerfaderen *Jan de Willum*, og Svogeren *Lorenz van Meulengracht* og *Karel Thijsen* overtog han 1623 det kgl. Silkemanufaktur, der ophævedes faa Aar efter. I 1626 indskreves han og Brødrene i det danske Kompagni. I Forening med Svogeren overtog han Leverancen af Krigsfornødenhederne, hvorfor de gjorde sig betalt i mange Skibsloadninger Tømmer fra Norge og 21000 Rd. af Bergens Told. I 1628 fik han og *Lorenz v. Meulengracht* overladt Brede Krudtmølle til evindelig Arv og Eje og havde den efter Svogerens Død i 1630 alene ligesom han havde Fuglevad Kornmølle. 1630 blev han beskikket til Raadmand og 1632 til Formynder for sin afdøde Stedfader *Mathias Hansens Søn* af 3. Ægteskab. Paa denne Tid kom han i Pengeforlegenhed, og Kongen gjorde Indførsel i Brede og Fuglevad Møller. I Marts 1633 foregav han paa Raadstuen, at han agtede sig at rejse paa Købmandskab' og begærede at »forløves« en Tid lang fra Raadstuen, fik dog i Sept. Tilladelse til at vende tilbage, men forlod kort efter Landet. Om hans videre Skæbne, der tidligere ikke kendtes, beretter den følgende, indgaaende Afhandling.

(O. Nielsen, Kbhvns. Hist. III, 207, 237 f., 337, 495; Medd. om Kbhvn.

402, 2 R. IV og V. Kanc. Brevb. 1580—83, 301, 502; 1584, 53 f.; 1588, 71; 1589, 223; 1590, 405, 477; 1591, 692. Ph. Tidsskr. I, 219, 4 I, 138; 6 II, 113; 7 II, 304, 306; 9 I, 41.

Louis Bobé.

Zugewanderte und deren Nachkommen haben, das ist wohl allgemein bekannt, in Rußlands Geschicken eine wichtige Rolle gespielt. Nur wenige wissen aber, wie gewaltig die Zahl der »Russen« war, die von Eingewanderten aus dem Westen abstammten. Schon im vorpetrinischen, Moskauer Rußland muß man mehrere Schichten solcher Neurussen unterscheiden. Da sind zunächst Adelsgeschlechter, deren Ahnherr schon im 16. Jahrhundert oder noch früher nach Rußland gekommen war: nicht einmal mehr der Name verrät das fremde Blut. Dann folgt eine Gruppe, deren Väter im 17. Jahrhundert mit dem wachsenden Einwandererstrom erschienen waren; mit Annahme des griechischen Glaubens hatten sie sich schnell der russischen Dienstklasse eingereiht. Als Beispiele mögen der Strelizen-Oberst Cykler und der Vertraute Peters des Großen, Andrej Vinius erwähnt werden. Dann aber ist die Masse derer zu nennen, die durch Generationen ihrem Glauben treu geblieben waren und daher noch zu Peters Zeit in der Deutschen Sloboda vor den Toren Moskaus ein Sonderdasein führten. Nur wenige dieser Geschlechter lassen sich bis in die Gegenwart verfolgen. Das beste Beispiel sind die Nachkommen des David Bacheracht aus Glückstadt, der schon 1634 als Archangelsk-Fahrer genannt wird, über dessen Forderungen an den Zaren länger als zehn Jahre verhandelt wurde und der schließlich eine Pulverfabrik in Rußland anlegte.¹ Sein letzter bekannter Nachkomme war während des Weltkrieges russischer Gesandter in Bern.

Noch interessanter für die dänische Personengeschichtsforschung dürfte jener Johann Böcker von Delden sein, Ratsherr und Weinhändler in Kopenhagen, der 1623 mit seinem Bruder Jörgen und anderen die königliche Seidenweberei übernahm. Johann erhielt 1628 auch Kriegslieferungen. Doch nach fünf Jahren erlitt sein Geschäft einen völligen Zusammenbruch, und er entzog sich seinen Gläubigern durch die Flucht. Am 6. Dez. 1633 bewilligten ihm diese eine Gnadenfrist bis zum nächsten Osterfest. Aber Johann Böcker v. Delden erschien nicht mehr in Dänemark. Er hatte sich nach Rußland gewandt, um sich dort eine neue Existenz zu schaffen.²

In der Kaufmannschaft hat er, so scheint es, sich nicht mehr versucht. Jedenfalls besitzen wir über ihn nur Nachrichten, die von seiner Tätigkeit als Dolmetscher im zarischen Dienst melden. Die Dolmetscher der Gesandten-Kanzlei (Posol'skij Prikaz) waren für den diplomatischen Verkehr des alten Moskau unentbehrlich. Sie arbeiteten als Übersetzer in der Behörde, sie empfangen und beglei-

teten fremde Gesandte, sie reisten allein oder im Gefolge zarischer Sendlinge ins Ausland. Olearius berichtet: »Es hat Ihr.Zaar.May. unter andern ihren Dolmetschern einen fürtrefflichen Mann Namens Johan Böcker von Delden (von Kopenhagen bürtig) welcher wol studiret, statlich gereiset, und vieler Sprachen kündig ist, der gleichen Mußcow zuvor noch nicht gehabt, welchen Ihr.Zaar. May. als General Interpreten gebrauchen, und mit seinen Gesandten in wichtigsten Sachen zu verschicken pflaget, wie er dann newlich mit den zween Zaarischen Gesandten I v a n I v a n o v i t z B o k l a k o u s k o y Zaarischen Hoff Junkern, und I v a n P o l y c a r p o u s i n M i c h a i l o u D i a c bey Ihr.Röm.Keyserl. May. zu Wien gewesen. Da dann Ihr.Kayserl.May. in Betrachtung seiner herzlichen Qualitäten aus sonderlicher Gnaden ihn freywillig mit einem Adel-Brieff begabet, wie mir solches von einem guten Freunde aus Wien berichtet, und dessen Copia zugeschicket worden.«³ Die hier erwähnte Mission ist die Gesandtschaft des I v a n I v a n o v i c B a k l a n o v s k i j und des I v a n M i c h a j l o v nach Wien 1654. Zar Aleksej ließ sie, allerdings etwas verspätet, seine Thronbesteigung anzeigen und zur Einleitung des Krieges mit Polen gegen dessen König Jan Kasimir Klage führen. Die Reise ging zu Schiff nach Lübeck, im eignen Wagen bis Regensburg und auf der Donau nach Wien. Böcker von Delden, einer der beiden Dolmetscher, war bei den beiden Audienzen am 7. Oktober und 10. November anwesend. Er hat auch selbständig mit dem Kanzler verhandelt, der ihm andeutete, der Kaiser werde sofort eine Gesandtschaft zur Friedensvermittlung schicken, wenn Böcker wie von sich aus darüber schreiben würde. Vom 26. 10. ist das von Olearius erwähnte Adelsdiplom datiert. Die Rückreise führte über Hamburg, wo B.v.D. ein Gespräch mit Graf W o l d e m a r C h r i s t i a n v o n H o l s t e i n hatte, der vor zwölf Jahren in Moskau um die Hand der Zarentochter Irina geworben hatte und sich nun bemühte, die Gerüchte zu dementieren, als ob er in polnischem Dienst gegen Moskau fechten werde. In Lübeck, von wo der Dolmetscher am 13. 1. 1655 einen Bericht an den Djak A l m a z I v a n o v nach Moskau sandte, mußte die Gesandtschaft lange auf eine Schiffsgelegenheit warten. In Riga hat er die Verhandlungen über freie Durchreise mit dem Generalgouverneur G u s t a v H o r n geführt. Am 2. Juli endlich traf man wieder in Moskau ein. Der Zar weilte schon im Feldlager. Am gleichen Tage befahl er, ihm einen deutschen Dolmetscher zum Empfang der venezianischen Gesandten zu schicken. Dafür wurde Böcker von Delden ausersehen, der uns dann noch im November in Smolensk begegnet.⁴ — Und dann nach weiteren fünf Jahren, — der nordische Kriegsbrand war schon im Verlöschen, — trafen sich russische und schwedische Unterhändler an der Grenze und unterzeich-

neten am 15. März 1661 ein Schriftstück, in dem Kardis zum Ort der Friedensverhandlungen bestimmt wurde. Bei den Unterzeichneten findet sich auch Johann v. Delden, wie er russisch genannt wird.⁵ Und wieder nach einem halben Jahr, am 1. Oktober 1661, begab er sich mit einer prächtigen Gesandtschaft, die aus Fürst I. I. Barjatinskij, I. A. Pronciscev, G. Dochturov und E. Jur'ev bestand, zur Bestätigung des Friedensschlusses auf den Weg nach Stockholm. Doch hat er die schwedische Hauptstadt nicht mehr erreicht: am 10. Januar 1662 ist er unterwegs gestorben.⁶

Seine Frau kennen wir nicht, und mit Sicherheit kann auch keines seiner Kinder genannt werden. Aber höchst wahrscheinlich dürfen wir in einer Margaretha B. v. D. seine Tochter sehen, die erst mit dem jüngeren Peter Marselis vermählt war, der 1672 Postmeister wurde und 1675 im trunkenen Streit vom dänischen Residenten Gjöö erstochen wurde; er war der älteste Sohn jenes Peter Marselis, der, ein Bruder der in der dänischen Geschichte viel genannten Gabriel und Selius, mehrmals in diplomatischer Mission nach Dänemark gereist und auch dänischer Faktor in Moskau gewesen war. In zweiter Ehe heiratete Margaretha am 18. 2. 1676 in Moskau den Obersten Paul Menesius (Meneses, Menzies), einen Schotten (* 1637, † Moskau 9. 11. 1694), der später der militärische Erzieher Peters des Großen wurde und als General 1689 am zweiten Krimfeldzug der Regentin Sophia teilgenommen hat.⁷

Dann darf man dem Dolmetscher einen Sohn Wilhelm zuschreiben, denn die dritte Generation führt z. T. das Patronymikon »Vilimovic«. Ohne dieses finden wir nur Anna, die in erster Ehe den Obersten Heinrich Schnewitz, in zweiter am 13. 6. 1704 in Moskau den Pastor Bartoldt Vegetius (* Hamburg 14. 6. 1654, † Moskau 23. 1. 1724) heiratete, der 1711 der erste Superintendent der lutherischen Kirche in Rußland wurde;⁸ ferner einen Major Hermann B. v. D., der am 23. 1. 1698 in Moskau die Witwe des Obersten Crow heiratete.⁹ Söhne jenes Wilhelm aber waren sicher: Johann, Georg und Wilhelm. Jetzt verliert sich der erste Teil des Geschlechtnamens ganz. Georg, dem er 1694 noch gegeben wird, erscheint 1718 nur noch als »v. Delden«; die andern beiden heißen schon früher so. Alle diese Männer sind Offiziere. Soldaten brauchte das aufstrebende Land, und gern wurde es gesehen, wenn Söhne aus anderen Berufsständen Offiziere wurden. Man kann als Beispiele Nachkommen von Aerzten (Byls), Apothekern (Hassenius), Kaufleuten (Marselis, v. Sweden), evangelischen Geistlichen (Jacoby), Dolmetschern (v. Delden, Angelaer) nennen.

Von den oben genannten drei Brüdern war Johann schon 1697

Oberst, 1700—05 Chef eines Infanterieregiments. Bei einer Personenstandsaufnahme in der Sloboda 1718 war er nicht mehr am Leben. Seine Witwe *Matrena Jurievna* bewohnte damals, 42jährig, seinen Hof zusammen mit zwei kleinen Enkelkindern, aus deren Namen ersichtlich ist, daß *Johanns* Töchter einen *Daniel Ceev* (vielleicht *Zoege*?) und einen *Christian Kreuzmann* (1726 Oberstleutnant) geheiratet hatten.¹⁰

Georg (*Jurij Vilimovic*) war etwa 1666 geboren, da er 1718 52 Jahre alt war. Als Major heiratete er am 6. 2. 1694 in Moskau *Margaret Creke*, vermutlich eine Schottin; er wurde später Oberst — ein Dragonerregiment von Delden (1708) ist wohl das seine — und saß 1718 auf einem Hof seines Bruders *Wilhelm* in der Sloboda. Bei ihm wohnten seine Kinder *Efim* (*Joachim*?, 20 J.), Schüler der Ingenieurschule, *Johann* (12 J.) und *Jakob* (½ J.), während *Wilhelm* (12 J.) die Schule in *Reval* besuchte, wo der Onkel *Wilhelm* kommandierte.¹¹

Dieser dritte Bruder *Wilhelm* (*Vilim Vilimovic*), wohl der älteste, ist bekannter geworden. Etwa 1662 geboren, betrat er 1681 die militärische Laufbahn, machte den Feldzug vor *Cigirin* mit und gehörte bald zum engeren Kreise des jungen *Peter*. 1697 schon Oberst, befehligte er bei Ausbruch des Nordischen Krieges ein Regiment. Bei *Narva* scheint er seine Wunde, an der er sein Leben lang gelitten hat, erhalten zu haben; er fiel in die Hände der Schweden. Wann er frei gekommen ist, ist nicht sicher, er selbst spricht einmal von zehnjähriger Gefangenschaft. Nach einer anderen Nachricht tat er 1705 schon wieder Dienst. Er wurde 1713 aus *Helsingfors* nach *Reval* als Oberkommandant versetzt, am 17. 12. dieses Jahres zum Generalmajor, am 19. 7. 1726 zum Generalleutnant befördert. Im Jahre 1727 war er schon *Vizegouverneur*. Am 13. 10. 1732 wurde er von Kaiserin *Anna* zum *Gouverneur* von Moskau ernannt. Doch er stellte vor, er sei jetzt siebzig, seit drei Jahren krank, seine Wunde habe sich geöffnet, so daß er das Haus nicht verlassen könne; auch leide er an Gedächtnisschwäche. Darauf erhielt er durch *Resolution* vom 3. 12. 1733 (sic!) den Abschied mit 300 Rubel Pension. Doch wird er andererseits noch 1735 als *Revaler Vizegouverneur* genannt! Von seiner Gemahlin *Elisabeth von Schlippenbach* hatte er mehrere Kinder: *Helene* wohnte 1718 bei einer Tante, *Anna Byls*, in der Moskauer Sloboda; *Susanna Elisabeth* (* *Reval* 24. 8. 1718, † Moskau 24. 4. 1754) war seit 6. 4. 1739 mit Oberst *Heinrich Flüwerck* vermählt. Hierher gehört wohl auch *Wilhelm*, als 18jähriger 1718 Schüler der Moskauer Ingenieurschule.¹²

Weiterhin wird die Genealogie des Geschlechts von Delden ganz unsicher. Einer der beiden oben genannten Ingenieurschüler tritt

1728 beim Ukrainischen Korps General Weisbachs auf, wo er als Unterleutnant die befestigten Vorposten besichtigt.¹³ Wilhelm v. Delden bittet 3. 4. 1736 um eine Anstellung am Kadettenkorps, etwa jener Sohn des Generals. Wohl derselbe wurde als Oberst am 29. 3. 1767 zum Deputierten der Stadt Moskau für die Kommission zur Abfassung eines Gesetzbuchs gewählt.¹⁴ Dann tritt ein Polizeimeister des Städtchens Lal'sk im Gouvernement Vologda auf in der Zeit, als A. P. Melgunov hier Generalgouverneur war (1777—88). Er wird von diesem ein Wüterich genannt.¹⁵ Aus der folgenden Generation findet man: Katharina Aleksandrovna, Ehefrau des verabschiedeten Fähnrichs Ivan Il'ic Levasov, der um 1770 geboren ist;¹⁶ Alexander (* Moskau 17. 1. 1773, † Petersburg 20. 11. 1829), Oberst der Artillerie, etwa ein Enkel des Obersten und Deputierten, offenbar noch evangelisch, da er auf dem ev. Smolenskoe. Friedhof begraben ist.¹⁷ Die Folgenden, von denen nur noch knappe Daten bekannt sind, dürfen wir nach ihrem Vatersnamen wohl als seine Kinder ansehen: Barbara (* 24. 12. 1804, † 9. 7. 1835, begr. Gatscina), vermählte Schildknecht (vielleicht die zweite Gemahlin von Johann Hermann Heinrich Schildknecht, * Hamburg 8. 4. 1777, † Gatscina 12. 1. 1832);¹⁸ Alexandra, († Petersburg 11. 2. 1891, begr. griech. Smolenskoe-Friedhof); Katharina, († Petersburg 15. 4. 1899), begr. ebd.); Vladimir (* 14. 10. 1821, † Petersburg 31. 10. 1896, begr. Novodevicij Kloster), vermählt mit Alexandra Karlovna N. N. († Petersburg 13. 2. 1894); Maria, (* 20. 5. 1825, † Petersburg 11. 4. 1885, begr. ev. Smolenskoe-Friedhof);¹⁹ Zenaïda, die zweite Gemahlin des Senators und Staatssekretärs Konstantin von Rennenkampff (* 5. 11. 1826, † Petersburg 5. 11. 1896).²⁰ Schließlich nennt das Petersburger Adressbuch von 1914, an der Schwelle des Weltkriegs, den Sohn jenes Vladimir, den Wirklichen Staatsrat Evgenij Vladimirovic v. Delden mit seiner Tochter Lidia.²¹ Außer ihnen mag noch mancher Träger des Namens außerhalb der Hauptstädte gelebt haben, bevor der Sturm der Revolution diese Gesellschaftsschicht auseinanderfegte.

Nachtrag.

Während des Druckes der obenstehenden Untersuchung sind mir noch die folgenden Nachrichten zugänglich geworden.

Nach E. v. Nottbeck ist Böcker v. Delden 1640 nach Kopenhagen geist, von wo er eine Beschreibung des Grafen Wolde-

mar Christian mitbrachte. (Baltische Monatsschrift Bd. 49, 1900, S. 90).

Der in Anmerkung 7 genannte Aufsatz von N. Carykov im Istor. Vestnik »Die Gesandtschaft des Paul Menesius nach Rom und sein Dienst in Moskau« ist später, bedeutend erweitert mit Beilagen und Anmerkungen, als selbständige Schrift erschienen (Petersburg 1906). Aus den dort neu abgedruckten Aktenstücken, die auch für die dänisch-russischen Beziehungen sehr wichtig sind, geht hervor, daß auch Margaretha, die Gemahlin des Peter Marselis und Paul Menesius, Tochter eines Wilhelm Böcker v. Delden war. Doch irrt der Verfasser offensichtlich, wenn er sie damit zur Nichte des Dolmetschers Johann macht (S. 447, 460, 687). In den Listen des Regiments Menesius begegnen uns: Johann 1678—80 als Leutnant, Georg 1689 als Kapitän d. Kav.; Wilhelm ist 1678 Fähnrich, wird 1680 zum Leutnant befördert, ist aber 1689 schon Major d. Kav., hat also seinen Bruder überflügelt. Hier erscheint 1689 als vierter Bruder jener obengenannte Hermann (Eremej Vilimovic) als Leutnant d. Kav. unter seinem Bruder Wilhelm. Mit ihrem Regiment haben die Brüder 1678 und 1689 im Felde gestanden. Für ihren Aufstieg war die Verwandtschaft mit ihrem Chef Menesius wohl nicht unwichtig (S. 354, 430, 437 ff., 477, 481).

In Dorothea Elisabeth Andersson, verwitweten v. Delden (* 1712, † Pernau 7. 5. 1761), die vor 1742 den Offizier Cornelius Possiet heiratete, darf man eine Schwiegertochter Wilhelms oder Georgs v. Delden vermuten. Anna Sophie v. Delden (* 1735, † Reval 12. 3. 1790), die Gemahlin Otto Reinholds v. Saltza (* Porrick 6. 12. 1729, † Reval 22. 12. 1801, vermählt Porrick 5. 1. 1754), Tochter eines Ingenieurmajors, war dann wohl eine Enkelin eines der Brüder (Geneal. Handbuch d. balt. Ritterschaften, Teil Livland S. 432, 435; Teil Estland Bd. I, S. 243). Anna Byls war wie Margaretha Menesius eine Schwester jener Brüder und verheiratet mit dem Major Elias Byls († Moskau März 1751). Dieser war ein Nachkomme des Valentin Byls, eines Leibarztes des Zaren Michael (ebenda Teil Livland S. 491 f.).

Im Kirchenbuch Ampel in Estland findet sich folgende Eintragung: »Wilhelm Alexander v. Delden, des Kapit. Leutn. v. Delden Sohn, welcher auf Arrohof bei der Großmutter, der Frau Obristin starb. Begr. 1733 Febr. 19.« (freundl. Mitteilung v. Herrn Georg Berendts in Reval). Hier scheint es sich um die Witwe Georgs v. Delden zu handeln.

1. J. N. Scerbacev, Datskij archiv. Materialy po istorii drevnej Rossii chranjasciesja v Kopenagagene 1326—1690 gg. Moskau 1893, S. 212 f. 215.

- 218 f. 222. 227. 233. 254; derselbe, Russkie akty Kopengagenskago gos. archiva, Russk.ist.bibl. Bd. 16 (1897), S. 675.
2. Bricka, Dansk biogr. Lex. Bd. IV, S. 242. Bricka-Fredericia, Kong Christian IV. egenhændige Breve Bd. III, S. 129 f. Anm.
 3. Adam Olearius, Vermehrte moscowitische und persianische Reisebeschreibung. Schleswig 1656. S. 251 (z. T. Fechner, Chronik der ev. Gemeinden in Moskau, Moskau 1876, Bd. I, S. 241).
 4. N. N. Bantys-Kamenskij, Obzor vnesnich snosenij Rossii po 1800 god. Bd. I (Moskau 1894), S. 20. Solov'ev, Istorija Rossii Bd. II², S. 1657 f. Pamjatniki diplomaticeskich snosenij drevnej Rossii s derzavami inostrannymi, Bd. III (1854), S. 89—246, besonders 89, 98, 177 ff., 189 ff., 195 f., 203, 239, 243, 245; Bd. X (1871), S. 846 f., 925. Jahrbuch f. Genealogie etc. (Mitau), Jg. 1903, S. 52.
 5. Bantys-Kamenskij, a. a. O. Bd. IV (1902), S. 180. Polnoe sobranie zakonov I, Bd. I, S. 526 f.
 6. Bantys-Kamenskij, a. a. O. S. 182 f.
 7. Istoriceskij Vestnik Bd. 82 (1900), S. 964. I. P. Kozlovskij, Pervye počty i pervye počtmejstery v Moskovskom gosudarstve, Petersburg 1913. Bd. I, S. 91.
 8. Fechner, a. a. O. Bd. II, S. 457.
 9. Tagebuch des Generals Patrick Gordon, hrsg. v. Obolenskij u. Posselt, Bd. III, S. 168.
 10. Tagebuch Gordons Bd. III, S. 117. Jac. Scheltema, Rusland en de Nederlanden, Amsterdam 1817. Bd. I, S. 52. Voennyj Sbornik 1909, Nr. 8, S. 234. Russkij Archiv 1905 III, S. 347. Sbornik I. Russk. ist. obsc. Bd. 60. S. 193. Für Kreuzmann: ebd. Bd. 56, S. 394.
 11. Tagebuch Gordons Bd. II, S. 436. Russkij Archiv 1905 III, S. 343. Golikov, Dejanija Petra Velikago Bd. II (1837), S. 302.
 12. Fechner, a. a. O. Bd. II, S. 685, 688. Großfürst Nikolaj Michajlovic, Moskovskij Nekropol Bd. III (1908), S. 429. Sbornik I. R. i. o. Bd. 56, S. 288; Bd. 60, S. 193; Bd. 63, S. 173; Bd. 104, S. 450 f.; Bd. 106, S. 2 ff.; Bd. 76, S. 571. Solov'ev a. a. O., Bd. IV, S. 576. Tagebuch Gordons Bd. III, S. 113, 176. Scheltema, a. a. O. Bd. II, S. 52. Jul. Paucker, Die Regenten, Oberbefehlshaber und Oberbeamten Ehstlands, Reval 1855, S. 17. Russkij Archiv 1905 III, S. 343 ff. Pis'ma i bumagi Petra Velikago Bd. II, S. 286. Voennyj Sbornik 1909, Nr. 7, S. 243. F. W. v. Bergholz' Tagebuch in Büschings Magazin Bd. 21 (1787), S. 277, 280. Golikov a. a. O. Bd. V (1838), S. 198.
 13. Sbornik I. R. i. o. Bd. 94, S. 409.
 14. Sbornik I. R. i. o. Bd. 114, S. 147; Bd. 4, S. 21.
 15. Russkij Archiv 1865, S. 879.
 16. Rummel-Golubcev, Rodoslovnyj sbornik Bd. I., S. 539.
 17. Großfürst Nikolaj Michailovic, Peterburgskij Nekropol Bd. II (1912), S. 26.
 18. Ebd. Bd. IV, S. 544.
 19. Ebd. Bd. II, S. 26.
 20. Almanach de St. Pétersbourg 1912, S. 417.
 21. Ves' Peterburg 1914.

EN SESSION I RUDKØBING 1812

Av *Hans H. Fussing*.

I Rudkøbing holdtes der d. 17. februar 1812 en session, hvor det gik saa livligt til, at rygterne om forskellige drastiske udtalelser, der var faldet ved denne lejlighed, naaede ud til Tranekær, hvorfra grev *Frederik Ahlefeldt Laurvig*, bedst kendt under sin titel »Generalen«, uden al for megen hensyntagen til centraladministration og lovgivning, med energi og myndighed greb ind i alle langelandske forhold, og hvad han nu hørte, foranledigede ham til d. 25. februar at sende ikke mindre end tre rekvisitioner til den som notarius publicus fungerende *Peter Copman* i Rudkøbing. Copman var 1764 blevet skriver i Langelands birk og herreder og 1784 byskriver i Rudkøbing; han kaldtes undertiden byfoged, skønt han kun var adjungeret byfoged *Thomas Flindt*, og han har aabenbart fungeret som saadan, skønt han aldrig fik udnævnelse dertil. Han døde kort efter de her omtalte begivenheder, idet han blev begravet 23. april 1812.

De tre skrivelser fra Generalen drejede sig i virkeligheden om den samme begivenhed, men vedrørte forskellige forhold og personer, saa Generalen har anset det for praktisk at dele sagen, og punkterne vil her blive omtalt i den orden, hvori Copman søgte at faa dem opklaret. Hovedpersonen var sessionslederen generalkrigskommissær *Maximilian von Oldeland*, f. 1750 8. december, død 1813 d. 15. november i Kerteminde. Han tilhørte en lidet betydelig slægt, der 1738 med hans far var blevet adlet paa grund av et fjærnt slægtskab med den 1706 uddøde uradelige holstenske slægt *Oldeland*. Han var gaaet militærvejen og var 1808 blevet generalkrigskommissær for det fynske distrikt, hvortil Langeland hørte.

Generalens tre skrivelser er alle rekvisitioner d. v. s. tjenstlige anmodninger til byskriver Copman om i sin egenskab av notarius publicus at forhøre en række navngivne personer og om derefter at tilstille Generalen resultatet av avhøringerne. Copman modtog dem d. 27. februar og den første lyder:

»Besælet af Følelse som egner den Danske Mand for Konge og Fødeland blev det min Pligt efter mueligste Evne at sætte Grænser for, at vores Konge

og allerhøjstsammes Foranstaltninger ikke paa nogen slags Maade omtales ved haanende Udladelser.

Og da jeg fra Søe-Lieutenant Hielte har Efterretning, at Hr. General-Krigs-Commissair v. Oldeland sidstleden 17de Februarii offentlig hos Giæstgiver Rasmus Hansen skal have nedværdiget Dannebrogsmændenes Hæderstegn, som af vores allernaadigste Konge er bestemt fortiente Borgere, samt at ved det passerede var nærværende foruden Værten Rasmus Hansen, S.T.Hr. Amtmandens Fuldmægtig Hr. Birkedommer Erichsen af Vester Schirninge, Købmændene Niels Hansen, H. H. Bay og Christian Basballe af Rudkiøbing, samt Hr. Lieutenant og Forvalter Kastrup af Svallebølle, saa ubeder jeg, at disse Herrer undtagen Hr. Birkedommer Erichsen, hvis Erklæring jeg nærmere indhenter, behagelig ville enhver for sig til Notarius Byskriver Copman meddele de Udladelser, som de har hørt Hr. General Krigs Commissair v. Oldeland betiene sig af hos Rasmus Hansen i Rudkiøbing, da Talen var om Dannebrogsmændenes Hæderstegn, og hvad Anledningen til disse Udladelser har været.

Det passerede ville Hr. Notarius meddele mig i behørig Form.«

Nogle dage senere — 3. marts — begav notarius sig paa vandring til de i rekvisitionen nævnte brave borgere for at høre, hvad de vidste om, hvad der var sket paa Rasmus Hansens værtshus. Værten selv kunde nok huske, at Oldeland havde været hos ham, og at der var blevet talt om Dannebrogsmændenes hæderstegn, men han havde ikke kunnet samle noget derav, da han gik ud og ind i stuen, mens han serverede for gæsterne, og han erindrede ikke, hvem der ellers havde været hos ham den dag. Det var jo meget diplomatisk svaret af kroværten, men ikke videre oplysende. Saa vidste købmand Niels Hansen bedre besked, for han havde hørt Oldeland sige: »Ja, de deler ordenstegn ud! Dansere og acteurer faar guldkors, andre som gaar i fædrelandets tjeneste og faar skudt kugler igennem laar og ben, faar kuns sølvkors!« Han mente, at udtalelsen var faldet, da Rasmus Hansen gratulerede Oldeland til, at hans søn havde faaet hæderstegnet, og hvis det er rigtigt, har den gode vært jo nok hørt lidt mere, end han vilde være ved. Denne antagelse bestyrkes derav, at det næste vidne købmand Chr. Basballe refererede optrinnet og de faldne udtalelser paa ganske samme maade. Købmand Hans Henrik Bay mente, at da der blev talt om Dannebrogsoordenen, sagde Oldeland, »det var ligesom, naar man giver børn noget ringletøj at lege med,« og det maa jo i høj grad kaldes en haanende udladelse om Hans Majestæts foranstaltninger. Lieutenant Kastrup¹⁾ endelig, som Copman først den 5. marts fik fat i paa Nedergaard, havde ganske vist spist sin middagsmad hos Rasmus Hansen, men han sad i en anden stue end de andre, og dær blev »hverken talt om guld- eller sølvkors, mindre om grever eller sligt.«

¹ Om Kastrup se Fynsk Hjemstavn. Sept. 1934 og Ph. T. X R. 1. Bd. s. 88 f.

Disse udtalelser blev saa i form av en udskrift av notarial-protokollen sendt til Generalen. Naar spørgsmaalet om kongens ordensuddeling var aktuelt, var grunden dels den, at Frederik VI netop faa aar i forvejen — 28. juni 1808 og 28. januar 1809 — havde reorganiseret hele ordensvæsnet og inddelt Dannebrogordenen i de nu kendte grader, mens der før kun var eet ordenstegn, svarende til det senere storkors, dels den, at netop som følge av gradinddelingen var det nu muligt for et langt bredere lag at blive dekoreret, hvad der vakte stor opsigt i tiden. Ikke blot var en lang række av underordnede officerer og embedsmænd blevet dekoreret med ridderkorset, men mange jævne borgere og nu under krigen menige soldater i baade Danmark og Norge var blevet Dannebrogsmænd. Hertil kom, at en del mennesker udenfor stats-tjenesten var blevet dekoreret, hvad der før havde været omtrent utænkeligt. Ordenstildelingen følte som en saa stor ære, at de dekorerede ligefrem kaldtes og kaldte sig med den nye titel fx. skuespiller og Dannebrogsmænd Knudsen, ridder og professor Oehlsenschläger. Naar generalkommissæren var særlig forarget over, at dansere og aktører var blevet dekoreret, hænger det sammen med den ringe sociale anseelse, hele skuespillerstanden dengang nød, og ganske vist var de kunstnere, der i disse aar havde faaet ridderkorset, embedsmænd, men det har dog harmet Oldeland at se, at guldkorset nu glimtede paa brystet av teaterdirektørerne Ths. Thaarup og K. L. Rahbek, instruktørerne Fr. Schwartz og Michael Rosing, concertmester Claus Schall og balletmester Vincenzo Galeotti, saa det vidner om meget frisdind hos Frederik VI, naar han havde gjort disse mænd til riddere, skønt man vist ikke kan paastaa, at kongen havde nogen dybere forstaaelse av kunst under nogen form. Den særlige grund til generalkrigskommissærens vrede var den, at hans søn Adolph Siegfried v. Oldeland, der var maanedslieutenant i marinen, netop nylig paa kongens fødselsdag den 28. januar var blevet Dannebrogsmænd, samme dag som Schwartz, Rosing og Galeotti var blevet riddere. Den unge Oldeland havde d. 14 februar 1811 faaet ordre til at melde sig hos chefen for roflotillen i Fladstrand premierlieutenant Jørgen Conrad de Falsen, der i disse aar udmærkede sig ved sine dristige angreb paa de engelske orlogsmænd i vore farvande, og formodentlig under en av disse affærer er Oldeland blevet saaret, han har vel faaet »skudt kugler igennem laar og ben«, for Falsen søgte d. 5. september s. aa. for ham om tilladelse til at rejse til Kerteminde, for at han der kunde restituere sig hos sin familie, og dette blev bevilget d. 14. september. I januar 1812 omtales han som værende i engelsk fangenskab, men det maa han ret hurtigt være kommet ud av igen, for d. 24. marts 1812 fik han ordre til

atter at møde i Fladstrand, og kort efter — d. 5. april — døde han, knap 25 aar gammel. Hvorved han har udmærket sig, har det ikke været mig muligt at finde, men han maa have taget del i opbringelsen av engelske fartøjer, for efter hans død fik hans fader d. 28. april meddelelse fra admiralitetet om, at han kunde hæve de hans avdøde søn tilfaldne prisepenge.¹

Den anden rekvisition drejede sig om en mand, som Generalen i sin egenskab av kommanderende general paa Langeland havde under sin befaling, og gik ud paa følgende:

»Uagtet ieg ei har Aarsag at paatvivle, at Styrmand Petersen, som er ansadt ved Transporten over Spodsborg, jo er en agtværdig og nidkiær Mand paa sin Post, saa maa ieg dog erfahre, at byefogeden Cancellieraad Herholdt i Rudkiøbing samme Dag i denne Maaned, som Sæ Sessionen holdtes i Hr. Kiøbmand H. H. Bays Huus og i Nærværelse af denne samt Kiøbmand Erich Bay ibd. og Secretair Voigt af Tranekiær, skal have udladt sig med, at Styrmand Petersen var en nedrig Karl, som permitterede Matroserne fra Transporten efter Godtbefindende, og derfor af dem tog Stikpenge eller Douceurer, og da det er meget nødvendigt, at denne Sag sættes i det Lys, den fortæner, saa anmodes Notarius Hr. Byeskriver Copman hos ovenmeldte 3de tilstedeværende Herrer at udbede sig meddelt de Utryk (sic), som Hr. Cancellieraad Herholdt brugte imod Styrmand Petersen i Kiøbmand H. H. Bays Huus, som i nogen Maade kan være graverende og fortiene videre Undersøgelse.«

Copman henvendte sig d. 4. marts til brødrene Bay, der imidlertid nægtede at udtale sig om det passerende, men da han d. 17. marts spurgte sekretær Voigt, fortalte denne, at Herholdt den paa-gældende formiddag i Bays hus havde omtalt Petersen i »en for-agtelig tone«, idet han sagde, »Han var en Kiøter og slet Karl, som permitterede Matroserne fra Transporten, naar han selv fandt for godt, og desuagtet oppebar han deres Maanedspenge eller tog Douceurer af dem«.

Man kan vist gaa ud fra, at det er Voigt, der stod i Generalens tjeneste, som har fortalt sin foresatte om baade denne og den følgende sag, der forøvrigt hører nøje sammen med dette forhold, saa det vil være naturligt strax at tage fat paa Generalens sidste skrivelse. Den gaar ud paa, at det er kommet ham for øre, at Oldeland ved sessionen »offentlig har brugt fornærmelige og haa-nende Udladelser, dem ieg ikke tør lade hengaae uden Paaanke, især med Hensyn til den mig Allernaadigst anbetroede Post som Kommanderende General over Landet«, hvorfor han anmoder notarius om til en række navngivne personer, for en del de samme som i de forrige sager, at stille en række spørgsmaal, som Generalen specificerer. Disse spørgsmaal, der blev stillet vidnerne i dagene 5.—17. marts, havde en højst uheldig form, saafremt man da

¹ Admiralitetets copibog over udgaaede breve nævnte datoer. Den øverstkommanderendes arkiv. Extractbog nr. 1. 1812 24. januar.

ønskede at faa vidnerne til at udtale sig om, hvad de virkelig havde hørt, idet de ikke lød: hvad sagde Oldeland, men derimod: sagde Oldeland ikke saadan og saadan? Ett av vidnerne, by-og herredsfoged Nicolai Christian Herholdt, der i øvrigt i betragtning av den i den forrige skrivelse mod ham rejste beskyldning næppe kan siges at være noget uvildigt vidne, nægtede overhovedet at udtale sig for tiden, men vilde først gøre det »i sin tid naar han dertil maatte vorde paakrævet under lovens ed«. Av de øvrige vidner var een — Schurmann — skriver hos Generalen, en anden var en paa Tranekær indkvarteret lieutenant Hielte, og de har maaske ikke været helt uden paavirkning fra Generalen, men paa alle hovedpunkter er vidnerne enige, saa der kan næppe være tvivl om, at Oldeland er kommet med en række meget saftige udtalelser. — Peter Nicolaj Hielte, der fik »depeche« som maanedslieutenant d. 21. februar 1811, maa have været en ganske dygtig mand, for medens transportvæsnet paa Langeland hidtil havde været ledet af en linieofficer premierlieutenant Blom, fik Hielte d. 4. april 1811 ordre til at avgaa fra Tre Kroner til Langeland for at avløse Blom og forblev i hvert fald et aarstid som transportleder. Paa Generalens anbefaling fik han d. 11. november en maanedes permission, men da han var kommet tilbage, mente man i admiralitetet, at han havde en altfor urimelig stor styrke til sin og transportvæsnets disposition, hvorved der unddroges den aktive flaadetjeneste højst nødvendigt mandskab. Admiralitetet bestemte derfor 9. marts 1812, at han strax skulde afgive de 24 mand, der udgjorde hans reserve, og sendte kaptajnlieutenant Dødt til Langeland for at undersøge, om hans nu til 40 mand reducerede styrke ikke kunde afgive yderligere mandskab. Det ser saaledes ud til, at det har været en ordentlig dæksmand at være ansat ved transportvæsnet paa Langeland, og det er maaske dette forhold, der danner baggrunden for Oldelands nedenstaaende kraftige bemærkninger om øen som hjemsted for gavtyve.¹

For det første mente Oldeland, »at paa Langeland traadte man loven under fødder, og at man der selv gjorde love«, ja, landchirurg Johan Andreas Rothe mente at have hørt ham sige, at i hele hans distrikt var ingen steder, hvor flere uordner gik i svang, og alle var enige om, at han havde sagt saadan noget som, at Langeland var et fristed for kæltringer og gavtyve. Den sidste bemærkning synes at have været møntet paa styrmand Petersen, der vistnok kaldtes en rømningsmand. Generalens indgriben var dog ikke dikteret blot av et ønske om at værne Lange-

¹ Admiralitetets copibog. 21/2 1811. Sø-Krigskollegiets protokol over kgl. resolutioner 11/11 1811. Extractbog nr. 1. 1812 9/3.

lands ære, nej, der var faldet udtalelser, der drejede sig baade om hans embedsstilling og hans person, og det var aabenbart igen Frederik Petersen, der havde givet anledning dertil, skønt et par av vidnerne mente, at det skete, fordi en paa sessionen fremmødt soldat Gregers Hansen havde paaberaabt sig et løfte fra Generalen om at blive flyttet fra land- til sørullen. Dette sidste, mente Oldeland, var en sag, der sorterede under sessionsherrerne og ikke vedkom Generalen, men i hvert fald havde han brugt det lidet ærbødige udtryk, at han blæste i Generalen og Tranekær slot. Alt dette var jo slemt nok, men til sidst var Oldeland gaet over til de groveste personligheder baade mod styrmanden og greven. Det fyldigste vidneudsagn blev paa dette punkt avgivet af lieutenant Hielte, der refererede, at Oldeland havde sagt: »Er det den omtalte Frederik Petersen, der agerer styrmand og spiller en stor rolle her til lands? Hvortil han svarede: Frederik Petersen er nok mit navn. Saa er I en Rømningsmand, kæltring, en gavtyv, Københavnermatros og saa vel paaklædt, at I fattes alene en stjerne, ordener, to forgyldte horn — og en matresse har I vel — saa passerede I strax for greve eller baron«. Hertil skal styrmanden spagfærdigt have bemærket: Nej, jeg har en kone. De andre vidnesbyrd er knap saa fyldige hver for sig, men tilsammen siger de ganske det samme som Hielte, ja, en enkelt, lieutenant Kastrup, anvender et saa kraftigt udtryk, at dette papir vilde rødme, hvis det blev trykt. Skriver Schurmann mente, at Oldeland havde sagt, at det var nok en maitresse, der havde ophøjet Petersen. Nu var Generalen jo ikke netop berømt for dyd og gode sæder, saa insinuationen er tydelig nok, men det lader sig næppe gøre nu at konstatere, om der var noget som helst grundlag for den, men i hvert fald er det forstaaeligt, at Generalen blev vred. Oldelands grove udtalelser skyldes maaske, at sessionsfrokosten har været lidt for god, maaske har han været noget kolerisk, i hvert fald berettede købmand Niels Hansen, at generalkrigskommissæren i sin vrede havde smidt Petersens papirer paa gulvet.

Nu skulde man jo vente, at Generalen efter at have modtaget udskrifterne av de vidneforklaringer, der viste, hvor velbegrunder hans mistanke var, havde forfulgt sagen mod Herholdt og Oldeland, men derav findes ikke mindste spor. Ingen av de to herrer er blevet tiltalt ved deres værneting, der findes ikke andre vidneavhøringer, og en klage over Oldeland maatte naturligt være gaet til højere militære myndigheder, men i Hærens Arkiv findes intet. Det er jo muligt, at Generalen ikke har villet forfølge sagen mod Oldeland, fordi denne faa uger senere havde den sorg at miste en søn og nylig havde mistet en datter.

Oldelands personlige grovheder overfor Generalen har maaske ikke større interesse, selvom billedet av den livlige session vir-

ker ganske pudsigt, men hans udtalelser om ordensvæsnet giver et ganske godt indblik i, hvordan samtiden saa paa Frederik VI's ordensreform.¹

Ifølge velvillig meddelelse fra hr. lensgreve F. Ahlefeldt Laurvig findes der intet om sagen i Tranekærs arkiv. — Det her meddelte er bygget paa Rudkøbing notarialprotokol 1738—1824 s. 106 ff. Hverken Langelands eller Kertemindes tingbøger indeholder noget om sagen.

¹ Om Generalen se: F. Ahlefeldt Laurvigs bog: Generalen, om familien v. Oldeland D. A. A. XXIV. s. 324 ff. Lieutenant Oldeland døde saa hurtigt efter at han var blevet Dannebrogsmænd, at han ikke naaede at komme i Hof- og Statskalenderen, men hans udnævnelse staar i dagspressen.

LUDVIG HOLBERGS BORGERLIGE SEGL

Af Poul Bredo Grandjean.

I de fleste Tilfælde er Seglet den eneste, mere personlige Erin- dring selv om ret fremtrædende Mennesker, forudsat at disse levede blot nogenlunde langt tilbage i Tiden. Man staar jo her overfor Præget af en Genstand, som vedkommende Mand eller Kvinde maa antages at have omfattet i hvert Fald med en vis Interesse og som vel ogsaa oftest er Udtryk for Smag eller særlige Ønsker. Det hastig gjorte Aftryk, der i Regelen udførtes egenhændigt i det fint duftende Lak, bliver et synligt Bindeled mellem den He- denfarne og Beskueren.

Man har Gang paa Gang fremhævet, at saa bemærkelsesvær- digt faa rørlige Ting bringer direkte Bud fra Ludvig Hol- berg. Saa meget større Interesse tør man derfor tilskrive det særprægede Segl, som han førte før Ophøjelsen i Friherrestanden. Ligesom han personligt tog sig af det Vaaben, som forlenedes ham ved denne Lejlighed, kan man med god Grund gaa ud fra, at hans ældre Segl fuldt ud har givet Udtryk for hans Tanker. Det kendes fra hans til Krigsraad Aage Rasmussen Hagen i Trondhjem stilede Brev af 2. Sept. 1729. En iøvrigt yderst slet Gengivelse i Autotypi meddeles i Dahlerups Udgave af Privat- brevene,¹ ligesom en senere Gengivelse i Streg i den store Brev- udgave (1926) paa anden Maade er ganske utilfredsstillende. I Rigsarkivets Seglsamling findes et andet, mindre godt Eksempplar af dette Segl i rødt Lak. For nylig har Oberst, Kammerherre A. Willemoës og Kontorchef H. G. Olrik henledt min Opmærksom- hed paa yderligere to Eksemplarer af samme Segl. Det ses saa- ledes — i sort Lak — under det af daværende Kommerceraad Johan Eschild Falsen til Søbo og anden Hustru Jo- hanne Tommerup udstedte Testamente, dateret Kjøben- havn 30. Juli 1731 (vgl. konfirmeret 31. Maj 1737)² underskre- vet og forsejlet til Vitterlighed af Holberg og af Regimentskvar-

¹ Danica IV.

² Fynske Registre 1737, Nr. 45 (Indlæg).

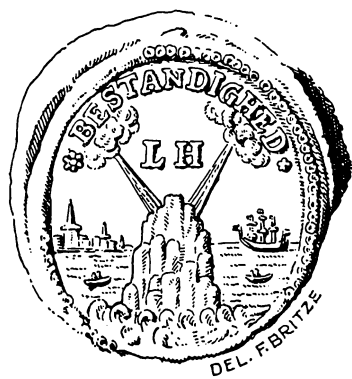

Fig. 3.

Fig. 1.

Fig. 2.

termester Marcus Hagæus Frawen, Falsens Svoger,³ der bevidner, at Testamentet »for de tvende Ægtepersoner udi voris Nærværelse er læst og af dem selv underskrevet«. Det sidste Eksemplar af Seglet — nu i rødt Lak — findes under den mellem Etatsraad Johan Severin Benzon og Holberg indgaaede Kontrakt af 13. April 1740 angaaende Salg af Borup Gaard og Gods.⁴ Disse to Segl er ganske gode, uden at det alligevel er lykkedes at fremskaffe helt tilfredsstillende Fotografier. Paa Grund af enkelte fine Revner i Lakket har det ikke været tilraadeligt at tage direkte Gibsafstøbninger. Ved Hjælp af Staniolaftryk, udført med halvstiv Pensel, er det dog lykkedes at faa brugelige Afstøbninger i Gibs, her gengivet henholdsvis som Fig. 1 og 2.

Den moderne Sigillografi har forlængst bandlyst tegnede eller paa anden Maade med Haanden udførte Gengivelser af Segl; man kræver moderne Fotografi som eneste overhovedet tilladelige Fremgangsmaade, idet dog Tegningen som Vejledning til Studiet altid vil have en vis Berettigelse. Med vanlig Virtuositet har Vaabenkunstneren, Gravør Fr. Britze udført en ypperlig Pennetegning af Seglet, gengivet i Streg i Dobbeltstørrelse (Fig. 3).

Det vilde føre for vidt at komme nærmere ind paa de allegoriske og dekorative Seglkompositioner, der i det 18. Aarhundrede og da navnlig i dettes anden Halvdel var saa yndede indenfor Borgerstanden, der aabenbart ikke vovede at tage Kampen op mod Enevældens Patent-Heraldik. — Holbergs Segl maa principalt henføres til Begrebet Devisesegl. Sjæl og Legeme,⁵ Devisens Sentens og den til denne knyttede Figur, er helt det dominerende Element. En nøgen Klippe, mod hvilken Bølgerne brydes, hæver sig op af Havet som synligt Symbol paa det i Bue mellem en større og en mindre Roset anbragte Ord Bestandighed, under hvilket — paa vandret Linie — læses Initialerne L H. Paa heraldisk højre Side ses en By med tre Spir af ulige Højde, paa venstre en Tremaster med Gøs, Vimpler og Flag, men uden Sejl, endelig paa hver af Klippens Sider en lille Robaad, hver bemanded med to diminutive Skikkelser. Ingen vil kunne forbyde Holbergs Bysbørn at genkende Bergen i dette Miniaturbillede. Kjøbenhavn kan Byen i hvert Fald ikke forestille, da den dansk-norske Hovedstad heller ikke dengang bød paa Klipper i sit smilende Sund. I Heraldiken fremstilles Vinden (fransk heraldisk Terminologi: Aquilon) som et blæsende Barnehoved med oppustede Kinder. Seglet her viser imidlertid to straaelignende Figurer, der fra begge Sider udgaar fra Skyer. Indvender man, at Solen ikke

³ Conrad Falsen, Slegten Falsen, Kristiania 1915.

⁴ Baroniet Holberg, Adkomster, Pakke 448.

⁵ Se I. A. Chassant, Dictionnaire des Devises historiques et héraldiques, Paris 1878.

samtidig kan skinne fra to Sider, gælder en tilsvarende Indvending ogsaa for Vindens Vedkommende. Man kunde fristes til at se den samtidig af Bølgerne ombruste og af Blæsten omsuste Klippe, hvis da ikke Finessen ligger i Dobbeltspillet, Klippen, der skønt Bølgerne slaar mod dens Fod, dog fra oven bestraales af Solen. Det er Holberg, som bliver os Svaret skyldig. Seglet er vel proportioneret og tegnet og slet ikke helt ilde stukket. At der dog ikke er Tale om et virkelig godt Gravørarbejde, viser Sentensens uregelmæssige og ulige høje Bogstaver.

Kendte vi kun dette Segl, vilde Devisetendensen være saa aldeles utvivlsom, selv om Slægtsnavnets anden Stavelse nok kunde tænkes som medbestemmende i Valget. Det viser sig imidlertid, at Holbergs Fader, Oberstløjtnanten, førte et Segl med en noget lignende, men ren heraldisk Fremstilling: i Skjoldet en Klippe, paa Hjelmens Arm, svingende et nedad mod heraldisk Venstre vendt Sværd, den gængse Hjelmprydelse i utallige Officersvaabener. Paa Hjelmens Sider ses Oberstløjtnantens Initialer C N H B, de to sidste Bogstaver — efter Tidens Skik markerende begge Navnets Stavelser — grafisk sammentukne. Paa Foranledning af Lektor Th. A. Müller har det paagældende Dokument af 9. Dec. 1669,⁶ under hvilket Seglet hænger — grønt Voks i Trækapsel, 15 mm højt, for nylig været oversendt til Det kgl. Bibliothek, hvor jeg har haft Lejlighed til at gøre mine Iagttagelser. Paa hver Side af Klippen ses her nogle Ridser i Vokset, der med Urette er blevet opfattede som Grantræer. Da der er Tale om Fordybninger kan disse selvsagt ikke skyldes det negative Signet. Et stærkt forstørrende Fotografi, som Lektoren godhedsfuldt har stillet til min Disposition, er faktisk uden Værdi i denne Forbindelse. Et er sikkert. Hverken Faderens eller Sønnens Segl viser det »hule« Bjerg, der kommer til at figurere i det saaledes delvis talende friherrelige Vaaben af 1749. At dettes første og fjerde Felt viser et Grantræ, er maaske Grunden til, at saadanne er »opdagede« i Oberstløjtnantens Skjold. Baade Friherrevaabenet, med Lyren i andet og tredie Felt, og de borgerlige Segl er Holbergiana af virkelig Interesse.

⁶ Saml. til Norges hist. IV, 382 ff.

NOGLE OPLYSNINGER
OM SØREN KIERKEGAARD 1834—38

V.

Af *Sejer Kühle*.

Endnu er tilbage at undersøge Breve til P. C. Kierkegaard (Ny kgl. Sml. 4° 3174). Ogsaa heri findes nemlig enkelte Hentydninger af Interesse. Særlig maa fremhæves nogle Breve fra Søren Kierkegaard og en Del Meddelelser fra Familien Lund om hans sidste Sygdom; og sidst — ikke mindst — maa nævnes en Skrivelse fra P. C. Kierkegaard, der findes som Indlæg i et Brev fra Professor Fr. Petersen.

Blandt de lidet betydende Epistler kan først anføres én af 19. Maj 1879 fra Distriktslæge H. E. Matthiessen, der fortæller at han i Skoleaarene (han blev Student i 1834) kom paa P. C. Kierkegaards Studereværelse. Det var beliggende i Stueetagen i Huset paa Nytorv og rummede bl. a. en Skrivepult, som stod ved Vinduet. Her fik han den latinske Stil rettet eller diskuterede kristelige Trossager med Læreren, mens Søren laa paa Sofaen, hvorfra han en enkelt Gang gav sin Mening til Kende. Fra Hjemmet mindedes han den gamle Kierkegaard, Ludvig Müller, Th. Oldenburg og Peter Rørdam.

En anden Hentydning findes i et Brev af 14. Marts 1866 fra Niels Lindberg (f. 1829), et Brev, der omhandler Søren Kierkegaards Forfatterskab og Broderens Forhold dertil. I den Forbindelse omtales de Aar (1836—41), da Brevskriveren havde sit Hjem paa Alleenberg. Han huskede fra den Tid Søren Kierkegaard, »der altid paa sin Spadseretur gennem Frederiksbergalle havde et venligt Ord til os Børn eller naar vi (vel nærmest i Ærinde fra Fader til Dr. Højærv.) kom ind paa Nytorv 2, hvor han ofte var og gav os Svedsker eller en Skilling til en Kage.«

Disse Breve gengiver ubetydelige Minder fra en fjærn Fortid. Men hertil kommer et samtidigt og mere værdifuldt fra Joha n H a h n, skrevet 18. Aug. 1838 i Anledning af den gamle Kierkegaards Død. Efterat Hahn heri har omtalt det smærtelige Tab, erindrer han Vennen om, at han nu tilbage har en Broder, der i

særlig Grad trænger til Vejledning og netop nu har en Paamin-delse behov. Han beklager denne Broder: »Stakkels Søren! Kan ikke dette Slag nedslaae ham, vække ham fra sin Dvale — at han ikke mere søger efter Verdens Forføngelighed, men faar Lyst og Kraft til at tragte efter det ene Fornødne og derved gjøre alle dem tilskamme, som maaske just nu — allerhelst ville tvivle om hans Alvor og Oprigtighed, tvivle paa hans Stræben efter Fred og Forligelse med Gud. — Lad Hans Salighedssag nu ret ligge Dig paa Hjerte — arbeid for ham og arbeid paa ham med Bøn og Formaning, at han maa blive din Broder i Aanden. — Lad ikke denne Leilighed gaae ubenyttet hen, men brug den efter Herrens Villie, at Du maa blive et Redskab i Guds Haand til hans Opvækkelse.«

Denne Paamindelse viser indirekte, hvad P. C. Kierkegaard tænkte; thi naar Hahn skriver, som han gør, beror det naturligvis paa Samtaler eller Breve om Sagen. Der er altsaa her et nyt Vidnesbyrd om de Bekymringer, man nærede i Hjemmet.

— Fra en senere Tid hidrører et udateret Brev fra Søren Kierkegaard selv til den sygelige Svigerinde Henriette Kierkegaard f. Glahn. Heri giver han hende et godt Raad: »Tab for Alt ikke Lysten til at gaae: jeg gaaer mig hver Dag det daglige Velbefindende til og gaaer fra enhver Sygdom; jeg har gaaet mig mine bedste Tanker til, og jeg kjender ingen Tanke saa tung, at man jo kan gaae fra den. Selv om man gik saaledes efter sit Helbred at dette bestandigt var en Station forud — jeg vilde dog sige: gaae!«

Kierkegaards Tilbøjelighed til at trave paa Gaden har Svi-gerinden naturligvis kendt, og hun har formodentlig læst hans Formaning med et overbærende Smil.

Om Kierkegaards legemlige Skrøbelighed er allerede sagt adskilligt. Men hertil kan endnu føjes nogle Bemærkninger, som ikke er helt uden Betydning.

I et Brev af 2. April 1841 fra Svogeren H. F. Lund til Naturforskeren Wilh. Lund finder man bl. a.: »Den der er noget syg er Oncle Søren, han har forlovet sig med en ung og ret kion Pige en Datter af Etatsraad Olsen, dog er det ikke just det han feiler, men derimod har hans Bryst været angrebet og han har atter begyndt at spytte Blod.«

Denne Meddelelse tyder ret stærkt paa, at Kierkegaard som ung var angrebet af Lungetuberkulose; men senere kom Lidelsen ikke saa stærkt til Udbrud, at den medførte langvarigt Sygeleje. Først under Hospitalsopholdet i 1855 blev der fremsat Formodning om dens Tilstedeværelse (Ugeskrift for Læger, 1913, S. 1673).

Det, der paa den Tid stærkest prægede Sygdomsbilledet, var imidlertid en Lammelse, der kunde tyde paa Myelitis; og en Lun-

gelidelse antydes kun i Bemærkninger som: »Hosten vedbliver at besvære ham. Expektoratet bestaar af purulente Klatter, hvoraf enkelte intimt blandet med lyserødt Blod.«

Fra Henrik og Michael Lund, som bægge nylig havde været Kandidater paa Hospitalet og daglig besøgte Patienten, har man derimod Udtalelser, som giver nogen Vejledning. Lammelsen omtales f. Eks. i et Brev af 7. Oktober 1855 fra Michael Lund til P. C. Kierkegaard; mens Carl Lund — efter en Samtale med Henrik — meddeler 24. Oktober, at der ikke er noget Haab for den syge, »thi det er Brystet der tillige er angrebet, det der bevirker Brystsyge, der virker i Lunge og Ryg og fl. Steder.«

Herefter tør vi vistnok betragte det som givet, at Kierkegaard fra sin Ungdom har været angrebet af Phthisis, en Lidelse, der har præget ogsaa hans Sjæleliv.

— Tilbage er endelig at fremdrage et Dokument, der kan tjene til Belysning af et kritisk Tidspunkt i Kierkegaards Ungdom, det Tidspunkt, hvorom der berettes i Jordrystelsesoptegnelsen (S. K. Pap. II, S. 269). Ogsaa dette Dokument findes i Broderens Arkiv. Det hændte nemlig i 1876, at Professor Fr. Petersen fra Kristiania skrev til ham for at se hans Mening om det nævnte Stykke; og i den Anledning sendte P. C. Kierkegaard 13.—15. Januar 1877 et langt Brev, hvori han ret indgaaende gjorde Rede for sin Opfattelse. Dette Brev blev senere returneret og er derved bevaret.

Efter en lille Indledning gaar P. C. Kierkegaard lige til Æmnet, idet han omtaler det Citat fra »Kong Lear«, som Søren Kierkegaard har anført med Overskriften »25 Aar«, og dernæst gaar over til Behandling af Stykket om »den frygtelige Omvæltning«:

»Stykket p. 4 ff. i Første Bind af »Efterladte Papirer« antager Barfod rigtignok (se p. 3) for skrevet efter 5/5 38, Fødselsdagen, før 9/8 38, Faders Dødsdag, men'véd, efter hans Ytringer til mig derom, kun den Grund derfor, som synes at kunne hentes af selve Indholdet. For mig, der tidlig fandt og særligen dvælede ved de tre smaa Ark med Guldsnit og deres smaa Orakel-Ord, og som nu igjen har taget disse Optegnelser i Overvejelse, staar Sagen salvo meliore judicio, saaledes. Verset af Kong Lear er rimeligvis skrevet paa 5/5 eller strax efter. Den følgende prosaiske Udtalelse, — forøvrigt sin Form uagtet digterisk nok, — dog vel umiskjendelig under en ganske anden, stærkt rystet Stemning, ogsaa at spore deri, at han nok egenlig blander to »ufejlbarlige« Fortolkninger med hinanden, er derimod neppe samtidig, men tilføjet netop i Dagene efter Faders Død (i hvilke han ogsaa ellers var saa bevæget, — som det da hos Barfod etsteds findes berørt, — at hans Dagbogs-Optegnelser om selve Dødsfaldet forvirredes en 8 Dage derved). Læser man denne Udvik-

lings første Passus med fornøden Opmærksomhed og lidt Kjendskab forøvrigt til Forfatteren, saa bemærker man snart, at den begynder som om den store Jordrystelse ganske nylig var indtruffet, medens p. 5 lin 2 berører en Lise, der aabenbart allerede oftere og med Mellemrum har gjestet ham, saa Ingen der kan tænke paa en endnu meget ny Forfærdelse.

Me j u d i c e er Sagens Sammenhæng den. Da et i det Hele trygt og tilfreds Familieliv i vort Hjem —, glandsfuldt næsten eller dog særlig oplivet for de Unges (Sørens og mit) Vedkommende ved, at vore Søstre levede i særdeles lykkeligt Ægteskab (med to Brødre Lund, begge døde i 1875), og at Hjemmet derved fik et Præg af Munterhed og Frejdighed, som ellers vore Forældres høje Alder og gammeldags jævne Levevis stundom lod os føle lidt Savn af, — da denne trygge Lykke afbrødes ved fire Dødsfald, netop saalangt fra hinanden, at vi ligesom stod ved Gravene af Vore i to Aar (ældste Søster 10/9 32, Broder, Aaret før rejst til Amerika, 21/9 33, Moder 31/7 34, anden Søster 29/12 34): saa maatte vel sagtens Huset, med gamle Fader og os to alene tilbage, faa et ganske modsat Præg, føleligst naturligvis for Søren, der da var omtrent tyveaarig, og hvis Anlæg til Tungsind var forbundet med et Anlæg til at forstaa og nyde det æsthetisk Skjønne, en højere aandrig Selskabelighed, Musik o. s. v., der langt overgik, hvad jeg har haft af den Art. Netop i Aarene 1832—35 var jeg imidlertid kommet over adskillige Anfægtelses-Tider og kommen en levende Tilegnelse af Kristendommen nærmere. Og da jeg i 1835—6, efter en heftig Typhus henimod Slutningen af 1835, tog Licentiatgraden, blev theolog. Manuduktør (istedetfor Lærer ved en Latinskole) og ægtede en Datter af afd. Biskop B o i s e n, gik der endnu et mildt Sollys op ogsaa over gamle Fader; og Søren, — der havde, som hans Skrifter nok ogsaa oftere ytre, særlig Begavelse til at være Onkel, — var vist ikke mindst berørt deraf. Men da saa min M a r i e døde 18/7 1837 efter 10 Maaneders Ægteskab, og da jeg i liden-skabelig Sorg snarere forøgede min Faders Kummer efter saamange Rystelser, da s e j r e d e u d e n t v i v l d e n mørke Betragtning hos Søren, der sagtens havde besøgt ham allerede i Tiden efter de fire Dødsfald, og som i Grunden er den eneste, den hele Passus virkelig udtaler, nemlig at Slægten skulde uddø og Fader overleve os alle (tiere ytrer han ogsaa andensteds sin Formodning om, at Ingen af os alle vilde naa synderlig længere end i Trediverne-Alderen), og at ingen af Sønnerne — mine Søstre efterlode 8 Børn — skulde efterlade sig Børn, der kunde hindre Familie-N a v n e t s Uddøen. Sidst i 1837 var han saa ved at flytte fra Fader, vist ogsaa under Paavirkning af det Tunge, der da hvilede over Stemningen hos begge os andre; og under 14/1 38 betalte Fader en Gjeld

for ham (se p. 194). Under disse Forhold var det udentvivel stærkere end nogensinde ellers vaagnet hos ham, at han vilde gjøre Fader, — der led meget over, at han ingen Embeds-Examen tog, og vel ansaa hans æsthetisk-philosophiske Studier og Omgang med Digtere o. s. v. for Dilettantvæsen og Tidspilde, — den Glæde at tage theol. Examen og saaledes, siden han selv dog skulde dø ung, endnu være Noget for og med den Fader, der jo skulde berette ogsaa ham og begrave ogsaa ham. I denne Stemnings resignerende Ro er Verset af Kong Lear kommet ham tilpas; som han og Kordelia, saaledes Fader og Søren, samtalende om Alt som Hedengangne. Saa kom trods Forudsætning og Forventning, netop da han havde for at vorde Noget for Fader, hvem han vel vidste hvormeget han i nogle Aar var kommen til at bedrøve, Faders Død. Og da fik han den voldsomme Rystelse og den »ufejlbarlige« Forstaaelse, som NB i et helt langt Stykke var den samme som den tidligere, kun endmere skærpet (en Brøde i og en Dom over hele Slægten, ingen Fortsættelse i Tiden hernede), men som afveg deri, at Fader, som det nu viste sig, ikke engang skulde berette os to og muligen se os dø i Saligheds Haab, men dø fra os uden opfyldt den Forhaabning om os, medens vi endnu skulde leve men aldrig faa Børn (jeg ikke — det forudsattes — allerede mit første Ægteskab havde været mod egen og Alles Forventning) faa ingen, fordi (p. 5 lin. 10—11 som nu kommer med) han ikke havde det fjerde Buds Velsignelse.

Læser jeg derfor hin hele Passus ret, saa er, som Følge af Sørens lidenskabelige Stemning, den sidste Forstaaelse, — der jo ellers i Alt er ens med den foregaaende, kun at Brøden og Forbandelsen nu ikke skal medføre, at Fader staar som Gravkors paa vor Grav, men vi to Overlevende som tørre Grene paa hans Grav, — slet ikke udtalt i første Passus og den kommer, trods Tilløbet, han tager til den med det første »Da« og »Jordrystelsen«, først til, vel ikke at udtales, men at antydes p. 5 lin 10 ff. Nær har han været ved at udtale den p. 4 lin 4 fra neden, hvor han føler »Dødens Stilhed tiltage om mig (sig), naar 5: den Døds-Stilhed tiltage om mig, som jeg (han) havde mærket Tilnærmelsen af, naar jeg saa Fader som Gravkorset paa Sines Grave, men dog trøstedes ved, at Fader blev deres Skriftefader, idet de reves bort

At den her antydede Forklaring over Stykket p. 4 ff. blandt Andet ogsaa lader sig understøtte ved den Bemærkning, at Søren sikkert fra først af kun har villet give et Vers ved 5/5 38, sin Myn-digheds Dag, ligesom Versene over Barndom og Ungdom, ses let. Være den imidlertid urigtig eller dog af mig ikke tilstrækkelig begrundet, saa synes i ethvert Tilfælde dog klart nok, 1) at Fa-

der ikke i de sidste Maaneder af sit Liv kan have meddelt Søren en Forbrydelse som det, der trykkede ham, siden Søren tit nok klager over, at han næsten som Barn blev Medvider i, hvad der trykkede Oldingen og maatte tilintetgjøre Barnligheden hos Barnet, og 2) at S., en saadan Meddelelse forudsat, ikke kunde talt om, at »ahne« en Skyld, en Straf o. dsl.«

Denne Redegørelse kan give Anledning til en Del Betragtninger. For det første kan anføres, at P. C. Kierkegaards Datering af »Jordrystelsen« bekræftes eftertrykkeligt allerede i H. P. Barfods Udgave af »Efterladte Papirer« Bd. 1 (1869) S. 424, hvor der citeres: »Men min Faders Død var da ogsaa en frygtelig rystende Begivenhed for mig, hvorledes, har jeg aldrig talet til noget Menneske om.« Og for det andet kan leveres Bevis for, at Søren Kierkegaard gennem Faderen var kommen til den Opfattelse, at han selv og Broderen skulde dø tidligt, og Faderen skulde sidde tilbage som den sidste af en talrig Familie.

Man ser det af forskellige Hentydninger i Kierkegaards Skrifter. F. Eks. vidner selve Titlen »Af en endnu Levendes Papirer« om, at Faderens Død overraskede ham; men særlig fremgaar det af et langt Brev, som han — efterat være fyldt 34 Aar — skrev til Broderen i Maj 1847. Det hedder heri bl. a.:

»Den Fødselsdag, til hvilken Du gratulerer, og om hvilken Du siger, at den »i de sidste Dage, mod Sædvane, flere Gange har været Dig i Tanker,« den Fødselsdag har ogsaa ofte og længe forud været mig i Tanke. Jeg blev nemlig 34 Aar gammel. Dette er i en vis Forstand kommet mig aldeles uventet. Det forundrede mig allerede meget i sin Tid — ja, nu kan jeg da gjerne sige det uden at frygte for at forstyrre — at Du blev 34 Aar gl. Baade Fader og jeg havde den Idee, at ingen i vor Familie skulde blive over 34 Aar. Hvorlidet jeg nemlig ellers var enig med Fader, saa havde vi i enkelte sære Ideer et væsentligt Berøringspunkt, og i saadanne Samtaler var Fader altid næsten begejstret for mig, fordi jeg med levende Phantasie kunde udmale og med dristig Consequents forfølge Ideen. Det var overhovedet besynderligt med Fader, at hvad han havde meest af var hvad man mindst tænkte paa, var Phantasie, rigtignok tungsindig Phantasie. Det 34de Aar skulde altsaa være Grændsen, og Fader skulde overleve os alle. Saaledes er det nu ikke skeet — jeg gaar i mit 35te Aar.«

Naar man har læst dette, kan man næppe være i Tvivl om Sagens Alvor, som desuden fremgaar af en samtidig Optegnelse (S. K. Pap. VIII¹, S. 49): »Forunderligt, at jeg er fyldt 34 Aar. Det er mig aldeles ubegribeligt; jeg var saa sikker paa at dø inden den Geburtsdag eller paa den, at jeg virkelig kunde fristes til at antage, at min Geburtsdag er feil angivet, saa jeg dog dør paa den 34de.«

Herefter tør vi fastslaa, at Faderens Spaadom har haft en betydelig Indflydelse paa Kierkegaards Fantasiliv og paa hans Livsførelse. Faderens Anfægtelser og de Tanker, som Sønnen omtaler, kan f. Eks. have været fremtrædende i Slutningen af 1835, da P. C. Kierkegaard ved en livsfarlig Tyfus bragtes helt fra Sans og Samling i næsten to Maaneder; og det er aabenbart til disse Tanker, der hentydes i Januar 1836 (S. K. Pap. I, S. 78), efterat Faren var overstaaet: »Det er underligt nok med Overtro. Man skulde vente, at den, der eengang havde seet, at hans sygelige Drømmerier ikke gik i Opfyldelse, nu tvertimod for Fremtiden skulde opgive dem; men tvertimod de faae mere Styrke, ligesom Spillelysten stiger hos den, der eengang har tabt i Lotteriet.«

Søren Kierkegaard har dog endnu paa det Tidspunkt næppe været saa stærkt overbevist som Faderen, men Tanken kom atter frem, da P. C. Kierkegaards Hustru døde, og ikke mindst er der Grund til at tro, at den gamle Kierkegaards Død var en alvorlig Rystelse.

Da svigtede Spaadommen; og det samme gælder, da Broderen 6. Juli 1839 naaede op over den fastsatte Alder. Saa meget mere mærkeligt er det, at Kierkegaard kunde tro, at den skulde gaa i Opfyldelse for hans eget Vedkommende; og saa meget mere mærkeligt er det, at han med denne Tanke in mente har fremskyndet sin Produktion i Aarene indtil 1847 for da at kunne afslutte den.

Med Hensyn til Faderens Brøde, da siger P. C. Kierkegaards Brev kun lidt. Han har Ret i, at der i Jordrystelsesoptegnelsen ikke ved et Ord antydes, at Søren har opdaget en hidtil ukendt Synd i Hosekræmmerens Liv; og der er herefter ingen Grund til at betvivle, at Søren Kierkegaard forlængst kendte Faderens Forseelse.

At denne Forseelse var af seksuel Art, faar vi Vished for gennem Søren Kierkegaards Papirer; men iøvrigt afviser P. C. Kierkegaard den Paastand, som **G e o r g B r a n d e s** nylig havde fremsat, nemlig, at Faderen skulde have været sin sidste Hustru utro. Herom siger han nemlig i Brevet til Professor Fr. Petersen: »Dr. Brandes har været saa uheldig som nogenlunde muligt, naar han tillader sig at gjette, at det skulde være »en Utroskab mod Hustruen«, der var Grund til Anfægtelser af Tungsind, som Søren tyder hen til hos sin og min Fader, og hvoraf Søren tidlig er bleven paavirket.«

Mere faar vi ikke at vide; noget positivt har P. C. Kierkegaard ikke villet meddele.

HERALDISKE NYSKABNINGER I VOR TID

Af *Arne Hoff*.

Hvor almindeligt er det ikke, naar man ude i verden, selv i dannede og kundskabsrige krese, fører samtalen ind paa emnet heraldik, da at høre bemærkninger som: »Hvad har heraldikken med vor tid at gøre? Det er jo noget, der hører hjemme i ridder-tiden. Den slags fantastier kan man ikke vente, at vor travle tid skal give sig af med!« Nu er forholdet imidlertid det, at der baade i udlandet og herhjemme spores en stadig voxende interesse for heraldiske spørgsmaal. I Sverige har den heraldiske videnskab siden 1813 haft et organ i Riksheraldikerämbetet, hvis indehaver er kronens raadgiver i alle heraldiske spørgsmaal og afgiver erklæ-ringer i praktiske tilfælde, fx angaaende mønter, frimærker, faner eller andre genstande, hvor rigsvaabnet eller dele deraf anvendes. Desuden kan han raadspørges af private, fx om oprettelse af nye slægts- og korporationsvaabner eller fastsættelse af den bedste og rigtigste form for allerede eksisterende vaabner. I løbet af den sid-ste menneskealder er antallet af sager, der aarlig er blevet behand-let af ämbetet, steget til det 20-dobbelte¹. Som eksempel paa den vaagnende heraldiske interesse herhjemme kan nævnes, at et her-værende kaffefirma som tilgift anvender en serie gengivelser af danske byvaabner, tilmed under medvirkning af den ubestridte førstemand i Danmark paa dette omraade.

Hvis vi nu vil forsøge at klare os, hvad det da er ved heral-dikken, som gør, at den har interesse for vor tid, viser det sig at bero dels paa et praktisk-dekorativt, dels paa et historisk syns-punkt. For den enkelte, for slægten, foreningen, byen, riget, er det praktisk at have et ejendoms-, et samlingsmærke. I det daglige liv finder vi anvendelse for vaabenskjolde paa faner, sølvtøj, bog-bind, automobilbøre osv. Noget mere specielt er det tilfælde, at en mand bliver dekoreret med en orden, der giver ham ret til at lade sit vaaben ophænge i ordenens kapel, men dette kommer vi senere tilbage til. Naar vaabner anvendes i det praktiske liv, er det væsentligt, at de er nogenlunde lette at skelne fra hinanden. Dette var imidlertid i endnu højere grad nødvendigt i hine tider, da heraldikken opstod. Da kunde det gælde liv og død, om man i slagets tummel kunde kende paa skjoldemærkerne, hvem der var

ven og hvem fjende. Heraldikkens første krav er derfor netop hensigtsmæssighed, med et moderne ord funktionalisme. Et vaaben skal være saa klart og enkelt i figurene som muligt. Ved sammensætningen af farverne (tinkturene) er hovedregelen ogsaa ganske funktionalistisk, nemlig at man aldrig bruger farve paa farve eller metal (guld og sølv) paa metal. Foruden dette praktisk-dekorative synspunkt er der imidlertid et andet, ikke mindre væsentligt, det historiske. Gennem de forskellige slags vaabner, slægtens, byens og rigets vaaben, knyttes fortid og nutid sammen, skabes der en kontinuitet, hvis værdi det er vanskeligt at udtrykke i ord, men som man helst skal opleve for at forstaa. Et slægtsvaaben har naturligvis først og fremmest personlig værdi for slægtens medlemmer. Det er fællesskabets mærke, men samtidig ogsaa et symbol paa de store krav, slægtens hæderfulde fortid og traditioner stiller til den unge generation. Men ogsaa for udenforstaaende, for alle, der giver sig af med slægtsforskning, er slægtsvaabnet af uvurderlig nytte, især hvor en slægt ikke har haft noget fælles slægtsnavn eller ikke benyttet det. Alene af den grund var der noget tiltalende i det forslag, afdøde arkivar Thiset i sin tid fremførte, om at fx alle de i København boende slægter af navnet Hansen skulde antage sig et vaaben. Det skulde saa »nok vise sig, at disse Vaaben i Løbet af de næste 10 Aar vilde døbe saa godt som alle disse Slægter om, med eller mod deres Villie, med helt nye og ganske anderledes fortrinlige og practiske Slægtsnavne end Hansen. Heraldiken har før lagt gode Evner for Dagen i den Retning.«²

I det følgende skal der gennemgaaes et udvalg af vor tids heraldiske nyskabninger, først person- og slægtsvaabner³, dernæst nogle by- og statsvaabner. Udvalget er gjort med særlig henblik paa at fremdrage det mest typiske. — I vor tid oprettes der person- og slægtsvaaben af officiel karakter dels herhjemme (for storkorsriddere og riddere af Elefanten), dels i udlandet, saaledes i Sverige (riddere af Serafimerordenen), og i England (riddere af Høsebaandsordenen og de mange nyadlede). Desuden faar den romersk-katolske og den anglianske kirkes bisper og andre kirkelige dignitarer endnu i vor tid embedsvaaben. Mens de sidste ifølge sagens natur ikke kan være arvelige, er der ikke noget i vejen for, at fx en storkorsridders efterkommere fører deres forfaders vaaben, naturligvis uden at faa den ham tilkommende rang med de dertil knyttede fordele. Mens de officielle vaaben indføres i de paagældende ordeners vaabenbøger eller (og) ophænges i ordenernes kapeller, savner vi i almindelighed kendskab til de privat oprettede vaaben, medmindre de paa en eller anden særlig maade offentliggøres, fx ved at blive indregistreret som varemærker.

Ved dannelse af et nyt vaaben gaar man ud fra eet eller flere af følgende principper: Der anvendes e r h v e r v s s y m b o l i k,

n a v n e s y m b o l i k (hvorved vi faar det saakaldte »talende« vaaben), eller den rene e g e n s k a b s s y m b o l i k, hvor fx liljen betegner uskyld, agern og egeblade borgersind osv., et princip, der af alle de betydeligste heraldiske forfattere i vore dage afvises som uheraldisk. Et smukt eksempel paa et vaaben med erhvervssymbolik har vi i viceadmiral K o f o e d - H a n s e n s: I sølv paa strømme af blaafarvet over en rød skjolddefod med tre tunder en naturligtfarvet karavel for fulde sejl og med dansk flag og vimpel. Vaabnet er enkelt og klart, uden fixfæxerier, og der fortælles tydeligt, at det er en dansk sømands vaaben. Noget mere detaljeret, men alligevel et udmærket vaaben er viceadmiral G e o r g A m d r u p s: Tværdelt, 1' i guld to korslagte naturligtfarvede kanoner, hvorpaa et anker, 2' lodret delt af blaafarvet, hvori en paa hvid jord staaende oprejst isbjørn, og rødt, hvori en sølvbjælke, belagt med dansk kongekrone. Klart og letfatteligt hentyder vaabnets felter til viceadmiralens levnedsløb. I hovedfeltet repræsenteres hans livsgerning, tjenesten i flaaen, i de mindre felter hans interesse for Grønlandsspørgsmaalet og hans tilknytning til hoffet. Der kan kun indvendes to mindre ting mod vaabnet, nemlig anvendelsen af hvidt, der er ukendt i den klassiske heraldik, og det, at kronen i feltet ved siden af er stillet paa en sølvbjælke.

I viceadmiral C. F. W a n d e l s vaaben er kompositionen i store træk den samme som i Amdrups, men resultatet knap saa godt. Skjoldet er ved et fladt buesnit tværdelt, 1' igen delt af grønt, hvori et naturligtfarvet venstreskraatstillet anker, og blaafarvet, hvori en paa hvid jord staaende oprejst isbjørn, 2' i guld en hvidklædt matros med et viceadmiralsflag i haanden. Som skjoldholder hænger ved skjoldet to ud- og nedadvendte naturligtfarvede delfiner, og om hjelmen et lilla (!) hjelmklæde. Ikke blot er grøn en farve, der kun nyder ringe heraldisk anseelse, men bedre bliver det ikke, naar der ved siden af anbringes et blaafarvet felt. Et enkelt vaaben med landmilitær erhvervssymbolik er generalløjtnant A. T u x e n s: Delt af en sølv bjælke i rødt, hvori en naturligtfarvet opslaaet bog (krigshistorien), og grønt, hvori en naturligtfarvet skansekurv (generalens oprindelige vaabenart, ingeniørtropperne). Paa en anden maade er det sidstnævnte udtrykt i generalmajor G r ü n e r s vaaben: I sølv over blaa strømme en rød mur med to til randen sluttende taarne, i et blaafarvet hjerteskjold ingeniørregimentets mærke i guld. I al almindelighed er krigerstanden udtrykt i de norske generaler K e i l h a u og A a v a t s m a r k s vaaben som danske storkorsriddere. Keilhaus vaaben er tværdelt af rødt og sølv, i 1' to kryslagte opadvendte sølv sværd med guld fæster. Aavatsmarks vaaben har den smukke venstreskraudeling. I 1' i sølv en fremvoxende sort hest, ledsaget af en rød stjerne, i 2' i blaafarvet et opadvendt sværd med guld fæste. Mere heraldisk og —

hvad der jo som regel er det samme — mere praktisk vilde det have været, om figurerne i 1' havde haft 2's farve eller ialtfald begge haft den samme farve. Mens generaldirektør P. C. Nørgaards vaaben opfylder ethvert rimeligt krav i retning af enkelthed og heraldisk rigtighed, idet det viser i blaåt et vinget guld hjul, er forholdet et noget andet med generaldirektør V. O. Kiørboes. Dette vaaben er tværdelt af rødt og blaåt. I 1' ses en paa delingen staaende sky, hvorpaa en mod venstre kørende romersk stridsvogn med tre heste for, paa vognen en mand, der blæser i et horn. Hele denne fremstilling er af guld. I 2' staar en opvoxende sølv milepæl. Paa hjelmen ligger en hjelmkrans af rødt og guld, herover et kronet posthorn.

Erhvervsymbolik ligger der ogsaa i prof. Vilhelm Thomsens vaaben, der i blaåt viser en sølvbjælke, belagt med et blaåt Pallas Athenehoved, det hele ledsaget af en sølvstjerne og en sølvhalvmaane i tiltagende. Andre Exempler er politidirektør Eugén Petersens vaaben, der er 4-delt af sølv og rødt, 1' og 4' med tre røde hjerter (2,1), i 2' en sølv arm med et udadvendt liggende anker, i 3' en guld hane. I et hjerteskjold af grønt er en bjælkestillet sølv haand med et øje i. I den svenske regeringsraad Gабriel Thulins vaaben som dansk storkorsridder symboliseres hans administrative og juridiske virksomhed af det af blaåt og sølv 4-delte vaabens 2', hvori en rød vægt paa sværdspids, og 3', hvori to op- og udadvendte krydslagte røde nøgler, mens 1', der viser »Karlsvognen« i guld, antagelig henviser til Thulins valg-sprog: »Nordens enhet, Nordens styrka!« I 4' findes en guld lyre. Et andet eksempel paa en udlændings vaaben med erhvervsymbolik er den finlandske Krigsminister K. R. Waldéns, i blaåt en sølv pæl belagt med tre grønne »grankviste« (en tvejeformet figur, hvor stammen er forlænget op mellem de to arme), ledsaget af en fabrik med rygende skorsten og tre sammenslyngede ax, begge guld. De to sidefigurer symboliserer Waldéns erhverv i fredstid, landbrug og papirindustri, mens »grankvistene« er et symbol fra frihedskrigen, hvor Waldén spillede en stor Rolle. Som hjelmtegn er anvendt en sølv hjelm af tysk staaelhjelmfaçon, foran prydet med en guld »grankvist«. Ogsaa en anden af førerne fra frihedskrigen, den store folkeretslærde K. W. Erich, har anvendt denne figur i sit vaaben, der ved en guld pæl belagt med tre grønne »grankviste« deles i rødt og blaåt. Som afslutning paa denne gruppe skal omtales tre vaabner, der er gode eksempler paa, hvordan et vaaben ikke bør være. De »udmærker« sig derved, at symbolikken helt eller delvis er fremstillet, ikke ved en figur, men ved et billede. Admiral Zachariæs vaaben er et landskabsbillede, der gengiver Holmens Hovedvagt med den gamle maste-krans. Yderligere er admiralens livsgerning symboliseret ved et bag

skjoldet stillet sølv anker, en i heraldisk henseende uangribelig foranstaltning, og paa hjelmen over en rød og sølv hjelmkrans viceadmiralsflaget. Højesteretsdommer K. P. L a s s e n s vaaben er delt af rødt, hvori en guld vægt, og blaat, hvori sølv fasces. Som et tredie erhvervssymbol er der herpaa lagt et stort hjerteskjold, der bærer et smukt detailleret billede af Domhuset paa Nytorvs facade. »Uklarhed er uvidenhedens skalkeskjul« havde den fremragende gamle filolog L u d v i g W i m m e r til valgsprog. Det er fristende at fremdrage dette, naar man skal betragte det Wimmerske vaaben. To gange tværdelt viser 1' i hvidt(!) en paa feltets kant staaende naturligtfarvet romansk døbefont, der er saa detailleret udført, at en kender af døbefonte sikkert vil kunne oplyse os om, hvilken font det er, der har »staaet model«. I 2' ses et landskabsbillede af partiet omkring gravhøjene i Jellinge, omsat paa siderne af brune drageslyngsfelter, i 3' i blaat et guldhorn bjælkestillet mod venstre.

Til sammenligning skal i det følgende nævnes et par karakteristiske eksempler paa moderne engelske vaaben med erhvervssymbolik. Sir F r a n k B o w d e n, direktør for den engelske cyklefabrik Raleigh, har faaet et vaaben, der er 4-delt af sort og guld, hvorpaa lagt en skraatstillet guld bue (navnesymbolik!). I 2' og 3' et naturligtfarvet cykehjul med en naturligtfarvet vinget fod. Et overordentligt smukt vaaben har landbrugsexperten sir T h o m a s E l l i o t, i sølv en sort sparre belagt med tre sølv kugler, det hele ledsaget af tre naturligtfarvede vindrueklasser. En stor skibsreder sir C h a r l e s C a y z e r anvender i sit vaaben det i engelsk heraldik saa yndede sparresnit. Vaabnet er sparredelt af blaat og sølv, i 1' to guld liljer, i 2' et tremastet sejlskib for fulde sejl. I et tunget (invected) skjoldehoved tre blaa stjerner. Sir J a m e s H o r l i c k, chef for H's Malted Milk Co, fører i sølv en rød løve og i et skjoldehoved af denne farve et kornneg mellem to oxehoveder en face, alt i guld. En speciel engelsk figur er uld-sækken (the woolpack), der symboliserer ikke blot speakerstillingerne i parlamentet, men ogsaa andre formandsstillinger og visse administrative poster. Interessant er et vaaben som sir W i l l i a m J o h n s o n s. Sir William var den engelske regerings Law adviser paa Irland og en fremragende jurist. I feltet af sølv ses et kryds af sort hermelin (∩: sort med guld »halespidser«, eng. pean). I et rødt mursnits skjoldehoved er et guld faldgitter, huset Tudors »badge«, mellem to hermelins uldsække med guld kvaster. Meget let fattelig er symbolikken i bankmanden sir C a r l M e y e r s vaaben, der i sort viser en nedadvendt nøgle mellem fire kugler, alt af guld. Bladkongen viscount A l f r e d N o r t h c l i f f e fører i blaat to krydslugte papirruller af guld, bundet sammen paa midten med et rødt baand, ledsaget af fire flyvende

guld bier. En anden stor bladmand, sir *George Riddel*, har et Vaaben, der er sparredelt af blaåt, hvori to guld rugax, og rødt, hvori en guld haandpresse. Endelig skal nævnes ammunitionskongen sir *James Stevensons* enkelte vaaben, i blaåt en naturligtforvet granat under to guld liljer.

Ved siden af *erhvervssymbolikken* er *Navnesymbolikken* den mest almindeligt anvendte. Gode og klare eksempler er generalløjtnant *Ellis Wolffs*, i blaåt en halv oprejst sølv ulv, og kammerherre *Otto Bulls*, i sølv to naturligtfarvede kryslagte træstammer, foroven med grønne blade. Udenrigsministeriets tidligere direktør, kammerherre *P. R. Krag*, førte i sølv en naturligtfarvet staaende krage med løftede vinger, om dette en sølv bort, belagt med ni guld kugler. »Talende« er ogsaa ordenssekretær, konferensraad *Janus Astrups* vaaben, i blaåt en rød bro over sølv strømme. Over broen et opadvendt pælstillet guld sværd mellem en stjerne og en aftagende maane, ogsaa af guld. Brødrene professor *Knud Faber* og landbrugskonsulent *Harald Faber* fører det samme vaaben, et ved en sort sparre delt skjold, 1' sølv, hvori tre sorte hesteko (navnesymbolet), 2' rødt, hvori for professorens vedkommende en guld æskulapstav, for landbrugskonsulenten et guld kornneg. Det vil ikke være uforsvarligt at regne de sidste to figurer som en slags bitegn, der er individuelle og ikke hører til vaabnet som slægtsvaaben, saaledes at altsaa andre medlemmer af slægten Faber kan føre vaabnet enten med 2' blankt eller med deres eget erhvervssymbol. Da højesteretsjustitiarius *C. C. V. Nyholm* blev storkorsridder, fik han til vaaben: I blaåt et sølv taarn med tre tinder over tre strømme af samme, derover en tiltagende maane af guld (Maane i ny over holm). Dette vaaben har senere dommer *Diderik Nyholm* som storkorsridder optaget som hjerteskjold i sit vaaben. Dette er delt, 1' igen tværdelt af blaåt, hvori en sølv lilje og grønt, hvori en kvist af egeblade med agern af guld. I 2' ses i sølv et naturligtfarvet knippe fascies. Om hjerteskjoldet er der talt ovenfor.

En større opfindsomhed og variation end den, vi træffer i den danske heraldik, finder vi gennemgaaende i den engelske. Se kun paa de følgende eksempler paa engelsk navnesymbolik, hvor smidigt motiverne er benyttet, som oftest gentaget eller i forbindelse med almindelige heraldiske figurer. Slægten *Armstrongs* vaaben viser i rødt tre sølv panserarme med knyttede hænder, i en sølv kanton tre blaa smaapæle. En industrimand, sir *Jesse Boot*, der blev adlet i 1916, fører i sit vaaben i sølv en sort sparre, hvorpaa en gaaende guld løve, det hele ledsaget af tre sorte støvler med røde saaler og hæle og guld sporer. Sir *Henry Bell*, en fremragende skibsreder, har i blaåt en hulkelet (engrailed) sølv bjælke hvorpaa en rød rose, det hele ledsaget af to

kirkeklokker og et tremastet sejlskib for fulde sejl, alt af guld. I denne forbindelse kan det bemærkes, at der i de senere aar er adlet fem forskellige personer af navnet Bell, der alle har antaget »talende« vaaben, der dog er vidt forskellige. Industrimanden sir Carl Moir har som vaaben: I sølv en buet etfagsbro, skaktavlet af guld og blaat, ledsaget af tre sorte morianhoveder (moor's heads) med guld pandebaand; fra hvert hoved drypper tre røde bloddraaber. Sir Wyndham Portal har et vaaben, skraat firedelt af blaat og rødt, herpaa en sølv port med side-taarne. I et skjoldehoved af sort hermelin en blaa liggende halvmaane mellem to røde sporehjul. Lidt dristigere er navnesymbolikken i sir William Treloars vaaben. Her ses i guld paa et grønt bjerg et naturligtfarvet egetræ, i et rødt skytakket (nebuly) skjoldehoved tre guld falkenhætter (three lures).

Et tredie princip fulgte blandt andre overformynder M. P. Friis, da han som storkorsridder skulde indsende et forslag til et vaaben. Han ønskede heri at faa udtrykt sit valgsprog »Bro bør bygges« (nemlig mellem borg og hytte), og overdrog en ung kunstner at udarbejde et forslag i overensstemmelse hermed. Resultatet blev en meget smuk, men lige saa uheraldisk fremstilling af en bro, der over et gabende svælg førte fra en lille hytte op til en romantisk ridderborg oppe paa en malerisk klippetop. Efter henstilling fra ordenskapitlet, der overfor de nyudnævnte storkorsriddere gør et stort og nyttigt heraldisk oplysningsarbejde, blev da dette forslags idé bibeholdt, men sat om i mere heraldisk form: I rødt over strømme af blaat og sølv en sølv bro med tre buer; for broens ene ende (heraldisk højre) en hytte, for den anden en borg, begge af sølv. Paa lignende maade symboliserer etatsraad H. N. Andersens vaaben etatsraadens kendte valgsprog »Erhverv udefra«. Vaabnet, der jo rigtignok lader adskilligt tilbage at ønske i heraldisk henseende, viser i guld en grøn skjoldefod og herover et naturligtfarvet hav og igen derover himmel. Fra skjoldefoden opvoxer til (heraldisk) højre en egestamme, der skyder en gren med blade mod venstre. I horisonten ses en opgaaende sol bag et mod venstre sejrende dampskib, alt naturligtfarvet. Paa hjelmen er en guld globus, hvorpaa et blaat skraastillet anker. Endelig kan man maaske til denne gruppe regne brygger Carl Jacobsens vaaben, der er en gengivelse af fru Jerichaus allegoriske billede »Fru Danmark«, indenfor en bort af guld. Til vaabnet svarer valgsproget »Laboremus pro patria«. Hvor smukt fru Jerichaus billede end kan være, burde det dog aldrig være blevet anvendt som heraldik.

De fleste danske købstæder er som bekendt middelalderlige, og det kan derfor ikke undre os, at de ofte er istand til at kappes med vore ældste slægter med hensyn til vaabnernes ælde. Fra talrige

købstæder findes endnu enten signeter eller ialtfald aftryk af signeter med byvaabner fra det 14. og 15. aarh. Som arkivar Thiset i sin overordentlig interessante afhandling om danske by- og herredsvaaben har vist det⁴, er de fleste byvaabner opstaaet af fremstillinger af byens mest dominerende bygning, af emblemer eller figurer, der hentyder til byens værnehelgen (utvivlsomt en paa-virkning fra klosterseglene), eller som symboler paa byens navn eller beliggenhed. Følgen af dette er bleven, at omtrent en snes danske købstæder nu har vaabner med mure, porte, taarne og lignende som væsentligste figurer. Det er derfor nødvendigt, hvis man vilde underkaste samtlige danske byvaaben en kritisk revision, at understrege forskellen paa disse vaabner med bygningsdele saa stærkt som muligt. Til alt held staar vi meget frit i farvespørgsmaalet, da der kun undtagelsesvis er bevaret gamle oplysninger om vaabnernes forskellige tinkturer. En anden udvej var at tilføje (eller genindsætte) supplerende figurer, der kunde tjene til at understrege forskellen. Saaledes var det maaske ikke urimeligt, om Vordingborg istedetfor de liljer, der nu afslutter muren i dets vaaben, fik en guldgaas i taarnet. Ligeledes kunde man for Randers genoptage laxen, der svømmer under byens tre røde taarne. Alt dette om hvordan man kunde og burde lave disse byvaabner har imidlertid ingen aktuel interesse, men kan lægges til side, indtil man engang fra officiel side faar øjet op for nødvendigheden af at fastslaa en autoriseret form for vore byvaabner, saadan som det findes i de fleste andre lande. Lad os imidlertid se, hvad der i den senere tid er fremkommen af helt nye by- og kommunevaabner.

Den 30. December 1885 udsendte indenrigsministeriet et cirkulære til alle landets købstæder med forespørgsel om, hvorvidt der fandtes byvaaben, hvordan disse saa ud og hvilken hjemmel man havde derfor. Ved denne lejlighed viste det sig, at Frederikshavn og Sorø ikke havde gamle byvaabner. Thiset fortæller, at de stedlige byøvrigheder saa henvendte sig til en kunsthandler i København og bad ham komponere saadanne vaabner. Resultatet blev, »det ene et Parti ved Klosterporten i Sorø, det andet et Prospect af Frederikshavn og Omegn (!)«. Takket være Thisets indgreb fik Frederikshavn et vaaben, der viser et igennem en krone stukket anker. For Sorøs vedkommende optoges et middelalderagtigt vaaben af ukendt oprindelse, en fra venstre kommende sort arm, der holder en guld abbedstav, det hele ledsaget af to stjerner og en tiltagende maane af guld. Siden da har Danmark faaet seks nye købstæder, nemlig Løgstør, Nørre-Sundby og Silkeborg, alle fra 1900, Herning 1913, Struer 1917 og Brønderslev 1921. Mens de gode Løgstørborgere ikke kunde svinge sig op til større højder af heraldisk fantasi end at skabe et byvaaben, der i stjernestrøet felt viser en let stiliseret gengivelse af byens kirke, fik flere af de andre byer gode

vaabner. Nørre-Sundbys viser en baad med tre aarer over tre strømme, Silkeborgs en kreneleret mur med port- og hjørnetaarne, derover en bispehue og nedenunder to strømme. Som vaaben for Herning valgte man en kreneleret mur over en strøm, hvorpaa var lagt en hammer, paa hvilken der sad en lille fugl, vel en hjejle eller hedelærke. At man her har benyttet det omliggende Hammerum herreds hammer som figur i vaabnet, er overordentlig prisværdigt, men hvad betyder mon strømmen? Som symbol paa sit hovederhverv har Struer faaet et vaaben med et venstreskraastillet anker, omsat med en stjerne og en halvmaane, muligvis en hentydning til det omliggende Hjern herreds vaaben af 1584, der viser en nedadvendt halvmaane og derunder en stjerne. Hvad endelig Brønderslev angaar, blev der, da den opnaaede købstadrettigheder, komponeret et byvaaben, — formodentlig paa byøvrighedens initiativ — der var afbildet i de lokale blade »Vendsyssel Tidende« og »Vendsyssel Folkeblad« for den 31. Marts 1921. Vaabnet viser en mod højre gaaende pløjende mand i kort trøje med livrem, knæbuxer og lange støvler, paa hovedet en kabus. Manden, der har fuldskæg, holder i en plov, hvoraf man kun ser skæret og haandtagene. Bag ham ses en mark, derbagved i det fjerne en by og i synsranden to høje. Farver angives ikke, men er sikkert heltigennem naturfarver, blaa himmel med graa skyer i forskellige afskygninger, mørkebrune høje, røde og sorte tage, graabrune plovfurer osv. Man har tydeligt nok ikke anset det for umagen værd at spørge en heraldisk kyndig mand til raads. Om indenrigsministeriet, under hvem sager om byvaaben formodentlig hører, nogensinde har faaet dette pragtstykke af et byvaaben til anerkendelse, er det desværre ikke lykkedes mig at faa opklaret. Hvis byen engang skulde komme paa bedre tanker og ønske sit vaaben ændret, er der naturligvis ikke noget ivejen for, at man kunde anvende et landbrugssymbol som ploven. Smukt og karakteristisk var fx et vaaben, der i guld viste en blaa plov, eller bedre et plovjern, en nok saa klar og letgengivelig figur.¹

Foruden købstæder har ogsaa enkelte kommuner anskaffet sig et vaaben, saaledes Frederiksberg og Gentofte.

Frederiksberg kommunes ældste vaabensegl, der er fra 1899, viser over en mursnits skjoldefod med tre tinder to stiliserede linde mellem tre falke med hætter. Skjoldefoden er belagt med en krone. Hvor kommunen anvender vaabnet i farver, fx paa de officielle

¹ Efter afslutning af denne artikel er forf. kommet i besiddelse af en brochure om A/S Kaffe Hag's album med danske byvaabner. Her findes paa omslaget et vaaben for Brønderslev, antagelig komponeret af arkivar Grandjean. Vaabnet, der er tværdelt af sort, hvori to sølv tandhjul, og sølv, hvori et sort plovjern, taaler udmærket sammenligning med de middelalderlige byvaabner, og hvad kan man vel egentlig forlange mere?

opslagstavler, er feltet blaat, skjoldefoden rød med guld krone, falkene graahvide med røde hætter og guld halsbaand, træerne grønne med brune stammer. Med heldig haand har man her grebet et yndet heraldisk motiv fra middelalderen, jagtfalken med hætte paa, en figur, der staar som symbol paa Frederiksbergs opstaaen omkring den kongelige falkonérgaard (og andre til slottet og hoffet hørende bygninger). Lindene mellem falkene er antageligt hentet fra det herreds segl, hvorfra Frederiksberg er udskilt, nemlig Sokkelund herred, hvis vaaben er tre træer. Mens Frederiksbergs vaaben med hensyn til opbygning og figurerne er usædvanlig smukt og karakteristisk, melder der sig visse betænkeligheder med hensyn til farverne. Grønt paa blaat er en kedelig sammensætning, ganske særligt, naar man anvender en saadan uren, grønligtonende blaa farve som den, der findes paa de ovenfor nævnte kommunale opslagstavler. Bedre var det vel, som det ogsaa hyppigt ses, at anvende sølv som feltets bundfarve, selvom hvidgraat eller hvidt paa sølv jo heller ikke er nogen fristende kombination for en heraldiker. Og mens vi nu taler om farverne, burde falkene armeres, d. v. s. deres næb og klør have en fra resten af figuren forskellig farve. Her var det rimeligst at bruge guld, svarende til halsbaandet. — Gentofte kommunes vaaben, der er noget nyere end Frederiksbergs, bærer præg af at være lavet med det andet i minde, men er knap saa godt som dette. I Gentoftes vaaben ses over en skjoldefod med strømme en opgaende straalende sol mellem to træer. I et skjoldehoved, der afskærer træernes øverste del, tre kirkeklokker, ophængt i klokkestole. Om vaabnets farver er det ikke lykkedes forf. at opdrive noget. Det vilde have været heldigere, om man havde erstattet den opgaende sol, der næppe har nogen særlig betydning her, og som paa en ubehagelig maade leder tanken hen paa en niggerrepublikks vaaben, med de tre klokker, der nu fører en beskeden tilværelse i skjoldehovedet. De tre klokker, der efter sigende symboliserer de tre sogne, hvoraf Gentofte kommune dengang bestod, er jo absolut det mest karakteristiske i vaabnet, og bruges forresten ogsaa af kommunen som emblem paa offentlige bygninger. I Lyngby forekommer undertiden et smukt og karakteristisk vaaben: I et felt af slyngede vandplanter en kronet strømsparre med tre møllehjul. Om dette vaaben er officielt anerkendt af Lyngby kommune, er det ikke lykkedes forf. at faa oplyst.

Til sammenligning med de danske nyskabninger paa dette omraade skal anføres et par eksempler fra Sverige⁵. Da Mjölby i Östergötland blev købstad, ønskede byens øvrighed at faa et vaaben, der viste en aa eller et symbol herpaa, og som desuden hentydede til mølleindustrien. Blandt de mange forslag var der et, der vilde give byen »en pittoresk gammal kvarn« til vaaben; et andet gik ud paa, at skjoldet skulde vendes paa hovedet for mere at ligne en melsæk!

Efter rigsheraldikerämbetets indstilling fastsattes som vaaben et rødt felt, hvori en skraabjælkestillet strøm, ledsaget af to møllehjul, alt af guld. Under drøftelserne af et vaaben til den nye købstad Vetlanda fremkom en — ganske vist ubekræftet — tradition om, at der paa det sted, hvor byen nu ligger, skulde have ligget en gammel by, der skulde have haft et vaaben med et hvedeax i en skraabjælke. Da der i byen selv var stor stemning for et saadant vaaben, blev det efter ämbetets indstilling fastsat saaledes: I et guld felt en blaa skraabjælke, hvorpaa et hvedeax af guld. Til vaaben for Sundbyberg indkom talrige forslag, »visande fotbollsparkande pojker, elektriska spårvagnar, fabriker, soptunnor, utombordsmotorer o. s. v.«. Efter forhandlinger mellem byen og ämbetet enedes man tilsidst om et vaaben, der i sølv viser en rød bjælke, hvorpaa en sølv tordenkile (den elektriske industri), det hele ledsaget af tre røde tandhjul, 2,1 (byens store mekaniske industri). For Falun existerede der ikke noget gammelt heraldisk anvendeligt vaaben. Der blev derfor komponeret et vaaben til byen, der indeholdt baade et symbol for by i almindelighed og et symbol paa byens hovednæringsvej kobberdriften: I guld en opvoxende tindet rød mur fra kant til kant, og herover tre bjælkestillede røde kobbermærker. I byen Nybros vaaben hørte fremstillingen af en bro naturligt hjemme. Hertil føjedes saa figurer fra det omliggende herreds, Södra Möre herreds vaaben, saa at byens vaaben blev: I guld en fra kant til kant gaaende rød eefagsbro, derover to sorte armbrøste med røde pilespidser.

Fra byerne vender vi os til rigerne. Indtil den franske revolution var rigernes vaaben identiske med de regerende fyrsters. Napoleon indførte for Frankrig den romerske ørn, et iogforsig udmærket vaaben, symboliserende imperiet. Galt blev det først, da Ludvig Philip i 1831 blev tvunget til at ombytte Orleansvaabnet med et andet, der i blaat viste to sølv lovtavler, hvorpaa Chartets fire første paragraffer var indgraveret. Senere skiftede Frankrig flere gange vaaben, ja, den tredie republik glemte helt at indføre et vaaben, indtil man ved et czarbesøg i 90'erne indsaa nødvendigheden af at have et vaaben at kunne stille ved siden af det russiske. Republikkens ceremonimesterembede fastsatte da det vaaben, der den dag idag er Frankrigs officielle vaaben. Da de smaa sydamerikanske republikker blev selvstændige, fik de ogsaa efterhaanden vaaben, der saa godt som alle er bygget over den samme læst, og kappes i heraldiske rædsler. Costa-Ricas vaaben viser i blaat et sølv hav, hvori tre høje, spidse klipper, stigende i højde fra venstre. Bag den højeste frembryder en straalende guld sol. Mellem klippen til højre og den i midten ser man i forgrunden og i baggrunden et tremastet sejlskib for fulde sejl. Over det hele fem guld stjerner. I Nicaraguas vaaben ses et naturligtfarvet bjærglandskab,

til højre med tre spidser, til venstre med een, der er flad foroven, og paa dens top en naturligtfarvet palme. Bag bjerget længst til højre fremvoxer en guld sol, paa nr. tre fra højre staar en rød jacobinerhue paa en stage. For Honduras er vaabnet: I blaat et sølv hav, hvori to klipper. Mellem dem i horisonten og midt i havet to moderne sejlskibe for fulde sejl. Over det hele fem sparresatte sølv stjerner. Af lignende karakter er de øvrige staters vaaben. I modsætning til disse, med deres blanding af geografisk-landskabelige og frihedssymboler, staar efterkrigstidens nye staters historisk prægede vaaben. Estland har til vaaben taget Revels byvaaben, der med sine tre blaa løver i guldfelt er et minde om Dansketiden. Letlands vaaben er tværdelt. I 1. ses i blaat en opvoxende straalende sol af guld; 2' er delt af sølv, hvori en oprejst venstrevendt rød løve (Kurland), og rødt, hvori en oprejst sølv grif, der i den ene forpote holder et guld sværd (Livland). Det czecho-slovakiske vaaben er ligeledes sammensat af figurer, der repræsenterer republikkens forskellige dele. I det 4-delte vaabens 1' ses i rødt paa en kløversnitsskjoldefod (tysk Dreiberg) af blaat et sølv patriarkkors (Slovakiet). 2' er delt af blaat, hvori tre guld bjælker, og sølv, hvori en oprejst rød bjørn (Ruthenien). 3' viser i blaat en kronet af rødt og sølv skaktavlet ørn (Mähren), og 4' i guld en kronet sort ørn, hvorpaa er lagt en sølv maaneseagl, hvis opadvendende spidser ender i kløversnit, og som foroven ledsages af et kors (Schlesien). I et rødt hjerteskjold ses en oprejst kronet sølv løve (Böhmen). Som man ser, er det det historiske synspunkt, der er lagt til grund for alle disse vaaben. Ganske anderledes forholder det sig derimod med det nye kongerige Islands vaaben. Det middelalderlige vaaben for Island, i rødt en kronet sølv stokfisk, blev i 1903 paa islandsk foranledning ændret til at vise i blaat en sølv falk, et mærke, der faldt bedre i islændingenenes smag end det dog ellers saa smukke og karakteristiske stokfiskevaaben. Da Island blev selvstændigt kongerige, rejste der sig imidlertid en stemning ogsaa mod falkevaabnet, og ved kgl. resolution af 12. Februar 1919 fik det da et tredie vaaben, et blaat felt, hvori et til randen naaende sølv kors, hvis nederste arm er lidt længere end de andre. Paa dette kors ligger et tilsvarende noget smallere rødt kors. Vaabnet, der prydes af en bøjlekrone omtrent som den danske, holdes af de fire landvætter, en fugl, en ox, en drage og en bergrise. I det danske rigsvaaben beholdtes derimod falcken.

Som det vil være fremgaaet af det foregaaende, bærer den overvejende del af de heraldiske nyskabninger i Danmark tydeligt spor af, at vi herhjemme mangler en officiel heraldisk autoritet⁶. Et embede i lighed med det svenske Riksheraldikerämbete, oprettet i tilknytning til ordenskapitlet eller rigsarkivet, og som i Sverige

honorarlønnet efter sagernes antal og omfang, vilde ikke være nogen uoverkommelig udgift for staten i forhold til den glæde og nytte, samfundet kunde have deraf.

HENVISNINGER.

1. Udtalelse af riksheraldikeren, friherre Harald Fleetwood, i et interview i Svenska Dagbladet 26. Feb. 1933.
2. Aarb. f. nord. Oldk. 2 xvii 36.
3. Storkors- og Elefantriddernes vaabner er beskrevet efter skjoldene i ordneres kapel paa Frederiksborg, de engelske vaabner efter Debrett's Peerage.
4. Tidsskrift for Kunstindustri ix 16 ff.
5. Meddelanden fran Riksheraldikerämbetet 1933, 11 ff.
6. Alene for gengivelser af det danske rigsvaaben og dets enkelte dele, herunder kongekronen, er der i en statsministeriel skrivelse af 1926, fornyet i foraaet 1934, fastsat, at statsinstitutioner »i fremtidige Tilfælde, hvor der maatte blive Spørgsmaal om Fremstilling af Gengivelser af Rigsvaabnet eller enkelte Dele deraf eller af Kongekronen, hvad enten disse er bestemt til at benyttes i Udfærdigelser fra Myndighederne, i trykte Publikationer, i Segl eller Oblater, paa Mønter og Pengesedler, paa eller i Bygninger, paa Skilte eller paa anden Maade, forinden endelig Bestemmelse tages om Udførelsen«, skal indsende tegning, om fornødent med beskrivelse, til Statsministeriet, hvorefter dette med assistance af Rigsarkivet vil udtale sig om de foreliggende udkast (Skr. fra Statsmin. til de andre ministerier 19. 6. 1934).

Endvidere maa for den heraldiske terminologis vedkommende henvises til P. B. Grandjean, Dansk Heraldik, Kbhvn. 1919. Som kyndigere læsere vil bemærke, er denne terminologi dog undertiden fraveget, hyppigst fordi den ikke har slaaet til ved beskrivelsen af de paagældende heraldiske misfostre. En enkelt bemærkning for de læsere, der er afskaaret fra at benytte den anførte bog: *Højre* er her altid heraldisk højre, *o*: hvad der er til venstre for beskueren.

CASPAR MARKDANNER

Af Louis Bobé.

I den lange Række af Lensmænd og Amtmænd, der gennem Tiderne har raadet for Koldinghus, er Caspar Markdanner uomstridt den navnkundigste. Allerede hans fuldtonende Navn i Forbindelse med Sagnet om hans kongelige Afstamning sætter Fantasien i Bevægelse. Hans lange Embedstid omfatter et betydningsfuldt Afsnit af Slottets og Lenets Historie, i hvilken hans Virketrang har sat Spor, som Eftertiden har gransket. Endelig har han selv efter Henrik Rantzau velkendte Forbillede sikret sig et blivende Eftermæle ved at anbringe sit Vaaben og Navn og bemærkelsesværdige Indskrifter rundt om i Lenets Kirker og i sin Sognekirke paa Fyen. Derfor er det nok værd at samle de mange spredte Træk til et Forsøg paa at give et Helhedsbillede af denne fremragende Personlighed.

Caspar Markdanners Herkomst er indhyllet i Mørke.

Indskriften i Andst Kirke over ham har givet Anledning til Sagnet om, at han var barnefødt i dette Sogn, i hvilket ligger Gaarden Noes, som Folkeetymologien afleder af Nus, Pattebarn, til Erindring om Caspar Markdanners Fødsel. Hans Fader skulde have været den senere Kong Christian III, der i 1529 som Prins opholdt sig paa Koldinghus, og hans Moder en smuk Bondepige, der fik skænket Gaarden. Overleveringen herom siges at have holdt sig i Familien Beinfeldt, hvis første Led har været knyttet til Kolding, men savner iøvrigt al Hjemmel.

Caspar Markdanner har til Tekst for Ligtalen over sig valgt Ordene af Davids 113. Salme: Hvo er som Herren vor Gud, han som oprejser den ringe af Støvet, som ophøjer en fattig af Skarnet, for at sætte ham hos Fyrster. Den Bitterhed, der af flere af ham forfattede Indskrifter tager Sigte paa, hvor vanskeligt det er for en Opkomling af ringe Byrd at hævde sig overfor Fødselsaristokratiet, i hvilket han kun er taalt paa Grund af Kongens syndelige Gunst, bestyrker Traditionen om, at han var født af Smaakaarsfolk og maaske, som vi af det følgende skal se, var en Skomagerdatters Søn. Folkesagnet om Kongesønnen, der sikkert intet

har paa sig, søger Støtte i den Omstændighed, at han fik en for sin beskedne Herkomst omhyggelig Skoleuddannelse, hvilket jo kan skyldes en formaaende Velynder, der har interesseret sig for den fattige Dreng, hvis Evner lovede meget. Desuden har man i Navnet Markdanner villet se en Hentydning til hans kongelige Afstamning.¹

I de Personalialia, der er knyttet til Gravtalen over ham, som holdtes af Hr. Søren Iversen Wiium, siges Caspar Markdanner at være født i Riget 1533 af ærlige og fromme Forældre, der sørgede for hans ærlige og gode Optugtelse i Hjemmet ved en Skolemester indtil hans 12. Aar, hvorefter han i 3 Aar gik i Roskilde Skole. Derfra kom han til Gymnasiet i Hamborg, sikkert det 1529 oprettede Johanneum, hvor han opholdt sig i 4 Aar, altsaa omtrent til Aar 1550. Om de følgende ti Aar af Markdanners Liv vides der intet, før han kom i Forbindelse med Kong Karl IX's Kammerherre Jean Petraccius de la Rose,² der i 1561 sendtes til Stockholm for at notificere Kong Henrik II's Død, og hvem han fulgte som Livtjener i al den Tid, den franske Krig stod, hvilket vil sige den første af de Religionskrige, der delte Frankrig i to Hærlejre. Han fulgte derefter sin Herre til Spanien, hvor han ved Afskeden med ham fik foræret 200 Croner, men havde det Uheld kort efter at blive ilde tilredt ved Spark af en Hest. Efter at have genvundet sin Førlighed tjente han en spansk Adelsmand Don Sebastian i to Aar og fulgte ham til Frankrig og Italien, blev derefter knyttet til en østrigsk Adelsmand, som vilde søge Tjeneste hos Kejser Maximilian, der 1564 havde besteg Tronen, og i hvis Gaard Markdanner tjente et Par Aar. I 1568 tog han Del i Hertug Adolf af Gottorps Krigstog i Nederlandene og skal derefter have tjent Hertugen som Køgemester, men paa dette Punkt brister Traaden i hans Levnetsdata, som aabenbart er i kronologisk Forvirring. Han maa formodes at have fulgt Hertugens Kansler Adam Tratziger til Rigsdagen i Speier i Efteraaret 1570, hvorpaa han det følgende Aar optoges i Rigsadelsstanden under Navnet Markdanner, en Omstilling af hans tidligere Tilnavn der Dännemarker. Han fik tildelt et Vaaben, hvori ses en Løve, holdende en brændende Fakkell, medens den kronede Hjelm viser en opspringende Hjort mellem to Vinger. Dets Symbolik tydes af Præsten Jon Kolding saaledes: Ned slaar Løven agernrig Eg, højt Hjorten i Luften springer, med farvet Pragt funkler en Krone paa Hjelm. Hvad er vel Løven: Mo-

¹ J. J. Fyhn, Eft. om Kolding 1848, 40 ff. Eliassen, især 119, 349 f., 193 f., 750 f.

² F. U. Wrangel, Diplomates français, Stockholm 1891, ff.

det. Og Hjorten: Tiden. Og Vingen? Dyden til Stjernerne naar, Kronen den vinder dens Lod.

Stolt over sit Adelskab lod Markdanner anbringe dette sit Vaaben i flere Kirker i Koldingegnen.

I Speier traf Markdanner første Gang sammen med sin Landsmand P e d e r O x e, der raadede ham til at tjene sin Konge fremfor udenlandske Herrer, og gentog Opfordringen, da de mødtes anden Gang i 1574 paa Skanderborg Slot, hvor Markdanner havde indfundet sig med sin Herre Hertug Adolf i Anledning af Kong Frederik II's Datter, Prinsesse Annas, den senere Dronning af Englands, Daab. Denne Gang gav Markdanner efter for Peder Oxes Forestillinger, idet han endnu i 1574 traadte i dansk Tjeneste som Hofjunker¹ og blev Aaret efter beskikket til Køgemester. Kongen tilkendegav ham sin Gunst ved flere Naadesbevisninger. I 1577 fik han Skøde paa Herregaarden Søgaard (Rønningesøgaard) paa Fyen, som blev hans andet Hjem, og hvor han efter sin Afgang fra Statstjenesten tog fast Bolig. Han omfattede denne Ejendom med megen Interesse og forøgede dens Tilliggender betydeligt ved Køb og Mageskifte.² I 1596 opførte han her Hovedfløjen, hvis Port er flankeret med hans og Frues Portrætfigurer. Kaminerne er smykkede med begges Vaaben og et Skriftsprog paa Tysk. Ogsaa her paa Egnen levede en Tradition om, at han, for at vise, at han ikke skammede sig ved sin Afstamning, lod anlægge Rønningesøgaards Kolade i Form som en Skomagerlæst. Samme Aar, han erhvervede Søgaard, fik han af Kongen Gavebrev paa en Kronens Gaard paa Sandet ved Helsingør, men afstod den faa Aar efter, da Kongen ikke vilde have bygget saa nær ved Kronborg.³

I Aaret 1585 fratraadte Markdanner Stillingen som Køgemester, da han blev beskikket til Lensmand paa Koldinghus, og fik 1597 tildelt Forleningsbrev, som fornyedes i 1604.

Ved et Tilfælde er bevaret som et samlet Hele under Navn af Caspar Markdanners Privatarkiv de til ham udstedte originale Kongebreve i Tiden 1585—1612, der giver Oplysning om hans talrige, forskelligartede Embedsforretninger. Kun enkelte Breve har en mere personlig Karakter, saaledes de ham i 1590 tilstillede i Anledning af Frk. Elisabeths, Christian IV's Søsters, Bryllup med Hertug Henrik Julius af Braunschweig-Wolfenbüttel. Det paalægges ham af Kongen at lade bygge og færdiggøre saadan en Sal, som den var, der blev bygt, der hans kære Søster Frk. Augusta i 1580 blev kristnet paa Koldinghus, saa den bliver sat paa det Sted, den anden stod og i alle Maader færdiggjort. Det ind-

¹ J. Grundtvig, Medd. fra Rentekammerarchivet 1873—78, 147—60.

² J. C. Bendz, Efterr. om Rønninge og Rolfsted Sogne, Odense 1820, 56 ff.

³ K. B. 1577; 1581, 374.

⁴ Privatarkiv 1580—1612 (Rigsark.).

prentes ham, der skal følge Prinsessen, at der til saadan Lejlighed paa bedste Maade bør stafferes 4 Heste, og han selv lade gøre en Fløjels Ridekjortel og give Folkene gode Klæder »saaat Du,« som det hedder, »kunde være Os, dig selv og dit fædrene Rige til Ære.« Stedet for Brylluppet blev dog ombestemt og berammet til at holdes paa Kronborg.

Hvad der særlig gav Markdanner at skaffe, var Ansvar for Overholdelsen af de Omegnen paahvilende Forpligtelser til at befordre Kongens Fadebur og Gods og Folk fra og til Hoffet paa Koldinghus, hvor Kongefamilien følte sig hjemme.¹ Det maa huskes, at her fødtes Kong Frederik II's Søskende Hertug Hans d. y. i 1545, ligesom ogsaa hans Bryllup holdtes her i 1568 — og Dorothea, født 1546, gift med Hertug Vilhelm af Braunschweig-Lüneburg. Af næste Generation saa Lyset her Christian IV's Søskende Hertug Ulrik (1578) og Prinsesse Augusta, f. 1580, der fik Hertug Johan Adolf af Gottorp.

Foruden sin rummelige Bolig paa Slottet havde Caspar Markdanner ogsaa en Gaard i Byen, som Kongen i 1587 gav ham Skøde paa. Den laa øst op til Torvet, omtrent hvor nu Østergade 1 findes. Gaarden, der over Porten bar hans Vaaben, havde bevaret sit ydre og indre Præg indtil 1849, da den brændte ved Bombardementet.²

Caspar Markdanner var saa nær de tredsindstyve Aar, da han, den forhærdede Pebersvend, den 9. April 1592 paa Koldinghus fejrede sit Bryllup med den næppe 16aarige Sophie Oldeland. Ved Festlighederne lod Kongen sig repræsentere af Absalon Giøe. Hun gav ham ikke alene sin Ungdom, men bragte ham ogsaa det gamle Familiegods Vejlegaard, som hun arvede efter sin i 1580 afdøde Fader, Hofjunker Hans Oldeland. I Ægteskabet fødtes tre Sønner,³ der i Folkemunde kaldtes de sorte Markdanner, vel efter deres Haarfarve eller Lød.

I de tre Aartier Caspar Markdanner sad paa Koldinghus, har han været Vidne til mange betydningsfulde Begivenheder i Lenets, Stadens og Slottets Historie. Han har set de røde Roser i Slots-haven, som der tales om, blomstre og falme i 30 Somre. Han har siddet over Bord med Frederik II paa Koldinghus, naar Kongen, og det gjorde han lige til det sidste, holdt Kollats med Adelen sin og drak med dem den sødste Vin, Malvasier og Alicante. Han har fulgt den unge Prins Christians Skriveøvelser paa Slottet, og mangan Gang maattet drage Omsorg for hans Borgeleje og har af hans Haand til Tak modtaget en treradet gylden Kæde. Han

¹ J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding.

² Eliassen, S. 102.

³ Danmarks Adels Aarb. XX.

har overværet de adelige Bryllupper paa Slottet, lystige Fastlavns-spil og mangen blodig Fægterdyst. Det var i hans Tid, at Dansen gik paa Koldinghus til Kobberpiber, Mundzinker og Blokfløjter, og to Jomfruer har han set paa Baare efter Lystigheder, hvor det gik saa vildt til, at Dans under Maaltidet Aaret efter hans Tiltræden blev forbudt, fordi de Kvindfolk, som sad bag Bordet, sprang over samme imellem Retterne for at være de første paa Gulvet, til Fare for sygelige Kvindfolk.¹ Aaret før han trak sig tilbage fra sin Lensmandsstilling var han Vidne til Festlighederne i Anledning af Hertug Frederik af Gottorps Forlening i Riddersalen paa Slottet, hvor Kongen gav tolv Herremænd Ridderslaget.

Det var betydningsfulde Aar i Egnens Historie, da han raadede for Borgen, idet største Delen af Adelens Gods i dette Tidsrum opkøbtes af Kronen. Kolding viste sig i al sin Glans paa Herredagene, der afholdtes her i Aarene 1590, 1598 og 1600.

Af de mange spredte Vidnesbyrd om Markdanners talrige Gøremaal faar man et umiskendeligt Indtryk af en virkelysten og udpræget Personlighed. Han har sørget for, at hans Navn aldrig helt kan glemmes i Kolding og Omegns Historie gennem de Gaver, han har ladet tilflyde Kirkerne, hvorom vidner hans Vaabenskjold og Indskrifter, der genspejler hans Gudsfrygt, men ogsaa Forfængelighed. I 1589 skænkede han Alterstavlen og 1591 Prædikestolen i rig Renæssancestil til Kolding Kirke. Hans Navn indhuggedes 1588 paa Sten over Gadedøren til Sognepræstens Residens paa Torvegade; han lod det sætte paa Stormklokken af 1613 og Bedeklokken af 1615. Han og hans Frue har saaledes skænket Prædikestolene i Andst, Gjesten og Egtved Kirker. En Tavle i Andst Kirke, opsat i 1602, fortæller om hans Ros:

Mens Kong Christian, af dette Navn den fjerde,
 over Daner og Nordmænd Sceptret førte,
 Koldingborgens, den ædle, høje Styrer
 Caspar Markdan med Udgift stor og Møje
 Sig et straalende Minde der lod sætte.
 Din Fortjenest, Caspar, skal for evigt
 til de Saliges Taarne højt sig hæve.²

Caspar Markdanners Indsats i Byens og Egnens Historie kan ikke paavises, men af de mange Kongebreve til ham i Embedsmedfør er antagelig ikke faa fremkaldt ved Henvendelser fra ham, tilsigtende Byens og Borgernes Bedste. Et afgørende Vidnesbyrd om hans Fremsyn er den Brandforordning, han, antagelig foranlediget

¹ V. A. Secher, Forordninger II, 444 f.

² Eliassen 43.

ved de mange Brande i Byen og paa Landet, og bygget paa sine Erfaringer fra Forholdene i Udlandet, udstedte i Aaret 1599 for Staden, og som i nyeste Tid er blevet berømmet som et udmærket og velbetænkt Arbejde. »Denne Forordning,« siger han selv, »haver jeg gjort paa Kgl. Majestæts Velbehag og som Borgmester og Raad og menig Almue haver vedtaget.« Takket været Caspar Markdanner staar Kolding By i vore almennyttige Institutioners Historie som en Fremskridtsby, idet København først i 1643 fulgte dette første Eksempel.¹

Ved Siden af sin praktiske Sans havde Markdanner ogsaa Forstaaelse for vore Fortidsminder, hvilket noksom fremgaar af, at han, som bekendt, i 1586 lod opgrave den af Harald Konge over hans Forældre satte store Runesten, som dengang laa jorddækket paa Kirkegaarden i Jellinge, og anbringe midt imellem de to Gravhøje.²

Som Aarstallet 1598 over Koldinghus' Kæmpetaarn viser, overvaagede han Bygningen af dette og af den nordre Fløj.³ Hans Navn er endvidere knyttet til det af Holberg omtalte Perlefiskeri i Kolding Fjord, om hvilket det hedder: I Begyndelsen af forrige Sæculo var ved Kolding en Perlefangst, hvortil Lensmanden paa Koldinghus betjente sig af en Grønlænder, hvilken han havde bragt did, efterdi han havde foregivet at være vant til at fange Perler i sit Fædreland. Denne var en af de Grønlændere, som var hjemkommen med de Skibe, Christian IV havde udredet til Grønland. Han var og meget lykkelig i Perlefangsten, men fordi han stærkt blev dreven dertil baade Vinter og Sommer, blev han syg og døde.⁴

Denne Begivenhed, som ellers ikke omtales, maa have fundet Sted i Aaret 1605, da John Cunningham og Godske Lindenov fra deres Opdagerfærd i Grønland hjembragte to Grønlændere til København.

Saa vel med det menige Borgerskab som med Almuen i Omegnen synes Markdanner at have staaet sig godt, idet der ingensomhelst Klager imod ham kendes over Uret og Tynge, og det vides, at han i Skattesager stod paa Befolkningens Side, hvorfor Nutidens haardt hjemsøgte Skatteydere sender ham en venlig Tanke. Han var ogsaa en Mand, der havde sine Sager i Orden, hvilket

¹ Vejle Amts Aarb. 1923—24, S. 3 ff.

² smst. 1913, 132. Indberetning til O. Worm 1638—39, Torriild Herred, Jellinge Sogn: Findis en meget stor kantet Steen paa Kirkegaarden, vden for Kirche Døren, opreist med efterfølgende Rune Bogstaffue (Rigsark.).

³ Kanc. Brevb. 1618, 93.

⁴ L. Holberg, Danmark—Norges Beskr. S. 330. E. Pontoppidan, Danske Atlas, V 909.

fremgaar af at det i Afregningen ved hans Afgang som Lensmand siges, at han blev aldeles intet skyldig.¹

Caspar Markdanners Forhold til Kongerne er præget af Tillid og Hengivenhed. Kong Christian IV skænkede ham en treradet Guldkæde, som ses paa hans Stenbillede i Kirken. Naar Kongen i et Brev til ham fra 1612 bebrejder Markdanner, at han ikke har villet skaffe Hjælp nok til en Galej, han havde ladet bygge ved Kolding, men tilføjer, at han ikke havde ventet sig saadant af ham, staa man her altsaa overfor en Undtagelse fra Regelen.²

Skønt der saa godt som intet skriftligt er bevaret fra Markdanners Haand, tror man dog at kende lidt til hans Livsopfattelse, hvilken fremgaar af de Indskrifter, han har efterladt, og navnlig af hans før omtalte Gravtaletext. Han lagde ikke Skjul paa sin beskedne Herkomst, men roste sig endog af den. Følgende Ord af Marius, i Skriftet om den jugurthinske Krig, som lægges ham i Munden, stadfæster det: »Jeg kan vel ikke vise og fremlægge mine Forældres Billede. Et Liv fuldt af Skrammer, det haver jeg at vise frem, det er mit Skjold, det er mit Adelskab, som er tilfaldet mig ikke til Arvedel, men det som jeg haver atspurgt i min Sved og Arbejd, i stor Farlighed. Mit Fædreland til bedste haver jeg lært at slaa Fjenderne, hjælpe de nødlidende, ikke frygte for noget uden et ondt Navn.« Tanken om Livets Forkrænkelighed og at alle uden Standsforskul er lige for Døden, taler ud af Ordene, han i 1591 lod sætte paa en Sten, indmuret paa et ved Kolding Kirke opsat Benhus, men nu anbragt paa Kirketaarnets Nordside. Indskriften dels paa Tysk, dels paa Latin, kan oversættes saaledes:

»Du Verdenskloge, træd herhos: Sig frem, hvo der er Herre eller Tjener. Er det ikke fælles for os alle at vorde Støv og Jord, saa bevis det modsatte af disse Bene. Stands Vandringsmand, Din Fod, hvis du er god, da skal du dø for at leve, hvis du er slet, da lev for at dø.«

De mange Tankesprog, Caspar Markdanner har efterladt sig, vidner om, at han fra sit mangeaarige Ophold har bevaret en Forkærlighed for det tyske Sprog og sin latinske Ungdomslærdom, men hvad mere er, om hans Trang til aandelig Fordybelse og hans umiskendelige Religiositet.

Større Interesse knytter sig til de velkendte tyske Strofer, Markdanner i 1593 lod indridse i en Sten, som fik Plads i Kirken, hvorfra den i 1905 flyttedes til Koldinghus Musæum. Den lyder saaledes:

¹ Kanc. Brevb. 1617, 283.

² smst. 1612, 528 f.

Eigen Nutz Heimischer Neit, Kindischer
 Radt Rohm vnd Troia zerstoret hat
 Wo Thugent nicht so hoch wirt
 Geacht als Gebyrt vnd Pracht, das
 Landt vnd Regimente werden vbel
 Bevacht vnd in der lenge gehen
 Der Krebs Genge.

15 — CM — 93

I dansk Oversættelse: Egennytte, hjemlig Nid, barnagtigt Raad har lagt Rom og Troja øde. Hvor Dyden ikke agtes saa højt som Fødsel og Pragt, det Land og Styre bliver ilde vogtet, og i Længden gaar det Krebsegang.

Hvad har Caspar Markdanner tilsigtet med disse Ord? Forkynde en Moral for sit Land og sin By? Det stedlige Sagn opfatter dem som hovedsagelig møntet paa de Folk, der for at haane ham for hans Herkomst, oversmurte hans Vaaben med Skosværte, og hertil sigter jo et andet Ord i Folkemunde, at han var af de Skustere, men hans Læst var som Samsons Kæft. Caspar Markdanner var, som en Folkemoralist i den franske Revolutions Tid, Aug. Hennings, der to Aarhundreder efter Indskriftens Tilbliven stod foran denne Sten, har sagt om ham, en af de Folk, der skriver ligefrem, hvad de har paa Hjerte, og hvis Ord har Gyldighed for Eftertiden.

Med den for Markdanner ejendommelige Hang til Moralisering fristes man til at tro, at hine Ord af ham har været møntet paa Kolding Bys Øvrighed, der i hvert Fald i et Par Tilfælde netop i Aarene før Indskriften sattes, kom ham paa tværs. 1587 maa han overfor Kongen tage Byfogeden i Beskyttelse mod de Indgreb, Borgmester og Raadmænd havde gjort i hans Bestilling, at holde god Politi og Orden i Byen til Værn mod løse Partier og Selskab, der sig samme Steds synderlig forsamle og underholde ville. I 1591 var Markdanner endog i aabenbar Trætte og Uenighed med Byens Styre i Sager vedrørende Faldsmaal og Sagefald.¹

De ofte citerede Fyndsprog stammer dog ikke, som vi kan oplyse, fra Markdanner selv. Vi finder dem, saavidt vides, tidligst som en Randnote til den Wismarske Bykrønike, nedskreven omkring 1450, der omhandler Stridighederne mellem de gamle og nye Raader, konservative og radikale, som endte med de to graahædede Borgmestres Henrettelse.² Her lyder Ordet: Heimlich Neit, ein jungker Rath Trogahn, Rohme und viel ander Stät verstoret hat. Heraf ses, at Markdanner bevidst eller ubevidst har

¹ Forordninger og Recesser II, 464, 583.

² Jahrb. f. meklenburg. Gesch. LV (1890), S. 137.

forandret hemmelig til hjemlig Nid. Ordene genfindes 100 Aar senere i Stralsunds Bykrønike fra 1559, hvor de lyder: Eigen nutte, kinder-rhatt und vorborgen hatt vordarff Rome de gude stadt. Kronisten har forud omtalt, at der var valgt to endnu unge Mænd i Byens Raad, og tilføjer: De bliver graa, hvis de skal leve saa længe, indtil det bliver godt i Stralsund. Jeg er bange for, at Spillet er kommet i Hænderne paa Børn.

Efter sin Afgang som Lensmand tilbragte Caspar Markdanner sine sidste Leveaar paa sin Gaard Rønningesøgaard, hvor han døde højt bedaget 22. September 1618 i en Alder af 84 Aar. Hans langt yngre Enke overlevede ham til 1639. Begge hviler i den af ham indrettede Familiebegravelse i Rønninge Kirke, hvor endnu ses hans og Hustrus Gravmæle med deres velbevarede Portrætfigurer. Da disse er udført i begges levende Live, tør man tro, at der i de karakterfulde Ansigter er tilstræbt Lighed. Hvorvidt man i hans Træk vil se Beslægtethed med Kong Christian IV's, er en Skønssag.¹

Den umiskendelige Kraft og Vitalitet, der præger dette Ægtepar, holdt sig ikke længe i deres Efterslægt, som allerede uddøde i Mandstammen med deres Sønsøn H e n r i k M a r k d a n n e r, som endte sine Dage i Lejren for Kolding, Skuepladsen for hans Bedstefaders Virke, i Aaret 1674.

Ubestridt er Caspar Markdanner en af sin Samtids ejendommeligste Personligheder og en af de faa, om hvis Indstilling til Samfundsidéer og Individualitet vi kan danne os et ret tilforladeligt Begreb, og det er vel næppe for meget sagt, at hans Minde fortjener at bevares i Koldings Historie gennem de skiftende Tider.

¹ Danske Herregaarde ved 1920, Fyn, 161 ff.

FREMMEDELEMENTET I DE NORDJYSKE KØB- STÆDER I DET 16. OG 17. AARH.

Af *C. Klitgaard.*

Efterfølgende Afhandling grunder sig væsentligt paa Arkivstudier vedrørende de indre Forhold i Vendsyssel, som jeg gennem en Række Aar har foretaget, og hvortil Carlsbergfondet har ydet mig økonomisk Støtte.

Det tør vel anses for almindeligt kendt, at vore Købstæder i sidste Halvdel af det 16. og Begyndelsen af det 17. Aarhundrede modtog en ret betydelig Tilgang af Udlændinge, der søgte hertil for at undgaa de religiøse og politiske Uroligheder i Vest- og Mellemeuropa; vi kan bl. a. pege paa Slægten *Worm* (de lærde *Wormer*), der kom til Aarhus fra Arnheim i Nederlandene c. 1550, og til Aalborg, som da var Jyllands største Handelsby, kom et betydeligt Fremmedelement; thi selv om man giver Dr. Albert Olsen¹ Medhold i, at det store tyske Element i Aalborg, som Dr. Mackeprang nævner,² ikke er ensbetydende med tyske Borgere i Byen, idet den største Del af dem kun var tyske »Liggere«,³ der under deres midlertidige Ophold her indtraadte i »Guds Legems Lav«, viser en Gennemgang af »Aalborg Bysbog 1535—1627« dog, at der i Aarene 1550—1627 var en ikke ringe Tilgang af Udlændinge (Tyskere og Nederlændere), der tog Borgerskab her og assimilerede sig med det øvrige Borgerskab, saa deres Efterkommere hører Danmark-Norge til, og da mange af disse Fremmede utvivlsomt stod paa et højere Kulturtrin og havde større merkantil Indsigt og anden faglig Dygtighed end Byens hjemlige Befolkning, er det ogsaa givet, at de har tilført den gode Kræfter, som er at spore i den mægtige Udvikling, Aalborgs udenrigske Handel og vist hele Byens Næringsliv tog i Aartierne omkring Aar 1600. Bemærkelsesværdigt er det ogsaa, at saa mange af de Fremmede allerede i første Generation kom til at indtage Stillinger som Borgmestre, Raadmænd o. s. v.

¹ Acta Jutlandica IV 2, S. 5.

² Dansk Købstadstyrelse S. 82.

³ 1623 udgik Forbud, at ingen »Liggere maatte tilstedes i Riget«.

Der gælder for Aalborgs Vedkommende det samme, som Oberstudienrat, Professor Fritz Graef har udtalt i sin Afhandling »Westfalen in Flensburg«:⁴ »Es waren nicht grosse Massen, welche in jener Zeit nach dem Norden wanderten, aber es waren Männer, die in der neuen Heimat überraschend schnell zu Ansehen und Bedeutung kamen, ja, die durch ihr Wirken, ihre Testamente und Stiftungen dem Zeitalter ihr Gepräge aufdrückten«.

Foran er nævnt den nederlandske Familie *Worm* i Aarhus;⁵ i Horsens kan nævnes *Fock Albertsen With* fra Emden, Familierne *Tideke*,⁶ *Felthus*,⁷ *Ten Aar*⁸ og *Wildstock*, hvis Navne alle tyder paa fremmed Oprindelse, og fra Kolding kan nævnes Familien *Falenkamp* fra Westfalen,⁹ der alle hørte til Borgerstandens højeste Lag.

Jeg skal her nævne nogle af de udenlandske Slægter i Aalborg, hvis Efterkommere for en stor Del har været at finde i de øvre sociale Lag i Danmark og Norge; Vedtegning *B* betyder Borgereskab, *G* = Gildebroder i Guds Legems Lav, og *N* henviser til Oplysningerne i *Tauber* og *Nielsen*: *Embeds* og *Bestillingsmænd* i Aalborg.¹⁰

Peter v. Aachen (fra Rostock, B. 1576, G. 1568, Gravskrift se *Jydske Saml.* X 57).¹¹

Tonnes Balchenburgh (B. 1571, G. 1569; *Købmand*, kgl. *Salter* i Nibe o. 1600, *Raadmand*, N. 124, antagelig fra Holland).

Jørgen Folmersen v. Bergen (B. 1551, G. 1569, fra Hamburg, hvor Broderen *Bastian v. B.* var *Borgmester*. *Købmand*, flyttede til *Hjørring*).¹²

Daniel Calow (død 1688, fra Preussen, *Apoteker*, *Borgmester*, N. 104).

Jacob Jansen van Distelberg (f. o. 1600, død 1674, *Raadmand*, N. 133).

Johan Ertmann (B. 1598, G. 1590, fra Lübeck, *Købmand*, *Raadmand*, N. 128).

⁴ Zeitschrift für schleswig-holsteinische Geschichte. Bd. 60. S. 24 (1931).

⁵ Om Familien se *Personalh. Tidsskr.* 8. I. 170 ff. og 9. II. 81 f.

⁶ Ogsaa i Flensburg.

⁷ Ogsaa i Flensburg og Aalborg.

⁸ Maaske = v. Aar. En *Christen v. Aar* nævnes i Aalborg 1606.

⁹ *Norsk hist. Tidsskr.* II. 338; *Jyske Saml.* IX. 74.

¹⁰ Adskillige af disse Personer omtales ogsaa nærmere i V. A. Secher: *Familien Secher*.

¹¹ Hans Hustru *Anna Gertsdatters Fader* var *Guldsmed* i Aalborg *Gert Hermansen*, hvis Familienavn antagelig var *Ges mell*. Om Familien se min *Hjørring Bys Historie* S. 318.

¹² Om Familien se min *Hjørring Bys Historie* S. 32.

- Urban Gjedsmann (B. 1569, Felbereder).
- Hermann van Ginchel (B. 1585, G. 1582, fra Nederlandene, Købmand, Raadmand, N. 126).
- Didrik Grubbe (B. 1593, G. 1590, fra Lübeck, Købmand, Borgmester, N. 100).
- Henrik de Hemmer (død 1591, var 1586 Borger og Købmand, fra Nederlandene).
- Henrik Kampmann (B. 1577, G. 1571, Købmand, Raadmand, fra Comden i Nederlandene).
- Henrik Piphering (B. 1563, G. 1553, Købmand fra Lübeck). Tonnes Piphering (B. 1568, G. 1561, Købmand).
- Poul Popp (B. 1563, G. 1562, Købmand, antagelig fra Nederlandene, Borgmester, N. 95).
- Baltser Rauch (B. 1614, G. 1614, Købmand, Direktør for Saltkompagniet; født i Schönebeck i preussisk Sachsen).
- Johan van Rhin (B. 1573, G. 1571, Raadmand, N. 123).
- Jochum Stefansen Rostocker (var her 1587, Købmand, Raadmand, N. 124).
- Peter Røring (Rürinck) (B. 1625, Købmand, fra Scharmbeck i Hannover).¹³
- Hübert Snitlach (B. 1606, G. 1609, Købmand, Raadmand, fra Aschendorff i Preussen, N. 129).
- Claus Tor Smeden døde som Købmand i Aalborg 1649; han var antagelig af den westfalske Slægt af samme Navn i Flensborg, og hans Vaaben var et Kornneg i rødt Felt. (Klokker Ole Nysteds Ms. i Universitetsbibl.).
- Carsten Werckmester (B. 1609, kom antagelig til Aalborg fra Tønder, men var vel af udenlandsk Afstamning, Købmand, N. 108).
- Her er nævnt de mest prominente af de fremmede Borgere i Aalborg; i mine Uddrag af Bysbogen findes endvidere følgende, der antagelig for Størstedelen har været Haandværkere og Skipere.
- Daniel Bagger (B. 1625, fra Rostock).
- Wentzel Bartz (B. 1574, Skræder).
- Henrik von Bergen (B. 1596, G. 1596).
- Reinhold Bewer (B. 1606, G. 1607, fra Deventh i Nederlandene).
- Heines Bodicher (B. 1598, fra Rostock).
- Hans Borthus (B. 1593, hans Søn Hans gift med Borgmester Jørgen Olufsens Datter).
- Hans v. Bremen (B. 1559, G. 1567).

¹³ Personalh. Tidsskr. 7. VI. 151.

- Hans Bøyer (B. 1592, fra Rostock).
 Arnt van Daruidt (B. 1576, G. 1582, Snedker, men har vel været Billedsnedker, da han blev Gildebroder).
 Henrik Durlø (B. 1575, fra Deventh i Nederlandene).
 Hermann Furkop (B. 1615, Tinstøber).
 Jørgen Heuffelder (B. 1611, Apoteker, Tysker, flyttede til Sæby).
 Morten Jansen (B. 1600, fra Hardewich).
 Withus Karpe (B. 1598).
 Willem Koch (B. 1625, G. 1615, fra Fasternoe i Westfalen).
 Gert van Lenghen (B. 1573).
 Hans Lichthart (B. 1611, G. 1608).
 Hans v. Lübeck (B. 1550, blev Borger for Lensmanden Ak-sel Juels Forbøns Skyld).
 Lübbert Richors (B. 1607).
 Jacob van Rin (B. 1582, G. 1582).
 Gert Rollufsen (B. 1601, fra Lübeck).
 Harmann Rotker (B. 1592, G. 1592).
 Frantz Røvdantz (B. 1593, fra Rostock).
 Gert Schrøder (B. 1589, fra Lübeck).
 Ewert tom Stade (B. 1603, G. 1604, fra Münster i Westfalen).
 Rasmus Torck (B. 1559, fra Lübeck).
 Herman Wacker (B. 1595, G. 1594), Siger Wacker (B. 1597, G. 1595), Thonnis Wacker (B. 1600).
 Marcus von der Weide (B. 1609, Skomager).
 Jochim Wilborn (B. 1597, fra Rostock).
 Willum Wortmann (B. 1611, G. 1613, fra Lübeck).

Man vil heraf se, at Fremmedelementet i Aalborgs Borgerskab omkring Aar 1600 var ret betydeligt, men ogsaa til vore nordlige Smaakøbstæder naaede det ud, maaske med Aalborg som Gennemgangsby.

I Skagen træffer vi 1581 en hollandsk Skipper og Handelsmand Johan Diriksen bosat,¹⁴ og en Lambert Buttendich, vel ogsaa en Udlænding, var 1606 Borger her og 1608 og 1609 Raadmand. Han indsatte 1606 ialt 120 nye Ruder i Fyrligten.¹⁵ I Hjørring boede Jørgen Følmersen von Bergen, der 1551 tog Borgerskab i Aalborg og 1569 blev Gildebroder der. Han var Broder til Borgmester i Hamburg Bastian v. Bergen og var gift med en Datter af Raadmand i Hjørring Lambert Didriksen, der døde i Hjørring 1551. Om Jørgen v. Bergens

¹⁴ Kancelliets Brevb. 10. Okt. 1581.

¹⁵ C. Klitgaard: Skagen Bys Historie S. 308 og 423.

Efterkommere henvises til min Hjørring Bys Historie S. 32 og 317, idet dog bemærkes, at hans Sønneson, Kapellan i Vraa Daniel Jensen Bergs Hustru Anna Olufsdatter ikke var Præsten i Vraa Oluf Krag's Datter, men var Datter af Oluf Laursen i Stade i Serriidslev Sogn. Af Daniel Bergs Efterkommere findes antagelig endnu en Del i Midtvevdsyssel.

Som Følge af, at Sæby ved Aar 1600 var Vendsyssels betydeligste Købstad, træffer vi i denne By et større Kontingent Udlændinge end i de to forannævnte Byer: Skagen og Hjørring. Medens Mønstringsregistret over Borgerskabet 1583¹⁶ ikke frembyder andre Navne med udenlandsk Klang end Hans Tysk, træffer vi efter Aar 1600 en Del. 1633 tog Johan Arendsen Wehr, Hollænder, Borgerskab her,¹⁷ og 1638 tog Skomager Mikkel Jensen, født i Schlesien, Borgerskab;¹⁸ deres videre Skæbne er ukendt.

En Gert Borchorst boede 1564 paa Sybygaard Stavv og havde da Proces med Jørgen Jespersen, Borgmester i Sæby;¹⁹ sandsynligvis har han drevet Købmandskab, Byen til Fortrængsel. I første Del af det 17. Aarh. træffer vi i Sæby Dorte Johansdatter Borchorst, gift med Raadmand Christen Mikkelson Riber,²⁰ og hendes Søster Else Johansdatter Borchorst, gift med Borger i Sæby (o 1620) Jens Hjulskov, hvis Søn Mourids Borchorst, Præst i Gunderup og Nøvling 1644, blev Stamfader til en stor Slægt Borchorst.

Slægten Hetlop.

Samuel Hetlop var Tolder og Byfoged i Sæby o. 1600²¹ og døde her 15. Sept. 1608, begr. i Kirkens Kor.²² Han var gift med Katrine Frederiksdatter, død 29. Marts 1646, der 2. G. ægtede Raadmand i Sæby Hermann Gesmell. Samuel Hetlop efterlod sig vist 3 Børn: A.—C.

A. Elsebe Samuelsdtr. Hetlop, f. 16....., d. 16....., gift I med Christen Clausen, Borger i Sæby (1619), med hvem hun havde Børn; gift II (før 6. Febr. 1633) med Frands Johansen Ertmann,²³ der 1633 og 1641 var Borger i Sæby, og som var Søn af Raadmand i Aalborg Johan

¹⁶ Danske Kancellis Mønstringer af Borgerskaber.

¹⁷ Raadstuepr. 6. Apr.

¹⁸ a. St. Blad 26.

¹⁹ Kancelliets Brevb. 17. Juli 1564.

²⁰ Stamfader til Slægten Vogelius. Var Raadmand o. 1610 og 1642.

²¹ P. Dyrkjøet i Ny kgl. Saml. 4°, 746.

²² Borgm. Chr. Rhuus' Ms. om Sæby Kirke m. v. 1694. (Sæby Præstearkiv, jfr. »Vendsyssel Folk og Land« III. 26).

²³ Maaske = Frands Hansen, der i 1640—50erne var Prokurator i Sæby.

- E. fra Lübeck. Med ham havde hun Sønnen Johan Ertmann, f. o. 1635, der 1681 efter en bevæget Ungdom i Ostindiefart og Deltagelse i Nakskovs Forsvar 1659 blev Byfoged og Toldbetjent i Sæby, men 1683 dømtes fra Embederne for Vold og Helligbrøde og derefter flyttede til København.²⁴
- B. Jakob Samuelsen (Hetlop?) Var Borger i Sæby 1629, da en Niels Jensen, som tjente ham, ihjelslog Chr. Sørensen i Riberholt i Aasted Sogn.²⁵ Nærmere ubekendt.
- C. Frederik Samuelsen Hetlop var Borger i Sæby 1638, Kirkevæрге 1642—43, og ligger tillige med sin Hustru Elle Christensdatter Riber (Datter af Raadmand i Sæby Christen Mikkelsen R. og Dorte Johansdr. Borchorst) begr. i Sæby Kirke.²⁶

Af hans Børn kendes 3. 1—3.

1. Katrine Frederiksdtr. Hetlop, der 1691 var gift i Sæby med Købmand der Laurids Christensen, som da kaldes forrige Indvaaner i Sæby og da købte en Gaard der. Hans Hustru sagde, at han formedelst Alderdom og Svagelighed ikke kunde møde i Retten ved Skødningen, hvorfor hun mødte.²⁷ Han var død før 1708, men de ses ikke begravede i Sæby. Laurids Christensen havde tidligere været gift med Maren Nielsdatter Rhuus, død 1676, begr. i Sæby Kirke, Søster til Borgmester Laurids Nielsen Rhuus.
2. Christen Frederiksen (Hetlop), der nævnes i Sæby Kirkes Stolestaderegisters Tilføjelser (o. 1670) sammen med Samuel Frederiksen, men som vist rejste bort fra Sæby.
3. Samuel Frederiksen Hetlop, f. o. 1640, der 1671 var Borger i Sæby og var Købmand. Han opsagde 2. Juni 1675 sit Borgerskab, efter at han som adskillige andre Sæbyfolk var flyttet til den nye By Fladstrand, fordi de ikke kunde ernære sig i Sæby. Magistraten vilde dog ikke modtage hans Opsigelse, da Fladstrand laa i Sæby Købstads Frihedsdistrikt, og fordi der flyttede saa mange Borgere fra Sæby til Fladstrand, at Sæby blev ruineret.²⁸ 26. Aug. 1676 tog han saa paany Borgerskab i Sæby, men boede 1680 og 1691 i Fladstrand,²⁹ saa han har maaske

²⁴ Sæby Tgb. 14. Juni 1682 ff. og 7. Marts 1694.

²⁵ Kancelliets Brevb. 16. Decbr. 1629.

²⁶ »Vends. Folk og Land III. 34.

²⁷ Sæby Tgb. 28. Jan. 1691.

²⁸ Sæby Raadstuepr.

²⁹ Sæby Rp. 21. April, 1680 Bl. 49 b.

drevet Købmandskab og Sejlads begge Steder.³⁰ Han var gift med Maren Christensdatter³¹ (Datter af Christen Andersen, Murmester i Sæby, og Anne Nielsdatter Rhuus, † 1669), med hvem han havde efternævnte Børn: a—d.

- a. Elle Samueldatter Hetlop, f. Sæby 1671, begr. Fladstrand 6. Juli 1707, gift med Jakob Krogsøn i Fladstrand, med hvem hun havde 2 Børn (Maren, døbt Fladstrand 17. Sept. 1700, og Samuel, døbt s. St. 26. Sept. 1701). Jakob Krogsøn ægtede 2. G. Mette Calmer, antagelig fra Bækmeden i Aasted S.
 - b. Niels Samuelsen Hetlop, f. 167?, levede 27. Okt. 1720.
 - c. Anna Samueldatter Hetlop, døbt Sæby 16. Novbr. 1680, gift Fladstrand 15. Juli 1701 med Anders Gundersen i Fladstrand, med hvem hun havde flere Børn.
 - d. Christen Samuelsen Hetlop, f. Fladstrand o. 1676, død Fladstrand Marts 1733, Købmand og Kirkeværge, gift Sæby 1. S. i Adv. 1705 med Sofie Christiansdatter Ferslev, f. Sæby o. 1673, Fladstrand 13. Marts 1739, Datter af Tolder og Borgmester i Sæby Chr. Hansen F. og Anne Ottesdatter.³² Christen Hetlop var først Købmand i Sæby og tog 21. April 1705 Borgerskab som Farver der, men flyttede efter 1709 til Fladstrand. Han havde følgende Børn: 1)—4).
- 1) Maren Christensdtr. Hetlop, f. Sæby 29. Juli 1706, død Fladstrand 10. April 1773, gift 1. G. Fladstrand 28. Juli 1727 med Købmand og Skibsejer Peder Christensen Hjul, dbt. Fladstrand 6. Aug. 1702, død Fladstrand 19. Febr. 1737, Søn af Christen Knudsen og Apolone Nielsdtr. Gift 2. G. Fladstrand 3. Okt. 1738 med Peder Hansen Høyer, dbt. Skagen 19. Juli 1698, død 9. Juni 1779 hos sin Svigersøn Ole Jørgen Bille-schou (gift med Anna Hedevig Høyer) paa Linderumgaard i Ugilt Sogn. Høyer, der var Søn af Købmand i Skagen Hans Boyesen H. og Maren Jakobsdtr. Holst, var Handelsbetjent hos Maren Het-

³⁰ Ses ikke død i Fladstrand til 1718, »døde« 1719—25 mangler.

³¹ Ses ikke død i Fladstrand til 1718.

³² Se Anna Levin: Slægten Ferslev fra Skagen, S. 17.

lop, da han ægtede hende. Han fik 23. April 1749 Skøde af Mette Bille til Knivholt paa Fladstrand By, 94 Ejendomme, for 3900 Rdl. grov Kurant og 20 Speciedukater, og 1775 solgte Høyer Byen for 5000 Rdl. til Johannes Gleerup til Eget.

- 2) Anne Christensdt. Hetlop, f. Sæby 30. Jan. 1710, død ...17..., gift med Købmand Anders Thomsen Holm, f. Hirsholmen 11. Decbr. 1697, død Fladstrand 20. Novbr. 1766.
- 3) Ellen Christensdtr. Hetlop, døbt Sæby 15. Juni 1712, død....., gift Peder Ottosen i København.
- 4) Hans Christensen Hetlop, dbt. Sæby 1. Sept. 1715, begr. Fladstrand 29. Sept. 1716.

Slægten Gesmell.

Herman Gesmell, f. 15....., død Sæby 2. Novbr. 1635, begr. i Kirkens Kor,³³ Gravsten. Var sandsynligvis Søn af Guldsmed i Aalborg Gert Hermansen, der blev Gildebroder i Guds Legems Lav 1567. Var Købmand i Sæby — muligvis ogsaa Guldsmed — og ses bl. a. at have haft Papirhandel.³⁴ 1616 og følgende Aar var han Raadmand. 1616 gav han Lysekroner til Sæby Kirke.³⁵ Boede paa nordre Side af Algade³⁶ i den Gaard, der ved Aar 1700 tilhørte Byfoged Chr. Rhuus. Gift ca. 1609 med Katrine Frederiksdatter, f. 15..., d. Sæby 29. Maj 1646,³⁷ Enke efter Tolder og Byfoged i Sæby Samuel Hetlop, der døde 15. Sept. 1608. Herman Gesmells Hustru deltog 1623 som Tilsyn i en »Pigemalkning« paa Sæby Raadhus.³⁸ Ægteparret synes kun at have haft 3 Børn: A—C.

A. Gert Hermansen Gesmell, f. 1610, død 20. Aug. 1649, 39 Aar;³⁹ var Borger i Sæby 1633 og var Raadmand 1636⁴⁰ samt 1636—37 Kirkeværge. Var Købmand og var gift med Anne Nielsdatter, f. 16..., død 1666, Enke efter Steffen Madsen i Sæby, der døde 25. April 1630. Alle 3 be-

³³ Chr. Rhuus' Ms. om Sæby Kirke 1694. Jfr. »Vends. Folk og Land« III. 26. Her citeret som R.

³⁴ Sejlstrup Lens Regnskaber 1629.

³⁵ R. 27.

³⁶ Sæby Tingbog 21. Febr. 1638.

³⁷ R. 27.

³⁸ »Vends. Aarbøger« 1919. S. 159.

³⁹ R. 32.

⁴⁰ Sæby Tingbog 1636. Bl. 160.

gravet i Sæby Kirke,⁴¹ hvor Anne Nielsdatter 1650 købte det Lejersted, hvor begge hendes salige Mænd var nedsat.⁴² I Ægteskab med Steffen Madsen havde hun 2 Børn, nemlig Kirsten Steffensdatter, der 1648 var gift med Raadmand Niels Sørensen (Slægten Wirenfeldts Stamfader), og Peder Steffensen, der o. 1663—1668 var Byskriver i Sæby. 1648 fik Gert Gesmell Arveafkald for sine Stedbørns Arv, og 1662 fik Anne Nielsdatter Arveafkald fra Gesmells Børn for deres Fædre-arv.⁴³ Anne Nielsdatter skødede 1662 den af hendes afdøde Mand beboede Gaard ved Stampemøllen i Sæby til sine Svigersønner Christen Steen og Christen Christensen samt 2 Huse til Svigersønnen Mads Koldbro.⁴⁴ Gert Gesmell og Anne Nielsdatter havde 4 Døtre: 1—4.

1. Anne Gertsdtr. Gesmell, f. 16..., død 16, gift 165? med Morten Nielsen Kjærulf i Birket i Hørmested, f. 16..., død ..., gift 1. G. med Karen Laursdtr, død 1652.⁴⁵

2. Maren Gertsdtr. Gesmell, f. 16..., død o. 1678, gift (1662) med Købmand i Sæby Mads Lauridsen Koldbro, f. 16..., død 1696, Søn af Borger i Sæby Laurids Madsen Koldbro, død 17. Maj 1646, og Inger Madsdtr.⁴⁶

Mads Koldbro solgte 1696 sin Gaard i Sæby til Sønnen Gert.⁴⁷

Mads Koldbro og Maren Gesmell havde 4 Sønner: Samuel Madsen, der 1678 var Fuldmægtig paa Havnø, Laurids og Frederik, der 1679 var Borgere i Sæby, og Gert, der 1696 var Borger her. Disse Brødre solgte 1679 en Gaard med Jord i Sæby samt nogle Lejeboder ved Stranden kaldet »Røde Boder«, hvilket de havde arvet efter deres Moder, til Købmand Niels Christensen.⁴⁸

3. Katrine Gertsdatter Gesmell, f. 16..., død før 21. Juni 1686, gift (1662) med Borger i Sæby og Købmand i Fladstrand (1677) Søren Christensen Steen, f. 16..., død før 15. Febr. 1682. Han skødede 19. Okt. 1681 en Gaard øster i Sæby sønder ud til Mojen til

⁴¹ R. 32.

⁴² Kirkens Regnskab.

⁴³ Sæby Tgb. 1662 Bl. 59 f. og 63.

⁴⁴ a. St. Bl. 55 og 57.

⁴⁵ C. Klitgaard: Kjærulfske Studier S. 13.

⁴⁶ R. 52, Sæby Tgb. 15. Jan. 1679.

⁴⁷ Sæby Tgb. 1710 Bl. 180 b.

⁴⁸ a. St. 11. Juni 1679. Niels Christensen, der en Tid drev stor Forretning, men senere fallerede, var Søn af Murmester i Sæby Chr. Andersen og Anne Nielsdtr. Rhuus, død 1669.

Kapellan i Sæby Peder Pedersen Galskyt. Af Katrine Gesmells Børn kendes kun Sønnen Christen Sørensen Steen, f. i Sæby, der 21. Juni 1686 fik Skudsmaalsvidne af Sæby Raadstueret. Han var i sin Barndom kommet fra Byen og havde siden opholdt sig paa fremmede Steder.

4. Apolone Gertsdatter Gesmell, f. 16..., d. 16..., gift (1662) med Christen Christensen, f. 16..., d. 1684—89, Borger i Sæby og senere (1680). Bruger af Gaarden Kirkeskov (nu Kærskov) i Albæk Sogn, hvilken Gaard af Hk 4—1—2—1 Aar 1700 ejedes af hendes Søkendebarn Johanne Samuelsdatter Gesmells Mand, Borgmester Christen Lauridsen Rhuus i Sæby. Christen Christensen, der ofte optraadte som Sagfører for forskellige, var Tingskriver til Voergaards Birk. Ægteparret havde flere Børn: En Søn Gert Christensen nævnes 1689, tog Borgerskab 1691 i Sæby, og er vist identisk med den G. C., der 1690 var Forvalter paa Store Stenshede;⁴⁹ Niels Christensen fik 17. Novbr. 1684 Attest af Sæby Raadstue om sin Fødsel, og Jakob Christensen Kærskov (eller Kærsgaard) samt Samuel Christensen Kærskov, f. 1665 (eller Kærsgaard), der i Slutningen af 1600erne var Farvere henholdsvis i Aalborg og Hjørring,⁵⁰ var antagelig ogsaa Søner af dette Ægtepar, idet Samuel Christensen Kærskov (Kærsgaard) i Hjørring havde en Datter Apolone⁵¹ (gift med Postmester Hans Jakobsen i Aalborg); endelig havde Chr. Christensen og Apolone formodentlig en Datter Marie, der var gift med Købmand og Borger i Sæby Thomas Lydersen,⁵² og som var Moder til Præsten i Hammer og Horsens Lyder Kærskov, f. 1708.

Apolone Gesmell solgte 13. Novbr. 1689 en Grund i Sæby med paastaaende Hus til Hr. Albrecht Christensen, Præst i Volstrup og Hørby.⁵³ Hendes Lavvæрге var da Christen Jørgensen i Kringelhede.

Christen Christensen i Kirkeskov udstedte 24. Sept. 1684 Gældsбrev til Assessor Peder Hofman i Aalborg for 39 Rdl., som han havde oppebaaret af Assessorens Fæstere i Albæk, og pantsatte derfor sit Løsøre og et Hus sønden for Kirken i Sæby.⁵⁴

⁴⁹ Nu Ottestrup i Volstrup S. Gert Christensen købte 1690 Ejendom Sæby (Tingbogen 5. Novbr.).

⁵⁰ C. Klitgaard: Hjørring Bys Hist. S. 121 f.

⁵¹ Hendes Søster Anna var gift med Pastor Niels Jyelby i Hjørring.

⁵² Borgerskab 1683. Var 1692 gift med Lisbet Christensdatter af Lyngdrup i Horsens Sogn.

⁵³ Sæby Tgb.

⁵⁴ a. St. 24. Septbr. 1684.

B. Samuel Hermansen Gesmell, f. o. 1615, død Sæby 25. Sept. 1649, begr. i Kirken, Købmand og Raadmand i Sæby. Gift o. 1638 med Johanne Clemensdatter, f. 16..., død Sæby 17. Juli 1649, begr. i Kirken, maaske Datter af Skræder Clemen Nielsen i Sæby. Samuel Gesmell gav 1649 Ligbaare til Kirken,^{54a} og den blev benyttet første Gang 26. Juli til hans Hustrus Lig og til ham selv den paafølgende 4. Oktober.⁵⁵ 2. Aug. 1649 betalte han ogsaa for Lejersted i Kirken til sig og Hustru, hvilket Lejersted 1674 blev solgt til hans Svigersøn Borgmester Chr. Lauridsen Rhuus.⁵⁶ Gesmells Bo, der blev registreret 18. Okt. 1649, udviste en Formue af 5045 Sldr. foruden Huse og Jord for 605 Daler.⁵⁷ Magistraten, der var Formynder for de 2 umyndige Børn, forvaltede Boet slet, og Borgmester Peder Christensen Knivholt blev 16. Marts 1653 tiltalt for Urigtighed med det, idet Lensmanden paa Sejlstrup havde forlangt Rigtighed af Borgmesteren for Arven.⁵⁸ Borgmesteren skyldte Boet 1764 Sldr., da han 1653 fratraadte Embedet. Den følgende Borgmester Laurids Rhuus vilde 1654 lade Sagen gaa til Lensmanden eller til Landstinget, men Peder Knivholt tilbød at rette for sig, saa Lensmanden ikke skulde besværes med Sagen, og formedelst Alderdom og Skrøbelighed formaaede han ikke at føre Proces. Af Dom af Sæby Byting 1. Okt. 1662 og andre Aktstykker ses, at Peder Knivholt var blevet forfulgt med Rigets Dele for denne Sag, og at han rømte og undveg fra Byen, hvorefter han døde i Sommeren 1656.⁵⁹ Der blev saa anlagt Erstatningssag mod Børnenes Værger, men de blev ved Hjemtinget 1. Okt. 1662 frikendt for at tilsvare det Beløb, Peder Knivholt havde besveget Dødsboet for, hvorpaa Sagen gik til Landstinget, hvis Afgørelse ikke kendes.⁶⁰ Samuel Gesmell og Johanne Clemensdatter havde 2 Børn: 1—2.

1. Herman Samuelsen Gesmell, f. Sæby o. 1639, begr. Sæby 5. Marts 1720 i Slægtens Gravsted.⁶¹ Købmand. Efter Forældrenes Død kom han i Huset hos Købmand og Raadmand i Aalborg Jens Christensen, der var gift med Maren Clemensdatter, sandsynligvis hans Moster, og som selv ingen Børn havde. Her fik han »Kost, Lærdom og an-

^{54a} R. 52.

⁵⁵ R. 90.

⁵⁶ Kirkens Regnskabsbog.

⁵⁷ Sæby Tgb. 1662 Bl. 113.

⁵⁸ Sæby Raadstuepr. 9. Okt. 1650, Sæby Tgb. 23. Febr., 16. Marts, 10. og 31. Aug. 1653.

⁵⁹ Sæby Tgb. 1662 Bl. 136 ff., 149, 165 f.

⁶⁰ a. St. 10. Decbr. 1662.

⁶¹ Intet Skifte i Sæby.

den Fornødenhed«, og imedens voksede hans Arv efter Forældrene, saa den 1662 var blevet til 7500 Sldr.⁶² 21. Sept. 1670 blev han i Aalborg gift med I d a T h ø g e r s d a t t e r, døbt Aalborg 14. April 1638, død Aalborg 22. Juli 1677, Datter af Raadmand Thøger Christensen og Anne Hansdatter. Herved kom han ind i en anset og vistnok ogsaa formuende Familie, og i de følgende Aar drev han formentlig Plejefaderens Forretning, da Jens Christensen var gammel og apoplektisk. 16. April 1678 blev han i Aalborg gift med J o h a n n e P e d e r s d a t t e r. Han boede endnu i Aalborg 11. Aug. 1679, da han udstedte Pantebrev til Magistraten i Aalborg for 4000 Sldr., som hans to Børn tilkom i Mødrenearv, og for hvilken Arv han pantsatte sin Gaard og Ejendom i Sæby samt 7 Boder ved Tiendeladen i Aalborg; men kort derefter nedsatte han sig som Købmand i Sæby.⁶³ 1684 blev han sammen med sin Hustru Johanne Pedersdatter tiltalt af Konsumtionsforpagter i Sæby, forhenværende Borgmester Christian Hansen Ferslev, fordi de havde forhindret Konsumbetjentene i at foretage Husundersøgelse, og da Ferslevs Hustru Anne Ottesdatter⁶⁴ var kommet ind til Gesmells for selv at undersøge angaaende eventuel ulovlig Brygning, havde de skubbet og stødt hende, medens Betjentene var sendt bort for at rekvirere Hjælp hos Byfogeden. Gesmell havde ogsaa sagt til Anne Ottesdatter, at hun var en uforskammet Kvinde, der vilde gaa i Byen og visitere, i Særdeleshed i et Hus, hvor Konen »laa inden Kirke«⁶⁵ (∴ endnu ikke havde været i Kirke efter Barselfærd og derfor ansaas for uren). Gesmell krævede Sagen afvist, fordi Stævningen ikke var rettidigt forkyndt.

7. Januar 1692 fremkom Købmand Peder Nielsen Tamstrup⁶⁶ og beklagede sig paa Bytinget over, at han med Hustru og Børn levede Dag og Nat i største Vove og Fare for, at den murede Gavlf paa Herman Samuelsens store tolofts Hus skulde falde ned paa hans Hus; der blev saa anmeldt Synsmænd til at besigtige Bygningen, som Herman Samuelsen sidst havde boet i, og da det befandtes, at den østre Gavlf paa det toetages teglhængte Hus var ved at skri-

⁶² a. St. 1662 Bl. 113, 115.

⁶³ Sæby Tgb. 7. Jan. 1680.

⁶⁴ Datter af Otto Christensen, Købmand i Sæby, død o. 1660, og Barbara Pedersdatter.

⁶⁵ Sæby Tgb. 26. Novbr. 1684, Bl. 31 b, samt 3. Decbr. 1684.

⁶⁶ Søn af Raadmand Niels Sørensen i Sæby og Margrete Lauridsdatter Tamstrup og gift med Anne Lauridsdr. Rhuus.

de ud, lod Øvrigheden Huset nogenlunde istandsætte med Materiale fra det til Gaarden hørende Bryggerhus, der var helt nedfalden.⁶⁷ Der var paa hin Tid mange øde Gaarde i Sæby, som stod og smuldrede hen, og Folk stjal ideligt af Materialerne fra dem; Sæby var paa Grund af Fladstrands Opkomst inde i en Trængselstid, som sent fortog sig, og Byen naaede aldrig mere op til sin fordums Velmagt.

3. Juni 1692 skødede Herman Gesmell til Skipper Thomas Lydersen sit Hus med tilhørende Markjord. Huset laa øster i Byen paa nordre Side Algade, og Grunden strakte sig ned til Aaen.⁶⁸ Herman Gesmell synes da at være flyttet fra Sæby, maaske til Fladstrand eller som Forpagter af en Herregaard i Egnen. Ved hans Begravelse i Sæby Kirke ønskede hans Svigersøn, Niels Sørensen (Wirenfeldt), at Alterlysene maatte brænde under Kistens Nedsættelse i Graven, men det vilde Præsten ikke tillade, skønt der blev tilbudt Kirken et Par nye Lys derfor.⁶⁹

I 1. Ægteskab havde Herman Gesmell 3 Børn, af hvilke 2 levede 1679, og i 2. Ægteskab var der mindst 5 Børn.⁷⁰ Børn a—f.

a. Johanne Marie Gesmell, dbt. Aalborg 23. Aug. 1671.

b. Anna Gesmell, dbt. Aalborg 20. April 1674.

c. Samuel Hermansen Gesmell, dbt. Aalborg 18. Febr. 1676.

d. Peder Hermansen Gesmell, dbt. Aalborg 13. April 1679.

d. Et Barn, f. Sæby o. Novb. 1684, nedsat i Sæby Kirke 20. Juli 1686.

f. Ide (Marie) Gesmell, dbt. Sæby Palmesøndag 1688, død paa Lerbæk i Elling Sogn 15. Decbr. 1773, 80 Aar, 8 Mdr., 3 Dage (galt), nedsat i Sæby Kirke 5. Jan. 1774.

Gift Sæby 21. Febr. 1714 med Niels Sørensen (Wirenfeldt), f. Sæby ... 1682, død paa Lerbæk 1762, begr. i Slægtens Gravsted i Sæby Kirkes Kor, 5. April, Søn af Byfoged i Sæby Søren Nielsen og Birgitte Otteddatter.

Niels Sørensen, der var Købmand og boede i Sæby 1731, blev 8. Juli 1719 Landfoged og Tolder paa Læsø, men afskediget 5. Marts 1744, fordi han ikke trods Paabud

⁶⁷ Sæby Tgb. 7. Jan. og 13. Jan. 1692.

⁶⁸ a. St. 3. Juni 1692.

⁶⁹ Sæby Kirkes Regnskabsbog Bl. 83.

⁷⁰ Arkivar S. Nygård takkes for enkelte Oplysninger.

1742 opholdt sig paa Øen, men paa sin Hovedgaard Lerbæk i Elling Sogn, som han havde købt 1740.⁷¹ Endvidere ejede han Skaarupgaard i Tolne Sogn og var Kancelliraad. Ægteparret havde flere Børn, der antog Navnet Wirenfeldt. Niels Sørensen var Broder til den kendte Storkøbmand i Kbh., Ejer af Dronninglund og Grønlands Protektor, Jakob Severin.

2. Johanne Samuelsdatter Gesmell, f. Sæby 1643, død Sæby 27. Juni 1713, 70 Aar, gift o. 1668 med Købmand, 1673—1682 Borgmester og derefter 1682 Byfoged i Sæby Christen Lauridsen Rhuus, f. Sæby 5. Jan. 1646, død Sæby 1. Maj 1709, Søn af Borgmester i Sæby Laurids Nielsen Rhuus og Anne Christensdatter Riber.

Christen Rhuus var en fremragende Person og en formuende Mand, og da hans Ægteskab var barnløst — der havde kun været et dødfødt Barn — testamenterede Ægteparret dets rige Midler til offentlige Institutioner i Byen (Kirke, Skole, Hospital, Præste-Kapellan-Rektor- og Byfogedembedet),⁷² ligesom de havde været i høj Grad begravillige overfor deres Sognekirke, i hvilken de blev begravet og hvor der er Epitafium med Portætter af dem.

- C. Margrete Hermansdtr. Gesmell, f. Sæby o. 1617, begr. Sæby 24. Decbr. 1688, gift før 26. Okt. 1634⁷³ med Borger og Købmand i Sæby Erik Jensen Vendelbo. Han købte 7. Marts 1638 Jord i Kathaven sønden for Byen af sin Farbroder Otto Thomsen Vendelbo, Byskriver i Sæby, og Hustru Maren Madsdatter.⁷⁴ 1653 tiltalte han fhv. Borgmester Hans Nielsen Gram for Regnskabsmellemværende,⁷⁵ og 16. Marts samme Aar tiltalte han Borgmester Peder Christensen Knivholt for Urigtighed med hans Hustrus Broderbørns Arv.⁷⁶ 12. Jan. 1653 solgte han Jord norden for Bakken i Sæby til Skræder Clemen Nielsen og Hustru.⁷⁷ Erik Vendelbo og Margrete Gesmell havde følgende Børn:⁷⁸
 1. Anne Eriksdatter, f. Sæby 30. Aug. 1635, levede 1707 i Sæby som Enke efter Lauris Christensen.

⁷¹ Rentek. Udnævnelser. Han protesterede mod Afskedigelsen, men uden Nytte. Rentek. Forestill. til Resol. 3. Juli 1744.

⁷² Hofmans Fund. IX.

⁷³ Sæby Tgb. 31. Aug. 1707 efter en da bevaret Kirkebog.

⁷⁴ Sæby Tgb.

⁷⁵ Sæby Raadstuepr. 8. Aug. 1653.

⁷⁶ Sæby Tgb.

⁷⁷ a. St.

⁷⁸ a. St. 31. Aug. og 16. Novb. 1707, 6. Juni 1708.

2. Katrine Eriksdtr., f. Sæby 1637, død 1639.
3. Maren Eriksdtr., f. Sæby 1638, død 1639.
4. Herman Eriksen Vendelbo, f. o. 1640, rejst fra Sæby til Ostindien o. 1667, død paa Skibet.
5. Jens Eriksen Vendelbo, f. o. 1643, død i Skæve før 1707.
6. Katrine Eriksdtr., f. Sæby 1645, rejst fra Sæby til Westphalen, gift med Hans Krøktaa.
7. Gert Eriksen Vendelbo, f. og død 1648 i Sæby.
8. Maren Eriksdtr., f. Sæby 1648, levede 1707 i Kbh.
9. Kirsten Eriksdtr., f. Sæby 1650, død Kbh. 1707, gift med Gæstgiver Anders Sørensen i »Den kronede Stork« i Lille Færgestræde. Ingen Børn, hver af hendes Søskende arvede 237 Rdl. efter hende.
10. Lisbet Eriksdtr., f. i Sæby 1654, død o. 1706, gift med Knud Jensen i Flade By.

Slægten Gjedsmann.

Slægten Gjedsmann⁷⁹ er antagelig af tysk eller nederlandsk Afstamning; vi træffer den i Aalborg 1569, da Urban Gjedsmann tog Borgerskab som Felbereder der, og hans Søn Jakob Gjedsmann tog 1584 Borgerskab som Felbereder i Aalborg. Dennes Søn Urban Jakobsen Gjedsmann, efter hvem Urbangade i Aalborg formentlig er opkaldt, var ligeledes Felbereder i Aalborg, Borgerskab 1617, og han døde i Aalborg, begr. 12. Jan. 1653. I Ægteskab med Maren Jørgensdatter, begr. Aalborg 23. Febr. 1645⁸⁰ havde han 3 Sønner og 6 Døtre, der delvis bragte denne Slægtslinie ind i et højere socialt Plan, end den forhen havde indtaget.

Aalborglinien.

Urban Jakobsen Gjedsmanns og Maren Jørgensdatters Børn: A—H.

- A. Jakob Urbansen Gjedsmann, f. o. 1618, begr. Aalborg 19. Maj 1682,⁸¹ var Materialskriver ved Holmen 1632—1651,⁸² Tolder i Aalborg 1651, Borgmester der 1675, »skød sig selv ihjel« antagelig af Frygt for en nedsat Kommission,

⁷⁹ For adskillige Notater om denne Slægt takker jeg Hr. Ingeniør Vilh. Marstrand.

⁸⁰ Skifte i Aalborg 8. Jan. 1646.

⁸¹ Død i Budolfi Sogn, begr. i Frue Kirke.

⁸² Han maa altsaa være kommet der som Dreng. Biografi i Tauber og Nielsen: Embeds og Bestillingsmænd i Aalborg S. 107.

der skulde revidere Byens uordentlige Regnskaber. Gift Aalborg 28. Novbr. 1658 med Johanne Hansdatter, f. o. 1639, død Aalborg 3. Marts 1670, Datter af Borgmester og Tolder i Aalborg Hans Sørensen og Ane Bendtsdatter (Benzon). Jakob Urbansen havde 7 Børn: 1—7.

1. Ane, f. og d. 1660.
 2. Urban, f. og d. 1662.
 3. Anne Marie, f. 1663, d. 1665.
 4. Karen Jakobsdtr. Gjedsmann, født Aalborg 6. Juli 1664, død 11. Jan. 1739 (Solbjerg). Gift Aalborg 22. Okt. 1685 med Laurids Mortensen Kjærulf, f. o. 1647, død Januar 1729, begr. Solbjerg 25. Febr., Ejer af Wiffertsholm, adlet 1724.⁸³ 2 Sønner, 2 Døtre.
 5. Hans Jakobsen Gjedsmann, dbt. Aalborg 10. Juli 1666, nærmere ukendt.
 6. Urban Jakobsen Gjedsmann, dbt. Aalborg 5. Juli 1667, Premierløjtnant, blev fanget i Slaget ved Helsingborg 10. Marts 1710 og døde i Fangenskabet før 15. April.⁸⁴
 7. Søren Jakobsen Gjedsmann, dbt. Aalborg 23. Aug. 1668, nærmere ukendt.
- B. Johanne Urbansdtr. Gjedsmann, f. o. 1619, død, gift I Aalborg 7. Decbr. 1636 med Købmand Peder Nielsen Boesen, født Hannæs o. 1600, begr. Aalborg 28. Aug. 1649, gift II Aalborg 27. Jan. 1658 med Købmand Laurids Jensen, f. 1627 i Aalborg, død Aalborg 8. Aug. 1684. I 1. Ægteskab havde hun 8 Børn, af hvilke Jakob Pedersen Bruun blev Præst i Skæve og Urban Pedersen Bruun blev Præst i Tømmerby-Lild (se Hauch Fausbøll og Hiort-Lorenzen »Patriciske Slægter« III: Bruun). I 2. Ægteskab havde hun 2 Børn.
- C. Anne Urbansdtr. Gjedsmann, f. 1621, begr. Aalborg 18. Okt. 1699, gift Aalborg 20. Novbr. 1639 med Jakob Mortensen Riber i Aalborg.
- D. Jørgen Urbansen Gjedsmann, f. 1623, levede 1646, nærmere ukendt.
- E. Maren Urbansdtr. Gjedsmann, f. o. 1627, død, gift I, Aalborg 6. Aug. 1654 med Niels Sørensen Raakjær, Købmand i Aalborg, gift II Aalborg 1680 med Johan Nielsen.
- F. Anders Urbansen Gjedsmann, f. 1628, begr. Aalborg 28. Jan. 1664, gift med Marta Willumsdatter.

⁸³ C. Klitgaard: Kjærulfske Studier 158.

⁸⁴ Personalh. Tidsskr. 3. V. 27.

- 1 Søn Willum Andersen Gjedsmann, dbt. Aalborg 15. Decbr. 1661, begr. 2. Maj 1668.
- G. Maren Urbansdtr. Gjedsmann, dbt. Aalborg 19. Maj 1633, død Aalborg 23. April 1680, gift Aalborg 18. Marts 1660 med Magister Christen Mortensen, f. o. 1620, død 1668, Rektor i Aalborg 1653—68. 5 Børn, af hvilke Sønnen Morten Christensen blev Præst i Hjerminde-Le-Hjortsvang.
- H. Anne Urbansdtr. Gjedsmann, dbt. Aalborg 30. Aug. 1638, død, gift Aalborg 25. Aug. 1661 med Søren Jensen af Fladstrand.

Sæbylinien.

En Broder til ovennævnte Urban Jakobsen Gjedsmann var Andreas Jakobsen Gjedsmann, f. o. 1595, der 1633 var Felbereder og Raadmand i Sæby, hvor han døde o. 1665. Han var Ejer af Sæby Stampemølle, som han 24. Aug. 1660 solgte til sin Søn Søren,⁸⁵ og 1661 medunderskrev han Suverænitetssakten som Delegeret fra Sæby. Han var gift (1642) med Volborg Olufsdatter,⁸⁶ men det er sandsynligt, at han har været gift før med en anden, idet Efterkommernes Navne ikke tyder paa, at Volborg var Moder til hans Børn. Børn A—D.

- A. Urban Andreasen Gjedsmann, f. o. 1629, død 4. Jan. 1688 paa Klitgaard i Nørholm Sogn ved Nibe, Ridefoged til Restrup og tidligere (1658—59) paa Vang i Sulsted Sogn. Gift I 21. Okt. 1660 i Nørholm med Maren Jensdatter Klitgaard, f. o. 1610, død 21. Febr. 1679 paa Klitgaard i Nørholm Sogn. Hun var 1659 blevet Enke efter Søren Bertelsen Kjærulf i Klitgaard.⁸⁷ Urban Gjedsmann ægtede 2. Gang 19. Sept. 1679 i Nørholm Anna Poulsdatter Niemann, f. o. 1658, død 20. Sept. 1680, og 22. Marts 1682 ægtede han i Nørholm Kirsten Nielsdatter, der 1694 levede i Nibe. I Nørholm Kirke findes Ligsten over Urban Gjedsmann og hans 2 første Hustruer; dens Data er paa flere Punkter afvigende fra Nørholms Kirkebog, der her er fulgt.

Urban Gjedsmann havde af andet Ægteskab Datteren Maren Urbansdtr. Gjedsmann, hjemmedøbt, fremstillet i Kirken 27. Septbr. 1680, samme Dag, som Moderen blev begravet, død Nibe o. 1715, gift I med Købmand Poul Popp Clemensen Weidemann i Nibe, død 1709,

⁸⁵ Sæby Tgb. 23. April 1662.

⁸⁶ a. St. 9. Febr. 1653.

⁸⁷ C. Klitgaard: »Kjærulfske Studier« S. 88 og Personalthist. Tidsskr. 8. IV. 137.

gift II med Købmand Anders Jensen Koch i Nibe, død 15. Sept. 1726. Da Maren Gjedsmanns Moder jo døde ved hendes Fødsel, blev hun antaget som Plejebarn af Fasteren Maren i Nibe.

- B. Søren Andreasen Gjedsmann, f. Sæby o. 1630, begr. Sæby 25. Aug. 1691. Var 1652 Felbereder i Fladstrand og 1660 Ejer af Bangsbo Stampemølle, havde Borgerskab i Sæby af 22. Decbr. 1652 og flyttede 1660 hertil, hvor han købte Faderens Stampemølle og 1663/64 var Kirkeværge. Foruden at være Felbereder var han Bartskeer, og 1675 var han 10 Gange paa Hirsholmen for at kurere Præsten der Jens Pedersen Huger, som var faldet og havde »skævret« sit ene Ben. Præstens Søn, Peder Jensen Huger, der 1678 tjente paa Bangsbo, blev i den Anledning stævnet for Bartskeerløn 5 Rdl. og Medicin 4 Rdl.⁸⁸ Søren Gjedsmann var (1653) gift med Margrete Wilsbech, f. o. 1635, død før 1691, Datter af den rige Ridefoged til Asdal og Borger i Sæby Rasmus Wilsbech og Anne Jørgensdatter. 28. Septbr. 1653 gav Søren Gjedsmann Afkald for hendes Arv efter Faderen.⁸⁹ Børn: 1—4, (flere kendes ikke).

1. Rasmus Wilsbech Sørensen Gjedsmann, f. Sæby o. 1664. Var 1684 Felberedersvend hos Faderen⁹⁰ og var 23 Aar gl., da han 28. Marts 1688 gav Faderen Afkald for Mødrenearv; boede 1692 i Melsomvig i Norge,⁹¹ da han sammen med Søkende og Svoger gav Byfogeden i Sæby Afkald for Arv efter Forældrene og samme Dag solgte sine Parter i Ejendommen i Sæby til sin Broder og sin Svoger.
2. Anne Sørensdatter Gjedsmann, f. Sæby 1665, død Møllergaard i Lyngdrup i Horsens Sogn 1. Okt. 1700, gift o. 1693 med Christen Christensen Leth, f. Møllergaard i Lyngdrup 14. Febr. 1670, død 17....., Ridefoged til Langholt, gift II Inger Hansdatter Saltum.⁹² Han gav 19. April 1693 Afkald for Anne Gjedsmanns Arv og solgte hendes $\frac{1}{6}$ efter Faderen arvede Gaard til hendes Broder Andreas.⁹³
3. Andreas Sørensen Gjedsmann, f. Sæby o. 1668, død efter 1711, ses ikke død i Sæby indtil 1760. Var 1691 Felbereder i Sæby, (Borgerskab 1691), hvor han da

⁸⁸ Sæby Tgb. 29. Maj 1678 og 11. Juni 1679.

⁸⁹ Tgb.

⁹⁰ a. St. 21. Maj 1684.

⁹¹ a. St. 21. Septbr. 1692.

⁹² Aalborg Amts Aarb. I. 257. C. Klitgaard: Hvetbo H. II. 258.

⁹³ Sæby Tgb.

overtog Faderens Forretning og 21. Septbr. 1692 fik Skøde af sine Medarvinger paa deres Parter af Faderens Gaard paa østre Side af Søndergade. 1691 var han i Gæstgiver Gert Christensens Hus i Slagsmaal med Clemens Lorentz fra Sæbygaard, og 27. Jan. 1692 blev de begge dømt til at give Bøde.⁹⁴ Solgte 27. Maj 1711 sin iboede Gaard i Sæby til Per Mikkelsen. Gift o. 1692 med Ellen Pedersdatter Fæbroen, f. 16..., død 17..., Søster til Købmand Niels Pedersen Fæbroen i Sæby (Borgerskab 1688), der 1696 pantsatte Løsøre til Gjedsmann og kort efter døde.⁹⁵ Gjedsmann hørte til Sæbys Honoratiories.

Andreas Gjedsmann og Ellen Pedersdatter havde 9 Børn, hvoraf 6 døde som unge:

- a. Søren Andreasen Gjedsmann, dbt. 6. Trin. 1693, begr. Marts 1698.
- b. Margrete Andr. Gjedsmann, dbt. Trin. 1695.
- c. Elsebe Andr. Gjedsmann, dbt. Remin. 1697.
- d. Kirsten Andr. Gjedsmann, dbt. 3. Paasked. 1699, begr. 5. Aug. 1699.
- e. Kirsten Andr. Gjedsmann, dbt. 20. Aug. 1700, begr. Mandag eft. Sexag. 1701, 20 Uger.
- f. Frederik Andreasen Gjedsmann, dbt. 14. Trin. 1702.
- g. Søren Andreasen Gjedsmann, dbt. 14. Trin. 1702, begr. 24. Okt. 1702.
- h. Anne Andr. Gjedsmann, dbt. Trin. 1705.
- i. Peder Andreasen Gjedsmann, dbt. Trin. 1709, begr. 15. Aug. 1709.

Et af ovennævnte Børn blev begr. 27. Juni 1710.

4. Kirsten Sørensdatter Gjedsmann, f. Sæby o. 1673, død Sæby 23. April 1699, gift Sæby 1692 med Peiter Peitersen Wolgast, f. o. 1668 (ikke i Sæby), død efter 1717,⁹⁶ Søn af Bartskeer Peiter Peitersen Wolgast i Sæby⁹⁷ og Else Villadsdatter. Peiter Wolgast den yngre tog 1693 Borgerskab i Sæby, hvor han var Guldsmed. Han blev gift II med Karen Pedersdatter. Solgte 1709 en Gaard i Sæby til Præsten Jens Steinfeldt i Albæk⁹⁸ og sad 1710—12 fanget i Gøteborg. Med Kirsten Gjedsmann havde han 3 Sønner og 2 Døtre, der alle døde som smaa med

⁹⁴ Sæby Tingbog.

⁹⁵ a. St. 29. April og 6. Maj 1696.

⁹⁶ Ses ikke død i Sæby indtil 1760.

⁹⁷ Havde tidligere boet paa Læsø.

⁹⁸ Sæby Tgb. 13. Marts 1709.

Undtagelse af Sønnen Søren Peitersen Wolgast, født i Sæby 1694, som 1717 gav Faderen Afkald for Arv efter Moderen.⁹⁹

- C. Johanne Andreasdatter Gjedsmand, f. o. 1635, død Sæby 1682,¹⁰⁰ gift med Skomager Christen Mikkelsen, f. 1644, begr. 6. Maj 1698, der o. 1683 blev gift II med Else Lauridsdatter Rhuus, Datter af Borgmester i Sæby Laurids Nielsen Rhuus. Johanne Gjedsmand havde Børnene: Urban Christensen, der 1699 tog Borgerskab i Sæby, Gertrud C. og Mette C.¹⁰¹
- D. Maren Andreasdatter Gjedsmand, f. Sæby 1637, død Nibe 6. Maj 1719, gift I (1662) med Kaptajn, 1675 Major Conrad Wichmann, f. o. 1712, død Nibe 2. April 1681,¹⁰² gift II 1682 med Birkefoged i Nibe Knud Pedersen, f. 1637, død Nibe 23. Febr. 1715; Epitafium i Nibe Kirke, som Knud Pedersen og Hustru 1707 forærede et stort Pulpitur.¹⁰³ Conrad Wichmann fik 19. Novbr. 1662 af sin Svigerfader Skøde paa et Hus med Have i Sæby,¹⁰⁴ han var da Kompagnichef i Dronningens Livregiment Dragoner under Oberst Eiler Holck, men Regimentet var da uberedent og blev et Infanteriregiment. Maren Gjedsmand havde ingen Børn, men antog i Barns Sted sin forannævnte Broder Urbans Datter Maren.

Slægten Heuffelder.

29. Marts 1611 tog en Tysker Jürgen Heuffelder Borgerskab som Apoteker i Aalborg,¹⁰⁵ men i Fastelavn 1614 blev Apoteker Johannes Hoberus Gildebroder i Guds Legems Lav i Aalborg,¹⁰⁶ og da Hoberus, der 27. Juni 1622 fik Bevilling til at drive Apotek i Viborg, alligevel blev i Aalborg til i hvert Fald 1633, kunde Heuffelder næppe begaa sig her, og han flyttede da til Sæby, hvor han drev et upriviligeret Apotek. Vi ved ikke meget om hans Virksomhed her; men 1630 var han sammen med en Vogn Poulsen i Hjørring og blev der »ilde beegnet« af den noget voldsomme Raadmand Mads Christensen, som i den Anledning blev tiltalt for Vold.¹⁰⁷ Efter »Kejserkrigen« 1627—29, der med-

⁹⁹ a. St. 1717 Bl. 199.

¹⁰⁰ Skifte 7. Aug. 1682.

¹⁰¹ Sæby Tingbog 7. og 21. Jan. 1685.

¹⁰² Udførlig Biografi i Hirsch. Samlinger vedrørende Officerer.

¹⁰³ C. Klitgaard: »Nibe Bys Hist.« S. 175 og 177.

¹⁰⁴ Sæby Tgb. Bl. 173.

¹⁰⁵ »Aalborg Bys Bog« 1535—1627.

¹⁰⁶ Gildets »Liber vivorum«. Om Hoberus henvises iøvrigt til Kancelliets Brevbøger« 1632.

¹⁰⁷ Hjørring Tingbog 31. Aug. 1630.

førte almindelig Forarmelse, var det vist smaat med Apotekernæringen i Sæby,¹⁰⁸ og Heuffeldtt (eller Heuffelder) forlod da Byen, antagelig i Slutningen af 1632. 16. Januar 1633 indstævnede hans Søn Maximilianus Jørgensen Raadmand Peder Christensen Knivholt og en Del Borgere for Raadstueretten, fordi de var inddraget i hans (Maximilians) Bo uden Lov og Dom og havde taget hans Gods,¹⁰⁹ og da Peder Christensen Knivholt berettede, at det skete Udlæg var foretaget i Henhold til Raadstueretsdom over Jørgen Apoteker, lod Maximilian 13. Febr. 1633 i Raadstueretten fremlægge og læse et tysk Brev, dateret Krastrup 10. Febr. 1633, i hvilket Apoteker Heuffeldtt lader Borgmester og Raad i Sæby vide — i Anledning af Peder Christensen Knivholdts Stævning — at han kun er at finde paa Krastrup hos den ædle Junker Niels Friis; hans Søn staar ikke længer i hans Tjeneste, og selv har han ikke noget med Magistraten i Sæby eller den med ham at skaffe, da han ikke længer driver Handel eller Vandel i Sæby.¹¹⁰

Vi hører derefter ikke mere til Apotekeren; men 10. April og 1. Maj 1633 tiltaltes hans i Sæby efterladte Hustru *Wibeke Brumkost* for Betaling for noget Lærred, og 1. Febr. 1637 tiltaltes salig Jørgen Apotekers Arvinger for 2 Mk. 6 Skill. kongelig Skat; paa dette Tidspunkt var Apotekeren altsaa død.¹¹¹ Enken stævnedes 13. Novbr. 1639 af Byfoged og Tolder i Sæby *Jens Thomsen Rosmus* for forfalden Told og Akcise.¹¹² Hun levede endnu 1642, da hun anføres i Kirkens Stolestaderegister.

Heuffelder havde mindst 2 Børn, nemlig:

1. *Jørgen Jørgensen Heuffelder*, der kaldes Apoteker og svor sin Borgered i Sæby 14. Septbr. 1636, hvorfor han betalte 2 Sletdaler.¹¹³ Da Folk, der var født i Sæby, ikke betalte Borgerskabspenge, var Jørgen altsaa født før Faderens Ankomst til Byen. Jørgen Jørgensen Apoteker nævnes ogsaa som Borger i Sæby 10. Jan. 1638.¹¹⁴ Han var Ungkarl, da han 7. Novbr. 1638 opsagde sit Borgerskab i Sæby, hvor han ikke længer vilde drive Næring og Købmandskab, men han blev dog boende i Byen, hvor han 10. Juli 1639 stod tiltalt for at have gjort »Perlament« mod Kæmneren og Bysvendene. Magistraten tilbød at lade Sagen falde mod, at han gav 1000 Tagsten til Kirken, og han maatte derefter vinde Borgerskab igen, — dog Kongesagen uforkrænket. Heuffelder tilbød at give 500 Sten,

¹⁰⁸ 1630 solgte han Blækpulver til Sejlstrup Slot.

¹⁰⁹ Sæby Raadstueprotokol 16. Jan. 1633.

¹¹⁰ a. St. 13. Febr. 1633.

¹¹¹ Raadstuepr.

¹¹² Rp.

¹¹³ a. St.

¹¹⁴ Sæby Tingbog.

men vilde dog give 1000 Sten, hvis Magistraten ogsaa vilde holde ham fri for Kongesagen. Sagen udsattes. Jørgen flyttede 1642 til Fladstrand, hvor han var Købmand.¹¹⁵

2. Maximilianus Jørgensen Heuffelder (Højfeldt) var 1633 Borger og Købmand i Sæby og ejede en Gaard der. 25. April 1638 pantsatte han denne Gaard med Have og Tilliggende og som han selv beboede til Borgmester Hans Nielsen (Gram) og Hustru Katrine Markvorsdatter som Sikkerhed for 60 Sletdaler, som Hans Nielsen efter »hans venlige Begæring til sin Nyttes og Brugs Forfremmelse« havde kautioneret for til Skipper Authe Milousen, Ahus, Vlielandt i Holland. Pengene var Betaling for Specerier og Varer.¹¹⁶ 1642 vilde Hans Nielsen forhverve Sandemandstov for Vold over Heuffelder, fordi han imod Udvisning og Forbud blev boende i sit Hus, saa Pengene til Hollænderen har Hans Nielsen nok maattet betale. Sagen søgtes dog jævnet,¹¹⁷ men Heuffelder synes derefter at have forladt Sæby, da hans Navn ikke træffes i Kirkens Stolestaderegister fra 1642, men han var der atter 1649.

Maximilian Heuffelder blev 1634 gift med Karen Laurisdatter fra Sæby, Stifdatter af Raadmand Peder Mikkelsen Riber, død 1640 (Søn af den rige Borgmester Mikkell Riber og Broder til Søren Mikkelsen Riber, der o. 1618 var Borgmester i Sæby). Peder Riber var 1604 gift med Borgmester Søren Christensen Guldsmeds Datter Maren Sørensdatter,¹¹⁸ der i et tidligere Ægteskab med en Laurs maa have været Moder til ovennævnte Karen Laursdatter. 1625 havde Karen Proces for Landstinget med sin Stiffader angaaende Arven efter sine Forældre, og da fremkom Stiffaderen med den usandsynlige Paastand, at i de 8 Aar, hun var hjemme, (ca. 1600—1608) havde hun faaet 235 Opleder (∴ Chemisetter), og da hendes Fæstesøl holdtes (1608—1609), havde han købt 4 Tønder Øl samt Vin for 6 Daler. Senere havde han til hendes Bryllup købt, hvad der behøvedes saa nær som 5 Fade Øl, 2 Nødkroppe og noget Flæsk, som Brudgommen betalte. Hun havde ogsaa faaet et fornemt Udstyr af Gangklæder, Sengeklæder, Sølvtoj m. m. (se »Vendsysselske Aarbøger« 1931, S. 161), og Peder Mikkelsen udtalte yderligere, at hun uden hans Vidende havde faaet 6 Guldrosenobler, 1 Portugaløse, 2 Sølvsker, 1 Sølvstob paa 20 Lod, 1 Guldring m. v.¹¹⁹

¹¹⁵ Sæby Raadstuepr. Vennebj. Herreds Tgb. 13. Nov. 1643.

¹¹⁶ Sæby Tingbog 1638 Bl. 93.

¹¹⁷ a. St. 23. Marts 1642. Bl. 33 og 45. Tingbogen meget makuleret.

¹¹⁸ »Vendsyssel Folk og Land« III, 34. Han ægtede 2. Gang Karen Andersdatter (Sæby Raadstuepr. 8. April 1640).

¹¹⁹ Viborg Landst. Dombog A. 1625, Bl. 252 ff.

Den Mand, med hvem hun 1608—09 i en Alder af 15—16 Aar blev gift, var Daniel Bastiansen Truttmann, antagelig en Tysker, der var Købmand i Sæby. Han forlod imidlertid Sæby 1619—20, efterladende sig en Del Kreditorer samt Hustru og Børn. 2. Marts 1633 havde Karen Laursdatter indstævnet den bortrømte Mand til Viborg Landsting for Vidne at paahøre angaaende, at han for over 13 Aar siden var draget fra hende med den største Del af deres Formue og ikke senere havde ladet høre fra sig, men hun havde siddet forladt og i største Elendighed med sine mange Børn. Ligeledes indkaldte hun hans Kreditorer til Deling af hans Bo. Ved Kapitelsdom af Aalborg Konsistoriehus (Tamperretten) 18. Decbr. 1633 blev hendes Ægteskab med Truttmann ophævet, og hun fik Tilla-delse til at gifte sig paany,¹²⁰ og før 9. Juli 1634 var hun gift med Maximilianus Heuffelder.¹²¹ Boet efter Truttmann er vel næppe blevet delt mellem Kreditorerne, thi efter hendes andet Ægteskab fik hun adskilligt Bryderi med dem. Daniel Truttmann havde 1619 laant godt 25 Sldr. af Christen Laursen i Gadholt i Understed, hvilket Beløb hun dømtes til at betale hans Arvinger, og 1616 og 1618 havde Truttmann udstedt Gældsbeviser til Jakob Christensen i Langtved, hvilke Sønnen Christen Jakobsen i Øksenhede krævede indfriet. Sidstnævnte Sag kom for Landstinget, og senere blev der Proces om Sagens Omkostninger.¹²³ Endvidere havde Heuffelder Proces med Raadmand Peder Mikkelsen Riber i Sæby om den Gaard, han boede i.¹²⁴

Af Daniel Truttmanns og Karen Laursdatters mange Børn har jeg kun truffet Magdalene Danielsdatter Truttmann, den »ærlige, gudfrygtige, fromme og dydige Pige«, der 6. Juni 1638 paa Sæby Byting fik Skudsmaalsvidne af Magistrat og menige Borgerskab om, at hun var ægte født i Sæby, hendes Fader den »ærlige og velagtede Mand« o. s. v. og Moderen »den ærlige, gudfrygtige, kristelige, fromme, fine og dydige Dannekvinde« o. s. v. — Sæby Byskriver brugte stedse mange slige Adjektiver.

1649 træffer vi endnu Maximilian Heuffelder boende i Sæby, men 1651 var han Toldvisitør i Skagen, hvor hans Hustru Karen Laursdatter blev begravet 5. Søndag i Fasten 1653, 60 Aar gammel.¹²⁵ Han ægtede derefter 21. S. e.

¹²⁰ Sæby Tingbog 28. Febr. 1638.

¹²¹ Sæby Raadstuepr. 9. Juli 1634.

¹²² Sæby Tgb. 31. Jan. 1638.

¹²³ a. St. 10. Januar, 30. Maj og 20. Juni 1638.

¹²⁴ a. St. 17. Jan. 1638.

¹²⁵ Skagens Kirkebog.

Tr. 1654 i Skagen Anne Peder'sdatter, med hvem han havde Børnene Jørgen, f. 1656, død 1658; Gert, f. 1658; Vibeke, f. 1661, og Jørgen, f. 1663.¹²⁰

Familien synes at have forladt Skagen.

¹²⁰ Moderen til ham kaldes i Kbg. fejlagtig Anna Nielsdatter.

ANMELDELSER

Præstehustruer, der helt eller delvis mangler i Wibergs Præstehistorie. Samlede og udgivne af Erh. Qvistgaard. København 1934. (I Kommission hos V. Thaning & Appel).

Det er en bekendt Sag, at der ved S. V. Wibergs meget fortjenstfulde Præstehistorie — et Værk, der ikke kan prises højt nok, især naar man betænker, under hvor ugunstige Arbejdsvilkaar det er blevet til — trods al anvendt Umage klæber adskillige Svagheder og Mangler. Ikke mindst gælder dette Oplysningerne om Præsternes Hustruer, hvad der vel væsentlig skyldes, at Wiberg kun i ringe Udstrækning havde Adgang til arkivalske Kilder, især Kirkebøger. Det maa derfor siges at være en meget taknemmelig personalhistorisk Opgave at korrigere og supplere Wiberg paa dette Punkt. Et Forsøg i denne Retning er blevet gjort af Erh. Qvistgaard i det i Overskriften nævnte Skrift, men man kan just ikke paastaa, at det er faldet særlig heldigt ud.

Allerede Titlen virker besynderligt. Hvorledes kan Præstehustruer — Mennesker — delvis mangle? og hvordan kan de være »samlede og udgivne« af E. Q.? Efter Titelbladet er der lidt umotiveret anbragt et Portræt af S. V. Wiberg, der kaldes »Dansk Præstehistories Fader«. Dette ret flade Udtryk er misvisende, thi med al Anerkendelse af Wibergs store Fortjenester, er han dog ingenlunde den, der herhjemme har grundlagt dette Studium. Allerede i det 17de Aarhundrede anlagde Universitetspedellen Peder Muus værdifulde presbyterologiske Samlinger, og fra senere Tider kan man med god Grund som Forgængere for Wiberg blandt andre nævne Mænd som Peder Poulson, Treschow, Giessing, J. C. Bloch og Brødrene Fr. og Immanuel Barfod. — Efter en kort, noget uklart affattet Fortale følger dernæst Bogens Hovedparti: de af Forf. i Aarenes Løb indsamlede Oplysninger af genealogisk Art om ca. 3000 Præstehustruer. Væsentligt har han bygget paa Arkivalier i Bispe- og Provstearkiver o. l., derimod kun sjældent (om nogensinde) paa Kirkebøger, hvad der er uheldigt, da det netop er her, at man skulde vente at gøre den rigeste Høst af supplerende Efterretninger. Man maa haabe, at de meddelte Oplysninger er paalidelige og nøjagtige, thi i de allerfleste Tilfælde vil Benytterne være henvist til at tage dem for gode Varer, idet der kun undtagelsesvis gives en Antydning af, hvilken Kilde Forf. har sin Viden fra. Allerede denne Mangel svækker Bogens Værdi, men langt værre er dog den Opstillingsmaade, der er anvendt. Da Bogen fremtræder som et Supplement til Wibergs Præstehistorie, havde den eneste naturlige Disposition været den: fortløbende i een Række at følge Wibergs Inddeling efter Pastorater, og indenfor disse Præsternes Løbenumre. Eventuelt kunde Præsternes Navne være føjede til i Parentes, da Wiberg i Supplementerne jævnlig har forandret den oprindelige Orden indenfor de enkelte Pastorater. I Ste-

det herfor har Forf. brugt en Fremgangsmaade, hvorved han skulde synes kun at have haft til Hensigt at volde Benytterne unødigt Tidsspilde og unyttigt Hjernebrud, idet han som Hovedinddeling har en alfabetisk Ordning efter Præstehustruernes Navne, men indenfor de enkelte Bogstaver har fulgt Wibergs Numre paa Pastorater og Præster. Følgen heraf vil i Praksis blive, at naar man søger en Oplysning om en Præsts Hustru, der ikke er omtalt hos Wiberg, — og i Almindelighed vil man da ikke paa Forhaand kende hendes Navn —, bliver man nødt til i hvert enkelt saadant Tilfælde at gennemgaa alle Alfabetets 27 Bogstaver under det paagældende Pastoratsnummer! Da det dog er disse, der ligger til Grund indenfor de enkelte alfabetiske Grupper, da Præstehustruernes Navne her indenfor ikke er opført i streng Bogstavorden, er det overhovedet ganske umuligt at indse, hvad Forf. har villet opnaa ved denne Skininddeling efter Bogstaver. Tilmed afføder den flere Urimeligheder i Enkeltheder. Hvis en Præst har været gift to eller flere Gange, er det saaledes som Regel ikke tilstrækkeligt at søge Oplysningerne om hans Hustruer paa eet Sted, men man nødes til at slaa efter under alle de Bogstaver, hvorunder de forskellige Hustrunavne er anbragt. Ganske vist findes der Henvvisninger til de andre Steder, men det giver dog dobbelt eller flerdobbelt Ulejlighed, i Stedet for at man ved en forstandig Ordning kunde have indskrænket sig til at efterse eet Sted. Desuden gør der sig i saadanne Tilfælde ofte en mærkelig Mangel paa Konsekvens gældende, idet man undertiden kan finde alle de meddelte Oplysninger om en Mands forskellige Hustruer gentaget de respektive Steder, undertiden derimod blot møder en Henvisning.

Det er beklageligt, at Forf. har ment det nødvendigt at opstille det indsamlede Stof paa en saa upraktisk og usystematisk Maade, som her er sket. Andre Mangler uførtalt kunde der være blevet en nyttig supplerende Haandbog ud af det sikkert flittige Samlerarbejde, der ligger bag. Som Bogen nu fremtræder, maa den desværre som Helhed betegnes som forfejlet.

Bjørn Kørnerup.

Schriften des Vereins für Schleswig-Holsteinische Kirchengeschichte, 2. Reihe IX, 3. Heft. Kiel 1932.

Selskabet for slesvig-holstensk Kirkehistorie, som allerede har en længere Aarrækkes betydningsfulde Virksomhed bag sig, har ved Udsendelsen af den ovennævnte Del af sine Publikationer udgivet et Skrift, der er af mere end almindelig direkte Interesse for danske Læsere. Heftet indledes med en Afhandling af Pastor, Dr. Christian Stubbe om den danske Gesandtskabsmenighed i Wien og dens sidste Præster, deriblandt Johann Hieronymus Chemnitz († 1800), der siden i henved 30 Aar var tysk Præst ved Garnisonskirken i København, og som har vundet sig et europæisk bekendt Navn som Konkyliolog. Afhandlingen, der i Formen er noget fragmentarisk, bygger paa et grundigt Studium af haandskrevet Kildemateriale baade i det danske Rigsarkiv og i Arkiver i Kiel og indeholder talrige Oplysninger om den wienske Gesandtskabsmenigheds Kaar. Det er dog beklageligt, at Forf. aabenbart ikke har vidst, at allerede P. W. Becker har givet gode Bidrag til dette Emnes Behandling i sin smukke Afhandling »De forhen bestaaende danske Gesandtskabskapeller i Udlandet« (i Evangelisk Ugeskrift, 2. R. XI, siden optrykt i Beckers Historiske Afhandlinger II, 1875), hvori han blandt andet har fremdraget interessante Træk til Legationspræsternes ældre Historie, som burde have været omtalt i den nye Fremstilling. Ligesom Stubbe støtter iøvrigt ogsaa Becker sig i høj Grad til Meddelelser fra Chemnitz i et sjældent lille Skrift fra 1761, der er en Hovedkilde til Belysning af dette Emne.

Af endnu større Interesse for Kendskabet til danske Forhold baade af kirkehistorisk og personalhistorisk Art er dog det følgende Bidrag »*Pfarrer Günthers Kollektreise durch Dänemark und Schleswig-Holstein 1723 und 24*« ved Dr. Theodor Wotschke, siden suppleret af Selskabets nuværende fortjenstfulde Leder, Provst Dr. Ernst Feddersen. Præsten Martin Günther blev i en Aarække udsendt til forskellige Dele af den protestantiske Verden for at indsamle Kollektpenge til de lutherske Menigheder i Pfalz, der siden 1685 levede under meget trange Kaar. Blandt de Landomraader, Günther besøgte, var ogsaa Danmark og Slesvig-Holsten, og om sit Ophold her har han aflagt udførlige Beretninger til sin Velynder, den bekendte ortodokse Teolog, Superintendent og Overkonsistorialraad Ernst Valentin Löscher i Dresden, i Form af Breve, som nu gemmes i den meget omfattende Brevsamling i Hamburger Staats- und Universitätsbibliothek. Vistnok i Begyndelsen af Juli 1723 kom Günther til København, hvor han opholdt sig en Maanedes Tid, hvorpaa han rejste til Fyen og derfra til Slesvig og Holsten. Han havde saaledes rigelig Tid til at se sig om i København, og da han havde gode anbefalinger, kom han i Forbindelse med de fleste mere fremtrædende Personligheder baade i Kirken, ved Universitetet og i Regeringskredse. Nævnes kan saaledes Hofpræst Conradi, Biskop Worm, Stiftsprovst Reenberg, Professorerne Hans Bartholin, Johannes Trelund, Hans Steenbuch, Franck de Franckenau, Storkansler Ulrik Adolf Holstein, Hofmarskalk Engelke Bülow o. fl. a. Günther har aabenbart været en skarp Iagttagere, og adskillige af de Domme, han fælder, er særdeles træffende. Saaledes har han faaet et meget rigtigt Indtryk af den gamle djærve Stiftsprovst Morten Reenberg, som han med Rette karakteriserer som »ein aufrichtiger Mann«, og ikke mindre har han haft Blik for, at den rænkefulde Biskop Søren Lintrop i Viborg vel havde et imponerende Ydre, men tillige »in der Physiognomie etwas verschmitztes«. Günther kom til København paa et Tidspunkt, da Modsætningen mellem Tilhængerne af den lutherske Ortodoksi og Pietismen var meget skarp, og han meddeler mange værdifulde Træk til Belysning af dette Modsætningsforhold. Da han selv hørte til den ortodokse Retning og — som nævnt — var nøje knyttet til Löscher, fandt han ikke overalt den bedste Modtagelse. Ejendommeligt nok var hans Landsmand, Diakonen ved St. Petri Kirke Mathias Schreiber, hvem han kalder en »totus Spenerianus«, den, der viste ham størst Kølighed.

Günthers Beretning er i tilføjede Noter ledsaget af en omfattende Kommentar ved Udgiveren og Provst Feddersen. Foruden biografiske Oplysninger til almindelig Orientering indeholder denne Kommentar jævnlig længere Udtog af utrykte Breve fra danske Kirkemænd og Lærde, hvorved den selvfølgelig faar en direkte kildemæssig Betydning. Disse Breve er hentede fra de ovenfor omtalte, righoldige Samlinger i Hamburg, og skønt man skulde tro, at disse var gennemgaaet til Bunds af den af Videnskabernes Selskab nedsatte Kommission til Registrering af Kilder til dansk Historie i Udlandet, viser dog en Sammenligning mellem Feddersens Citater og Lauritz Nielsens »Registrant over Breve fra og til Danske i udenlandske Biblioteker«, at dette ikke helt kan være Tilfældet, og at disse Samlinger kunde fortjene en fornyet Undersøgelse.¹

¹ Nævnes kan det saaledes, at Brevet af 15. April 1719 fra Johs. Trelund til Löscher (Günther S. 317 Note 2) ikke findes optaget hos Lauritz Nielsen, og at Brevet af 23. Juli 1723 fra Prof. Georg Friedrich Franck de Franckenau til Löscher (Günther S. 319 Note 2) er henført til Diplomaten Gerhard Ernst Franck de Franckenau. Efter en Bemærkning i Kommentaren skulde man næsten tro, at alle de Franckenau'ske Breve til Löscher i Registranten urigtigt er henført til den sidstnævnte Franckenau.

Medens Kommentaren som Helhed indeholder meget af Værdi, kunde man nok have ønsket, at Udgiveren havde recenseret Günthers Tekst noget skarpere (hvis man da ikke ved de følgende Eksempler staar overfor Fejlæsninger hos Udgiveren). S. 320 hedder det f. Eks., at Biskop Thura i Ribe havde en Søn paa 24 Aar »Laurentius Thura«, der laa paa Borchs Kollegium og var en fremragende Disputator. I Noten oplyses det, at herved menes Laurids Thurah († 1759), den bekendte Arkitekt og Udgiver af »Den danske Vitruvius«. Dette er umuligt allerede af den Grund, at denne Thura aldrig har været Student, og en Bemærkning i Günthers Tekst om, at han just havde udgivet sin »Idea historiae literariae Danorum«, viser da ogsaa, at der er ment Litterærhistorikeren Albert Thura († 1740). Paa samme Side omtaler Günther den imødekommende og lærde Professor i Græsk H. Schramm og paa næste Side Oversekretæren i Danske Kancelli K. Ostgaard. Da der ingen Noter er føjede til disse to Mænds Navne, maa man tro, at Udgiveren ikke har kunnet oplyse noget om dem, og i saa Henseende maa han være undskyldt, da der ikke fandtes Personer af saadanne Navne. Ment er naturligvis Hans Gram og Fr. Rostgaard. Sammenlignet hermed er det af mindre Betydning, at Nyborg S. 323 kaldes Vyborg og Biskop Lodberg i Odense Ladberg.

Trods de her anførte Mangler ved Udgaven maa man dog sige, at Beretningen om Günthers Kollektrejse i Danmark er et kærkomment og værdifuldt Bidrag til Oplysning om Personligheder og Forhold i Pietismens Brydningstid.
Bjørn Kernerup.

H. Hjorth-Nielsen: Danske Prokuratorer med kgl. Bevilling 660—1869. København 1935. I Kommission hos Levin & Munksgaard. 446 Sider.

Sekretæren i »Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie« har udsendt en »Stat« over danske Prokuratorer under Enevælden og til 1869, da Benævnelsen Prokurator afløstes af Benævnelsen Sagfører, et stateligt Værk, der betegner en af de anseeligste Forøgelsler af vor personalhistoriske Litteratur siden Wibergs Præstehistorie. Bogen er udgivet af Det danske Sagfører-samfund, og Forfatteren oplyser, at Manuskriptet har ligget færdigt siden 1923. Man undrer sig over, at vor store Sagførerforening ikke har kunnet bevæbne sig til at udsende det før nu.

Studierne til den foreliggende Bog har dannet Grundlaget for den Fremstilling i to Bind af Prokuratorstandens Historie, der udkom 1927—28 under Forfatteren Palle Rosenkrantz's Haand, og som disse to Bøger omhandler Hjorth-Nielsens Værk kun Prokuratorer med kgl. Bevilling, men dette sidste bringer dog ogsaa et mindre Afsnit med Biografier af Prokuratorer, som levede paa Magistraternes Borgerskaber eller Amtmændenes Bestallinger.

Det er aabenbart de sidste »ikke kgl.« Standsmedlemmer, der har skabt det mindre gode Rygte, hvori Prokuratorstanden har staaet lige til vore Dage. Det vilde derfor have haft betydelig Interesse, om det havde været muligt for Hr. Hjorth-Nielsen at bringe endnu flere Biografier af de Procesfuldmægtige, som var mindre fremtrædende og ikke naaede at faa Bevilling gennem Kancelliet. Men man forstaaer, at Arbejdet herpaa vilde have været umuligt p. Gr. af det mangelfulde Kildestof.

Bogens Biografier er ordnet alfabetisk med udførlige Notehenvisninger under hver enkelt Levnedsskildring, men man kunde have ønsket, at Forfatteren havde været uortodoks nok til at opstille Biografierne kronologisk efter de udstedte Bevillinger. Thi en saadan Opstilling vilde vistnok have givet en bedre

Oversigt, end man har nu, over, hvorledes Prokuratorernes Lod har været i Gennemsnit og i de forskellige Perioder af det Tidsafsnit, Bogen omhandler — ogsaa over de Millieus, hvorfra Standen rekruteredes.

Det havde maaske ogsaa været af Værdi, om Højesteretsprokuratorerne havde været samlet for sig. De har vist altid indtaget en Særstilling, fordi Autoriteterne, vel særlig Højesteret selv, vaagede over, at der stedse kun var saa mange, at de alle kunde tjene Penge. Der laa ogsaa deri Udtryk for Ønsket om at drage Nytte af disse Mænds Indsats i Retsplejen, et Tillidsvotum til selve Standen, som Landets øvrige Autoriteter ikke synes at have næret overfor »deres« Prokuratorer. Af Prokuratorerne med Bevilling var nogle ved selve Kancelliets Affattelse af Bevillingens Ordlyd henvist til bestemt afgrænsede Omraader af Landet, hvad kunde tyde paa en lignende Indstilling hos Kancelliet som hos Højesteret, men et meget stort Tal af Prokuratorer med Bevilling havde Ret til at procedere for alle Over- og Underretter, ofte i begge Riger (Danmark og Norge), Højesteret undtaget.

Ogsaa som Opstillingen af Biografierne nu er i Bogen, faar man imidlertid et levende Indtryk af Standens Vækst. Den har aabenbart oprindelig Rod i Godsadministrationens »Forsvar« for sin Almue. Dette Forsvar udvidet til »alle og enhver« skaber Prokuratoren. Forsvaret bestod ikke blot i Afværgelse af Angreb, men ogsaa f. Ex. Forfølgelse af Forbrydere og andre Angrebsmænd, hvad lige til moderne Tid næsten helt var overladt til den Private. En stor Part af Prokuratorstandens Mænd er Præster, Skolelærere og andre Embedsmænds skrivekyndige Sønner. Saa sent som i Firserne af det 19de Aarhundrede ser vi — i Marie Bregendahls sidste Bog: Holger Hauge og hans Hustru — Præstesønnen Ove Rørdam (et symbolsk Navn!) gaa sine Bysfolk til Haande med at udrede Logikken i en økonomisk Situation.

I det store og hele findes der ikke i Biografierne over Prokuratorerne med kgl. Bevilling Holdepunkt for en ringe Anseelse af Standen. Socialt hævdede disse Folk sig, omend de oftest kun drev Prokuratorvirksomheden som Bibeskæftigelse. Heller ikke i Nutiden er jo Sagførelse Sagførernes Hovedvirksomhed. Prokuratorerne gik i tidligere Tid ofte over i Embedsstillinger som Byfogder, Ridefogder og lignende. »Foged« er jo det gamle Ord for Embedsmand. Man træffer derfor i den foreliggende Bog mange Familienavne, som er velkendt fra Personalhistorien iøvrigt.

Adskillige Prokuratorer endte i solide Stillinger som Ejendomsbesiddere, navnlig i Landbruget. Siden Forordn. af 3. Juni 1796 finder man dem i Enkekassen, hvad der viser deres sociale Niveau og særligt glæder den Personalhistoriker, som søger at udrede deres Levnedsløb.

Man kunde undres over, at Befolkningen i ældre Tid, skønt langt mindre end nu, udgjorde tilstrækkeligt Klientel for professionelle Prokuratorer. Dog har Proceslysten — og Procesnødvendigheden — vist dengang været betydelig større end nu til Dags. Da Hof- og Stadsretten oprettedes 1771, søgte dog kun 12 Prokuratorer Adgang til at møde for den. Men der var aabenbart Penge at tjene som Prokurator, og særlig i de økonomisk gode Tider i Slutningen af det 18. Aarhundrede synes Tallet paa Prokuratorerne at stige.

Da en københavnsk Prokurator Carl Schrøder 1778 fik Embede som Byfoged i Slangerup, vendte han tilbage til sin Virksomhed som Prokurator allerede efter 3 Aars Forløb. Slangerup var Landets mindste Købstad. 1706 fortæller Niels Hammer i Helsingør, at han »ved stor Søskade og Vanlykke er blevet forarsaget at applikere mig til Prokuratorembede«, og selve Kancelliet iler 1810 Peter Horrebow Ratenburg, der var blevet Herredsfoged i Sunds-Gudme Herreder ved Svendborg, til Hjælp ved, da Lønnen som Foged var lille, at give ham Bevilling som Prokurator ved alle Over- og Underretter i Danmark, Højesteret undtaget, og tillige — naturligvis — Sunds-Gudme Herreders Ret undtaget.

Tidligt — adskillige Aar før 1700 — har man som Betingelse for at opnaa Prokuratorbevilling, ja for at tillade Prokuratorens Virksomhed, forlangt gode anbefalinger for Retsind og Duelighed fra Byens Øvrighed og fra Amtmanden. Men dog klagede Myndighederne over, at der ikke opnaaedes tilstrækkeligt. Da den senere Byfoged i Maribo, Jacob Nielsen Møller, 1789 søgte Prokuratorbevilling i Danmark, roser Amtmanden over Hedemarkens Amt i Norge, hvor Møller dengang boede, hans Dygtighed og Uegenyttighed, men tilføjer bedsk: »en Dyd, som saa sjældent findes hos Prokuratorerne paa Landet.«

I andre Biografier er vi saa langt ude, at man forstaaer Folkedommen over Datidens Sagførere. Saaledes hedder det om Niels Christensen Lind 1735, at han som Ridefoged paa Kalundborg Ladegaard havde ladet nogle Tyve, som han havde i Forvaring, holde saa snævert fængslet, at »den ene Tyv er død, efter at hans Hænder og hans venstre Ben af Jernet i Blokken var blevet forraadnet, og et af Kvindemenneskernes Fødder bortraadnet, saa hun ventelig sætter Livet til.« Man mindes ældre Tiders Retsforhold, hvor Tyven var den bestjaalnes Fange, ikke Samfundets, og Retten og Samfundet kun havde den Opgave at dømme Forbryderne og godkende, hvilken Straf den Forurettede maatte give ham.

Prokurator Lind fik da ogsaa kun en Formaning fra Amtmanden, som ellers ikke greb ind. Det er ikke Prokuratoren, men Tiden, der maa bære Hovedansvaret for det skete. Nu har Grundloven skabt Menigmand Garantier, men det er vel ikke urimeligt, at han allerede dengang følte Prokurator Linds Fremfærd som Uret.

Prokurator Rasmus Faber i Odense blev derimod 1807 fradømt sin Bevilling, fordi han paa en Ransagningsforretning havde opdaget et Tyveri uden at melde det til Øvrigheden og senere havde sigtet Landsdommer Mylius for at være partisk imod ham. Højesteret overtængede desuden Faber med Bøder og Omkostninger til et Beløb af ialt 23—2400 Rgd. Faber var dog ikke mere moralsk eller økonomisk medtaget end, at han kort efter kunde erhverve Borgerskab som Brygger i København, en saare værdifuld Erhvervelse.

Man forstaaer, stillet overfor Historier af denne Art, at Almuen, da Prokurator Fr. Chr. Bagge paa Langeland døde 1795, troede »at have set ham ofte gaa igen efter Døden.«

Man maa være Forfatteren taknemmelig for, at han ikke er bukket under for Fristelsen til at gøre Biografierne nogenlunde ens. Som i Wibergs Præstehistorie medtages ikke alene Svogre, Sønner og Svigersønner, naar de hører til Standen, og Lærestedet nævnes, men Biografierne indeholder en hel Række »udenoms« Enkeltheder, hvad der gør dem meget mere levende, end de ellers vilde have været. Meget kulturhistorisk Stof er sluppet med ind i Bogen paa den Maade. Desuden har Personalhistorikeren faaet en Mængde Spor og Antydninger at gaa efter, om nogen ønsker at følge en af de biograferede Personer videre, end det har været Forfatterens Opgave. Thi naturligvis er der Lakuner i en Bog af det Omfang som den foreliggende. Selv om Forfatteren, der er en af vore kyndigste personalhistoriske Forskere, har udnyttet alle de kendte Kilder, vil der utvivlsomt til Supplering kunne fremdrages adskilligt af mere tilfældige Oplysninger i Arkiverne.

Den Examen, der i de svundne Tider var Prokuratorstandens aandelige Borgerbrev, den dansk-juridiske Examen, afholdes sidste Gang i Aar og er derefter ophævet. De sidste »danske« Jurister af de forudgaaende Aargange har i et vist Omfang faaet Ret til at kalde sig Landsretssagførere. Standen er dermed nivelleret, Udvæksterne nedadtil er søgt hindret. Grundlaget for de gamle ilde Rygter er dermed søgt endeligt fjernet. Der er vel ingen Stand, der nu med større Ret end Sagførerstanden kan gøre Krav paa at anses for uundværlig i Samfundets Liv. Fremtidig vil Sagføreres Biografier alle glide ind

i den almindelige, men meget skematisk, »Juridisk Stat«, men for Tiden fra 1869 til 1935 er der endnu Brug for en særlig Sagførerstat, og Sagførersamfundet vil forhaabentlig snart ogsaa løse den Opgave at tilvejebringe dette nye Værk. Sagfører Volmer Lind udgav 1929 Bogen: »Kongeriget Danmarks praktiserende Sagførere«, men de, der er holdt op at praktisere, inden denne Bog udkom, eller har begyndt efter dens Trykning, er naturligvis ikke med.

Den foreliggende Bog gør saavel Forfatter som Udgiver stor Ære og vil blive modtaget af personalhistorisk Interesserede med megen Glæde. Den er naturligvis forsynet med et udførligt Personregister, hvori er medtaget ogsaa Prokuratorernes Ægtefæller og disses Forældre, hvilket giver det stor Værdi for den, der i Iver gennemblader den trykte Litteratur for at finde et Spor, der kan føre til den Synaal i Arkivernes store Høstakke, som han nu er paa Jagt efter.

Arne Sundbo.

Til anmeldelse er indsendt et lille arbejde (halvhundrede sider) med titlen »Slægtregerregister vedrørende Familien Bendix Thostrup fra Viborg«, udarbejdet af Chr. Bendix Thostrup. Sandt at sige har det kun ringe interesse udenfor den snævre familiekres. Det indeholder brudstykker af stamtavler over slægterne Thostrup, Bendix og Hopp, af hvilke den første (uden de fornødne henvisninger) er opstillet således, at man fra side 46 skal springe tilbage til side 7, fra side 7 skal springe frem til side 12 og fra side 12 til side 32, og desuden bringer det en i bogform opstillet anetavle for 12 hel- og halvsøkende Thostrup, af hvilke de to har deres mors (Marie Elisabeth Bendix') efternavn som fornavn, hvilket er den let angribelige foranledning til, at den hele slægt i bogens titel kommer til at figurere som »familien Bendix Thostrup«. Anetavlen giver et levende indtryk af, hvor umuligt det er at give et klart overblik over anteceden- sen, når bogform anvendes, men når hensigten — som i dette tilfælde — kun er at vise, hvor vidt man hidtil er kommet med udarbejdelsen, har denne form sin berettigelse. Det fremgår nemlig af forordet, at det hele skrift er at betragte som en foreløbig oversigt, der senere skulde følges af et mere omfangsrigt arbejde med biografier af slægtens medlemmer. Heri ligger iøvrigt ogsaa tildels grunden til den ovenfor omtalte noget aparte ordning af en del af stamtavlestoffet. Sidst findes et par lister over indgiftede personer, men da der ikke anføres, på hvilken side i bogen de skal søges, er disse lister ret overflødige.

Det lille arbejde, der er trykt som manuskript og forsynet med nogle få billeder, kan fåes portofrit tilsendt for 3 kr. 50 øre ved henvendelse til ingeniør C. B. Thostrup i Frederikshavn.

SMAA MEDDELELSER

GRUBBE.

Den Angaben in Danmarks Adels Aarvog XL. S. 551 über den letzten Grubbe der dänischen Linien Jakob Frederik G. † 1741 in Hamburg, ist noch einiges hinzuzufügen. Bevor er, wie dort angegeben, Anna Eleonore von der Lühe heiratete, war er bereits einmal vermählt gewesen, denn »1733 erreichte der Amtshauptmann Jakob Grubbe, Ehemann der Eleonore Marie von Lützow, die Bildung eines Fideikommisses aus der Baronschaft des Dorfes Granzin im Amt Boizenburg«. Er wird also ge-

hofft haben, seinen Stamm fortzusetzen, was ihm allerdings nicht gelungen ist. E. M. v. Lütow war auch keine junge Dame mehr, denn sie war vorher 1790 mit Just Diedrich von Türck auf Harst † 1707 und 11. 6. 1708 mit Georg von Anlow vermählt gewesen. Sie selbst ist am 10. 5. 1737 in der Stille in ihrem Begräbnis in der Kirche zu Wittenburg beigesetzt worden. Ihre Eltern waren Berthold Heinrich v. Lütow auf Seedorf und Dorothea Maria v. Bülow.

Quellen: 1) Schlie: Bau- u. Kunstdenkmäler Mecklenburgs. 2) Kirchenbuch in Wittenburg.

Max W. Grube.

TO KJÆRULF-GRENE.

Siden jeg 1914—1918 udgav det Samlerarbejde, som jeg har kaldt »Kjærulfske Studier«, har jeg fra vidt forskellig Side modtaget en Række Supplementer, som jeg har indført i mit Haandeksemplar af Bogen, der til sin Tid vil blive overgivet til Landsarkivet i Viborg.

Nogle af disse Tilføjelser er selvfølgelig af større Interesse end andre, og jeg tør maaske tro, at de nedenstaaende Oplysninger om en ostindisk og en finsk Gren paa Kjærulffernes store Træ ogsaa kan være af Interesse for dansk Personalhistorie i Almindelighed.

Da i Juni 1929 en i Southampton boende E. N. Kierulf i de engelske Blade saa, at Frk. Hedvig Kierulf fra Oslo var blevet dræbt af en Bil (i London), henvendte han sig til fhv. Byskriver F. Kierulf, Oslo, for at faa et eventuelt Slægtskab oplyst, og senere har jeg faaet følgende Oplysninger om Mr. E. N. Kierulfs Slægtsforhold.

Faktor Søren Kierulfs Søn, William Duntzfeldt Kierulf, f. Frederiksnagor 1800, død Manila 1841 (Kjærulfske Studier S. 120) blev, som det fremgaar af Faderens nylig offentliggjorte Optegnelser,¹ 1819 Kornet i det britiske 22. Regiment lette Dragoner i Bangalore (Forindien), men rejste allerede 1820 til Manila paa Luzon og boede der til sin Død. Public Record Office, London, oplyser, at han ansattes som Kornet 1/1 1819, blev forfremmet til Løjtnant 2/1 1820 og sattes paa halv Lønning 11/4 1820. Han blev gift med Nancey Reilly, hvis Slægt ikke kendes, og heller ikke vides det, hvornaar Ægteskab fandt Sted. Efter det i »Kjærulfske Studier« S. 122 anførte Brev ser det jo ud, som om han endnu 1821 var ugift, og naar hans nedennævnte Søn angives født 4/7 1819, er det sandsynligvis urigtigt. I »Kjærulfske Studier« S. 121 er nævnt 4 Børn af William Duntzfeldt Kierulf; af disse vides der intet om John K. efter hans Besøg i Danmark o. 1835. Af de 2 Døtre blev den ældste formentlig gift med en spansk Guvernør paa en af Philippinerne og den anden med en højere spansk Embedsmand, og begge kom med deres Mænd hjem til Spanien. Sønnen William Charles Kierulf angives født 4. Juli 1819 (Aaret formentlig urigtigt skal vel være 1822), død i Indien 1898. Han var Læge i den indiske Medicinalstyrelse og blev senere Overlæge ved »The great Indian Peninsular Railway«. Gift med Jessie Wilhelmine Stephenson, med hvem han havde Sønnerne Victor Vincent Valentin Kierulf, f. 7. Aug. 1871, der 1931 levede ugift i Secunderabad (Indien) efter 1919 at have faaet Afsked med Pension fra Military Section, Government of India Telegraph Department (ansat 1889), og Egbert Alexis Kierulf, f. 3. Decbr. 1862. Han har væ-

¹ Personalh. Tidsskr. 9. IV. 110. Han kaldes »Lieutenant and Quatermaster« i en engelsk-ostindisk Militær-Rulle.

ret i Militær-Departments Tjeneste i Indien og andre Steder og bor efter at have taget Afsked i Southampton. Gift med Nancey Norton, f. 1. Septbr. 1883, med hvem han har Børnene Miriam Joan Kierulf, f. 27. Decbr. 1907 og Thelma Eivir Kierulf, f. 3. April 1909.

I »Kjærulfske Studier« S. 77 er nævnt Præstesønnen fra Skredsvik Johan Fredrik Kjerrulf, der 1806 var hos Generalkrigskommissær v. Roepstorff i Slesvig By og her antagelig blev Fader til Retspræsident Johan Friederich Martin Kierulff, f. 1806. Johan Fredrik Kjerrulf blev senere i Kiel gift med Johanne Margrete Schwartz, f. 23. Marts 1797, død Jakobstad i Finland 5. Juni 1870. Kjerrulf kaldes »Feltkommissarie«, og 1818, da han paa Vej til Sverige gav Koncert i Helsingør, kaldes han Musikant fra Slesvig. Sammen med sin Hustru rejste han rundt i Sverige og Finland og holdt Koncerter, men det vides ikke, naar og hvor han døde. Ægteparret havde efternævnte Børn:

1. Susanna Frederika Charlotta Kjerulf, f. Tønningen 28. Maj 1819 (1818?), døbt 1818 i St. Olai Helsingør, død Gamle Karleby i Finland 6. Septbr. 1895, gift 1848 med Styrmand Peter Bjørkmann i Gl. Karleby, f. 1787, d. 1866.
2. Ernst Elias Kjerulf, f. Skellefteå, Sverige 7. Maj 1823, død Jakobstad 30. Juli 1881, Handelsmand i Jakobstad. Deltog med Berømmelse i Byens Forsvar mod den engelske Flaades Angreb og Bombardement (1854) og fik herfor Medaille »at bære i St. George og St. Andreas Ordensbaand«. Deltog ogsaa i kommunale Anliggender. Gift I 12. Novbr. 1844 med Emerentia Christina Forsberg, f. 1. Okt. 1822 i Aabo, d. 15. Jan. 1861 i Jakobstad, gift II 24. Juni 1863 med Agata Josefina Gottleben, f. Kumo 19. Jan. 1836, d. 5. Maj 1892 i Jakobstad, Datter af Herredshøvding G. Af 1. Ægteskab 3 Børn, af 2. Ægteskab 7 Børn, fra hvilke en stor Efterslægt stammer, bl. a. Ernst Filip Kjerulf, f. 1869, Plantageejer paa Jamaica under Navn »John Philips«, Johan Viktor Kjerulf, f. 1870, d. 1924, Apoteker i Puumala, og Carl August Kjerulf, f. 1873, Farmaceut, Fotograf i Jakobstad og Inspektør ved Malmska Sygehus der; Byraadsmedlem, Stabsmedlem i Lokalstaben under Frihedskrigen 1918 og Troppechef for et Feltbatteri. Gift med Hilma Charlotta Silen, f. Gl. Karleby 3. Marts 1875 (5 Børn).

En Datter af Musikus Johan Fredrik Kjerulf, hvis Navn er ubekendt, blev o. 1850 gift med russisk Militærkaptajn Annikejff og fulgte ham til Rusland.

C. Klitgaard.

Sognepræst C. Krarup, Tjustrup pr. Fuglebjerg, der har udgivet »Stamtavle over Efterkommerne af Chr. Krarup til Dejbjerglund« og »Stamtavle over Familien Hald«, har meddelt, at han ligger inde med et Restoplæg af disse Bøger. Han vil være taknemlig for at faa dem bortbyttede med lignende Publikationer, som Samfundets Medlemmer maatte ligge inde med. Begge de nævnte Publikationer kan ogsaa købes for en samlet Pris af 5 Kr.. Henvendelse direkte til Pastor Krarup.

Ved en beklagelig Fejl er Redaktør Carl Behrens' Navn udfaldet af Medlemsfortegnelse i 10. I. 279.

BIDRAG TILL DEN BOURNONVILLESKA FAMILJENS HISTORIA

Av

Paul Bournonville.

Dansören Antoine Bournonville var född i Lyon 1760. Hans föräldrar voro Amable Louis Bournonville och Jeanne Evrard. Utom honom fanns en äldre syster, Leonne Julie, som var född i Bryssel 1748 eller 1749, samt en broder, död som barn i Wien, och ytterligare en syster, som i Stockholm blev gift med dansören Joseph Saint-Fauraux Avon, dit Raymond. Hennes förnamn, födelseår och födelseort voro okända. Det uppgavs, att Amable Louis Bournonville haft en misslyckad teaterentreprenad i Lyon, varefter han rymt från hustru och barn. Familjen kom härifrån till Wien och slutligen till Cassel, där Jeanne Bournonville dör 1798 ²⁰/₂. 1782 blir Antoine och hans två systrar engagerade till kungliga operan i Stockholm av Gustaf III. Jag hade dessutom inhämtat, att det i Frankrike finns flera familjer med namnet Bournonville, och att dessa familjer icke äro släkt med varandra inbördes.

Det var, vad jag trodde mig veta, då jag fick lust att försöka framskaffa ytterligare uppgifter till belysande av släktens historia. Först lät jag undersöka kyrkoböckerna i Cassel, och därefter hänvände jag mig till Wien. I »Die Theater Wiens« omnämnes Jeanne Bournonville som en framstående dansös, något som man inte blir vid relativt hög ålder och som moder åt fyra barn. Hon måste alltså ha uppträtt på scenen innan familjen kom till Wien, men var? Det var en svår fråga att besvara, men en dag fick jag den idén, att hon kanske uppträtt, där hennes barn voro födda. Julie var född i Bryssel och Antoine i Lyon. Den tredje av syskonen, Ursula, lyckades jag så småningom få veta vara född i Wien 1765. Så återstod att få förbindelse med någon teaterhistoriker som kunde lämna mig erforderlig vägledning. En sådan fann jag i prof. M. Fuchs i Paris, till vilken jag står i stor tacksamhetsskuld.

Julie Bournonville var som sagt född i Bryssel, eller rättare sagt i Hatte, nära Bryssel, den ⁷/₁₂ 1749, enligt annan uppgift

¹⁴/₁₂ 1748. Vad gjorde föräldrarna alltså i Bryssel vid denna tid? Under det österrikiska tronföljdskriget 1740—1748 skickade Ludvig den femtonde Moritz av Sachsen med en fransk här upp i Belgien. Om Moritz av Sachsen berättas det, att han älskade teatern och kanske i ännu högre grad skådespelerskorna. Redan 1744 hade han haft en egen trupp i Gent. 1746 blev Charles Favart anmodad bliva ledare för truppen. Favart var en av sin tids mest berömda lustspelsförfattare, och hans verk ha med stor framgång framförts på Les Foires Saint-Germain och Saint-Laurent i Paris. Det är alltså denna trupp, som Amable Louis Bournonville och hans hustru Jeanne Evrard med största sannolikhet tillhört. Tyvärr har det icke lyckats återfinna deras namn i de bevarade programmen från denna tid.

I Histoire de Théâtre français en Belgique av Faber förekommer en del program, och på dessa finna vi namnet »La petite Evrard«. Les Nymphes de Diane, ett av Favarts mest berömda lustspel, hade sin urpremiär i Bryssel den 1ste juni 1747. Amors roll spelades i detta stycke av La Petite Evrard, och härav kan man draga den slutsatsen, att hon då blott var ett barn och således icke kan vara identisk med Jeanne Bournonville.

Men, som sagt, Moritz av Sachsen älskade icke blott teatern utan även skådespelerskorna. Två av dessa, Chantilly (Mad. Favart) och Beauménard, voro Moritz av Sachsens favorit-älskarinnor, och deras inbördes rivalitet, deras svartsjuka och deras nycker förorsakade honom flera kval än den ungerska drottningens husarer. 1749 gjorde Favart bankrutt och miste hela sin förmögenhet. Ägarna av teatern i Bryssel, damerna Meeus, hade fordringar att inkassera hos Favart. Moritz av Sachsen skrev till fru Favart, att de utverkat häktningsorder mot hennes make. Favart måste fly till Strassburg, där han måste hålla sig dold i fyra månader, samtidigt som hans hustru av Moritz av Sachsen installerades i ett litet hus i Paris. Vid Favarts flykt hade skådespelarna icke fått ut sina löner, varför deras belägenhet säkerligen var föga avundsvärd.

I Fabers bok »Histoire de Théâtre français en Belgique« påträffar man emellertid namnet Bournonville på ett annat ställe angående teatern i Maestricht. Det heter på sida 131:

En 1737 arriva de Normandie une troupe de comédiens français très remarquable. Dans cette troupe, assez complète, ainsi qu'on a pu s'en convaincre, on a surtout remarqué Madame de L'Isle, qui était, à ce qu'il paraît, une actrice hors de ligne, ainsi que la Basse-taille Bournonville; ce dernier eut un succès prodigieux et bien mérité, si l'on en croit la chronique du temps. Ces comédiens, en quittant Maestricht se rendirent en Allemagne, où de nouveaux succès les attendaient. Ce fut l'une

des troupes des campagne les plus remarquables qu'on ait signalées dans cette ville.

Om denne Bournonville är identisk med Amable Louis framgår ingalunda av ovanstående, men man ville gärna tro det. Jag har försökt utröna, var i Tyskland truppen uppträtt men med negativt resultat.

Nu skall jag återvända till »la petite Evrard«. I »Mémoires et correspondance litteraire, dramatique et anecdotique« de C. S. Favart, Publié par A. P. C. Favart, son petit fils, Paris 1808, förekommer ett brev till le comte de Durazo. Med denne stod Favart i livlig brevväxling rörande allt som rörde teatern. Greven av Durazo var direktör för teatern i Wien. Han inhämtade i stor utsträckning upplysningar av Favart, då det gällde att engagera franska skådespelare till Wien. Typisk är, att ofta hela familjer engagerades på en gång. Man önskade förvärva en viss framstående förmåga och så fick hela familjen följa med på köpet. Brevet lyder som följer:

1761, 3 août.

Monseigneur.

M. Bernault, n'est arrivé de Rouen que la semaine dernière. J'ai été plusieurs fois chez lui sans pouvoir le joindre; enfin, je l'ai trouvé hier à l'assemblée de la Comédie Française. Il m'a dit que la jeune actrice qu'il proposait à V. E. en échange de sa femme, était la petite Everard. Je la connais: c'est moi qui lui ai donné les premiers élémens de la comédie, il y a treize à quatorze ans; elle en avait alors dix ou onze. Le talent était né avec elle; il ne s'agissait que d'en développer le germe. Je l'ai perdu de vue; mais on m'a assuré qu'elle avait beaucoup acquis; cela doit être, puisqu'elle gagne quatre mille francs d'appointemens. Cependant on ajoute qu'elle n'est pas encore au point de perfection, mais elle y peut venir. De la vivacité, de l'intelligence, une aptitude à saisir les caractères dans tous les genres, une figure aussi peste qu'intéressante, voilà, autant que je puis me souvenir, le portrait de cette actrice. Il me faut pas compter sur elle pour la fin de cette année, elle s'est engagée dans la troupe qui va à Genève.

Inga upplysningar finnas om teatern i Genève från denna tid. Man vet blott, att föreställningarna icke fingo hållas inom republikens område som var stängt för skådespelarna. Föreställningarna ägde därför rum på någon plats i grannskapet som hörde till Savoyen. Det var emellertid från Lyon, som de skådespelartrupper i allmänhet kommo, som spelade i trakten av Genève.

Antoine Bournonville var född i Lyon den 20 maj 1760. Hans fader skulle alltså ha haft en teater i Lyon, gjort konkurs samt rest från fordringsägare, hustru och barn. Det har emellertid visat sig, att det aldrig varit någon Bournonville eller Evrard vid teatern i Lyon. Yngsta dottern i familjen är född i Wien 1765, och i kyrkoböckerna uppgives fadern vara dansör vid teatern. Han har

väl därför jämte den övriga familjen engagerats till Wien ca. 1762.

Emellertid har jag Antoinés dopsedel från Lyon, och jag skall här återgiva detta dokument.

Extrait du Registre de la paroisse de St. Pierre et de St. Saturnin de Lyon.

Antoine, fils du Sieur Amable Louis de Bournonville, employé dans les vivres de l'armée, et de Jeanne Evrard, sa femme, né ce matin, Place des Terreaux, a été baptisé par moi, Vicaire sousigné, ce vingtième Mai mil sept cent soixante; ont été parrain Antoine Delpy, dessinateur, et marraine demoiselle Julie de Bournonville, soeur de l'enfant, qui ont signé pour le père absent ainsi signé à la minute Julie Louis Bournonville, Delpy, Muray, Julliard vicaire.

Collationné sur l'original et délivré par moi vicaire sousigné ce 11 mai 1786.

Rudigoz, Vicaire.

Nous Jean Pierre Francois Catalan unique Seigneur de la Sarra et Longch(aumois), avocat général honoraire au parlement de Dombes et lieutenant-général en la sénéchaussée et siège présidial de Lyon certifiens que M. Rudigoz, qui a signé l'acte cydessus est vicaire de la paroisse de St. Pierre et St. Saturnin de cette ville en foy de quoy nous avons signé les presentes et a jourte fait apposer le scean de nos armes, datum ut supra le 11 may 1786.

Catalan de la Sarra.

Arméns proviantering sköttes genom privat entreprenad. Amable Louis Bournonville var alltså ingen ämbetsman, men säkert en högre medhjälpare hos vederbörande entreprenör, kanske kompanjon. Vidare står det på dopsedeln, att fadern var frånvarande. Man skulle härav kunna draga den slutsatsen, att Amable Louis deltagit i sjuåriga kriget 1756—63 i vilket Frankrike var invecklat som någon sorts provianteringsbiträde. I katolska församlingens kyrkoböcker i Stockholm säges han ha varit »Officier au service de France«. 1765 var han emellertid dansör i Wien. För övrigt skulle det vara intressant att veta, om det spelats teater även under detta krig liksom i Belgien 1744—48. Denna fråga har det ännu ej lyckats mig få besvarad.

I Wien hade det redan några år funnits en fransk skådespelartrupp, när Noverre 1767 kom dit. I september 1767 ägde förmälningen rum mellan ärkehertiginnan Josepha och konungen av Neapel, varvid den Noverreska baletten firade sina första triumfer. I det stora verket »Die Theater Wiens« berättas utförligt om Noverre och hans artister. Wien blev åren 1767—1774 en dansens högskola, och det var här, som Antoine Bournonville fick sin utbildning som dansör. I »Die Theater Wiens« är Jeanne Bournonville, Antoinés moder, omnämnd. Det heter: »Sonst gefallen ihm (Sonnenfels) noch die (auch zu früh abgegangene) Mad. Bournonville, deren Stärke eine bewunderungswürdige Geschwindigkeit war«.

Yngsta dottern, Ursula, var född i Wien. Jag har erhållit följande utdrag ur kyrkoböckerna :

Dom- und Metropolitanpfarramt St. Stephan, Wien.

Auszug aus dem Taufbuch v. Jahre 1765, Tom 86, Fol. 82.

9 Augustus 1765, Ursula.

Ludovicus Bourneville (sic.) Theatral Tanzer.

Joanna ux.

Patin: Ursula Köglstergerin, eine Köchin Osterrathin Hebame.

Det inträffade emellertid också ett dödsfall i familjen i Wien. I staden Wiens dödsfallsprotokoll, band 98, förvarade i stadarkivet finnes följande anteckning som i översättning lyder :

1770 den 28 november avled skådespelaren i Frankrike Bournonvilles son Wilhelm i Maurermeisterschen Haus på Kohlmarkt av tvinsot och nedgrävdes kl. 4 på morgonen.

I protokollet över döda vid ärkeängeln Michaëls hovkyrka i Wien hos barnabiterna :

Bournonville, Wilhelmus, fil. N. Bournonville, Comedianten in Frankreich, aetat. 10 an.

1765 har Amable Louis alltså varit i Wien, 1770 var han i Frankrike. Har han av en eller annan anledning måst skudda stoftet av fötterna och lämna hustru och barn i sticket, bör detta ha skett i Wien och icke i Lyon och ha ägt rum mellan åren 1765—1770.

Antoine var uppkallad efter sin gudfar, Antoine Delpy, Ursula efter sin gudmor, Ursula Köglstergerin. Har Wilhelmus även varit uppkallad efter sin gudfar, tyder detta på, att föräldrarna vid hans födelse befunnit sig i ett tysktalande land. Nedgrävd kl. 4 på morgonen (früh um 4 Uhr verscharrt) betyder, att den lille Wilhelm som barn till skådespelare ej blev begravd i vigd jord.

I Cassel regerade åren 1760—1784 lantgreve Fredrik II av Hessen. Han var en stor beundrare av fransk kultur ; i hans palats infördes en lyx och en etikett, som på det noggrannaste kopierades från hovet i Versailles. Redan 1763 tillkom den franska teatern i Cassel. I personförteckningarna för åren 1765—1786 förekommer här ofta en monsieur och en mademoiselle Evrard. Redan i personförteckningen för år 1765 uppföres som första aktris mademoiselle Evrard. Nästa år, 1766, upptages bland aktörerna även en monsieur Evrard. Båda återfinnas 1767, men därefter försvinner monsieur Evrard, under det att mademoiselle Evrard stannar till sin död 1777.

Om hennes död innehålla kyrkoböckerna i Cassel följande anteckning :

Le 29-ième Octobre 1777 à minuit est décédée Delle Evrard, de la Religion Cath.-Rom., première actrice des spectacle de la cour, native de Poitiers, et a été enterrée le 1.ier de Novembre suivant à la manière accoutumée ; elle a atteint l'age de 39 ans, 10 mois, étant née dans le mois de Septembre 1737 (sic).

Säkerligen rör det sig här om Favarts »La petite Evrard«. Alderssuppgifterna här och i Favarts brev till greven av Durazo stämma precis.

Tretton år tidigare, 1764, finns en annan anteckning om ett dödsfall i Cassel:

Le 4ième Mars 1764 est décédé Mr. Claude Evrard, de la Religion Cath.-Romaine, né à Versailles, Musicien de la cour de Hesse, agé de 64 ans, enterré à la manière ordinaire des refugiés le 6ième dit.

Han var alltså född 1700. Jeanne Bournonville var född 1728 och Mlle Evrard 1737. Man kan kanske antaga, att Mr. Claude Evrard varit fader till Mlle Evrard och Mad. Bournonville.

År 1772 engagerades Julie Bournonville till teatern i Cassel. Jämte Mad. Mesle, född Saulnier, utförde hon de kvinnliga huvudrollerna i baletterna. 1779 debuterade Antoine Bournonville i Democrite; en andra debut 1780 som Jean Gaud i La Rosière Salenci, herdestycke i tre akter av Masson de Pezay med musik av Grétry. 1779 finna vi även Mlle Bournonville cadette som L'Amour i le nouveau Pygmalion, balett av Crux.

Vilket år Jeanne Bournonville flyttade till Cassel vet jag icke. Hon dog emellertid där 1798.

Kyrkoböckerna berätta:

Le 20ième Fevrier 1798 est décédée Madame Bournonville, ancienne Comédienne, agée de 70 ans et quelque mois et a été enterrée le 23ième du dit mois.

Samtliga kyrkoboksutdrag äro från Oberneustädter französische Gemeinde.

Antoine Bournonville har på en liten papperslapp skrivit:

Ma mère Jeanne Bournonville est morte à Cassel le 20 février 1798 à 4 heures après midi.

Cette bonne mère m'aimait beaucoup, et j'ose avouer d'avoir été un bon fils envers elle.

Mot slutet av denna period började teatern i Cassel så småningom råka i förfall. I »Briefen eines Reisenden über den gegenwärtigen Zustand von Cassel« av Günderoode 1781, sid 196 heter det bl. a.:

Die Ballets betreffend, so sollen solche ehemals ausnehmend schön gewesen sein, sie sind aber dermalen so sehr im Verfall, dass unter den Tänzern keiner, und von denen Tänzerinnen nur Mademoiselle Bournonville in halb-Comiquen-Opern, worinnen sie als eine gute Tänzerin angegeben werden kann, und Melle Camp..... angeführt werden verdienen.

1781 lämnade Antoine Cassel och for till London, samma år for även Ursula, troligen i sällskap med brodern, och 1782 träffas de tre syskonen i Stockholm, då kungl. operan invigdes den 30 september med Cora och Alonzo.

I Dahlgrens »Anteckningar ang. teatern i Stockholm« samt i Lewenhaupt »Brev rörande teatern under Gustaf III« finnes en del upplysningar om Julie och Antoine Bournonville, om Ursula nästan intet. I personhistoriskt avseende behövde de högst väsentligt kompletteras, något som också lyckades. I katolska församlingens kyrkoböcker i Stockholm fann jag uppgifter, som i utförlighet icke lämnade något övrigt att önska. Julie gifte sig med en tandläkare *Alix de la Faye* den 8 februari 1783 och Ursula med dansören *Joseph Avon*, dit *Raymond*, den 7 juni samma år. Dessförinnan hade kontrahenterna i båda fallen ingått trolovning, varom också fanns uppgift i kyrkoböckerna. Det framgick även, att *Jeanne Bournonville* företagit den långa resan från Cassel upp till Stockholm för att närvara vid dottrarnas bröllop. Till ordalagen äro anteckningarna var för sig avfattade enligt samma formulär. Jag skall därför endast återgiva Julies förlovning och Ursulas vigsel.

Le vingt huit Decembre mil Sept cent quatre vingt deux nous prêtre soussigné chanoine Titulaire de l'Eglise Collégiale de Champeaux évêché de Rennes en Bretagne et aumonier de l'ambassade de France avons reçu les promesses mutuelles de futur mariage entre Monsieur *Claude Alix* et Mademoiselle *Julie Bournonville* en presence de M. M. *Antoine Bournonville*, *Louis Gallodier*, *Joseph Raymond* et *Charles Sagnier*. Lesquelles ont tous signé avec nous.

Julie Bournonville. Claude Alix. Antoine Bournonville. Louis Gallodier. Lucile Bournonville. Joseph Raymond. Charles Sagnier.

Le sept juin mil Sept cent quatre vingt trois après trois publications de Bans faites les Dimanches et jeudi vingt cinq, vingt neuf du mois dernier et le premier de ce mois, sans qu'il soit venu à notre connaissance aucun empêchement civil ou canonique, ont reçu la Bénédiction nuptiale par nous prêtre Soussigné Mr. *Joseph Avon* dit *Raymond*, fils majeur de Sieur Mr. *Raymond* et de dame *Marie Marion* absente, native de la paroisse St. André de Bourdeaux d'une part et Demoiselle *Ursule Bournonville*, native de la paroisse de St. Estienne de la ville de Vienne en Autriche, fille de sieur Mr. *Louis Amable Bournonville* et de dame *Jeanne Evrar* (sic.) tous les deux contractans domiciliés en cette ville et du consentement de la dit dame *Evrar*, mère de la contractante, de Mrs *Bournonville* et *Alix*, ses frère et Beaufrère, de Mrs *Marcadet*, *Bacquiart*, *Gallodier* et autres soussignés avec nous.

Ursule Bournonville. Bournonville mère. Joseph Avon dit Raymond. Antoine Bournonville. Claude Alix de la Faye. Bournonville femme Alix. Louis Gallodier. Alledenberg. C. Bacquiat. Jean Remy Marcadet. L'abbé Guibourd. aumonier de la chapelle de France.

Angående barnen i de båda äktenskapen se bilagorna.

Det har lyckats mig få veta, vad Jeanne Bournonville fick i julklapp 1782 av Julie Bournonville och hennes dåvarande fästman. Kanske har Jeanne Bournonville redan då varit i Stockholm. I Riksarkivet i Stockholm finnes under Biographica, Serien II, följande aktstycke.

Pardevant le Notaire Soussigné furent présents le Sieur Claude Alix de la Faye et Demoiselle Julie Bournonville, sa future Epouse. Lesquels déclarerent qu'ils assurent à Dame Jeanne Evrard, Veuve de Sr Louis Bournonville et Mère de la dite Dlle Bournonville, une pension viagere anuelle de Mille Livres de france, à recevoir dans quatre quartiers, laquelle Somme de 1000 rs de france lui sera payée par portions egales sur les appointements de la ditte Dlle Bournonville, à commencer le 1er Janvier l'an 1783. De plus ils s'engagent pour l'avenir d'augmenter la ditte pension, de Deux cent Livres de France de plus si leur moyens le permettent.

Fait et passé en presence des Srs Louis Gallodier, Baptiste Anselme, Zacharie Dutillier et Raymond, qui ont signé ce present avec les dits Comparants.

Stockholm le 23 Decembre 1782.

*Julie Bournonville
Dutillier
L. Gallodier
J. Baptiste Anselme (Sigill)
Raymond*

*Alix de la Faye
Que j'atteste
Jan Adol. Norling
Not. Publ. & juré*

Nous soussigné chargé des affaires de Sa Majeste' Tres Chrétienne près Sa Majesté Suédoise attestons que Sieur Jean Adolphe Norling qui a signé l'acte de l'autre part est tel qu'il se qualifie et que foy doit être ajoutée à sa signature tant en jugement que Dehors. En fois de quoi nous avons delivré le present Certificat. Donné à Stockholm le 16me juin 1783.

Lr Cher de Sainte Croix
(L. S.)

I följande skrivelse klagar emellertid Jeanne Bournonville över att pensionen uteblev.

A Leurs Excellences les Seigneurs qui composent la Regence Supreme de Sa Majesté le Roi de Suède etc.

Tres Nobles et Puissants Seigneurs.

Je me vois dans la triste situation ou je me trouve d'importuner Vos Excellences, et de recouvrir à votre Justice en implorant votre Protection contre ma fille Julie Bournonville, Veuve de Sr Alix de la Faye.

Par le Contract que ma fille a passé en ma faveur pardevant le notaire

Norling, dont je joins la Copie vidimée, elle s'est engagée avec feu son Mari de me payer anuellement 1000 rs de france pendant le tems qu'elle serait au Service de Sa Majesté Suédoise, mais comme il y a deux ans que je n'ai rien touché de la pension qu'elle ma promise, que je suis dans la plus grande souffrance, vu que j'ai été obligée d'emprunter de diverses personnes, pour soutenir mon existence, et qu'on veut etre remboursé des avances qu'on m'a faites; je ne puis que m'adresser en toute assurance à vos Excellences, pour les supplier de contraindre ma ditte fille à me payer les arreages qu'elle me doit.

Je ne crois point lui faire la moindre injustice en demandant ce qu'elle me doit? Les talens qu'elle a aquis et qui font son bienetre lui ont été donnés par moi à grands fraix et depens; c'est de la franche et libre volonté qu'elle s'est engagée, par une juste reconnaissance, à me donner une pension de 1000 *tr* ma vie durant; je l'ai acceptée avec gratitude, et presentement qu'il ne m'est plus possible de gagner ma substistance, il est juste qu'elle continue de remplir les engagements qu'elle a pris avec mois.

Daignes donc Très Nobles et Puissants Seigneurs obliger ma ditte fille Julie Alix de la Faye a me payer d'abord la moitiée de ce qu'elle me doit, afin que je puisse en partie m'acquitter envers ceux qui m'ont obligés, et que le rest de ce qui m'est du, ainsi que la continuation du payement de ma pension, me soit exactement payée par quartiers.

C'est la grace que la Suppliante ose esperer d'obtenir des bontés de Vos Excellences, et faisant les voeux les plus ardens pour leur prosperité, je suis avec le respect le plus profond

De Vos Excellences.

La tres humble et tres obeissante Servante

Bournonville mere.

Cassel en Hesse le 20me Juillet 1797.

Tiderna hade emellertid förändrats genom mordet på Gustaf III 1792. Samma år hade Alix de la Faye avlidit, och man får därför antaga, att Julie icke längre varit i stånd att fullgöra sina förpliktelser.

Stamtavla I.

Amable Louis Bournonville. Employé des vivres de l'armée, skådespelare, dansör, gift med dansösen Jeanne Evrard, född 1727, död i Cassel den $^{20}/_2$ 1798.

Barn:

1. Leonne Julie, född i Hatte i Belgien den $^{7}/_{12}$ 1749 (eller $^{14}/_{12}$ 1748), död i Stockholm den $^{14}/_3$ 1826. Gift med tandläkaren Alix de la Faye.
2. Wilhelm, död i Wien den $^{28}/_{11}$ 1770, 10 år gammal.
3. Antoine, född $^{20}/_5$ 1760 i Lyon, död $^{11}/_1$ 1843 på Fredensborg. Gift 1) med Mariane Jensen, 2) med Lovisa Sundberg.
4. Ursula, född i Wien $^9/_8$ 1765, död ca. 1789. Gift med dansören Joseph Raymond.

Stamtavla II.

Leonne Julie Bournonville, dansös, född i Hatte i Belgien den $\frac{7}{12}$ 1749 (eller $\frac{14}{12}$ 1748), död i Stockholm $\frac{14}{3}$ 1826. Gift i Stockholm $\frac{8}{2}$ 1783 i la Chapelle de France, katolska församlingen, med tandläkaren Claude Alix de la Faye, född 1750 i Paris, son til tandläkaren François Alix de la Faye och Marianne Suzanne Chevet, död $\frac{14}{5}$ 1792 i Stockholm.

Barn:

Charles Felicien Pascal, född $\frac{21}{12}$ 1783 i Stockholm, vid tiden för moderns död brigadier i fransk krigstjänst samt antogs då vara med de franska truperna i Cadix.

Stamtavla III.

Ursula Bournonville, dansös, född i Wien $\frac{9}{8}$ 1765, död sannolikt 1789. Gift $\frac{7}{6}$ 1783 i Stockholm i la Chapelle de France, katolska församlingen, med sekunddansören Joseph Saint-Fauraux Avon, dit Raymond, son till Mr. Raymond Avon och Marie Marion, född i Bourdeaux 1749, död i Stockholm den $\frac{27}{4}$ 1809. Omgift med Maria Granberg.

Barn:

1. Maria Antonia Simphorosa Avon (Raymond). Född den $\frac{15}{7}$ 1784, död på katolska församlingens i Stockholm hem för fattiga $\frac{29}{5}$ 1844. Ogift. Vårdade sin moster Julie under hennes sista levnadsår.
2. Maria Adelheides Ludovica Avon (Raymond). Född $\frac{3}{9}$ 1785, död $\frac{10}{9}$ 1785.
3. Joan Joseph Gustavus Avon (Raymond). Född $\frac{12}{5}$ 1788, död $\frac{14}{5}$ 1792.

DANSK-NORSKE MILITÆRSLEKTER HIRSCH OG DERES OPRINNELSE.

Av

Per von Hirsch.

Den nu eksisterende norske slekt von Hirsch kom til Norge i 1681 med daværende secondlöitnant Gert Christoph von Hirsch (1651—1721). Kort tid efter (senest 1683) kom hans nære slektning (bror eller fetter) Hans Christoph von Hirsch til Norge som korporal ved det samme kompani hvor broren (fetteren?) da var premierlöitnant.

Begge disse hadde efterkommere i Norge. Hans Christoph von Hirsch døde som oberstlöitnant, og hans efterkommere på mannsiden døde ut i 3. generasjon. Gert Christoph von Hirsch døde også som oberstlöitnant, og av hans nulevende ca. 50 mannlige efterkommere som bærer slektsnavnene von Hirsch eller Hirsch er ca. 30 bosatt i Norge og ca. 20 bosatt i U. S. A.

Den nu eksisterende danske slekt Hirsch, som blandt sine medlemmer bl. a. har generalmajor Fredrik Georg Henrik Hirsch (1812—1876) og hans sønn genealogen, oberstlöitnant Johan Christian Waldemar Hirsch (1842—1922), har som stamfar regnet sorenskriver i Tune etc. Waldemar Wilhelm Hirsch (1704—1765), og det har vært antatt at han på en eller annen måte stammet fra eller var i slekt med ovennevnte oberstlt. Gert Christoph von Hirsch.

En kort utredning om disse to slekters opprinnelse turde kanskje påregne interesse.

Første gang Gert Christoph v. Hirsch finnes i den danske hærs ruller er i 1676, i en rulle over det daværende oberst Troppes gevorbne dragonregiment. Rullen er dateret ¹²/₆ 1676, og man finner her Gert Christoph v. Hirsch som fenrik ved livkompaniet. Da rullen er datert i juni 1676, er den formentlig istandbragt mens regimentet lå i leiren i Lyngby. Tidligere lå regimentet i

Wismar. Det var hvervet av generalmajor Hans Walther, formentlig høsten 1675, og da antagelig hvervet i Tyskland. O. Vaupell (Den danske Hærs Historie s. 34) opplyser at der hvervedes 3 regimenter rytteri i Tyskland av Baudissin, Gotfred Rauch og Jacob Geveke, og at der hvervedes 3 regimenter dragoner av general Hans Walther, og oberstene Örtzen og Rantzau. Det angis imidlertid ikke om dragonene også blev hvervet i Tyskland, men formentlig må også disse være hvervet i Tyskland eller Slesvig-Holsten. O. Vaupell angir i bind II s. 587 at general Walther var regimentets sjef fra $\frac{1}{10}$ 1675 til $\frac{11}{8}$ 1676 da oberst Tropp overtok kommandoen. I en mange år senere innsendt ansökning til Kongen angir Gert Christoph v. Hirsch at han har »tjent« fra 1675, og han er da rimeligvis hvervet av general Walther høsten 1675. Andre officersnavne ved samme regiment, som Michaëlis, Lüders, Lübken og Rathlou skulde tyde på at der var hvervet i Slesvig-Holsten.

Gert Christoph v. Hirsch deltok med sitt regiment i den skånske krig og blev hårdt såret og fanget i slaget ved Fyllebro $\frac{17}{8}$ 1676. Etter å ha sittet i krigsfangenskap i 1 år og 6 uker, blev han $\frac{25}{9}$ 1677 sammen med endel andre krigsfanger innskibet i Dalarö på »Jomfru Elisabeth« for å utveksles. Såsnart han kom tilbake til Köbenhavn, søkte han om å bli »emploieret« påny, og i desember 1677 anbefaltes han til gjeninntagelse i tjenesten av Carl Eugen, hertug av Croy, som da var sjef for 1. Sjællandske nationale infanteriregiment. I desember 1677 eller januar 1678 blev han premierlöitnant reformè ved Prins Christians regiment tilfots, men blev på oberst Tropps ansökning $\frac{14}{2}$ 1678 overført som premierlöitnant til sitt gamle regiment, denne gang ved kaptein Siegfried Rathlous kompani (Krigskollegiets indkomne Sager nr. 182/1678). I januar 1679 var han löitnant i Hans Georg Liewens eskadron og lå da på Rügen. Denne eskadron bestod av et par kompanier av Tropps dragoner, hvoriblandt kaptein Rathlou's. I august s. å. (1679) lå han med kaptein Siegfried Rathlou's kompani innkvartert i Holsten. Hans Christoph von Hirsch sees da å være gefreyder ved brorens (fetterens?) avdeling. (Se rulle dat. Kiel $\frac{28}{8}$ 1679: 2 indkomne breve til Generalkrigskommissariatet 1679, C. Succow og P. Wichmann.) Ved fredsslutningen i november 1679 blev Gert Christoph v. Hirsch »reduceret« (avskjediget), da Liewens dragoner ved reduktionen indlemmedes i Oldenburgske Infanteriregiment, og bodde i det påfølgende $1\frac{1}{2}$ år antagelig i Köbenhavn inntil han $\frac{2}{4}$ 1681 blev utnevnt til secondlöitnant ved Akerhusiske nationale infanteriregiment og reiste til Norge. I årene 1676—1681 hadde han flere barn til dåben i Köbenhavn, ialfald sønnene Siegfried Christoph og Adolph Friedrich, som begge i senere »nationalitetslister« angis at være »Co-

penhagener«. Mens han i 1676—77 satt i svensk krigsfangenskap, bodde hans hustru Elisabeth Sophie von Heese (von Heesen) i Köbenhavn, hvor hun et par ganger sees å ha hevet av mannens gasje. Han var formentlig gift med henne før han kom til Danmark. Om hennes slekt vites intet annet enn at hennes bror Hans Ernst von Heese ¹²/₆ 1686 blev fenrik ved Akershusiske nationale infanteriregiment. Han avancerte efterhånden til premierlöitnant og gikk av fra tjenesten i 1716 på grunn av »Alder og Svagelighed«.

Antagelig tilhører hun den på den tid meget utbredte westpfalske adelssekt v. Heese.

Hvor Gert Christoph von Hirsch og Hans Christoph von Hirsch stammer fra er ikke godt å si. Førstnevntes fornavn skulde tyde på at hans foreldre har vært bosatt i Holsten. Han skrev som regel selv sitt navn »von Hirschen«, og tilfeldigvis viser det sig at en samtidig med samme slektsnavn, fenrik Anthon Adolph von Hirschen (f. ca. 1650) i en skrivelse til Krigskancelliet i 1684 angir sig som »burtig auss Holsten«. Sistnevnte opgir selv å ha vært i dansk krigstjeneste fra 1670. Det kan tenkes at der her kan være en slektskapsforbindelse. (Skrivelse i pakken Supplicationer til Krigskancelliet 1684.)

Oberstlöitnant Johan C. W. Hirsch angir også at mange omstendigheter peker i retning av at Gert Christoph v. Hirsch og Hans Christoph v. Hirsch er födt i Holsten eller Slesvig. Ordentlige undersøkelser er ennu ikke foretatt i Slesvig-Holstenske arkiver, og sådanne undersøkelser kan muligens bringe et resultat. Da både danske og brandenburg-preussiske tropper deltok i Wismars erobring i december 1675, kan det også være en mulighet for at Gert Christoph v. Hirsch oprindelig stod i den brandenburg-preussiske hær da han blev hvervet som fenrik av general Walther. Isåfald er det helt på uvisse hvor i Tyskland han er födt.

Av familienavnet von Hirsch kan man formentlig ikke slutte sig til noget. Riktignok brukte de ovennevnte personer predikatet »von« næsten 100 år før det blev *påbudt* brukt av enhver dansk offiser, og det er også bevislig at de har brukt »von« før den første rangforordning av 1679, og det ligger da nær å trekke den slutning at de må tilhøre en eller annen tysk eller østerriksk adelssekt v. Hirsch (hvorav der på den tid eksisterte flere), men man kan ikke helt se bort fra den mulighet at de kan være av en eller annen borgerlig slesvig-holstensk eller tysk slekt, og at de på eget initiativ har tillagt sig et »von«, eller at de kan tilhøre en borgerlig slekt von Hirsch. Det er mitt håp at nærværende artikkel kan forårsake nye opplysninger som kan sette mig på det rette spor.

Den danske offisersslekt Hirsch stammer antagelig fra Mi-

chael Hirsch som i sine unge dager var musiker (»hofftrompeter«) i Prins Christians hoffkapel, ialfall i tiden 1634—1647. I Dr. A. Hammerichs bok: »Musikken ved Christian IV's hoff«, nevnes han flere ganger. Blandt annet nevnes at han sammen med hofftrompeteren Baltzar Zackow var tilforordnet prinsen i dennes unge dager, at disse to en mellemtid, antagelig fra ca. 1628, begav sig i felten hos hertugen av Mecklenburg, og at de blev rekvirert tilbake til prinsens tjeneste da denne holdt bryllup (1634). I tiden 1634 til prinsens død i 1647 deltok Michael Hirsch som hofftrompeter i Prins Christians hoffkapel på Nyköping slott. Om personellet i dette kapel skal der finnes ikke så lite opplysninger i conceptene til Prins Christians brever og i diverse »besoldningsregistre« fra hans hoff.

Efter prinsens død blev M. Hirsch ansatt som hofftrompeter i Kongelig tjeneste $^{16}/_{12}$ 1647, og fikk visstnok avskjed $^{28}/_5$ 1649. Efter hvad Hammerich opplyser, nevnes han siste gang i februar 1655. Antagelig død ca. 1672.

Hans hustru var Else (Elsabe) Nielsdatter Hirsch. Fra $^{12}/_4$ — $^{18}/_8$ 1672 var hun oldfrue på Kronborg slott (se Roedes Seddelregistratur over hofffunktionærer). I 1671 kalles hun i regnskapene »Else Michel Hirsch's« og i 1673 »Else afgangene Michel Hirsch's«, så mannen er antagelig død i mellemtiden. (Se: Hoved-Besoldningsbog i Skatkammeret 1670—1677, og affregningsbog 1671—78 fol 24). Hun blev begravet i Helsingør $^{10}/_{12}$ 1682.

Disse hadde antagelig følgende barn (II. 1—3):

II. Generasjon.

II. 1. Christian Hirsch, født ca. 1640? Han fikk $^8/_{12}$ 1669 bestalling som hofftrompeter ved det kgl. hoff i Köbenhavn (Se Skatkammerets Bestallingsbog 10 fol. 31). All sansynlighet taler for at de to hofftrompetere Michael Hirsch og Christian Hirsch er far og sønn. I september 1675 sees han å være syk, og har da fått 30 Rd. i reisepenger til Köbenhavn (Ober-Kammer-Junkerens Regnskab 1673—85 bl. 47). Død, antagelig i Köbenhavn, $^{10}/_3$ 1676 (Skatkammerets Afregningsbog 1674—76 fol. 33). Begravet ved Holmens kirke $^{16}/_3$ 1676. Samme dag sees Cordt Trompeter å ha fått til Christian Hirsch Trompeters begravelse 20 Rd. og for »Sölff-Thrompeten« 30 Rd. (Ober-Kammer-Junkerens Regnskab 1673—85 bl. 55).

Han var gift og hadde barn, og hans hustru har formentlig bekjent sig til den romersk katolske religion, idet utdrag av de eldste kirkebøker for den Romersk-Katolske Menighed i Köbenhavn viser at $^{16}/_7$ 1672 døde et barn av Christian Hirsch, hornblæser, begravet

om aftenen på den tyske kirkegård. (Se Personalhistorisk Tidsskrift 6. I. 7).

II. 2. Catharina Hirsch, (f. ca. 1650?) gift i Kronborg Slotsskirke $16\frac{1}{5}$ 1669 med löjtnant i Dronningens Livregiment, Georg Heinrich v. Stammitz (födt i Kappenberg i Schlesien). Oberstlöjtnant Johan C. W. Hirsch nevner henne som datter av hofftrompeter Michael Hirsch og hustru. G. H. v. Stammitz blev kaptein ved samme regiment i juli 1675 og lå da i garnison i Nyborg. Følgende episode, hentet fra oberstlöjtnant Johan C. W. Hirsch's verk gir formentlig et godt tidsbillede:

3. Juledag 1675 kom Kaptein Peter Hübertzens Kvinde i Slagsmaal med Kaptein Stammitz Kvinde i deres Stol i Frue Kirke i Nyborg. Derefter gik Kaptein Stammitz Kvinde ud af Kirken og tog til sig nogle, som synes argere end hende selv, den ene var hendes Søster, den anden en Trommeslagers Kvinde, og at de saaledes kom med Beraad i Kirken, holdt de et skammelig Slagsmaal igjen saa Haaret paa dennem hængte nedad Ryggen. Kaptein Hübertzens lille Søn med en Kaarde ved Siden seconderede Moderen og slog med blottede Kaarde lystig derpaa, hvilket alt udi en Hast skete, saa man intet udi den Handel strax kunde foretage eller sætte i Rette.

v. Stammitz døde i Kjøge i januar 1676 og blev begravet der $20\frac{1}{1}$ 1676. Når og hvor hustruen døde, og hvilke barn de eventuelte hadde vites ikke.

II. 3. Charlotte Amalie Hirsch (f. ca. 1650?). Ifølge optegnelser, angivelig av D. Travelli, angis hun i 1669 å være »Jomfrupige« ved hoffet i Köbenhavn.

III. Generasjon.

Som formentlige barn av hofftrompeter Christian Hirsch opføres her (III. 1—2):

III. 1. Jens Hirsch, antagelig födt i Köbenhavn ca. 1670. Oberstlöjtnant Johan C. W. Hirsch opfører ham i sitt verk under navnet Jens Christiansen v. Hirsch. I de kilder jeg har undersøkt har jeg imidlertid ikke funnet ham angitt som Jens Christiansen.

Ca. 1700 finner man i Bergen en Jens Hirsch som »oplagskriver«, en halv-offentlig stilling ved tolletaten der. Han blev suspendert fra denne sin stilling i 1708 av den nye tollforpakter, Johan Garmann, visstnok et ledd i oprydningen efter den forrige toldforpagter, Kammerraad Schreuder. Han søkte i 1709 om å bli herredsfoged i Framlev og Gjern. I ansøkingen anfører han at han først hadde tjent geheimeråd Ahlefeldt i 8 år, og siden Cammerråd Schreuder i Bergen som oplagsskriver. Hvilken av de

på den tid eksisterende geheimeråder Ahlefeldt han har tjent, har det ikke lykket mig å finne.

Denne Jens Hirsch i Bergen var gift med Anna Sehrs, og disse to hadde $\frac{4}{6}$ 1706 sønnen Christian og $\frac{17}{8}$ 1707 sønnen Jochum Fredrich til dåpen i Nykirken i Bergen. I juli 1708 er hustruen i Köbenhavn, og i en ansökning dat. Fredrichsborg $\frac{23}{7}$ 1708 andrar hun på mannens vegne om at han må få veierstillingen i Bergen »effter dend nu værende gamble Mand Hans Rasmussens Död«, idet der mellem disse var bleven enighet om at Jens Hirsch under Rasmussens sykdom skulde »betiene det (stillingen) for en billig Lön«. Hun blev henvist til å søke magistraten herom. (Rentekammerets Relations og Resolutionsprotokoll fra $\frac{3}{6}$ — $\frac{10}{12}$ 1708).

I desember 1708 søker Anna Hirsch påny til Kongen om en stilling for mannen, denne gang om stillingen som »Accise-Skriver ved Nørre-Ports Accise-Contoir«, også denne gang uten resultat (Rentekammerets Relations og Resolutionsprotokoll).

I 1709 søker Anna Hirsch påny på vegne av sin mann, denne gang om en ledig tollinspektørstilling ved Bergens tollbod. I ansökningen, dat. Köbenhavn $\frac{4}{3}$ 1709, anfører hun at hun og to av barna »nu een rum Tid, fra mit Hiem, her udj dend kongl. Residentz Stad Kiöbenhafn /: icke uden stor Bekostning :/ sig hafver opholdt, for at supplicere« om assistanse for mannen, som med det ene barn fremdeles opholder sig i Norge. Fra Commisær Schavenius (visstnok medlem av den kgl. kommisjon som undersøkte forholdene ved Bergens Tollbod) hadde han fått attest om at han ingen forseelse hadde gjort i sin tjeneste som oplagsskriver.

I desember 1709 er også Jens Hirsch kommet til Kiöbenhavn, og i en ansökning, dat. Kiöbenhavn $\frac{5}{12}$ 1709, søker han om en ledig tollbetjentstilling i Köbenhavn, også denne gang uten resultat.

$\frac{24}{9}$ 1710 finner vi ham som sergeant ved det i mai—juli 1710 i Norge nydannede oberst Kraghs nye gevorbene infanteriregiment. Regimentet blev imidlertid oplöst igjen i desember samme år, og Jens Hirsch var da antagelig uten beskjæftigelse til han $\frac{1}{7}$ 1711 blev sergeant ved det Akershusiske nationale infanteriregiment. Ved dette regiment stod han også bare ut året, og blev derefter sergeant ved Stavangerske kompani av Vesterlehnske nationale infanteriregiment. Ved dette kompani tjente han som underoffiser til han $\frac{12}{3}$ 1717 blev secondlöitnant ved samme kompani. Da regimentet $\frac{15}{8}$ 1718 blev utvidet og delt i to regimenter, blev Jens Hirsch premierlöitnant ved 1. (listerske) kompani av 2. (Vestre) Vesterlehnske nationale infanteriregiment, og her stod han til han $\frac{16}{6}$ 1719 døde ved Svinesund (ved den svenske grense syd for Fredrikshald) hvor hans kompani da lå på grensevakt.

Hans hustru Anna Hirsch bodde på den tid med sine 4 barn i Christiania, og i skrivelse av $^{16}/_{12}$ 1719 andrar hun om enkepensjon (indlæg til refererede sager $^{20}/_{12}$ 1719 nr. 2). Her anføres blandt annet at hun sommeren 1719 har sendt inn to lignende ansøkninger, at hun i 1716 ved Karl XII's erobring av Christiania måtte flykte fra byen, og at hun ved den derpå følgende bybrand mistet alt hvad hun eiet. Ved kgl. befaling av $^{21}/_{11}$ 1721 blev hun bevilget 40,— Rd. årlig av den norske Qvæsthuskasse (Krigskancelliets Konzept til kongelig Ekspedisjon 1721 nr. 1198.).

Ved andragende av $^{21}/_{4}$ 1721 der blev referert for kongen $^{5}/_{5}$ 1725, androg hun påny om pensjon. Andragendet anbefales denne gang bl. a. av Konferensråd de Tonsberg som uttaler at han »attesterer Supplicantens store Armod og Fattigdom, som desto mere trækker hende, som hun, der er kommen av brave Folck, icke kand bruge den Omgangs Maade som andre Fattige, at søge hos medliedende Mennisker den udfordrende Ophold for sig og sine mange smaa Börn, og derfor er hendes Tilstand meget at beklage, og fører hun ellers et meget christeligt Liv og Levnet udj denne hendes jammerfulde og bedrøvelige Enckestand«. (Refererede Sager $^{5}/_{5}$ 1725 nr. 4.)

Antagelig ca. 1722 flyttet Anna Hirsch med sine barn til København. I 1728 blev der i København optatt et »Mandtal og Beregning over Familien og Personer i de fra Ildebranden 1728 conserverede Districter«, og »Anna sahl. Hirsch's Officerer Encke« med 4 barn og en pike finnes nevnt i dette manntall som boende i Adelgaden nr. 284 i St. Anna Qvarteers Wester Deel.

Av datteren Christine Marie Hirsch's ansökning til Kongen, datert København $^{18}/_{12}$ 1730, om å få beholde morens pensjon, fremgår at moren var död for kort tid siden (og da antagelig i København), og at hun søkte om pensjon på egne og to umyndige söskens vegne (Indlæg til Krigskancelliets Concepter til Kongelige Ekspeditioner 1732).

Ved morens död i 1730 har således alle 4 barn levet. I en ny ansökning »A Messieurs Directeurs de Hospital de Guerre en Norvegue au Service du Roy à Christiania«, datert København $^{31}/_{3}$ 1731, søker Christine Marie Hirsch, Charlotte Hirsch og Waldemar Hirsch om å få beholde morens pensjon (Indlæg til Krigskancelliets concepter til kgl. Ekspeditioner 1732). En av barna må da være död i tiden 1728— $^{1}/_{4}$ 1731.

Da både oplagsskriver Jens Hirsch's og premierlöitnant Jens Hirsch's hustruer begge het Anna, og oplagsskriveren eller hans familie ikke kan påvises *efter* 1710, og löitnanten og hans familie ikke kan påvises *för* 1710, har det hittil vært antatt at disse personer har vært identiske. På grunn av skriftligheten i fru oplagsskriver Anna Hirsch's og fru löitnant Anna Hirsch's ansökninger

til Kongen, må man nu anta bevist at disse personer er identiske.

III. 2. Charlotte Amalie Hirsch. Ved ansökning til Kongen, dat. $\frac{16}{3}$ 1694, ansöker hun om å få de for hoffunksjonærer vanlige »Gnaden Geld« da hun nu skal gifte sig med »Eu. Königl. Majt. gewesenen Laqejen Peter Osthorn«. Hun opgir da at hun i 7 år har vært »Jungfermædgen« ved Dronningens »Frauenzimmer«, og har fölgelig vært i tjeneste ved hoffet fra 1687. $\frac{17}{4}$ 1694 blev hun så tilstått 200 Rd. i medgift. (Se Protocol over Kgl. Befalinger og Resolutioner til Assignationskontoret 1692—94, fol. 214 no. 31).

Hun er til mig opgitt som viet i Kronborg slottskirke $\frac{22}{7}$ 1694 til herredsfoged i Bjerre og Vinding, Peter Osthorn. Landsarkivet opgir imidlertid at denne vielse ikke finnes. Sammenhengen kan muligens være den at hun har vært katolik og er blitt viet i slottskirken av en katolsk prest.

IV. Generasjon.

Premierlöitnant Jens Hirsch og hustru Anna vites med sikkerhet å ha hatt fölgende barn (IV. 1—5):

IV. 1. Waldemar Wilhelm Hirsch, födt ca. 1704, antagelig i Bergen. I 1728 bodde han sammen med sin mor og sine 3 söskende i Köbenhavn, og ca. 1731 kom han i tjeneste hos geheimeraad Iver Rosenkrantz som kammertjener. Mens han var i denne tjeneste, studerte han jus og underkastet sig $\frac{6}{12}$ 1737 »privat« dansk juridisk eksamen ved det Juridiske Fakultet ved Köbenhavns Universitet. Attesten lyder:

I allerunderdanigste Fölge av H.K.M. Allernaadigste Forordning av 10. Febr. 1736 om Examinibus Juridicis haver Waldemar Hirsch d. 6. December udj dette aar Sisteret sig til Privat Examen ved det Juristiske (sic.) Facultet paa det Kongl. Universitet i Kiöbenhafn, og i samme examine viist sig ey ukyndig i Naturens Lov og i den Danske og Norske saa vel Lov som Rettergang, saaledes övet Extraheret een hannem tilstillet Act, samt saaledes elaboreret Een Stevning et Indlæg og en Dom over een ham forelagt Materie, at hand af Facultetet er befunden icke ubequem til at være Procurator ved Under eller Over-Retterne saa vel som til een Justice Betiening ved Under Retterne i Danmark eller Norge, om samme allernaadigst hannem maate betroes, og hand imidlertid ey efterlader med lige Fliid som hidindtil sig i Lov og Rett at öve ligesom hand og med Haandrekning har lovet og forpligtet sig til, aldrig videndes at vige fra Ret og Retferdighed, mindre at raade nogen til ufornödne Processer, og ey heller med Raad eller i anden Maade at befordre nogen Uretvis Sag eller intention. Til Vitterlighed under Facultatis Juridicæ Seigl og Notari Underskrift.

J. P. Anchersen
h. t.

Kiöbenhaun d. 19. December 1737. Notari Facultatis.
Rigtig Copie af Originalen Testerer
(sign.) W. Hirsch.

Sammenhengen må være den at W. W. Hirsch på grunn av geheimeråd Rosenkrantz's stilling som Universitetets patron har fått anledning til, måske uten om det vanlige, å underkaste sig en »privat« eksamen.

Ved ansökning, datert $^{24}/_{12}$ 1742, søker han om å bli byfoged i Christiania eller sorenskriver i Steege på Möen eller i Nordhordland. På ansökningen er anmerket: »Geheimeraad Rosenkrantz recommenderer Ansögningen siden Suppl. i 8 à 9 Aar har været i hans Lieverie; oc er en Capitains Sön, som har gjort god Tieneste i sidste Krig. Suppl. er i sin Tieneste befunden troe, vittig oc vinskibelig og har appliceret sig til Jura, hvorom han ventelig kand producere Attest«. (Se Norske Indlæg $^{25}/_{1}$ 1743, Riksarkivet, Oslo).

W. W. Hirsch har formentlig sluttet sin tjeneste hos geheime raad Rosenkrantz ca. 1741, idet han ved sönnens daab i mai 1742 angis at være »Kinafarer«.

$^{25}/_{1}$ 1743 fikk han bestalling som sorenskriver i Onsö, Tune, Aabygge og Hvalöene, og denne stilling innehadde han til sin död. Confirmert i embedet $^{24}/_{3}$ 1747. Han bodde i sin sorenskrivertid dels på gården Visur i Borge, dels i Frederikstad, hvor han fra $^{10}/_{6}$ 1757 var rådmann. Död på en tingreise i Enebak $^{13}/_{5}$ 1765, 61 år gammel, og begravet i Fredrikstad $^{21}/_{5}$ s. å.

Gift i Köbenhavn i Vor Frelsers kirke på Christianshavn $^{18}/_{3}$ 1740 med pigo Anna Friis Hutfeldt. Han angis da å være kammertjener hos geheimeråd Rosenkrantz. En »Sr. Hutfeldt« nevnes i 1733 som »Hofmester« hos geheimeråd Iver Rosenkrantz's sön i Köbenhavn, og han er formentlig far til Anna Friis Hutfeldt. (Personalh. tidskr. 8. 5, 25). Hun er formentlig også i nær slekt med den sogneprest Jens Friis's enke Anne Jespersd. Hutfeld som $^{16}/_{10}$ 1703 blev gift med eftermannen i embedet, mag. Niels Galthen (Personalh. tidsskr. 9. III. 113).

W. W. Hirsch's hustru dödte i 1755. 3 sönnner og 2 dötter. (Om skiftet, se skifteprotokoll for Frederikstad nr. 6, fol. 59).

IV. 2. Christine Marie Hirsch, födt ca. 1705, antagelig i Bergen. I årene ca. 1722—1730 bodde hun hos moren i Köbenhavn. I 1731—32 bodde hun visstnok sammen med sin söster (IV. 3) i Köbenhavn. Begge söstre fikk efter ansökning til Kongen (se ovenfor) ved kgl. befaling av $^{2}/_{1}$ 1732 pensjon av den norske Qvæsthuskasse med 20 Rd. årlig hver. (Se Protocol over Krigskancelliets udgangne Sager $^{2}/_{1}$ 1732 nr. 20 og ref. Sager $^{12}/_{12}$ 1731). I 1733 bodde visstnok både hun og sösteren i Slagelse.

Gift ca. 1740 (visstnok i Danmark) med Hans Albrecht Scheffmann. Om ham heter det i skifteprotokollen i 1767 »at hand for over 25 år siden undvigte uden siden om hannem det ringeste har været at fornemme«. Ved de i anledning skiftet

foretagne undersøkelser befantes han bosatt i Kallundborg. Hun døde 1766 hos brorsønnen Friedrich Conrad Hirsch på Visur i Borge, og blev begravet i Borge $14/8$ s. å. (Om skiftet, se skifteprotokol nr. 5 for Frederikstad fol. 279 b).

IV. 3. Christian Hirsch, døpt i Nykirken i Bergen $4/6$ 1706. Formentlig død ung.

IV. 4. Jochum Frederich Hirsch, døpt i Nykirken i Bergen $17/8$ 1707. Formentlig død ung.

IV. 3 eller IV. 4 levet da moren i 1728 bodde i Köbenhavn. Hun angis nemlig da å ha 4 barn.

IV. 5. Charlotte Sophie Hirsch, født ca. 1709, antagelig i Köbenhavn. Hvor hun opholdt sig i årene 1733—1743 vites ikke. $14/8$ 1743 blev hun »publice absolveret« i Christiania for Sacramentets forsømmelse. Fra ca. 1745 bodde hun i pensjon i Eidsberg. Den i 1732 tilstøtte pensjon, 20 Rd. årlig, oppebar hun til sin død. Hun døde på Søndre Hornstvedt i Eidsberg $21/10$ 1787, begravet ved Herlands kirke $26/11$ 1787, 80 år gammel. Skifte blev avsluttet $4/12$ 1789 (se skifteprotokol for Heggen og Fröland nr. 9, fol. $10\frac{1}{2}$ in fine).

V. Generasjon.

Sorenskriver Waldemar Wilhelm Hirsch og Anna Friis Hutfeldt hadde følgende barn (V. 1—5):

V. 1. Anne Cathrine Hirsch, født ca. 1740, antagelig i Köbenhavn. Gift i Frederikstad $14/2$ 1788 med kjøbmann sammesteds Ole Östensen (Kongebrev).

V. 2. Friderich Conrad Hirsch, født i Köbenhavn $9/3$ 1742, døpt sammesteds i St. Nicolai kirke $16/5$ 1742. Foreldrene bodde da i Myntgaden. Han var kjøbmann i Frederikstad, og blev ved farens død 1765 konstituert i sorenskriverembedet. Han var visstnok fremdeles kst. sorenskriver da han døde på Visur i Borge i 1769. Begravet i Borge $25/3$ 1769.

Gift i Borge $9/4$ 1767 med Anna Sophie Rested (viet i huset uten trol. og lysing ifølge kgl. res.). Hun er født i Borge 1737, døpt der $19/2$ 1736, datter av bonde Lars Olsen Borge og Else Catherine Rested. (Om henne se forövrig Norsk Slekthistorisk tidsskrift bind II s. 18).

Ekteparret hadde kun et barn, nemlig sønnen Waldemar Wilhelm Hirsch, født i Fredrikstad $8/7$ 1767, døpt den $21/10$ s. å. Han døde som stabskaptein i dansk militærtjeneste, og er stamfar til den nu levende danske slekt Hirsch.

V. 3. Iver Christian Hirsch, født ca. 1744, antagelig i Fredrikstad. Han sees konfirmert der $20/4$ 1760, 16 år gammel. Han var tilstede ved skiftet efter faren i 1765, og hadde

da ingen bestilling. Ved et skifte i 1796 angis hans stilling å være »skriverkarl«, men hans bopel angis ikke. Om han var gift eller efterlot sig barn vites ikke.

V. 4. Birgitte Sophie Hirsch, födt ca. 1745, antagelig i Fredrikstad. Ved farens död i 1765 angis hun å være 20 år gammel. I 1801 levet hun ugift i Borge, og bodde på gården Søndre Huun. Hun ernæret sig visstnok med söm.

V. 5. Jens Andreas Hirsch, födt ca. 1746, antagelig i Frederikstad. Han sees konfirmert i Frederikstad $\frac{17}{4}$ 1761, 14 år gammel. Ved skiftet efter faren i 1765 opgis han å være 19 år gammel og uten bestilling. Ved fasteren Charlotte Sophie Hirsch's skifte i 1787 nevnes han som klokker og organist i Jarlsberg, og ved et skifte i 1796 nevnes han som »Organist på Grevskabet Jarlsberg hos S. T. Herr Greve Vedel i Norge«. Når han døde, om han var gift og om han i tilfelle hadde barn, vites ikke.

I oberstlöitnant Johan C. W. Hirsch's verk vil man på 16 og 1700 tallet finne en rekke offiserer av navnet Hirsch, som ikke har kunnet henføres til de nu eksisterende danske og norske slekter Hirsch. Disse personer synes iallfall for de flestes vedkommende å stamme fra Slesvig-Holsten. Det viser sig at man i Slesvig og Holsten har en rekke stednavne inneholdende ordet Hirsch, såsom »Brauner Hirsch«, »Grüner Hirsch«, »Spring-Hirsch«, »Springender Hirsch«, »Hirschhof«, »Hirschthal« m. v., og antagelig har de fleste av de ovennevnte offiserer sitt slektsnavn fra et av disse steder. Da det er sannsynlig at Gert Christoph von Hirsch og hans bror (fetter?) Hans Christoph von Hirsch begge er hvervet i Holsten, er det en nokså stor sannsynlighet for at de er i slekt med nogen av de andre offiserer Hirsch fra Slesvig-Holsten.

En av disse holstenske offisersslekter stammer fra:

Johan Peter Hirsch, födt ca. 1700, antagelig i Holsten. Han begynte sin militærtjeneste som underfyrværker i holstensk artilleri, utnevntes til fyrværker $\frac{9}{3}$ 1739, karakterisert stykjunker $\frac{25}{10}$ 1747, virkelig stykjunker $\frac{4}{1}$ 1753, karakterisert löitnant $\frac{15}{12}$ 1756, virkelig löitnant $\frac{19}{7}$ 1758 og karakterisert kaptein $\frac{17}{3}$ 1762. Död i Rendsborg $\frac{31}{8}$ 1762 og begravet i Garnisonskirken der $\frac{3}{9}$ s. å. (Neuwerker-Kirchengemeinde). Alder står ikke angitt. Han omtales bl. a. i Mallings: Store og Gode Handler osv.

Gift i Rendsborg $\frac{28}{5}$ 1745 med Jomfru Margaretha Elisabeth Gude, datter av da avdöde Stadt-Secretaire i Rendsborg, Michael Gude.

De hadde $\frac{7}{9}$ 1746 til dåpen i Christkirken i Rendsborg sønnen

Johann Peter Ulrich Hirsch, den senere danske generalmajor.

Kaptein Johan Peter Hirsch er uten tvil født i Holsten, men når han er født og hvem hans foreldre var, har det ikke lyktes mig å finne. Kunde dette konstateres, vil jeg anta at der skulde være en viss sjanse til å få knytte iallfall et par av de tre officersslekter Hirsch nærmere sammen.

Oberst Johan C. W. Hirsch angir i sitt verk bl. a. følgende personer fra Slesvig-Holsten:

Hans Hirsch, sergeant ved kaptein Kurtzlebens kompani av Eggerich Johan Lübbers gevorbne infanteriregiment. (Det sorte Regiment). Han blev i januar 1661 overflyttet til kaptein Knachs kompani av samme regiment (se indleverede Sager februar 1661 nr. 90).

Johan Hirsch, var fenrik i artilleriet i Rendsborg 1670, og døde der som »stykkjunkerlöitnant« $^{12}/_{12}$ 1675.

Johan Hirsch, var i 1678 sergeant i livkompaniet av det såkalte »Preussiske Infanteriregiment« (oberst Pflantz). (Se indleverede Sager $^{22}/_4$ 1678 nr. 308).

Johan Conrad Hirsch, født i Skaane ca. 1645. Han tjente i 1677 i Sjælandske Infanteriregiment som underoffiser, og var med hjelpekorpsset til Island hvor han blev såret i hoften. I 1695 ses han å være 50 år gammel (Indkomne breve $^9/_8$ 1695).

Johan Conrad Hirsch, født ca. 1680, antagelig sønn av ovenstående J. C. Hirsch. Han var før 1706 feldweibel i 2. Danske gevorbne Infanteriregiment i Keiserlig tjeneste i Ungarn og Italien. Avanserte efterhånden til premierlöitnant. Blev i 1715 sendt på hvervning til Frankfurt am Main og kom ikke tilbake. (Refererede Sager $^7/_8$ 1706, Reg. N. 781/1706, Memorialer $^{27}/_{11}$ 1711, Reg. N. 2287/1711, refererede Sager $^{24}/_{11}$ 1715 § 13, Reg. N. 1837/1715).

Friderich Christian Hirsch, født ca. 1680, visstnok bror av ovennevnte J. C. Hirsch. Tjente ved samme regiment som broren. Blev fenrik $^{16}/_9$ 1707 og deserterte i 1708 da regimentet stod i Ungarn.

Jürgen Hirsch var i 1652 musketer ved kaptein Bremers kompani i Glückstadt (Se rulle datert $^{25}/_9$ 1652, indl. Sager 1652). Var korporal i livkompaniet av Bremers gevorbne infanteriregiment i 1660 (Se rulle $^{22}/_{12}$ 1660, indl. Sager 1661). Han er formentlig identisk med den Jürgen Hirsch som i 1661 var tambur i major Ernst Reinkings kompani av Johan Bessels infanteriregiment (Se indl. Sager 1661).

Martin Hirsch var tambur i livkompaniet av Johan Otto Bremers gevorbne infanteriregiment. (Se rulle av $^{22}/_{12}$ 1660, indl. Sager 1661).

Martin Hirsch var korporal i Krempe's kompani av oberstlöjtnant Johan Witmachi's slesvig-holstenske nationale infanteriregiment. Han var gift med Barbara — — — — og hadde en datter. (Se rulle, indl. sager juli 1675, nr. 510).

Niclas Hirsch var furer i kaptein Duves kompani av nordjyske nationale infanteriregiment (Barthold Bülow). Ved reduksjon i september 1677 forsettes han til oberstlöjtnant Neuwerth's kompani av samme regiment. (Se indl. Sager 700/1677).

Nicolaus Hirsch var i 1645 fanesmed, d. e. dyrlæge i oberstlöjtnant Edings rytterkompani. (Se militære regnsk. 1645, i skaanske krigskomm. regnsk.).

Det er mitt håp at nærværende artikkel vil medføre at mig hittil ukjente oplysninger kan komme frem og supplere og eventuelt beriktige de av mig foran gitte oplysninger om dansk-norske Hirsch'slekter.

KAMMERSKRIVER SØREN JENSEN HELLE-
KANDE, HANS EFTERSLÆGT

SLÆGTEN LINDBERG AF 1640 OG AMTSFORVALTER
MORTEN MICHELSEN HADRUP TIL ØRRIDSLEV-
GAARD, DALLUND OG ST. KØBESKOVGAARD
SUPPLERENDE OPLYSNINGER OM TRE SLÆGTER LINDBERG

Af

F. C. Bretteville-Plum.

Omkring Aar 1639, da Prins Chr. V som Lehnsmand over Laaland og Falster residerede paa Nykøbing Slot, blev Søren Jensen Hellekande (Helkand — Hellicant) ansat som Kammer skriver hos Prinsen. Tidspunktet for Ansættelsen kan ikke angives, bl. a. fordi hans Bestalling, eller en Genpart af den, ikke har kunnet findes blandt de opbevarede Arkivalier; men i nedennævnte Revisionsprotokol findes under 11. September 1639 et Notat, hvorefter Søren Jensen Hellekande »fyrstelig Naade Prinsens Kammer skriver« beordres til at opkøbe et Parti Slagte-Øksne »til Kgl. Majestæts Behov«.¹ Samtidig med at han beklædte Embedet som Kammer skriver, hvormed fulgte at han ikke blot besørgede Indkøb for Prinsen og hans Hofstat, men ogsaa var Prinsens Tillidsmand i økonomiske og finansielle Forhold og til Tider varetog disses Ordning baade i Indland og Udland, paatog han sig for egen Regning betydelige Entrepriser m. Hensyn t. Levering af Krigsmateriel, Krudt og anden Ammunition til Landets Defension, og han skaffede endog undertiden Levnedsmidler til flere af Landets Fæstninger, saaledes som det fremgaar af efterfølgende Oplysninger. —

Det vil formentlig være vanskeligt at angive Rammerne for hans Embedes Virksomhedsomraade og Kompetence ved Sammenligning med lignende Stillinger i senere Tider. Til Belysning af

¹ D. Kancelli B. (1588—1660) II 2 f. 1650—58 Revisionstegnebog ang. Udbetalinger til Lehns mænd, Hoftjenere etc. Fol. 48. R. A.

Stillingens Art, saaledes som man saa paa den i det attende Aarhundrede, kan anføres, at en Datters Sønesøn, *Andreas Jacob Lindberg* (1726—1777) kalder ham »Cabinetssecretair, eller som det hed i de Tider, Haandskriver hos Prins Christian«. ²

Ved Gennemgang af Prinsens Arkivalier og Bilag til nedenanf. »Afrejninger« i Rigsarkivet støder man stadig paa Prinsens egenhændige Ordre-Sedler til Søren Jensen, snart drejer det sig om Indkøb af Beklædningsager og lignende Effekter, ³ snart om Indkøb af Vin m. m. — Og endelig findes blandt Kammerskriverens efterladte Papirer et ikke ringe Antal Kvitteringer, forsynede med Prinsens egenhændige Underskrift for Modtagelse af større og mindre Pengebeløb, kontant udbetalte, hvoraf synes at fremgaa, at Kammerskriveren i adskillige Tilfælde ogsaa er blevet benyttet som Prinsens private Financier; endnu den 7. April 1647, kort før sin sidste Afrejse fra Nykøbing Slot, kvitterer han for Modtagelsen af 20 Rd., modtaget af Søren Jensen. ⁴

Om Søren Jensen Hellekandes Afstamning kan formentlig intet konstateres; men der kan være Anledning til at fremsætte den Formodning, at han var Broder til Borgmesteren i Throndhjem, *Anders Jensen Hellekande* ⁵ og den bekendte rige Handelsmand og Skibsrheder i København *Rasmus Jensen Hellekande*, der gjorde betydelige Forretninger med Staten, og som stillede et væbnet Skib til Chr. IV's Raadighed i Slaget ved Kolberger Heide. ⁶ Han skulde herefter være Søn af *Jens Andersens Hellekande*, Borger i Aarhus, og dennes Hustru *Boel Rasmusdatter*. ⁷ En tredje Broder til Søren Jensen er maaske den noget yngre *Laurids Jensen Hellekande*, f. i Viby ved Aarhus, som 24. Juli 1651 tog Borgerskab i Aarhus, ⁸ og hvis Bod paa Skolegade i Aarhus (Løbe Nr. 20, Taksation 26. Februar 1661) i 1661 blev »spoleret«. ⁹

² Skrivelse af 12. Maj 1770 til Skifteforvalteren over Fyens Stift. *Søren Mortensen Hadrups Skifte* 1767, Odense m. fl. Amters Skifteprot. V L. A. for Fyen. Landsarkivar S. Aakjær har venligst henledet Opmærksomheden paa dette Skifte.

³ Ifølge Memorial af 4. Juni 1646 skulde S. J. sørge for Levering af 100 Pibekraver til Prinsen. Prins Christian V' Arkiv, Concepter til aabne og lukkede Breve. R. A.

⁴ Afrejninger VIII 78 Indlæg. R. A.

^{5 6} *Bricka Biogr. Lex.* VII 298, 299. Carl Bruun, *Kbhvns. Hist.* I 587, *Personalh.* T. 2 VI 4.

⁷ *Personalh.* T. 2 VI 1—12. Hun blev begravet 10. Oktober 1649 i *Lorentz von Meulengrachts* Ligkammer i Nic. Kirke. *Lorentz v. M.* var Rasmus Jensen Hellekandes Hustrus 1ste Mand, begr. sammest. 12. August 1630. Sct. Nic. Kirkes Inventarium over Begravelser inden Kirken, Fol. 78b, Raadstuearkivet.

⁸ Aarhus Borgerskabsprot. L. A. for Nørrejylland.

⁹ Venligst meddelt af Personalhistorikeren, Overretssagf. C. I. T. Thomsen,

Til Fordel for den Antagelse, at Anders, Rasmus og Søren Jensen Hellekande var Brødre, vil foruden Navnefællesskabet kunne fremføres, at de levede omtrent paa samme Tid; Anders døde 1662, Rasmus 10. Oktober 1648 og Søren o. 1652,¹⁰ og at Søren Jensens næstældste Datter er døbt Bodil og saaledes kan være opkaldt efter Jens Andersen Hellekandes Hustru. Hvad der dog er af særlig Interesse ved Bedømmelsen af det mulige Slægtskabsforhold er dels, at Rasmus J. H. vitterligt deltog i flere af de Forretninger, som Søren J. H. afsluttede med Prinsen og Kronen, hvilket fremgaar af nedennævnte Excerpter af Bilag til opbevarede Arkivalier, og endelig fremgaar det af et Andragende af 5. Januar 1668 til Kongen, at Rasmus J. Hellekandes Stifson, Hans von Meulengracht,¹² var den ene af Søren J. Hellekandes Børns Formyndere, medens den anden Formyndere var den Jacob Petersen, som tidligere havde været Rasmus Jensens Fuldmægtig i »Det östersche Comp.«.¹¹ Andragendet gik ud paa at opnaa en endelig Ordning m. H. t. Betaling af Kronens Gæld til Arvingerne. —

Af de i Rigsarkivet beroende Arkivalier vedrørende Kammer-skriverens Forretninger og øvrige Forhold gengives følgende Ud-drag. —

1640 28. Juli—30. December Kvittring, udst. af Godfried Michelsen med Paategning af Korfitz Ulfeldt,¹³ hvorefter han efter Kgl. Majestæts naadigste Befaling har modtaget, hvad Rasmus Jensen, Borger i Kbhvn., til »højbemeldte Kongens Behov har leveret«. Paa Bagsiden af Bilaget er skrevet: »Beviser tilhørende Søren Jensens Arvingers Afregning, som er beregnet fra 28. Juli 1640 til 20. Maj 1653«. For Aarene 1641 og 1643 foreligger lignende Kvittringer med Korfitz Ulfeldts Navn, og paa Bagsiden af den sidste er skrevet: »Modtaget hvad Rasmus Jensen, Borger i København, har leveret ved Søren Jensen, som jeg (Korfitz Ulfeldt) med Regnskab videre haver at forklare«.¹²

Allerede i 1640 drev Søren J. H. Krudtværk i Skaane, hvilket

Aarhus, som tillige oplyser, at Laurids J. H.s Skifte er af 1. Marts 1665, og at han var gift med Anne Povelstd., der efter hans Død giftede sig med Christopher Sørensen Læsø, Kgl. Majestæts Toldbetjent i Fredericia, hvor paa samme Tid en Søn af Laurids J. H., Peder Hellekande, opholdt sig. —

¹⁰ Afregninger VIII 78. Bilag 25; iflg. Genpart af Kgl. Skrivelse af 14. Maj 1652 gives Beathe, afg. S. Jensens Tilladelse til, at hvad hendes sl. Husbond maatte være skyldig i Anl. af Potaske-Værket i Skaane kan afdrages i Fordringen for leveret Krudt. R. A.

¹¹ Afregninger VIII 78 Indlæg. R. A. og O. Nielsen IV 124.

¹² Afr. VIII 78 Indlæg R. A. Hans v. Meulengracht f. 9. September 1629, d. 1684, L. Bobé »Die deutsche St. Petri Gemeinde«, Pag. 444.

¹³ F. 10. Juli 1606, d. 20. Februar 1664, D. Adels A. XL Pg. 526.

fremgaar af, at han 22. Oktober d. A. fik kgl. Bevilling til at udføre af Riget 200 Cntr. Krudt af det »som han selv lader gøre udi Christianstads Lehn udi vort Land Skaane«, ^{13 a} og 24. Oktober 1640 fik han Bevilling til at forpagte en Krudtmølle i Skaane, kaldet Løngsøe, paa 2 Aar; Forpagtningsafgiften var aarlig 100 Rd. Specie. —

Den 28. Maj 1641 udstedte Prinsen Generalpas for Søren Jensen i Anledning af hans hyppige Rejser mellem Nykøbing og København paa Prinsens Vegne; ¹⁴ 16. Januar 1642 fik han kgl. Konfirmation paa Skøde paa en Plads paa Christianshavn, ¹⁵ og 27. April 1642 gav Prinsen ham Tilladelse til, at han maatte bo paa Christianshavn, dog paa det Vilkaar at han, naar Prinsen det naadigst befaler »uforsømmelig skal forføje sig til Prinsens Hof og forvolder hans Bestilling ham derved at intet forsømmes«, — og eftersom han er i Prinsens Tjeneste og Bestilling, faar han Ret til at bruge Prinsens Heste. Han fritages endvidere for al borgerlig Tyngde, Skat og Indkvartering, saalænge han i Prinsens Tjeneste er og forbliver, hvorefter Borgmester og Raad i Christianshavn saavelsom alle andre underdanigst sig have at rette. ¹² Den 24. September 1642 skrev Prinsen til Korfitz Ulfeldt og anmodede ham om gennem Søren Jensen, vor Kammerskriver, at skaffe leveret et Parti Krudt; samtidig paalægger Prinsen Korfitz Ulfeldt at sørge for, at S. J. faar betalt resterende Beløb for Leverancen for forgangne Aar. ¹² Den 12. Januar 1643 fik Søren Jensen kgl. Bevilling til i Christianstads og Sølvborg Lehn at lade hugge saa mange Aske-træer, som han til Picker, Lanser, Hellebarder og Partisaner har Brug for, og paa de Steder, hvor han dem bedst og tjenligst kan bekomme. ¹⁶

Fra Rigsmarsken Anders Bille ¹⁷ foreligger et Brev af 25. Oktober 1643 til S. J.:

»Ærlige og velagtede Søren Jensen, hans fyrstelige Naade Prinsens Kammerskriver, min gode Ven, venlig [tilskrevet].«

»Min venlig Hilsen forsendt med Gud vor Herre, kære Søren Jensen, gode Ven, er jeg venlig begærende, at I vil velgøre og levere paa det gamle danske Regimente, som sl. M a r q u a r d R a n t z a u ¹⁸ haver ført og her i Landet er indkvarteret, til Obristlieutenant P o u l S e h e s t e d, ¹⁹ liggende i Waar,

^{13a} Skaanske Reg. Fol. 331 a og b. R. A.

¹⁴ Prins Chr. V' Arkiv, Concepter til aabne og lukkede Breve. R. A.

¹⁵ Sjæll. Reg. Fol. 156. R. A.

¹⁶ Skaanske Reg. Fol. 389. R. A.

¹⁷ F. 19. Marts 1600, Rigsmarsk 1642, d. 9. November 1657, Bricka Biogr. Lex. og D. Adels A. 1890, Pag. 92.

¹⁸ F. o. 1590, d. 19. Juni 1640, D. Adels A. XLVII Slægten Rantzau Pag. 71 ff.

¹⁹ Iflg. Oberstl. Hirsch fik han 12. Juli 1638 Bestalling som Oberstltnt. i Marquard Rantzaus Regiment og søgte sin Afsked 1653.

eller til Major H a n s P e t e r s e n,²⁰ liggende i Odense udi Fyen, naar de Eder med denne min Skrivelse besøger. Af Munition nemlig Krudt ti Centner, Tretten Tusinde tre Hundrede to og Tredive »Claffer-Lunter«, eftersom de dennem beklager ingen Forraad ved Regimentet derpaa at have, hvorpaa I kan tage deres Bevis — — —²²

Samme Aar anerkender E b b e U l f e l d t²¹ til Ovesholm i Skaane, Befalingsmand over Christianstads Lehn, af Søren Jensen, fyrstelig Naade Prinsens Kammerskriver, efter Skrivelse og Ordre fra Anders Bille til Damsboe, Danmarks Riges Marsk, at have modtaget 11.281½ Skaalpund Krudt.²³ Den 12. November 1644 fik Søren Jensen Kgl. Brev paa »Stubbemølle«, Søllerød Sogn, Kbhvns. Lehn, med Ret til at opføre en Teglovn,²⁴ og 29. September 1645 foreligger Kvittering for Levering af 30 Tdr. Sild og et Parti Kød til Christianstads Fæstnings Garnison fra ærlig og velagtet Mand Søren Jensen, fyrstelig Naade Prinsens Kammerskriver.²⁵ Da Løngsøe Krudtmølle i Skaane var nedbrændt i 1646, fik han 27. Juni 1646 Kgl. Bevilling til »i Christianstad og Sølvisborg Lehn af Bønderne Salpeter sig for Penge at tilforhandle«, og Lehnsmanden fik Ordre til, at han paa Kongens Vegne skulde være ham »beforderlig og alting saadan midle«, at baade han og Bønderne kunde være tilfredse »eftersom kristeligt og billigt er«.²⁶

Under 17. September 1646 skriver Korfitz Ulfeldt, at Kgl. Maj.'s Tøjmaster vil modtage af Søren Jensen halvtredje Hundrede Centner Krudt til Kronens Behov, og som skal være »dyctig og tjenlig at bruge«.²⁷ Til Befalingsmanden paa Københavns Slot foreligger en Skrivelse af 30. November 1646 fra Prinsen, hvorefter Kammerskriveren Søren Jensen fritages for Betaling af Landgilde og al anden Tyngde, som paahviler den ham af Kongen overladte »Stubbemølle« i Københavns Lehn »som han agtede at drive som Krudtmølle, som Kgl. Maj. og Riget herefter kunde have Tjeneste af«.²⁸

Sammen med Prinsens Hofmarskal J o h a n C h r i s t o p h v o n K ø r b i t z²⁹ foretog Kammerskriveren en Rejse til Kieler

²⁰ Iflg. Oberstlt. Hirsch fik han 14. Maj 1638 Patent paa at hverve et Komp. under Marquard Rantzau som Major; 22. August 1644 gjorde han Tjeneste ved »Det gl. danske Reg. Dragoner«, 1645 Oberstltnt., han døde 25. Marts 1647.

²¹ F. 23. December 1616, Lehnsmand i Christianstad 1642, d. 30. Januar 1682, D. Adels A. XL 530.

²² ²³ Afregninger VIII 78 Indlæg. R. A.

²⁴ Sjæll. Reg. Fol. 314. R. A.

²⁵ Afregninger VIII 78 Indlæg. R. A.

²⁶ Skaanske Reg. Fol. 46. R. A.

²⁷ Afregninger VIII 78 Indlæg. R. A.

²⁸ Prins Chr. V' Arkiv, Concepter til aabne og lukkede Breve, R. A.

²⁹ Rigsmarskal, f. 13. August 1612, d. 20. August 1682, D. Adelslægter X Pg. 321.

Umschlag (Kieler Marked-Termin) samt til Lübeck og Hamburg for at ordne nogle af Prinsens Pengesager, — bl. a. med de kendte Forretningsmænd, Brødrene *Leonhard* og *Gabriel Marselis*,³⁰ der havde Engagementer med Prinsen. Paa Rejsen, der varede fra 27. December 1646 til 3. April 1647, var de ledsaget af henholdsvis 5 og 3 Tjenere.³¹

Under 27. April 1647 udstedte Prinsen en Benaadning for *Søren Jensen*, hvorefter denne fik Tilladelse til for sig selv, sin Hustru og sine Børn, hvorsomhelst de ved Døden maatte afgaa, da at maatte indføre og begrave deres Lig i København i den Kirke, hvor de havde deres Begravelse.³² Den 23. April 1647 fik han Brev paa en Tørvemose i Nærum, Kbhvns. Lehn.³³ En kgl. Skrivelse af 25. December 1648 befaler *Christopher Ulfeldt*³⁴ og *Knud Ulfeldt*³⁵ at gøre Afregning med »os elsk. *Søren Jensen*, Borger og Indvaaner i vor Købstad Christianshavn i Anledning af underdanigst Andragende om Betaling af det Parti Krudt og Munition, han efter Forordning af 1643 og 1645 har leveret til Fæstningen Christianspris (i Slesvig) og til Defensionen af Laaland og Falster, og hvad Krudt og Munition han har leveret efter Befaling af os elsk. kære Herr Broder Prinsen, salig og højlovlig Hukommelse, saavel som efter Befaling af Rigens Marsk, os elsk. *Anders Bille*.«³⁶

Den 24. Juli 1649 gav Kong Fred. III *Søren Jensen* Bevilling til at brænde Potaske i Herridsvad Klosters Lehn i Skaane.³⁷ Den 21. April 1650 foreligger specificerede Opgørelser over Tømmer m. m., leveret til Defensionen af Laaland og Falster til Beløb Rd. 29.111, — minus betalt Rd. 18.162, — hvorefter *Søren Jensen* for denne Levering havde et Tilgodehavende paa Rd. 10.949.³⁸ Den 6. December 1650 faar *Søren Jensen* kgl. Bevilling til Fritagelse for at betale Told af den udførte Potaske, da han »til os og Kro-

³⁰ Ang. Brdr. Marselis henvises til Biogr. Lex. 11. Bind Pg. 141ff.

³¹ Prins Chr. V' Kammerskriverregnskaber 1645—47. R. A.

³² Prins Chr. V' Arkiv, Concepter for aabne og lukkede Breve. R. A. — Denne kgl. Gunstbevisning er formentlig begrundet derved, at den midlertidige Bindingsværks Kirke for Christianshavn, der blev indviet 22. Maj 1640 af Biskop *Jesper Brochmand*, først henimod Aar 1700 blev erstattet af den nuværende Frelsers Kirke. Victor Hermansen: »Københavns gamle Kirker«.

³³ Sjæll. Reg. Fol. 645—46.

³⁴ F. 25. April 1583, 1645 modtog han de danske Fæstninger tilbage fra Svenskerne, døde 18. September 1653. D. Adels A. XL 524.

³⁵ F. 1609, faldt i Træfningen ved Sibbarp 28. September 1657, Lehnsmand paa Landskrona 1646, D. Adels A. XL 529.

³⁶ Skaanske Tegn. Fol. 14. R. A.

³⁷ Skaanske Reg. Fol. 204. R. A.

³⁸ Afregninger VIII 78 Indlæg. R. A.

nen« udgiver hver 10ende Tønde foruden den aarlige Afgift af 150 Rd.³⁹

Endnu en Tid efter Prins Chr. V's Død har Søren Jensen fungeret som Kronens Embedsmand, saaledes er en Opgørelse over udbetalte Lønninger til Hofpersonalet paa Nykøbing Slot af 23. November 1647 underskrevet af Hofmarskal von Körbitz og Søren Jensen.⁴⁰

Søren Jensen Hellekandes omfattende Transaktioner og hans Kreditgivning til Prinsen og til Kronen maa — efter hine Tidens Pengeforhold — have været betinget af ret betydelige Driftsmidler, og det ligger da nær at tænke sig Forklaringen paa disse Kapitalers Tilstedeværelse gennem det formodede Slægtskab og Kompagniskab med Rasmus Jensen Hellekande. — Baade Rasmus og Søren Jensen Hellekande havde ved deres Død store Tilgodehavender hos Staten. Over Rasmus Jensen Hellekandes Enke, *Karen Pedersdatters* Tilgodehavende findes en Opgørelse af 8. Januar 1649, hvorefter Staten skyldte hende 132.308 Rd.;⁴¹ men endnu 10 Aar efter havde Arvingerne ikke faaet deres Penge. Der findes en Opgørelse, hvorefter Præsident *Hans Nansen* 9. Maj 1659 paa sin afd. Søn *Michel Nansens* Børns Vegne, har faaet Afregning af Rentekammeret for de $\frac{5}{8}$ Parter, som Børnene havde arvet efter Rasmus Jensen Hellekande, og som da udgjorde 74.065 Rd.⁴² Aarsagen til denne Forhaling af Betalingen til Arvingerne kan dog tildels forklares derved, at man fra Kronens Side havde indledet en omfattende Revision med kritisk Undersøgelse af de betydelige Leverancer til Staten, særlig Tømmerleverancer til Holmen, som i en Aarrække, for største Del under Protektion af *Korfitz Ulfeldt*, havde været betroet omtrent den samme Kreds af formaaende Mænd. Til disse hørte bl. a. *Generaltoldforvalter Heinrich Müller*, *Handelsmanden Jens Jensen Wissing*, *Borgmester paa Christianshavn Jacob Madsen* og Rasmus Jensen Hellekande, foruden andre fremtrædende Mænd af Adel og Borgerskab.⁴³

For Arvingerne efter Søren Jensen Hellekande var Stillingen saa ugunstig, at endnu 20 Aar efter hans Død havde Kronen ikke fuldtud honoreret deres Tilgodehavende, som efter *Boets* Opgørelse var udregnet til 50.819,— Rd. incl. Renter og Renters Rente.⁴⁴

³⁹ Skaanske Reg. Fol. 204. R. A.

⁴⁰ Prins Chr. V' Kammerskriverregnskaber 1645—47. R. A.

⁴¹ Afregninger VIII 76—77 Indlæg. R. A.

⁴² Afregninger VIII 72*dd.* R. A. *Michel Nansen* var som bekendt gift med Rasmus Jensen Hellekandes Datter *Karen*, *Historisk Tidsskrift* 3 R. I 240—41.

⁴³ Hist. T. 6 R. V 372. 396. H. D. Lind.

⁴⁴ Afregninger VIII 78. R. A.

Børnenes Formyndere Hans von Meulengracht og Jacob Petersen indgav, som foran omtalt, et Andragende til Kongen af 5. Januar 1668 om, at Sagen maatte blive ordnet ved en endelig Opgørelse, da Formynderne udsatte sig for Ansvar overfor Arvingerne. Ifølge Rentekammerets Resolution af 19. August 1664 (Kronens Skøder) havde man dog allerede da givet Arvingerne Skøde paa forskelligt Gods i Han Herred, svarende til et Beløb af ca. 14.800 Rdl. som Betaling for en Del af deres Tilgodehavende. Kongen gav nu under 20. Januar 1668 Ordre til, at Sagen skulde genoptages, og efter en fornyet Revision blev Arvingernes Resttilgodehavende ansat til ca. 18.400 Rdl.;⁴⁵ men endnu i 1672 var deres Tilgodehavende ikke honoreret, hvilket fremgaar af, at de to Svigersønner, Morten Mikkelsen Hadrup og Andreas Jacobsen Lindberg ved Andragende af 19. August 1672 forgæves ansøgte om at faa Gods udlagt, svarende til ovennævnte Beløb 18.400 Rdl. (Rentek. Resol. Dok.). Om det fulde Beløb, som Arvingerne med Rette kunde gøre Krav paa, nogensinde er blevet betalt, er tvivlsomt; i hvert Fald fremgaar det af forannævnte Skrivelse fra Andr. Jac. Lindberg af 12. Maj 1770 til Skifteforvalteren over Fyens Stift, at Etatsraadinde Margr. Elisabeth Ernst, f. Weinmann, hvis første Mand, Etatsraad Andr. Jacobsen Lindberg i sit første Ægteskab var gift med en Datter af Søren Jensen Hellekande, endnu var i Besiddelse af en uindløst Obligation, udstedt af Prins Chr. V i Anledning af Gæld til Kammerskriveren.

Som foran oplyst hed Søren Jensen Hellekandes Hustru Beate (Biate). I en Retssag af 1653 mod hende, hvor det drejede sig om Betaling af et mindre Beløb, nævnes hun: ærlig, dyderig og gudfrygtig Kvinde Biate, sl. Søren Jensens Efterleverske her i Staden tilligemed hendes Laugværge Jacob Peitersen. Det fremgaar heraf, at hun den 17. Maj 1653 boede paa Christianshavn.⁴⁶ Hun maa være afgaaet ved Døden før 5. Januar 1668, da hun ikke nævnes i Formyndernes Andragende af denne Dato. Iøvrigt er det ikke lykkedes at fremskaffe nærmere Oplysninger om hende. — I Ægteskabet med hende havde Søren Jensen Hellekande tre Børn, nemlig Else,⁴⁷ dbt. 22. Søndag efter Trin. (29. Oktober) 1643, og Tvillingerne Bodil⁴⁸ og Jens,⁴⁹ døbte 12. Januar 1645. Ifølge Skrivelse af 1752 (udat.) fra Søren Mortensen til St. Købeskovgaard⁵⁰ til Raadmand Søren West Lindberg, Fredericia, blev Sønnen Jens kun 9 Aar gammel, han døde altsaa

⁴⁵ Afregninger VIII 78 Bilag. R. A.

⁴⁶ Afregninger VIII 78. Bilag 23. R. A.

⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ Vor Frelsers K. B.

⁵⁰ Iflg. efterfølgende Opl. var han Søn af Bodil Sørensd. Hellekande.

o. 1654; endvidere fremgaar det af samme Skrivelse, at der i Søren J. H.'s Ægteskab kun var tre Børn.⁵¹

Under Henviſning til foran omtalte Benaadning for Søren Jensen af 27. April 1647 ang. hans og hans Families Begravelsessted, maa det antages, at disse Personers Begravelse har fundet Sted i en københavnsk Kirke; men de er forgæves søgt i de opbevarede Kirkebøger og i andre Arkivalier og trykte Kilder vedrørende Begravelser i København.

Datteren Else blev i Aaret 1670 viet til daværende Amtsskriver over Københavns Amt, Andreas Jacobsen Lindberg,⁵² og Datteren Bodil blev 1667 viet til daværende Amtsskriver Morten Michelsen i Odense.⁵³

Om de to Søstres Ægtefæller og deres Efterkommere gives nedenstaaende Oplysninger.

Slægten Lindberg af 1640.

Andreas Jacobsen Lindberg, Etatsraad og Borgmester i København f. o. 1640 d. 1717. Hvad angaar Navnet Lindberg, skal bemærkes, at han ikke benyttede dette Navn i sine Underskrifter, heller ikke i Underskriften paa det efterladte Testamente, og at han i alle officielle Dokumenter, saaledes ogsaa ved Udstedelse af Bestallinger og Udnævnelser alene kaldes Anders eller Andreas Jacobsen. At han derimod Mand og Mand imellem gik under Navnet Lindberg og maaske ogsaa selv kaldte sig Lindberg, sandsynliggøres bl. a. derved, at hans 2den Hustru i sin Omtale af ham benytter dette Navn.⁵⁴ Hans Børn underskrev sig alle Lindberg.

Om hans Afstamning kan vistnok intet dokumenteres; men naar derfor Dr. Nystrøm i sin Bog »Lyngby Sogn«, Pg. 54, skriver om ham, at han kom fra »Folkedybet«, vil der dog muligvis kunne indvendes, at netop Anvendelsen af Ordet »Folkedybet« i denne Forbindelse maa forudsætte et vist Kendskab til det sociale Niveau, han tilhørte, og til hans Familieforhold. Men om disse Forhold vides som sagt intet. Angaaende Andreas Jacobsens Afstamning vil dog kunne fremsættes en Hypothese. I Dr. O. Nielsens Kbhvns. Historie og Beskrivelse Bind V Pg. 396 oplyses, at blandt de ved Operabranden 19. April 1689 omkomne var: »Sr. J e n s J a c o b-

⁵¹ Bilag til Søren Mortensen Hadrups Skifte af 1767, L. A. for Fyen.

⁵² Iflg. Bevilling af 8. Maj 1670 til V. u. T. og L. Sjæll. Reg. 1670 Fol. 156.

⁵³ Iflg. Bevilling af 31. Juli 1667, Sjæll. Reg. 1667 Fol. 229. Personalh. T. 6 R. II 275. Her benævnes han »Skriver paa vor Gaard udi Odense«. Yderligere Bevisligheder for Rigtigheden af de anførte Familieforhold findes blandt Bilagene til oftnævnte Søren Mortensens Skifte i L. A. for Fyen.

⁵⁴ Bilag til Søren Mortensen' Skifte, L. A. for Fyen.

s e n s Datter hos Borgmester Andreas Jacobsen«. Iflg. St. Nic. Kirkes Inventarium over Begravelser Fol. 37b (Raadstueark.) var hun Datter af afg. Øverstekapellan ved St. Nic. Kirke Jens Jacobsen S n i d s t o r p, som blev begravet 15. April 1687 (samme Kilde). Han var iflg. Personalh. T. 7. R. VI 162 jvfr. Ny kgl. Saml. 8° 371 Søn af en Præst til Snøstrup og Trönninge i Halland, og det meddeles her, at Jens Jacobsen har været gift 3 Gange, sidste Gang i 23 Aar med E n g e l k e F r i i s, f. 1645 d. 26. Januar 1726, efter at hun i 1691 havde giftet sig 2den Gang med H a n s H y l l i n g; hun var Datter af Renteskriver Sigfrid Friis, begr. 8. November 1652 (Nic. K. Inv.) og Margrethe Cheitum, Datter af Raadmand Peder Mortensen Cheitum, f. 1581 d. 1653. Efter William Scharlings Stamtavle over Slægterne Scharling-Lund, Pg. 62 ff og 72 ff, sammenholdt med Bexell: »Hallands Historie och Beskrifning« III Del 1—22 var Jens Jacobsen Søn af Præsten J a c o b A n d e r s s ö n, der antages at være født o. 1590. — Den ved Branden omkomne Datter af Jens Jacobsen hed M a l e n e J e n s d. S n i d s t o r p og var født 7. Oktober 1666 (Scharlings Stamtavle). Da hun døde, havde hun to Aar i Forvejen mistet sin Fader. Det er herefter Spørgsmaalet, om hendes Ophold hos Borgmester Andreas Jacobsen i 1689 var begrundet i, at hun var hans Broderdatter; i saa Fald var han Søn af Sognepræst Jacob Andersøn i Halland. — Det vides, at Andreas Jacobsen, 21 Aar gl., 20. September 1661,⁵⁵ blev udnævnt til »Opvarter i Hs. Majestæts inderste Gemak«, en efter Datidens Forhold ret anset Stilling, og denne Ansættelse maa vel kunne tages som Bevis paa, at han allerede i sine ganske unge Aar har været i Besiddelse af en vis Opdragelse og Uddannelse, og at han har haft Lejlighed til i formaaende Kredse paa bedste Maade at gøre sig gældende. 24. Marts 1666 nævnes han som Gemakforvalter med aarlig Løn 250 Rd.,⁵⁶ og 18. Maj 1669 blev han udnævnt til Amtsskriver i København med aarlig Løn 300 Rd.⁵⁷ 26. Maj 1671 blev hans Embedstitel forandret til Amtsforsvalter over Københavns Amt,⁵⁸ og 27. Februar 1683 fik han Rang som Assessor i Admiraltets Kollegiet.⁵⁹ 1. Januar 1685 blev han Ridefoged (tilligemed Stillingen som Amtsforsvalter).⁶⁰ Til Viceborgmester i København udnævntes han 4. Februar 1690,⁶¹ og 26. Februar 1690 blev han »af velbaarne Præsident Nansen« indstalleret i Embedet; til Borg-

⁵⁵ Skatkammerets Besoldningsbog B. 195. R. A., Personalh. T. 7 IV 85.

⁵⁶ Afregning med Kgl. Maj.s Hoftjenere 1665—67 Fol. 16. R. A.

⁵⁷ Rentekammerets Best.prot. 1665—69 243—44. R. A.

⁵⁸ Samme Prot. 1670—78. R. A.

⁵⁹ Rang- og Bestall.prot. 1677—79. R. A.

⁶⁰ Rentekammerets Best.prot. 1685.

⁶¹ Sjæll. Miss. R. A.

mester udnævntes han 17. Marts 1694,⁶¹ og samme Aar 14. December blev han Assessor i Højesteret.⁶² Han udnævntes til Justitsraad 14. Marts 1702,⁶³ og omtrent 2 Maaneder før sin Død opnaaede han Etatsraadstitlen 19. Marts 1717.⁶³

Disse Data af Andreas Jacobsens Løbebane tyder paa, at han har været en særdeles anset Borger i det københavnske Samfund, hvilket ogsaa fremgaar bl. a. af Dr. O. Nielsens Oplysninger om ham i Kbhvns. Historie V og VI og af Oplysninger i Københavns Diplomatarium; og man faar Indtryk af, at han i det Hele indtog en fremtrædende Stilling indenfor Magistraten som Medlem af mange af de Kommissioner, som nedsattes for at søge opnaaet en bedre og mere tidssvarende Ordning af Kommunens Forhold.

Efter Københavns Grundtakster af 30. Oktober 1689 ejede han da i Vimmelskaftet en Del af Matr. Nr. 25, 26 samt 27,⁶⁴ og i hvert Fald fra 1694 og indtil sin Død boede han i Vimmelskaftet Nr. 26; desuden ejede han en Gaard paa Christianshavn, Sophiegade Nr. 191.⁶⁵ Som det fremgaar af hans Skifte ejede han endvidere en Lystejendom i Kongens Lyngbye,⁶⁶ og 22. Maj 1688 fik han Kgl. Konfirm. paa Skøde paa Klokkerboligen i Lyngbye, som tidligere havde tilhørt Kirken;⁶⁷ endelig havde han Teglværk i Vedbæk, Jordegods ude i Landet, og iflg. Skøde af 17. Marts 1689 var han Ejer af Lyngby Mølle.⁶⁸ Hertil kommer, at Andr. Jacobsen i en Aarrække var Ejer af Selvejergaarden »Store Købeskovgaard«, Vevlinge Sogn, Skovby Herred, Rugaard Amt.⁶⁹ Naar Andr. Jacobsen midlertidig overtog denne Gaard, var det sikkert for at redde saa meget som muligt for Svigerinden og hendes Børn efter det finansielle Sammenbrud, som truede Familien efter Morten Michelsens Død. Gaarden gik da ogsaa senere over til Nevøen, Søren Mortensen.

Som det fremgaar af foranstaaende, var hans første Hustru Else Sørensd. Hellekande; det beror saaledes paa en Fejltagelse, naar Dr. O. Nielsen i Kbhvns. Historie V Pg. 434 oplyser, at han i Ægteskabet med Margr. Elizabeth Weinmann havde de 4 efterlevende Sønner; den yngste Søn var 16 Aar, da Faderen indgik sit andet Ægteskab i 1701.⁷⁰ Tidspunktet for den første Hu-

⁶² Rentekammerets Bestal.prot. 1677—99. R. A.

⁶³ Sjæll. Reg. 1702 Fol. 58 og 1717 Fol. 71.

⁶⁴ Kbhvns. Dipl. III 714.

⁶⁵ Indkvarterings- og andre Skattemandtal 1694—1861. Raadstuearkivet.

⁶⁶ Skiftet af 3. Juli 1717. L. A. for Sjæll.

⁶⁷ Sjæll. aabne Breve 1688 Pg. 527 b. Nr. 129.

⁶⁸ Dr. Nystrom: »Lyngby Sogn«. S. 55.

⁶⁹ Fyens Landstings Skøde- og Panteprot. Nr. 10. Fol. 382. L. A. for Fyen.

⁷⁰ Personalh. T. 9 R. II 205.

strus Død og for Børnenes Fødsel kan ikke oplyses, da de paagældende Kirkebøger for Helligaandskirke ikke er opbevarede.

Den gamle Etatsraad døde 5. Maj 1717 i sin Gaard i Vimmel-skافتet, 77 Aar gammel og blev begravet i sit Ligkammer No. 62 i Helligaands Kirke.⁷¹ Han var omkring 61 Aar gl., da han giftede sig 2den Gang 2. September 1701 med Margarethe Elisabeth Weinmann f. 17. Maj 1678; hun var Datter af Købmand Ewert Weinmann, som 21. Februar 1715 blev begravet fra Stenboderne og indsat i Borgm. Andr. Jacobsens Ligkammer.⁷² — Paa Begæring af Andr. Jacobsens Enke blev der 3. Juli 1717 holdt Skiftesamling; Livsarvingerne var Amtmand Jacob Andreasen Lindberg, afg. Raadstueskriver Søren Andreasen Lindbergs Børn, Kancelliraad Johan Christopher Lindberg og Kammerraad Adam Levin Lindberg. — Rimeligvis har der været flere Børn, som er døde i ung Alder; det fremgaar saaledes af Sjæll. Reg. 1681 Fol. 400, at Andreas Jacobsen fik Tilladelse til at begrave et Barn om Aftenen nævnte Aar den 20. December. — Efter Testamentets Bestemmelser skulde Enken forlods af Boets Midler have 2000 Rd., iøvrigt fremgaar det af Skiftets Papirer, at der var Stridigheder mellem Enken og Stifbørnene ang. en Del Smykker; men efter Executoreernes Forslag frafaldt dog Børnene deres Fordringer. — To Aar efter Lindbergs Død ægtede Enken 6. Juli 1719⁷³ Generalbygmester, senere Etatsraad, Johan Conrad Ernst f. 1666 d. 1750.⁷⁴ Hun blev begr. i Helligaands Kirke 27. August 1772, 94 Aar gl. i Etatsraad Ernst's Begravelse. En Broder af hende var Hans Jørgen Weinmann, General og hvid Ridder, f. 25. Oktober 1672 d. 4. Marts 1759.⁷⁵ —

Etatsraad Andreas Jacobsen Lindbergs kendte Børn var, som ovenfor nævnt, følgende:

- I. Jacob Andreasen Lindberg, Amtmand og Kancelliraad, f. o. 1672⁷⁶ d. 1723. 12. Oktober 1689 blev han immatr. ved Universitetet i Frankfurt a. d. Oder.^{76a} Ved sin Vielse i 1705 nævnes han som Hofretsassessor; iflg. Embedsans. til Rentek. af Maj 1707 blev han Asses. i Hofretten 1696. Han blev Kancelliraad 23. August 1709,⁷⁷ og udnævntes til

⁷¹ ⁷² Helligaands Kirkes Begr.prot.

⁷³ Helligaands Kirkes Vielsesprot.

⁷⁴ ⁷⁵ Bricka Biogr. Lex.

⁷⁶ Personalh. T. 2 R. I 58 »Elever paa »Det Kgl. Ridderlige Academi«, Lindberg 15. Jan. 1692 Anno æt. 20.« Iflg. en Embedsans. til Rentek. af 7. September 1703 har han i Det Kgl. Ridd. Ac. »sin Tid udholden efter Academiets Statuter«.

^{76a} Kirkehist. Saml. 5 R. I 760.

⁷⁷ Sjæll. Reg. 185 Fol. 164.

Amtmand over Bratsberg Amt i Norge 20. April 1711.⁷⁸ Iflg. en Skrivelse af 2. August 1717 til Executorerne i Faderens Dødsbo boede han da paa Mællum ved Skien. 23. December 1705 blev han i København viet til Justine Justesen.⁷⁹ Hun var døbt 10. August 1678,⁸⁰ som Datter af Krigskommissær, Justitsraad Niels Justesen⁸¹ og Hustru Sara Christophersd.⁸² Ægteparrets anden Datter Mette blev gift med Amtmandens Broder, Johan Christopher Lindberg. Amtmanden døde i sit Embede og blev begravet i Skien 2. December 1723.⁸³ Han har haft flere Børn, som dog alle, med Undt. af efternævnte Datter Sara, er døde som smaa eller dog uden at efterlade sig Livsarvinger. Paa Grund af manglende Kirkebøger (han boede i Kbhvn. i Helligaands Sogn) findes ingen Oplysninger om disse; men i en Tingsvidneattest, underskrevet af Etatsraadinde Ernst, ang. de Lindbergske Familieforhold hedder det: »Jacob Lindberg, Amtmand over Bratsberg Amt i Norge, alle hans Børn er døde, men efter ham er en Dattersøn i Live, Jacob Henric Schou.....«⁸⁴

*Amtmand Jacob Andreasen Lindbergs eneste kendte Barn jfr. Kammerraad Adam Levin Lindbergs Skifte af 6. Marts 1747.*⁸⁵

I A. Sara Lindberg f. o. 1707⁸⁶ d. 1764. Hun blev gift 1744⁸⁷ med Jens Schou, Sognepræst til Kippinge paa Falster f. Juni 1714.⁸⁸ Præsten blev begravet i Kippinge 6. November 1754,⁸⁹ og hun blev begravet sammesteds 21. December 1764.⁹⁰ Som det fremgaar af en Bemærkning i Kippinge Kirkebog, nægtede hun i flere Aar efter Mandens Død at udlevere Kirkebøgerne til Eftermanden, og først da hun af Øvrigheden blev tvunget dertil, bøjede hun sig. — Deres ene-

⁷⁸ Rentekam. Bestallingsprot. No. 4 Fol. 375. I Lövenskjolds »Beskrivelse over Bradsbjerg Amt og Scheens By med Forstæder« (Kgl. Bibl.) meddeles urigtigt, at han var Amtmand fra 1720—1724.

⁷⁹ Holmens Kirkes Vielsesprot.

⁸⁰ Samme Kirkes Daabsprot.

⁸¹ F. o. 1652, begr. i Holmens Kirke 9. Maj 1710. Han blev ved sin Afsked 19. April 1710 med Anerkendelse af god Embedsførelse udnævnt til Justitsraad, Sjæll. Reg. 1710 og Sjæll. Tegn. 1710 Fol. 536.

⁸² F. o. 1661, begr. i Holmens Kirke 16. Februar 1703.

⁸³ Statsarkivet i Oslo »Thomles Afskrifter af Rigsarkivets Embedskalender«.

⁸⁴ Søren Mortensen Hadrups Skifte 1767. L. A. for Fyen.

⁸⁵ L. A. for Sjæll.

⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ Wibergs Præstehistorie.

⁸⁹ ⁹⁰ Kippinge K. B.

ste Barn var Jacob Henric Schou, døbt i Kippinge Kirke 10. Juli 1745 d. 10. Februar 1840.⁹¹

- II. Søren Andreasen Lindberg, Raadstueskriver i København f. o. 1678 d. 1717. Han blev udnævnt til Raadstueskriver 28. Oktober 1699.⁹² Han var 1ste G. gift med Johanne Marie Helt, viede 19. Januar 1700;⁹³ hun var døbt 22. Januar 1681⁹⁴ som Datter af Raadstueskriver Christian Helt⁹⁵ og Hustru Dorothea Poulsd. Fyhn, f. o. 1667, begr. 3. April 1727; Johanne Marie Helt døde allerede 1707 og blev begravet 3. November i sin Faders Gravsted i Frue Kirke. — Som det fremgaar af de anførte Data, overtog Lindberg Embedet som Raadstueskriver efter sin Svigerfader i en Alder af 20 Aar. — Hans 2den Hustru var Anna Maria Vestesen,⁹⁶ som var Datter af Kancelliforvalter Søren Vestesen og Hustru Anna Frederiksdatter.⁹⁷ Ifølge Skiftet efter Svigerfaderen, Etatsraad Andreas Jacobsen Lindberg af 3. Juli 1717 var Raadstueskriverens 2den Hustru, Anna Maria Vestesen paa det Tidspunkt afgaaet ved Døden. — Da hendes Søn, Søren West Lindberg, er født 6. September 1709, maa Vielsen vel have fundet Sted i Efteraaret 1708, og da der i Lands-

⁹¹ Student fra Vordingborg 1762, cand. theol. 1769, Pagehovmester 1773, cand. juris. 1778; samme Aar surnumerair Assessor i Hof- og Stadsretten. 1781 Kæmner ved Øresunds Toldkammer i Helsingør, 1804 dispenseret fra Stillingen. 1815 Etatsraad. Udgiver af »Schous Forordninger 1670—1825«. Bricka Biogr. Lex. og Hesperus IV 1821 Pg. 410.

⁹² Sjæll. Reg. 211.

⁹³ Frue Kirkes Vielsesprot.

⁹⁴ Holmens Kirkes Daabsprot.

⁹⁵ F. 14. Oktober 1641 iflg. Lengnick og begr. 6. November 1699 (Personalh. T. 8 R. V 279).

⁹⁶ Trods omhyggelig Gennemgang af tilstedeværende københavnske Kirkebøger, derunder Frue Skoles Ligbog, har det ikke været muligt at finde Data for hendes Daab, Vielse og Begravelse, ej heller for Moderens Daab og Begravelse og for Faderens Daab. Skifter er ikke opbevarede hverken for S. A. Lindberg eller for Medlemmer af Fam. Vestesen.

⁹⁷ Søren Vestesen blev udnævnt til Kancelliforvalter 23. Maj 1676, og han døde 10. December 1712, Sjæll. Miss. 1676 Fol. 233 b og Den danske civile Centraladm.s Embedsetat. Hustruens Navn er nævnt ved Datteren Anna Catharina Vestesens Daab 21. August 1680, Holmens K.s Daabsprot. — Paa Universitetsbibl. i Oslo findes et længere »Ligvers« i Anl. af Kancelliforvalter Søren Vestesens Død: »sørgeligst fremstillet af C. Lindberg«, hans Datters 11-aarige Stifsøn. Det hedder heri bl. a.: »Hand foer bort med Elia i hast paa en Ild-Vogn, thi Ild-Vognen var hans hastige Svaghed«; endvidere: »thi du var i dit væsen sindig, i dine Sager skarpsindig, i din pen gesvindig, du var en herlig mand i troskab mod din Konge, du var en ærlig mand i venskab mod din næste, du var en kierlig mand i selskab mod dine venner, med et Ord: du var en mand, som i dit Embede hafde faa lige-mænd. Sat cito et sat bene«.

arkivets Registratur over Skifter findes en Antegning med hendes Navn med Angivelsen af Datoen 3. Maj 1713 — uden at det paagældende Skifte dog findes i Arkivet — er der en Mulighed for, at hun er død i Slutningen af Aaret 1712, for hvilket Aar Begravelsesprot. for Helligaands Kirke mangler. — Søren Andreasen Lindberg blev begravet i Helligaands Kirke 21. Januar 1717. For de forældreløse Børn beskikkedes den 25. Januar 1717 iflg. Raadstueprot. 1715—17 Nr. 13 Pg. 355 daværende Justitsraad Andreas Jacobsen som Formyndet for Christian Lindberg 15 Aar, Wilhelm Lindberg 13 Aar og for Sønnen af 2det Ægteskab med sal. Md. Anna Maria Vestesen, Søffren West Lindberg 7 Aar. — I Aaret 1701 ejede Raadstueskrivervren Ejendommen Studiestræde Matr. No. 60, der tidligere havde tilhørt hans første Svigerfader, Chr. Helt.⁹⁸ —

Raadstueskriver Søren Andreasen Lindbergs Børn af 1ste Ægteskab :

II A. Christian Wilhelm Lindberg, Lieutenant f. 1701 d. 1747. Ifølge Frue Kirkes Daabsprot. blev han født 22. Juni 1701. 3. April 1719 blev han Landkadet⁹⁹ og 3. April 1724 Kornet ved 1ste Jydske Reg. til Hest,¹⁰⁰ til Lieutenant udnævntes han 20. Februar 1732,¹⁰⁰ og han fik Afsked i Naade 26. Maj 1745.¹⁰⁰ Efter Afskedigelsen tog han Ophold paa en Ejendom under Vognserup Gods ved Holbæk, som paa den Tid ejedes af Halvbroderen Søren West Lindberg. — Ifølge Krigskancelliets Conduitelister¹⁰¹ betegnes han i 1731 som en ung Officer, der endnu kan udvikle sig bedre, paa hans Conduite er intet at udsætte, men han er »en slet Husholder«, han har dog lovet at forbedre sig. I 1737 hedder det, at han har Mulighed for at blive en god Major. Hans sidste Garnisonsby var Tønder i 1745.¹⁰² — Efter en samtidig Beretning fra 1736 skal han have været en tiltalende Personlighed.¹⁰³ — Han var gift med Anna Johanne Lund,¹⁰⁴ dbt. 23. Maj 1711¹⁰⁵ som Datter af Tolder i Fre-

⁹⁸ Indkvarterings Mandtal 1701, Renovations Mandtal 1701—19, Raadstueark.

⁹⁹ Hirsch's Danske og norske Officerer. 1660—1814.

¹⁰⁰ Krigskancelliet Reg. til udg. Sager. R. A. — Oberstl. Hirsch har forvekslet Datoen fra Udn. til Ltnt. med Afsk.-Datoen.

¹⁰¹ Krigskancelliets Sager. R. A.

¹⁰² Militæretaten 1745. R. A.

¹⁰³ Rhode: »Laalands og Falsters Historie« Pag. 374.

¹⁰⁴ Landmilitæretatens Pensionskasse, Indskudsprot. 1—420 No. 204. R. A.

¹⁰⁵ Fredericia Trinitatis K. B., jfr. Daabsattest, som henligger ved Enkekassens Sager No. 204. R. A.

dericia Jacob Lund.¹⁰⁶ — Efter Ltnt. Lindbergs Død 27. Maj 1747¹⁰⁷ fik Enken kgl. Bevilling til at hensesidde i uskiftet Bo med sine 2 Børn.¹⁰⁸ To Maaneder før sin Død sendte den syge Lieutenant en Skrivelse, dat. Udbye 11. Marts 1747,¹⁰⁹ til sin Halvbroder Søren West Lindberg i Anl. af, at han ikke kunde give Møde ved Farbroderens, Kammerraad Lindbergs, Begravelse og være til Stede ved Skifteforsamlingen. Han giver her Halvbroderen Fuldmagt til at handle paa sine Vegne, varetage sine Interesser og modtage og kvittere for Arven. Men Halvbroderen, som samme Aar maatte forlade Vognserup, nøjedes med at udstede en Obligation til Svigerinden for den lille Arvesum, der tilfaldt hende og hendes to Døtre, og denne Oblig. blev aldrig indfriet.¹¹⁰ Ifølge Extraord. Skatter for Fredericia boede hun i 1749 i denne By, og hendes Forhold betegnedes som fattige. — I Henhold til Promemoria, som henligger i Ltnt. Lindbergs Dossier i Enkekassens Sager i R. A. opholdt Enken sig i Aaret 1772 i Norge, hvor hendes yngste Datter to Aar efter i Kongsberg blev viet til Christen Falch, Ejer af Gaarden Vester Laugerud (se nedenfor). Hun fik af Kongen bevilget et Tilskud paa 40 Rd. om Aaret. Hun afgik ved Døden 16. April 1780 iflg. Datterens nedenfor omtalte Andragende til Kongen af 10. Juni 1780.¹¹¹ —

Lieutenant Christian Wilhelm Lindbergs Børn.

II A. I. Johanne Maria Lindberg, f. o. 1740, iflg. forann. Andragende til Kongen af 1780,¹¹² hvor hun ansøger om, at den Pension, som Moderen havde oppebaaret, fremtidig maa nydes af hende, som nu er 40 Aar gl. og bor hos sin Søster og Svoger paa Gaarden Vester Laugerud, Sandsværds Præstegæld, Nummedals Fogderi, Buskerud Amt. Hun skriver om sig selv, at hun er et sygeligt og fattigt Fruentimmer i sin uforsørgede og ugifte Stand, at hun er uden Forældre og Venner, og at hendes eneste Ven er Svogeren Christen

¹⁰⁶ Kgl. Udn. 28. August 1704, Rentekammerets Best.prot. 3. — Iflg. Ansøgningen om Embedet af 14. August 1704 boede han da i Kolding. Han blev 21. April 1705 viet til Margr. Helene Ermandinger iflg. Fredericia Trin. K. B.

¹⁰⁷ Landmilitæretatens Pensionsprot. R. A.

¹⁰⁸ Skifteprot. for Vognserup Gods. L. A. for Sjæll. og Suppl. Prot. til Kancelliet 1747 samt »Generalitetets Mænd« 1780. R. A.

¹⁰⁹ Adam Levin Lindbergs Skifte, Indl. L. A. for Sjæll.

¹¹⁰ Søren West Lindbergs Skifte, Fredericia Kbst. Skifteprot. 1774—99. Fol. 90. L. A. for Nørrej.

¹¹¹ »Generalitetets Mænd« 1780. R. A.

¹¹² Generalpostdir.s Pensionsansøgninger, Pakke 6. R. A.

Falch, i hvis Hus hun bor. — Hun opnaaede en aarlig Understøttelse paa 15 Rd., som udbetaltes kvartaliter med Rd. 3,72. Sidste Kvartalsbeløb udbetaltes hende i Juli 1813, hvorefter hun formentlig er død ved dette Tidspunkt.¹¹³ —

- II A. II. Charlotta Jacobina Lindberg, dbt. 2. Marts 1746.¹¹⁴ Den 6. September 1774¹¹⁵ blev hun i Kongsberg viet til Christen Andreas Falch, som blev døbt i Sogndal Sogn 7. Oktober 1737 som Søn af Kammerraad Michael Falch til Amble. Ved Skøde af 20. Maj, læst 7. Juli 1769 fra Oluf Falch, købte Christen F. Gaarden Vester Laugerud i Hedensted Sogn og »Styrstuen« med Teglværk for 3.900 Rd. I Ægteskabet var følgende Børn, som alle er døbt i Sandsværd Præstegæld, Christian Wilhelm F., f. 27. Januar 1775, Mette Marie F., f. 7. Juni 1776, Michael F., f. 10. April 1777, Jørgen Hiort F., f. 13. Oktober 1778 og Hans Zakarias F., f. 29. December 1780. Statsarkivet i Oslo, som velvilligst har meddelt Oplysningerne om Familien Falch, bemærker, at den Oluf Falch, som i 1769 sælger V. Laugerud, formentlig ikke hører til samme Slægt som Christen Falch, og at han er Broder til Raadmand i Kbhvn., Abraham Falch.¹¹⁶
- II B. Andreas Lindberg, dbt. 12. Oktober 1702.¹¹⁷ Han nævnes ikke i Bedstefaderens Skifte af 1717, og formodentlig er han død før 1704, da han ikke findes i Frue Kirkes Begr.-prot. 1704—17. Som bekendt mangler Prot. fra 1654—1704.
- II C. Wilhelm Lindberg, Sognepræst, dbt. 16. Januar 1704,¹¹⁸ Student fra Kallundborg 17. Juli 1722.¹¹⁹ Han blev Sognepræst til Vesterborg og Birket 16. Marts 1736 og døde 1738.¹²⁰ Den 13. Juni 1736 blev han viet til Anna Elisabeth Hansd. Trojel af København,¹²¹ f. 28. April 1709.¹²⁰ Hun ægtede 22. Maj 1739 Sognepr. Jacob Jensen Tvede til Halsted og Aunede,¹²² f. 1702, begr.

¹¹³ Generalpostdirekt.s Pensions-Hovedbog A I. R. A.

¹¹⁴ Udby K. B. Holbæk Amt.

¹¹⁵ Vielsesattesten henligger ved Søren Mortensen Hadrups Skifte af 1767.

L. A. for Fyen.

¹¹⁶ Th. Thaulow. En dansk-norsk Slægt Falch.

¹¹⁷ Frue Kirkes Daabsprot.

¹¹⁸ Samme Prot.

¹¹⁹ H. H. Schou Reg. til Univ. Matr. R. A.

¹²⁰ Wibergs Præstehist.

¹²¹ St. Nicolai Kirkes Vielsesprot.

¹²² Halsted K. B.

21. Novbr. 1741.¹²² Hendes 3die Mand var Kammerraad og Amtsforvalter i Nakskov Thomas Christ. Renne-
mann. Hun døde i Nakskov og blev begravet 19. November
1748.¹²³ Wilhelm Lindbergs Ægteskab var barnløst.¹²⁴

Søren Andreasen Lindbergs Søn af 2det Ægteskab.

II D. Søren West Lindberg, Raadmand i Fredericia, dbt. 6. September 1709¹²⁵ d. 1775. Han blev Student 19. Juli 1727.¹²⁶ I Aaret 1737 opholdt han sig paa Herregaarden Vognserup ved Holbæk, hvor han bl. a. fungerede som Godsets Skifteforvalter paa Besidderindens Vegne.¹²⁷ Godset ejedes af hans Moster, Assessorinde Charlotte Hellegaard, f. Vestesen, som var Enke efter Commerceassessor Adam Levin Hellegaard.¹²⁸ Hvad foran er skrevet om manglende Arkiv-Oplysninger om Familien Vestesens andre Medlemmer gælder ogsaa Fru Charlotte Hellegaard. — Ved kgl. Bevilling af 3. December 1731 fik Enkefru Hellegaard Ret til at lade holde Kro og Værtshus »med gode Logementer« i et hende tilhørende Hus i Tudse Herred.¹²⁹ Ved Skøde af 20. December 1742 overdrog Fru Charlotte Hellegaard, f. Vestesen, Vognserup Gods til Søstersønnen Søren West Lindberg.¹³⁰ Da hverken Mosteren eller hans nærmeste Paarørende var i Besiddelse af Midler af Betydning,

¹²³ Nakskov K. B.

¹²⁴ Ifølge Forfatterlexikon har Wilh. Lindberg skrevet følgende Værker: »Diss. de principiorum in argumentando probantium usu atque abusu, Hafniæ 1726 4«, »Diss. I de Adami putatio sepulcro ex vulgata versione Josvæ Cap. XIV V. 15. petito Hafniæ 1728 4«, »Observationes nonnullæ circa requisita futuri homiletæ, Hafniæ 1733«.

¹²⁵ Frue Kirkes Daabsprot.

¹²⁶ Univ. Matr.

¹²⁷ Vognserup Godsarkiv, Skifteprot. L. A. for Sjæll.

¹²⁸ Han fik Bestalling som Commerceassessor 5. Maj 1719, Sjæll. Reg. Fol. 81. Ifølge Trap II Pag. 478 købte Faderen, Proviantskriver Jens Hellegaard, Vognserup 1688, og Sønnen Ad. Levin Hellegaard købte Godset af sine Medarvinger, hvoriblandt var Broderen, Commerceraad Chr. Hellegaard, i Holbæk, død 1. September 1729, Holbæk K. B., for 43000 Rd. Naar der staar i Trap, at denne Handel fandt Sted i 1721, maa det bero paa en Fejltagelse, thi allerede 11. December 1719 udstedte A. L. Hellegaard en Obligation til Universitetet paa 20000 Rd. med 1ste Pr. Panteret i Godset; Vognserup Godsarkiv, Adkomstok., L. A. for Sjæll.; og et halvt Aarstid efter er han død, idet hans Skifte er tillyst 20. September 1720, Personalh. T. 2 Pag. 322. Hans Dødsdato har ikke kunnet findes. Ifølge Skiftet efter Broderen, Kammerraad Hellegaard, betænkte Fru Charlotte Hellegaard med en mindre Ejendom.

¹²⁹ Vognserup Godsarkiv, Adkomstok. 1697—1788. L. A. for Sjæll.

¹³⁰ Sjællandsfar Landstings Skødeprot. No. 17, L. A. for Sjæll.

og da han selv intet ejede og endog kort efter Godsets Erhvervelse maatte optage et Laan paa 1200 Rd. mod Kautio n af sin Hustrus Slægning, Borgmester Richter i Fredericia og Kammerraad Walsøe,¹³¹ kan det ikke ses, at de økonomiske Betingelser for Erhvervelsen af den store Ejendom har været til Stede, og de opbevarede Dokumenter giver ingen Forklaring paa dette Forhold. Da Lindberg desuden i de faa Aar, han ejede Godset, synes at være optraadt som velhavende Godsejer, kan det ikke undre, at han allerede i 1747 maatte forlade sin Besiddelse.¹³² Af Kancelliets Suppl.prot. af 1747 Pg. 569 R. A. fremgaar, at han paa Grund af de Tab, som han havde lidt ved, at alt Kvæget under Kvægpesten var bortdød, vilde se sig nødsaget til at afhænde Godset til 2den Prioritetshaveren, Kancelliraad Jørgen Thomsen paa Grund af manglende Betaling af Renter, og han androg derfor Kancelliet om visse Faciliteter, som dog ikke bevilgedes. — Kort Tid efter overtog Kancelliraad Thomsen Godset. — Det kan ikke oplyses, hvor Søren West Lindberg har opholdt sig de første Aar derefter, og det har derfor ikke været muligt at finde, hvor en Søn, Hans Ovesen Lindberg, som efter Faderens Skifte er født o. 1748, er døbt. Men i Januar 1753 anføres Fredericia som hans Opholdssted,¹³³ og i April 1752 findes en Søn døbt i Fredericia Trin. Kirke. — Denne By var hans Hustrus Fødeby, og her fandt han, formodentlig ved Hjælp af hendes formaaende Slægt,¹³⁴ en lille Stilling, idet han 27. September 1754 blev udnævnt til Viceraadmand¹³⁴ i Byens Magistrat. Da Borgerskabsprot. for Fredericia mangler 1725—52, og da han ikke findes i Prot. 1753—54, kan det ikke ses, om han ved sin Udn. til Viceraadmand har haft andet Erhverv.¹³⁵ — Hans økonomiske Stilling blev i de paafølgende Aar stadig ringere. — En Brevveksling mellem ham og den meget gamle Søren Mortensen Hadrup til Store Købeskovgaard, der iflg. foranstaaende var en Søn af hans

¹³¹ Det fremgaar af Skiftet efter Kammerraad Ad. Levin Lindberg af 1. Marts 1747, L. A. for Sjæll., at der af ovenn. Herrer er gjort Arrest og Forbud for en Sum af 1200 Rd. med Renter fra 11. Juni 1745 i Anl. af Indfr. af ovenn. Kautionsforpligtelse.

¹³² Af extraord. Skatter for Holbæk Amt 1743, R. A. ses, at Gaarden var bortforpagtet til Forp. Theilmann, senere Ejer af Bjergbygaard, og at Assessorinde Hellegaard boede paa Gaarden; endvidere ses det, at Lindberg holdt Kusk, 2 Tjenere, Jæger og 4 Tjenestepiger. Af Fadderlisten ved en Datters Daab, Kundby K. B. 11. Januar 1747 ses endvidere, at han havde Omgang med Egnens Godsejerstand og Aristokrati.

¹³³ A. Bruuns Pensionskasse, Sp. 28. Lengnicks Uddr. R. A.

¹³⁴ Hugo Mathissen: »Fredericia 1650—1760«.

¹³⁵ Opl. ved L. A. for Nørrejylland.

Farmoders Søster, Bodil Sørensd. Hellekande, viser, at han gjorde sig store Anstrengelser for at blive den gamle Slægtningens Universalarving.¹³⁶ Da Søren Mortensen, uden at efterlade sig Livsarvinger, endelig døde i 1767, gjorde Søren West Lindberg sin formentlige Ret til hele Arven gældende, og da der ogsaa fra anden Side blev rejst Arvekrav, varede Dødsboets Behandling i 10 Aar, indtil en Højesteretsdom af 30. September 1778¹³⁷ afgjorde Sagen, saaledes at Arven deltes ligeligt med den ene Halvpart til den afdøde Hustrus Familie, medens den anden Halvdel tilfaldt samtlige Medlemmer af Lindberg-Familien til lige Deling. — Da var Søren West Lindberg 3 Aar forinden afgaaet ved Døden, og det Beløb, der tilfaldt Boet, var langt fra i Stand til at redde det fra Insolvens. —

Den 23. August 1741 blev Søren West Lindberg trolovet med Jomfru Anna Lucie Richter.¹³⁸ Hun var døbt 1. Marts 1722¹³⁹ som Datter af Raadmand i Fredericia Henrik Richter¹⁴⁰ og Hustru Anna Marie Festler.¹⁴¹ Raadmand Lindberg døde i Juni Maaned 1775 og

¹³⁶ Bilag til Søren Mortensen Hadrups Skifte af 1767, L. A. for Fyen.

¹³⁷ Genpart af Dommen findes blandt Bilagene til Søren M. Hadrups Skifte af 1767, L. A. for Fyen. — Blandt andre Bilag til dette Skifte findes et Brev af 19. April 1771 fra Raadmand Søren West Lindberg til Raadstueskriver Orten i Odense, som var Skifterettens Medhjælper ved Behandlingen af dette Dødsbo; med Skrivelsen fulgte en specificeret Regning paa Rejsseudgifter m. m. til Beløb Rd. 78—5—4, som Lindberg paastod at have udredet ved sine Rejser til Odense i Sagens Anledning. Dette Brev giver dels et sørgeligt Billede af hans pecuniære Stilling, og dels aabenbarer det visse svage Punkter i hans Karakter. I Brevet hedder det bl. a.: »— min Regning findes her, som jeg venter mig godtgjort, højstærede Ven ved selv, at Rejse koster Penge —, jeg er i største Trang, og jeg er støvnet af en lumpen Bonde. Hav den Kjærlighed for mig og hjælp mig. Vil I rabattere i Regningen, saa lad 10 Rd. gaa af, tag saa selv 10 Rd. for al Deres Umage for Dem selv, 1 Ducat for Deres Fuldmægtig. Vær saa artig at levere Madame Rönnow (Birkedommer Rönnows Hustru) 4 Rd., jeg har laant af hende, og send saa Resten med en Expresser, da De skal faa fuld Kvittering. Tjen mig og hjælp mig for Guds Skyld, jeg er i stor Trang og stor Nød og lad al Ting blive mellem os — — lad ej Expresseren vide det, saa gør han Bye-Blæst, som den sidste gjorde — —.«

¹³⁸ Venligst meddelt af Arkivar i Rigsark. Nygård, Fredericia Trin. Forloverbog og Kongebrev af 2. Juli 1741.

¹³⁹ Fred. Trin. K. B.

¹⁴⁰ Han blev 1ste Gang viet til Ellen Lautrup 28. December 1685, hun blev begr. 15. April 1719, Fred. Trin. K. B. Til Anna Maria Festler blev han viet 31. August 1719, Fred. St. Mich. K. B.; han blev Raadm. i Fred. 15. Marts 1707, Hugo Mathissens Bog om Fred., og han blev begr. 1. Februar 1725, Fred. Trin. K. B.

¹⁴¹ Hans Enke Anna Festler ægtede 5. Juni 1726 Major Søren Brinck, f. o. 1667, død som Oberst, begr. 31. Oktober 1743. Oberstinde Brinck blev begravet 1. Juni 1782, — alt Fred. Trin. K. B.

blev begravet 29. Juni.¹⁴² Ifølge Fredericia Kbst. Skifteprot. 1774—99 Fol. 90 overlevedes han af sin Hustru og følgende Børn: Henric Severin L., 30 Aar, Hans Ovesen L., 27 Aar, Anna Catharine L., gift med Kancelliraad Daue og Sophie Magdalene L., 20 Aar. — Enken og den yngste Datter flyttede nogle Aar efter Mandens Død til Haderslev og kom i Huset hos Datteren, der var gift med Kancelliraad Daue. Ifølge Supplikprot. 1787 No. 1357 søgte hun Forhøjelse af en tilstaaet Pension paa 30 Rd.; det bemærkes her, at hun er yderlig fattig. Hun døde i Hjemmet hos Datteren i Haderslev 26. Marts og blev begr. 31. Marts 1795 73 Aar gl. paa Klosterkirkegaarden.¹⁴³

Raadmand Søren West Lindbergs Børn.

II D. I. Henric Severin Lindberg, dbt. 7. September 1742,¹⁴⁴ begr. 22. Januar 1743.¹⁴⁴

II D. II. Henric Severin Lindberg, fhv. Birkedommer, Forpagter, dbt. 7. Juli 1745.¹⁴⁴ Han blev Student 25. Juli 1766,¹⁴⁵ og 7. April 1769 blev han af Greve Hans Schack til Grevskabet Schackenborg antaget og beskikket til Birkedommer ved Møgeltønder Birk med Kgl. Konfirmation af 9. Januar 1771.¹⁴⁶ Han opnaaede dog ikke at komme til at fungere som Birkedommer i Møgeltønder, da Johann Nicolaj Grüna u, som han skulde succedere, overlevede ham; Grüna u døde først o. 1798,¹⁴⁷ og Lindberg ses ikke senere at have faaet noget andet Birkedommerembede. — Naar han desuagtet i sit Skifte betegnes som fhv. Birkedommer, maa det vel være, fordi han selv benyttede sig af denne Titel, hvad ogsaa fremgaar dels af Notatet ang. hans Vielse i Ollerup Kirkebog og dels af en Fortegnelse over bortrejste Personer fra Fredericia i 1777.¹⁴⁸ Den 16. April 1790 blev han i Ollerup paa Fyen viet til Anna Birk Møller,¹⁴⁹ dbt. i Ollerup Kirke 10. Januar 1767,¹⁴⁹ Datter af Møller Johan Hermansen Birk, f. o. 1734, begr. 4. Maj 1798, 64 Aar gl.,¹⁴⁹ og Hustru Birthe Iversdatter,

¹⁴² Samme Prot.

¹⁴³ Haderslev Frue Sogns K. B. L. A. for Sønderjylland.

¹⁴⁴ Kundby K. B. (Holbæk).

¹⁴⁵ Univ. Matr.

¹⁴⁶ Jydske aabne Breve 1771. R. A.

¹⁴⁷ Statskal.

¹⁴⁸ Ekstraord. Skatter for Fredericia 1777. R. A.

¹⁴⁹ Venligst meddelt af Personalhist. Overretssagfører Holger Malling; og Henv. til Ollerup K. B. Landsark. for Fyen.

f. o. 1744, begr. 12. December 1812, 68 Aar gl.¹⁴⁹ Møller Birk boede i Orte Mølle, Ollerup Sogn. Ifølge Folketællingen af 1801 boede Lindbergs lille Datter da hos Bedstemoderen. — Lindberg blev senere Forpagter af Hals Ladegaard, hvor han døde; han blev begravet 27. August 1791.¹⁵⁰ Skiftet efter ham sluttede 4. Oktober 1793, Arvingerne var Enken, Madam Lindberg, og en Datter Anne Birgitte, 2 Aar gl. Dødsboet havde et Overskud paa 450 Rd.,¹⁵¹ som deltes ligeligt mellem Enken og Datteren. — Enken giftede sig 8. November 1793 med Postmester, Lieutenant Jens Orten Duus i Hals.¹⁵² Han var født paa Fyen o. 1768, og han døde 23. Juli 1826 som Lodsoldermand i Hals.¹⁵² Han blev Postmester 21. Juni 1786, 1801—03 var han Ltnt. ved Nordre Landværns Reg., 1810 blev han Dannebrogsmænd og 31. December 1814 fik han Afsked, da Embedet i Hals blev nedlagt.¹⁵³ Fra 1801—04 var han Ejer af Hals Ladegaard.¹⁵⁴ Enken døde 21. Februar 1837¹⁵² og iflg. Skiftet efter hende levede Datteren af 1ste Ægteskab ugift i Kbhvn.¹⁵⁵

Henric Severin Lindbergs Datter.

II D. II a. Anne Birgitte Henriche Jette Lindberg, dbt. 16. Marts 1791.¹⁵² Som det fremgaar af ovenn. Skifte, boede hun i 1837 i København og iflg. Folketællingsliste af 1. Februar 1855 boede hun i Sct. Pederstræde Matr. No. 117, hvor hun holdt Pensionat. Ifølge Københavns Vejviser boede hun endnu her 1859; men efter dette Aar findes hun ikke i Vejviseren. Tidspunktet for hendes Død er forgæves søgt i københavnske Kirkebøger og hos Begravelsesvæsenet samt i Skifteprotokoller for København, Nordre og Søndre Birk. —

Med hende uddøde Slægten Lindberg af 1640.

II D. III. Anna Catharina Lindberg, dbt. 11. Januar 1747.¹⁵⁶ Hun blev i Aaret 1768 viet til Kancelliraad Daue.¹⁵⁷

¹⁵⁰ Hals Kirkebog.

¹⁵¹ Aalborghus Amts Skifteprot. No. 10 Fol. 92 b, L. A. for Nørrej.

¹⁵² Hals K. B.

¹⁵³ Overpostkontrollør Fr. Olsen: »Den danske Postetat«, L. A. for Sjæll.

¹⁵⁴ Ekstraord. Skatter for Aalborghus Amt 1801—13. R. A.

¹⁵⁵ Kjær Herreds Skifteprot. ha. E. 1837. L. A. for Nørrejylland.

¹⁵⁶ Kundby K. B.

¹⁵⁷ Kirkebogsnotatet om Vielsen har ikke kunnet findes; men i ekstraord. Skatter for Fredericia 1768 er noteret blandt bortrejste i Oktober Maaned: Raadmand S. W. Lindbergs Datter, gift med Kancelliraad Daue. — Hirsch medd. om ham, at han var Søn af Ritmester Hartvig Daue

Efter Mandens Død 1790 fik hun 20. Januar 1792 bevilget en Pension paa 40 Rd.,¹⁵⁸ som senere blev forhøjet til 50 Rd., og fra 19. Januar 1804 skulde Pensionen iflg. Kgl. Bevilling yderligere forhøjes med 20 Rd.¹⁵⁹ I Indstillingen bemærkes, at Manden efterlod hende med 3 uforsørgede Børn i fattige Kaar, og at hun lider af tærende Brystsyege, og Lægen attesterer, at Mangel paa Pleje og stadige Næringsсорger forværrer hendes Tilstand. Hun opnaede ikke at nyde den forhøjede Pension, da hun døde 5.—6. December 1803 iflg. Notat i Generalpostdirektoratets Hovedbog R. A.

II D. IV. Hans Ovesen Lindberg, f. o. 1748 iflg. Skiftet efter Faderen. Han var i 1775 nærværende ved Skiftesamling i Fredericia. I Henhold til Supplik. Prot. af 1775 R. A. nævnes han i et Andragende af 6. December til Kancelliet vedr. nævnte Skiftebehandling som Fuldmægtig hos den bekendte Generalfiskal, Højesteretsadvokat Wivet.¹⁶⁰ I 1779 søger han »Beneficium paupertatis« i Anl. af en Retssag med en Skrædder, der har bedraget ham, hvilket bevilges med Bem. at han er en fattig Skriverkarl. — I Aaret 1782 i September Md. tog han Hyre som Skibsassistent¹⁶¹ i »Det Kgl. octr. Østersøiske og Guineiske Comp.s« Tjeneste for at gaa med Skibet »Grev Thott«, der førtes af Capit. Andr. Fyhn, til Kysten af Guinea.¹⁶² Ifølge Skiftet afgik han ved Døden ombord paa Skibet 27. November 1783 ud for Kysten af Guinea. Hans Effecter blev straks bortsolgte ved Auktion, som afholdtes paa Skibet; han efterlod sig en omfangsrig Garderobe, hvorimellem adskillige Kjoler, en rød Kjole og Vest med

og født o. 1719. Han blev begr. i Marie Kirke i Haderslev 26. Maj 1790, Hauch-Fausbøll: Slesvigske Kirkebogs Uddrg. 1790—95. 1742 kom han til Danmark, 12. April 1745 Auditor ved Holstenske Inf. Reg., 18. Marts 1750 Premltnt. Han blev Herredsfoged i Frøes og Kalvslunds Herreder 6. December 1756 og senere i Tyrstrup Herred. Kancelliraad 1776. Hans 1ste Hustru var Catharine Garben, med hvem han iflg. Vielsesattest af 27. April 1760 blev gift i Helsingør, Sct. Marie Kirke. Attesten henligger i hans Dossier ved Enkekassens Papirer. R. A. — I sit Ægteskab med Kancelliraad Daue havde Anna Catharina Lindberg Børnene: Lucia Charlotta, Severinus og Justus Lipinius Daue, Hauch-Fausbøll: Slesvigske Kirkebogs Uddrag 1790—95.

¹⁵⁸ Tyske Kancelli, nye Nr. 86. R. A.

¹⁵⁹ Ekstrakt af Ansøgninger om Pension ved Tyske Kancelli. R. A.

¹⁶⁰ Venligst meddelt af Overretssagfører Holger Malling. Frederik Wilhelm Wivet, f. 4. December 1728, d. 23. Februar 1790, Bricka Biogr. Lex.

¹⁶¹ En Stilling nærmest som Supercargo.

¹⁶² Jfr. Papirer, der henligger ved hans Skifte af 12. Maj 1787, L. A. for Sjæll.

Guld paa, en rød Frakke osv. — Ved Begravelsen blev der saluteret med 6 Skud, og Mandskabet fik 10 Potter dansk Brændevin. — I Skiftet er intet anført om Enke eller andre Arvinger; formentlig var han ugift, han ses heller ikke at være viet i Kbhvn. — Beviset for, at nævnte Hans Lindberg er identisk med Hans Ovesen Lindberg, foreligger i hans Signatur paa et af Skiftets Dokumenter, hvilken Signatur nøje svarer til Hans Ovesen Lindbergs Underskrift paa et Brev, som findes blandt Bilagene til Søren Mortensen Hadrups Skifte 1767, L. A. for Fyen, og som handler om Faderens Død. —

II D. V. Erik Johan Lindberg, dbt. 7. April 1752.¹⁶³ Formentlig er han død før 1775, da hverken han eller event. Arvinger efter ham nævnes i Skiftet efter Faderen. —

II D. VI. Sophie Magdalene Lindberg, dbt. 27. Juli 1755.¹⁶⁴ Den 29. December 1801 indgav hun Ansøgning om Forhøjelse af en Pension, som var bevilget hende 1796 paa 20 Rd.¹⁶⁵ Ved Andragendet ligger en Erklæring fra Magistraten i Haderslev, hvor hun var blevet boende efter Moderens Død 1795; Magistraten oplyser, at hun i mange Aar har tjent sit Brød, og at alle hendes Paarørende er uformuende. Pensionen blev herefter forhøjet til 30 Rd. — Senere flyttede hun til København. — Udbetaling af Pensionen ophørte efter 3die Kvartal af 1815, omkring hvilket Tidspunkt hun formodes at være død. Af Forseglingsprot. No. 5 1814—15 No. 1059¹⁶⁶ fremgaar, at hendes Bo blev taget til Behandling 31. December 1815 iflg. Skrivelse fra Kancelliet af 29. December. Heraf ses, at hun 3 Maaneder forinden havde forladt sit Hjem, Øster Kv. 234, Hummergade, uden at have givet nærmere Oplysning om Opholdssted. —

III. Johan Christopher Lindberg, Kancelliraad, Bogholder i Krigskommissariatet, f. o. 1679, d. 1741. Han blev Student 17. Juli 1696;¹⁶⁷ 22. September 1710 udnævntes han til Bogholder,¹⁶⁸ og 11. April 1733 blev han Kancelliraad.¹⁶⁹ Den 15. Oktober 1710 blev han viet til Jomfru Mette

¹⁶³ Fredericia Trin. K. B.

¹⁶⁴ Fredericia Sct. Michaeli K. B.

¹⁶⁵ Ekstrakt af Ansøgn. om Pension i Tyske Kancelli. R. A.

¹⁶⁶ L. A. for Sjæll.

¹⁶⁷ Univ. Matr.; H. H. Schou. R. A.

¹⁶⁸ Hirsch.

¹⁶⁹ Sjæll. Reg. 1733 Fol. 102 og alfab. Reg. over Rangspers. R. A.

Justesen,¹⁷⁰ dbt. 25. Februar 1680,¹⁷¹ hun var som foran omtalt Datter af Justitsraad Niels Justesen og Hustru Sara Christophersdatter. Formodentlig paa Grund af, at Brudens Fader kort forinden var død, fandt Vielsen Sted i Vimmelskafte 26, i Huset hos Brudgommens Fader, dav. Justitsraad, Borgmester Andr. Jacobsen Lindberg, som sammen med Brudgommens Broder og Svoger, den senere Amtmand, Jacob Andreasen Lindberg, var Forlover. Fru Lindberg blev begravet 22. August 1736 fra St. Kongensgade, og Kisten blev indsat i Etatsr. Lindbergs Gravkammer i Helligaandskirken.¹⁷² — Kancelliraad Lindberg døde 8. Maj og blev begr. 13. Maj 1741, ligeledes i Faderens Gravkammer.¹⁷² — Skifteretten sattes i Afdødes Ejend., St. Kongensgade 126, tilstede var Afdødes Datter, Else Elisabeth Lindberg, og hans Broder, Kammerraad Adam Levin Lindberg. Sønnen, Andreas Jacobsen Lindberg, var i Roskilde Skole, han angaves at være i sit 15 Aar, og Datteren angaves at være 29 Aar gl. — Arvingerne maatte fragaa Arv og Gæld; flere Arvinger end nævnte Søn og Datter var der ikke.¹⁷³ —

Kancelliraad Johan Christopher Lindbergs Børn.

III A. Else Elisabeth Lindberg, f. o. 1712.¹⁷⁹ Som det fremgaar af Skiftet efter Farbroderen, Kammerraad Ad. L. Lindberg, arvede hun efter ham den Ejendom i Lyngby, som i sin Tid havde tilhørt hendes Bedstefader, Etatsraad Lindberg, og her boede hun en lang Aarrække, hvad bl. a. fremgaar af Skiftet efter Broderen, Andr. Jacob. Lindberg, som døde 1777. Senere flyttede hun til København. Ved Andragende af 8. September 1785 til Kongen ansøgte hun om Forhøjelse af sin Pension paa 50 Rd.¹⁸⁰ Under 25. November 1779 fik hun Kgl. Konfirmation paa Testamente, hvorved hun indsatte Kommandørinde L ü t z o w's Datter, S o p h i a E l i s a b e t h L ü t z o w, til sin eneste Arving, mod at hun bl. a. skulde besørge hendes Begravelse fra Helligaands Kirke, Testamentsvidner var Konferensraad M u n c h og Etatsraad B r u n n. Hun blev dog begravet fra sit Hjem i Borgergade 177 iflg. Trinitatis K. B. 11. Februar 1787, saa Forholdene

¹⁷⁰ Holmens Vielsesprot.

¹⁷¹ Holmens Daabsprot.

¹⁷² Helligaands Kirkes Begr.prot.

¹⁷³ Hofretsskifter, L. A. for Sjæll.

¹⁷⁹ Jfr. Faderens Skifte, hendes Daab har ikke kunnet findes i opbevarede Kirkebøger.

¹⁸⁰ Generalpostdirektoratets Pensionsansøgninger, Generalitetets Børn. R. A.

synes at have udviklet sig anderledes, end hun havde tænkt sig, da hun oprettede sit Testamente. Hun døde ugift. —

III B. Sara Lindberg, dbt. 29. Maj 1714,¹⁸¹ d. 8. Marts 1721.¹⁸²

III C. Andreas Jacobsen Lindberg, dbt. 25. September 1717,¹⁸³ begr. 11. Januar 1718.¹⁸⁴

III D. Andreas Jacobsen Lindberg, f. o. 1726.¹⁸⁵

Han blev Student 30. Juli 1743.¹⁸⁶ I den foran omtalte Arvesag efter Søren Mortensen Hadrup spillede han en afgørende Rolle som Repræsentant for de Lindbergske Arvingers Interesser mod Søren West Lindbergs Krav paa at være Universalarving. Han fremskaffede bl. a. Etatsraadinde Ernst's vigtige Tingsvidne-Erklæring ang. Slægtsforbindelserne med Kammer skriver Søren Jensen Hellekandes Døtre, og han udfærdigede en Skitse over Familiens arveberettigede Medlemmer, som blev lagt til Grund for Rettens Afgørelse.¹⁸⁷ — Han blev begravet 16. August 1777, og Liget indsattes i Farfaderens Gravkammer No. 62 i Helligaands Kirke. I »Hellig Geistes Kirkes Begravelsesprotokol, forfattede 1748«¹⁸⁸ findes anført følgende: »Afg. Etatsraad og Borgmester Andreas Jacobsens Arvinger. Nye No. 98. Den 12. Marts 1747 indbragt sidste Lig. Denne Begravelse er udi den gamle Begravelses Bog anført under Capellets Matr. No. 62. — Anno 1767 den 12. Marts erlagt Fornyse med 10 Rd. Anno 1777 den 16. August er afgangne studiosus Andreas Jacob Lindberg's Lig herudi nedsat. Betalt efter Begravelsesbrevets Formeldning af 12. Maj 1669 ti Rixdaler, en Specie med Courant«. — Destoværre er den foregaaende Begravelsesprotokol, som kunde have givet værdifulde Oplysninger om Slægten, til Erstatning for de manglende Kirkebøger, ikke opbevaret. — Ved sin Død boede Andr. Jac. Lindberg i Skræddermester Günthers Hus i Badstuestræde, hvortil han var kommen fra Slagelse »for 14 Uger siden«. Det fremgaar endvidere af Skifteantegningen, at Afdødes eneste Arving var hans Søster, Jomfru Else Elisabeth Lind-

¹⁸¹ Frue Kirkes Daabsprot.

¹⁸² Helligaands Kirkes Begr.prot.

¹⁸³ Nicolaj Kirkes Daabsprot.

¹⁸⁴ Helligaands Kirkes Begr.prot.

¹⁸⁵ Jfr. Faderens Skifte; form. er han døbt i Nicolaj Sogn, men Daabsprot. mangler for det paagældende Aar.

¹⁸⁶ Universitetets Matr.

¹⁸⁷ Bilag til S. M. Hadrups Skifte, L. A. for Fyen.

¹⁸⁸ Raadstuearkivet.

berg, boende i Lyngby i Sjælland. Han synes ikke at have efterladt sig noget udover en Del Bøger.¹⁸⁹

- IV. **A d a m L e v i n L i n d b e r g**, Kammerraad, Renteskriver, f. o. 1685 d. 1747. Han blev Student 12. April 1702.¹⁹⁰ Fra 4. April 1709 indtil 1710 var han Proviansskriver ved Arméen i Skaane.¹⁹¹ I 1720 var han Feltbogholder i General-Krigskommissariatets Bogholderikontor. Den 9. September med Bestalling af 17. September 1727 blev han Renteskriver i Rytteridistriktets Kontor. Han blev Kammerassessor 3. Juni 1735 og Kammerraad 21. Februar 1742.¹⁹² Iflg. Skiftet efter ham døde han ugift 6. Marts 1747 og blev begravet fra sit Hjem i Frederiksberggade i det fædrene Gravkammer i Helligaands Kirke 12. Marts 1747. Kort før sin Død — 4. Marts 1747 — fik han Kgl. Konf. paa sit Testamente.¹⁹³ Iflg. dette skulde hans Broderdatter Else Elisabeth Lindberg forlods af Boet have hans Hus i Lyngby med Jord. Efter Skiftet var iøvrigt hans Broderbørn Arvinger, nemlig afg. Amtmand Jacob Lindbergs Datter Sara, gift med Hr. Jens Schou til Kippinge, afg. Raadstueskriver Søren Lindbergs Sønner, Ltnt. Chr. Lindberg og Søren West Lindberg paa Vognserup samt afg. Kancelliraad Johan Christoffer Lindbergs Børn, Andr. Jac. Lindberg og Jomfru Else Elisabeth Lindberg.¹⁹³ I Aarene 1728¹⁹⁴ og 1730 boede han henholdsvis i Stormgade No. 202 og »Ud til Canalen« med en Karl hos sin Stifmoders 2den Ægtefælle, dav. Justitsraad Ernst.

Saaledes som det var Coutume blandt borgerlige Slægter, særlig i det attende Aarhundrede, anvendte flere Medlemmer af den her beskrevne Slægt Lindberg et Vaaben i deres Sigil.

I Pakken med Dokumenter vedr. Kancelliraad Johan Christopher Lindbergs Skifte (L. A. for Sjæll.) findes et Laanedok. af 11. Juni 1712, udst. af Joh. Ch. L. paa 300 Rd. til velbaarne Jomfru **I n g e b o r g R o d s t e e n**.¹⁹⁸ Han har forsynet Dokumentet med et Laksegl med Vaaben, hvor i Skjoldet ses en svømmende

¹⁸⁹ Universitetets Skifteprot. No. 3 Pag. 141. L. A. for Sjæll.

¹⁹⁰ Univ. Matr. og H. H. Schou. R. A.

¹⁹¹ Hirsch.

¹⁹² Alfabet. Register over Rangspersoner. R. A.

¹⁹³ Kancell. Suppl.prot. af 1747 Nr. 617.

¹⁹⁴ Hofretsskifter. L. A. for Sjæll., Københavnske Huse og Indvaanere efter Branden 1728 og Indkvarterings-Mandtal 1730, Raadstuearkivet.

Svane med Ring i Næbbet, og samme Svane, ligeledes med Ring i Næbbet, findes over Hjelmen.¹⁹⁵

I Pakken findes ligeledes en Gældsfragaelses-Erklæring af 9. Maj 1742, udst. af Kammerraad Ad. L. Lindberg paa de to Børns Vegne, hvor han har anvendt samme Vaaben. — Dette Vaaben er ogsaa benyttet af Studiosus Andr. Jac. Lindberg, bl. a. paa en Skrivelse af 23. Juli 1777.¹⁹⁶

Derimod har Raadmand Søren W. Lindberg paa et Tingsvidnedok. af 16. Juni 1766¹⁹⁷ anvendt et Vaaben, hvor i Skjoldet findes et Kors, hvorover en Slange snor sig, og paa Hjelmen mellem 2 Vinger ses en Fugl.

Morten Michelsen Hadrup, Amtsforvalter, Godsejer, f. d. 1682. Han udnævntes 20. Oktober 1664 til Amtsskriver og Ridefoged over Sct. Hans Klosters Amt med aarlig Løn 200 Rd.,¹⁹⁹ men allerede fra 1658 findes hans Underskrift paa Odensegaards Regnskaber.²⁰⁰ I Aaret 1666 købte han Ørridslevgaard, en Hovedgaard i Lunde Herred, Odense Amt.²⁰¹ Den 1. August 1668 afskedigedes han i Naade fra sit Embede.²⁰² I Henhold til Indvisningsdom af 10. April 1672 blev Morten Michelsen til Ørridslevgaard, paa Grundlag af et ubetalt Pantebrev, udst. 25. Juli 1667 til ham af Jomfru Sophia Høegh,²⁰³ Ejer af Dallund Gods. Kgl. Konf. af Skødet skete 31. Januar 1673.²⁰⁴ Det er saaledes ikke helt korrekt, naar det i D. Adels A. 1885, Pag. 39, oplyses, at Sophia Høegh i 1673 solgte Dallund, eller naar Vedel Simonsen i sit Værk, Rugaards Historie 3—13, meddeler, at Morten Michelsen købte Dallund i 1673. — I samme Værk kalder V. S. ham, om end med et Forbehold, Assessor og Borgmester, og han betegnes ogsaa saaledes i tidligere nævnte Tingsvidnedokument

¹⁹⁵ Dokumentet er forsynet med Kautionspaategning af Stifmoderen, Margr. Elisabeth Lindberg f. Weinmann, og Restgælden er indfr. af hendes 2den Mand Generalbygmester Ernst 30. Juni 1724, altsaa 17 Aar før Joh. Chr. L. døde.

¹⁹⁶ Bilag til S. M. Hadrups Skifte 1767. L. A. for Fyen.

¹⁹⁷ Sammesteds.

¹⁹⁸ F. 1634, d. 4. Februar 1719, A. Thiset: Stamtavler over danske Adelslægter VIII Pag. 30.

¹⁹⁹ Best.bog 1664 7 a Nr. 137. R. A.

²⁰⁰ Odense Lehns Regnskab for 1658. R. A.

²⁰¹ Trap III 465.

²⁰² Personalh. T. 7. IV. 113.

²⁰³ Fyenske Landstingsprot. No. V. L. A. for Fyen. Iflg. Adelsaarbogen 1885 blev hun gift med Adam Andreas von Voss, der i Aaret 1685 blev Tolder paa Læsø.

²⁰⁴ Fyenske Reg. 1673 Fol. 374. R. A.

af 5. Maj 1770, underskrevet af Etatsraadinde Ernst, idet hun kalder ham Borgm. i Odense. Her maa dog foreligge en Forveksling, thi Morten Michelsen Hadrup til Ørridslevgaard og Dallund har ikke været Borgm. i Odense, og en Udnævnelse til Assessor har ikke kunnet findes, hvilket iøvrigt er i Overensstemmelse med, at han ikke i officielle Dokumenter nævnes med nogen Titel; her kan bl. a. henvises til efternævnte Resolution af 28. Juli 1685, hvor han blot nævnes som sl. Morten Michelsen. Naar endvidere Vedel Simonsen i samme Værk skriver, at Morten Michelsen i 1684 eller mellem 1684 og 1687 iflg. Sagnet skal have spillet Dallund og to andre Herregaarde bort, maa der sikkert ogsaa her foreligge en Forveksling med en anden Person og andre Begivenheder; thi M. M. døde allerede 1682,²⁰⁵ og Enken maatte efter Udlæg af 1683 afstaa Godset til Mandens Eftermand som Amtsforvalter i Odense, J e n s E r i k s e n V e s t e r g a a r d,²⁰⁶ til hvem M. M. synes at have staaet i venskabeligt Forhold, — saaledes stod hans Hustru 9. Januar 1676 Fadder til Amtsforvalter Jens Eriksens Søn J e n s.²⁰⁷ — Naar der iflg. Resolutionen af 28. Juli 1685, der begynder med de Ord: »Bodild sl. Morten Michelsens og hendes Børns Formynder angaaende hvad deres Creditorer prætenderer — — «, gives Bevilling til, at Enken og Formynderen maa afhænde Godset til den Højstbydende, saafremt de ikke kunne blive enige med Creditorerne om Accord, viser dette, hvor vanskelige de økonomiske Forhold var. — Vedel Simonsen omtaler ogsaa i sit Værk et Dokument af 1754, hvori Morten Michelsens Søn, Søren Mortensen Hadrup, meddeler, at Faderen havde ejet tre Herregaarde²⁰⁸ og ikke havde efterladt sine to Sønner²⁰⁹ mere end St. Købskovgaard i Vevlinge Sogn. — For at være til Assistance for Familien, paatog Enkens Svoger, Borgmester i København, Andreas Jacobsen Lindberg, sig Værgemaal for Børnene. Det fremgaar nemlig af hans Andragende af 27. August 1687,²¹⁰ at han anmoder om, at han »maa være forskaanet for hvad Prætentioner til ham kunde have formedelst det Værgemaal, han for sal. Morten Michelsen til Dallund, hans Børn, har ladet sig indskrive for«.

Som tidligere nævnt blev Morten Michelsen i 1667 viet til Bodil Sørensd. Hellekande, dbt. 12. Januar 1645. I Aaret 1691 afhændede hun Ørridslevgaard,²¹¹ og 28. December 1696 gav hun,

²⁰⁵ Bevilling af 17. Oktober 1682 til Udst. af Proclama i Anl. af hans Død, Fyenske Reg. 1681—89. Fol. 141 R. A.

²⁰⁶ Trap III 503.

²⁰⁷ Bangs Udtog til Sct. Hans K. B. Odense, L. A. fra Fyen.

²⁰⁸ Vedel Simonsen oplyser ikke hvilket Dokument, eller hvor det findes.

²⁰⁹ Formentlig en Trykfejl for 3 jvfr. omstaaende.

²¹⁰ Fyenske Reg. 1687 Fol. 384 Nr. 63. — Andragendet bevilgedes i H. t. Sjæll. aabne Breve 1687 R. A. Pag. 259.

²¹¹ Trap III 465.

som foran anført, sin Svoger Skøde paa St. Købeskovgaard i Vevlinge Sogn.²¹² Men sandsynligvis vedblev hun at bo paa Gaarden; der foreligger nemlig et Laanedokument paa 80 Rd., dat. Købeskovgaard 11. November 1706, udstedt af hende til Etatsraad von Ehrenschild²¹³ med Pant i en Obligation.²¹⁴ — Hvornaar hun er død, kan ikke oplyses, da Kirkebogen for Vevlinge Sogn først begynder 1723; men af et Skøde af 11. Juli 1716,²¹⁵ udst. af Sønerne Søren og Peder Mortensen Hadrup til Broderen Erich paa deres Parter i en Gaard under Ryttergodset, som de tre Brødre havde arvet efter deres sl. Moder, Bodil Sørensd., fremgaar, at hun altsaa var død paa det Tidspunkt, da Skødet blev udstedt.

Morten Michelsen Hadrup havde ovenfor nævnte tre Søner, som overlevede ham. Om Sønerne Peder og Erich kan intet oplyses m. H. t. Data for Fødsel og Død, de er forgæves søgte i Otterup Kirkebog (Ørridslevgaard), der begynder 1663, og for Sønderø Sogns Vedkommende (Dallund) findes Kirkebøgerne først fra 1688. — Af ovenn. Skøde fremgaar, at Erich var Trompeter ved O b e r s t S c h a d e s Regiment. I sin Skrivelse til Søren West Lindberg af 1752²¹⁶ meddeler Søren Mortensen Hadrup, at han har haft to Brødre, som begge er døde uden Arvinger. For Søren Mortensens Vedkommende kan, ligesom for Brødrenes, Fødselsdato ikke opgives. — Efter Begravelsesnotatet i Vevlinge Kirkebog, der lyder saaledes: »28. April 1767 blev Søren Mortensen Hadrup af St. Købeskovgaard begravet, som var over 100 Aar gl.« — skulde han være født, før Forældrene fik Bevillingen af 31. Juli 1667 til Vielse u. Tr. og L., hvad dog næppe er troligt.

Hans Hustru hed Elisabeth Pedersdatter Nissen; hun blev iflg. Vevlinge Kirkebog begravet 7. April 1775.

Ægteskabet var, som foran omtalt, barnløst.

Med Henviſning til foranſtaaende Afhandling om Slægten Lindberg af 1640, ſkal her — blandt flere andre Slægter af ſamme Navn — gives en kortfattet Oversigt over Grenaa-Slægten Lindberg, Militær-Slægten Lindberg og Præſteslægten Lindberg. Diſſe Slægter har ingen paa- viſelig Forbindelse med hverandre eller med Slægten af 1640.

²¹² Fyens Landſtings Panteprot. No. 10 Fol. 382, L. A. for Fyen.

²¹³ Martin Conrad Bierman von E., Overceremonimeſter, f. o. 1662 d. 1715, Bricka Biogr. Lex., han var Ejer af Herregaarden Enggaard, nu Gyldenſteen.

²¹⁴ Fyens Landſtings Panteprot. No. 12, Fol. 21. L. A. for Fyen.

²¹⁵ ſamme Prot. Fol. 550.

²¹⁶ Bilag til S. M. Hadrups Skifte af 1667 L. A. for Fyen.

Grenaa-Slægten Lindberg.

Hans Pedersen Lindberg, Værtshusmand i Grenaa, f. o. 1718.²¹⁷ Han tog Borgerskab i Grenaa 8. Januar 1746.²¹⁸ Han blev begr. 12. Marts 1768,²¹⁹ Alder ikke ang. Hans Hustru, Maren Rasmusd. blev begravet 9. December 1769,²¹⁹ Alder ikke ang. Iflg. Skiftet efter dem af 4. Januar 1770²²⁰ efterlod de følgende 7 Livsarvinger:

I. Peder Hansen Lindberg, Skibscapitain i »Den Kgl. Grønlandske Handel«, f. o. 1746, begr. 10. Oktober 1799, 53 Aar gl.²²¹ I Aaret 1796 førte han Briggen »Det gode Haab« til »Strat Davis« (Davisstrædet);²²² paa dette Togt traf han i Grønland sammen med sin yngre Broder Jørgen Hansen Lindberg, der var paa sit første Togt som Skibsfører. Han var gift med Hedvig Pedersdatter f. o. 1747, begr. 27. December 1815, 68 Aar gl.²²³ Af deres Børn kan nævnes:

I A. Hans Nicolaj Pedersen Lindberg, Skibsfører, f. 18. Maj 1774,²²³ død ved Færøerne 13. Maj 1826.²²⁴ Han tog Styrmandseks. 30. April 1796.²²⁵ Han var 1. Gang gift med Martha Helene Jacobsd. og havde med hende Datteren Petrine, f. o. 1803. Hans 2. Hustru var Anne Margrethe Petersen, med hvem han havde Døtrene Martha Helene Catharine f. o. 1812 og Karen Elisabeth f. o. 1814.²²⁶

I B. Anne Marie Lindberg, f. 20. Juni 1777.²²³

I C. Mariane Lindberg, f. 17. Oktober 1779.²²³ Hun blev 7. Oktober 1801 viet til Felbereder Jens Udsen af Grenaa.²²³

²¹⁷ Borgervæbningsliste af 1762, hvor han nævnes som Værtshusmand, 44 Aar gl. Dok. Pakke fra Aarhus Stiftamt, L. A. for Nørrejylland.

²¹⁸ Grenaa Borgersk.prot.; hans Erhverv omtales ikke her.

²¹⁹ Grenaa K. B.

²²⁰ Grenaa Skifteprot. L. A. for Nørrej.

²²¹ Grenaa K. B.

²²² »Den Kgl. Handel paa Island, Finmarken, Grønland og Færø«, Skibsjournaler 1790—98 Reol 25. R. A.

²²³ Grenaa K. B.

²²⁴ Landsrettens Forsegingsprot. No. 4 Pg. 73 ff. L. A. for Sjælland.

²²⁵ Skipperlaugets Eksamensprot., hvor han angives at være født i Grenaa.

²²⁶ Opl. fra Skiftet. Iflg. Landsrettens Behandlingsprot. 4 Pg. 61 var tilstede ved Boets Behandling, Secretair og Cancellist H. J. Lindberg, der var Afdødes Fætter, og Vaabenmaler Ole Larsen, der begge anmeldte Fordringer i Boet.

- I D. Petrine Lindberg f. 9. August 1782.²²³ Hun var iflg. Grenaa K. B.'s Daabsprotokollat af 9. Januar 1808 gift med Koffardcapt. Henrik Berg.
- II. Anna Maria Hansd. Lindberg, f. o. 1750 iflg. Forældrenes Skifte. Hun blev 3. December 1779 viet til Peder Jensen Broch i Grenaa.²²³
- III. Maren Lindberg, f. 22. Marts 1753.²²³
- IV. Dorthe Cathrine Lindberg, f. 19. Juni 1757.²²³ Af Daabsprot. for Nicolaj Kirke i Kbhvn. 12. August 1789 fremgaar, at hun var gift med Skibscapt. Peder Hansen Riis i Nyhavn. Hun var Fadder til Jørgen Lindbergs Søner, Hans Jørgen og Peder Riis Lindberg.
- V. Anna Margrethe Lindberg, f. 19. April 1761.²²³
- VI. Jørgen Christian Hansen Lindberg, f. 24. August 1764.²²³ Om ham henvises til nedenstaaende Oplysninger.
- VII. Jens Paulin Lindberg, f. 22. Marts 1766.²²³ Om hans Skæbne har ingen Oplysning kunnet indhentes.
Døde før Forældrene er en Datter Marie Dorthe Lindberg, f. 17. December 1751²²³ og en Søn Jens Lindberg, f. 23. Januar 1756.²²³
- VI. Jørgen Christian Hansen Lindberg, Skibscapitain i »Den Kgl. Grønlandske Handel«, f. 24. August 1764, d. 3. Juli 1824.²²⁷ Han tog Styrmandseksamen 20. November 1782,²²⁸ og det oplyses her, at han da var 18 Aar gl. og født i Grenaa.
Sin første Rejse som Skibsfører under grønlandske Handel gjorde han i 1796, da han førte Galeasen »de Jonge Lars« til Jacobshavn. Skibet tilhørte Firmaet Bodenhoff, men var chartret af Grønl. Handel.²²⁹ I en længere Aarrække boede han i København, hvor han ejede Ejendommen St. Strandstræde 96, og her døde han. Hans Hustru, Maren Jacobsd. Lindberg, f. Petersen, var født o. 1757, hun blev begravet 21. Juli 1827, 70 Aar gl.²³⁰

²²⁷ Garnisons K.'s Begr.prot.

²²⁸ Styrmandseksamensprot. R. A. og Skipperlaugets Eksamensprot. L. A. for Sjæll.

²²⁹ »Den kgl. Handel paa Grønland m. m.« Skibsjournaler 1790—98, Reol 25 R. A.

²³⁰ Garn. K.'s Begr.prot.

Af Skiftet efter dem, som iøvrigt viser, at de var ret velhavende, fremgaar, at de efterlod to Livsarvinger, nemlig Sønnen Hans Jørgen Lindberg og Datteren Maren Cathrine Lindberg.²³¹

- VI A. Hans Jørgen Lindberg, Konferensraad, Bogholder og Secretair i Ordenskapitulet. K¹, Dm., f. 12. August 1790,²³² d. 16. April 1863,²³³ exam. juris 1807.²³⁴ Hans Hustru var Maria Dorothea Qvist, f. 13. December 1791,²³⁵ d. 24. Marts 1863;²³³ hun var Datter af Skomagermester Christian Ludvig Qvist,²³⁵ f. 7. Maj 1752,²³⁵ d. 16. Marts 1793²³⁵ i Anthonistræde, 41 Aar gl. og Hustru Sara Ulrica Qvist, f. Krabbe.²³⁵ Iflg. Skifteprot. af 1863 Nr. 33 Fol. 108 og 204 efterlod Konferensraad Lindberg og Hustru 7 fuldmyndige Arvinger; disse var følgende:
- VI A I. Peter Martin Lindberg, Justitsraad, Brolægningsinspektør, Cand. polyt. og Lieutenant, f. 14. November 1815,²³⁶ d. 3. December 1891.²³⁷ Han blev 1. September 1855 viet til Petrea Marie Dorothea Lunde,²³⁸ f. 22. Juli 1831, d. 19. Januar 1876.²³⁹ Hun var Datter af Jernstøber F. Lunde.²⁴⁰
- VI A II. Emilie Sophie Lindberg, f. 3. September 1820,²³⁶ d. 29. Maj 1889.²⁴⁰
- VI A III. Christian Jacob Lindberg, Etatsraad, Borg-

²³¹ Skifteprot. No. 11, 1826—27 L. A. for Sjælland.

²³² Sct. Nic. Kirkes Daabsprot.

²³³ Adresseavisen, Begravelserne fandt Sted fra Garnisons Kirke.

²³⁴ Juridisk Stat. 1881.

²³⁵ Sct. Petri K. B.; Sct. Petri Kirkes Daabsprotokollat af 10. Januar 1792. Iflg. Folketællingsliste af 1. Februar 1801, Sct. Annae Øster Kvarter, var Sara Ulrica Krabbe 2den G. gift med Glarmester Hans Bech, St. Strandstræde 130. Han var Forlover for Stifdatteren, Maria Dorothea Qvist, ved Vielsen til Hans Jørgen Lindberg. Sara Ulrica Krabbe var født o. 1763. — Skomagerm. Christian Ludvig Qvists Forældre var, iflg. Daabsprotokollatet af 7. Maj 1752, Skomagerm. Martin N. M. Qvist, f. o. 1717, d. 27. Februar 1804, 87 Aar gl., Petri Begr.prot., og Anna Maria, f. Engelbrecht, f. o. 1724, d. 22. April 1807, 83 Aar gl., Petri Begr.prot. — En Broder til Christian Ludvig Qvist var Johan Martin Qvist, dbt. 15. September 1755, ligeledes i Petri Kirke, han døde iflg. sit Skifte 27. April 1818 som Murermester og Major; hans Hustru var Catharina Margrethe Otto, død 26. Februar 1823. Deres Ægteskab var barnløst, og blandt Arvingerne var Kancellisecretair H. J. Lindberg paa sin Hustrus Vegne, hun var altsaa Arveladerens Broderdatter. — Hof og Stadsrettens Eksecutor og Komm. Skifter 13/141 L. A. for Sjælland.

²³⁶ Garnisons Daabsprot.

²³⁷ Personalh. T., 3. I. Till.

²³⁸ Iflg. Frue K.'s Vielsesprot. fandt Vielsen Sted i Frederiksberg Kirke.

²³⁹ Skifteprot. 1876 No. 39 Fol. 546.

²⁴⁰ Meddelt af fhv. Sparekassebest. H. J. Lindberg.

mester og Byfoged i Assens samt Herredsfoged i Baag Herred, R. af D., f. 16. December 1822,²³⁶ d. i Kbhvn. 20. September 1894.²⁴¹ Han blev cand. jur. 1847, Byfogedfuldm. i Maribo 1849, Auditor i Kiel 1850, samtidig fungerede han kortere Tid som Politifm. i Kbhvn. 1852 Auditor ved 5te Brig. og 1856 Overauditor. I 1858 kom han til Assens i forann. Embeder; han tog sin Afsked i 1890, udnævntes til Etatsraad og flyttede til Kbhvn.²⁴² Den 3. Juli 1851 blev han i Lyngby Kirke iflg. Kongebrev viet til Caroline Amalie Henriette Schultz, f. i Odense 17. Juli 1825,²⁴³ Datter af Oberstlieutenant Johan Philip Schultz, f. o. 1780, R. af D. 1. Januar 1814, Ritm. 26. Marts 1816, Prem.major 14. April 1830, Oberstl. 10. Juni 1841, Afsked 1. Juli 1842. Han døde 3. September 1843.²⁴⁴ Etatsraadinde Lindberg døde 22. December 1899 iflg. Indskriften paa Gravstenen.

I Assens ejede og beboede Justitsraaden, som han i Almindelighed kaldtes, den saakaldte »Provstigaard«. Med sin smukke gamle Hovedbygning og den store velholdte Gaardsplads, der var omgivet af lave, hvidkalkede Længer, hvori der fandtes Kontorer, Stalde og Magasiner, mindede den nærmest om en lille Herregaard. Midt i Gaarden, omgivet af en klip-pet Tjørnehæk, stod et mægtigt Kastanietræ, og fra den festlige Havestue, der vendte mod Syd, saa Sommersolen kunde skinne over de blanke Mahognimøbler og de gammeldags Malerier, var der Udsigt over den store Have, der skraanede ned mod Mølleaaen og Strandmølledammen; paa den anden Side af Aaen laa Engen og i Baggrunden det lille Skovanlæg. Den gamle Gaard og Haven hører nu Fortiden til.

Lindberg var en myndig Mand, en statelig Repræsentant for Embedsstanden af den gamle Skole, og han var en loyal

²⁴¹ Personalh. T., 3. IV. Till.

²⁴² Juridisk Stat m. m. 243, Sct. Hans K. B. Odense.

²⁴⁴ Odense Skifteprot. — Han var 1ste G. gift med Caroline Walter iflg. Bev. af 24. December 1806 og 2den G. med Henriette Bloch iflg. Bev. af 24. August 1819. — En Sønnedatter af ham, Franciszka Johanne Laurentze Emilie, f. 1844, Datter af Premierlieutenant i Odense Adolph Philip L. G. von Schultz, f. o. 1814 d. 18. Juli 1845 blev gift med Generaldirektør for Skattevæsenet, senere Nationalbankdirektør Carl Vilhelm Lange 1836—1888, Opl. ved L. A. for Fyen og Biogr. Lex. Bricka.

²⁴⁵ Om hans Ophold i Kiel findes nogle faa Notater i »Hans Bröchner og Chr. K. F. Molbech, en Brevveksling«, udg. af Harald Høffding Pg. 140 ff. Venskabet med Molbech fortsattes gennem Aarene, og Molbech besøgte Lindberg i Assens; efter Sagnet, som det fortælles i Assens, skal »Ambrosius« være skrevet i »Provstigaardens« Have. Politikeren Klaus Berntsen havde i sine unge Dage et Sammenstød med Lindberg, som han har omtalt i sine Memoirer.

og rettænkende Embedsmand. Med sin Hustru ligger han begravet paa Assistens Kirkegaard i København. De efterlod ikke Livsarvinger.²⁴⁵

VI A IV. Marie Hansine Lindberg, f. 5. Januar 1826,²⁴⁶ d. 7. April 1894,²⁴⁷ ugift.

VI A V. Cathinca Ulrica Lindberg, f. 27. April 1828,²⁴⁸ d. 16. December 1910.²⁴⁸ Hun var gift med den senere Nationalbankdirektør, Etatsraad Franz Christopher Smidt, f. 25. Oktober 1832, d. 26. Januar 1896.²⁴⁹

VI A VI. Ida Eleonora Lindberg, f. 5. August 1830,²⁴⁶ d. 25. Marts 1879,²⁴⁹ ugift.

VI A VII. Adolph Wilhelm Lindberg, f. 15. April 1833,²⁴⁶ d. 24. Maj 1908.²⁵⁰ Konferensraad, Bogholder og Kasserer i Ordenskapitulet, K¹, Dm. Gb. E. T. p. p. — Han blev exam. juris. 1853.²⁵¹ Sammen med Stillingen i Ordenskapitulet indtog han i 20 Aar en betroet Stilling hos Højesteretsadvokat Liebe, og i 10 Aar indtil 1882 var han Intendant hos Arveprinsesse Caroline. Den 24. Juli 1863 blev han viet til Olivia Caroline Cathrine Wulff, f. 10. Juni 1841,²⁵² d. 24. Maj 1922.²⁵² Hun var Datter af Grosserer, Oberst J. A. Wulff, f. 4. April 1806,²⁵² d. 13. August 1884²⁵² og Hustru Maria Agnethe Holm, f. 28. Juni 1809,²⁵² d. 13. Maj 1885.²⁵²

Før Forældrene var følgende Børn afg. ved Døden:

Jørgen Ludvig Lindberg, f. 19. Juli 1817,²⁴⁶ d. 5. August 1835.²⁵³

Sara Ulrica Lindberg, f. 2. August 1819, død som Spædbarn.²⁵⁴

²⁴⁶ Garn. Kirkes Daabsprot.

²⁴⁷ Personalh. T., 3. IV. Till.

²⁴⁸ Personalh. T., 6. II. Till.

²⁴⁹ Bricha Biogr. Lex. XVI 109 og Ill. Tid. 1896. Etatsraad Smidt var Søn af Justitsraad Smidt, Bogh. og Kasserer i Ordenskapitulet f. o. 1796 d. 29. Januar 1841, Richters Dødsf.

²⁴⁹ Skifteprot. 1879 Nr. 41 Pg. 254, L. A. for Sjæll.

²⁵⁰ Nekrolog i Ill. Tidende af 7. Juni 1908, til hvilken iøvrigt henvises. Det bemærkes, at hans Fødselsdato her urigtigt er ang. til 15. Maj.

²⁵¹ Juridisk Stat.

²⁵² Meddelt af H. J. Lindberg.

²⁵³ Iflg. Adresseavisen og Richters Dødsf.

²⁵⁴ Medd. af H. J. Lindberg. Hun findes ikke i Garn. K.'s Daabsprot.; men i Kirkens Begr.prot. er under 5. August 1819 noteret: »Copiist Lindbergs dødfødte Pigebarn fra St. Strandstræde 96«. Daaben maa antages at have fundet Sted i Hjemmet uden at være anmeldt til Kirkebogen, og Protokollatet i Begravelsesprot. er saaledes urigtigt. Angivelsen i Familieoptegnelserne af Navnet, hvorefter hun som Ægteparrets ældste Datter er opkaldt efter sin Mormoder, maa formentlig kunne tages som Bevis paa, at hun er døbt.

VI B. Maren Catharine Lindberg, f. 17. August 1798,²⁵⁵ d. 11. April 1868.²⁵⁶ Hun blev 13. September 1815 viet til Kgl. Vaabenmaler Dannebrogsmænd Ole Larsen,²⁵⁷ ansat i Ordenskapitulet. Han var født i Norge, i Gudbrandsdalen 1. Oktober 1786²⁵² og han døde i Kbhvn. 26. Januar 1852.²⁵⁸

I Skibscapitain Jørgen Chr. Hansen Lindbergs Ægteskab har yderligere været følgende før Forældrene afdøde Børn:

Jacob Lindberg, f. 30. Juni 1792,²⁵⁵ d. 6. Januar 1795.²⁵⁸

Christian Jacob Lindberg, f. 15. Januar 1795,²⁵⁵ d. 22. Oktober 1813,²⁵⁹ han var Kontorbetjent.

Peter Riis Lindberg, f. 7. December 1796,²⁵⁵ d. 15. November 1798.²⁵⁸

Skibscapitain Jørgen Chr. Hansen Lindberg anvendte et Signet, i hvilket ses et gammeldags Sejlskib, der stævner over Havet mod Midnatssolen. Hans Søn, Konferensraad Hans Jørgen Lindberg, og hans Efterkommere benyttede derimod et Signet med et Vaaben, hvoraf findes et Aftryk i Rigsarkivets Seglsamling. — I Skjoldet, vendt mod dets højre Side, ses en Lindorm, hvis Hals er gennemstukket af en Pil. Over Hjelmen ses den samme Lindorm, en face; den af Pilen gennemstukne Hals med Hovedet med opspilet Gab rejser sig mellem de udbredte Øglevinger.²⁶⁰

Militær-Slægten Lindberg.

Hagen Ohlsen, Landkræmmer i Omolin i Sverige, var gift med Anna Maria, Datter af »Korporal ved Invaliderne« Hinrichsen.²⁶¹

Deres Søn var Daniel Lindberg, Korporal, f. i Bohus-

²⁵⁵ Sct. Nicolaj K.'s Daabsprot.

²⁵⁶ Garn. K.'s Begr.prot.

²⁵⁷ Garn. K.'s Vielsesprot.

²⁵⁸ Nic. Kirkes Begr.prot.

²⁵⁹ Garn. K.'s Begr.prot. (uden Nørreport).

²⁶⁰ Oplysningen om, at de to Signeter stammer fra Skibscapitain Lindberg og Konferensraad H. J. Lindberg, skyldes sidstnævntes Sønneson, Sparekassebestyrer H. J. Lindberg, i hvis Besiddelse Signeterne findes.

²⁶¹ 12. Bat. Fyenske Regiments Grenadércomp. (1763—1836 Nr. 25/104 Nr. 25/201) Hærens Arkiv.

lehn i Sverige o. 1750. Den 28. Juni 1772 blev han hvervet i Norge, 22 Aar gl., og i 1793 er noteret i Stamrullen, at han 20 $\frac{1}{4}$ Aar har været ved Regimentet. Han angives at være Lutheraner. Iflg. Folketællingsliste af 1. Juli 1787 boede han i Fredericia, og han nævnes her som Musketer, 41 Aar gl., — efter foranst. skulde hans Alder kun være 37 Aar —; hans Hustru var *Anna Baur*, 40 Aar gl., altsaa født o. 1747; endvidere opgives følgende Børn: *Johan Danielsen Lindberg*, 10 Aar, *Hagen D. Lindberg*, 5 Aar og *Grethe Lindberg*, 7 Aar gl. — Den 1. Maj 1793 avancerede han fra Vicekorporal til Korporal, og 1. April 1803 blev han afskediget paa Grund af Svaghed med en aarlig Pension af 16 Rd.²⁶² Han opnaede dog en Alder af ca. 90 Aar og døde i Rendsborg 6. December 1840.²⁶³ I hans Ægteskab var tre Børn:

I. *Johan Heinrich Lindberg*, Capitain, Konsumtionskasserer, f. 1778, d. 1855. Oberstl. Hirsch's Notater om ham begynder først ved hans Udnævnelse til Secondlnt. ved Østjydske Landeværnsregiment 28. Februar 1806. Selv synes han ikke at have kendt sin Fødselsdag; — i Skrivelse til Dir. for »Den alm. Enkekasse«, dat. Bredkjær pr. Aalborg 18. Oktober 1808, skriver han nemlig, at han paa Gr. af manglende Optegnelser i Kirkebogen for Sct. Michaeli Kirke i Slesvig ikke ser sig i Stand til at indsende Døbeseddel eller opgive sine Forældres eller Fadderes Navne; men han erklærer paa Tro og Love at være af den Opfattelse, at han er født 23. December 1777 i Slesvig By. — Iflg. Regimentets Stamrulle er han dog født 5. Februar 1778. Her opgives endvidere, at han 14 Aar gl. (skal være 13 Aar) er hvervet i Fredericia 6. Januar 1791 som Piberdreng »sich selbst engagiert«;²⁶⁴ han havde kapituleret for 10 Aar, og han blev ansat ved samme Kompagni, hvor Faderen tjente som Vicekorporal. — Den 21. April 1795 avancerede han til Korporal,²⁶⁴ 12. November 1803 blev han Sergent,²⁶⁴ og 7. Marts 1806 er noteret, at han efter 15 Aars Tjeneste blev Adjutant ved 2 jydske Reg.²⁶⁴ Han blev Premierlnt. à la suite i Jydske Jægerkorps 6. November 1807, og 1. Juni 1808 Adjutant for hele Korpset.²⁶⁵ Ved Korpsets Opløsning fik han 24. Marts 1814 Afsked i Naade og paa Vartpenge og udnævntes til car. Capitain.²⁶⁵ Iflg.

²⁶² samme Henviisning.

²⁶³ Generalrulle over Krigshospitalskassens Pensionister 1836—51 Nr. 1340. R. A. (Assist. venligst ydet af Førstebetjent i Rigsark. Østergaard).

²⁶⁴ 12 Bat. Stamrulle, 6 og 12 Bat. IV 1785—1839. No. 27. Pg. 61. Hærens Arkiv.

²⁶⁵ Hirsch.

Kbhvns. Vejviser boede han 1816—17 Ny Kongensg. 223. Han udn. 21. November 1818 til Told- og Konsumtionskasserer i Skelskør²⁶⁶ og 13. September 1826 til Konsumtionskasserer i Slagelse.²⁶⁶ Han tog Afsked i 1850²⁶⁷ og døde i Slagelse 30. Oktober 1855, 77 Aar gl.²⁶⁸ Den 28. Marts 1808 fik han Bevilling til at ægte Christine Neiling,²⁶⁹ født i Tønder 24. Maj 1782, Datter af Kirurgen Peter Neiling, død 8. Sept. 1815 og Anna Catharina Weidemann.²⁶⁹ Vielsen fandt Sted i Horsens 19. December 1808,²⁶⁹ og i denne By døde hun 9. September 1815.²⁷⁰ Ved Skrivelse af 14. September 1825 til Dir. for »Den alm. Enkekasse« meddelte han, at han agtede at indgaa nyt Ægteskab med Anna Mathea f. Dajon, Enke efter Pastor Johan Rabe.²⁷¹ Vielsen fandt Sted i Sct. Michaeli Kirke i Slagelse 21. Oktober 1825. Anna Mathea Dajon er døbt 2. Marts 1786,²⁷² Datter af Forvalter paa Antvorskov Niels Holst Dajon, f. o. 1754, begr. 7. Oktober 1791, 37 Aar gl. og Hustru Anna Catharina, f. Ludvigsen.²⁷³ I sit før-

²⁶⁶ General Told. Komm. Koll.'s Bestall.prot. 1816—32 Pg. 86, 488 Res. P. 1818. Pag. 232 og 1826 Nr. 148a R. A.

²⁶⁷ Statskal.

²⁶⁸ Slagelse Sct. Peders K. B.

²⁶⁹ Reg. Nr. 258/1808 Hærens Arkiv.

²⁶⁹ Hirsch samt Attester ved Sagens Akter i Enkekassens Papirer 1808.

R. A.

²⁷⁰ Horsens K. B.

²⁷¹ Iflg. Daabsattest, bekræftet 30. August 1811, henliggende ved Enkekassens Papirer ang, nævnte Sag. 1811 R. A. er Johan Rabe Søn af Ditlev Rabe og Ane Sophie Lersøe, Svendborg, og døbt i Frue K. Svendb. 6. April 1777. Henvises iøvrigt til Wibergs Præstehist.

²⁷² ²⁷³ Slagelse Sct. Peder K. B. og en Afhandling i Personalh. T. 6 VI 51 f. — Iflg. denne Afhandling om Familien Dajon skal Anna Mathea D. være identisk med den Mathea Dorothea D., Enke efter Postmester (!) Lindberg, som døde 29. Marts 1864, 74 Aar gl. iflg. Holmens K.'s Begr.prot. (Titlen Postmester findes i Begr.prot.). Selvom Alderen ikke passer, Anna M. D. vilde have været 78 Aar, bestyrkes dog denne Antagelse ved, at en Capt. J. Rabe faar Effecterne i Boet udleveret som Vederlag for Begravelsesomk. m. m. iflg. Skifteudskrift, som henligger ved Capt. Lindbergs Papirer i Enkekassen, og det til Trods for, at Capt. Lindbergs Hustrus Navn i Enkekassens Inscriptionsprot. 8351/13611, 30. September 1825 rigtigt er gengivet med Anna Mathea, og her er saavel Capitainens som hendes Alder rigtigt angivet med henholdsvis 48 og 39 Aar; hun noteres her som død 29. Marts 1864. Men i absolut Modstrid med den i Afhandlingen fremsatte Formodning synes det dog at være, at Capt. Joh. Heinr. Lindberg i Folketællingslisten for Slagelse af 18. Februar 1834 kaldes Enkemand, der har Husholderske, ligesom han ved sin Død i 1855 iflg. Sct. Peders K. B. kaldes Enkemand. Da Papirerne vedr. Skiftet efter Capt. Lindberg, iflg. Medd. fra Slagelse Dommerkantor, ikke er opbevarede dèr, og da der i Skifteprot. alene er noteret, at Boet er overtaget af de fuldmyndige Arvinger (her nævnes heller intet om en

ste Ægteskab havde Capt. Lindberg Sønerne Frederik Henrik og Christian Anthon, medens det andet Ægteskab var barnløst.

I A. Frederik Henrik Lindberg, Overlæge ved 3. Drag. Reg. R. af D. f. i Thorsted ved Horsens 28. Oktober 1807,²⁷⁴ død i Aarhus 15. November 1868.²⁷⁴ Student 1826, kirurgisk Eksamen 1832,²⁷⁴ Bat.-Kirurg 24. December 1839,²⁷⁴ Overlæge 1. Juli 1842,²⁷⁴ Rang med Capt. 1. Juli 1848,²⁷⁴ Afsked 19. December 1864.²⁷⁴ Han blev 11. Juli 1842 viet til Nielsine Kirstine Ingeborg Gine Secher, Datter af Konsul Købmand Rasmus Secher og Hustru Anneke Elisabeth Monradt.²⁷⁴ Hun døde 17. Juli 1843 efter at have bragt to dødfødte Pigebørn til Verden.²⁷⁴ Han giftede sig 2den G. 1848 med Rebekka Marie Køster,²⁷⁴ død i Fredensborg 21. August 1884.²⁷⁵

Ved sin Død efterlod Overlæge Lindberg foruden Enken efternævnte Søn:

I A I. Jacob Johan Elisius Lindberg, f. 16. August 1848²⁷⁶ i Aarhus. Omkring Midten af 70erne udvandrede han til Amerika; han døde i San Francisco og efterlod en amerikansk født Hustru, — om hans Skæbne er iøvrigt intet bekendt.²⁷⁷

I B. Christian Anthon Lindberg, Boghandler, cand. theol., f. i Aarhus 1. November 1809.²⁷⁸ cand. theol. 10. Maj 1837.²⁷⁹ I Aaret 1842 etablerede han sig i Slagelse som Boghandler,²⁸⁰ og senere blev han Klasselotterikollektør. Den 30. Oktober 1849 ægtede han Bertha Sophie Richter,²⁸¹ f. 7. September 1823,²⁸² d. 4. Januar 1880.²⁸¹ Hun var Datter af Etatsraad, Kgl. Godsinspektør Einar Richter, f. o.

Enke), har Sagen ikke for Tiden kunnet opklares. For en Ordens Skyld bemærkes, at Anna Mathea Lindbergs Død ikke har kunnet findes i Slagelse Kirkebøger i Tidsrummet fra Vielsen med Lindberg indtil 1855.

²⁷⁴ Carøe: »Den danske Lægestand 1786—1838« og Dødsann. i Aarhus Stiftst.

²⁷⁵ Dødsann. i Berl. Tid. ved Søsteren Frk. Helene Køster. De var Døtre af Apotheker i Aarh. Jacob Jonas Køster, f. i Bergen 12. Januar 1771, d. i Aarh. 9. September 1846 og Hustru Elisabeth Selmer, f. i Aarh. 8. Oktober 1772, d. i Aarh. 3. Oktober 1846, De danske Apothekers Hist. II ved Dam og Schæffer.

²⁷⁶ Aarhus Domsogns Kontraministerialbog.

²⁷⁷ Medd. af Dr. C. A. Køster, Aarhus.

²⁷⁸ Notat i Sct. Peders K. B. Slagelse i Anl. af Vielsen, som fandt Sted paa dav. Justitsraad Richters Gaard »Liselund« ved Slagelse.

²⁷⁹ Theol. Stat.

²⁸⁰ P. Arnskov: »Bogen om Slagelse«.

1786 d. 30. September 1854²⁸¹ og Hustru Helene Frederikke Birch, f. o. 1784, d. 9. Oktober 1845 paa Lise-lund.²⁸¹ Lindbergs Ægteskab var barnløst. Af Boets Midler oprettedes et Legat paa ca. 35000 Kr., som bærer hans og Hustruens Navne.²⁸⁰ Han døde i Slagelse 14. Juli 1882.²⁸¹

II. Margrethe Maria Lindberg, f. i Aarhus 20. Januar 1780,²⁸³ viet i Frue Kirke i Aarhus 8. Maj 1811 til Ungkarl Niels Brock Bredahl,²⁸⁴ f. 9. August 1790,²⁸⁵ d. 25. Maj 1833,²⁸⁵ Søn af Vejermester, Raadmand Dines Bredahl og Hustru Johanne Hansine Budtz, Randers.²⁸⁵

III. Hagen Wilhelm Lindberg, Secondlieutenant, Rets-tjener og Dannebrogsmænd. f. 3. Februar 1782 i Aarhus.²⁸⁶ 12 Aar og 7 Mdr. gl. blev han hvervet i Fredericia 21. April 1795 »sich selbst engagiert«, og han blev ligesom Broderen ansat som Piberdreng ved Faderens Kompagni med Kapitu-lation paa 10 Aar. Han blev Fourér 30. Juni 1800,²⁸⁷ og i 1805 nævnes han som Kommandérsergent i Anl. af sin Vielse i Fredericia. Den 24. April 1809 udnævntes han til Sek. Ltnt. i det sjællandske Skarpskyttekorps 2. Bat., og 17. Maj 1810 blev han forsat til Jydske Skarpskyttekorps 2. Bat.²⁸⁷ Han fik Afsked i Naade 21. April 1814, hvilket Afskedspatent, paa Gr. af Myndighedsmisbrug, ved Stabskrigsretsdøm og Kgl. Res. af 6. Marts 1815 blev kasseret.²⁸⁸ Den 19. April 1805 blev han i Trinitatis Kirke i Fredericia viet til Johanne Marie Pedersdatter, f. 6. Januar 1779, Datter af Peder Sørensen og Margrethe Johansd.²⁸⁹ Af en Erklæring, underskrevet af ham og hans Hustru, dat. Flensborg 8. November 1854, fremgaar det, at Ægteparret gi-ver Afkald paa Pension.²⁹⁰ I Flensborg beklædte han en Stil-

²⁸¹ Sct. Peders K. B. Slagelse.

²⁸² Faarevejle og Dragsholm K. B.

²⁸³ 12. Bat. Fyenske Reg.s Grenadércomp. 1763—1836 No. 25/201. Hærens Arkiv.

²⁸⁴ Aarhus Frue Sogns K. B.

²⁸⁵ Venligst meddelt af Arkivar i Rigsark. Nygård.

²⁸⁶ Daabsatt. ved »Den Alm. Enkekasses« Papirer No. 9415. R. A.

²⁸⁷ 12. Bat. Fyenske Reg.s Grenadérkorps 1791—1833 No. 25/201 Pag. 109 og 176. Hærens Arkiv.

²⁸⁸ Ang. denne Sag henvises til 19. Bat.s Justitsprot. 1808—16, Hærens Arkiv, hvoraf bl. a. ses, at han iflg. Kgl. Naade forskaanedes for at frakendes sin Ære.

²⁸⁹ Brudens Daabsattest (Genpart) henligger ved hans Skrivelse af 18. Marts 1811 til »Den Alm. Enkekasse«, dat. Kartonnement Gjessing pr. Randers. R. A.

²⁹⁰ Enkekassens Papirer No. 9415. R. A.

ling som Retstjener;²⁹¹ den 1. Januar 1856 fik han Dannebrogsmændenes Hæderstegn.²⁹² Han afgik ved Døden 17. Januar 1859, 77 Aar gl.,²⁹³ og Hustruen døde 29. Maj 1857, 79 Aar gl.²⁹³ Ægteskabet var barnløst, iflg. Dødsattesten havde de en Plejedatter, Marie Magdalene Misfeldt, som i 1859 var 42 Aar gl. og ugift.

Capitain og Konsumtionskasserer Johan Heinrich Lindberg benyttede et Signet, hvor i Skjoldet ses et Bjerg, paa hvis Side vokser tre Træer med brede Kroner.²⁹⁴

Derimod anvendte Broderen, Lieutenant Hagen Wilhelm Lindberg, et Segl, hvor i Skjoldet ses et enkelt Træ, under hvis Krone paa hver Side af Stammen er anbragt Bogstaverne H og L.²⁹⁴

Capitain af Infanteriet, Georg Friederich Theodor Marius Lindberg, R. af D., Off. af den gr. Fr. O., f. 10. Januar 1844 i Rendsborg,²⁹⁵ var Søn af Kommerceraad og Købmand i Rendsborg, Georg Ferdinand Nicolaus Lindberg,²⁹⁶ f. o. 1806, og Hustru Dorothea Ida Friederica, f. Rosacker, f. o. 1807.²⁹⁷ Han blev Secondltnt. 1. November 1861 i Infanteriets Krigsreserve, og 20 Aar gl. blev han Ridder 25. Juli 1864, Premierltnt. 21. September 1867, Capitain 19. Oktober 1880, og 8. November 1893 fik han Afsked. Han døde i København 29. Januar 1899. Indtil nu er det ikke lykkedes at fremskaffe Bevisligheder for Forbindelse mellem hans Slægt og foran omtalte Slægt.²⁹⁸

²⁹¹ Iflg. Folketællingsliste for Flensborg 1. Februar 1835, R. A.

²⁹² Statskal.

²⁹³ Ifølge Attester af 7. September 1934, med Udskrifter af »Dødsregister for Sct. Marie Menighed i Flensborg«, venligst fremskaffede gennem Pastor Noack, Flensborg.

²⁹⁴ Jfr. Skrivelser, som henligger ved »Den alm. Enkekasses« Sager 8351/13611 og 9415. R. A.

²⁹⁵ Richter: Den danske Landmilitæretat.

²⁹⁶ Reserveofficers Aspirant Uddannelses Skolen paa Landkadetak., Stambog I, Hærens Arkiv.

²⁹⁷ Folketællingslister for Rendsborg 1845, R. A., af disse fremgaar endvidere, at han havde følgende Søkende: Friedrich Georg Leonhard Lindberg, f. o. 1835 og Eleonora Marie Andrea Lindberg, f. o. 1836.

²⁹⁸ Opmærksomheden kan henledes paa, at i Rendsborg, hvor den før omtalte gl. Korporal Daniel Lindberg døde 6. December 1840, levede paa den Tid iflg. Folketællingslister for 1835 og 1845 foruden Commerceraadens

Præste-Slægten Lindberg.

Da denne Slægt er behandlet i en Afhandling af Martin Kristensen: »Niels Lindbergs Liv og Gerning« i Serien »Folkets Førere«, Kbhvn. 1922, udg. af Fred. Nørgaard og Uhrskov, Pg. 5—11, meddeles her kun, med denne Afh. som Kilde — som Supplement til Oplysningerne vedrørende foran omtalte Lindberg-Slægter —, et Uddrag af de i Afhandlingen givne Oplysninger om Slægtens mest kendte Medlemmer.

Slægten stammer fra Clemend Nielsen fra Lindbjerg i Ølgod Sogn. Blandt dens mest fremtrædende Mænd var Præsten Niels Lindberg, dbt. i Sct. Catharinae Kirke i Ribe 4. November 1758,³⁰¹ d. 1. August 1830.³⁰¹ Hans Søn var den lærde Bibeloversætter, Grundtvigs Ven, Jacob Christian Lindberg, f. 14. Januar 1797,³⁰² d. 10. December 1857, hvis Søn var Valgmenighedspræsten Niels Lindberg,³⁰² f. 15. Februar 1829, d. 24. Januar 1886, og dennes Søn var den kendte Nationaløkonom, Direktør i Nationalbanken, Jakob Kristian Lindberg, f. 10. Juni 1873,²⁹⁹ d. 4. December 1932.³⁰⁰

Familie to andre Købmandsfamilier Lindberg, nemlig Andreas Christopher Lindberg, f. o. 1790, gift med Dorothea Witt van Berg, f. o. 1796, med Børnene: Anna Maria Carolina Lindberg, f. o. 1819, Andreas Christian Lindberg, f. o. 1829, Georg Sophus Detlef Lindberg, f. o. 1830, Johan Friederich Albert Lindberg, f. o. 1831 og Hans Wilhelm Emil Lindberg, f. o. 1833; samt Johan Peter Otto Lindberg, f. o. 1792, gift med Dorothea Christiane, f. Sebelin, f. o. 1802, med Børnene: Eleonora Johanne Dorothea Lindberg, f. o. 1827, Johan Georg Theodor Lindberg, f. o. 1828, Dorothea Christine Georgine Lindberg, f. o. 1830, Andreas Ferdinand Friederich Lindberg, f. o. 1832, Alvine Caroline Henriette Lindberg, f. o. 1834 og Heinrich Christopher Ludwig Lindberg, f. o. 1835. Hos Familien boede Mandens Moder, Eleonora Lindberg, f. o. 1763. — Endvidere bemærkes, at ved Fyenske Reg. 12. Bats Musketercomp. (Stambog 1763/1806 No. 327, Hærens Arkiv), der garnisonerede i Slesvig Holsten, tjente en Grenadér, Jacob Lindberg, der ligesom Stamfaderen til førromtalte Slægt, Daniel Lindberg, var født i Bohuslehn; han var hvervet i Sverige, enrolleret i Slesvig 23. Oktober 1775, 23¼ Aar gl., altsaa født o. 1752. Han blev dimitteret 30. Januar 1791.

²⁹⁹ Den blaa Bog.

³⁰⁰ Avisaarbogen 1932.

³⁰¹ Wibergs Præstehist.

³⁰² Bricka Biogr. Lex. X 302 og 307.

DANSKE OG NORSKE STUDERENDE I OXFORD.

Af *Henny Glarbo*.

Den Forbindelse mellem England og Danmark, der udviklede sig, efter at en dansk Kongedatter var blevet Dronning af England ved Jacob I's og Anna's Tronbestigelse 1603, fik ikke blot politisk, men ogsaa kulturel Betydning og bidrog til, at mange unge Danske besøgte England paa deres Udenlandsrejser. I de første 60—70 Aar var det mest unge Adelsmænd med deres borgerlige Hovmestre, der gjorde kortere Ophold i Landet paa Vejen fra Holland til Frankrig, besøgte de kongelige Slotte fra Greenwich til Windsor og beundrede Hoflivet, der var langt mere forfinet end det danske. Knud Skeel fortæller, at han nogle Gange havde den Ære at opvarte Carl I ved Taflet, og Peder Juel, der kom til England i Prinsen af Oraniens Følge (1641), deltog i alle Bryllupsfestlighederne, da Prinsen ægtede Kongens Datter; ligesom en Skare af Adelsmænd fulgte Christian IV paa hans to Englandsrejser, 1606 og 1614.

Mange Danske, baade adelige og borgerlige, kom i Følge med de talrige Gesandtskaber og lærte derved ikke blot Hoffet, men ogsaa Landets Sæder, Love og Styrelse at kende. Kun om ganske enkelte vides det, at de ogsaa tilegnede sig Sproget. Engelsk spillede paa den Tid ingen Rolle i det internationale Samkvem, og de Danske, der kom til England, klarede sig næsten udelukkende med Latin. I sidste Halvdel af 17. Aarhundrede kom mange unge Danske til England for at drive videnskabelige Studier, og for disse blev Oxford Rejsens Maal, skønt ogsaa nogle besøgte Cambridge.

Universitetet i Oxford bestaar nu som dengang af Colleges, hvor Studenterne boer og hører Forelæsninger, men det virkelige Midtpunkt for videnskabelige Studier har gennem Aarhundreder været det store Bibliotek, Bodleian Library, der blev grundlagt af Thomas Bodley i 1602 og siden stadig voksede ved værdifulde Gaver af Bøger og Manuskripter, saa at det blev et Centrum for engelsk Aandsliv. Mens kun en enkelt dansk Student, Lægen Jens Jacobæus, ses at have taget sin Doktorgrad i Oxford, har over 200 søgt og faaet Adgang til at studere i Bodleian Library.

Den første Adgangsbog fra 1602—20, der kun findes i Afskrift (Ms. Anthony a Wood E 5), indeholder blot enkelte danske Navne, men fra 1623 træffer vi et stadigt stigende Antal Danske i »liber admissorum«, der er bevaret i Original, og hvori man personligt indskrev sit Navn. Indtil 1660 er de danske Studenter indført under Gruppen Extranei eller Peregrini, men efter den Tid under det College eller Aula, hvor de opholdt sig. Danske Navne findes under 2 Colleges, nemlig New College og Pembroke College, og een Aula, New Inn's Hall. De fleste synes at have boet i Pembroke College.

Fra 1682 findes en særlig Adgangsbog for Udlændinge, der har Titlen »Admission of foreigners and others. Nonima perigrinorum et aliorum in Bibliotecam Bodleianam admissorum«. Den gaar til 1833 og indeholder Navne paa mange Danske, men giver ingen Oplysning om, hvorvidt de har boet i noget College.

Det her meddelte Uddrag af Adgangsbøgerne viser de Svingninger, der har været i Antallet af danske Studerende i Oxford. I Carl I's Regeringstid var Antallet ikke ringe. Da de fremmede Studenter i 1641 indgav en Ansøgning om, at Adgangen til Biblioteket ikke maatte vanskeliggøres for dem, var der 6 danske Studenter blandt Underskriverne. Da Borgerkrigen i 1640erne gjorde Landet usikkert, holdt de Danske sig helt borte, men allerede i Cromwells Tid finder vi adskillige, og efter 1660, da Stuarterne var vendt tilbage til England, og Svenskekrigen var endt i Danmark, søgte de unge Danske i stigende Grad til Oxford. Dette fortsattes til henimod 1730, efter den Tid findes danske Navne kun spredtvis.

Der er ingen Tvivl om, at engelsk Videnskab og Aandsliv i Slutningen af det 17. og det 18. Aarhundrede havde en stadig stigende Indflydelse paa det danske. Mens Ludvig XIV's Hofliv blændede baade adelige og borgerlige med sin Glans og æggede til Efterligning langt ud over vore økonomiske Evner, studerede mange Danske Politik og Historie, praktisk Retspleje og Filosofi i England og dyrkede de gamle Sprog i Bodleian's uvurderlige Manuskriptsamling, der nok kunde staa Maal med, hvad der fandtes i Paris. Det var ingen Tilfældighed, at Griffenfeld fik det største Udbytte af sit 3aarige Ophold i Oxford, hvor han begyndte med at studere orientalske Sprog, men snart blev grebet af Interessen for Historie og Statsret, der baade teoretisk og praktisk spillede saa stor en Rolle i England i de Aar, han opholdt sig der og oplevede Cromwells Død og Stuarternes Tilbagevenden. Griffenfelds Billede, som han sendte en af sine Venner, der var Professor ved et College i Oxford, hænger endnu i Bodleian Library. Det er heller intet Under, at Oxford, Addisons og Steeles By, kom til at betyde saa meget for Holberg, at V. Olsvig i sin Bog »Holberg og England« (p. 2) endog skriver: »Forfatteren L. Holberg har aldrig kunnet forstaaes uden paa Grundlag af hans engelske Forudsætninger.«

Fr. Sneedorf, der i 1792 studerede i Oxford, har i et Brev til Professor Andreas Birch givet en Beskrivelse af Bodleian Library og en Liste over de Danske, der var indskrevet i Liber admissorum 1682—1783. (Samlede Skrifter II p. 521). Ogsaa Holberg har givet nogle Meddelelser fra Adgangsbogen. Professor J. A. Fridericia søgte til samme Kilde for at faa et Indtryk af, hvilke Danske der søgte deres videre videnskabelige Uddannelse i England, og Bibliotekaren ved Bodleian Library Mr. Macray udarbejdede en Liste til ham (Universitetsbibl. Add. 845 b 4to). Denne Liste er imidlertid ikke fuldstændig, dels fordi flere danske Navne, der ikke har nogen Nationalitetsbetegnelse, er udeladt, dels fordi de slesvigske og holstenske Navne er udeladt. Den her meddelte Liste, der er udtaget af Adgangsbogen af Pastor S. Widding, søger saa vidt muligt at medtage alle Personer fra hele det danske Monarki.

Det skal endnu tilføjes, at vi ved Besked om flere Danske, der har besøgt Oxford, uden at de findes i Adgangsbogen, maaske fordi Opholdet var for kort til et Studium; bl. a. findes Fr. Sneedorfs Navn ikke i Bogen.

Af »Liber admissorum 1602—20«.

1602	Justus Frisius, nobilis Danus.	} politicis disciplinæ professores
1612 3. Dec.	Michael Christianus Danus Hafniensis [Mikkel Christensen, 1585—1637, Dr. med. i Caen 1622, Hovmester for Manderup Due].	
— - —	Claudius Plumius Danus [Claus Plum, 1585—1649, Professor i Jura].	
— - —	Ericus Clemenzius Danus Hafniensis [Erik Clemensen, Dr. jur., Sekretær i Tyske Kancelli].	

- 1613 7. Juni Petrus Porsius Danus [Peder Porse, d. 1646, Sgpr. i Vilslev, imm. i Leiden 1612 (18 Aar)].
 1616 1. Juni Nicholaus Williamson Danus [(?) Niels Villumsen fra Malmö, studerede 1612 i Wittenberg, imm. i Leiden 1614 (24 Aar)].

Af »Liber admissorum 1623—82«.

- 1623 13. Sept. Simon Erander Danus (jvf. 1631 10. Aug.) [Simon Erdtman fra Helsingør, imm. i Kbh. 1621, i Harderwijk (jur.), i Padua 1636, samme Dag som Joakim Gersdorff].
 1628 1. Okt. Henricus Wilhelm Danus [Henrik Villumsen Rosenvinge, 1604—67, Gesandt].
 1628 11. Okt. Georgius Rosencrantzius Danus [Jørgen Rosenkrantz til Kjeldgaard, 1607—75].
 — - — Fredericus Andreas Danus [Frederik Andersen imm. i Padua 1626, blev 1637 Professor designatus i østerlandske Sprog i Kbh., døde i Orleans 1644].
 1629 4. Sept. Hannibal Sestedt [Hannibal Sehested 1609—66, Statholder].
 — - — Ericus Rosencranz Danus [Erik Rosenkrantz 1612—81, Gehejmerraad].
 — - — Jacobus Matthiæ Aarhusiensis Dan. [Jacob Matthiesen, 1602—60, Biskop i Aarhus].
 — - — Johannes Mulenius Otthonia Danus [Hans Mule, 1605—69, Assessor i Skattekammerkollegiet].
 1630 9. Juli Caspar Jonhson Danus.
 1631 10. Aug. Simon Erdtman Danus (jvf. 1623 13. Sept.).
 1632 18. Sept. Christianus Scheel nobilis Danus [Christen Skeel til Fusingø, 1603—59].
 — - — Ottho Kragh nob. Dan. [Otte Krag til Egeskov, 1611—66].
 — - — Achilles Kragh nob. Dan. [Kjeld Krag til Trudsholm, 1614—73].
 — - — Ericus Kaas nob. Dan. [Erik Kaas til Restrup 1611—69].
 — - — Georgius Fraem Danus [Jørgen From, 1605—51, Professor].
 1633 1. April Marcus Heinson Danus [Marcus Hein fra Slangstrup, var Rektor i Kallundborg 1638—41].
 — - — Samuel Pauli Trane Dan. [Samuel Poulsen

- Trane, blev 1647 Sgpr. i Nees i Romerike, d. 1677].
- 3. Juni Joachimus Gerstorff nob. Dan. [Joakim Gersdorff, 1611—61, Rigshovmester].
- 18. — Johannes Svan Dan. [Hans Svane, 1606—68, Sjællands Biskop].
- 12. Nov. Ivarus Wandal Danus [Ivar Wandal, imm. i Leiden 1632 (25 Aar), Professor ved Lunds Gymnasium].
- - — Matthias M. Limus (?) [vist Mads Mortensen Lime, 1610—58, Præst i Middelfart, imm. i Leiden s. D. som Ivar Wandal].
- 15. Jan. [c: 1634] Heinrich Blom Holsatus [vist Henrik Blome til Farve, 1616—76].
- 24. Marts Petrus Paludanus Dan. [Peder Villumsen Paludan, 1606—86, Lector theol. i Viborg].
- - — Johannes Joh. Alburgius Dan. [Hans Hansen Aalborg, 1609—85, Sgpr. i Veilby].
- 1634 9. Sept. Joannes Pauli Windingius Dan. [Jens Poulsen Vinding, 1609—55, Professor theol. ved Odense Gymnasium].
- - — Petrus Ivarus Dan. [Peder Ivarsen Munk, 1614—54 (el. 59), Præst v. den ny Kirke uden for København].
- 7. Jan. [c: 1635] Godschalck Alefeldt Holsatus.
- 20. Jan. Otto Brockenhuus } Dani.
— - — Joannes Brockenhuus }
- [Otto Brockenhus, d. 1645, Kancellisekretær og Johan Brockenhus til Sebberkloster, d. 1673].
- eod. die Vitikindus Husius Norwegus [Wittekind Huss, d. 1668, Lagmand i Christiania].
- 1635 10. Juni Johannes Bangius Hafn. Dan. [vist Johannes Bang, imm. i Kbh. 1628, Lect. theol. i Roskilde].
- 1636 20. Febr. Frederick Lucht D. [vist Frederik Lucht, Søn af Toldskriver David L., Helsingør].
- - — Bernhard Meier Holsatus [(?) Johannes Bernhardt Meier fra Haderslev, d. c. 1660, Konrektor i Bordesholm].
- 30. April Jacobus Outzen Holsatus [Jacob Outzen, d. 1641, imm. i Leiden 1635 (25 Aar), Rektor i Nykøbing F.].
- 3. August Gabriel Acheley D. [Gabriel Knudsen Akeleye til Krængerup, d. 1652].

- 24. Sept. Petrus Redtz E. g. Danus [Peder Reedtz, 1614—74, Kansler].
- - — Stheno Redtz E. g. Danus [Steen Reedtz til Hørbygaard, d. 1682].
- 1637 12. Juni Canutus Scheel Dan. [Knud Skeel, f. 1616, d. 1638 i Saumur].
- - — Johannes Scheel Dan. [Hans Skeel, f. 1617, d. 1638 i Saumur].
- 30. — P. Christiani Rock Dan. [imm. i Padua 1642].
- 1638 15. Nov. Johannes Matthiæ Hafn. Dan. [Hans Matthiesen Mekkelborg, d. 1663, Borger i København, Søn af Borgmester Matthias Hansen].
- 1639 3. Aug. Johannes Below Dan. [Hans Below, Søn af Claus B. til Spøttrup, død i England.].
- - — Petrus Anchorius Danus [? Peder Anker, imm. i Kbh. 1626, Rektor i Køge].
- 1640 9. Juni Nicolaus Laurentius Aagaardus Viborgo Danus [Niels Lauridsen Aagaard, 1612—57, Sgpr. i Faxe].
- 17. Juli Andreas Ivarius Calundburgo Dan. [Anders Ivarsen Kallundborg, imm. i Leiden 1637 (23 Aar)].
- - — Petrus Buggius Norvegus [(?) Peder Bugge, imm. i Kbh. 1619, Sgpr. i Skien].
- 25. Aug. Christianus Ernestus Muller Matthiæ, Ling. H. [Christian Ernst Møller, imm. i Kbh. 1635 »e domo D. Joh. Brochm«].
- 4. Nov. Petrus Juell Danus [Peder Juell til Hundsbæk, 1623—56].
- 1641 8. Maj Christianus Brod Dan. [Chr. Rasmussen Brod, d. 1651, Rektor i Ribe].
- 15. — Olaus Rosencrantz nob. Dan. [Oluf Rosencrantz, Baron, 1622—85, Gehejmraad].
- - — Johannes Zoëga Dan. [Hans Zoëga, 1608—73, Professor].
- 27. — Justinus Ebbell Dan. [Just Ebel, 1620—1700, Officer].
- Juni Johannes Warburg (el. Warbjerg) Dan. [(?) Johannes Jacobi Varberg fra Roskilde, imm. i Kbh. 1624].
- 9. Aug. Jacobus Bingius Danus [Jacob Bing, imm. i Kbh. 1639, Præst i Fjelje].
- 10. — Magnus Rosencrantzius Nob. Dan. [Mogens Rosencrantz til Glimminge, 1622—95, imm. i Basel 1644].

- 27. Sept. Johannes Envaldi Brockmand [Hans Enevoldsen Brockmand, 1621—64, Biskop i Aarhus].
- 27. Nov. Bartholomeus Petri Malmogius. Dan. [(?) Bertel Pedersen, imm. i Kbh. 1638, Præst i Klinte paa Gotland].
- - — Christianus Dop Danus [Christian Dop, d. 1668, Præst i Sandefjord].
- 1647 Juli Petrus Laurentii Scavenius Dan. [Peder Lauridsen Scavenius, 1623—85, Professor].
- — Johannes Georgii Horstius Dan. [Hans Jørgensen Horst, imm. i Leiden 1643 (24 Aar), (?) Provinsiallæge i Skaane].
- — Henricus Holstius Dan. [vist Henrik Holst, d. c. 1690, imm. i Franeker 1646, Assessor ved Overhofretten i Norge].
- 1650 13. Juli Severinus Scheveus Dan. [Søren Thorsen Skive, 1622—1705, Præst i Bjelland i Stavanger Stift].
- 7. Sept. Erasmus Johannis Brockmand Dan. [Rasmus Hansen Brochmand, 1626—64, Professor].
- 1652 23. Jan. Ivarius Wandalinus (jvf. 1633 12. Nov.).
- 23. Aug. Gerhardus Treschovius Dan. [Gerhard Treschow, d. 1664, Sekretær hos Statholderen i Norge].
- 1655 ult. Maj Otto Naschovius D. [Otto Mikkelsen Naskov, imm. i Kbh. 1643 fra Slagelse].
- 1656 7. Aug. Joannes Joannis Julby Dan., per dispensationem [Jens Jensen Julby, d. 1691, Rektor i Viborg].
- 19. Sept. Georgius Rosencrantz [Jørgen Rosencrantz til Krenkerup, 1637—60].
- - — Christianus Schønning Dan. [Christen Schønning, Dr. jur., imm. i Leiden 1642 og 1655 (med Jørgen Rosenkrantz)].
- 1657 15. Sept. Froderus Tonimontanus Norv. [Frode Tønsberg, imm. i Kbh. 1653 fra Roskilde, i Strasbourg 1662].
- 23. — Petrus Schumacherus Dan. [Peder Schumacher (Griffenfeld), 1635—99, Statsmand].
- 1658 3. Dec. Johannes Finckiusz Dan. [Johan Fincke til Skullerupholm, 1636—1708].
- 1659 24. Juni Georgius Burchardius Dan. [Jørgen Burchardt, imm. i Kbh. 1651, Amtmand over Lister og Mandal Amter 1692].
- 25. Juli Wilhelmus Dop Christiania [Villum Olufsen Dop, blev 1668 Præst i Løjten i Hedemarken].

- 29. Aug. Esaias Fleischerus Hafniensis [Esaias Fleischer, 1633—97, Sgpr. v. Helligaandskirken i Kbh.].
- 1660 u. D. Matthias Worm Olai [Matthias Worm, 1636—1707, Præsident i Ribe].
- 24. Aug. Jacobus Fossius [Jacob Foss, 1633—76, Rektor i Kbh.].
- u. D. Nicolaus Lundius Hafn. Dan. [(?) Søn af Borgmester Hans Mikkelsen Lundt i Kbh., 1602—54].
- 1661 30. Maj Christian Stockfledt Norv. [Chr. Stockfleth, 1639 (el. 40)—1704, Stiftamtmand i Bergen].
- 17. Juli Petrus Johannis (?) Frisius, (?) Nicolai filius [vist Peder Johannis Friis, imm. i Leiden 1656 (23 Aar), død 1664 som Student].
- 1662 9. April Olaus Andreae Thierby Sielandus D. [Oluf Andersen Tjæreby (Smed), 1631—91, Sgpr. i Tillitze].
- 1663 12. Aug. Christianus Hereford Danus [Chr. Christophersen Herfort, 1637—78, Sgpr. i Hillested].
- 4. Dec. Laurentius Fossius Nicolai filius, Scano Danus [Laurids Foss, 1637—1703, Dr. med., Forstander f. Sorø Skole].
- u. D. Nicolaus Stobæus Christiani Norv. [Niels Stub, 1637—1721, Vicepræsident i Christiania].
- u. D. Christianus Gedde Nob. Dan. [Chr. Gedde til Skivehus, Amtmand paa Bornholm 1677—82].
- u. D. Gregorius Green Holsatus [Georg Green, 1636—91, Professor i Wittenberg].
- 1664 18. Jan. Johannes Hofman Berga-Norv. [Jens Hoffmann, 1642—80, Præst i Bergen].
- 1665 14. Jan. Johannes Michael Benzon D. [imm. i Kbh. 1662 fra Randers, i Giessen 1664].
- 1668 20. Nov. Christianus Clausson Cimber Danus [Chr. Clausen Reenberg (Reimer), Generalauditør, død i Skaane].
- - — Petrus Clausson Cimber D. [Peder Clausen Reenberg, 1644—99, Præst ved Budolfi Kirke i Aalborg].
- 1669 25. Maj Johannes Adolphus Bornemann Dan. [Johan Adolph Bornemann, 1643—98, Sgpr. ved Frue Kirke i Kbh.].
- - — Olaus Borchmann Jacobi Danus [Ole Jacobsen Borchmann, d. 1696, Præst ved Trondhjem Domkirke].
- 27. — Petrus Wormius Olai fil. Dan. [Peder Olesen

- Worm, 1646—1719, Justits- og Admiralitetsraad].
- 28. — Johannes Braem Gothardi Dan. [Hans Braem, 1648—1713, Biskop i Aarhus].
- [c: 1670] 22. Febr. Joannes Jacobeus Danus [Jens Jacobæus, 1646—98, Dr. med.].
- [—] 15. Marts Petrus Caspari Rickert Danus [imm. i Leiden 1669 (23 Aar) som P. C. Ryckert Norwegus].
- 1670 3. Maj Petrus Jani Schelderup Danus [Peder Jensen Schjelderup, Søn af Biskop J. Sch., død i England som Student].
- 29. Nov. Dithlevus Cluverus Slesvico Holsatus [Ditlev Clüver, d. 1708, Astronom, boede i 12 Aar i England].
- 1671 3. Maj Johannes Lambertius Liem } Dani.
— - — Gerhardus Ouw }
- [Johan Lambert Liem, imm. i Kbh. 1667; og Gerhard Ouw, d. 1678, Søn af Borgmesteren i Helsingør, imm. i Leiden 1670].
- 3. Juni Claudius Mule Danus [Klaus Mikkelsen Mule 1649—1712, Sgpr. i Nørre Broby].
- 1672 27. Okt. Martinus Rosenstand Danus [Morten Tøgersen Rosenstand, imm. i Kbh. 1666 fra Roskilde, i Leiden 1672].
- - — Petrus Rosenstand Danus [Peder Tøgersen Rosenstand, d. 1682 (el. 83), Ritmester, Ejer af Gaarden Hessel].
- 22. Nov. Johannes Baggerus Svecus [Hans Bagger, 1646—93, Sjællands Biskop].
- 1673 7. Marts Conrad Kohlbladt Holsat. [imm. i Strasburg 1668].
- - — Paul Kohlbladt Holsat. [imm. i Strasburg 1668].
- 28. Juni Mauritius Jani Mauritiï Hafn. Dan. [vist Mourits Jensen, d. 1696, Sgpr. i Birkerød].
- 1674 15. Maj Johannes de Fine D. [Amtmand i Nordland, d. 1689 ved Amalienborgs Brand (jvf. 1679 15. Juni)].
- 1675 17. Marts Severinus Adala Norveg. [Muligvis Søren Adeler, blev Lagmand i Tønsberg 1688].
- 8. Maj Hilarius Jacobi D. [Eiler Jacobsen Eilers, 1654—1720, Lector theol. i Aarhus].
- 26. Juni Joannes Claussion Reenberg Cimber Danus [Jo-

- han Clausen Reenberg, Rektor i Viborg, Ejer af Lynderupgaard].
- 24. Aug. Christianus Schade, Roeschildia Dan. [Chr. Schade, 1650—85, Sgpr. i Sæby-Hallenslev].
- 31. — Albertus Schade Roeschildia Dan. [Albert Schade, hans Broder, 1658—77].
- 11. Okt. Johannes Wandalinus Hafnia Dan. [Hans Wandal, 1656—1710, Professor theol.].
- 28. — Christianus Kibergius Finmarchia Norvegus [Chr. Kiberg, imm. i Kbh. 1670 fra Bergen, død i Oxford 1676 og begravet i All Saints' Church].
- 1676 20. Juli Christianus Paulli Sim. fil. Danus [Chr. Paulli, 1650—79, Litterat, Søn af Professor Simon P.].
- 1677 26. Nov. Christianus Mullenius Danus [Chr. Mule, 1651—1705, Assessor i Hofretten i Kbh.].
- 17. Dec. Olaus Johannis Aurelianus Norveg. [Ole Hansen Aurelian, blev Præst i Rygge 1687].
- 1678 30. Maj Christianus Tuxenius Dan. [Chr. Tuxen, Borgmester i Bergen].
- - — Severinus Erasmi Langius Hafnia Danus [vist Severin Rasmussen, c. 1658—1727, Kancelliembedsmand].
- - — Paulus Vindingius Erasmi f. Hafnia Danus [Poul Rasmussen Vinding, 1658—1712, Professor].
- 22 Okt. Jacobus Andreades Danus [vist Jacob Andersen Hummer, 1655—1735, Sgpr. i Magleby paa Amager].
- 1679 26. Febr. Thomas Bartholin Danus [Thomas Bartholin, 1659—90, kgl. Antikvar].
- 8. Maj Nicolaus Petræus Schlange Danus [Niels Slange, 1656—1736, Historieskriver].
- 5. Juni Nicolaus Bøgvad Danus [Niels Bøgvad, f. 1658, Søn af Toldskriver A. N. Bøgvad i Helsingør].
- 15. — Johannes de Fine Danus (jvf. 1674 15. Maj, maaske kun imm. een Gang, enten 1674 eller 1679).
- 1. Juli Franciscus Cl. Reenberg Danus [Franz Clausen Reenberg, 1653—1727, Dr. med. Læge i Aalborg].
- - — Laurentius Jacobsen Norvegus [Laurits Jacobsen, imm. i Leiden 1677, i Orleans 1680, vist Assessor i Overhofretten i Christiania, d. 1705].
- 22. Aug. Matthias Rosenvinge Dan. [Matthias Henrik-

- sen Rosenvinge til Ørbækklunde, 1655—1714, Landsdommer paa Fyen].
- 1680 5. Okt. Theocarus Clausson Reenberg Dan. [Thøger Clausen Reenberg, 1656—1742, Digter].
- - — Magnus Andreæ Regelius Dan. [Mogens Andersens Regel, 1676—1722, Sgpr. i Borup].
- 13. Nov. Petrus Leyscher (?) Hafnia Danus.
- - — Laurentius Scarvinus Dan. [Laurits Scharvin, d. 1705, Sgpr. i Roholte].
- 1682/83 18. Jan. Janus Schielderupius Berga Norweg. [Jens Schjelderup, 1658—1709, Sgpr. i Sorø].
- 1683/84 11. Marts Sigvardus Frisius Danus [Sigfred Friis Dverig, d. 1710, imm. i Orleans 1684, Borgmester i Kbh.].

Af »Admission of foreigners and others..... 1682—1833«.

- 1684 15. Jan. Johannes Lundt } Dani.
 — - — Christophorus Lundt }
- [vist Hans Pedersen Lundt, d. 1731, imm. i Leiden 1686 (23 Aar) Sgpr. i Aagerup; og Christopher Lundt, d. 1697, imm. i Leiden s. D. (21 Aar), Sgpr. i Greve].
- 1685 17. Okt. Martinus Reenberg Danus [Morten Reenberg, 1660—1736, Stiftsprovst og Sgpr. ved Vor Frue Kirke i Kbh.].
- 30 Okt. Janus Bircherodius jun. [Jens Bircherod, 1664—1720, Biskop i Christianssand].
- - — Johannes Bircherodius Jani fil. Dan. [Hans Bircherod, 1663—1720, Professor].
- - — Christianus Lægardus [Chr. Leegaard, imm. i Leiden 1687 (23 Aar), Sekretær i Danske Kancelli, blev Etatsraad 1722].
- 19. Nov. Johannes Steinbuchius Hafnia Dan. [Hans Steenbuch, 1664—1740, Biskop i Ribe].
- 1687 30. Aug. Petrus Retzius Christiano-Norvegus [Peder Andersen Retz, imm. i Kbh. 1683 fra Christiania].
- 1688 10. Juli Ottho Smith Norvego Danus [maaske Mag. Otto Schmidt, død 1693 som udnævnt Præst i Køge].
- - — Severinus Weyby Hafnia Danus [Søren Sørensen Veiby, c. 1660—1704, Kapellan i Kolding].
- 7. Aug. Georgius Scheel Danus [Jørgen Ottesen Skeel, d. 1690, imm. i Leiden 1686 (21 Aar)].
- - — Ovenius Scheel Danus [Ove Ottesen Skeel til

- Birkelse, d. 1723, imm. i Leiden 1686 (20 Aar)].
- - — Johannes Dorschæus Danus [Johannes Pedersen Dorscheus, 1661—1706, Sgpr. ved Frue Kirke i Kbh.].
- 1689 17. Dec. Petrus Baggerus Danus [Peder Bagger fra Køge, Dr. med. i Utrecht 1689].
- 1690 22. Okt. Nicolaus Seerupius Dan. [Niels Nielsen Seerup, 1660—1701, Dr. med., Professor designatus].
- 1692 15. Dec. Jacobus Lodberg Ripensis Cimber [Jacob Christensen Lodberg, 1672—1731, Biskop i Odense].
- 1693 18. Dec. Fridericus Rostgaard Dan. [Frederik Rostgaard, 1671—1745, Gehejmearkivar].
- 1694 17. Dec. Johannes Trelund Hafn. Dan. [Johannes Trelund, 1669—1735, Biskop i Viborg].
- 1695 6. Aug. Christian Meyercron Dan. [Chr. Meiercrone, 1675—1702, Sekretær hos Faderen, Gesandt i Paris Henning M.].
- - — Petrus Brinck Dan. [Peder Brinch, 1668—1720, Præst i Arendal].
- 24. Sept. Georgius Claudii [vist Præstesøn fra Radsted, imm. i Kbh. 1685, Magister 1702, cand. theol., imm. i Leiden 1711 (40 Aar)].
- 1695 5. Dec. Christianus Worm Hafn. Dan. [Chr. Worm, 1672—1737, Sjællands Biskop].
- 1697 30. April Nicolaus Fossius Danus [Niels Foss, 1670—1751, Ejer af Juellund, Bogsamler].
- - — Troilus Smith Dan. Norveg. [Troels Smith, 1672—1730, Generalfiskal].
- 1698 8. Febr. Olaus Bornemannius Hafn. Dan. [Ole Henriksen Bornemann, 1673—1717, Landsdommer paa Sjælland].
- 23. — Johannes Hennings Tundera Holsat. [Johan Hennings, 1672—1730, Præst i Møgeltønder].
- Tycho Hofman D.
- 29. Aug. Albert Heins Hafnia Dan. [Albert Heins, f. 1670, Dr. jur., Professor i Rostock].
- 12. Sept. Janus Swane, Cimbria Danus [Jens Svane, 1673—1711, Sgpr. i Nibe].
- - — Johannes Swane, Cimbria Danus [Johannes Svane, 1676—1715, Ejer af Stenshoved og Visborggaard].
- 1699 14. Febr. Eggard Hasse Cimber Dan. [Eggard Hasse, 1673—1737, Præst i Barkau].

- 19. April Paulus Poulson Cimbria Dan. [Poul Poulson, 1674—1736, Provst i Saxild].
- - — Nicolaus Fogh Cimbria Dan. [vist Nikolaj Mathiesen Fog, imm. i Kbh. 1695].
- 1702 29. Juli Severinus de Jungen Danus [Severin de Junge, 1680—1757, Deputeret i Generalkommissariatet].
- 5. Sept. Gotthardus Braëm Danus [Gotthard Braëm, 1677—1708, Legationssekretær].
- 1703 13. Aug. Janus Lodberg Danus [Jens Lodberg, 1680—1741, Læge i Aalborg].
- 23. — Troilus Matthias Wiel Norvegus [Truels Madsen Wiel, Lagmand i Skien].
- - — Johannes Nicolai Danus.
- 2. Okt. Claudius Matthias Wiel Norveg. [Klas Madsen Wiel, Handelsmand, Broder til Truels M. W.].
- 17. Dec. Johannes Linberg Hafn. Dan. [imm. i Kbh. 1698 og (?) i Leiden 1713 (30 Aar)].
- 1704 11. Marts Johannes Collinus Norvegus [vist Johan Cold, 1683—1762, Præst i Borge].
- 11. April Johannes Hansen } Dani.
— - — Jacobus Hansen }
- [Hans Hansen, d. 1720, imm. i Leiden 1704 (20 Aar), Præst i Knebel, og Jacob Hansen, 1681—1722, imm. i Leiden 1704, Præst i Agri].
- 31. Aug. Dietericus Christoph Eisenberg Hafn. D. [Didrik Christoffer Eisenberg, d. 1722, Kommitteret i Kommercekollegiet].
- 17. Sept. O... Sletting Hafn. [Oluf Nielsen Sletting, 1680—1746, Sgpr. i Eiby-Dalby].
- 22. Sept. Severinus Lugge Cimbria Danus [Søren Lugge, 1678 (el. 79) — 1730, Sgpr. i Holstebro].
- 1705 20. Marts Ansgarius Anchersen [Ancher Anchersen, f. 1677, imm. i Leiden 1704 (27 Aar), Translator ved Øresunds Toldkammer].
- - — Nicolaus Frost Danus.
- 16. Juli Joh. Adolph Hoffmann Holsat. [imm. i Utrecht 1719, cand. theol., Sprogforsker, levede i Pløen].
- - — Bagge Seerup Danus [Bagge Sørensen Seerup, død 1714 som »Student«].
- 10. Aug. Henningius Friman Norvegus [Henning Frimann, Amtmand i Smaalenene].
- 1706 14. Jan. Franciscus Baccke Norvego Dan. [Franz Bakke, imm. i Kbh. 1701, Sgpr. i Hurum].

- 18. April Christianus Brixius Nidrosia Norvegus [Chr. Brix imm. i Kbh. 1701, Kapellan i Meldalen].
- - — Ludovicus Holbergius Norvegus [Ludvig Holberg, 1684—1754, Professor].
- 16. Aug. Petrus Holm Norvegus [Peder Jensen Holm, 1677—1724, Sgpr. i Højby].
- 1707 12. Sept. Georgius Thormøhlen [Jørgen Jørgensen Thormøhlen, imm. i Kbh. 1699,(?) Købmand i Kbh.].
- - — Georgius Bagge Norveg. [Jørgen Bagge, vist imm. i Kbh. 1701, Præst i Stokke].
- 1708 14. Juni Philippus Julius Bornemann Hafn. Danus [Philip Julius Bornemann, 1680—1740, Finansdeputeret].
- - — Jacobus Jacobæus Olig. fil. Hafn. Dan. [Jacob Holgersøn Jacobæus, 1683—1738, Sgpr. i Faxe].
- 24. Sept. Petrus Wium Hafn. [Peder Pedersøn Wium, imm. i Kbh. 1702, cand. theol. 1706, i Jena 1707].
- 1709 7. Juli Johannes Fridericus Wandalinus Hafn. Dan. [Johan Frederik Wandal, 1686—1717, Professor].
- 16. Juli Erasmus Graa Hafn. Dan. [Rasmus Graa, 1688—1760, Raadmand i Trondhjem].
- 1713 23. Sept. Johan Kønemann
Peter Matthias Tanck } e Dania orti.
Nicolai Boje
[Johan Kønemann imm. i Leiden 1714 (25 Aar), d. 1769; og Peter Matthias Tanck, 1689—1747, Stiftsprovst i Bergen; og Nicolaj Boje, imm. i Leiden 1714 (26 Aar)].
- 1714 2. Juli Nicolaus Stubæus Hafn. Dan. [Niels Stub, f. 1686, cand. theol.].
- 9. Juli Thomas Lindeman Hafn. Dan. [Thomas Lindeman imm. i Leiden 1714 (22 Aar), »Kabbalist«].
- - — Johannes Justus Sevelius [Hans Just Sevel, 1694—1728, Professor designatus, Sgpr. i Asminderød].
- 1715 24. Maj Bernhardus Schnabel Dan. [Bernhard Schnabel, 1691—1754, Rektor i Roskilde].
- 1716 13. Dec. Janus Jani Bircherodius Dan. [Jens Jensen Bircherod, 1691—1723, Sgpr. i Tikøb].
- 1717 24. Juli Johannes Wandalinus Joh. f. et nep. Hafn. D.

- [Hans Hansen Wandal 1693(el. 94)—1757, Sgpr. i Taarnby].
- 1718 Aug. Laurentius Angell Nidrosia Norveg. [Lorenz Angell, vist imm. i Kbh. 1715, Præst i Lier].
- 1720 20. Sept. Jacobus Hasse Danus stud. [Jacob Lauritzen Hasse, 1694—1765, Præst ved Viborg Domkirke].
- uden Aar [1721] Andreas Bonsack Nidros. Norveg. S. S. theol. stud. [Andreas Bonsack, 1696—1745, Sgpr. i Snesere].
- uden Aar [1722] Thomas Hammond Nidrosia Norveg. S. S. Ministerii candidatus [Thomas Hammond, 1697—1736, Præst i Meldalen].
- 1725 1. Juli Fred. Lützens Hafn. Danus [Fred. Lützens, 1700—1738, Lærer for Kronprins Frederik (V)].
- 1726 u. D. Ottho Thottius Eques Danus [Otto Thott, Greve, 1703—1785, Statsmand].
- - - Magnus Crusius Slesvicensis, Legationis Danicæ in Gallia Pastor. [Mogens Kruse fra Slesvig, Legationspræst i Paris 1724—31].
- 1736 14. Aug. Albertus Lemwigh Hafn. Dan. S. S. minist. cand. [Albert Lemvig, 1708—71, Sgpr. i Ørsted-Daastrup].
- - — Severinus Lemwigh Hafn. Dan. S. S. Theol. cult. et Minist. cand. [Søren Lemvig, 1709—60, Sgpr. ved Garnisons Kirke i Kbh.].
- - — Hermannus Dominicus Beckmann Havnica Dan. S. S. Theol. stud. [Herman Dominicus Beckmann, 1712—86, Sgpr. i Boeslunde].
- 1736 14. Aug. Matthias Collett Christiania Norveg. [Matthias Collett, 1708—59, Amtmand i Oplandene].
- 5. Okt. Jacobus Leuch Christiania Norv. S. S. Th. st. [Jacob Leuch, imm. i Kbh. 1729, By- og Raadstueskriver i Christiania].
- - — Thomas Justus Hiermiin Jutia Danus S. S. Th. st. [Thomas Justus Jermiin, 1711—42, Sgpr. i Hjerm].
- 1761 15. Okt. Fredericus Jessen Danus [vist Friedrich Jessen, f. c. 1741, imm. i Kbh. 1755, død ung].
- 1783 10. Febr. Daniel Gotthilf Moldenhaver, theol Doctor et Professor ordinarius in universitate Kiloniensi [D. G. Moldenhawer, 1753(?)—1823, Overbibliotekar].

ANMELDELSE.

J. J. A. Worsaae, *En Oldgrandskers Erindringer 1821—1847*.
 Udgivet ved Victor Hermansen. Forord af Lulle Konow
 født Worsaae. Kbhvn. 1934. (Gyldendalske Boghandel, Nordisk
 Forlag.)

Skulde man dømme efter Antallet af de Erindringer, Tilbageblik, Livs-
 minder o. l., som i de senere Aar har set Lyset herhjemme, maatte man tro,
 at man befandt sig i en Memoirelitteraturens Guldalder. Sandheden er dog
 snarere den, at Kunsten at skrive virkelige — historisk, psykologisk og litterært
 værdifulde — Memoirer er ved at uddø. Ganske vist ser man Gang paa
 Gang, at temmelig ubetydelige Mennesker ikke viger tilbage for at udsende
 bindstærke Værker om deres Oplevelser, men kun alt for ofte staaer det histo-
 riske Udbytte i omvendt Forhold til Tryksidernes Mængde, og selv naar Per-
 sonligheder, der paa andre Omraader har ydet det fremragende, griber Pennen
 for at skildre deres Liv, har man ikke sjældent rig Lejlighed til at gøre sig
 selv det Spørgsmaal, om deres Gang gennem Verden virkelig kun har efter-
 ladt sig et saa graat og glansløst Billede i deres Sjæl som det, deres Memoirer
 afspejler. Gennemgaaende er vore Dages danske Memoirelitteratur i Udvalget
 af Stof præget af for lidt Kritik, idet alt for mange interesseløse Træk af
 rent subjektiv Karakter tages med, og Fremstillingen, der ofte jager efter en
 letkøbt Popularitet eller henfalder til en godmodig Passiaren, viser alt for
 liden psykologisk Forstaaelse og alt for ringe udviklet Sans for det karakteri-
 stiske ved et historisk Tidsbillede. Netop den sidste Omstændighed er dog
 af saa afgørende Betydning ved Bedømmelsen af denne Litteraturgens Værdi.
 For at være en god Memoireforfatter er det jo ikke nødvendigt at have hørt
 til en Tids banebrydende eller førende Aander; ikke sjældent ser man netop,
 at Mennesker i højst beskedne Stillinger har formaaet at skabe det meget
 betydelige paa dette Omraade, naar de kun har været præget af en rig Men-
 neskelighed og haft et aabent Blik for Ejendommelighederne ved Livskaarene
 i deres Tidsalder. Det er ikke blot J. P. Mynster og H. N. Clausen, Johanne
 Luise Heiberg og H. C. Andersen, Georg Brandes og Troels Lund, der i dansk
 Litteratur fortjener Navn af klassiske Memoireforfattere — ogsaa ellers ube-
 kendte Personligheder som den jyske Landsbypræst Rasmus Ussing (Memoirer
 og Breve XLIV) og en jævn Husmandskone som Karoline Graves (»Ved
 Halleby Aa») kan med Rette paa deres Vis henregnes til denne Kategori.

Paa Baggrund af den store Mængde selvbiografisk Litteratur af gennem-
 gaaende ret overfladisk Karakter fra vor Tid virker det dobbelt velgørende
 igen at stifte Bekendtskab med et saa helstøbt Værk fra Memoirernes sande
 Blomstringsperiode som »En Oldgrandskers Erindringer«. Aaret efter Worsaaes
 Død 1885 blev der efter hans Bestemmelse udgivet et efterladt lille Skrift af
 ham om en bestemt Side af hans Virksomhed, »Optegnelser om Rosenborg-
 Samlingen i 25 Aar 1858—1883«, der ved sine ret uforbeholdne Oplysninger
 og skarpt kritiske Udtalelser er af megen Interesse for vor Musæumshistorie.
 Langt mere betydningsfuldt var dog det Manuskript til hans Selvbiografi,

som indtil nu har henligget under Laas og Lukke. Det er derfor i høj Grad glædeligt, at hans Familie har givet Tilladelse til, at det nu maatte blive fremdraget af sit Skjul og — ledsaget af en smuk Fortale af Forf.'s Datter, Admiralinde Konow — udgives af Mag. art. Victor Hermansen. Desværre er disse Erindringer kun et Brudstykke af en paa tænkt større Helhed, idet Worsaae ikke havde naaet at føre Skildringen længere ned end til 1847, da han blev bortrevet ved en pludselig Død. Hvad han har faaet udarbejdet, er imidlertid baade litterært og historisk af saa stor Værdi, at det vil sikre selv dette Fragment en varig Plads i dansk Memoirelitteratur.

I formel Henseende er »En Oldgrandskers Erindringer« et typisk Udtryk for Worsaaes Forfatterejendommeligheder, der er saa vel kendte fra de fleste af hans videnskabelige og populære Skrifter. De er affattet i en gennemsigtig klar, kultiveret Stil, og Fremstillingen bærer helt igennem Præget af en mærkelig plastisk Ro. Indholdsmæssigt set bringer de først og fremmest en Række interessante Træk til Belysning af Tilstande og Forhold i første Halvdel af forrige Aarhundrede. Eksempelvis kan fremhæves Worsaaes lunerige Skildring af Smaaastadslivet i hans Barndomsby Vejle og i hans Hjem, den store Amtsforvaltergaard, og de mærkelige Indblik, man faar i gammeldags Præstegaardsliv i hans Bedstefaders Hjem i Albæk ved Sæby. Med ikke mindre Interesse følger man Fremstillingen af Forfatterens tidligt vaagnende Drift mod Arkæologien, af hans første Udgravninger og Indsamling af Oldsager, senere af hans Udvikling i København, Udgivelsen af hans Ungdomsskrifter, der rydede op i saa mange letsindige Hypoteser, hans Bekendtskaber i den fornemme og i den lærde Verden, — særlig de smaa Rids af Chr. Molbech er fornøjelige —, og hans Studierejser i Sverige og Norge, i Tyskland og især i England, Skotland og Irland. Indirekte tegner Worsaae gennem alt dette et godt Billede af sin egen Personlighed. En usædvanlig Skikkelse har han været i den hjemlige republica litteraria, paa een Gang en rigt begavet Forsker og Forfatter, en Administrator og Forhandler af Rang, dertil en sleben Verdensmand, der med samme naturlige Lethed færdedes i de fornemmeste Kredse i Danmark og i Udlandet som i de Lærdes Samfund. Kan det end ikke undgaaes, at man af hans egen Fremstilling nu og da faar Indtrykket af en vis Forfængelighed og en vis overfladisk Selvglæde over hans hurtige Fremgang, — der er i dette et og andet, der kan minde om Johan Monrads langt ældre Selvbiografi —, saa kan man dog ikke nægte ham sin Beundring for hans sjældne Evne til at uddanne og udvikle baade sin menneskelige og sin videnskabelige Personlighed og for den ikke mindre fremtrædende Smidighed, hvorved han forstod at finde sig til Rette under de mest forskelligartede Forhold. Typisk er i saa Henseende den livfulde Skildring af hans Rejser i det britiske Rige, hvor han — skønt en ganske ung Mand — ved sit lyse Hoved og sin charmerende Personlighed paa ret enestaaende Maade forstod at knytte glimrende Forbindelser baade hos Aristokratiet og Arkæologerne. Beretningen om disse for hans Forskergerning saa vigtige Undersøgelser rejser har Worsaae ikke naaet at føre til Ende, men — ligesom flere andre Punkter i det foregaaende — suppleres den ved den righoldige Samling af Breve fra (og til) Worsaae, som i et Tillæg er føjet til Selvbiografien. Til Trods for, at mange af disse, især af Brevene fra Rejserne, indeholder en Del mindre vigtige Træk, som væsentlig blot havde Betydning i de givne Situationer, fremlægger de dog i andre Henseender et saa værdifuldt Materiale, at deres Offentliggørelse maa siges at være en virkelig Landvinding.

Af Enkeltspørgsmaal er af særlig Interesse Worsaaes Skildring af sit Forhold til den Mand, under hvis Vingers Skygge han saa at sige var vokset op, men som han siden paa flere Maader langt skulde overflyve, Christian Jürgensen Thomsen. Et enkelt Sted (S. 62 ff.) giver Worsaae en

sammenfattende Karakteristik og Vurdering af denne højt fortjente Personlighed, hvem han først og fremmest betegner som den praktiske Museumsmand uden egentlig videnskabelig Skoling, som en Autodidakt, der i Kraft af sin Naturbegavelse, sin instinktive Forstaaelse og sin Idealisme under givne Forhold kom til at øve en skelsættende Virksomhed i Arkæologiens Tjeneste. Det er dog et stort Spørgsmaal, om ikke Arkæologer vil finde, at Worsaae har været vel karrig i sin Anerkendelse af Thomsen, om han ikke vel stærkt betoner dennes videnskabelige Begrænsning, især hans Mangel paa arkæologisk Overblik. I hvert Tilfælde lyder Dommen over Thomsen anderledes hos samtidige svenske Forskere som f. Eks. Bror Emil Hildebrand.

Mærker man en vis Kølighed i Worsaaes Omtale af Thomsens faglige Indsats, gælder dette endnu mere Skildringen af ham som Menneske og af Thomsens og Worsaaes indbyrdes Forhold, hvorom Selvbiografien bringer ejendommelige Oplysninger, navnlig med Hensyn til Aaret 1843, der bragte et Brud mellem dem. Anledningen var den, at Worsaae efter fem Aars ulønnet Volontærtjeneste ved Musæet ønskede at blive fast ansat ved dette, hvad der var af særlig Betydning for ham netop paa dette Tidspunkt, da hans Fader lige var død, og han som ganske uformuende stod ved en Skillevej i sin Tilværelse. Enten maatte han opgive Arkæologien for at kaste sig over et Brødstudium eller ogsaa fortsætte sine arkæologiske Studier, hvad han kun kunde gøre, hvis han havde en fast Tilknytning til Musæet i Ryggen. Han skrev da en længere Redegørelse for sit Standpunkt til Thomsen, men fik intet Svar i et Par Maaneder, og først paa en fornyet skriftlig Henvendelse modtog han et Afslag, idet Thomsen ikke ønskede at ansætte nogen fast i Musæets Tjeneste. Derimod vilde han af en Medhjælpssum, der stod til hans Raadighed, betale ham 2 Rbdlr. for hver Torsdag, han viste rundt paa Musæet. Dette førte til, at Worsaaes og Thomsens Veje for en Tid skiltes, og Worsaae udtaler sig baade i Selvbiografien og i et samtidigt Privatbrev (S. 237 ff.) med stor Bitterhed om Thomsens Adfærd i denne Sag. Han lader tilmed skinne igennem, at Thomsens Bevæggrunde var af ret egoistisk Art: han interesserede sig kun for sine Medarbejdere, saa længe han kunde have Nytte af deres Hjælp, men var uden dybere Forstaaelse og Interesse for deres personlige Vel, og i det her foreliggende Tilfælde var det ham maaske endda ikke ubehageligt at blive en yngre Arbejdsfælle, der kunde befrygtes til sin Tid at ville fordunkle ham selv, kvit. I den videnskabelige Verden baade i ældre og i nyere Tid mangler der desværre ikke Eksempler paa en saadan Fremgangsmaade, men det falder paa Forhaand ikke helt sandsynligt, at den skulde være forenelig med Thomsens Personlighed, der med ret stor Enstemmighed fra de forskelligste Sider netop prises for sin ædle Tænkemaade. Noget ganske andet er, at Thomsen som en velhavende Mand, der selv sad i betryggende Kaar, næppe fuldt ud har forstaaet, hvor meget det i den foreliggende Situation vilde betyde for en daarligt stillet ung Mand som Worsaae at faa et økonomisk Rygstød, og det vidner om et principielt Fejlsyn kun nu og da at ville spise ham af med et Par Rigsdaler som en anden Fremmedfører! Efter hvad der ellers foreligger om Thomsen, maa man vistnok være betænkelig ved med Worsaae at tillægge ham lave Motiver; hans Standpunkt skyldes snarere en ubevidst Egoisme af selvfølgelig Art og en Mangel paa Evne til paa dette Omraade at følge med Udviklingen. Desuden er der en Del, der tyder paa, at Thomsen just ikke har haft sin Styrke i praktisk Menneskekundskab og ofte har grebet fejl i den Maade, hvorpaa han behandlede sine yngre Medarbejdere. Endelig maa det fremhæves, at det er vanskeligt at tro, at Thomsen overhovedet har næret en dybere Sympati for Worsaae. De ikke faa Breve fra Thomsen til Worsaae, der findes føjet til Selvbiografien, er vel holdt i en meget venskabelig Tone, men man mærker sjældent egentlig

Varme. Særlig gælder dette Thomsens Kondolencebreve 1840 (S. 191ff.) til Worsaae i Anledning af dennes Faders Død, og som i Virkeligheden aander en mærkelig Kulde, (hvad Worsaae da ogsaa selv var ganske klar over). Forholdet mellem Worsaae og Thomsen er imidlertid et saa indviklet Spørgsmaal, at man med ikke ringe Forventning maa imødesee de nye Bidrag til Belysning heraf, som kan forventes at fremkomme i de Arbejder og Brevsamlinger, der er under Forberedelse baade fra svensk og dansk Side vedrørende disse to indbyrdes saa forskellige, men hver paa sin Vis højt fortjente Personligheder.

Bjørn Kornerup.

Den Wintherske Slægtebog fra 1755. Præsten i Ørbæk Rasmus Pedersen Winthers Beretning om sin Slægt og sit Liv. Udgivet og forsynet med Oplysninger om hans Efterslægt af Axel Kofod. Kbh. 1934. (I Kommission hos J. Frimodt.)

Til Trods for, at der i Aarens Løb er gaaet saa overordentlig meget haandskrevet Kildemateriale tabt, hænder det dog stadig, at der Tid efter anden dukker hidtil ukendte Ting af virkelig Værdi op. Som oftest er det Breve, Dagbøger, Memoirer, Familieoptegnelser o. l., der har henligget i Privateje og ved en naadig Skæbne har undgaaet den Tilintetgørelse, som saa meget Stof af lignende Art i særlig Grad har været udsat for. Dette er netop Tilfældet med den i Overskriften nævnte Wintherske Slægtebog, som ved et Sammenstød af gunstige Omstændigheder er blevet reddet for Eftertiden fra den Ødelæggelse, der flere Gange har truet den. Bogen er forfattet 1755 af Præsten i Ørbæk Rasmus Pedersen Winther (1680—1767) og indeholder dels en Række Meddelelser om hans fædrene og mødrene Slægt, dels en udførlig Selvbiografi. Den har vandret fra Haand til Haand i henved 200 Aar, indtil Winthers Efterkommere meget priseligt har ment, at Tidspunktet nu var kommet til at foranstalte en Udgave af den, for at baade Familien og videre Kredse kunde blive gjort bekendt med dens Indhold.

Udgivelsen er blevet betroet Raadsformand Axel Kofod, og Udgaven fremtræder allerede i det Ydre som en usædvanlig smuk Publikation, i et stateligt Format og et smagfuldt Udstyr, og er ledsaget af forskellige Billeder og Facsimileprøver af Originalens Tekst. Disse sidste gør det muligt i Enkelt-heder at danne sig et Skøn over Udgiverarbejdets Karakter. Det er sikkert med Rette, at Udgiveren ved et Haandskrift af denne Art har tilstræbt saa vidt muligt at levere en fuldstændig ord- og bogstavtro Gengivelse af Forlægget med Bibeholdelse af Forfatterens Inkonsekvenser og Særheder. Tekstbehandlingens bærer helt igennem Præg af en sjælden Omhu og Nøjagtighed. Ikke blot gør de Sider, der lader sig efterprøve ved Hjælp af Facsimilegengivelserne, dette Indtryk, men heller ikke andre Steder findes der Ting, der faar Læseren til at studse — det skulde da blot være, at der S. 116 ff. gentagne Gange ved Anførelse af Skriftsteder staaer »Ef.«, der maa være en Fejllæsning for »Es.«, idet de vedføjede Angivelser af Kapitel og Vers viser, at Forfatteren her citerer ikke Efeserbrevet, men Profeten Esajas (Jesaja).

Hvad Indholdet angaar, er det første Afsnit af særlig Interesse i genealogisk Henseende, da det bringer en Række Meddelelser om Personer af saa gode Slægter som Winther, Thestrup, Rosenvinge, Blanckenborg, Wichmann, Luja o. fl. a. Ikke alt i disse Oplysninger er nyt, og den videre Efterprøvelse vil vel i Tidens Løb kunne rette et og andet deri, men meget for os ukendt véd Rasmus Winther at berette ud fra sit eget

nøje Kendskab til de paagældende Personer, og meget havde han i sin Ungdom med Omhu indsamlet fra dalevende, ældre Medlemmer af sin Slægt. Foruden konkrete Enkeltoplysninger faar man desuden gennem dette genealogisk-personalhistoriske Materiale et fornyet stærkt Indtryk af, hvorledes hele den fynske Præstestand i Slutningen af det 17de og Begyndelsen af det 18de Aarhundrede dannede næsten een stor Familie og tillige i vid Udstrækning var indgiftet i den højere Borgerstand i Købstæderne.

Særlig værdifuld i historisk og psykologisk Henseende er dog Rasmus Winthers Selvbiografi, der optager langt det meste af Bogen. Dette skyldes ikke, at Winther har været Vidne til, end sige grebet ind i historiske Foreteelser af større Betydning, eller at hans Liv har haft et usædvanligt Forløb, — han var en Præsteson fra Føns, virkede efter Attestats en Aarrække som Huslærer og som Rektor i Faaborg, indtil han 1710 blev Sognepræst i Ørbæk, hvor han døde som Jubellærer 1767. Heller ikke skyldes det, at Forfatterens Personlighed frembyder et alt for interessant Billede, — en jævn, troværdig Mand synes han at have været, af et noget tungt, alvorligt religiøst Sind, tilbøjelig til undertiden at henfalde til dyb Melankoli —, og litterært set er den brede og ensformige Fremstilling vistnok en tro Afspejling af Forfatterens træge, med Aarene mere og mere stillestaaende Temperament, og man kan under Læsningen af og til fristes til at tænke paa Holbergs bekendte Ord: »derfor gør man Forskel mellem Bedemandsstil og anden menneskelig Stil«.

Selvbiografiens egentlige Betydning maa derimod søges paa et andet Omraade: i det Tidsbillede, der oprulles af det 18de Aarhundrede. Overalt slaar en uforfalsket historisk Duft Læseren i Møde, og den, der for Alvor ønsker at føle selve Pulsslaget i denne Tidsalder, vil med Taknemmelighed skønne paa, at han gennem Winthers fordringsløse Skildringer Gang paa Gang paa en egen intim Maade bliver ført ind i en konkret Anskuen af Forhold og Tilstande. Maaske netop fordi enhver kunstnerisk Udsmykning ligger Forfatteren fjernet, er hans Fremstilling præget af en ejendommelig haandfast Realisme. Dette gælder f. Eks., naar han skildrer sine Besøg som Præst hos Forbrydere, der skulde henrettes, eller naar han indgaaende beretter om de mange og indviklede Forhandlinger, der maatte føres — ofte ad de mærkeligste Krogveje —, naar man vilde bevæge en Godejer til som Kirkepatron at udstede Kaldsbrev for en Ansøger, eller naar han beskriver en i Datiden saa møjsommelig Historie som at foretage en Rejse fra Ørbæk og gennem hele Jylland til Thy. Selvom mangt og meget vedrørende Livskaarene i det 18de Aarhundrede er vel kendt fra andre Kilder, kan der dog fra Winthers Skildringer hentes ikke faa ny Træk til at udfylde vort Helhedsbillede af Tiden, men vigtigere er det dog endnu en Gang at se Tingene aften sig i et samtidigt Menneskesind.

Udgiveren har forsynet Bogen med en Indledning, hvori han meddeler en Del Oplysninger — ikke alle af lige glædelig Art — om den Winther'ske Efterslægts Skæbne og giver en lille Karakteristik af Rasmus Winther. Naar det her siges, at Winther var »pietistisk«, maa det vel forstaas i mere almindelig Forstand som Betegnelse for hans dybtgrebne religiøse Sindelag, der overalt giver hans Fremstilling en særlig Tone, men har man ikke fra anden Side Efterretninger om, at han har sluttet sig til Pietismen, vil det næppe ud fra Selvbiografien alene lade sig gøre at begrunde dette. Der findes nemlig ikke heri noget, som i teologisk Henseende paa afgørende Maade kendetegner ham som Pietist, og den religiøse Grundstemning, som stadig kommer til Orde, var vel nok tænkelig hos en alvorlig Mand af den ældre ortodokse Skole. Betegnende er det sikkert ogsaa, hvad der berettes S. 60, at da Rasmus Winther en Gang i sin Ungdom pintes af Anfægtelser, fandt han Beroligelse ved Læsningen netop af en Mand fra det 17de Aarhundrede,

Jens Dinesen Jersin. — Foruden med Indledningen har Udgiveren udstyret sin Bog med et udførligt og omhyggeligt Register og en kortfattet Kommentar, hvori han giver Forklaring paa de ikke faa latinske og græske Udtryk, der i det 18de Aarhundrede naturligt vilde glide ind i en Tekst af en saadan Karakter som den her udgivne. Det kan dog i Forbigaaende bemærkes, at naar han her forklarer »dictum exordii« blot som »Indledning«, er det mindre rigtigt. Det paagældende Sted (S. 64) saavel som den almindelige Sprogbrug viser, at der menes ikke selve Indledningen til Prædikenen, men det Skriftsted, der afgav Teksten for denne Indledning (Exordium).

Den Wintherske Slægtbog er en virkelig betydningsfuld Forøgelse af vor personalhistoriske Litteratur, og den er fremlagt med en saadan Omhu, at man med fuld Tillid tør bygge paa Udgaven.

Bjørn Kornerup.

SMAA MEDDELELSER.

SLÆGTSKABET MELLEM FAMILIERNE GRAM OG BUGGE I VENDSYSSEL.

Afdøde Kontorchef Herman Gram forespurgte mig en Gang om, hvorledes »Fætterskabet« mellem Pastor Niels Hansen Gram i Bjergby og Henrik Lauridsen Bugge til Linderumgaard og Haven hængte sammen, hvilket jeg ikke vidste, da jeg ikke kendte Henrik Bugges Moder og forøvrigt mener, at hin Tidens Brevtitulatur »Broder«, »Fætter« o. l. ikke altid skal tages mere bogstaveligt end Svenskernes »Farbror«.

Men der var et kødeligt Fætterskab mellem Niels Gram og Henrik Bugge, og da disse Personers Descendens har været fremtrædende i social Henseende, kan en Omtale af dette Slægtskab maaske paaregne nogen Interesse.

Der levede — antagelig paa Skiveegnen — i Begyndelsen af 1600erne en Mand, som formodentlig hed Jens Vorm, og han havde 8 Børn:¹

1. Poul Jensen V(orm), der 1670 boede i Ormstrup, formentlig Haderup Sogn ved Skive,
2. Søren Jensen, der 1670 boede paa Overgaard, formentlig Grinderslev Sogn,
3. Jens Jensen V(orm), der 1670 boede i Lund ved Ørslev Kloster,
4. Niels Jensen, som 1642 var ugift Skræder i Sæby,² men som var død før 24. Aug. 1670 efterladende sig Børnene Niels Nielsen og Maren Nielsdtr, for hvem Laurids Christensen i Sæby var Værge.
5. En Søn eller Datter, der var død før 1671 efterladende sig følgende Børn: a. Else Nielsdatter, gift med Niels Sørensen, som 1670 var Forvalter paa Bjørnkær i Biersted Sogn, b. Anders Nielsen, c. Christen Nielsen, d. Just Nielsen, e. Niels Nielsen, f. Jens Nielsen, g. Maren Nielsdtr. og h. »anden« Jens Nielsen.
6. Johanne Jensdtr., død 1670, gift med »ærlig og velagtede« Mand Rasmus Nielsen i Nejst i Hørmested Sogn, Høgholt Gods. Hun havde ingen Børn.
7. Anne Jensdatter Vorm, død Sæby 1686, gift 1641 med Borg-

¹ Vennebjerg H. Tgb. 15. Maj 1671 Bl. 48.

² Personalh. Tidsskr. 10. I. 48.

mester Hans Nielsen Gram i Sæby, død i 1660erne. Mange Børn.¹

8. Jensdatter, død før 1670, gift med Ridefoged til Høgholt, Ejer af Linderumgaard Laurids Madsen (Bugge), f. 16....., begr. 13. Maj 1693.² Han var i Følge Peder Dyrskjøt, der kendte ham personlig, »af de gamle Bugge af Halds Afkom, som blev gift i privat Stand og deraf udrunden et stort Slægt ved Randers«. ³ Laurids Madsen, der endnu ved sin Død kaldes »paa Høgholt«, skønt han 1691 var flyttet til Skørholt, var gift II med Margrete Lauridsdtr., men alle Børnene var vist af hans første Ægteskab. Han optraadte som Arving efter Johanne Jensdtr. i Nejst paa sine Børns Vegne.

Om hans Børn henvises til Jyske Saml. 3. III. 170, idet her kun skal tilføjes, at Henrik Lauridsen Bugge til Linderumgaard blev begr. 31. Maj 1693,⁴ altsaa 18 Dage efter Faderen, og at Kirsten Lauridsdatter Bugges Mand Ejler Ejlersen Holm til Høgholt, Eskær m. m., var født i Aalborg 1629 og døde 1706. Han var Søn af Guldsmed Ejler Holm i Aalborg, født i Heide i Ditmarsken, som 1622 blev Borger i Aalborg og ægtede Sidsel Hansdtr., Datter af Raadmand i Aalborg Hans Christensen og Mette Christensdtr. Paa mødrene Side hørte Ejler Ejlersen Holm saaledes til en rig og fornem Slægt, og da han ogsaa fik mange Penge med sin Hustru, er det vist med Føje, at Peder Dyrskjøt siger, at »han baade var den rigeste og frammiste (5: mest fremragende) Mand her i Vendsyssel«. ⁵

Ovenfor nævnte Rasmus Nielsen var først kommet til Nejst 1669, da den hidtilværende Fæster Laurs Hansen Mørk af Gunderup i Vrejlev S. maatte fratræde den halve Gaard til ham. 24. Aug. 1670 oprettedes Arvekontrakt mellem Rasmus Nielsen paa den ene Side og hans afdøde Hustrus Arvinger, og 15. Maj 1671 tinglæstes Arveafkaldet. Efter Kontrakten skulde hendes Arvinger have alle hendes Klæder og Sengeklæder samt de Guld-, Sølv-, Messing- og Tin-Sager, som hendes Venner havde givet hende til Bryllupet, og som hun havde ført i Boet. Af hendes Brødre underskriver Søren Jensen sig med egen Haand ligesom Niels Sørensen paa Bjørum, hvorimod Brødrene Poul og Jens kun har Initialerne P. J. S. V. og J. J. S. V., hvor V. aabenbart betyder Vorm.

C. Klitgaard.

Dr. Th. O. Achelis, Haderslev, har henledt min Opmærksomhed paa, at der i Haderslev Vor Frue Kirke findes et pragtfuldt Epitafium over den i mine »Kjærlufske Studier« S. 458 nævnte Drabant Willum Kierulf, der i Hofrullen 1638/39 anføres som Drabant, og som 1660 boede i Haderslev.

I Følge Epitafiets Indskrift var han født i Aalborg 1579 og døde i Haderslev 1664; han var i 30 Aar kongelig Drabant og kaldes paa Epitafiet Wilhelm Kierulff, og det er opsat af hans Enke Dorothea Waltersdorf, der var født i Haderslev 1614, men hvis Dødsaar ikke er angivet, ligesom der heller ikke paa Epitafiet er anført Børn. Kierulff er næppe født i

¹ Se Slægten Gram fra Sæby i Personalh. Tidsskr. 10. I. 43 ff.

² Chr. Staphensens Aarbog, Gl. kgl. Saml. in 4°. 2355. Om Laurids Madsen se ogsaa Jyske Saml. 3. III. 164 ff.

³ Ny kgl. Saml. 4°. 746.

⁴ Chr. Staphensens Aarbog, se foran.

⁵ Ny kgl. Saml. 4°. 746.

⁶ Søn af Herredsfoged i Børglum Herred Hans Laursen Mørk.

selve Aalborg By. Hans Vaaben paa Epitafiet viser en Ulv, hans Hustrus en Løve.

Oplysninger om disse Personer modtages med Tak.

C. Klitgaard,
Postmester, Hjørring.

RETTELSE.

Fra Hr. Oversætter W. Kramer har Redaktionen modtaget Meddelelse om, at den i Tidsskriftets 9. VI. 122 nævnte Maria Catharina Stein ikke hed Stein, men Steinbach. Hun var Meddelerens Oldemoder, og han har sin Viden fra to Kirkebogsudskrifter fra Flensborg, den ene vedrørende hendes Daab, den anden vedrørende hendes Vielse til Garveribestyrelse Johan Christian Cramer. I Attesterne kaldes baade hun og hendes Fader med Navnet Steinbach.

SPØRGSMAAL OG SVAR

SPØRGSMAAL.

Borgmester i Aalborg Anders Larsen Gruppe og konsistorialraad, sognepræst til Kvislemark og Fuirendal Diderik Gruppe, f. 24. marts 1656, d. 27. september 1702, var sønner af Lars Andersen Grubbe og Ane Pedersdatter. Oplysninger ønskes om deres slægtskab med borgmester i Aalborg Didrik Grube, født i Lübeck og død 1. august 1648, eller med Heinrich Grube, født i Lübeck 1545, gildebroder i Aalborg.

Gordon Norrie,
Stabslæge, dr. med.

REGNSKAB FOR AARET 1934.

168

	Kr. Ø.		Kr. Ø.
Saldo overført fra Regnskabsaaret 1933	580.86	Honorarer for Bidrag til 1.—4. Hefte	1,023.50
Bidrag fra den danske Stat	390.00	Trykning	2,369.97
Bidrag fra Julius Skrikes Stiftelse	200.00	Tryksager.....	45.19
Bidrag fra Carlsen-Langes Stiftelse.....	100.00	Porto	63.87
Indvundne Renter	110.67	Kontingent til Dansk-historisk Fællesforening.....	10.00
Porto Godtgørelse	1.68	Omkostninger ved Mødet ¹² / ₈ 1934.....	108.20
Medlemskontingent	3,510.00	Kommission	612.49
Salg af Bøger og ældre Aargange af Tidsskriftet	859.09	Krans	10.00
		Saldo, overføres til næste Aar	1,509.08
	5,752.30		5,752.30

Samfundet ejer den 31. December 1934, foruden Kassebeholdningen Kr. 1,509.08, som indestaar i Kjøbenhavns Handelsbank, Kr. 1,000.00 4⁰/₀ jyske Landkreditf. Obligation, testamentarisk Gave fra Hds. Maj. Enkedronningen, Kr. 200.00 5⁰/₀ amort. danske Statsoblig. af 1919, Kr. 700.00 4¹/₂⁰/₀ Vest- og sønderj. Kreditf. Oblig., samt Kr. 400.00 4¹/₂⁰/₀ Fyens Kreditf. Oblig.

København, den 5. Marts 1935.

O. H. Clementsen.

Ovenstaaende Regnskab har vi gennemgaaet og sammenholdt med de os forelagte Bilag, og vi har intet fundet at erindre. Formuen har vi befundet at være tilstede. Obligationerne lyder paa Samfundets Navn.

L. Bie.

Stefan Hetsch.

NOGLE UNDERSØGELSER ANGAAENDE
LANDSDOMMER ENEVOLD HEUG OG HANS
NÆRMESTE SLÆGT

Af *A. M. S. Myrhøj.*

Under Arbejdet paa en Ahnetavle efter trykte Kilder maatte jeg standse ved Navnet *Mari(n)e Kirstine Heug*. Efterforskningen efter hendes Forældre gav Anledning til følgende lille Afhandling.

Sognepræst for Rødding-Krejbjerg i Salling *Peter Nielsen Rosenstand Haverslev* var gift med *Mari(n)e Kirstine Heug*. Hun er iflg. *Wiberg II*, 677 (No. 964,8) f. c. 1726; og *Aalborg Budolfi Kirkebog* har under Copulationer d. 20. Septbr. 1747: »Herr *Peder Rosenstand Haverslev*, Sognepræst for Rødding og Kreyberg Menigheder i Salling, og Jomfr. *Marine Kirstine Heug* copulerede i Seignr. *Christen Heugs Huus*¹ ved Øster-Aae af Sognepræsten *Hr. Bützow*.«

Hun er imidlertid ikke Datter af *Christen Heug*, hvad Skiftet² efter denne viser (han døde 1749).³ Det ligger da nær at antage,⁴ at hun er en Slægtning, han har taget til sig; rimeligvis fordi hendes Fader er død, medens hun var Barn. I Skiftet efter *Christen Heug* (S. 182) nævnes en *Anna Marie Mørch*,⁵ Enke efter *Christen Heugs Broder Jens*. Denne *Jens* viser sig at være *Jens Andersen Heug*,⁶ død 1723 som Sognepræst til *Anst og Gjesten*,⁷ og som af *Wiberg* kaldes *Søn af A. J. H. og Ide Clausdtr.*⁸

Jens A. Heugs Ægteskab var barnløst, og i Skiftet⁹ efter ham nævnes derfor hans Søkende, der giver Arveafkald til Fordel for Enken.

Hans Søkende er:

1. *Claus Andersen Heug*,¹⁰ Handelsmand og Indvaaner i Aalborg, 2. *Christen Andersen Heug*, Handelsmand og Indvaaner i Aalborg, 3. *Endvold Andersen Heug*, sitshaftig paa *Kiærsgaard* i *Vendsyssel* [hvor *J. A. H.* døde iflg. *Wiberg*], 4. *Bodild Andersen (!) Heug*, sal. *Niels Lauritsen Bierregaards*, forstum Handelsmand og Indvaaner i Aalborg,¹¹ 5. *Gundel Andersdatter Heug*, gift med *Mag. Jørgen Berg*, Sognepræst til *Vraa, Emb og Serridslev*,

6. Sl. Iide Andersdtr. Heug,¹² gift m. Morten Henrichsen, med hvem hun havde Datteren Gundel Margrethe Mortensdatter.

Da Navnet Enevold ret ofte forekommer i Slægten Rosenstand, faar man let den Tanke, at Marine Kirstine Heugs Fader er den som Nr. 3 nævnte Endvold Andersen Heug, som i 1723 bor paa Kjærsgaard i Vendsyssel. Denne Endvold Heug paa Kjærsgaard (d. e. Kjærsgaard i Tornby Sogn, Vennebjerg Herred, Hjørring Amt) viser sig at være den samme som Landsdommer Enevold Heug til Hald og Sejlgaard,¹³ som 1725 blev gift med Frederikke Seerup (f. 1706),¹⁴ Datter af Etatsraad, Amtmand Jens Jørgensen Seerup¹⁵ og Mari(n) e Kruse.¹⁵

Den Antagelse, at Marine Kirstine Heugs Forældre er Enevold Heug¹⁶ og Frederikke Seerup, bestyrkes, naar man ser, hvem der senere blev Ejere af Hald og Sejlgaard, og den bliver til Visshed, naar man undersøger de Opkaldelser, der senere bliver omtalt.

Hald købes 1741 af førnævnte Christen Heug,¹⁷ og Sejlgaard købes 1740 af Købmand i Aalborg Peder Christensen Holst,¹⁸ der var Svigerfader til Christen Heug, hvis Hustru var Elisabeth Marie Holst,¹⁹ der døde $\frac{8}{7}$ 1769 under et Besøg hos sin Søster Fru Gleerup²⁰ paa Sebberkloster.

Peter Nielsen Rosenstand (Hauerslev) var Søn af Niels Jacob Lauritsen Hauerslev, Sognepræst til Rødding-K. og 1. Hustru Christiane Magdalene Rosenstand.²¹ Marine Kirstine Heug antages nu at være Datter af Enevold Heug og Frederikke Seerup.

Vi maa da formode, at der blandt deres Børn findes 1) Niels Jacob, 2) Christiane Magdalene, 3) Enevold og 4) Frederikke; og det viser sig netop at være Tilfældet.

Giessing har: a 7 Niels Jacob Rosenstand, b 7 Wulf Sivert Rosenstand, c og d 7 Enevold og Niels † †, e 7 Peder Rosenstand, f 7 Otto Rosenstand, g 7 Christiane Magdalene Rosenstand, h 7 Friderica Rosenstand.

Giessing nævner 8 Børn, som dog ikke er taget i Aldersfølge, og hans Liste er ikke fuldstændig. Hr. Arkivar S. Nygård har villigst meddelt mig følgende Liste fra sine Uddrag af Rødding Kbg.

1. Enevold Høg, f. og begr. 1749, 2. Niels Jacob, dbt. 1751, 3. Kirstine Müllen, dbt. 1752 [Giessing: Christiane Magdalene. Slhdbg: Kirstine Mallene], 4. Enevold Høg, dbt. 1754, 5. Peder Wallenberg, dbt. 1755, begr. 1756, 6. Wolf Sivert, dbt. 1757, 7. Georg Frederik, dbt. og begr. 1758, 8. Georgia Frederikke, dbt.

1760 [Giessing: Friderica], 9. Peder Vallengberg, dbt. 1761, 10. Otte, dbt. 1763 [= 8. Søn], 11. Nien, dbt. og begr. 1766 [= 9. Søn].

Iflg. Skifterne i Rødding Herreds gejstlige Skifteprotokol 1766 og 1785 efter henholdsvis Hr. Peder Rosenstand Haverslef og Marine Kierstine Heug havde Ægteparret 5 Sønner, hvoriblandt en Enevold Heug Rosenstand, og 2 Døtre.²²

Af Rødding Kbg. 1749 — en af Fugt stærkt medtaget og paa sine Steder ulæselig Kirkebog — fremgaar, at til Daabens Publikation fremstilledes Enevold Høg Rosenstand, Søn af Sognepræsten; som Gudmoder nævnes Fru I d e a H ø g fra Aalborg og blandt Fadderne J e n s H ø g ligeledes fra Aalborg.²³ Efter al Sandsynlighed maa de to sidstnævnte være Søskende til Barnets Moder, Marine Kirstine Heug, og en nærmere Undersøgelse gør denne Sandsynlighed til Vished.

Landsdommer Enevold Heug maa, da han er Broder til Præsten Jens A. Heug, være Søn af Wibergs »A. J. H. og Ide Clausdtr«. A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, Side 139 (i det flg. = A. H. N.) giver den Oplysning, at disse to er A n d e r s J e n s e n,²⁴ Kjøbmand i Aalborg og I d a,²⁵ (døbt ²⁵/₇ 1655, † 1722), Datter af Raadmand C l a u s T h o m s e n H e u g, og at de havde 4 Sønner og 3 Døtre, hvilket stemmer med Skiftet efter Sognepræsten i Anst J e n s A. H e u g.

Landsdommeren og hans Søskende har altsaa taget Slægtsnavn efter Moderen, ligesom Anders Jensen selv er bleven kaldt ved sin Kones Slægtsnavn.

Frederikke Seerup er Datter af J e n s J ø r g e n s e n S e e r u p og Hustru M a r i n e K r u s e.

Vi maa da blandt Enevold Heugs og Frederikke Seerups Børn vente at finde 1) A n d e r s, 2) I d e, 3) J e n s og 4) M a r i n e.

Nogen Anders har jeg ikke fundet, men Ide og Jens maa være de to ovennævnte Faddere, og Marine er jo selve P. N. Rosenstands Hustru.

Til yderligere Bestyrkelse findes hos A. H. N., 259 Mægler H a n s C a s p e r K i r c h m a n n, gift med I d e H e u g, (død ¹⁴/₅ 1802, 75 Aar gl., altsaa født c. 1727). Blandt deres Børn findes ogsaa baade en Enevold og en Frederikke.

Der er da for mig ingen Tvivl om, at denne Ide Heug er den før nævnte Gudmoder og Søster til Marine Kirstine Heug.

Fadderens Jens Høg er ogsaa funden. I førnævnte gejstlige Skifteprotokol for Rødding Herred nævnes 1766 som født Værg for Børnene »Velædle J e n s H e u g i Kbhvn.«.²⁶ Allerede før havde jeg min Mistanke henledt paa Jens Heug, Postmester ved det jydsk-altonaiske agende Postkontor i København,²⁷ og Skattemandtal 1762 for København giver Vished ved følgende: Bind 13, Side 89.

Snarrens Qvarteer: J e n s H e u g, kongl. Mayes. ts bestalter Postmester, leverer Slagte-Vahrene til den Kongel. Hoff Spiisning og der hos holder Næring af Slagter Væsenet

A n n a H e u g mit Ægteskab

Dernæst Børn

J e n s J e n s e n — 17 Aar

H a n s J e n s e n — 14 Aar

C h r i s t i a n J e n s e n er 11 Aar
født 1751 d. 25 Januarij

S i m o n J e n s e n — 13 Aar

E n e v o l d H e u g i sit Alders 6te
Aar født 1757 d 4 Martj

} begge Alumni udi
Herlufsholms Skoele

} begge udi Kost og Information
hos Magister Ulrich paa
Christianshavn.

Hans Jensen nævnes i Meddel. om Dimitt. fra Herlufsholm af A. Leth og G. L. Wad (Næstved 1875, Side 109) som »S. af Hofslagter Jens J. og Anne Hansdatter, Stedsøn af Postmester Jens Heugh«. Christian nævnes samme Sted S. 112 som Broder til Hans. De 4 ældste Sønner er da Hustruens Børn i forrige Ægteskab, medens den yngste Søn er Postmesterens egen, og han hedder E n e v o l d.²⁸

Imod det her fremførte taler kun Taubers Oplysninger i Programmerne for Aalborg Skole 1840 og 1844 (Biografiske Notitser om Dimittender fra Aalborg Skole). Han meddeler nemlig

1) (1840) »E n e v o l d H e u g, f. Aalborg 1689, Søn af Kbm. Henrik Heug. Stud. fra Aalborg 1706. Justitsraad og Landsdommer og ved Giftermaal med Etatsraad Seerups Datter Herre til Sejlgaard i Viborg Stift.«

2) (1840).²⁹ Dim. 1698. H ø g (J e n s A n d e r s e n), f. 1680. Dep. 1698 og øvede sig her og der i at præke, indtil han 1709 fik theol. Att. og 1711 blev Sognepræst p. Øland under Aalborg Stift.

3) (1844).²⁹ Dim. 1698. H ø g, v.[el] H e u g (J e n s A n d e r s e n). Faderen Kjøb. m. H e n r i k H e u g i Aalborg. Blev 1772³⁰ forflyttet fra Øland og Præst i Ribe Stift, men døde paa Kjærsgaard i Vendsyssel, da han 1728³¹ besøgte sin Broder, Justitsraad, Landsdommer Enevold Heug.«

Enevold Heug blev dog først Landsdommer ²³/₄ 1725, og Justitsraad blev han først ³/₄ 1739.³²

Taubers Angivelse af, at de to Brødrers Fader hed H e n r i k H e u g, kan ikke være rigtig. De kaldes i Skiftet 1723 A n d e r s e n H e u g, Wiberg angiver som Præstens Fader A. J. H., og Anders Jensen og Ide Claudtr. Høeg faar deres Søn Jens døbt ³/₃ 1678 (han er altsaa ikke født 1680). De kunde tænkes at være Halvbrødre; saa skulde imidlertid Ide Claudtr. Heug have været gift med en Henrik Heug før 1678, og saa skulde Landsdommeren være født før 1678, men Tauber siger, at han er født 1689, og Aalborg Budolfi Kirkebog siger, at Anders Jensen og Ide Claudtr.

fik en Søn Enevold døbt $\frac{1}{12}$ 1688. Ide Clausdtr. Heug kan ikke have været gift efter Anders Jensens Død i 1716, thi ved sin Død kaldes hun Enke efter Anders Jensen Heug, og desuden kan Enevold Heug ikke være født efter 1716, da han bliver Landsdommer 1725; tillige er det umuligt paa Grund af Moderens Alder.

Saa er der den Mulighed, at vi har at gøre med to forskellige Enevold Heug'er, nemlig en Enevold Andersen Heug, som i 1723 bor paa Kjærsgaard, og som er Broder til Præsten i Anst (jvf. Skiftet efter denne), og en Landsdommer Enevold (Henriksen) Heug, der ejede Hald og Sejlgaard, saa at Tauber skulde tage fejl i, at Præsten og Landsdommeren er Brødre; men herimod taler Angivelsen i Trap om, at Enevold Heug paa Kjærsgaard og Enevold Heug til Hald er samme Mand.³³ Det er altsaa nødvendigt at forkaste Taubers Angivelse af, at en H e n r i k Heug skulde være Fader (eller blot Stiffader) til de to Brødre A n d e r s e n Heug.

Jeg mener altsaa at have fastslaaet, at Marine Kirstine Heug, fra hvem — saa vidt jeg ved — alle nulevende Rosenstand'er nedstammer, er Datter af Landsdommer Enevold Heug og Hustru Frederikke Seerup, samt at dette Ægtepar havde i al Fald to Børn til, nemlig Postmester Jens Heug, f. c. 1726 el. 1727 (maaske Tvillingbroder til Marine Kirstine eller til Ide) og Ide Heug (f. c. 1727) gift Kirchmann.

Ved Hjælp af andre Kilder er det saa muligt at føre disse 3 Søskendes Ahnerække endnu længere tilbage.

Hvornaar Frederikke Seerup er død, ved jeg ikke.

Jeg vil være taknemlig for at modtage yderligere Oplysninger om de her nævnte Personer, lige som jeg selv er villig til at give saadanne ud over de her meddelte, f. Eks. fuldstændige Udskrifter af de nævnte Kilder, hvor der her kun er givet Uddrag af disse, eller de kun er anførte.

J. E. = Jydske Efterretninger.

J. S. = Jydske Samlinger = Samlinger til jydsk Historie og Topografi.

NOTER.

¹ Det Hus, hvorfra »Aalborg Stuen« paa Aalborg Museum stammer. Huset havde ogsaa Tilknytning til Brudgommens Slægt, idet Raadmand, senere Borgmester L a r s H a n s e n S k r i v e r, som ejede det i 1620, var Brudgommens Tipoldefader gennem Datteren E l i s a b e t h, gift m. Borgmester H a n s S ø r e n s e n den yngre. Trap V, 540 (4. Udg.) og A. H. N., 99 samt Hauch-Fausbølls Slægthdbogen (Rosenstand). — ² Skifteprotokol for Aalborg Købstad E. Nr. 268, S. 175 ff. — ³ Trap V, 496. — ⁴ Hr. Arkivar S. Nygård i Rigsarkivet har været saa elskværdig at meddele mig, at han ingen Marine Kirstine Heug har fundet i sine Uddrag af de jydske Kirkebøger. — ⁵ hun blev senere gift med Købmand i Aalborg P e d e r W o r m som dennes 3die Hustru; i P. T. 1910, 271 kaldes hun Enke efter Købmand i Aal-

borg Jens Høg; men denne Jens Høg er Sognepræsten i Anst. Se ogsaa A. H. N. 109 og 224. — ⁶ døbt $\frac{3}{3}$ 1678 (Aalborg Budolfi Kbg.). — ⁷ Wibergs Præstehistorie I, 99 (No. 63, 9). — ⁸ Wiberg I, 753 (Tilf. og Rettelser) kaldes hun I. Claudstr. Heug. — ⁹ Gejstlig Skifteprotokol for Anst Herred 1687—1778, fol. 101 b. ff. — ¹⁰ bg. i Frue K. i Aalborg $\frac{30}{6}$ 1728 (Aalborg Budolfi Kbg.). Se ogsaa A. H. N. 109 og P. T., 1910, 270—71. — ¹¹ Om ham se Trap V, 252. — ¹² døbt $\frac{19}{12}$ 1679 (Aalborg Budolfi Kbg.). — ¹³ Trap V, 146; VI, 202 og 314 samt Appellinstansernes Embedssetat S. 99. — ¹⁴ Personalh. Tidsskr. 5. IV. 84—85. — ¹⁵ Personalh. Tidsskr. 5. IV. 84—85; Trap (Personreg.) og Dansk biografisk Leksikon ved Bricka. — ¹⁶ døbt $\frac{1}{12}$ 1688 (Aalborg Budolfi Kbg.). — ¹⁷ Trap VI, 202. — ¹⁸ Trap VI, 314. — ¹⁹ Hun var født $\frac{11}{11}$ 1706. J. E. $\frac{14}{7}$ 1769. Skifte efter hende er ikke fundet. — ²⁰ Henrica Margrethe Holst. Lengnickss Gleerup Stamtavle og J. E. $\frac{14}{7}$ 1769. Se ogsaa Himmerland og Kjær Herred 1915, 87. — ²¹ Hauch-Fausbøll: Slægthaandbog (Rosenstand); Vahls Slægtetbog over Chr. Niensens Afkom, IX Hefte, 28; Giessing Jubellærere I, 276 og Wiberg. Hun er Datter af Peder Thøgersen Rosenstand (Giessing I, 274), Student fra Roskilde 1666 og immatriculeret i Leyden (P. T. 1881, 209); han siges at have været Ritmester (bl. a. Bloch: Roskilde Domscoles Historie IV, 13 m. Henviisning til Kall Rasmussen). I den Bryllupsindbydelse fra hans Svigerfader Biskop Foss i Aalborg, der findes J. S. VII (1878—79), 87 kaldes han ikke Ritmester, men »dend høylærde unge Mand«. Han nedstammer fra Lars Thøgersen, Raadmand i Randers (Hofm. Fund. II, 363 og 395; Secher: Slægten Secher, S. 3 og 7 og Hauch-Fausbøll: Slægthdbg. (Rosenstand)), der siges at være Søn af Thøger Andersen, Borger i Randers; men i Kirkehist. Saml. III R, 6. B. S. 714 (Selvbiografi af Peder Thøgersen, Sgpr. i Randers) siges han at være Søn af Thøger Nielsen, »Borger og drabelig Handteringsmand i Randers«. — ²² velvilligst meddelt mig af Hr. Landsarkivar Svend Aakjær i Viborg. — ²³ Dom 11 post Trinitatis d. 19. Augusti blef velærværdige Herr Peder Rosenstands ... Søns Daab confirmeret i Rødding ... som var døbt i Rødding Præstegaard ... velærværdige Hr. Nybroe i Balling ... August og fød d. 8. August om aftenen kaldet Eenvold Hög. Barnet bar Frue Idea Hög fra Aalborg: Test: Jens Hög fra Aalborg ... — Den nøjagtige Ordlyd kan paa Grund af Fugten ikke gengives, men det her anførte staar tydeligt nok. — ²⁴ bg. i Aalborg Frue K. $\frac{23}{9}$ 1716, 74 Aar 8 M. 9 Dg. (Aalborg Budolfi Kbg.) Formodentlig identisk med den Anders Jensen Hög, der nævnes i Otto Smith: Aalborg (1931), S. 185. — ²⁵ bg. i Aalborg Frue K. $\frac{12}{11}$ 1722. »Ide Clausdatter, Sal. Anders Heugs Encke begravet ved Ligprædiken ... Voxlius. 57 Aar 3 M. 14 Dg. (Aalborg Budolfi Kbg.). Aldersangivelsen stemmer ikke med Daabsdatoen hos A. H. N. 139; der er nøjagtig 10 Aars Forskel; 57 Aar maa da være en Skrivefejl for 67 Aar; thi A. H. N.'s Angivelse maa være den rigtige paa Grund af den ældste Søns (Jens'es) Alder, f. 1678. — ²⁶ Se Note 22. — ²⁷ Død $\frac{14}{11}$ 1786, 59 Aar gl. Fr. Olsen: Poststyrelsen m. m. (1925), S. 30—31; sammes maskinskrevne Postetat; J. E. $\frac{11}{7}$ 1777 og $\frac{24}{11}$ 1786; sidstnævnte Sted angives hans Alder til 60 Aar, altsaa født 1726 eller 1727. — ²⁸ Efter mit Manuskripts Afslutning har Hr. Pastor emer. Erh. Qvistgaard velvilligst meddelt mig, at i Skiftet efter Marine K. Heug (Rødding Herreds gejstlige Skifteprotokol $\frac{2}{5}$ 1785) nævnes som Værger hendes Broder Postmester Jens Heug og Doktor Rosenstand, begge af Kbhvn. Iflg. samme boede Marine K. Heug i et Hus i Rødding. — Antagelsen, at nævnte Jens Heug er Broder til Marine K. Heug, er altsaa rigtig. — ²⁹ Velvilligst meddelt af Hr. Lektor Fich i Aalborg. — ³⁰ Trykfejl for 1712. — ³¹ Trykfejl for 1723. — ³² Appellinstansernes Embedssetat, S. 99. — ³³ Trap V, 146. Tauber lader jo ogsaa E. H. paa Kjærsgaard og Landsdommeren være samme Person.

BIDRAG TIL HENRIK NICOLAI CLAUSEN'S LIVSHISTORIE

Meddelt af *Skat Arildsen*.

Gang paa Gang træffer man paa Prof. theol. ved Københavns Universitet, Dr. H. N. Clausens Navn i det 19. Aarhundredes Danmarkshistorie, betydningsfuld og vidtspændende som hans Indflydelse var i dansk Stats- og Kirkepolitik, Kirke- og Kulturliv, Kunst og Videnskab. Ogsaa i Københavns Historie har hans Navn en hæderfuld Plads.

Men som saa mange andre berømte Danske har H. N. Clausen (f. 1793, d. 1877) endnu ikke fundet sin Biograf; han er hidtil kun blevet gjort til Genstand for spredte, dels nærmest orienterende Skildringer, dels mere specielle Undersøgelser (saaledes af teologisk Art af Proff. theol. Dr. J. Oskar Andersen og N. M. Plum). At biografere H. N. Cl. vil være en Kæmpeopgave. Alene Kildematerialet vil give sin Forsker haarde Nødder at knække; det vil berede ham en dobbelt Vanskelighed: p. d. e. S. vil han overvældes af Rigdommen paa trykt og utrykt Stof, p. d. a. S. vil han stærkt føle Savnet af »H. N. Clausens Privatarkiv« til haardt tiltrængt Supplering og Korrigering af dennes Selvbiografi, »Optegnelser om mit Levned og min Tids Historie« (Kbh. 1877). Som Følge af hans lange Liv, sociale Position og talrige Gøremaal har hans »Privatarkiv« uomtvisteligt indeholdt meget og særdeles værdifuldt Kildemateriale. Desværre har hans yngste Datter, Betty Clausen (f. 1839, d. 1918) før sin Død — i misforstaaet Pietet overfor Faderens Minde — tilintetgjort Størstedelen af hans efterladte Papirer; det gælder baade den udførlige og interessante Dagbog, som H. N. Cl. førte paa sin store Udenlandsrejse 1818—20, og hans Breve, Koncepter og personlige Papirer. De faa, bevarede Brudstykker af Rejsedagbogen udgav nuv. Overbibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, Dr. phil. Carl S. Petersen i 1918 efter Anmodning af H. N. Cl.'s Dattersøn, Rudolph Frimodts ældste Søn, Forlagsboghandler Johan Frimodt.¹

I Fortalen til den udgivne Rejsedagbog, hvor Joh. Frimodt fortæller om Dagbogs-Manuskriptets sørgelige Skæbne, siger han bl. a.: »heller ingen Breve til og fra [H. N.] Clausen var at finde« efter Betty Clausens Død.² Tilfældigvis og heldigvis har J. F. senere fundet Resterne af H. N. Cl.'s efterladte Papirer, som han velvilligst har givet mig Tilladelse til at offentliggøre. Selvom de bevarede Rester kun udgør en ringe Del af et oprindeligt righoldigt Privatarkiv, har de dog i forskellig Henseende Krav paa Opmærksomhed. Jeg skal derfor først give en Oversigt over alle de bevarede Papirer, derefter offent-

¹ H. N. Clausen: Af min Reisedagbog 1818. Udg. i Hundredeaaret derefter ved Carl S. Petersen. Kbh. 1918 (cit. Rdb.). Originalen, indbundet i marmoreret Bind med brun Læderryg og -hjørner, i »H. N. Clausens Privatarkiv« (se nedenfor!). — sml. s. F.: Optegnelser om mit Levned og min Tids Historie (cit. Opt.) 61 flg.

² H. N. Cl.: Rdb. 8.

liggøre et Udvalg af de mere betydningsfulde Dele af »H. N. Cl.'s Privatarkiv«.

Fortegnelse over »H. N. Clausen's Privatarkiv«.

A. Til H. N. Cl.:

1. Brev, Bakkehuset 29. Aug. 1829, fra K. L. Rahbek.
2. Skrivelse, Nytaarsdag 1832, fra »Nogle theologiske Studerende«. — Skrivelsen ledsagede en i Biscuit, af Stempelskærer Fred. Chrstf. Krohn udført lille Buste af H. N. Cl., der blev denne tilsendt; paa Skrivelsen har han tilføjet 31 Giveres Navne.³ — Se nærv. »Bidrag« S. 178 (B. 1).
3. Brev, 20. Jan. 1834, fra H. C. Ørsted.⁴
4. Skriv., Kbh. 19. Novbr. 1836, fra det tysk-evangeliske-reformerte Presbyterium (L. L. H. Hamburger, Pastor; I. A. Schorn, Carl D. Tutein, H. L. Frölich, Ferd. Tutein, F. Hoch). — Takkeskriv. for H. N. Cl.'s »Populaire Foredrag over Reformationen«, der var tilegnet »de høitærede Presbyterier for den tydsk- og den fransk-reformeerte Menighed i Kjbhvn.«⁵
5. Brev, Kbh. 27. Febr. 1845, fra N. F. S. Grundtvig.⁶
6. Billet (af H. N. Cl. dat. »omtr. 1846«) fra S. Kierkegaard. — Vedlagt et Expl. af et af S. K.'s Skrifter (uvist hvilket, dog ikke »Enten—Eller«), sendt efter H. N. Cl.'s Anmodning til Brug for den skandinaviske Bogsamling i Rom.
7. Skriv., Kbh. 1. Maj 1854, fra L. N. Hvidt. — L. N. H. »seer sig ikke i Stand til at deltage i den Forening, hvorm der var tale [i Løverdags], eller i en Indbydelse til samme. Om jeg end maaskee kunde have Noget at bemærke i Henseende til Correctheden af denne Forenings Benævnelse, da der dog egenligen ikke er skeet noget Angreb paa Grundloven og det væsenligen efter min Formening er Erhvervelsen af en god og stærk Fælledsforfatning, hvorm det maa være os at gjøre«, er det ene og alene hans Svagelighed, der hindrer hans Deltagelse.
8. Brev, Lydersløv 5. Juni 1854, fra [Provst, Sognepræst til Lyderslev—Frøsløv, Dr. theol. h. c. W. F.] Engelbreth.⁷ — Vedlagt hans Bog, »Den hellige Skrift og dens Forhold til Kirken. Et Vidnesbyrd«. (Kbh. 1854. — 54 S.). — Se »Bidrag« S. 178 (B. 2). 181 flg.
9. Brev, 9. Aug. 1855, fra C. Molbech. — Vedlagt Tryksager.
10. Brev, 27. Novbr. 1855 fra [Prof. i Filosofi] Rasmus Nielsen. — Se »Bidrag« S. 178 (B. 3), 184 flg.
11. Skriv., Kbh. 7. Jan. 1859, fra Forretningskomiteen til Opførelse af Løve-Monumentet paa Flensborg Kirkegrd. (J. P. Købke, N. F. Larsen, [H. H.] Lüttichau, [E. H. C.] Wilster). — Da H. N. Cl. p. Gr. af Sygdom (Vinter 1858/59) er forhindret i at deltage i Komiteens Arbejde, udtaler denne Ønsket om at beholde Cl.'s Navn blandt Indbydernes og betragte hans Fraværelse som midlertidig. Lüttichau er valgt til fung. Formand under Cl.'s Sygdom.⁸

³ jvf. Opt. 170.

⁴ tr. i Breve fra og til H. C. Ørsted, 2. Saml. Kbh. 1870, 124 flg.

⁵ H. N. Cl.: Opt. 188 flg. — s. F.: Populaire Foredrag over Reformationen. Kbh. 1836, III—IV. — De udkom ikke 1837, som H. N. Cl. fejlagtigt skriver (Opt. 189).

⁶ tr. i Breve fra og til N. F. S. Grundtvig II Kbh. 1926, 437.

⁷ Uddrag af Brevet tr. i H. N. Cl.: Opt. 116 Anm.; jvf. 115—116.

⁸ jvf. Opt. 474 flg., 452 flg.

12. Skriv., 22. April 1859, fra Studenterforeningens Seniorat (H. N. Hansen, M. Kjeldsen, J. Vahl, C. Goos, O. Waage). — Fødselsdagshilsen og Deltagelse i Anledning af H. N. Cl.'s Helbredelse efter Sygdommen Vinter 1858/59.⁹
13. Brev, Sommersted Prstgrd. 7. Juni 1859, med senere Tilføjelse Aalborg 21. Marts 1861 fra [Stiftsprovst H.] Egede Glahn.¹⁰
14. Skriv., Odense 26. Dec. 1859, fra det derværende Udvalg (L. Bierfreund, C. G. V. Faber, Gustav Lotze) til Indsamling af Bidrag til Frederiksborg Slots Genopførelse. — Takkeskriv. for H. N. Cl.'s Artikel, »Skal Fredriksborg virkelig blive henliggende som Ruin?« (Berl. Tid. 22. Dec. 1859). Paatænker Kbh. en lignende Indsamling, som Fynboerne allerede har paabegyndt, er Odense-Udvalget rede til Samarbejde.¹¹
15. Brev, og Telegrammer (bl. a. fra Kalundborg, Fredericia, Kolding, Nordborg, Sønderborg, Flensborg) i Anl. af Festen paa Den kgl. Skydebane 1. Dec. 1866 for H. N. Cl. i Anl. af hans Udtræden af dansk Politik.¹² — Se »Bidrag« S. 179 (D 2).
16. Brev, 3. Dec. 1866, fra A. F. Krieger. Vedr. H. N. Cl.'s Vinterrejse til Rom.¹³
17. Skrivelser fra det filosofiske Fakultet ved Kbh.'s Universitet og Studenterforeningens Seniorat (E. F. Koch) i Anl. af H. N. Cl.'s 50 Aars Jubilæum som Dr. phil. 28. Okt. 1867. — Se »Bidrag« S. 178 (B 5), 185 flg., 187 flg.
18. Breve (bl. a. fra G. P. Brammer, M. Hammerich, J. Gram, General Wilster og to Slægtninge Eckermann) og Telegrammer (bl. a. fra C. T. Engelstoft, O. Laub, J. Frijs-Juellinge, Amtmand C. Bille-Brahe) i Anl. af H. N. Cl.'s 50 Aars Embedsjubilæum 3. April 1871.¹⁴ — Se »Bidrag« S. 179 (D 3).
19. Breve (bl. a. fra A. Regenburg, J. L. Ussing, Slægtningen H. Eckermann) og Telegrammer (bl. a. fra O. Laub, Sophie og Elisabeth Rosenørn (Randers), Jerichau (München)) i Anl. af H. N. Cl.'s Guldbryllup 8. Dec. 1871.¹⁵
20. Brev, 12. Dec. 1871 fra [Sognepræst til Elmelunde] J. M. L. Hjort. Vedlagt Tryksag.
21. Breve fra teologiske Studerende:
 - a. Brev, Ribe 24. Okt. 1832, fra Rektor ved Ribe Katedralskole, P. N. Thorup, vedlagt Fragment af et Brev, 27. Maj s. A., fra stud. theol. Alumne paa Borch's Kollegium, H. J. Møller til P. N. Thorup. — Se »Bidrag« S. 191 flg.

⁹ jvf. Opt. 452 flg. — H. N. Cl.: Det evangeliske Kirkelivs Nutid og Fremtid. 1. Udg. Kbh. 1859, V. — sml. J. Osk. Andersen: H. N. Cl. og hans Bog om »Cath.'s og Protest.'s Kirkeforfatn., Lære og Ritus«, Teol. Tidsskr. 4. Rk. 7. Bd. Kbh. 1926, 185 flg.

¹⁰ tr. i H. N. Cl.: Opt. 453 Anm. — Brevet er tilsendt Cl. under sidste, ikke under førstnævnte Dato, som han skriver (ib.).

¹¹ jvf. Opt. 455 flg. — H. N. Cl.: Fædrelandske Forhold og Anliggender. Kbh. 1880—81, 738 flg. — Helga Stemann: F. Meldahl og hans Venner. Bd. 3. Kbh. 1929, 82 flg. (86).

¹² jvf. H. N. Cl.: Opt. 513 flg.

¹³ jvf. Opt. 515 flg.

¹⁴ jvf. Opt. 540.

¹⁵ jvf. Opt. 545.

- b. Brev, 20. Maj 1871, fra en anonym. Tak for H. N. Cl.'s Universitetsforelæsninger.
- c. Brev, udat., fra en anonym. Samme Indhold.

B. H. N. Clausen's Koncepter til:

1. Takketale (for Busten), 3. Jan. 1832, til de teologiske Studerende. — Se »Bidrag« S. 176 (A 2).
2. Brev, 10. Juni 1854, til W. F. Engelbreth.¹⁶ — Se »Bidrag« S. 176 (A 8), 182 flg.
3. Brev, 25. Novbr. 1855, til Prof. Rasmus Nielsen. — Se »Bidrag« S. 176 (A 10), 183 flg.
4. Skriv., 29. April [1859], til Studenterforeningens Seniorat. — Se »Bidrag« S. 177 (A 12).
5. Skrivelser, 29. Okt. 1867, til det filosofiske Fakultet ved Kbh.'s Universitet og Studenterforeningens Seniorat. — Se »Bidrag« S. 177 (A 17), 186 flg., 188.
6. Skriv., 21. April 1872, til Stud.-for.'s Seniorat. — Som Stud.-for.'s Ældste og Æresmedlem giver H. N. Cl. bestemt Udtryk for »det smertelige Indtryk«, det har gjort paa ham at erfare om den i Stud.-for. d. 20. s. M. afholdte Diskussion over »Theser, hvor det overfladeligste Syn og den letfærdigste Tale kaster sig over det hellige«. Stud.-for. bør vogte sig for Skin af nogensomhelst Forbindelse med »den saakaldte Fritænker-Klub«.¹⁷

C. H. N. Clausen's personlige Papirer:

1. (Latinsk) Rejsepas, udstedt Kbh. 3. Juli 1818 af Dsk. Kanc.
2. (Fransk) Anbefalingskriv., udst. Kbh. 4. Juli 1818 af Dpt. f. U. S. »aux Missions du Roi« i Berlin, Frankfurt v./M., Dresden, Wien, Neapel og Paris.
3. Diplom, Neapel 12. Marts 1820, som korrespond. Medl. af Società Pontaniana for Videnskab og Kunst, valgt 27. Febr. s. A.¹⁸
4. Diplom, Leipzig 15. Sept. 1831, som ordentl. Medl. af Societas Historico-Theologica Lipsiensis; vedlagt Skriv., Leipz. 29. Novbr. s. A., fra Chr. Fr. I. Ugen, Prof. theol.
5. Skriv., 3. Maj 1854, fra Studenterforeningens Seniorat om H. N. Cl.'s Valg paa Generalforsamlingen 29. April s. A. til Æresmedlem.¹⁹

¹⁶ Uddrag af Brevet tr. i Opt. 116 Anm.; jvf. 115—116.

¹⁷ Den pseudonyme Forfatter, cand. S. Skov, havde indbudt Akademikere til Diskussionsm de L rd. Aft. (²⁰/₄) i Stud.-for., hvor han vilde forsvare Hovedtankerne i sin Artikel om »Religion« (tr. i Nyt dsk. Maanedsskr. Bd. 3. Kbh. 1872, 301 flg.), Tanker som han nærmere formulerede i Teser. Efter »Dagbladet«s Referat (²¹/₄, 1872. Nr. 96) blev det et »parodisk« Diskussionsm de, hvor S. Skov for den meget talrige Forsamling viste sig som en uheldig Repræsentant for den fri Tanke Tilhængere, idet han stedse blev Svar skyldig, da Ass. v. Det kgl. Bibl., cand. theol. A. C. Larsen (f. 1840, d. 1914) »klart og korrekt og med tilbørlig Korthed havde optrevet et Par af de [af S. Skov] opstillede Theses«. — Iøvrigt mødte S. Skovs Artikel ogsaa skarp Indsigelse fra E. v. Brandes' Side. (Nyt dsk. Maanedsskr. anf. Bd. 481 flg.).

¹⁸ jvf. Opt. 94 flg.

¹⁹ tr. i Opt. 433; jvf. 433 flg. — sml. H. C. A. Lund: Studenterforeningens Historie II. Kbh. 1898, 369 flg.

6. Skriv., Kbh. 22. April 1873, fra »Det kgl. Akademie for de skjønnne Kunster« (underskr. F. Meldahl, paraf. Jul. Lange) vedr. H. N. Cl.'s Optagelse som ordentl. Medl. af Akademiet efter Plenarfor­samlingens énstemmige Vedtagelse s. D.²⁰

D. Diverse.

1. Vedr. H. N. Cl.'s Udenlandsrejse 1818—20:
 - a) 1 Blad af hans Rejse dag bog, indeholdende Register over Rejsen Kbh.—Berlin (4. Juli—25. Novbr. 1818) og Fortegnelse over Bekendtskaber med Lærde i Kiel, Göttingen og Berlin.²¹ — Se »Bidrag« S. 180 flg.
 - b) 5 (vistnok af Betty Clausen fraklippede) Blade af en Optegnel­ses bog,²² indeholdende en Række latinske og enkelte græske Afskrifter dels af »Inscriptiones recentiores in monumentis Romanis« i Rom, Neapel og Florens, dels af »Inscriptiones antiquæ monumentorum Romanorum« i Rom.²³
2. »Festtale til Henrik Clausen d. 1. Dec. 1866«, af Orla Lehmann (Mskr.), vedlagt Brev s. D. fra O. L. til Professorinde Birgitte Franciska Clausen, f. Swane.²⁴ — Se »Bidrag« S. 177 (A. 15).
3. Vedr. H. N. Cl.'s Jubilæumslegat 3. April 1871.
 - a) Indbydelse, Jan. 1871, fra 28 danske Mænd af forskellige Samfundsklasser til Medborgere om Oprettelse af et Jubilæumslegat til H. N. Cl. Se »Bidrag« S. 188 flg.
 - b) Gavebrev, Kbh. 3. April 1871, underskr. C. E. Scharling. — Se »Bidrag« S. 189 flg.
 - c) Meddelelse (12 S.), Kbh. Maj 1871, fra de 28 Indbydere til Bidragyderne, indeholdende en kort Redegørelse for Indsamlingens Historie og en Liste over Bidragydernes Navne.
 - d) H. N. Cl.'s Takkeskriv. (i Faksimile), udat., til Indbyderne.²⁵ — Se »Bidrag« S. 190 flg.
4. Koncept til H. N. Cl.'s vistnok sidste Universitetsopslag, 29. Maj 1874, skrevet af ukendt Haand, ang. hans Forelæsnings Afbrydelse af Helbredshensyn.²⁶
5. Trykte og haandskrevne Lejlighedssange, af unavngivne og navngivne Forfattere (bl. a. Carl Ploug, Chr. Richardt, Fr. Barfod, Fr. Zeuthen, V. Schousboe), fra private og officielle Festligheder.
6. Mindeskrifter (Nekrologer, Taler og Digte) over forskellige Medlemmer af Familierne Clausen og Gad.
7. Avisudklip vedr. H. N. Cl. og Hustru.

²⁰ jvf. H. N. Cl.: Opt. 552. — Skriv. tr. i »Histor. Meddelelser om København«, 3. Rk. 1, 322. Kbh. 1935.

²¹ jvf. H. N. Cl.: Rdb. 23 flg. — Opt. 61 flg.

²² i Udgi verens Eje.

²³ jvf. H. N. Cl.: Opt. 87 flg. (91).

²⁴ Talen tr. i Orla Lehmann: Efterl. Skrifter. Bd. 4. Kbh. 1874, 147 flg. — jvf. H. N. Cl.: Opt. 513 flg.

²⁵ jvf. Opt. 540, 545. — Theol. Tidskr. Kbh. 1871, 235 flg. (Beretn. om »Prof. Cl.'s halvhundredears Jubilæum«). — Se »Bidrag« S. 177 (A 18).

²⁶ jvf. H. N. Cl.: Opt. 555 flg.

Udvalg af »H. N. Clausen's Privatarkiv«.

N r. 1. 1 B l a d a f H. N. C l.'s R e j s e d a g b o g 1 8 1 8 (8°).²⁷

Reisen fra Kjøbenhavn til Altona (Ophold i Fyen, i Kiel og Lübeck). (4de Juli—21de Juli). S. 1—46.

Ophold i Altona (22de Juli—6te August). S. 46—62.

Reisen fra Altona til Göttingen (Haarburg. Celle. Hannover). (6te Aug.—10. Aug.). S. 63—70.

Ophold i Göttingen (Tour til Cassel, Fodreise i Hartzen) (10 August—30te September). S. 70—127.

Reise fra Göttingen til Berlin (Braunschweig. Helmstädt. Magdeburg. Brandenburg) (30te September—7de October) S. 127—144.

Ophold i Berlin (Tour til Potsdam) (8de October—25de Novbr.). S. 144—180.

182 Miil. 4 Maaneder 21 Dage.²⁸

Bekjendtskaber med lærde Mænd:²⁹

Reinhold, Prof. philos...³⁰ / Franke, Prof. theol...³¹ / Kordes, Prof. litt. & Biblioth. [alle] i Kiel.³² /

Planck, Prof. theol...³³ / Stäudlin, Prof. theol...³⁴ / Pott, Prof. theol...³⁵ / Bouterweck, Prof. philos...³⁶ / Schulze, Prof. philos...³⁷ / Eichhorn, Prof. philol... [alle i] Göttingen.³⁸ /

Grimm, Bibliothekar i Cassel.³⁹ /

²⁷ jvf. »Bidrag« S. 179 (D 1 a).

²⁸ jvf. H. N. Cl.: Rdb. 23 flg. — Opt. 61 flg.

²⁹ En lign., paabeg., men afbrudt og overstreget Fortegn. findes paa Bladets Versoside.

³⁰ Karl Leonhard R. (1758—1825), Filosof, Prof. fil. v./Kiels Univ. 1793—1825.

³¹ Georg Samuel Francke (rigt. stav. paa Bladets Versoside) (1763—1840), Prof. theol. smst. 1810—40.

³² Berend K., Filolog, Bibliotekar og Prof. fil. smst. fra 1792 til sin Død 1823.

³³ jvf. H. N. Cl.: Opt. 64. — Heinr. Ludw. P. (1785—1831), Prof. theol. v./Göttingens Univ. 1810—31.

³⁴ jvf. Opt. ib. — Karl Fr. S. (1761—1826), Prof. theol. smst. 1790—1826.

³⁵ jvf. Opt. ib. — David Julius P. (1760—1838), Prof. theol. smst. 1810—38.

³⁶ jvf. Opt. ib. — Fr. Bouterwek (1766—1828), Filosof og Litteraturhistoriker, Prof. fil. smst. 1796—1828.

³⁷ jvf. Opt. ib. — Gottlob Ernst S. (1761—1833), Filosof, Prof. fil. smst. 1810—33.

³⁸ jvf. Opt. ib. — Johann Gottfried E. (1752—1827), Teolog, Orientalist, Historiker og Litteraturhistoriker, Prof. fil. smst. 1788—1827.

³⁹ Wilh. Karl G. (1786—1859), germansk Filolog, Bibliotekssek. i Kassel 1814—30.

Schleiermacher, Prof. theol...⁴⁰ / Marheinecke, Prof. theol...⁴¹ / De Wette, Prof. theol...⁴² / Wolff, Prof. philol...⁴³ / Böckh, Prof. philol...⁴⁴ / Buttmann, Prof. philol...⁴⁵ / Wilken, Prof. philol. & Biblioth...⁴⁶ / Uhden, Staatsrath, Archäolog...⁴⁷ / Hirt, Prof. archäol. [alle i] Berlin. (Bl. 1 r.)⁴⁸ /

Nr. 2. Fra W. F. Engelbreth.⁴⁹

Medfølgende giver jeg mig den Ære [at] sende Deres høi-
baarne Høiærværdighed et lille Forsvarsskrift for vor evangelisk
Lutherske Kirkes Lære om den hellige Skrift og dens Forhold til
Kirken i Almindelighed,⁵⁰ imod Hr. Grundtvigs og Venners nyere
Anskuelse — som oprindeligt er udgangen fra Pantheisten Lessing,
ikke saa meget for at befæste Christendommen fra en anden Side,
som vel snarere for at drille hans Modstander Pastor Götze i Ham-
borg. Dog siger jeg ikke dermed, at Gr. har øst Ideen af Lessings
siden af Delbrück forsvarede Hypothese — men af egen Tænkning,
som harmonerer med hiin.

Jeg beder det modtaget som et Vidnesbyrd om min dybe Høi-
agtelse for Dem, som Theolog, Videnskabsmand og Fædrelandets
ægte kiække Ven i at modstaae, hvad der paa den doctrinaire Vei,
eller den diplomatiske, kunde være det til Skade, og aaben Vei til

⁴⁰ jvf. H. N. Cl.: Rdb. 102, 104—105, 109. — s. F.: Opt. 67 flg. — Fr. Daniel Ernst S. (1768—1834), Prof. theol. v./Berlins Univ. 1810—34.

⁴¹ jvf. Rdb. 106—107. — Opt. 73. — Philipp Konrad Marheine(c)ke (1780—1846), Prof. theol. smst. 1811—46.

⁴² jvf. Rdb. 107. — Opt. 70, 73—74, 77. — Wilh. Martin Leberecht de W. (1780—1849), Prof. theol. smst. 1810—19.

⁴³ jvf. Opt. 74. — Fr. August Wolf (1759—1824), klassisk Filolog og Arkæolog, Prof. fil. smst. 1810—24.

⁴⁴ jvf. Opt. 73. — August B. (1785—1867), Prof. fil. (Eloquens og klass. Litt.) smst. 1810—67.

⁴⁵ jvf. Opt. 73, 77. — Philipp Karl B. (1764—1829), Filolog, Biblioteks-
sekr. v./Det kgl. Bibliotek Berlin 1796—1829, en Tid foreløbig Leder af d.
filolog. Seminar. (klass. Filologi) v./Berlins Univ.

⁴⁶ jvf. Rdb. 106. — Fr. W. (1777—1840), Prof. fil. (Historie og orien-
talsk Filologi) v./Berlins Univ. 1816—40 og Overbibliotekar v./Det kgl. Bibl.
smst.

⁴⁷ jvf. Rdb. 106. — Wilh. Otto v. U. (1763—1835), preussisk Statsraad
og klassisk Arkæolog.

⁴⁸ Aloys H. (1759—1839), Prof. fil. (klass. Arkæologi) v./Berlins Univ.
1810—39.

⁴⁹ Uddrag tr. i H. N. Cl.: Opt. 116 Anm. — Skønt H. N. Cl. i Opt.
(116 Anm.) har meddelt et Uddrag af Korrespondancen mellem W. F. E.
og ham (⁵/₆—¹⁰/₆ 1854), finder jeg dog, at Cl. vel har citeret det allervæ-
sentligste af E.'s Brev til ham, men derimod ikke har gjort det samme for sin
Svarkoncepts Vedk. Det vil alligevel være naturligt her at meddele baade E.'s
Brev og Cl.'s Koncept i deres Helhed.

⁵⁰ jvf. nærv. »Bidrag« S. 176 (A 8).

dets Undertrykkelse af det store Tydskland, uden Hensyn til hvad der til Giengæld kunde [Bl 1 r] ramme Dem Selv derfor, i hvilken Henseende vistnok mangan Videnskabsmand kan have tænkt paa Cato's Ord: *causa victrix diis placuit, victa Catoni*.

Dersom mit lille Skrift maatte findes af Dem tienligt til at bestyrke Manges vaklende Tro ved Romanisters, Mormoners og andre Sværmeres Angreb, om end en dygtigere evangelisk Theolog kunde have udført det bedre, vil det glæde mig; min faste christelige Overbeviisning har jeg udtalt deri, dette er jeg mig bevidst; *dixi et servavi animam*.

Endnu eet til Deres Høiærværdigheds eget Hierte: der var en Tid, da jeg af Kiærlighed til vor store Reformatør Luther troede ham fornærmet af Dem i sin Grav, og derfor angreb Dem haardere, end jeg siden har erkiendt at kunne bestaae med den sande christelige Sagtmodigheds og Kiærligheds Aand, og det har smerdet mig. Mange Dage ere siden henrundne for os Begge. Nu i mit 84.de Aar, da min Livssoel iiler brat til sin Nedgang, og jeg beder: Herre forlad mig al min Skyld, tænker jeg ogsaa paa Herrens Ord »dersom din Broder har noget imod dig, saa gak hen og forlig dig med ham, mens du er med ham [Bl. 1 v] paa Veien«. Derfor vender jeg mig til Deres Ædelmodighed med Bøn: tilgiv mig, hvad jeg dengang feilede imod Dem!

Jeg har den Ære at henleve

Deres høivelbaarne Høiærværdigheds allerærbødigste

Engelbreth.

Lydersløv 5 Junii 1854.

Høivelbaarne

Høiærværdige Hr. Dr. theol. Clausen,

Commandeur og Dannebrogsmænd,

Første Professor i Theologien

ved Universitetet, Kiøbenhavn.

Nr. 2 a. Til W. F. Engelbreth.⁵¹

Med endnu større Erkjendtlighed har jeg modtaget det Ord, hvormed D. H. har ledsaget den kjære Gave, og det Tilbageblik, De deri har kastet paa den skarpe Tale, som snart for 30 Aar siden er bleven vexlet imellem os. Det var ingen ringe Anfægtelse, den unge Mand dengang havde at gjenneemgaae, og han stod temmelig ene i Trængselens Tid. Saameget større blev maaskee den aandelige Frugt, den bragte ham, og ogsaa de mellemliggende Aar have medført mangan lærerig og frugtbar Erfaring. Jeg behøver da vist ikke at sige D. H., med hvor forskjelligt Blik fra dengang jeg nu

⁵¹ Uddrag tr. i H. N. Cl.: Opt. ib.

betragter den Modstand, der dengang mødte mig. Naar jeg imidlertid i hine Dage fandt mig styrket ved Forvisningen om, at det vel skulde lykkes mig i Fremtiden at gjøre mig rettere forstaaet og sandere bedømt, da kan jeg ikke andet end taknemmelig paaskjønne, at denne Forvisning ikke er bleven beskæmmet. Men jeg tilstaaer, at jeg herpaa ikke har modtaget noget kjærere Beviis end det, der er indeholdt i D. H.'s Ord; det har mere end glædet, det har bevæget og opløftet mig. Iblandt mine dyrebareste Erindringer bevarer jeg Mindet om et Møde, jeg havde med Biskop R. Møller i Laaland Aaret før hans Død; ved Siden af dette skal Deres Ord have sin Plads, og jeg vil ofte have Leilighed til at gjentage min Tak for den Haand, der igjennem det er bleven rakt mig.

Jeg beder Dem o. s. v.

10 Juni 54.

[H. N. Cl.].

N r. 3. T i l R a s m u s N i e l s e n.⁵²

25 Nov. 1855.

Hr. Professor Nielsen, R. af Dbg.

Den Tilskrift til mig, hvormed De, min høistærede Embedsbroder! har ledsaget den trykte Universitets-Tale⁵³ har i første Øieblik beredet mig en Overtaskelse. Det ligger nær, ifølge Talens Gjenstand og Indhold, i samme at søge Forudsætning af en Sympathi, et Slægtskab i christelig og theologisk Retning. Men, hvor fuldstændigt en saadan Samstemmen mangler imellem os, er hverken Dem eller mig eller Andre ubekjendt; det nyeste Beviis foreligger i Deres Program.⁵⁴

Men saaledes som Tilskriften er stilet, troer jeg at turde betragte den som Udtalelse af, at De tiltroer mig en Evne til eller ialtfald en Bestræbelse efter at erkjende det almeen Menneskelige, ogsaa uden positivt christeligt Præg, i dets Ret og efter dets Værd. Og saaledes betragtet, kan jeg ikke andet end gjerne og med Paaskjønnelse tage imod Tilegnelsen. Det er for min Natur en Eienommelighed, en Trang ikke at standse ved de aandelige Modsæt-

⁵² jvf. »Bidrag« S. 178 (B 3).

⁵³ Der sigtes til R. Nielsens »Tale ved Reformationsfesten [Torsdag 8. Novbr.] 1855 for Universitetet«, tilegnet »Høiærværdige Dr. theol. H. N. Clausen«. (Kbh. — 17 S. — Fortalen dat. 19. Novbr. 1855). — Talen er et dialektisk Causeri over Reformationen og Revolutionen bedømt fra et rent human Synspunkt.

⁵⁴ Der sigtes til R. Nielsens »Om Theologiens Naturbegreb med særligt Hensyn til Malebranche De la recherche de la vérité«. (Indbydelsesskrift til Kjøbenhvns Universitets Aarsfest til Erindring om Kirkens Reformation. Kbh. 1855. — 37 S.). — Her giver R. N. en klar og vittig Belysning af sin Hovedtesis: »Imellem Theologien og Naturlæren er der ingen Forstaaelse: Theologiens Naturbegreb er ikke naturligt, og Naturlærens ikke theologisk«. (anf. Skr. 3, 37).

ninger, der paa hvert Skridt i Livet stille sig i Veien i altid større Antal, altid skarpere Form, men at søge ud over dem til et Ene-mærke, hvor de forskjellige Aander erkjende at staae paa fælleds Grund, hvor de tage fælleds Fodfæste, mødes i fælleds Interesse; — og jeg haaber, at det skal lykkes mig at bevare Frihed og Friskhed i Aanden til at lade det samme vederfares Ret, ogsaa hvor det kommer mig imøde i Former, med hvilke jeg ikke kan sympathisere.

Med Høiagtelse

ærb.
[H. N. Cl.]

Nr. 4. Fra Rasmus Nielsen.⁵⁵

Idet jeg herved erkjendtlig takker for det modtagne Brev, kan jeg ikke tilbageholde et Udtryk af Glæde over, at Deres Høiærværdighed i Talens Gjenstand og Indhold har kunnet finde Forudsætning af Sympathi og Slægtskab i »christelig og theologisk Retning«, thi Talen udtrykker kun irenisk, hvad der i Programmet fremsættes polemisk.

Uden at forudskikke Programmet, kunde jeg, saaledes som jeg nu engang er stillet, ikke have anslaaet den Tone, hvori Talen er holdt. Den, der føler at hans Standpunkt er uholdbart, maa helst erklære det aabenlyst, men den, der ikke er i dette Tilfælde, bør jo vedkjende sig sine egne Forudsætninger. Overfladisk Irenik har i kirkelige Forhold anrettet maaskee endnu større Forvirring, end lidenskabelig Polemik.

Hvad det Christelige angaaer, troer jeg dog imidlertid forsaavidt at være i væsentlig Forstaaelse med Deres Høiærværdighed, som jeg ogsaa holder mig til den Udviklingslov, at det i Troen Personlige kan og maa antage mange Skikkelser, og gjenemgaae mange Former. Uenigheden dreier sig kun om Valget af den intellektuelle Vei, ad hvilken en Fremstilling af de evangeliske Idealer bedst opnaaes.

Hvad derimod det Theologiske, det vil sige: det reent Theoretiske, angaaer, da synes det unegtelig ved første Øiekast, som om endogsaa Muligheden af en Samstemmen fuldstændig manglede. Desuagtet er dog Sagen, naar det polemisk Medlydende hendør, neppe saa vanskelig.

Den historisk-rationelle Theologies Discipliner: Indledningskritik, Hermeneutik, Exegetik, selv Dogmatiken under den Form, hvori D. H. foredrager den (thi her lægges jo dog [Bl. 1 r] alligevel ikke an paa en speculativ Begriben af det Ubegribelige) maa

⁵⁵ jvf. »Bidrag« S. 176 (A 10).

naturligviis, ogsaa efter min Synsmaade, anerkjendes, bevares og fremmes, som al anden Videnskab.

Tænker man sig et Øieblik alle Misforstaaelser og Oppositionsbryderier borte, vil det ikke længere være Opgaven at rive Noget ned, men at føie Noget til; dette Noget er i mine Tanker den religiøse Ethik.

Om denne Disciplin, der med Hensyn paa Nutidens aandige Dannelsenstrin vel maa kunne siges at udgjøre den i snevrere Forstand theologiske Deel af Theologien, gjælder det, hvad i Programmet er antydet, at den maa vælge sig »en egen Plads udenfor Videnskaben«, idet den, forudsættende den videnskabelige Fordannelse, og derfor bevarende den intellectuelle Form, maa, ifølge Troesprincipet, begynde dør, hvor den egentlige Videnskab ophører.

Uden at smigre mig med at mine flygtige Antydninger skulde være istand til at opklare en indviklet Sag, og uden i nogen Maade at ville fremskynde en Overeensstemmelse, som selv i det lykkeligste Tilfælde maatte have Tid til at danne sig naturlig, har jeg dog troet, at jeg foreløbig turde henstille disse Momenter til Deres Høiærværdigheds velvillige Overveielse.

Med Høiagtelse
ærbødigst
R. Nielsen.

Den 27 Novbr. 1855.
Høiærværdige
Dr. theol. Prof. Clausen
C. D.

Nr. 5. Fra det filosofiske Fakultet.⁵⁶

Høiærværdige, Høitagede Embedsbroder!

Det er idag halvtredsindstyve Aar siden, at De erhvervede Doctorgraden i vort Facultet og derved baade vandt Ret til at optræde som Lærer ved vor Høiskole og antydede den Beslutning at vie Deres Liv til Videnskaben og til vor Høiskoles Tjeneste. Hvad der dengang antydedes paa en Maade, der vakte skjønnne Forventninger, er, omend udenfor vort Facultets Omraade, blevet til en lang, rig og hæderfuld Virkelighed. Forsynet har skjenket Dem fra faa Aar efter hiin Dag indtil nu uafbrudt at virke ved Høiskolen med en sjælden, endnu usvækket Kraft. Ved Deres Forsknings Selvstændighed, ved Deres Underviisnings Bestemthed og Klarhed, ved Deres [Bl. 1 r] mandige Hævdelse af den videnskabelige Frihed, ved Deres Charakters Fasthed, ved Deres Livs Alvor har De udøvet en

⁵⁶ jvf. »Bidrag« S. 177 (A 17). — Nr. 5—6 findes i en blaa, med forgyldte Ornamentter udstyret, svær Læderkonvolut, med flg. Udskrift i forgyldte Bogstaver paa Forsiden: H. N. Clausen / Den 28. October 1867. /

stor og betydningsfuld Indflydelse paa den akademiske Ungdom, ogsaa udenfor Deres Facultet, og erhvervet Dem Deres Medlæreres Agtelse i høi Grad. Og disse Aandens og Karakterens Egenskaber have ikke fornegt sig, naar De ofte og i stort Omfang ved Deres egen Kjærlighed til Fædrelandet og ved Medborgeres Tillid kaldtes til Deeltagelse i offentlige Anliggender udenfor Universitetet. Den Paaskjønnelse, De ad denne Vei har vundet, har ikke været uden Betydning for Høiskolen. Tillad da, høitagede Embedsbroder, at vi paa denne Dag, paa hvilken vi erindre os, at De i vort Facultet gjorde det første Skridt ind [Bl. 1 v] paa den akademiske Lærerbane, i Forening udtale for Dem vor glade og hjertelige Erkjendelse af, hvad der i den lange Aarrække af Dem er stræbt og virket, og dermed forbinde Udtrykket af vort inderlige Ønske, at det endnu i lang Tid maa forundes os at see Dem imellem os som et Mønster paa en kraftig og samvittighedsfuld Universitetslærer og paa en ædel og trofast Søn af Fædrelandet.

Kjøbenhavn, i det filosofiske

Facultet, d. 28de October 1867.

Deres hengivne og ærbødige Embedsbrødre

Werlauff. Fr. Chr. Sibbern. J. N. Madvig. R. Nielsen. N. L. Westergaard. J. L. Ussing. Hauch. Fr. Schiern. K. Gislason. C. F. Allen. Vilh. Bjerring. George Stephens. N. Høyen. H. Brøchner. C. W. Smith. K. J. Lyngby. Svend Grundtvig. E. Holm.

Til

høiærværdige Hr. Dr. phil. & Theol., Professor i Theologien
H. N. Clausen, Commandeur af Dannebrogen. [Bl. 2 r].

Nr. 6. Til det filosofiske Fakultet.⁵⁷

29. Okt. 67.

D.Hrr. Medlemmer af det philos. Fac.

Mine højtagede Embedsbrødre have i Anledning af et 50aarigt Minde, som maaskee ellers var blevet liggende udenfor min Tanke, hædret mig med en Lykønskningsskr. af Gaars Dato, for hvilken jeg beder Enhver især at modtage min forbindtlige og hjertelige Tak.

Det har altid staaet for mig som en ædel og betydningsfuld Side ved Universitetsstillingen, at den enkelte Lærer finder sig føjet ind som Led i et Samfund af Mænd, som — virkende i højst forskjellig Retning — dog alle er forbundne ved eet Hovedmaal, een Fællesinteresse. Selv uden personligt Samliv kan en saadan Samvirken ad de mange forskjellige Veje ikke blive uden indbyrdes befrug-

⁵⁷ jvf. »Bidrag« S. 178 (B 5). — jvf. Note 56.

tende Indflydelse paa de Enkelte, og en flersidig Udvikling af M[enne]skelivet kan kun opnaaes ved Forbindelser af forskjellig-arterede, snart samvirkende, snart medvirkende, aandelige Kræfter.

Og netop derfor tilstaaer jeg, at jeg har følt mig bevæget og opbygget ved en Udtalelse ang. min Livsstræben som den, der ved denne Lejlighed er kommet mig tilhænde fra saamange højtagtede Embedsbrødre, hvis videnskabelige Veje ligge udenfor den, der er anvist mig personlig.

Og saa være det mig tilladt at give det gode Ønske, der er blevet bragt mig, tilbage til enhver især af de højtagtede Embedsbrødre: om Sundhed og Kraft til at virke i vor Højskoles Tjeneste saalænge Livstraaden bliver udspunden for os.

[H. N. Cl.]

Nr. 7. Fra Studenterforeningen.⁵⁸

Studenterforeningen

den 28de Oktober 1867.

Den Dag, paa hvilken De, Hr. Professor! for 50 Aar siden tog den filosofiske Doktorgrad, kan ikke hengaa, uden at Studenterforeningen griber Lejligheden til at bringe Dem sin Lykønskning. I denne lange Aarrække har Navnet Henrik Nikolai Clausen været fast knyttet til Begrebet af en upartisk og grundig Forskning, en rolig og klar Fremstilling i Humanitetens, i Christendommens Aand, — i denne lange Aarrække har en rig Literatur under dette Navn hævdet sin fremragende Plads i den danske Videnskab, — i Løbet af denne Tid have Studenterne set den Mand, som bærer dette Navn, i Spidsen for enhver Retning, der havde Ungdommens Sympathi, saa de aldrig ophørte at betragte Dem, Hr. Professor! som en Fører i Frihedens, i Nationalitetens Sag, aldrig undlod at paaskjønne den lutrende Kraft, Deres vægtige Ord øvede i disse Ideers Tjeneste.

Det er ikke første Gang, at Studenterne henvende sig til Hr. Professoren med en Lykønskning, ofte har De hørt de samme Ord som nu — og hver Gang er det samme hændet som nu, at vor Lykønskning umærkelig forandrede sig til en Tak. Maatte Hr. Professoren med samme Velvilje som saa ofte tilforn modtage denne, og maatte vi endnu længe med Ærbødighed [Bl. 1 r] og Tak kunne samles om vor Lærer og Fører.

Med Højagtelse paa Senioratets Vegne

E. F. Koch,

f. T. ledende Senior i Studenterforeningen.

Højjærværdige

Hr. Professor Dr. theol. og phil. H. N. Clausen, C.

⁵⁸ jvf. »Bidrag« S. 177 (A 17).

Nr. 8. Til Studenterforeningen.⁵⁹

29. Okt. 1867.

Studenterf.'s Seniorat.

Ved et 50-aarigt Minde, hvorved min Tanke neppe selv vilde være standset, har Studenterf. igjennem dens Seniorat ved Skr. af Gaars Dato givet mig en fornyet Lejlighed til at udtale min Tak og Glæde over det deri udtrykte Sindelag.

Det er for Alderdommen saa naturligt at Blikket tager den tilbagegaaende Bevægelse som for Ungdommen at det søger fremad; og naar jeg lader Øjet gaae den lange Vej tilbage, er noget af det Glædeligste, der møder mig, det Forhold, hvori jeg til enhver Tid har fundet mig til Studenterverdenen. Et Forhold, der har bevaret sig gjennem saamange Slægtsskifter og under saa store Omskiftninger i Livsvilkaar og aandelig Tidsstrømning, men paa en god og paalidelig Grund: i gjensidig Forstaaelse og fælles Interesser.

Dog er det for mig naturligt endnu bestandig ogsaa at vende Blikket fremad. Jeg seer mange Punkter, hvorpaa jeg bygger Sammenstilling af Fortid og Nutid, og paa disse støtter jeg ogsaa mit Haab for Fremtiden. Som lovende Støttepunkt staaer den studerende Ungdom for mig med det alvorlige Blik, den levende Følelse for Forpligtelsen, der særlig paahviler den med Fædrelandet. Saa længe Gud giver Kraft til aandeligt Liv og Virken, ophører jeg ikke at leve med den, at dele dens Idrætter og dens Forhaabninger.

[H. N. Cl.]

Nr. 9. Indbydelse til H. N. Cl.'s Jubilæumslegat.⁶⁰

Den 3die April d. A. vil det være halvtredsindstyve Aar, siden Dr. Prof. Theol. Henrik Nicolai Clausen udnævntes til Lector i Theologien ved Kjøbenhavns Universitet.

I dette lange Tidsrum har Professor Clausen udfoldet en rig og omfattende Virksomhed. Ligesom han ved Universitetet har samlet en talrig Skare Disciple om sin Lærestol, hvilke med Taknemlighed erkjende den videnskabelige Veiledning, de have modtaget af ham, saaledes aflægger en omfangsrig Række Skrifter talende Vidnesbyrd om hans theologiske Lærdom, utrættelige Forskning og kritiske Skarpsindighed. Under de Brydninger, gennem hvilke det kirkelige Liv har udviklet sig i de tvende sidste Menneskealdre, har han med Fasthed og Besindighed søgt at indvirke paa og lede Bevægelsen i en frugtbringende Retning. Kunst, Videnskab og alt

⁵⁹ jvf. »Bidrag« S. 178 (B 5).

⁶⁰ jvf. »Bidrag« S. 179 (D 3). — Alle Papirer vedr. Jubilæumslegatet (D 3 a—d) findes i en svær, rød, med forgyldte Ornamentter udstyret Lædermappe, med flg. Udskrift i forgyldte Bogstaver paa Forsiden: Dr. Prof. Theol. / Henrik Nicolai Clausen / d. 3. April 1871. /

høiere Aandsliv fandt i ham en begejstret og dygtig Talsmand, og flere betydningsfulde derhen hørende Foretagender skyldte for en ikke ringe Deel hans ufortrødne Udholdenhed deres Istandbringelse. Dette i Forbindelse med det varme Fædrelandssind, den Alvor og Dygtighed, hvormed han deeltog i vort Lands og vort Folks Anliggender, har endog hos dem, der ikke i alle Henseender deelte hans Anskuelser, sikkert ham Anerkjendelse som en af Danmarks meest udmærkede Mænd. [Bl. 1 r].

I en vid Kreds vil sikkerlig det Ønske være udbredt, paa den ovennævnte Dag at give Professor Clausen et offentligt Tegn paa Medborgeres Høiagtelse og Paaskjønnelse. Vi have derfor troet at imødekomme et saadant Ønske ved at indbyde til Oprettelse af et Legat, der skulde bære hans Navn, og hvis Bestemmelse skulde overlades til ham.

Bidrag til dette Øiemed bedes tilstillede en af os Undertegnede inden den 13de Marts.

I Januar 1871.

C. F. Balslev, Biskop, Ribe.	O. Bang, Conf.-raad, Prof., Amaliegade 7.	Bindsbøll, Biskop, Nykjøbing.	Brammer, Biskop, Aarhus.
Brix, Prof., Inspect., Østergade 54.	C. A. Broberg, Etatsraad, Strandgade 36.	Engelstoft, Biskop, Odense.	B. J. Fog, Holmens Provst, Gl. Strand 34.
J. Frijs, Kmh., Greve, Juellinge.	Gammeltoft- Etatsr., Borgm. Kjøbenhavn.	J. Gram, Etatsr., Prof. jur., Regentsen.	P. Hansen, ledende Senior i Studenterforeningen.
J. P. E. Hartmann, Professor, Qvæsthusgade 3.	C. Hermansen, Prof. i Theol., Vesterbrogade 56.	J. C. Jacobsen, Brygger, Carlsberg.	J. Jacobsen, Landvæsencommis, Falkensteens.
Johannes Kok, Præst, Peterhvidfeldtsstr. 9.	O. Laub, Biskop, Viborg.	C. Liebe, Højesteretsadv., Bredgade 30.	J. N. Madvig, Professor, Fiolstræde 14.
Marstrand, Professor, Charlottenborg.	H. Martensen, Biskop, Kjøbenhavn.	C. Rothe, Stiftsprovst, Fiolstræde 8.	C. E. Scharling, Professor i Theol., Vesterbrogade 56.
Japetus Steenstrup, Professor, Nørregade 10.	O. B. Suhr, Etatsr., Grosserer, Gl. Torv 22.	W. Ussing, Højesteretsass., Nørregade 24.	N. L. Westergaard, Etatsr., Professor, Nørregade 23.

Bidragydernes Navne.

Bidrag.

Nr. 10. Gavebrev vedr. Jubilæumslegatet.⁶¹

Til et Vidnesbyrd om sin Høiagtelse og Paaskjønnelse af den fortjenstfulde og omfattende Virksomhed, som Deres Høiærværdighed har udfoldet i de halvhundrede Aar, der idag ere forløbne siden Deres Indtrædelse i offentligt Embede, har et Antal Medborgere sammenskudt en Sum — der for Øieblikket beløber sig til

⁶¹ se Note 60.

5000 Rdlr. — for at deraf kan oprettes et Legat, hvis Anvendelse det overlades til Dem at bestemme, og som skal føre Navn af

Dr. Professor Theol. Henrik Nicolai Clausens Legat.

Kjøbenhavn den 3die April 1871.

Paa samtlige Indbyderes Vegne

C. E. Scharling.

Høivelbaarne Høiærværdige

Hr. Dr. Professor Theol. H. N. Clausen,

Commandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd.

Nr. 11. H. N. Cl.'s Skrivelse til Indbyderne
vedr. Jubilæumslegatet.⁶²

Under 22de d. M. har jeg haft den Ære og Glæde at modtage den ved tidligere Skrivelse af 3die April foreløbig anmeldte Kapital — beløbende sig til 5600 rd.⁶³ — med den Bestemmelse deraf at oprette et Legat med mit Navn, hvis Anvendelse er overladt til mig.

De højt ærede Herrer, som i sin Tid have forenet sig om at indbyde Medborgere til at deltage i denne Hædersgave for mig, beder jeg nu at ville med Velvillie modtage Ytringen af den oprigtige Taknemmelighed, som det er Trang for mig til at bringe til Enhver især.

Hvad Anvendelsen af den betydelige Sum angaar, vil det uden Tvivl findes naturligt naar den 50-aarige Universitetslærer [Bl. 1 r] finder sig opfordret til at blive staaende indenfor Kredsen af den studerende Ungdom, og indenfor den Del af samme, hvortil det lange Livs Virksomhed har været nærmest knyttet. Det gjælder kun om at træffe en Anvendelse, som kan ventes at ville blive i Sandhed frugtbringende for denne Ungdom.

Hvad der til enhver Tid maa ønskes vore Studerende er Selvarbejde, Selvstudium, Selvanstrengelse, uden hvilken ethvert Studium bliver dødt og ufrugtbart. Et hjælperigt Middel hertil er alvorlig Syslen med videnskabelig Læsning, Benyttelse af den videnskabelige Litteratur med Skjønsomhed og Kritik. Jeg veed derfor ikke at finde nogen ønskeligere Anvendelse af Pengemidler, stillede til min Raadighed, end aarlig at forsyne et Antal unge Teologer, som give Haab om Evne og Drift til at arbejde sig fremad, med boglige Hjælpeidler, udvalgte med det bestemte Formaal for Øje at skulle tjene [Bl. 1 v] til Grundlag for eget Studium. Hjælpen

⁶² se Note 60.

⁶³ Den i ovennævnte Gavebrev (³/₄ 1871) anførte Sum var nemlig blevet forøget ved senere indkomne Bidrag. (jvf. Meddelelse Maj 1871 fra Jubil.-Legats Indbyderne til Bidragyderne, se »Bidrag« S. 179 (D 3 c)).

gives her ikke saa meget til de Studerende som til Studierne, for at en befrugtende, forædlende Indflydelse af disse kan blive opnaaet.

Det er naturligvis mit Ønske som mit Haab, at den saaledes paatænkte Anvendelse maa findes nogenlunde tiltalende for Flerheden af de bidragydende Medborgere; men jeg tør i ethvert Tilfælde antage, at den Tanke vil have nogen Tilfredsstillelse for dem: at de have bidraget til at aabne Muligheden for mig til at virke i de tilbagestaaende Dage af mit Liv for teologisk Videnskabeligheds Fremme paa en Maade, som efter mit Kjendskab til Forholdene tør ventes med al Rimelighed at ville bringe gode Frugter for Samfundet.

Kjøbenhavn.

Tillæg. — Vedr. H. N. Cl.

Nr. 12. Uddrag af et Fragment af Brev 27. Maj 1832 fra
H. J. Møller til P. N. Thorup.⁶⁴

Højtærede, kære Hr. Professor!⁶⁵

— — — — —
— — — — —
— — Jeg⁶⁶ ønskede... at følge med Thorsen⁶⁷ til Attestats; men — desværre! — jeg behøver ikke alene den Tid, der er tilbage, men — mere! — forudsat endogsaa, at Helbred og andre Omstændigheder tillader mig at benytte den rigtig. Hvis jeg kunde have Lyst til [Bl. 1 r] at tænke mig Exam. theol. uden Laud., — saa var det vistnok en Bagatel. Men det kan jeg ikke efter noget-somhelst Hensyn. Alt fordrer det af mig; alle dem jeg maa ønske tilfredse med mig: De, vor Skole, — jeg selv, — og — Prof. Clausen! De maa ikke undres over, at jeg sætter ham ene! — Kæreste Hr. Prof.! aldrig har den guddommelige Sandhed (i sin videste og snevreste Betydning) havt en mere trofast — og mere begavet Ven. Jeg priser mig lykkelig over at være bleven hans Tilhører; og jeg anser det for en af mine mest nedslaaende Tanker, at jeg ikke kan behage ham. Om ham, som Borger i Sandhedens Rige mangler jeg ganske Ord til at udtrykke min Højagtelse for ham; som Lærer sætter han det, der hos de øvrige Lærere, og For-

⁶⁴ jvf. »Bidrag« S. 177 (A 21 a).

⁶⁵ J: Rektor for Ribe Katedralskole, tit. Prof. Peter Nicolai Thorup (1780—1846).

⁶⁶ J: stud. theol., Alumne paa Borch's Kollegium, Hans Jørgensen Møller (f. 1808, Student (Ribe) 1827, d. $\frac{8}{10}$ 1832).

⁶⁷ J: Peder Goth Thorsen (f. 1811, Student (Ribe) 1828, cand. theol. 1832, d. 1883), senere kendt som Historiker, Runeforsker og Universitetsbibliotekets mangeaarige Chef.

fattere i det hele, er dunkelt, forvirret eller ubestemt, i Solens klareste Lys. — Han har næsten gennemgaaet den kristelige Dogmatik.*)⁶⁸ Det vilde være ubegribeligt, hvorledes denne Mand kunde beskyldes for Mangel paa Ortodoksi, hvis der i hans ulykkelige Modstander var mindste Gnist af den Aand, der gennemtrænger Kristi Lære.

Jeg maa i Almindelighed bede Dem om Forladelse for mine mange privatissima, — og navnlig fordi jeg trætter Dem med en tom Eloge over vor Clausen. Som en Elsker om sin Elskede saaledes ønskede jeg intet at tale om, uden ham. Vor Gave til ham — der var i sin Oprindelse udstømmet af den rene Kilde, har Thorsen i Korthed berettet Dem, og tillige, at Ripenser ikke vare de sidste ved denne Lejlighed. [Bl. 1 v].⁶⁹

*) ⁶⁸ Brevskriverens Marginaltilføjelse: »Det er interessant at sammenligne hans Forelæsninger med Biskop Fogtmanns a) over samme Videnskab. De have tilfælles 1) den kristelige, (hos F. især) fromme Karakter, og 2) Præget af, at de udtale deres Overbevisning, — hvilket Præg P. E. Müller b) holdt i Baggrunden. (Jeg har ogsaa hørt et fuldstændigt Cursus af Fogtmann).« — — a) Nic. Fogtmann (1788—1851), Prof. theol. 1830—31, Biskop i Ribe 1831—33, i Aalborg 1833—51. — b) Pet. Erasm. Müller (1776—1834), Prof. theol. 1801—30, Sjællands Bisp 1830—34.

⁶⁹ Der sigtes ganske sikkert til Busten, H. N. Cl. fik tilsendt Nytaarsdag 1832 af »Nogle theologiske Studerende«. Paa deres Følgeskriv. findes blandt de af H. N. Cl. tilføjede 31 Giveres Navne baade H. J. Møllers og P. G. Thorsens. (jvf. »Bidrag« S. 176 (A 2)).

AF ET HELSINGØRSK HANDELSHUS' HISTORIE

(GODENIUS OG FENWICK)

Af *Hakon Müller*.

Kvarteret omkring Stengades og Strandgades nordøstlige Ende hører nu til Helsingørs stilfærdigste Bydele. Men næsten hvert Hus og Palæ har sin Historie at fortælle om den gyldne Handelsperiode i den sidste Halvdel af det attende og Begyndelsen af det nittende Aarhundrede. Dengang havde Byens største Handelshuse og Skibsklareringsforretninger deres Kontorer og Lagere der.

Den Række Bygninger fra denne Periode, som er en Pryd for denne Bydel, Helsingørs gamle Handelscentrum, vidner om den Velstand, som havde til Huse der.

Købmænd af udenlandsk Afstamning, navnlig Englændere og Skotter, men ogsaa enkelte Hollændere, Tyskere og Skaaninger, var gennemgaaende førende indenfor Byens Handel.

Blandt de engelske Slægter kom den Fenwickske Familie gennem næsten et Aarhundrede til at spille den største Rolle i Helsingør. Den var kommet til Helsingør 1742 fra Stockholm med Nicholas Fenwick den ældre († 1747). Dennes tre Sønner Nicholas (1719—99) — fra 1752 engelsk Generalkonsul — David (1726—1765) og George (1744—1787) nedsatte sig alle som Handelsmænd i Helsingør, hvor de gjorde sig bekendte, men næppe afholdte ved deres Forretningsdygtighed, Selvbevidsthed og flotte Livsførelse. Navnlig vakte det forstaaeligt Mishag, at Generalkonsulen benyttede sig af sin Særstilling som diplomatisk Agent til at pleje sine private Handelsinteresser og igennem en lang Aarrække nægtede at indtræde i Byens Kræmmerlav trods Henstillinger fra Magistrat og Borgerskab.

Fenwick'ernes Magt øgedes ved deres Venskabs- og senere Slægtskabsforbindelse med de rige og ansete Brødre Brown: John, William og David. Med Brown'erne som Bindeled dannedes det Handelshus, hvis Historie i det følgende skal skildres.

Godenius og Fenwick.

Carl Friedrich Godenius var født i København ¹¹/₈ 1715 som Søn af en fra Tyskland indvandret Skrædder. Ganske

ung kom han til Helsingør, hvor han kom i Tjeneste hos Indehaveren af Byens største Handelshus, fransk Generalkonsul, senere Etatsraad *Hans Georg Hansen*, 7 Aar som Dreng, 6 Aar som Købmandssvend, 6 Aar som Prokurist. Denne grundige Uddannelse supplerede Godenius ved i 1748 eller 49 at rejse til Udlandet »for i Handel og Negotie at gøre sig mere perfektioneret«. I Helsingør har han sikkert tidligt stiftet Bekendtskab med *Brown'erne* og *Fenwick'erne*. Det førte til, at Godenius gik i Kompagni med *John Brown* (1723—1803); Firmaet havde Sæde i København og drev stor Handel med ostindiske Varer. Godenius vendte dog efter faa Aars Forløb tilbage til Helsingør, hvor han $\frac{15}{8}$ 1754 fik Borgerskab som Købmand. Det lykkedes ham at oparbejde en saa betydelig Forretning, at han nogle Aar staar som Byens største eller næststørste Skatteyder; tillige blev han Grundejer i stor Stil. 1766 fik Godenius Titel af Agent, og samme Aar blev han Formand for Købmands(Kræmmer)lavet i Helsingør.

Søsteren *Louise* (1724—92) synes at have styret Huset for ham, indtil hun $\frac{4}{3}$ 1760 i Godenius' Hus blev viet til den anden af Brødrene *Brown, William* (1729—96).

I 1772 ægtede den 57-aarige Agent den 20 Aar yngre *Maria Elisabeth Bluhme* (født $\frac{6}{3}$ 1736), Datter af Etatsraad, Bogholder ved Admiralitetet *Terkel Brügmänn* og *Anna Sophie, f. Klaumann*. Hun var ved Nytaarstid samme Aar blevet Enke efter Toldkammerer *Christian Albrecht Bluhme* (Skifte $\frac{27}{12}$ 1771, begravet $\frac{7}{1}$ 1772), i hvilket Ægteskab hun havde 5 Børn, 3 Sønner og 2 Døtre.

I Ægteskabet med Godenius fik hun en Dreng, der døde som lille. Paa Sølvpladen fra Godenius' Kiste (Helsingørs Bymuseum) nævnes en »Søn forud indgaaet til Evigheden«.

I 1776 indgik Godenius Kompagniskab med den unge Vinhandler *George Fenwick* (jvfr. ovenfor) (døbt $\frac{17}{5}$ 1744 † i København $\frac{17}{1}$ 1787).

I *C. A. Bluhmes Privatarkiv* (Rigsarkivet) findes opbevaret den Kontrakt, der da blev oprettet.

Den gengives i det følgende i sin Helhed:

Imellem mig Agent Carl Friedrich Godenius og mig Georg Fenvig begge her i Helsingør boende, er til vores hidindtil udi en Deel Aar haaffte felleds Handels ydermere Fortsettelse, med frie Villie og velberaad Hue, indgaaed, afsluttet og besluttet, ligesom vi og herved i Kraft af denne Forening vedtager og beslutter:

Imo at naar det behager Gud enten efter kort eller lang Tids Forløb at bortkalde mig Carl Fridrich Godenius, skal min da efterlevende Hustru Maria Elisabeth fød Brugchman, nyde udi fem Aar, fra min Dødsdag at reigne /: naar hun imidlertid forblifver udi sin enlige Stand :/ $\frac{1}{3}$ Deel af Gevinst og Forlust ud af Contoires Affairs efter de derofver holdende Bøger; men dersom hun inden disse fem Aar expirerer, maatte indtræde udi et nytt Ægteskab

eller og ved Døden afgaa, da skal ieg Georg Fenvig ubehindret have tvende Aar efter den Tid til at afgjøre og slutte Contoirets Reigenskab, ligeledes skal og mine Georg Fenvigs Arfvinger efter min Død, om samme i ovenmelte Tid maatte arrivere, ei pretendere noget Reigenskab, førend 2de Aar ere forløbne.

2do frasiger jeg Georg Fenvig mig ald privat Gield og Obligationer, som Agent Carl Friedrich Godenius paa sit eget Naun maatte hafve contraheret, som noget mig og Contoiret aldels uvedkommende.

3tia Den af os lengstlevende skal undersøge og indkræfve saavel Debi- som Creditorer til Boets Bæste; men skulle nogenslags Dispute eller Tvifl om Boets rigtige Behandling uformodentlig indløbe, da skal begge Parter udnevne 2de gode Venner til at efftersee og decidere Sagen uden videre Process, som vedkommende holder sig effterrettelig, hvorimod Magistraten eller Skiffteretten ei har noget udi vores felleds Boe at observere.

og 4ta Firma af Wexel skal være Godenius og G(e)org Fenvig i de fem Aar, som denne Contract vedvarer, og at Underskrifften skeer allene af mig G(e)org Fenvig, som derimod lover og forbinder mig til at holde Bøgerne i Orden, og aarligen at forfatte en Balangeslutning.

At dette saaledes i alle sine Ord og Puncter uryggeligen skal holdes og effterkommes, det hafver vi til Bekræftelse med vore Hender underskrevet, og vores Signet hostrykte, samt anmodet 2de gode Venner sammen med os til Vitterlighed at underskrive, da enhver af os Contraherende deraf en ligelydende Gienpart til sin Effterretning hafver annammet.

Datum Helsingeur den 20 April A^o 1776.

Chas. Fr. Godenius.

Geo: Fenwick.

Ovenstaaende Contract er i alle Maader med mit Samtykke og Villie

M. E. Godenius neé Brugman

Til Vitterlighed efter Begjæring

D. Møller.

Walter Wood.

Firmaet havde Byens Tobaksoplag og handlede desuden med Vin, Brændevin, Porcellæn og ostindiske Varer. Det synes at have haft en meget betydelig Omsætning.

Som det fremgaar af Kontrakten, var der truffet en Række Bestemmelser i Tilfælde af en af Chefernes Død.

Trods den store Aldersforskel døde begge Indehaverne i Løbet af godt to Aar, Godenius ¹¹/₁₂ 1784, Fenwick ¹⁷/₁ 1787 under et Ophold i København. Enkefru Godenius sad saaledes ene tilbage, 50 Aar gammel.

Samme Aften, George Fenwick var død, sattes Skiffteretten Kl. 9 i Fru Godenius' Hus. Rettens Folk ledsagedes af »russisk Agent Hr. Brown (David) og Hr. Werner William Pingel, som var indsatte af den afdøde til executores testamenti«, »samt Hr. John Good og Arthur Howden tilligemed Nicholas Brown« »samt to Betjenter«. Inden Skifteforretningen afleverede David Brown til Skiffteretten de i hans Varetægt beroende Nøgler til Fenwicks Chatol, i hvilket der bl. a. fandtes »et udi det engelske Sprog affattet Testament«. Dette var oprettet 6 Uger i Forvejen, — muligvis fordi Fenwick var skrøbelig — den 1. De-

cember 1786. Da Testamentet ikke havde faaet kongelig Konfirmation, begærede de to Eksekutorer, »at Originaltestamentet maatte blive overleveret i Cancelliet for derpaa at erholde allernaadigst Confirmation«, en Begæring, Magistraten imødekom. Fru Godecius lod forevise den ovenfor gengivne Kontrakt af ²⁰/₄ 1776, »af hvilken en ligelydende Genpart forefandt i den afdødes Chatol, hvorefter hun formente, at intet udi hendes Handels Contoir blev foretaget«. Chatollet og det øvrige Indbo blev forsynet med Rettens Segl.

Testamentet¹ giver et meget interessant Billede af den noget excentriske — og extravagante Ungkarl, som maa have været vel-situeret og have haft ret kostbare Passioner. Som saa mange andre velhavende Ungkarle havde han været en meget benyttet Fadder, hvorfor der var adskillige, der skulde betænkes.

Indledningen lyder:

»Saasom Døden ej giver nogen Varsel, naar den vil komme, saa anser jeg det som en Pligt, der paaligger enhver fornuftig Mand, at han bringer sine timelige Sager i Orden paa den Tid, det har behaget Gud at velsigne ham med en stille og koldsindig Tænkraft, for at forebygge Dispute og ubehagelige Processer, naar han ej mere er til. Hvor liden end den Sum er, som jeg ved min Død kan efterlade mig, og som er det, jeg haver samlet ved min Vindskibelighed, saa tvivler jeg ikke paa, at dette Lands Love vil give mig det Prærogativ derover at disponere, saaledes som jeg tænker at være retfærdigt og passeligt, efter min egen Tilbøjelighed. Et Prærogativ, som jeg mener, en fribaaren Mands hellige Ret giver ham i et frit Land, saasom jeg ej er indviklet i nogen privat Forbindelse, mine affaires sande Tilstand vil ses ved at balancere mit Handelshuses Bøger, hvilke ere saa rigtige og ordentlige, som denne Handels Natur og vores vidtudbredte Korrespondance vil tillade, og den megen udestaaende Gæld, som mestendels er glemt og afskrevet, siden Aaret 1766, vil kanske ved god Eftersyn være noget værd. De faa timelige Effekter, som jeg haver, ønsker jeg at efterlade saaledes, som jeg vil ommelde, og saasom jeg nu gør min sidste Vilje og Testamente, vil jeg bede den Almægtige om Tilladelse at overgive ham min Sjæl i hans evige Ro, med Tillid til hans store Barmhertighed, at han vil tilgive mig alle mine Synder«.

Hovedarvingen bliver hans Landsmandinde og (?) Husbestyrerinde Madame Isabelle Leach. I anden Række kommer hans Søsterbørn, bl. a. ovennævnte Nicholas Brown. Desuden betænkes Frimurerlogen »Marie til den røde Ørn« i Helsingør med 100 Rdl. Broderen Robert Fenwick (se senere) og David Brown betænkes med Erindringsgaver, hans Kontorbetjente og hans Tjener med hans efterladte Gangklæder samt en mindre Sum til sidstnævnte.

I Slutningen af Testamentet gaar han ind paa Firmaets Forhold efter hans Død:

¹ gengivet in extenso i dansk Oversættelse i Hauch-Fausbøll: Af Slægten Browns Historie S. 225—226.

Der er en Kontrakt oprettet mellem mig og min tilforn værende Kompagnon Herr Charles Friedrich Godenius, i hvis første Article staar, at den længst levende skal sidde umolesteret uden at affinde sig med hinandens Arvinger i tre paa hinanden følgende Aar, og saafremt han skulde dø førend jeg, saa skulde hans Enke have een Part af Handelen i 5 løbende Aar. Skulde jeg dø, førend den Tid var udløben, saa var Kompagnie-Handelen følgelig hævet og med min Død Husets Handel ligeledes. I det Tilfælde vilde det være bedst at bringe al Ting in cassa, men saasom Handelen er Agtsomhed værd, saa vil jeg, saafremt Hr. James Duncan finder for godt at antage den, give ham Lov til at bruge mit Navn tillige med hans, indtil han bliver tilstrækkelig bekendt. Jeg forlanger, at min private Gæld, som kun kan være af liden Betydning, maaske til en Skomager eller Skrædder, rigtignen vorder betalt, at mit Legeme tarveligen jordes og sættes nær til min Faders Grav, om jeg dør i Helsingør, men hvis jeg dør andetsteds, da den første Møding den bedste. Jeg udbeder mig af de Herrer David Brown og William Pingel at være Executorer af min Vilje og se Husets Affærer arrangerede paa en saadan Maade, som de finder bekvemmet at forebygge Tab. Deres Udgifter skal fuldkommen betales dem, og at disse ustadige Folk den nærværende Magistrat paa dette Sted, maa om muligt vorde forment fra at have nogen aktiv Del i mit Bos Administration. Til Bekræftelse af alt dette, haver jeg herunder sat min Haand og mit Segl, og anbedet underskrevne Venner til Vitterlighed at underskrive.«

John Good og Arthur Howden har underskrevet til Vitterlighed. Testamentet er oprindelig fejlagtigt dateret $\frac{1}{12}$ 1768, hvilket George Fenwick i en Efterskrift berigtiger til 1786. I en anden Efterskrift har han tilføjet:

»Jeg venter, at Balancen af Bøgerne i Aaret 1786 vil være i min faveur tredive Tusinde Rigsdaler«.

Testamentet fik kgl. Konfirmation $\frac{2}{2}$ 1787. Den 7. Februar indfandt Magistraten sig som Skifteforvaltere »i Agentinde Fru Godenii Hus« i Anledning af en fra William Pingel indløbet Pro Memoria af $\frac{6}{2}$ om at faa Boet overdraget til ham og David Brown.

Det interessanteste i Skifteretsprotokollen er afgjort følgende Passus:

»Magistraten som Skifteforvaltere under Forbeholdenhed af fornøden Paaanke til sin Tid og Sted i Henseende til de ubeføjede, ubevislige og usømmelige Udeladelser, som den afdøde udi forberørte Testamente har anført mod dem, ved hvilken Udeladelse, saavel imod dem som imod sig selv, røber den afdødes selsomme og slette Tenkemaade, overleverede paa Grund af forbedelte allernaadigst confirmerede Testamente til Hrr. Pingel paa egne og Hrr. Agent Browns Vegne den afdødes Bøe«

Da Eksekutorerne $\frac{23}{4}$ 1787 sendte Magistraten en saare forbindtlig Skrivelse, ledsaget af 100 Rdl. for dens Umage og Omkostninger, gjorde denne ikke mere ud af den bebudede »Paaanke til sin Tid og Sted«.

Opgørelsen mellem George Fenwicks Dødsbo og Firmaet

rummer en Række interessante Enkeltheder.¹ Fenwick fik ikke den ønskede tarvelige Begravelse; til denne fik David Brown udbetalt 300 Rd. I Henhold til Kontrakten med Godenius udbetaltes der hans Arvinger de $\frac{2}{3}$: 19812 Rd.

En Kaution for William Brown indfriedes med 362 Rd.. Tjenerens Løn udgjorde 97 Rd. 3 Mark 14 Skilling. Af mindre Poster kan nævnes: Gæld til Frimurerlogen 20 Rd., Ekstraskat for 6 Maaneder, Staldleje — George Fenwick havde som flere andre af de rige Englændere i Helsingør været en passioneret Rytter — Smederegning for at beslaa hans Hest, Sadelmagerregning. 24 Bouteiller bedste Rødvind sendt ham til København. $\frac{1}{2}$ Pd. dyr og $\frac{1}{2}$ Pd. billig Te leveret Madame Leach 1 Rd. 3 Mark.

Paa Indtægtssiden figurerer hans efterladte Kontantbeholdning i Helsingør og København 705 Rd. 5 M. 2 Sk. Ved Salg af adskiligt Ridetøj solgt ved offentlig Auktion indkom 42 Rd. 7 Mark.

Med Hensyn til Firmaet kom det ikke til at gaa, saaledes som George Fenwick havde tænkt sig. James Duncan blev ikke optaget som Kompagnon, men vedblev at være Bogholder. Fru Godenius valgte at føre Firmaet videre. I Mangel af egen Handelskyndighed søgte hun Hjælp, dels hos sine Slægtninge, dels hos Firmaets gamle Venner. Efter fleres Raad optog hun i Foraaret 1787 som Kompagnon George Fenwicks Brodersøn William Fenwick (født i Helsingør 1762, fremstillet i St. Mariae Kirke efter Hjemmedaab $\frac{23}{4}$ s. A.), Søn af Generalkonsulen.²

Blandt William Fenwicks Faddere havde begge Fru Godenius' afdøde Mænd været. En mærkelig Skæbnens Ironi var det, at det just blev William Fenwick, som førte Firmaet til Fald.

Samarbejdet udviklede sig aabenbart ret hurtigt i ugunstig Retning og blev rigt paa dramatiske Episoder, dels paa Grund af Gemytternes Uoverensstemmelse, dels paa Grund af William Fenwicks Upaalidelighed og tvivlsomme Engagementer. Det endte med aabent Brud og Firmaets Opbudsbegæring i April 1790 og derpaa følgende Opløsning 1791. Skylden maa imidlertid ikke udelukkende lægges paa William Fenwick, men ogsaa søges i de uheldige Konjunkturer. Firmaet led store Tab paa Grund af den hjemlige Handelskrise i 1780'erne, der fulgte efter de gyldne Aar under den nordamerikanske Frihedskrig. Skæbnesvanger blev navnlig Forbindelsen med de tre Brødre Brown. I 1788 maatte John Brown likvidere sit store Handelshus, realisere alle sine Ejendomme, ja

¹ Findes i C. A. Bluhmes Privatarkiv. R. A.

² Borgerskab som Købmand i Helsingør fik W. F. først $\frac{20}{11}$ 1787.

endog sit rørlige Gods. Gennem en Aarrække havde der bestaaet et nært Samarbejde mellem de to beslægtede Firmaer, der i kritiske Situationer havde forstrakt hinanden med Penge og udstedt Vekselobligationer snart i det ene, snart i det andet Firmas Favør. Ved John Browns Sammenbrud blev det Godenius og Fenwick, der overfor Københavns Bank maatte indfri en Vekselobligation paa 13000 Rd. til John Brown med David Browns Kaution.

Brødrene David Brown — George Fenwicks Svoger — og William Brown — Godenius' Svoger — blev ruinerede ved den ældste Broders Fallit. Godenius og Fenwicks Skæbne var sikkert allerede beseglet.

En Række Breve og Dokumenter, som findes i Fru Godenius' Sønnesøn, Politikeren C. A. Bluhmes Privatarkiv i Rigsarkivet, kaster et ejendommeligt Lys over det mislykkede og oprivende Samarbejde mellem Fru Godenius og hendes unge Kompagnon fra 1787 til Firmaets Undergang. Desværre medfører Materialets Ufuldstændighed, at der bliver enkelte springende Punkter.

Kort efter George Fenwicks Død meddeler Fru Godenius i en Cirkulærskrivelse sin Kompagnons Død til Husets Forretningsforbindelser. Der indløber en Række Kondolenceskrivelser, navnlig fra engelske Firmaer. Brødrene George og James Abel anbefaler større Forsigtighed i Fremtiden paa Grund af de Tab, Godenius og Fenwick har lidt ved Firmaet Brown (jvfr. ovfr.).

Særlig betegnende er et Brev fra Claes Grilli i London, som skriver paa sin Svigermor, Mrs. Hacksons Vegne. Denne er saa rystet over Meddelelsen om sin Broder George's Død, at hun ikke selv kan skrive om saa pinligt et Emne. Svigersønnen benytter Lejligheden til at erindre om de 550 £, hun har indestaaende i Firmaet. Efter at være sat ind i Sagerne af Nevøen William F. vil hun ikke presse paa — men dog gerne have Pengene afbetalt i samme Forhold og til samme Tider, G. og F. betaler andre Kreditorer. »Under Fru Hacksons nuværende Forhold er 550 £ en Sum af meget stor Betydning for hende«.

Firmaet A. Chapman i London, hvis Indehaver har nære Slægtninge i Helsingør, oversender sin Kondolenceskrivelse af $\frac{7}{2}$ 1787 gennem William F., som er Firmaet fordelagtigt bekendt fra hans Ophold i London. Chapman »tager sig den Frihed at bemærke, at det vilde være ham en stor Glæde at se W. F. træde i Forretningsforbindelse med Fru Godenius«. I saa Fald vil han gøre »sin Indflydelse hos sine talrige Venner gældende til Gunst for Firmaet«.

Muligvis Fru Godenius under Pres fra denne vigtige Kreditors Side har besluttet at foretage det vigtige — men skæbnsvangre Skridt at optage W. F. i Firmaet, saaledes som det fremgaar af et Brev af $\frac{4}{5}$ 1787 fra Helsingør-Købmanden John Shuttle-

w o r t h, i hvilket denne udtaler »de bedste Ønsker om, at Fru G. i W. F. har fundet en velegnet Associé« og tilsiger sin fremtidige Støtte.

Afdøde George Fenwicks Broder i Bordeaux, R o b e r t — der havde arvet Broderens Guldur — skriver i Løbet af 1787 to Breve paa Fransk til Fru G. Efter at have omtalt det smertelige Tab af Broderen skriver han meget direkte

»som Ven og med samme Oprigtighed, som prægede vor afdøde Ven George og var hans største Pryd i de faa Dage, han levede i denne Verden, der er fuld af Genvordigheder. Deres Maal er altsaa at fortsætte Forretningen, men kan de Ærgrelser og de Bekymringer, De udsætter Dem for, sammenlignes med den Fred, De kan nyde ved at leve roligt af Deres Renter?«

Efter at have omtalt, at hendes Sønner (af første Ægteskab) er beskæftigede paa anden Maade, fortsætter han :

»Deres Maal kan altsaa kun strække sig til at ville forøge Deres Kapitaler ; tillad mig at raade Dem til at opgive denne Tanke og kun beskæftige Dem med Likvidationen af Deres Firma uden at paatage Dem andre Forretninger, og De vil nyde en Hvile, som De ikke har kunnet nyde i flere Aar, og som følgende vil være saa meget desto behageligere.«

Dette velmente Raad fra en af de mest tiltalende af den Fenwickske Slægt blev imidlertid ikke fulgt.

I det andet Brev, 5 Maaneder senere, omtaler Robert Fenwick meget direkte det Fjendskab, der bestaar mellem hans Broder Nicholas og dennes Søn, William.

»Jeg ser med Smerte, at min Broder overfører sin Misfornøjelse med sin Søn paa Dem. Jeg har allerede sagt ham min Mening om den Ting. Jeg smigrer mig imidlertid ikke med, at han vil tage mindste Hensyn dertil.

Den Maade, paa hvilken Hr. de C o n i n c k bærer sig ad for at sno sig fra Betalingen af de Tratter, som min Broder er Ihændeher af, kan kun bidrage til at ophidse ham yderligere ; det vilde være ønskeligt for hans Søn, om Deres Forretninger tillod Dem straks at betale hans Saldo, som jeg anslaaer til 3000 Rd. ; det kunde lette en Udsoning mellem Fader og Søn til Trods for, at han (Faderen) paastaar at have alvorlige Klagepunkter overfor ham«.

Som Svar paa Fru Godenius' Bøn om Overbærenhed — og Opfordring til ham om at rembursere sine sidste Tratter paa hendes og Nevøens Hus, meddeler han, at han ikke kan give Henstand længere end til førstkommende Oktober (1787).

Endelig foreligger der fra 1787 to Breve fra den som executor testamenti omtalte Grosserer William Werner Pingel

(1756—1789).¹ Han var Søstersøn af Agent Godenius og Svigersøn af Frédéric de Coninck og ansat ved Asiatisk Kompagni. I det første Brev af $^{17}/_4$ 1787 giver han sin Tante Raad angaaende de førnævnte 13000 Rd., som Københavns Bank havde Krav paa i John Browns Bo. »John Browns Bedragerier mod min salig Moder« har Sønnen Hans Emil Bluhme skrevet paa Dokumentet.

»Hvis nogen paa Bankens Vegne kræver den »om en Dag eller to« forfaldne Obligation indbetalt, »behager De at svare, det ey staaer i Deres Formue nu at betale samme, lige saa lidet som De veed naar; da d'Hrr. Brown maa giøre Anstalt til Betalingen, som det egentlig vedkommer gandske og al-deeles. — Henviis iøvrigt vedkommende til mig for nærmere Oplysning, da De kan med Vished sige, De er gandske uvidende om det heele«. Pingel vil senere arbejde paa »at faa denne Summa transporteret paa Brown selv«.

Paa en Forretningsrejse til London og Holland, som Pingel antagelig har foretaget for sit Selskab, har han ogsaa benyttet Lejligheden til at hilse paa forskellige af Godenius og Fenwicks Forretningsforbindelser.

I det andet Brev, der er paabegyndt i London $^{14}/_8$ og afsluttet i Haag $^{17}/_8$ 1787 skriver han bl. a.:

»Det gjør mig meget ondt af Deres sidste at merke Deres Aarsag til misfornøjelse i henseende til Deres Contoiraffairer saa meget mere, da jeg hafde forestillet mig, alting var nu i sin gode orden og De derwed tilfredsstillet. Jeg kand nu ikke sige videre dertil end at jeg ved min hjemkomst ($^{1}/_9$) skal paa-tale det, De melder om, og tvivler næsten ikke, at jeg jo med det gode skal kunde sige W. F., hvad jeg meener. De veed jo selv, hvor meget Hand levned mig i Deres præsence. — At Deres Huus er i ganske god Credit, herom er ingen Tvivl, jeg haaber, W. F. søger at soutenere den, og saa meget som jeg kan formeene, er han vel lidt hos adskill[ige] her, fornemmelig til A. Chapman, som er meget Deres Huus'es Ven! og han har lovet at recommendere Dem hos sine Venner, som haver mange Skibe til Østersøen aarlig«.

Fra 1788 foreligger der intet Dokument; fra 1789 har vi foruden den føromtalte Opgørelse af George Fenwicks Dødsbo en Afregning, dateret $^{17}/_1$ 1789, mellem Godenius og George Fenwick og Godenius og William Fenwick. Af denne fremgaar det bl. a., at George Fenwicks Andel i Stock (Lager) udgjorde 19812 Rd. 4 Mark 10 Sk., Fru Godenius Andel var 7769 Rd. 3 Mark 10 Sk., at Firmaet i Januar 1787 har betalt sin Tratte i Favør af Nich. Fenwick paa d'Hrr. John og William Brown og Co.: 5000 + 4000 + 3000 = 12000 Rd. og pr. $^{31}/_7$ 1787 de omtalte 13000 Rd. til den

¹ Søn af Major Ulrich Carl Pingel (1727—75) og Maria Magdalene Godenius (f. i Kbhvn. $^{4}/_5$ 1725, † i Helsingør, begravet $^{10}/_4$ 1786, St. Mariae Kirke). Om W. W. Pingel se bl. a. Johs. Werner: C. W. Duntzfelt p. 16 ff.

kgl. Bank i København. Endvidere gives der en Liste over »adskillige udestaaende Vexler og Fordringer«. Den største Post er John og William Brown og Co.: 11289 Rd. En Række af de største Fordringer paa Firmaer i London, St. Petersborg, Libau, Riga, Viborg, Stralsund og en Række andre Havnebyer bærer de ikke lystelige Paategninger »Banquerot« eller »Dispute«! I sin Egenskab af Skibsklareringsforretning har Firmaet fremdeles en Mængde udestaaende Fordringer paa udenlandske Skippere.

Størstedelen af Firmaets Krediter synes at være meget lidt værd.

Ved at debitere Godenius og George Fenwick for 17164 Rd. 2 M. 3 Sk., opnaas der imidlertid en regnskabsmæssig Balance paa 44746 Rd. 4 M. 7 Sk.

I Løbet af 1789 synes Vanskelighederne at have taarnet sig op, og $^{20}/_{11}$ d. a. udsteder William Fenwick »til sin Associé, Fru Godenius' Beroligelse og billige Fyldestgiørelse« en Erklæring, i hvilken han lover hende inden næstkommende Marts' Udgang »en fuldkommen Balance og Afslutning paa vort mellemværende Handels- og Associétets Bøger og paa dette mit hellige Løfte skal Frue Godenius kunde fæste den sikkerste Tillid«. Denne Erklæring forevistes senere i Retten $^{14}/_1$ 1791.

Den lovede Balance, som desværre ikke foreligger, maa have været meget ugunstig, thi $^{9}/_4$ 1790 opgav Firmaet sit Bo. I Sjællandske Registre 342/1790 anføres det under $^{13}/_4$, at der efter Ansøgning er meddelt Firmaet Arrestbefrielse »indtil 6 Uger efter at det i deres Bo udstedende Proclama er udrundet«. Under $^{14}/_5$ s. a. opføres i Sjæll. Reg. 420/1790 Proclama til Godenius og Fenwicks Opbudsbos Kreditorers Indkaldelse. Boet blev overgivet til Behandling af særlige Kommissarier, Borgmester Berthel Bjørnsen (1749—1820) og Generalkonsul, Etatsraad Fr. Fritz de Lilliendahl (1737—1814). Selve Skiftets Akter synes desværre ikke at eksistere mere noget Sted.

De fra 1790 bevarede Breve betegner et Mellemspil, der dog griber ind i Hovedhandlingen. Fru Godenius' tidligere saa glimrende Forhold ændredes med eet Slag. Hendes Bo indeholdt bl. a. to sortbrune Hopper og en Karet; hun holdt Kusk og Tjener. William Fenwick holdt ligesom de andre velhavende Englændere i Helsingør Ridehest.

Et Par Uger efter Sammenbruddet maa Fru Godenius ved Etatsraad Lilliendahls Mellemskomst paatage sig at styre Huset for sin tidligere Bogholder James Duncan, der gaar i Kompagni med George Fenwicks førnævnte Arving, Nicholas Brown (1766—1834). Det Brev, hun $^{24}/_4$ 1790 sender de to unge Købmænd, er saa karakteristisk, at det bør gengives i sin Helhed.

Da Herr Consul de Lilliendahl har anmodet mig at være d'Hrr. Nichs Brown og James Duncan behjelpelig med Huusholdningen i Sommer, for at Capitainerne som handler med dem, kunde som sædvanlig spise i huuset om middagen for derved at undgaae uleylighed, saa maae jeg tilstaae hvor ugærne jeg gjør det, finder ieg mig dog pligtig at tiene dem herudi paa følgende maade — nemlig, Caffée, Smørrebrød, Ost og brød, Thee, 3 rætter mad med opvaskning, dækketøy, lys til Contoiret, ildebrand at skylle ankerne ved, lys til Kiælderen, har ieg efter nøye udregning ikke kunnet indsee at bekomme ringere end Rd. 120 maanedlig, saa om de resolve paa disse Vilkaar, de da giver mig et skriftlig Svar og forstrækker mig ved hver Maanedes begyndelse den Summa og maatte ved Maanedens Slutning blive noget tilovers, da er ieg endskiøndt Fattig, dog for stolt til at gjøre mig dette til fordeel, — men imodtage den næste maaned saa meget mindre, og da ieg af Boet bekommer Kostpenge for mig og tjenste Folk, hvilke Personer ieg ey alle har nødig at beholde for min egen Person, saa behøver ieg ligesaa lidet som ieg agtede at paa en uanstændig maade benytte mig af deres Tab, men neppe kan ieg indsee, her kan blive noget tilovers.

Viin og Sukker behager de selv at besørge, og hver Middag skall min Tiener bringe ind i Contoiret eller Bo[d]en den overblevne Viin — ieg udbeder mig af de herrer som skyldig Venskab, at de aldrig tillader eller indbyder William Fenwick den slet tenkend Menneske at spise ved det bord, hvorm her er meldt.

Maatte d'Hrr. have at skrive paa Contoiret sildigere end Klokken 11, da naar ieg herom bliver underrettet, skall Porten blive aaben længere Tiid.

Helsingør d. 24. April 1790.

M. E. Godenius.

den 1 May næstkommende kan, naar De behager saa, Huusholdningen blive begyndt.

Man vil se, hvor typisk kvindeligt Brevet er, og i hvilken oprevet Stemning, det er skrevet. Hendes Had til William Fenwick, »den slet tenkend Menneske« slaar ud i lys Lue; samtidig ser vi den myndige Husmoder, der opstiller Regler for Husordenen og faar alle Smaatingene med. »Viin og Sukker behager de selv at besørge«.

De to Købmænds Svar samme Dag er holdt i meget ærbødige og taknemlige Vendinger:

»..... Vi antage med taknemmelighed Fruens venlige tilbud, og forsikrer, at i Eet og alt paa vores Siide skal denne Contract blive af os holdt og efterlevet. Vi udbede os Velbyrd. Fruens Venskab og Bevaagenhed, som vi vil søge ved alle Leyligheder at meritere«.

I Løbet af Sommeren 1790 købte Generalkonsul N i c h. F e n w i c k Fru Godenius' Ejendomme, der stødte op til hinanden; paa 3die Auktion ²¹/₇ 1790 købte han for 14010 Rd. Ejendommen B 13 — nu Strandgade 85—87 —, hvor han lod den nuværende Hovedbygning opføre. Skødet blev først udstedt ²⁵/₄ 1798, læst ¹³/₈ s. a.;

paa 6te Auktion $\frac{30}{8}$ 1790 købte han for 2501 Rd. Ejendommen B. 22 — Nutidens Stengade 74, der lige (1934—35) er ført tilbage til sin gamle Skikkelse. Skødet er dateret $\frac{25}{5}$ 1798, læst samme Dag som ovennævnte.

Et af de vanskeligst forklarlige Punkter fra 1790—91 er Nicholas Fenwicks Optræden. Har han som en af Hovedkreditorerne været en af Hovedkærtøerne under Firmaet Godenius og William Fenwicks Dødskamp? Har Fjendskabet mellem ham og Sønnen kun delvis været paa Skrømt, saaledes som en Bemærkning i et af de nedenfor gengivne Breve fra Frédéric de Coninck kunde tyde paa? Har han maalbevidst tilstræbt at faa de Godeniuske Ejendomme for at kunne benytte dem til sine private Formaal, og har hans Taktik været at faa Godenius og Fenwick til at erklære sig fallit for at faa Sønnen udfriet af Makkerskabet og give ham en Chance for at etablere sig selv? Forskellige Ting taler til Gunst for denne Hypotese, som desværre paa Grund af Materialets Ufuldstændighed ikke lader sig bevise.

Behandlingen af Opbudsboet ved de to Kommissarier er gaaet sin Gang. I Retsmødet 14. Januar 1791 synes der at være truffet den Afgørelse, at William Fenwick maatte forpligte sig til ikke at handle paa egen Haand.

Af Fru Godenius' meget uligevægtige Brev af $\frac{11}{5}$ 1791, som gengives in extenso nedenfor, fremgaar det imidlertid, at W. F. hurtigt har sat sig ud over denne Forpligtelse og netop handler paa egen Haand.

Copie. Pro Memoria.

Da ieg har erfaret, at De William Fenwick har begyndt at handele paa Nyt udi Deres eget Navn, uden at have efter Deres til mig udi Januarii Maaned gjorde proposition affundet Dette med mig, eller forespurgt Dem, om ieg antog disse af Dem dengang gjorde forslag, saa forundrer ieg mig meget, at De vover at begynde igien at handele og ikke frygter sig for De ubehageligheder ieg med billighed kan tilføie Dem for Deres skammelige Behandling imod mig, ieg har handelet oprigtigt og ærligt mod Dem, De det modsatte mod mig, og ieg tvivler ei, at De har haft fordeel af min ulykke. Beviis mig det modsatte, det kan De ey; thi Deres Plan var lagt saaledes den maatte fuldføres erindre de Ord ieg sagde Dem 2 Maaneder førend De løb bort. De gjør mig ulykkelig, forsyner Dem selv og lader mig som i Armod tilbage, men! hvad hellige løfter og favnetag bekom jeg med bebreidelser om min mistanke mod Dem, og dog gik De bort; kan De nu være ærlig, saa er det tiid, og bedst for Dem og Deres familie.

Helsingør den 11. May 1791.

M. E. Godenius.

Jeg har taget Copie af dette for at viise mine Venner at ieg har advaret Dem;

Jeg forventer Deres Svar.

Tonen er — som man vil se — endnu bitrere end i Brevet til Duncan og Brown. Hendes Ruin er nu fuldstændig. Udtrykkene

»2 Maaneder, førend De løb bort« »og dog gik De bort«, kunde tyde paa, at W. F. er stukket af fra det hele for en Tid!

I Samlingens eneste udaterede Brev — fra Købmand Michael Liebmann¹ (1751—1819) — som antagelig er fra 1791 — skriver Liebmann bl. a. følgende, som kunde tyde i samme Retning:

»Til skyldigst Svar formeldes, at Herr Wm. Fenwick haver icke selv været hos mig om Penger siden i afvigte December, da ieg disconterte ham 1 Vexel under Deres daværende Firma Trasseret Læst D'Herr. Jürgensen & Thomsen i Kiøbenhavn, stor 1000 Rd. a 2 / m. d., som er bleven indfriet. Men[s.] kort Tiid forinden han afreiste, da disconterte ieg 1 Vexel dateret d. 18. Martii a 2 / m.

om samme er bleven betalt vides icke ennu, da ieg derom har ingen efterretning.«

I sit meget beherskede og korrekte Svar — affattet tre Dage efter Fru Godenius' Brev — gaar Wm. Fenwick ikke ind paa dette Forhold:

Høistærede Frue!

Jeg har imodtaget deres Brev af 11 dennes. Jeg bemærker Deres misnøjelse derover, at jeg nu bruger kraftigere midler til min Handels Conservation uden i den henseende først at have vundet deres samtykke. Siden Januarii Maaned er jeg forbleven udi den faste formeening, at de for[e]slagne Vilkaar, som Hr. Good den tid meddelte, vare antagne som Grund til vore mellemværende affairers Afgjørelse. Derom vidner een Copie af Deres Svar, som jeg af Hr. Good bekom.

Vel forstod jeg tillige, at min Højestærede frue affordrede Caution for mine Propositioners Opfyldelse. Om min absolute uformuenhed til at tilvejebringe saadan Caution troer jeg, naar de giver mig Lejlighed dertil, at kunne fuldkommen overbevise dem. I alt fald medgiver min høistærede frue, at jeg, saalænge Boet hviler under nærværende Behandling, ikke kan med kraft indgaae nogen forbindelse til Dem, da de derimod fremdeles beholder deres Ret hos mig.

I denne henseende vil jeg nu alleene erklære at jeg, naar Boet er os extraeret, uopholdelig skal være bereed til efter min yderste formue at fyldestgøre dem og i særdeleshed at indgaae de Vilkaar, som i Januarii Maaned bleve dem proponerede.

Jeg haaber, at min Høistærede frue vil betragte denne Erklæring fra min Side fyldestgørende for det første og at de med Betyggelse vil ansee mine Bestræbelser i deres sande Lys som sigtende til vort fælleds Vel. — Den høieste nødvendighed har bevæget mig til de midler, som jeg nu bruger.

Det er visst ikke skeet i ligegyldighed mod dem, Høistærede Frue, ikke heller uden Samtykke af nogle Venner, som jeg troer, De og anseer for Deres Venner.

Att jeg ikke directe har søgt min Høistærede Frues bifald dertil, det haaber jeg, de tilgiver mig og at dette mit Svar maa tjene til deres beroligelse.

Jeg har den ære med fuldkommenste Høiagtelse at være min Høistærede Frues

Ærb. Tjener

Wm. Fenwick.

Helsingøer den 14e Maii 1791.

¹ Om denne se Dansk Tidsskrift 1900 S. 471—487, 609—629.

Fenwick indtager et juridisk set fuldtud forsvarligt Standpunkt, naar han henviser til, at Opbudsboet er under Behandling. Han søger i nogen Grad at dække sig bag »Hr. Good«.

Nu er vi saa heldigt stillede, at vi besidder et meget langt engelsk Brev af ¹⁶/₇ 1791 fra John Good i København, et Brev, der giver et meget vigtigt Bidrag til Belysning af Forholdet. Hovedpunkterne er følgende:

John Good »har følt et vist Ubehag« ved Fru Godenius' Brev »paa Grund af Bebrejdelsen for at have anbefalet Forbindelsen med Wm. Fenwick i sin Tid«. »De forlanger min Bistand til at faa alt ordnet paa en Maade, som om jeg havde været og var uvillig til at gøre nogetsomhelst i Deres Favør. Jeg vil aldrig benægte, at jeg tilraadede Forbindelsen, jeg indrømmer aabent, at jeg virkelig tilraadede den, og at jeg virkelig mente, som jeg dengang sagde, at det var det bedste, De kunde gøre i Deres daværende Stilling, jeg kunde ikke forudse Følgerne — men lad os et Øjeblik sætte, at jeg ikke havde tilraadet Dem at slaa Dem sammen med Wm. Fenwick, og at De havde fulgt Deres egen Plan, hvad vilde Resultatet saa være blevet? Jeg er overbevist om, at det vilde have været ti Gange værre end nu. De synes ogsaa at ville beskyldte mig for at holde med Wm. Fenwick snarere end med Dem. Jeg er mig bevidst aldrig at have givet Dem Grundlag for en saadan Insinuation«. Han har været besjælet af de varmeste Følelser for baade Godenius og George Fenwick, har følt den dybeste Medlidenhed med hende ved begges Død, har risikeret sin egen Formue blot for at tjene hende, har ofte forladt sit Hjem for at tjene hende.

»Jeg undlod ikke at vende nogen Sten, som jeg troede var Dem i Vejen, jeg kan med god og rolig Samvittighed kalde min Gud til Vidne paa, at hvad jeg gjorde og foretog mig i Deres Hus' Sager, forekom mig at være den eneste og bedste Fremgangsmaade, som kunde følges«. »Jeg har aldrig overfor Dem eller nogen anden billiget Wm. Fenwick's Optræden, jeg har altid fundet Fejl ved den«. »Jeg kender mere til Forholdene end maaske nogen anden Mand og er følgelig den bedste Dommer«. »Jeg har ordnet Sagerne, hvor akavede de end var, meget bedre end De engang troede det muligt, og nu da en endelig Ordning er nær for Haanden, synes De indstillet paa at ødelægge hele Planen, jeg er overordentlig ked af det; det var udelukkende i Deres Interesse, at jeg saa ivrigt greb ind i Sagerne«. »Lad være med at hindre den nuværende Plan«. »Jeg har sagt Dem det ofte, og jeg gentager det, Wm. Fenwicks Velfærd er Deres Velfærd; hvis han klarer sig, vil De klare Dem; hvis han ikke har Held med sig, er De ikke værre stillet end nu; De kan vinde, men ikke tabe. Jeg tilstaar, at jeg ønsker ham og enhver ulykkelig Mand at komme i god Vej igen, selvom han har været uforsigtig; vi har lært, at vi skal og bør tilgive og glemme«.

Good deler ikke Fru Godenius' Opfattelse, at Nicholas Fenwick vil hæfte for sin Søn, hvis han klemmes haardt.

»Ud fra hans velkendte Karakter er det rimeligst at antage, at han ikke paa nogen Konto vil hæfte for sin Søn, og at De ved at forcere Sagen vil drive den unge Mand bort og bringe alle Kreditorer over Dem selv og miste enhver Chance for nogensinde at faa en Styver af Deres berettigede Fordring paa ham selv (Wm. F.)«. »Jeg kan ikke se, at Deres Interesse ligger i at gaa til Yderligheder«. »Er det klog Politik og i Deres Interesse at gøre fuld Brug af den Magt, Loven giver Dem, 13000 Rdl., sikkert, hvis alt gaar, som vi haaber, og uden nogen Lov, foruden det uvise i Tilfælde af, at een Omstændighed og det en meget naturlig, indtræder, bør efter min beskedne Mening ikke

risikeres uden solid og moden Overvejelse — alt, hvad jeg nu har sagt, er ikke en Stavelse mere, end hvad jeg mundtligt har sagt Dem Gang paa Gang, og det, der — som før bemærket — ærligt og oprigtigt forekommer mig at være det bedste for Deres sande Interesse.

Good slutter med at ønske hende alt muligt Held til hvilket Skridt hun vil tage, og beklager, at han ikke mestrer det danske Sprog saa godt, at han kan skrive det forstaaeligt.

Af størst almen Interesse er utvivlsomt tre Breve fra *F r é d é r i c d e C o n i n c k*, som var knyttet til Fru Godenius ved Venskabs- og Slægtskabsbaand og var hendes Laugværge til 1791. Hans nylig afdøde Svigersøn *W. W. Pingel* var som omtalt hendes Nevø og gode Støtte til sin tidlige Død (1789). Brevene gengives in extenso i det følgende.

I.

København 12 Jan.ry 1791.

Høystærede Frue!

Tiiden tillod mig ikke i Gaar at besvare Deres meget ærede af 9de denne Maaned, og min Datter Pingel rejste herfra saa betiids i Morges, at jeg ikke kunde blive færdig med et Brev, som nødvendigen maatte være udførlig.

Det var overmaade vel og klogt af Dem gjort, høystærede Frue, at De ikke har villet indlade Dem i *W. Fenwicks* Forslag, med mindre han stillede Dem tilstrækkelig Caution for sammes Opfyldelse.

Er dette Forslag grundet paa noget virkeligt, saa vil det nok ikke blive vanskeligt for ham at tilvejebringe den forlangte Caution! Men hvis det Arrangement, som han haaber at gjøre med Deres fælles Creditorer, og de gode Følger, som han venter deraf for Fremtiden, ikke er andet end en Frugt af hans Indbildnings Kraft, uden at være grundet paa noget virkeligt, saa kan intet være meere usikkert og mindre at stoele paa en[d] disse af ham giorte Forslag.

Hvad Grund kan De have, høystærede Frue, til at sætte Tillid i en Mands Løfter, som ikke engang har opfyldt sine Forbindtligheder imod Dem paa en Tiid, da han for at gjøre det, kun havde havt nødig at tage af Deres egen Casse, imod at forøge dens Circulation lidet mere?

Kan De bygge Deres Tillid paa hans tilkommende Lykke? De hverken kan eller bør forlade Dem paa en Mands blotte Løfter, der i sin Qualitet som Kjøbmand har viist sig fra den ufordeelagtigste Siide, som ved sin Skiødesløshed, Uorden og Ligegyldighed har ødelagt Dem, og som derved har forspildt en Mængde af Affairer, hvilke, naar han havde havt de modsatte Egenskaber, ville have blevet en vedvarende Kilde til Velstand baade for ham og for Dem.

Jeg troer ikke, at den foregivne Uenighed imellem ham og hans Fader er sandt; han kan ikke gjøre sig nogen Haab om Livets Ophold og Understøttelse af sin Fader. Men denne har ald for megen Forstand og Menneske Kundskab til at han skulle føre sig anderledes op imod sin Søn end han gjør, da han indseer, at dette er den eneste Maade, paa hvilken Sønnen kan komme til Accord med sine Creditorer og etablere sig paa nye. — Dersom Creditorerne havde Udsigter til at røre det faderlige Hjerte, vilde de vist nok spænde Buen højere, følgelig maatte da Faderen enten opgive ald Haab at faa sin Søn igjen etableret eller og opofre ald for store Summa, hvilket, som man ved, strider ald for meget mod hans Tænkemaade, og som han maaske heller ikke kunde gjøre uden at fornærme sine andre Børn. Men naar Creditorerne ikke

har andet Haab end det, som er bygget paa Faderens Død, vil de være langt mere tilbøjelig til en umiddelbar Accord end til et vidt udseende Haab, som endda kan blive uvis?

Men De kan være forsikret om, at ingen af hans Creditorer lader sig forleede af tomme Løfter; vil de opofre noget af deres Fordringer, saa vil de tilforladelig have Sikkerhed for det øvrige.

Selv W. F.'s hemmelighedsfulde Omgang, at han vil dølgge for Dem, hvorledes han kommer til Rette med Creditorerne viiser Øyensynlig, at han har skjulte Kilder, som han ikke tør være bekendt af Frygt for at De ligeledes vilde benytte Dem deraf til Deres Fordeel. —

William Fenwick fortæner af Dem ingen Godhed eller Nøyelighed, derfor bør De i at tage en Beslutning blot have Deres egen Fordel for Øye. — Ikke des mindre bør De i Deres Forfatning udrydde enhver Tanke om Hævn eller Nag imod ham, give en taalelig Accord Fortrin for Haabet om større Fordeele i Fremtiden.

Derfor troer Jeg, at det Forslag, han har gjort Dem, nemlig at udstæde en staaende Obligation til Dem paa 14000 Rd., ikke er at forkaste, endskiøndt De vistnok ved endelig Afregning vil have meget mere at fordre, men det maa da skee under følgende Vilkaar, som ingen Betragtning maa bevæge Dem til at fraviige:

1. At Wm. Fenwick tilstiller Dem en formelig Erklæring fra Godenius og Fenwicks samtlige Creditorer, hvori disse gandske og aldeles frasiiger sig ald Fordring og Ret imod Dem.

2. At han giver Dem tilstrækkelig Sikkerhed for Opfyldelsen af sine Forbindtigheder; tilbyder han Caution, maa det i det mindste være hans Fader, som indestaar for ham.

Uden det første af de foranførte Vilkaar ville De eller Deres Arvinger altiid staae Fare for Creditorernes Reclamationer imod Dem. —

Uden det andet Vilkaar ville Deres Fordring altiid være usikker, og førend De skulle ombytte den eene Usikkerhed imod den anden, er det bedre, at det forbliver som det er, og at De beholder den fulde Fordring, som De har imod ham. — Der vil vist nok komme en Dag, hvor enten De eller Deres Børn vil faae meere end der nu tilbydes Dem, og Wm. Fenwick kan da ikke tænke paa at etablere sig igen, hvilket han desuden tilforladelig ikke kan giøre uden sin Faders Understøttelse, ligesom han heller ikke kan haabe en lykkelig Fremgang uden sin Faders Raad og Vejledning, og ieg er, som sagt, hvad mig angaar, fuldkommen overbeviist om at, endskiøndt Fader og Søn ikke i alle Ting har overensstemmende Grundsætninger, deres Uenighed dog snarere er paa Skrømt end virkelig, eller dog i det mindste ikke er i saa høi en Grad som man troer.

Enhver kan finde sit Udkomme her i Verden, naar han kun vil arbejde og viise god Opførsel. — Fra den Siide betragtet ville det være haardt for et ungt Menneske af Wm. Fenwicks Alder, om han blot af Misundelse blev fremdeles sadt ud af ald Nærings Vej. Man maae have Medlidenhed med enhver Synder, og den gamle Fenwick er selv en talende Prøve paa, at den første Ulykke¹ ikke giør det umuligt at blive lykkelig igien, naar man har Gaver og Anlæg dertil. Jeg vil tilforladelig ikke være den Mand, som vil lægge W. F. Hindrin-

¹ Nich. Fenwick havde i 1756 opgivet sit Bo. Ved den endelige Opgørelse viste det sig imidlertid, at der var et Overskud paa 1400 Rd. Efter at have faaet Boet udleveret, havde Nich. Fenwick oparbejdet sin Forretning til en af de største i Helsingør. (Hauch-Fausbøll: Briterne i Helsingør og deres Handelshuse. Helsingør Dagblad ^{30/9}—^{2/10} 1926).

Ogsaa senere havde Nich. Fenwick været i Vanskeligheder. Ifølge Sjæll. Registre 434/1790 gives der ^{21/5} d. a. Oprejsning for N. F. paa en Arrest- og Forbudsforretning af ^{7/8} 1787.

ger i Vejen, for saavidt det kan bestaae med den Pligt, der paaligger mig som Deres Laugværge; men ieg troer, at de Engelske Kjøbmænd i Helsingeur bedrager sig selv i deres Speculationer, naar de ikke har anden Bevæggrund at ønske W. F. etableret paa nye end den at see deres Forbittrelse mod hans Fader fyldestgiort.

Med hans Indflydelse som Consul, med hans Forstand og hans Credit vil det snart lykkes ham at opbringe sin Søn langt over dem, til Trods for deres Avindsyge, især om han finder, at disse Folk af Misundelse lægger ham Hindringer i Vejen. Og i Grunden er dette den eeniste Maade, paa hvilken han kan hæve sig over dem, thi da han som Consul ikke kan handle selv, kan det kun skee igiennem hans Søn og under dennes Navn. Jeg maatte meget tage Feyl, om dette ikke virkeligen er hans Hensigt; men det maae nu være saa, eller ikke, bør dette være Dem, højstærede Frue, gandske ligegyldig, naar De alleeneste kan betinge Dem de Vilkaar, som ieg har tilraadet Dem, og da bør De i mine Tanker antage det Tilbud, som han har giort Dem.

Dog beder ieg, at De vil raadføre Dem over denne Gienstand med andre Venner, og endskiøndt ieg skriver Dem nærværende Brev i Fortrolighed som Deres Laugværge, har ieg dog ikke noget imod, at De anfortroer dets Indhold til prøvede Venner, hvis Taushed De kan lide paa, for at disse kan overveye mine Grunde og udvikle dem.

Thi skulle De virkeligen risquere noget ved at staae for meget paa ovenanførte 2de Conditioners Opfyldelse, og Deres Venner finder, efter at have med modent Overlæg prøvet og veiet Sagen fra alle Sider, at der er mindre Fare for Dem ved at antage Wm. Fenwicks Tilbud paa den foreslagne, uvisse Foed, end ved at følge mine Raad, vil ieg gjerne forandre mine Tanker og min Mening, men ieg maae da forinden have overtydende Grunde, som bevæger mig dertil, da Deres sande Bedste er mit eeniste Formaal.

Jeg er iøvrigt med stedse Høiyagtelse

Høystærede Frues! tjenstskyldige Tjener

Fred ^k de Coninck.

II.

Kiøbenhavn den 12 July 1791.

Høystærede Frue!

Jeg har udsadt at besvare Deres meget ærede Skrivelse af 2den denne Maaned, fordi ieg først ville raadføre mig med en habil lovkyndig Mand i den Anledning, hvilket ieg ogsaa har giort. Han forsickrer, at De ikke kan forhindre Wm. Fenwick fra at forhandle paa egen Haand, men alt, hvad De kan giøre, er at drive paa, at han opgiør Regningen og at Boet kan komme til Rigtighed.

Det slaær vel ikke feyl, at han jo vil være ligegyldig derved og ikke bekymrer sig om Deres Paamindelser, derfor maae De gientage det ofte, skrive desangaaende til Commissarierne, og saaledes ikke standse med at drive derpaa. Naar der ingen Ting vil hielpe, saa kan De, om De vil støvne ham til at opgiøre Regningen med Dem, og naar det endeligen er kommet saavidt, at Beregningen er giort, og man veed, hvad han bliver Dem skyldig, saa har De al den Magt over ham, som Loven giver en Creditor over sine Skyldnere, og De kan da arrestere ham. Men saalænge ingen Regning er opgiort, kan De ingen Skridt giøre imod ham, derfor er det nødvendigt, at De uden Ophør driver derpaa.

De har meget ret, at Deres Hoved Hensigt maa være at blive frie for fælleds Creditorer, men desuagtet haver De dog Ret til at fordre Wm. Fenwick for hans Andeel i de Udbetalinger, som giøres til fælleds Creditorer af Deres Eyendomme.

En Samling af Creditorerne i min Nærværelse vil sikkert ikke udrette noget, ellers skulle jeg meget gerne reise til Helsingøer i den Anledning.

Med stedse Høiyagtelse har jeg den Ære at henleve

Høystærede Frues

tienskskyldigste Tiener

Fred^k de Coninck.

Velædle Frue Agentinde Godenius
i Helsingøer.

Kiøbenhavn d. 12. Octbr. 1791.

Høystærede Frue!

I Giensvar paa Deres meget ærede Skrivelse af Gaars Dato har De efter Omstændighederne virkelig Aarsag til at være tilfreds med den Accord, som Wm. Fenwick har truffet med fælleds Creditorer, siden De derved er fritaget for ald Krav i Fremtiden. De kan derfor ved Boets Slutning uden Betænkning underskrive for Dem og Arvinger, at De er tilfreds med denne Accord. Og hvad Fenwicks Proposition angaaer, er det vel ogsaa raadeligt, at De modtager samme. Jeg forstaaer ikke ret, om de 500 Rd., som han tilbyder at betale strax, og de 500 Rd., som han vil betale i næste Termin, skal gaae i Afdrag paa den tilbudne Obligation, stoer 13000 Rd., eller om benævnte 1000 Rd. ikke ere indbegrebne i denne Summa, men endog i første Tilfælde er det nok bedst at tage imod hans Tilbud, naar De ikke vel kan faae mere.

Af den Bestemmelse, som De anfører, at der aarligen skal afbetales 500 Rd. paa Summen, maae jeg formode, at ingen Renter skulle betaales af disse 13000 Rd. paa Summen, thi Renterne alleene udgjør i det første Aar over 500 Rd., og følgelig ville paa denne Maade aldrig blive noget afdraget paa Capitalen. Skal Obligationen lyde uden Renter, saa kan hans Forslag i mine Tanker ikke ansees fordelagtig, saa meget mindre som De ikke engang kan faae Caution for Pengene.

Mig er det vist ligesaa umuligt som Dem at formaae Consul Fenwick til at være Cautionist for sin Søn, ellers skulle jeg med megen Beredvillighed være Deres Talsmand.

De har gjort meget vel i, at De har valgt Hr. Assessor Schow¹ til Deres Laugværge, da han er en lovkyndig og tillige en brav Mand, som vil vaage over, at alle Formaliteter, som Deres Interesse maatte udkræve, bliver iagttaget.

Fenwicks Obligation, meener jeg, maae tinglyses for derved at tilvinde Dem Forhaands Rettigheder, til hvilken Ende det nok blev nødvendig, at han pantsadte Dem sine Eiendomme. Med alt dette veed Hr. Assessor Schow bedst Beskeed; jeg berører det kun, for at give Dem Leilighed til at tale med ham derom, og at overlægge alting paa det bedste.

Iøvrigt har jeg den Ære med uforandret Høiyagtelse at henleve

Høystærede Frues

tienskskyldigste Tjener

Fred^k de Coninck.

Velædle Frue Agentinde M. E. Godenius
i Helsingøer.

De citerede Breve vidner om en fin og human Tankegang overfor Modparten, selvom de Coninck nærer dyb Mistillid til Wm. Fen-

¹ Jacob Henric Schou (1745—1840), Assessor, Toldkammerer, mest kendt som Udgiver af »Schous Forordninger«.

wick, og mener, at Faders og Søns Uenighed kun er paa Skrømt. Baade i Tankegang og i Sagens Realitet ligger Brevene paa Linje med John Goods. De er gennemtrængte af samme kristelige, puritansk prægede Tankegang. Fru Godenius maa i sin nuværende Stilling ikke vise Hævnegerrighed. Man bør have Medlidenhed med enhver Synder. Ligesom John Good mener han, at man ingen Magt har over Nicholas Fenwick, og at Fru Godenius bør antage Tilbuddet og se at faa Sagen bragt til Afslutning.

Blandt Fru Godenius' Papirer har vi sluttelig to vigtige Dokumenter fra Oktober 1791.

Det ene er nedenstaaende Kopi af Wm. Fenwicks Forslag til Akkord af $\frac{12}{3}$ 1791 med Kreditorernes Approbation af samme, som Kommissarierne 7. Oktober 1791 har tilstillet Fru Godenius.

/: S. T. :/ d'Hrr. Creditorer i Godenius & Wm. Fenwicks Boe i Helsingør have haft den Godhed deels mundtlig deels med Deres ærede Breve at gøre mig Løfte om at ville indgaae neden anførte Propositioner paa det at jeg kunde blive i Stand til at begynde min Handel paa ny, og da anledningen til fornævnte Firmas Godenius og Wm. Fenwicks Adskillelse er Dem bekiendt, saa forbigaar jeg at anmærke noget derom; men anfører blot de Tilbud, jeg haaber at kunne opfylde. Disse ere:

1. Frue Agentinde Godenius, som aldeles er udgaaet af Handelen, og hendes Arvinger fritages af alle d'Hrr. Creditorer og hvær især for al optænkelig Krav og Fordring, som hidrører fra det Firma Godenius & Wm. Fenwick, saa at velbemeldte Herrer Creditorer alene holde sig til mig Wm. Fenwick for de her giorte Tilbud. Naar denne Post antages

2. Forbinder jeg Wm. Fenwick mig at betale 50 Pro Cento, siger halvtredstyvte Pro Cento af hvad fornævnte Firma skylder til dets Herrer Creditorer efter den af disse i fornævnte Godenius & Wm. Fenwicks Opbuds Boe indgivne og anmeldte Fordringer, dog at deraf ikke beregnes Renter uden i Følge disse Propositioner No 4. og 5. — og dermed fritages for al videre Krav i den henseende.

3. Af disse 50 Pro Cento betaler jeg strax, naar det i Godenius & Wm. Fenwicks Opbuds Boe udstædte Proclama er udrunden og Boet mig extraderet 30 Pro Ct, siger Tredive Pro Cent.

4. De øvrige Tyve Pro Cent siger Tyve Pro Cent betaler jeg i Fem paa hinanden følgende Aar med 4 pro Cent hvert Aars 31te December og skal den første Termin være den 31te December 1792, den anden den 31 December 1793 og saa fremdeles.

5. Af disse 20 Pro Ct betaler jeg gangbar Rente med 4re Pro Cento, som regnes fra den 1ste April 1790, og ligeledes Rentes Rente med 4 pro Cento, men denne Rente og Rentes Rente skal først erlægges, efter at de 20 Pro Ct er afdragne og betalte, i tvende Terminer nemlig: den 31te Decemb. 1797 og samme Termin 1798.

At /: S. T. :/ d'Herrer Creditorer i Godenius & Wm. Fenwicks Boe ville antage forbemeldte Propositioner udbeder jeg mig ærbødigst herpaa tegnet deres Forsikring om.

Helsingør den 12te Martii 1791.

Wm. Fenwick.

Man vil se, at Fru Godenius er aldeles udgaaet af Handelen.

Blandt Underskriverne finder vi øverst Nicholas Fenwick paa egne og Geo. og Ja. Abels Vegne foruden flere andre af de i det tidligere nævnte: John Good & Comp., Howden & Comp., Mrs. Melior Hackson, f. Fenwick, Shuttleworth.

Af særlig Betydning er selvfølgelig Københavns Banks Paa-tegning af $\frac{4}{10}$ 1791:

»Naar d'Hrr. Commissarier i Godenius & Wm. Fenwicks Boe besørger de anbudne 30 pro Cento erlagt til Banquen og Hr. Wm. Fenwick for de øvrige 20 pro Cent udstæder sin Obligation til Banquen med Forpligt efter sin Proposition aarlig at afdrage 4 pro Cento i fem paa hinanden følgende Aar, tilligemed gangbar Rente 4 pro Cento, har vi paa Banquens Vegne intet imod at Boet bliver Debitor extraderet.

J. Thulstrup. Wilkens. E. Erichsen. Cramer. Falck.

Det andet Dokument er en Erklæring fra Bjørnsen og Lillien-dahl af $\frac{7}{10}$ 1791 til Fru Godenius' Underskrift om, at hun bifalder Ordningen og dermed udtræder af alle Rettigheder og Forpligtelser i Boet, en Erklæring, som de to Commissarier i hendes egen, velforstaaede Interesse anbefaler hende at underskrive.

Om Fru Godenius' sidste 20 Leveaar er der kun lidt at melde. I 1801 boede hun ifølge Folketællingen i den hollandske Konsul van Allers Hus, det van der Ostenske Palæ, Stengade 79. Hun levede af sine Midler og havde Pension af den almindelige Enkekasse. En opbevaret Kvittering viser, at hun havde Kirkestol i St. Mariae Kirke 1806—07. Et Bevis paa den Pietet og Kærlighed, hvormed hendes Descendenter, Slægten Bluhme, omfattede hende, har vi i et meget smukt og velformet fransk Lykønskingsbrev af $\frac{4}{3}$ 1807 fra hendes Sønesøn, den 12-aarige Herlovianer Christian Albrecht Bluhme, den senere saa kendte Statsmand. Fru Godenius døde 26. Januar 1812, 75 Aar gl.

Om den anden Hovedperson, William Fenwicks senere Liv har vi kun spredte Oplysninger. Efter 1790 gav han sig bl. a. af med Skibsklarering, som det fremgaar af Øresunds Toldkammers Skibslisteboøger; i 1793 nævnes han i Kirkebogen som Konsul; antagelig har han været engelsk Vicekonsul hos Faderen, men han har aabenbart forladt Helsingør inden 1795.

I 1788 $\frac{16}{7}$ var han i St. Olai Kirke blevet viet til den purunge Anne Kirstine Meulengracht, f. $\frac{29}{1}$ 1771, Datter af den kendte Købmand Carsten Meulengracht († 1786) og Hustru Johanne Christiane Petersen (en Datter af

den bekendte helsingørske Købmand, Skibsklarerer, Herbergerer m. m. Elias Petersen.¹

I Ægteskabet var der i hvert Fald to Døtre: Hester (Opkaldelse efter Farmoderen), Christiane, f. $17/4$ 1789 og Anne Cathrine f. $21/8$ 1791, begravet $16/11$ s. a.

William Fenwick udvandrede til Forindien, hvor han afgik ved Døden i Masulipatnam ved Madras, antagelig i Aaret 1803, uden at efterlade sig Testamente. Ved Cancelliets Skrivelse af $7/6$ 1804 blev Skifteretten i Helsingør underrettet om dette Forhold samt om »at hans Boes Masser var overdraget hans Creditorer, John Wright og Thomas Hart, hvem Departementet vilde meddele Underretning om de Fenwickske Efterladenskaber her«.

Imidlertid meldte disse Fenwickske Kreditorer sig ikke, og for at faa en Ende paa Sagen fandt Retten sig beføjet til at indgaa med en Ansøgning om Bevilling til Proclamas Udstedelse. Ifølge kgl. Bevilling af $30/12$ 1806 blev der udstedt Proclama om i Aviserne at indkalde Wm. Fenwicks Arvinger og Kreditorer.

Der opstod en Strid angaaende en Sum, der var indsat i Helsingør Overformynderi for Wm. Fenwick, og som $11/6$ 1809 var vokset til 1777 Rd. 4 M. 13 Sk. Som ufyldstgjort Kreditor krævede Købmand Arthur Howden^s Enke gennem sin Sagfører, at dette Beløb skulde behandles som et særskilt Bo, af hvilket hun kunde faa udbetalt sit Tilgodehavende. Hendes Paastand byggede paa en under $30/10$ 1792 af William Fenwick til Arthur Howden meddelt Anvisning for en omtrentlig Sum af 800 à 900 Rd. paa en Arv i Overformynderiet, en Sum, som Howden skulde have at fordrø som hidrørende fra Handelshuset Godenius og Fenwicks Opbudsboe«.

Ifølge Helsingør Skifteprotokol for $14/1$ 1811 traf Retten følgende Afgørelse:

»Men da denne formentlige Fordring, paa hvilken Anvisningen skulde grunde sig, er blottet for alt Bevis, er det en Selvfølge, at paa Anvisningen intet kan være at agte, og at denne Howdenske Fordring vil blive at afvise.

Paa Grund heraf eragtes: de af den i Masulipatnam afdøde William Fenwick her efterladte Ejendele bør som et Bo for sig betragtes, der til Slutning og Deling mellem Arvingerne kan optages, saa snart de paa lovlig Maade legitimere deres Ret. De af Handelshuset Arthur Howden & Comp. eller Madamme Howden gjorde Fordringer paa dette Bo afvises som ubeviste«.

Med denne Kendelse maa Handelshuset Godenius og Fenwicks sørgelige Saga siges at være endeligt afsluttet.

¹ Se: Laurids Pedersen: Helsingør i Sundtoldstiden, især II 390 ff.

² Arthur Howden, begravet $15/12$ 1808, 66 Aar gl. Gift med sin Landsmandinde Mary Ann Parker, begravet $8/3$ 1845, 78 Aar gl.

NORSKE, SVENSKE OG FINSKE FRIVILLIGE OFFICERER OG LÆGER I DEN DANSKE HÆR OG FLAADE I KRIGENE 1848—50 OG 1864

Af *Hector Boeck*.

Ved krigshistoriske Arbejder har det specielt været vanskeligt, ofte ugørligt, af det forhaandenværende Materiale at kunne oplyse udtømmende om de ved en bestemt Afdeling, Stab eller Institution deltagende frivillige Officerer og Læger fra de skandinaviske Lande, fordi Kildematerialet ikke er fuldstændigt, eller fordi de militære Akter fra Krigsaarene som Følge af Forholdene ofte er mangelfuldt førte eller undertiden aldeles ingen Oplysning giver om visse Frivillige. Undertiden er Frivilliges Tilstedekomst sket ad ikke helt officiel Vej. Ejheller findes i Krigsarkiverne udarbejdet Fortegnelse over disse. Dette Savn skulde hermed være afbødet, idet det maa antages, at den nedenfor anførte Fortegnelse i Hovedsagen er fuldstændig, hvilket bl. a. for Sveriges Vedkommende er udtalt af det kgl. svenske Krigsarkiv. Fortegnelsen med kortfattede biografiske Data skønnes ogsaa paa anden Vis at kunne være nyttig.

De foreliggende trykte Arbejder herom er for Norges Vedkommende: C. I. Anker: *Norske frivillige i de danske forsvarskrige fra 1848—50 og i 1864*. (Kra. 1887); for Sveriges Vedkommende: Birger Schöldström: *Svenskarne under Danebrogen 1848—1850*. Skrifter och handlingar utgifna genom svenska Autografsällskapet VI. (Stockh. 1903). A. V. Möller: *Berättelser från 1864 års danska krig samt om deri deltagande svenska, norska och finska frivilliga*. (Jönköping 1865). Noget finsk Skrift kendes ikke.¹

Med nationalt og interskandinavisk Formaal er der af Kap-

¹ Af mindre Værdi findes desuden: C. F. Ridderstad: *Döds-Runor, helgade de tappre, som stupade i bataljen vid Düppelberg den 5. Juni 1848*. (Linköping). H. W. Krog-Meyer (Sognepræst i Ulkebølle): *Nogle Ord taledes 8. Juni 1848*.

tajn J. J. Jurckmann i flere Aar ført omfattende Korrespondance særlig med Norge og Sverige for at fremskaffe Billeder af disse frivillige Officerer og Læger til Samlingerne paa Sønderborg Slot. Det er lykkedes Kaptajnen at fremskaffe Størsteparten. Disse Billeder² er nu tilgængelige paa Sønderborg Slot som et Vidnesbyrd om Nordens Samhørighed ved fælles Ofre for Bevarelsen af vore Hertugdømmer for Danmark og som et talende Udtryk for, at Danmarks gamle Sydgrænse ved Ejderen ogsaa er Nordens nationale. Ved Kaptajnens betydelige Arbejde er det lykkedes at faa fremlyst de hidtil manglende Personer.

Af Hensyn til Anvendeligheden er nærværende Fortegnelse delt inden for Landene i Kategorierne: Landofficerer, Søofficerer, Læger, med Angivelse af Afdelinger (Skibe), hvorved der er gjort Tjeneste, Tjenestetiden, og de Kampe, der deltoges i. Endvidere er medtaget de Befalingsmænd, der ved Afgangen udnævntes til Sekondløjtnant, samt Officersaspiranter og Søkadetter, der i de Tider nærmest betragtedes som henhørende til Officersklassen.

Det fremgaar heraf, at Sverige ydede flest Officerer, mest fra Adelen og fremstaaende Familier, Norge forholdsmæssigt flest Læger. Den mest kendte Officer fra Norge var Oberst Helgesen, Frederiksstads tapre Forsvarer, der som flere andre forblev i dansk Krigstjeneste.

De kortfattede biografiske Meddelelser refererer sig væsentligst til de anførte trykte Arbejder, ellers til Materiale³ i eller Meddelelser fra Arkiver. For deres Vedkommende, der faldt⁴ under Dannebrog, er der tilstræbt nogen mere Omtale med Henvi-
sning til Nekrologer.

A. Norge.

1848—50.

1. Landofficerer.

Anker, Carsten Christian. Født 8. Jan. 1817 i Kbhvn., Søn af Generalmaj. og Kommandant i Kongsvinger Erik A. og Betzy Schneedorff. 1838 Seklt. i Bergenske Brig., 1840 i Rytteriet, 1846 i Algier, 1847 v. norske Kavalleri i Stockholm. — 1848 friv. som Premierlt. v. 1. Kavalleribrig., R. 5. Nov., deltog 1849 i Slagene v. Kolding og Fredericia. — 1853 Kmhr. Død

² Samlet til 1932, og ved Navnet i Fortegnelsen betegnet med *. Senere kan flere Billeder være fundet. Flere af disse Billeder (Fotografier) findes ogsaa i »Officersportrætsamlingen« i Det kgl. Garnisonsbibliotek i Kbhvn. (V. Boulevard 20).

³ For den svenske Adels Vedkommende er benyttet særlig Gustaf Elgenstierna: Svenska adelns ättartavlor. I—VII. og F. U. Wrangel och Otto Bergström: Svenska adelns ättartaflor ifrån år 1857 I—II.

⁴ Disse er i Fortegnelsen betegnet med † foran Navnet.

- 1898 som Oberst og Kmdt. i Frederiksstad. Gift 1862 med Marie Elisabeth Wolff (f. 1839).
- Balling, Ole Peter Hansen.** F. 23. Apr. 1823 i Oslo, Søn af Skomagermester Johan Frederik Hansen paa Ringerike og Hustru Karen, der 1833 giftedes med Skomager Jørgen Balling. Uddannet i Berlin som Historie- og Portrætmaler, 1847 Elev ved Kunstakademiet i Kbhvn. — Fra Krigens Udbrud 1848 friv. som menig ved 10. Batl. og antog Navnet Balling. Deltog i Fægtn. ved Bov, i Kampen ved Dybbøl 28. Maj, da han blev Underofficer, og smstds. 5. Juni, kom til Kbhvn. paa Reserveofficersskole og udnævntes til Sekndlt. Blev staaende i Hæren i 8 Aar; blev Premierlt. 1849, deltog i Slaget ved Isted, forsattes til 2. Forstærkningsjægerkorps til Krigens Slutning. Afsked 1856. — 19 Aar i Nordamerika, deltog i Krigen her og blev Oberstlt. Malede Billedet af Gen. Grant og hans Generaler til Krigsministeriet i Washington. Berømt Portrætmaler. 1882 flyttet til Mexico. 1898 D.M. Gift 1) 1852 i Danmark med Marie Rantzou († 1854), 2) 1859 i New York med Christine Zündorff.
- Bentzen, Ole Juell.** F. 11. Febr. 1818 i Skien, Søn af Postm. Peter B. og Louise Augusta Juell. Opholdt sig i Vinteren 1847—48 i Danmark. — Meldte sig straks ved Krigens Udbrud 1848 som friv. Menig ved 10. Batl. Deltog ved Bov, i Slaget ved Slesvig 23. Apr. og blev Korp., samt ved Dybbøl, i 1849 i Slaget v. Fredericia 6. Juli. Efter Ansøgning i Aug. afskediget som Sekondlt. Meldte sig atter 1850, deltog i Slaget ved Isted 24—25. Juli, og tog derpaa atter Afsked. — Meldte sig for 3. Gang i 1864 (se herunder). Død 11. Novb. 1886 i Nordamerika. Gift 1851 i München med Sophie Auer.
- ***Danckertsen, Johan Weiner Krohn.** F. 11. Apr. 1824 i Bergen, Søn af dansk Generalkonsul D. og Karen Marie Krohn. 1846 Sekondlt. i Bergenske Infbrig. — 23. Maj 1848 friv. som Sekondlt. v. 10. Liniebatl. Deltog med Tapperhed bl. a. i Kampene v. Nybøl og Dybbøl. Afsked 1. Okt. 1848. R.* 1849. — 1849 Kammerherre. 1883 død i Oslo som Kapt. Gift 1855 med Jonette Dorothea Gade (1834—1882). — Anker: 28 ff.
- Guldbrandsen, Glemedius.** F. 10. Marts 1817 p. Gaarden Berg i Sørum, Søn af Lensmand Laurits G. og Metea Katarina Heyerdahl. Uddannet til Handelen, navnlig i Tyskland. — Ved Krigens Udbrud 1848 ansat som friv. ved Eskadronen »de gamle Husarer« under Hegermann-Lindenchrone. Deltog i Rytterangrebet ved Hoptrup 6. Juni, kæmpede tappert og tilfangetoges. Efter Fangenskabet udnævntes han til Sekondlt. v. Gardehusarrgt. og deltog 1849 i Slaget ved Fredericia 6.

Juli. Om Efteraaret fik han Permission til Norge og døde her af galoperende Tæring paa Gaarden Asak i Sørum 19. Maj 1850. Ugift. R.* 1849. — Anker: 45 ff.

Hagemann, Barthold Henrik. F. 12. Novb. 1823. Søn af Toldbetjent Christian H. og Elisabeth Melberg. Sekondlt. i Kristiansandske Brig. — 1849 friv. som Sekondlt. v. 7. Liniebatl. Deltog bl. a. i Slaget v. Fredericia, hvor han saaredes haardt. R 5. Sept. — 1860 Kapt. Død 12. Juni 1877 i Kristianssand. Gift 1855 med Caroline Johanne Hagemann. — Anker: 49 ff.

Hall, Michael Bentzen. F. 1. Marts 1814 i Skien, Søn af Skibskapt. Andreas H. og Mogensine Bentzen. Deltog 1848 i Tropesamlingen i Skaane som Sekondlt. — Fra 28. Marts 1849 friv. som Premierlt. ved Batteriet Baggesen paa Als, fra 24. Maj—1. Sept. ved Batteriet Haxthausen i Ryes Brigade. R 5. Sept. — Major og Pladskommandant paa Akershus. Død her 21. Juni 1873. Gift 1855 med Christine Edel Marie Werner (f. 1830).

Harboe, Lorenz Julius Thorvald. F. 18. Jan. 1828 i Oslo, Søn af Amtmand Henrik H. og Julie Gertrude Mourier. Sekondlt. i 2. Brig. 1846. — 1848 friv. som Sekondl. i 10. lette Batl. R — Premierlt. 1857, Kammerjkr. ved det norske Hof 1858, Kammerherre 1860. Død 22. Febr. 1867 i Oslo. Ugift.

*Helgesen, Hans. F. 4. Oktbr. 1793 i Oslo, Søn af Forvalter ved Alunværket her Hans H. og Karen Hansdatter. 1812 Sekondl. i d. norske Inf., 1813 Premierlt. Deltog i Felttoget mod Sverige, aftakkede ved Norges Afstaaelse og gik i dansk Tjeneste, tillodes at gaa i preussisk Krigstjeneste, kæmpede mod Napoleon ved Waterloo, derefter tjenstg. i Rendsborg, afskediget efter Ansøgning 1818. Efter Ophold i Frankrig, Deltagelse i Julirevolutionen 1830 og Tjeneste i Nationalgarden, modtog han ny Afsked som Kapt. af Fr. VI. Ved Oprørets Udbrud 1848 levede han i Stapelholm i Slesvig, kendt som Odderfanget, og det lykkedes ham at komme til Kbhvn. Ansattes som friv. i General Schleppegrells Stab sidst i Marts. 1849 Majors Kar., førte i Slaget ved Fredericia 6. Juli 5. Liniebatl., tillagdes 26. Aug. Oberstlts. Kar., og deltog 25. Juli 1850 i Slaget ved Isted, fremdeles med Udmærkelse.

Efter Frederiksstads Besættelse af danske Tropper, blev han Kommandant her og vandt sig ved det glimrende Forsvar af Byen 29. Sept.—4. Oktbr. 1850 med kun 3 Batailloner og 6 Kanoner mod Gen. Willisens Overmagt Heltønavnet. Optoges som Belønning 6. Oktbr. igen i den danske Hær som fast Officer og blev Kmdr. af Db. 1856 Oberst. 28. Febr.

1858 død som Kommandant i Rendsborg. Gift 1818 i Frankrig.

- ***H i o r t**, Niels Henrik. F. 3. Juni 1828 i Frederiksstad, Søn af Sorenskriver Niels Bierregaard H. og Henriette Esbensen. Var norsk Kadet — Drog til Danmark 1848 som friv. menig ved 2. Reservebatl., deltog ved Dybbøl 5. Juni, gennemgik Kommandoskole i Kbhvn., blev Korp. og Sergent, og udnævntes 16. Marts 1849 til Sekondlt. ved 1. lette Batl. Deltog i Slaget v. Fredericia 6. Juli med uforlignelig Tapperhed og fik 1 Aars ældre Anciennitet. Forberedte sig til d. mil. Højskole, ansattes 14. Marts 1850 ved 2. lette Batl. og deltog i Slaget v. Isted 25. Juli. Ansattes Maanedsdagen efter i Linien. 1862 Premierlt. Deltog 1864, saaret ved Dybbøl og fangen. R.* 1883 Afsked som Kapt. 1890 Oberstlts. Kar. Landinspekt. og ansat v. Vandbygningsvæsenet. Død 17. Maj 1897. Gift 1864 i Kbhvn. med **B e t z y H i n d e n b u r g** (1839—99).
- ***H j o r t**, Hans Julian Lund. F. 18. Juni 1825, Søn af Løjtn. Petter Christian H. og Aarselle Thorine Lund. Sekondlt. 1845. — Fra 18. Apr.—25. Aug. 1849 friv. som Sekondlt. ved 3. Reservejægerkorps (fra 13. Maj). — Ritmester 1867. Død 18. Juli 1885 paa Gaarden Fos i Eidsberg. Gift i Oslo 1859 med **E m i l i e A n n e O t i l i e G r u n d t** (f. 1837).
- ***H o l m s e n**, Hans Vangensten. F. 3. Nov. 1815 i Enebæk, Søn af Ritm., senere Postmester i Frederikshald Andreas H. og Anne Margrethe Vangensten. Sekondlt. 1837, ved Akerhusiske ridende Jægerkorps 1839. — Fra 29. Maj til 26. Aug. 1848 friv. som Sekondlt. ved 1. Gardehusareskadron og deltog i Forposttjeneste og mindre Fægtninger. — Fra 4. Aug. 1849—3. Aug. 1850 i det norske Okkupationskorps i Slesvig. Oberstløjtnant i Kavalleriet. Afsked 1886 og bosat paa Gaarden Langset pr. Lillehammer. 1863 R*. Gift 1) 1852 med **V a l b o r g G ø t t s c h e** (1833—54), 2) 1859 med **C l a r a E l i s e G ø t t s c h e** (f. 1841).
- †**H o l s t**, Carl Herman. F. 3. Juni 1819 i Oslo, Søn af Kontorchef i Finansdep. Johan Christian H. og Cathrine Dorothea Behmann (?). 1839 Kadet, Oslo, men forlod Krigsskolen 1841 uden Eksamen. 1844 Underlt. v. Jemtlands Feltjægerregt., hvorfra Afsk. 1847. Efter Tjeneste i d. franske Hær i Afrika, — ansat 17. Apr. 1848 friv. som Sekondlt. v. 1. Reservebatl. Deltog 1849 modigt ved Dybbøl 6. Juni. Forsattes 22. Juni til 3. Forstærkningsbatl., deltog i Slaget ved Fredericia 6. Juli og fik her højre Laar afskudt af en Kanonkugle. Død 8. Juli paa Billeshave Lazaret, begr. paa Middelfart Kirkegd. 13. Juli. Ugift. — Anker: 65 f.
- ***H o r n e m a n n**, Christopher Lorentz. F. 2. Maj 1821 i Reppe

i Sørдалen, Søn af fhv. Kavallerilt. Henrik H. og Maren Buck. 1840 Sekondlt. i Trondhjemske Brig. — 1849 friv. som Sekondlt. v. 1. Forstærkningsbatl. Deltog i Slaget ved Fredericia 6. Juli. — Død 30. Aug. 1882 i Oslo som afsk. Kapt. Gift 1853 med Henriette Christine Sofie Kintling (f. 1830).

Husher, Theodor Gothard Ferdinand Vilhelm. F. 23. Maj 1822 i Ribe, Søn af Toldass. J. C. H. Opdraget i Norge og tilbragte sin meste Tid her. Uddannet v. Kapt. Prahls litogr. Institut i Bergen, derefter uddannet som Gymnastiklærer v. Centralskolen i Stockholm. — Ved Krigens Udbrud 1848 frivil. paa Kommandoskole, 30. Apr. Sergent. 16. Marts 1849 Sekondlt. i Inf. Krigsres. Deltog med Hæder i Slaget v. Fredericia 6. Juli. Deltog 1850 ved 1. Forstærkningsjægerkorps' 3. Komp. i Slaget v. Isted 25. Juli, saaredes, paa Hospital i Kbhvn. i 9 Mdr., indtraadt 1851 som Premierlt. i Reserven, og ved Forst.s Opløsning 1852 afskediget. R. — Han vendte derpaa tilbage til Norge som Fægte- og Danselærer. Deltog i Krigen 1864 (se herunder). Død 1873 i Kbhvn. som Kaptajn og Indehaver af Hotel Stockholm. Gift 1857 m. Caroline Hansen.

Juell, Carl Christian. F. 4. Jan. 1824 paa Kongsberg, Søn af Premierlt. Georg J. og Sophie Augusta Elisabeth Bülow. Ønskede at blive Kadet. Blev Snedkersvend, kom 1847 til Kbhvn. — Meldte sig 24. Marts 1848 som den første frivillige og ansattes ved 2. Batl. under Ob. Bülow som menig. Deltog ved Bov, saaredes og kom paa Augustenborg Lazaret, deltog ved Dybbøl 5. Juni, gennemgik Kommandoskolen, udnævntes sidst i Juli til Sekondlt. ved 2. lette Batl. Deltog 1849 ved Fredericia 6. Juli, saaredes, deltog 1850 ved Isted 24.—25. Juli, i alle Kampe med stor Tapperhed. Fik efter Istedslaget Gigtfeber og Lamhed og afskedigedes efter Ansøgning 15. Maj 1852 med Kaptajns Kar. 6. Okt. 1850 R*. — 1856 Slotsforvalter paa Frederiksberg Slot. 1864 Kommandant paa Lazaret her. 1868 afskediget. Gift 1853 i Kbhvn. med Christiane Johanne Frederikke Brodtkorb. — Anker: 72 ff.

Lange, Jacob Carl Vilhelm. F. 20. Juli 1814 i Kbhvn., Søn af Overretsprokurator i Bergen W. A. L. — 2. Apr. 1848 friv. som menig v. 6. Liniebatl., 1. Maj Korp., gennemgik Kommandoskole i Kbhvn. og udn. t. Sekondlt. v. 6. Batl. Saaret 7. Maj 1849 v. Gudsø, udn. 19. Aug. til Premierlt. ved 5. Forstærknbatl. Afsk. 5. Marts 1852 paa Ventepenge. — Død som sindssyg i Aarhus 1853.

†*Løvenskiöld, Leopold Herman Severin. F. 31. Marts 1813

paa Fossum, Søn af Norges Statholder S. L. 1825 Kadet paa Frederiksværn, men forlod Skolen 6 Aar efter, blev Student og uddannedes til Landmand. Var i Vinteren 1847—48 i Kbhvn. — Meldte sig 30. Marts som den første frivillige under Danebrog ved 10. Batls. 2. Komp. som menig, efter at have erhvervet dansk Borgerret ved at tilkøbe sig en Ejendom i Kbhvn. for 54000 Kr. Deltog ved Bov og blev Korporal, og deltog tappert ved Slesvig 23. Apr. Under Vaabenhvilen tog han til Oslo, talte varmt Danmarks Sag og vendte tilbage med 30 frivillige, mest Studenter. Udnævntes 24. Maj til Sekondlt. Saaredes haardt 5. Juni ved Nybøl, tilfangetoges og døde 11. Juni paa Lazaret i Flensborg. Begravet 5. Juli paa Sønderborg Kirkegd. Beseglede med sit Hjerteblod Troen paa Nordens Enhed. Se om ham i Ugeskrift »Danebrog« 1880 af Fr. Barfod. Anker: 132 ff.

†*M a m e n, Gustav Valentin. F. 16. Jan. 1823 i Frederikshald. Søn af Grosserer og Stadskapt. i Frederikshald Dines Klein M. og Kirstine Rode. 1847 Sproglærer i Oslo. — 21. Marts 1848 friv. som menig v. 2. Res. Batl. Deltog 5. Juni i Slaget ved Dybbøl. 16. Marts 1849 udn. til Sekondlt. v. 4. Res. batls. 2. Komp. Deltog 23. April i Slaget ved Kolding, hvor han faldt S. for Ejstrup efter udvist ubetvingeligt Mod. — Anker: 141 ff. Den dansk-tyske Krig 1848—50 af Generalstaben, S. 1139.

*M ø l l e r, Carl Conrad. F. 24. Nov. 1827 i Oslo, Søn af Artilleriøberstlt. og Felttøjmaster Johan Carl M. og Haagine Martha Falsen. Sekondlt. 1848. — 1849 friv. som Sekondlt. ved 1. Reservebatl. — 1850 til Febr. 1851 atter friv. som Sekondlt. ved 3. Liniebatl. 4. Komp., deltog uden for Slesvig By i nogle Forpostfægtninger og saaredes i venstre Ben. — Ritmester 1869, Afsked 1881. Død 11. Jan. 1883 paa Besøg hos Ritm. I. Hjort i Eidsberg. Ugift.

N i m b, William Lie. F. 10. Jan. 1826 paa Gaarden Granum i Lands Sogn, Søn af Lensmand Michael Christian N. og Marie Lie. — 1848 i Foraaret friv. som menig, senere Underoff. v. 2. Resbatl. Gennemgik Vinteren 1848—49 Reserveofficersskolen i Kbhvn., udn. til Sekondlt. og ansat ved 1. lette Batl. Deltog ved Graasten, og ved Fredericia 6. Juli, deltog 1850 ved Isted 25. Juli og saaredes. Permitteredes 1851 og gennemgik Ingeniørskolen i Kbhvn., ansattes 8 Aar ved Vej- og Vandvæsenet. 1854 Premierlt. Indkaldtes 1864 som Kompagnikmd. v. 19. Infregt. og udn. t. Kapt. Afskediget ved Krigens Slutning. 1876 Erindringsmed. Ingeniør i Danmark. Gift med T h e a M i c h a e l s e n fra Randers.

*R y e, Hans Jacob. F. 4. Juli 1816, Søn af Assessor i Højesteret,

- senere Byskriver i Oslo, Johan Henrik R. og Jacobine Ulrika Alstrup, og Brodersøn til Generalmajor Olaf Rye. 1837 Sekondlt. 1842 Premierlt. — Fra 23. Apr.—16. Aug. 1849 friv. som Premierlt. ved 5. Infbrigs. Stab som Ordonnansofficer under Gen. Rye. Deltog i Slaget ved Kolding 23. Apr. (ved Ejstrup), i Fægtningerne under Ryes Tilbagetog i Jylland samt i Slaget v. Fredericia 6. Juli og viste uforfærdet Mod. 5. Sept. R*. — Oberstlt. Død 1896. Gift 1858 med *Hanna Hermanna Balthazara Krag* (1841—1867).
- **Schouw*, Christian Jacob. F. 22. Juni 1820 i Oslo, Søn af Skrædermester S. og Anne Barlin. 1840 Sekondlt. i norske Kavlbbrig. 1843—45 v. norske Kavlbbrig. i Stockholm. — Fra 29. Maj—sidst i Sept. 1849 friv. som Sekondl. ved Gardehusargt. — 1853 Premierlt. Død 20. Juli 1875 i Oslo som Brigadeintendant; ugift.
- **Sundt*, Otto Wilhelm. F. 31. Maj 1820 i Moss, Søn af Skibsreder og Lodsoldermænd Frederik S. og Anna Bendikte Sylvia Hjermann. 1846 Premierlt. — 1850 friv. som Premierlt. under Oberstlt. Helgesen v. 5. Linbatl. i Frederiksstad. — 1857 Kapt. Død 6. Febr. 1867 i Oslo; ugift.
- **Svensen*, Carl Emilius Schanche. F. 15. Apr. 1824 i Oslo, Søn af Klokker v. Vor Frelss Kirke Bastian S. og Ellen Evenesen. 1846 afgaaet fra Krigsskolen. — 30. Apr. 1848 friv. v. 10. Batl.s 2. Komp., 26. Jan. 1849 Sekondlt. i Inf.'s Krigsres., 10. Sept. 1850 Premierlt. i Krigsres. Deltog 3. Apr. 1849 v. Grøngrøft, 6. Apr. v. Ullerup, 13. Apr. i Sundeved, da 2 Kanoner erobredes, 1850 24.—25. Juli ved Isted, 12. Sept. v. Mysunde og 31. Decbr. ved Mølhorst. Afgaves 1. Decbr. 1851 til det Holstenske Forbundskontingent som Premierlt. v. 2. Batl. Ved Udg. af Maj 1852 permitteret fra aktiv Tj. og sat til Raad. for Krigsm. Afskediget fra dansk Tj. efter Ansøgn. 30. Apr. 1853 og R*. — 1857 Seklt. i Bergenske Brig. Død 1899 som Oberstl. Gift 1864 i Bergen med *Marie Jeannette Rosendal* (f. 1839).
- D' *Unker*, Carl Henning Lützw. F. 30. Aug. 1798 i Oslo, Søn af Generaladjud. Henrik d'U. og Elisabeth Charlotte Lützw. 1826 Premierlt., 1828 Adjud. hos Kong Carl Johan, 1843 Sekondritm. 1835 Kammerh. — Deltog 1848 friv. som Ritm. v. Nørrejydske Armékorps Stab, bemærkedes ved Uforfærdethed og Snarraadighed. D.M. Saaredes 1849 i Slaget v. Kolding 23. Apr. — Død 23. Jan. 1863 i Levanger som Ritmester. Gift 1825 i Stockh. med *Annette Christiane Schwartzs*, f. *Brunstedt* († 1870).
- **Vogt*, Carl Jacob. F. 18. Okt. 1827 i Oslo, Søn af Byfoged paa Moss David V. og Marie Magdalene Juhl fra Danm. Sekondlt.

- i 1. Akerhusiske Infbrig. 1847. — Fra Foraaret 1849 friv. som Sekondlt. paa Kommandoskole i Kbhvn., fra 23. Maj ved 7. Batls. 3. Komp. under Generalmj. Olaf Ryes Brig. (ved Skanderborg). Deltog under Tilbagegangen i Forpostfægtninger ved Marselisborg Skov og Riisskov ved Aarhus, indskibedes paa Helgenæs til Bogense, marcherede til Nordpynten af Strib og sattes over til Fredericia Natten mellem 4.—5. Juli under Beskydning af tyske Batterier. Deltog i Slaget ved Fredericia 6. Juli, angreb Treldeskansen, og saaredes under det 4. Stormangreb paa Skansens Sydvestside af Strejfskud i Underlivet. Viste Mod og Konduite. 5. Sept. R.* og afgaet. — Oberstlt. af Generalstaben 1866. Død 30. Juni 1891 i Oslo. Gift 1855 med Marie Caroline Wilhelmine Sophie Aabel (f. 1835). — Anker: 184 ff.
- *Wedel-Jarlsberg, Wolfgang Christian, Baron. F. 26. Novbr. 1828 paa Brunlaug ved Frederiksværn. 1846 rejst til Kbhvn., Elev paa Polyt. Anstalt. — 1848 friv. som menig i Ingeniørkorpset, 6. Okt. Sekondlt. i 1. Res. Jægerkorps, 1849 dansk Indfødsret. Deltog i Kampene ved Ullerup, Nybøl og i Slaget ved Fredericia. 1850 ved et Armbrud forhindret i at deltage i Slaget ved Isted. — 1864 Kompagnikmdr. i 5. Infrgt. Oberst. Gift 1) 1855 med Amalie Isabella Sophie Crone (1825—1856), 2) med Thomine Anny Elisabeth Sarouw (1837—1889). Død 15. Maj 1907 i Aalborg.

2. Søofficerer.

- *Petersen, Claus Oluf. F. 28. Marts 1826, Søn af Kontreadmiral Peter Christian Petersen og Betsy Mørch. 1846 Sekondlt. i Marinen. — Fra 8. Marts—12. Sept. 1849 friv. som Sekondlt. i Marinen paa Fregatten »Rota«, der blokerede Elben. — Kaptajnl. 1867. Postmester i Sarpsborg 1869. Død her ugift 28. Okt. 1874.
- Wedel-Jarlsberg, Ferdinand Julius, Baron. F. 23. Okt. 1823 p. Brunlaug v. Frederiksværn, Søn af Amtmand Frederik (Fritz) Wilhelm Baron W.-J. og Ingeborg Margrethe von Haffner. 1835 Søkadet. 1842 Sekondlt. i Marinen. — 1848 friv. som Sekondlt. i Marinen, ansattes paa Dampbaaden »Skirner«, derpaa paa »Geiser« som den eneste friv. Søofficer i 1848. 27. Decbr. R.* Udmærkede sig paa »Geiser« under Træfningen i Egernfjord 5. Apr. 1849. Deltog derefter i Blokeringen af Elben og Weser og i Træfningen ved Helgoland. Afgik fra dansk Tj. sidst i Novbr. 1849. — Premierlt. 1854. 1861 Kammerhr. 1862 dansk Fortjenestmed. i Guld for et Kontrol-

kompas. Kommandørkap. Død 11. Aug. 1907 i Oslo. Gift 1855 med Clementine Wilhelmine Clotilde Frederikke Rosalie Comtesse Wedel. (1832—1907). — Anker: 194 ff.

Wedel-Jarlsberg, Finn Frederik Wilhelm, Baron. F. 13. Juni 1815, Broder til forannævnte. 1827 Kadet i Frederiksværn. 1835 Sekondlt. i Marinen. 1847 Premierlt. — 1849 friv. som Premierlt. paa Linieskibet »Christian VIII«, udmærkede sig i Egernfjord og tilfangetoges efter at Skibet sprang i Luften. Efter Fangenskab i Rendsborg og Segeberg ankom han til Kbhvn., hvor Kongen 29. Aug. personlig dekorerede ham med R. og skænkede ham en Æressabel. Afgik herefter til Norge. — 1883 Kommandør. 1886 øverste Kammerjkr. og Hofmarskal. Død 15. Maj 1901 i Kbhvn. Ugift. — Anker: 202 ff.

*Wille, Hans Jacob. F. 5. Nov. 1816 i Trondhjem, Søn af Magasinforv. i Frederiksværn Peter Frederik Suhm W. og Elisabeth Müller f. Lie. Sekondlt. 1840. — Fra 8. Marts—19. Apr. 1849 friv. som Sekondlt. i Marinen paa Fregatten »Thetis«, der blokerede Elben. — Kapt. 1858. Død i Oslo 17. Jan. 1863. Gift 1856 med Helle Charlotte Margrethe Wille (1831—1863).

3. L æ g e r.

*Bergh, Carl Johan Irgens. Født 21. Novbr. 1819 i Drammen, Søn af Købmand P. G. B. og Caroline Johanne Cappelen. 1844 cand. med., prakt. Læge i Hof i Jarlsberg. — 1850 friv. Lazaretlæge i Slesvig By. — Praktiserende Læge i Drammen. Død 1887. Gift 1846 med Julia Augusta Halling.

de Besche, Johan Gerhard. F. 31. Maj 1821 paa Kongsberg, Søn af Købmand, senere Overtoldbetjent Joachim Christopher de B. og Elisabeth Birgitte Bergh. Cand. med. 1843. Eskadronskirurg 1846 og fulgte de norske Tropper i 1848 til Skaanen. — 1849 friv. som Ambulancelæge ved 2. Infanteribrigade. R. — Fra Aug. 1849—Juni 1850 tjenstg. ved de norske Tropper i Slesvig. Korpslæge og Livmedikus, Afsked 1869. Fra 1863 Ejer af »Morgenbladet«. Død 20. Febr. 1875. Gift 1845 med Cathrine Marie Hviid (1824—79).

*B u d d e, Christoffer Peter. F. 28. Juli 1825 i Andebo, Søn af Sognepræst Christen Schmidt B. og Anna Cathrine Suenson. 1850 cand. med. — 1850 friv. Læge v. Lazarettet i Slesvig By og Brigadelazarettet i Kosel Præstegd., gjorde Tjeneste under Kampen ved Mysunde. — Politilæge og Livmedikus i

- Oslo. Gift 1861 med Laura Mathilde Dahl (f. 1839). — Anker: 22 ff.
- Ellefsen, Wilhelm Theodor. F. 27. Jan. 1828 i Oslo, Søn af Købmand Daniel E. og Ingeborg Anneken f. Hasberg. Cand. med. 1853. — Deltog 1848 som friv. Militærlæge. — Død i Sept. 1853 af Kolera i Laurvig som Koleralæge her. Ugift.
- *Grøn, Andreas Frederik Schroeter. F. 13. Apr. 1819 i Sandefjord, Søn af Købmand Anton Grøn og Berthe Kirstine Schroeter. Cand. med. 1844. — 1850 friv. som Underlæge ved Lazaret i Kasematterne i Fredericia, en Tid ved Tyfuspatienter i Middelfart. — Praktiserende Læge i Oslo. Gift 1852 i Oslo med Maren Bergithe Schroeter (f. 1827).
- *Heiberg, Gerhard Severin. F. 28. Nov. 1821 i Askevold, Søn af Provst Gerhard Severin H. og Henrikka Finne. Medic. 2. Eksamen 1841. — Fra Aug.—1. Okt. 1850 friv. Underlæge ved Lazaretterne i 1. Linie i Slesvig By, mest ved Latinskolens Lazaret. — Var 1864 Overlæge ved Kristianssands Garnisonssygehus og behandlede de haardtsaarede danske Marinere, der indbragtes hertil fra Søtræfningen ved Helgoland. R.* 1864. Korpslæge. Død 1898. Ugift.
- *Holst, Axel. F. 6. Marts 1826 i Oslo, Søn af Professor med. Fredrik H. og Dorothea Christierne Steffens. Cand. med. 1850. — 1850 friv. som Underlæge paa Gottorp Lazaret. — Korpslæge i Oslo. Død der 10. Marts 1880. Gift i Schwerin 1856 med Anna Charlotte Mathilde Flemming (f. 1832).
- *Jæger, Niels Jørgen Berg. F. 30. Marts 1817 i Arendal, Søn af Byfoged Nicolai Henrik J. og Elisabeth Marie Berg. Stud. med. — Fra 22. Juli 1850—30. Apr. 1852 friv. som konst. Underlæge, først ved Lazaret i Slesvig By, hvor han behandlede saarede fra Mysundekampen, derpaa ved 6. Reservebatl. i Tønning, derefter i Frederiksstad, hvor han fungerede under Forsvaret 29. Sept.—4. Okt. — Var 7 Aar i Australien, 1862 Boghandler i Bergen. Gift her 1862 med Margrethe Birgitte Jeppesen (f. 1814). — Anker: 96 ff.
- *Kierulf, Christian Thorvald. F. 11. Febr. 1823 i Oslo, Søn af Oberstlt. og Felttøjmester Christian K. og Anne Marie Sophie Winge. Cand. med. 1846. Var 4 Maaneder af Sommeren 1848 Overskibslæge ved de Kanonchalupper, der adjungeredes de norske Observationstropper i Skaane. — Fra 20. Maj til Efteraaret 1849 friv. som Underlæge i Ryes Brigade ved Brigadelæge Djørups Ambulance, og gjorde Tjeneste under Fægtningen ved Aarhus, fra 10. Aug. ved Lazarettet i Augustenborg. R.*. — Ekspeditionschef ved Medicinalvæsenet i

Oslo 1858 til sin Død 7. Sept. 1874 her. Gift 1855 med **Mathilde Marie Hüberr** (f. 1830). — Anker: 99 ff.

***Parelius**, Niels Rosing. F. 13. Juni 1824 i Meldalen, Søn af Provst Jacob v. d. Lippe P. og 2. Hustru Margrethe Elisabeth f. Parelius. 1849 cand. med. — 1849 friv. som Underlæge i den danske Hær. 25. Juli 1851 Rd. af Db. — 1862 Korpslæge i Trondhjemske Brig. Død i Trondhjem 7. Febr. 1875. Gift 1867 med **Frederikke Gram** (f. 1833).

Schroeter, Andreas Frederik Wilhelm. F. 20. Juli 1819 paa Toten, Søn af res. Kapellan til Aker Jens Fr. S. og Dorothea Maria Berg. Cand. med. 1845. Læge i Oslo. — 1849 i 3 Maaneder friv. som Underlæge i Assens under Overlæge Hahn. — Død ugift 15. Aug. 1851 i Oslo.

***Vogt**, Jacob. F. 26. Apr. 1819, Søn af Statsraad I. H. V. og 1. Hustru Marie Lorentzen. Cand. med. 1848. — 1849 fra Maj—Juli friv. som Underlæge ved Lazaret i Faaborg, derefter ved Odense Lazaret og behandlede saarede fra Fredericiaslaget. I 1850 fra 30. Juli—Udgangen af Oktober atter friv. Underlæge ved Lazaretterne i Slesvig (i Bischofshof) og behandlede her saarede fra Mysundekampen. 1851 R.* — Brigadelæge og Sanitetsmajor. Ugift. Død 1906. — Anker 190 ff.

1864.

1. Landofficerer.

***Andersen**, Truls Andreas. F. 1836 i Nordrehoug, Søn af Politibetjent. 1855 Student fra Nissens Skole i Nordrehoug. 1856 stud. med. — Fra Beg. af Maj—22. Aug. 1864 friv. som Sergent v. Strefkorpset, 26. Juni Seklt. v. Korpset. — 1867 falden i Mexico. Gift 1872 med **Maren Sophie Andersdatter** (f. 1847). — Anker: 1 ff.

Bentzen, Ole Juell. F. 11. Febr. 1818 i Skien, Søn af Postm. Peter B. og Louise Augusta Juell. Deltog friv. i 1848—49 og blev Sekondlt. Meldte sig atter 1850 (se herunder). — Opholdt sig 1864 ved Krigens Udbrud i Kbhvn., meldte sig for 3. Gang som friv. under Danebrog. Deltog som Sekondlt. i Tilbagetoget fra Danevirke, i Kampen ved Sankelmark Sø 6. Febr., deltog derpaa paa Als til Øens Erobring 29. Juni, hvorpaa han tog Afsked fra dansk Tjeneste og vendte tilbage til Norge. — Død 11. Novbr. 1886 i Nordamerika. Gift 1851 i München med **Sophie A. Auers**.

***Frederiksen**, Hans Christian. F. 2. Sept. 1834 i Oslo, Søn af Bogbinder C. F. og Anna Elisabet Berger. 1863 i Kbhvn. som Dekorationsmaler. — 10. Decbr. 1863 som en af de før-

ste friv. menige ved 17. Infrgts. 5. Komp., 23. Marts som Underkorp. ved Aarøes Strejfkorp., 20. Juni Sekondlt. ved Korpset, ialt 5 Mdr. her. 29. Juli D.M. — Har i Bjørnsøns »Norsk Folkeblad« 1866, Nr. 7, 9 og 11, skildret sine »Erindringer fra Feltlivet«. Gift 1886 i Stockh. med *Maria Peterson* (f. 1847).

Huusher, Theodor Gothard Ferdinand Vilhelm. F. 23. Maj 1822 i Ribe, Søn af Toldass. Johan Conrad H. og Hustru Amalie. Deltog som friv. i 1848—50 (se herunder). Afsk. 1852 som Premierlt. af Res. — Meldte sig i sit 43. Aar atter til Tj. under Danebrog 1864 og ansattes som Premierlt. ved 8. Infrgt. Deltog 17. Marts i Fægtningen N. for Dybbøl By med Udmærkelse samt i Forsvaret af Dybbølstillingen. 7. Apr. ansat v. 10. Infrgt. 1. Komp. som Chef. Deltog i Kampen paa Als 29. Juni. Erholdt 15. Aug. 1864 Afskedspat. som Kapt. — Ansattes som Danselærer ved Søkadetakademiet i Horten. Flyttede 1871 til Kbhvn., hvor han købte Hotel Stockholm. R.* 1864 udgav han et illustr. Værk over den danske Hærs og Flaades Uniformer. Død 1873 i Kbhvn. Gift 1857 i Kbhvn. med *Caroline Hansen*.

**Sverdrup*, Georg Frederik Wilhelm. F. 11. Nov. 1844, Søn af Højesterets-Justitssek. Michael S. og Ingeborg Margrethe Augusta Aars. Sekondlt. i Kavall. 1861. — 1864 friv. som Sekondlt. ved 3. Dragonregt. — Premierlt. 1867, Ritm. 1870. Oberstlt. 1888. Afsked 1906. Understaldmester hos Kongen 1866, Staldm. 1870, Hofstaldmester 1886, 1. Hofstaldm. 1902—1905. Gift 1870 med *Anna Fredrika Gustafva Braunerhjelms* (f. 1849), Datter af Godsejer Gustaf B., Dalarø, Sverige. Død 29. Juni 1912.

**Wedel Jarsberg*, Ferdinand John, Baron. F. 11. Novb. 1828 paa Elingaard i Smaalenene, Søn af Major, Overhofstaldm., Baron Wilhelm Frederik af W. J. og Anna Dorothea Elieson. 1848 Sekondlt. i 1. Brig., 1853 i Art., søgte Afsked 1856. — 27. Apr. 1864 friv. som Premierlt. v. Kapt. Groves Fæstningsartillerikomp. paa Als. Udmærkede sig under Kampen paa Als 29. Juni, saaredes haardt, tilfangetoges, opereredes i Broager Præstegd. og var paa Lazaret i Flensborg; fra Sommeren 1865 paa Officerslaz. i Kbh. 6. Okt. R.*. — 1866 hjemvendt. Død 29. Maj 1904 i Oslo. Ugift.

**Winsnæs*, Frederik Vilhelm. F. 19. Jan. 1837 i Harhams Præstegd. paa Lepsøen, Søn af Sognepræst Gabriel Hofgaard W. og Martha Vilhelmine Willumsen. 1863 cand. theol. — Jan. 1864 friv. paa Reserveofficersskole i Kbhvn., 15. Marts Officersasp. v. 15. Infrgts 5. Komp. paa Als, 30. Maj Sekondlt. ved 8. Komp. Deltog i Dybbøls Forsvar. Afsked 18. Aug.

— 1882 Sognepræst i Nordre Odalen. Gift 1874 med Agnete Helveg (f. 1850 i Haderslev). — Anker 214 ff.

2. Officersaspirant.

Heraamb, August. F. 1838 i Oslo. — 1. Marts 1864 friv. som Officersasp. paa Eksercerskolen paa Jægersborg, 31. Juli til 5. Drag.rgt. Afgaaet Okt. 1867 Indfødsret.

3. Søofficer.

Gade, Herman Andreas. F. 1831 i Bergen, Søn af Grosserer, senere Ejer af Frognergaard ved Oslo Frederik Georg G. og Anna Brunchhorst. Sekondlt. i Marinen 1851, Premierlt. 1863. — 2. Febr. 1864 friv. som Premierlt. i Marinen paa Panserbatteriet »Rolf Krake«. Deltog i Kampen 18. Apr. og 29. Juni. 8. Maj R. — Kammerherre 1866. Kabinetssekr. 1873. Kaptajn 1874. Død 1877 i Hull, begravet i Oslo. Gift 1859 med Ida Rehinder (f. 1835). — Anker: 39 ff.

4. Læger.

- *Conradi, Johan Gottfried. F. 24. Juli 1835 i Trygstad, Søn af Professor A. C. C. og Gormine Sophie Gorm. 1861 cand. med. — Fra Marts til Juli 1864 friv. som Underlæge i Fredericia ved 3. Armédivs. 1. Linie. Overværede Forpostfægt. 17. Marts; fik derefter Tilsyn med 3 Lazaretter, bl. a. under Bombardementet 20.—21. Marts. 11. Apr. ved Ambulancen i Sønderborg, derefter til Faaborg, Odense, Nyborg, Frederikshavn, hvorfra afgaaet som Bestyrer af Feltlazarettet i Hjalperup Kro, der 24. Juni evakueredes til Nyborg. Sidst i Juni dimitteret. 15. Juli R*. — Prakt. Læge i Oslo. Gift 1876 med Mette Amalie Vilhelmine Kirsebom (f. 1854).
- *Dahm, Edvard. F. 26. Jan. 1836 i Oddernæs, Søn af Proprietær Albrecht D. og Cathrine Olrog. 1864 cand. med. — Derpaa 1864 friv. som Underlæge ved 3. Divisions Ambulance. — Prakt. Læge i Kristianssand. Gift 1868 med Nina Gram (f. 1839).
- *Flood, Johannes Martinius. F. 26. Maj 1839 i Statsbygden, Søn af Præst N. B. F. og Elise Christiane Marie Bugge. 1856 Student (Oslo), stud. med. — 1864 friv. som Marinelæge ombord paa Fregatten »Thetis«. — Efter Krigen flakkede han noget om, til han 1874 blev Overlæge i Ægypten, reddede Generalguvernøren Ismail Pascha Hamdy fra Oprørernes Efterstræbelse, fortjenstfuld som Koleralæge. Gift 1871 i Ægypten med Theresia Anna Ludwig (f. 1849 i Böhmen).

- ***Giebelhausen**, Frederik Waldemar. F. 14. Juni 1837 i Oslo, Søn af Skuespiller C. G. og Juliane Georgine (Signe) Winsløw. 1864 cand. med. — 3. Juli 1864 friv. som Underlæge ved 2. Armédivision og bestyrede et af de mobile Lazaretter ved Middelfart og Assens. Afgaaet sidst i Aug. — 1865 prakt. Læge i Frederiksstad. Død 1910. Gift 1866 i Haudrup (Sjæll.) med Marie Elisabeth Friis (f. 1841). — F. Kiær: Norges Læger, S. 135.
- ***Hjort**, Johan Storm Aubert. F. 10. Apr. 1835 i Oslo, Søn af Brigadelæge Jens Johan H. og Lovisa Augusta Petersen. Cand. med. 1861. — Fra 11. Marts 1864 friv. som Underlæge ved 3. Div. i Fredericia, under Bombardementet ved Lazaretterne og ved Ambulancen til de første Dage i April, derefter ved Ambulancerne i Sønderborg, efter Dybbøls Fald 18. Apr. paa Fyen, senere i Vendsyssel ved Feltlazarettet og ved 14. Rgt. Efter Ansøgn. afskediget 10. Juni for at deltage som Volontør under Prof. Drachmann i omtrent 3 Uger paa Landkadet-akademiets Laz. i Behandlingen af saarede. — 1873 Professor ved Universitetet i Oslo. Død dør 1905. Gift dør 1868 med Johanne Elisabeth Falsen (f. 1849).
- ***Kahrs**, Christian Olaus Heegaard. F. 17. Maj 1835 paa Folum i Norderhoug, Søn af Foged Christen Arnoldus von Westen Sylow Koren K. og Olava Blom. 1864 cand. med. — Fra 18. Feb.—23. Aug. 1864 friv. som Marinelæge paa Linieskipet »Frederik VI« og gjorde desuden Tjeneste ved Ambulancer og Lazaretter paa Als, ulønnet og uden fast Ansættelse. — 1870 prakt. Læge i Hønefos. Død her 10. Dec. 1882. Ugift.
- ***Koren**, Claus Gustav Myrin. F. 6. Sept. 1835 i Ullensaker, Søn af Provst Wilh. Frimann K. og Aletta Petronelle Elisabeth Bøyesen. 1860 cand. med. 1861—63 ved norske Garde i Stockholm. 1863 Kompagnikirurg i Trondhjemske Brig. — 1864 friv. som Underlæge, først som Ambulancelæge ved 1. Div., derefter Læge paa Augustenborg. Efter Stormen 18. April paa Dybbøl vilde han til et Regiment, men blev ligesom sine Kolleger pludselig hjemkaldt. Hele sin Lønning skænkede han til de saarede og faldnes Efterladte. — I »Norsk militært Tidsskr.« 1865 28. B. 211—227 og i »Morgenbladet« 1864, dateret Sønderborg 27. 2. 1864, har han beskrevet Krigen. 12. Maj R.*. Senere Sanitetsoberst i Frederiksstad. Gift 1) 1868 med Caroline Christine Grøntoft (1842—70), 2) 1872 med Johanne Marie Houglund (f. 1850).
- ***Martens**, Daniel Georg. F. 10. Aug. 1817 i Bergen, Søn af Borgm. Daniel M. og Thomassine Georgine Tobiesen. 1840

- cand. med. Var Reservelæge v. Bergens Sygehus. — 13. Marts 1864 friv. som Overlæge v. 2. Divisions 1. Brigadeamb. i Sønderborg til 21. Apr. Overværede Bombardementet og behandlede de saarede efter Stormen 18. Apr. 12. Maj R.* — 1865 Ejer af Møllendals Sindssygeasyl. 1877 Brigadelæge. Har skildret sit Ophold v. den danske Hær i »Norsk mil. Tidsskrift« 1865, S. 58—72, 474—510. Gift i Oslo 1843 med M. Lovise Petersen (f. 1816). — Anker: 144 f. og 246 ff.
- *R e y m e r t, Theodor Denoon. F. 27. Jan. 1815 i Kr. sand, Søn af Toldkas. Chr. R. og Jeannet St. Clair Denoon. 1840 cand. med. 1863 Korpslæge i 1. Akerhusiske Brig.s Distr. — 13. Marts 1864 friv. som Overlæge v. 2. Divisions 1. Amb. i Sønderborg indtil 21. Apr. Forrettede Tj. under Bombardementet og Stormen 18. April. 12. Maj R.* — 1884 Brigadelæge i Oslo. En Rapport om hans Ophold v. den danske Hær findes i »Norsk militært Tidsskrift« 1865, 28. B. Gift 1855 i Flekkefjord med Anna Malene Beer (1822—1875). — Anker: 158 ff.
- †*S c h i ø t z, Søren Daniel. F. 24. Dec. 1828 i Stavanger, Søn af Byfoged Søren Daniel S. og Charlotte Petrea Rosenkilde. 1852 cand. med. 1863 Kompagnikirurg v. den norske Garde i Stockholm. — Ved Krigens Udbrud 1864 friv. som Underlæge i Sønderborg. 8. Marts død af Gigtfæber paa Augustenborg Lazaret, begr. paa Augustenborg Kirkegaard 24. Apr. — Gift 1855 med Anna Cathrine Elisabeth Collett (f. 1832). — F. Kier: Norges Læger: 370.

B. Sverige.

1848—50.

1. Landofficerer.

- *A b r a h a m s s o n, Christer Frederik. F. 6. Jan. 1824 i Askersund, Søn af Feltvebel, senere Raadmand Abraham A. og Brita Christina Selander. 1847 Officerseksam. — Fra 15. Jan. 1848—27. Sept. 1849 friv. som Sekondlt. ved 3. Jægerkorps. Deltog 1848 ved Haderslev 30. Juni, 1849 ved Graasten 3. Apr., ved Dybbøl 12.—13. Apr., ved Fredericia 30. Juni samt i Slaget 6. Juli og saarede her. R.* — Indehaver af Med. i Sølv for Tapperhed i Felten. 1869 Kapt. 1864 Kystchef f. Malmø, Trelleborg og Ystad Toldkammerdistrikt. 1. Maj 1893 død i Malmø. Gift med Boronea Sylvestra Saxtorph fra Danmark. — Schöldström: 1 ff. Hundrup: De højeste akad. Værd. Side 270.
- *A c h a r i u s, Erik Gustaf Fredrik. F. 25. Dec. 1819 paa Torö (Stockholms Len), Søn af Rgtslæge Lars Gustaf A. og Anna

Sofia Hallström. 1841 Student (Uppsala). 1844 Underlt. v. Jämtlands Rgt. — Fra 15. Juni 1848—16. Aug. 1849 friv. som Sekondlt. v. 3. Jægerkorps. Deltog 1848 ved Haderslev, 1849 ved Graasten, i Slaget ved Kolding, i Udfaldet ved Fredericia 30. Juni og i Slaget 6. Juli. R.* — Havde en »Kæmpefigur«. Kaptajn. Død 19. Marts 1888 paa Öfver-Järfva (Stockholm). Ugift.

***A d e l s w ä r d**, Axel Reinhold August, Friherre. F. 11. Febr. 1828 i Stockholm, Søn af Kammerhr. August Teodor A. og Maria Emilia Reutersköld. 1845 Student (Uppsala). 1847 Underlt. v. Livregt.s Husarer. — 10. Juni 1848—29. Juni 1849 friv. (først som menig) som Sekondlt. v. 13. Liniebatl. Deltog bl. a. i Kampen v. Haderslev 30. Juni 1848. DM. — Stationsingeniør. Tiltraadte 1887 »Baroniet Adelswärd«. Død 9. Jan. 1900 i Stockholm. Gift 1858 med **A u g u s t a C h a r l o t t a T h e o d o r a B e r g**.

***A f z e l i u s**, Anders Johan. F. 13. Decbr. 1817 i Alingsås, Søn af Herredsprøvt Lars Peter A. og Tullia Elisabet Brun. 1838 Student (Lund). Kameraleksamen.¹ Tjg. i Regnskabsvæsenet i Stockholm. — Fra 6. Maj 1848—28. Aug. 1849 friv. menig, 1. Sept. som Sekondlt. v. 13. Liniebatl. Afsked som Premierlt. R.* — Toldinsp. i Simrishamn. Fremragende Digter og Komponist. Død — skød sig en Kugle i Hjertet — 14. Jan. 1865. Har skildret sine Minder fra Krigen i Digtsamlingen »Frids- och Stridsbilder« (1850). Gift 1) 1850 med Solodanserinde ved Det kgl. Teater i Kbhvn. **A u g u s t a W i l h e l m i n a N i e l s e n** († 1902), Ægteskabet opløst, 2) 1858 med **M a r i a L o u i s e L j u n g g r e n** (1833—84).

D' A l b e d y h l l, Carl Gustaf, Friherre. F. 19. Jan. 1824 i Oslo, Søn af Førstesekrt. i Udenrigskab. Erik Gustaf Eichstedt D'A. og Susanna Christina von Sundt. 1848 Underlt. i 1. Livgrenaderrgt. — Friv. som Sekondlt. v. Batteriet Jessen 26. Marts—31. Aug. 1849. Deltog v. Dybbøl, Kolding og Gudsø samt i Slaget v. Fredericia 6. Juli med Udmærkelse. — 16. Maj 1858 død som Løjtnant. Gift 1856 med **S o p h i a G u s t a f v a N o r d e n s k i ö l d**.

***v o n A x e l s o n**, Oscar. F. 1. Decb. 1819 paa Börstorps Gaard (Skaraborg), Søn af Kapt. Niels Gustaf v. A. og Maria Charlotta Kjellin. 1841 Toldmand. — Fra 28. Juni—2. Okt. 1848 Overjæger v. 3. Jægerkorps, 13. Marts—19. Okt. 1849 Sekondlt. v. 1. Reservejægerkorps. Deltog i Kampene v. Krybily 3. Maj, Gudsø 7. Maj, Fredericia 9. Maj og 30. Juni samt i Slaget ved Fredericia 6. Juli 1849. R.* — Toldinspektør og

¹ Statsøkonomisk.

Kystchef. Død 19. Okt. 1891 i Karlshamm. Gift 1861 med Erica Dorothea Korler.

***Bergman**, Bernhard Johan. F. 2. Juli 1823 paa Lagerfors Brug (Vestergötland), Søn af Brugsejer C. B. B. Furér ved Västgötadals Rgt. Uddannedes til Landmand, var i Danmark 1848. — Marts 1848 friv. Herregaardsskytte som den første svenske frivillige. April Sekondlt., 1. Sept. Detachementskmdr. for en Styrke paa 60 Mand, der afgik til Bornholm for at indøve Militsten dør og forstærke Garnisonen paa Christiansø. 13. Aug.—3. Okt. 1849 v. 3. lette Batl., Seklt. i Linien 23. Okt. 1849—1850 v. 10. lette Batl. Nævnes blandt de mest fremstaaende Frivillige. 1850 Premierlt. 1864 Kompagnikmdr. v. 3. Indfregt. Afskedigedes som Kapt. af den danske Hær efter Krigen. — Blev Ejendomsbesidder i Småland. Levede 1905. Gift 1) med Gustava Zethelius, 2) Charlotte Witthof, 3) Julia Esolinda Kinmansson.

***Boy**, Gillis Frithjof August. F. 24. Nov. 1823 p. Åbonäs (Jönköping.), Søn af Generallt. Johan Frederik B. og Christina Emilia Rosenborg. 1846 Underlt. v. Livgarden t. H. — 1849 friv. som Premierlt. i 2. Kavalleribrig. Deltog bl. a. i Slaget ved Kolding 23. Apr., i Kampene v. Almind, Vejle samt i Træfningen v. Aarhus. Var under en Del af Feltoget Adjutant hos Oberst Flindt ved Ryes Korps. R.* — 1874 Oberst v. Husarrgt. 1879 Kommandant i Malmø. Død 8. Maj 1893 i Stockholm. Gift 1) 1863 med Sofia Maria Gustafva Heikensköld (1843—64), 2) 1866 med Hoffrøken Mathilda Elisabeth Ribbing (1830—76), 3) med Friherreinde Tekla Sture, f. Milow.

***Burman**, Carl Johan Marianus. F. 1823, Søn af Oberstlt. Johan Jacob B. og Inga Christina Silfversparre. 1843 Underlt. v. Svea Artillerirgt. — Fra 30. Marts—19. Aug. 1849 friv. som Sekondlt. v. Batteriet Baggesen. Deltog bl. a. v. Dybbøl. DM. — 1867 Kapt. Død efter 1903. — Schöldström: 15.

***Carlqvist**, Carl Gustaf Magnus. F. 2. Maj 1825, Søn af Assessor Lars C. og Mathilda Wilhelmina Feldman. Underlt. i Svea Art. 1847. — Fra 21. Maj—23. Aug. 1849 friv. som Sekondlt. ved Batteriet Lumholtz. — Toldkontrolør i Höganäs 1870. Død dør 1. Juni 1886. Gift med Augusta Rundqvist.

***Carlson**, Carl Otto. F. 27. Jan. 1817 i Uppsala, Søn af Apoteker Carl C. og Carolina Maria Ståhlén. Student (Upps.) 1833. Underlt. ved Svea Art. 1837. — Fra 30. Marts—31. Aug. 1849 Sekondlt. ved Batteriet Schultz, deltog bl. a. i Slaget ved Kolding (Ejstrup), i Kampene ved Blaakærskov og

Vejle, og i Slaget ved Fredericia. R.* — Løjtn. i Arméen 1851. Forvalter ved Stockholms tygförråd 1858. Død 31. Aug. 1874 i Stockh. Gift 1850 med Carolina Fredrika Boysen (1820—78).

†*Cederström, Carl Olof, Friherre. F. 28. Sept. 1824 paa Jälla (Upps.), Søn af Generalmaj., Frih. Jacob C. og Anna Margaretha von Cederwald. Underlt. ved Svea Livgarde 1846; Løjtn. smstds. 8. Maj 1849. — Deltog fra 1. Apr.—6. Juli 1849 friv. som Premierlt. ved 1. Jægerkorps, saaredes dødeligt i Slaget ved Fredericia 6. Juli; døde 7. Aug. paa Feltlazaret paa Billeshave paa Fyen og begravedes 10. Aug. paa Middelfart Kirkegd., hvor en Mindesten rejstes over ham. Hans Minde tilegnedes et smukt Drapa af Orvar Odd. (Se Valda Skrifter af O. P. Sturzen-Becker). — Elgenstierna: 822 f. Schöldström: 17. Ridderstad »Gula gardet«: 342.

Cederström, Jacques (Jacob). F. 14. Okt. 1822, Søn af Generalmajor Jacob C. og Broder til fornævnte. Løjtnant ved Livregts. Dragonkår 1848. — Fra 2. Maj—30. Aug. 1849 friv. som Premierlt. ved 5. Dragonrgt. R. — Ritm. ved Jämtlands Hästjägarkår 1857, i Nordstaternes Armé i de amerikanske Krige 1863—64, Major 1872. Død 6. Febr. 1873 i Östersund. Gift 1858 i Stockh. med Julia Lagerstråle (1831—1915). — Elgenstierna: 822.

*Creutz, Oscar. F. 29. Novb. 1826, Søn af Tjenestemand ved Flaaden C., Konduktør. — Fra 25. Juni 1848—13. Apr. 1849 friv. som Korp. ved 2. lette Batl. samt i samme Grad 14. Apr.—28. Aug. 1849 ved 1. lette Batl. Afsk. som Sekondlt. D. M. Advokat i Stockh. Død dør 25. Jan. 1900. Gift 1862 med Mathilda Leufvenmark.

Cronsiøe, Ernst. F. 1823 paa Hellestads Hovedbygn. (Malmøhus), Søn af Ritm. Hans Ludvig C. og Charlotta Krook. Sergent ved Kronprinsens Husarer. — Fra 10. Apr.—16. Decb. 1848 Vagtmester ved Gardehusardivisionen, i 1849—50 Sekondlt., først ved Kavallerires., derpaa ved 6. Dragonregt. Afsk. 1851. — Havde forskellige Stillinger i Danmark til Begyndelsen af 1860'erne, da han rejste til Deltagelse i den mexikanske Krig, hvor antages død. — Schöldström: 19 f.

†Duse, Erik August Theodor. F. 18. Decb. 1817, Søn af Ritm. Gustaf Adolf D. og Christina Elisabeth Wallberg, f. Brun. 1841 Underlt. v. Nerikes Rgt. — Fra 21. Juni 1848—6. Juli 1849 friv. som Sekondlt. v. 1. lette Batl. Deltog bl. a. ved Dybbøl, ved Graasten og i Slaget v. Fredericia 6. Juli 1849, hvor han udviste Mod og Tapperhed og faldt ved Kapt. Thranes Komp. Var da indstillet til R.* og Forfremmelse til Premierløjtn. — Schöldström: S. 21 f.

- *Egerstrøm, Carl Axel. F. 9. Marts 1829 paa Carlskog (Östergötl.), Søn af Godsejer Carl Axel Ulrik Wilhelm E. og Inga Charlotta Sommelius. Studerende. — Fra 30. Juni—19. Aug. 1848 friv. som menig, 19. Aug. 1848—19. Aug. 1849 Underofficer ved 11. Liniebatl., deltog i Kampene ved Sundeved, Kolding, Gudsø og Fredericia; afsk. som Sekondlt. DM. — 1852 paa Rejse til Ostindien, Kalifornien, Sandwichøerne og Australien, bosat paa Fidjierne til 1873, Kapt. dør for Forsvarskorpset i Suva samt Repr. i Fidjis første Parlamentforsaml. Residentmanager for en Stenkulsgrube Syd for Sidney 1874—77, købte en Guldgrube i Nord Queensland 1877. Død 1900 i Mowbray. Gift i Fidji, Hustruen død 1873. Har i »Östgötha Correspondenten« 1850 samt »Aftonbladet« 1860 beskrevet sit Feltliv i den danske Hær.
- *Envall, Gustaf. F. 4. Septbr. 1821 i Sollentuna, Søn af Præsten Gustaf E. og Ulrica Lucina Ottin. 1845 Kameraleksamen. Embedsmand i Kammerkollegiet og i Rikets ständers bank. — 1. Jan.—28. Aug. 1849 friv. som Korporal ved 1. lette Batl. Deltog bl. a. i Slaget ved Fredericia 6. Juli 1849. DM. og Afsked som Sekondlt. — 1851 Underlt. i Arméén, Kapt. v. Helsing Rgt. Major. 1867 Vice-Kommissionslandmaaler. Genial Opfinder og Konstruktør paa Militærteknikkens Omraade. Død 26. Marts 1906 i Stockholm. — Schiöldström: S. 25, Tillæg S. 5. »Gossar blå under Danebrogen«, »Hver 8. Dag«, 1902.
- *Försslund, John Constantin. F. 6. Aug. 1818 i Karbenings Sogn (Västerås), Søn af Fændrik, Landsfiskal i Kopparberget Joh. Jacob F. og Maria Christina Hellström. 1840 Officerseksam. v. 2. Livgardet, gennemgik Gymnastika centralinstitutets Kursus i Vaabenøvelser. — 25. Maj 1848—5. Marts 1849 friv. som Sekondlt. v. 9. Batl. Deltog i Kampene ved Aller, Nybøl, Haderslev og Vejle. R.* — Toldinsp. i Stockh. Gift 1849 i Holmens Kirke i Kbhvn. m. Eleonora Sophie Hansen (1831—1902). — Schiöldström S. 29—30.
- *Gripenberg, Carl Frederik Wilhelm. F. 8. Maj 1825 paa Säfversta (Gäfleborg), Søn af Major Carl Johan Vilhelm G. og Anna Fredrika Linck. Underlt. ved Svea Artillerirgt. 1844. — 1. Juni til 11. Novb. 1848 friv. som Sekondlt. ved Batteriet Schultz, deltog bl. a. i Slaget ved Dybbøl 5. Juni. R.* — Kapt. i Art. 1859. Forvalter af Grev Platens Ejendomme i Uppland og Västernorrland 1862 — 89. Domæneintendant i Uppsala Len 1878—93. Død 1898. Gift med Anna Elisabeth von Gall.
- *von Hauswolff, Justus Reinhold Gustaf. F. 16. Juli 1813, Søn af Major, Kmhr. Justus Olivier v. H. og Maria Lovisa

Magdalena Horn af Rantzen. 1842. Løjtn. v. Bohusläns Rgt. — 19. Marts—31. Aug. 1849 friv. som Premierlt. v. 2. Jægerkorps. Deltog ved Graasten og i Slaget ved Fredericia 6. Juli. R.* — Kapt. Død 1. Maj 1858 i Åtorp i Bohuslän. Gift 1851 med Maria Fredrika Dorothea Elisabeth Colliander (1824—1883).

*Horn til Åminne, Fredrik, Greve. F. 10. Sept. 1821 paa Falkenå (Örebro), Søn af Landshøvding, Greve Claës Frederik H. og Friherreinde Ebba Gustava Charlotta Uggla. Løjtn. ved 2. Livgardet 1845. — 15. Apr. til 16. Aug. 1849 friv. som Premierlt. ved Livgarden t. Fods. — Død 28. Jan. 1868 i Stockh. som Oberstlt.

*Horn till Åminne, Gustaf Ferdinand, Greve. F. 9. Aug. 1828 p. Ekebyholm, Søn af Hofmarskal, Greve Claës Christer H. og Hedvig Beata Reuttersköld. 1848 Underlt. v. 1. Livgrenaderrgt. — 3. April—19. Aug. 1849 friv. som Sekondlt. ved 12. lette Batl. Deltog i Slaget ved Kolding og i Kampene ved Haderslev, Blaakærskov og Vejle. — Afsk. 1852 af d. svenske Armé, Rejste til Mexico, siden til Spanien, hvor han levede i 1880. Antagelig død før 1902.

Häggbaldh, Erik Albert. F. 1823. 1843 Student (Uppsala). 1844 Underlt. v. Svea Artillerirgt. — 16. Juni—15. Aug. 1849 friv. som Sekondlt. v. Batteriet Marcussen. Deltog v. Kolding, Gudsø og i Slaget v. Fredericia 6. Juli. R.* — Død 22. Sept. 1863 i Visby som Løjtnant.

Höckert, Lorentz Magnus. F. 1825 (27), Søn af Fændrik G. A. H. og Charlotta Helena Gullander. — Fra 21. Maj 1848 til 15. Marts 1849 Underofficer ved 2. Reservebatl., derefter Sekondlt. ved 3. Forstærkningsbatl. til Aug. 1849. R.* — Kaptajn i Arméen. Fængselsdirektør i Landskrona. Død 17. Okt. 1870 i Stockh. Gift 1859 i Malmø med Augusta Dam.

*Kalling, Per Adolf Fredrik, Greve. F. 24. Novb. 1824 i Myrö, Søn af Ritm., Greve Adam Fredrik Göran K. og Grevinde Amalia Margaretha Bonde af Björnö. Student (Uppsala) 1844, Underlt. ved Livregimentets Husarkår 1845. — Foraarret 1848 friv. som Sekondlt. ved Rytteriet (Gardehusarrgt.?). — Dr. phil. 1851; Amanuensis i Rigsarkivet. Indehaver af Myrö Fideikommis fra 1871. Død 20. Jan. 1883 i Stockh. Gift 1858 med Estrid Ribbing.

*Kastengren, Emanuel. F. 1826 paa Säbyholm (Malmøhus Len), Søn af Inspektør dør K. Furér v. Norra skånska Infrgt. — 1. April—17. Septbr. 1849 friv. som Sergent v. 3. Forstærkningsbatl. Deltog i Slaget ved Fredericia 6. Juli, saaredes haardt. DM. 1. Sept. Afsked som Sekondlt. — Arrendator v.

Viby Sætter i Västmanland 1857—98. 1857 gift i Helsingborg m. Carolina Fredrika Scherber. 4. August 1904 død i Uppsala. — Schöldström: S. 38 f., Till. S. 9.

***v o n K n o r r i n g**, Erik Oscar. F. 23. Febr. 1822 paa Mariefors ved Mariestad, Søn af Oberst Berndt Ulrik v. K. og Elisabeth Stjernvall, f. Beckman. Student (Upps.) 1840. Løjtn. ved Västerbottens Feltjægerkor 1846. — Fra 28. Marts—26. Sept. 1849 Premierlt. ved 1. Jægerkorps, deltog i Slaget ved Kolding ved Ejstrup samt i Kampene ved Blaaekærskov og Vejle. R.* — Oberstlt. i Arméén, Forfatter, Journalist og Komponist. Død 25. Decb. 1891 i Stockh. Gift 1853 i Hudiksvall med Nanny Christina Hällberg (1829—1895). — Schöldström, S. 41.

†***L a g e r b j e l k e**, Axel, Friherre. F. 21. Aug. 1824 i Stockh., Søn af Oberst, Frih. Carl L. og Friherreinde Carolina Antoinette Cederström. Løjtn. ved Svea Livgarde 1847. — Fra 22. Marts—11. Aug. 1849 friv. som Premierlt. ved 1. Jægerkorps. Deltog ved Fredericia 6. Juli heltemodigt og saaredes dødelig. Død paa Garnisonssygehuset i København 11. Aug. 1849. — Schöldström, S. 42. »Gula gardet« (Stockh. 1903), S. 341.

†***L e i j o n h u f v u d**, Knut Erik Otto, Friherre. F. 27. Apr. 1823 i Gäfle, Søn af Oberst, Frih. Carl Greger L. og Eleonora Ulrika Silverstolpe. Student (Upps.) 1841, Løjtn. ved Hälsinge Rgt. 1845. — Fra 19. Maj—5. Juni 1848 friv. som Premierløjtn. ved 2. lette Batl. Deltog i Kampene 28. Maj og 5. Juni ved Dybbøl med stor Tapperhed og faldt 5. Juni i Spidsen for sine Folk. Begravet 8. Juni paa Ulkebøl Kirkegd. paa Als. 2. Batls. Officerer rejste et Monument paa hans Grav ved Indgangen til Kirken. — Schöldström, S. 42 ff. Ridderstad: Döds-runor. Snällposten (Malmø) 27. Juli 1848.

v o n L i e w e n, Wilhelm Adolf, Friherre. F. 14. Sept. 1825 i Örkelljunga, Kristiansstads Len, Søn af Kornet, Frh. David Ludvig v. L. og Reinhild Andersdotter. — Fra 8. Maj—20. Aug. 1849 friv. som Underjæger v. 1. Forstjægerkorps. Deltog i Slaget ved Fredericia 6. Juli og fik Afsked som Sekondløjtnant. — Død 3. Marts 1891 i Engelholm som afsk. Kapt.

***L i l l i e h ö ö k**, Axel Ludvig af Gällared og Kolbäck. F. 15. Novb. 1812 paa Hjuleberg i Halland, Søn af Major Bengt Ludvig L. og Anna Charlotta Lagerheim. Kavalleriofficer. — Opholdt sig »som Amatør« hos Oberstlt. Helgesen under Bombardementet og Stormen paa Frederiksstad 29. Sept.—4. Okt. 1850 og kæmpede med stor Tapperhed ved Helgesens Side. 19. Novb. 1850 R.* — 1854 Lt. v. Skånska Dragonrgt., siden bosat i Paris ved litterær op publicistisk Virksomhed.

1853 gift med *Anna Margaretha Kelly* fra Irland.
12. Febr. 1874 død i Paris.

**Li nd*, Bernd Salomon. F. 9. Jan. 1817, Søn af Dommer Gustaf Salomon L. Løjtn. ved Upplands Rgt. 1841. Eksamen fra Marieberg 1844. — Fra 11. Juni—4. Sept. 1848 og 22. Marts—6. Aug. 1849 friv. som Premierlt. ved 1. Jægerkorps, deltog i Slaget ved Kolding ved Ejstrup, ved Vejle, fik to Saar ved Ejstrup. R.* — Medaillen i Guld for Tapperhed i Felten for Deltagelse 1849 i Ungarns Frihedskrig. Generalstabsoff., Kaptajn 1851. Død 12. Okt. 1861, druknede i Stamnsjön i Uppland.

Li nd berg, Laurens Georg Nicolaus. F. 1812 paa Fredhäll ved Stockholm, Søn af Kapt. i Flaaden Laurens L. og Maddy Waldau. 1839 Løjtn. v. Västmanlands Rgt. — 29. Maj—22. Decb. 1848 og 11. Apr.—16. Aug. 1849 friv. som Premierlt. v. 4. Liniebatl. Deltog ved Dybbøl, Kolding og Gudsø. R.* — Død 1886 paa Vadstena Hospital.

Li n nström, Anders August. F. 1810. Student (Upps.) 1827, Løjtn. ved Livbevärringsregt. 1837, Afsked og Løjtn. i Arméen. — Fra 30. Maj 1848—1. Sept. 1849 Premierlt. ved 5. Liniebatl., deltog bl. a. i Slaget ved Dybbøl, Kolding, hvor han udmærkede sig særdeles, og ved Gudsø. R.*, men 1850 strøget af Ridderlisten, da han efter afslaaet Ansøgning om Ansættelse i Hæren gik i Slesvig-Holstens Krigstjeneste. — Afsked af d. svenske Hær 1850, tog til U. S. A., i hvis Hær han tog Tjeneste. Gift 1834 med *Antoinette Fredrika Sofia Iserhjelm* (1810—62).

**Lö wen*, Sven Robert, Greve. F. 29. Dec. 1808 i Stockholm, Søn af Løjtn., Greve Carl L. og Anna Gustafva Göranson. 1837 Løjtn. ved Livregts. Husarkår. — Fra 10. Juni 1848—30. Aug. 1849 friv. som menig, derpaa som Premierlt. v. 13. Liniebatl. Deltog bl. a. v. Haderslev, Bjerringe Kirke, i Slaget ved Kolding og v. Fredericia 6. Juli, sidstnævnte Sted som Adjudant hos Gen. de Meza med udmærket Tapperhed. R.* — Oberst v. Livregts. Husarkår. 22. Juli 1868 død i Örebro. Gift 1854 paa Rörstrand med *Hedvig Ulrika Augusta Stråle till Ekna* (1828—1903). — Schöldström. S. 51 f.

Mörck, Carl Magnus. F. 9. Okt. 1817 i Stockholm, Søn af Stadsmægler Lars Peter M. 1836 Kameraleksamen. 1837 Underlt. v. Gottlands Nationalbeværing, Ansættelse i Toldvæsenet. — Fra 25. Maj 1848—2. Maj 1849 samt 1850 friv. som Sekondlt. v. 3. Liniebatl. 13. Sept. 1850 saaret ved Mysunde. — Død 20. Febr. 1864 i Landskrona som Overopsynsmand ved Tolden og Skibsmægler. — Schöldström S. 54 f.

- ***Mörner till Morlanda**, Albert Stellan, Greve. F. 18. Sept. 1820 paa Tullgarn, Södermanland, Søn af Hofmarskal, Greve Claës Erik M. og Eva Margaretha Charlotta Silfersparre. 1848 Løjtn. v. Södermanlands Rgt. — Fra 12. Juni—3. Dec. 1848 friv. som Premierlt. ved 1. Resbatl., 6. Dec. 1848—30. Aug. 1849 ved 2. lette Batl. Deltog bl. a. i Slaget v. Fredericia. R.* — 1856 Kapt. Ansat ved Statsbanerne. 17. Maj 1875 død i Stockholm. Gift 1855 i Vaxholm med *Eugenia Theodora Bolin*.
- Mörner till Morlanda**, Ivar Julius, Friherre. F. 22. Juni 1817 i Stockholm, Søn af Oberst, Frh. Carl Otto M. og Sophia Emerantia af Wetterstedt. 1847 Underlt. i Arméen. — Fra 26. Maj—4. Decb. 1848 friv. som Premierlt. v. 2. lette Batl., 4. Decb. 1848—21. Aug. 1849 v. 1. Reservebatl., samt 1850 v. 8. Liniebatl. Deltog i flere Kampe og saaret ved Isted 24. Juli 1850. R.* — Blev Adjudant hos Diktatoren Santa Anna i Mexico, død dør 17. Okt. 1879. Gift med *Rufina Gonzales* (1833—1877).
- ***Psilander**, Carl Fredrik Ferdinand. F. 20. Maj 1818 i Malmø, Søn af Hofprædikant Nils Christoffer P. og Annette Elisabeth Giese. 1840 Student (Lund). — Fra 30. Juni 1848 — 11. Nov. 1849 friv., først som Kommandersergent, senere som Sekondlt. v. 2. lette Batl. samt 1850 i 3. Res.jægerkorps. Deltog bl. a. i Slaget v. Fredericia og v. Isted. Forblev i dansk Krigstjeneste. 1854 Premierlt. 1861 Afsked p. Gr. af Sygdom m. Tilladelse til at bære dansk Officersuniform. — Landmand paa Björserud i Dalsland. 20. Jan. 1863 død i Vänersborg. Som friv. deltog hans 2 Brødre J. P. D. P. som Premierlt. v. 2. Jægerkorps og G. H. L. P. som Sergent v. 2. lette Batl. Gift med *Fredrika Nylander*. — Schöldström, S. 62 ff.
- Psilander**, Johan Peter Daniel. F. 12. Apr. 1817 i Malmø, Søn af Hofprædikant N. C. P., Broder t. ovn. 1834 Student (Lund). 1845 Løjtn. v. Södra skånska Infrgt. — Fra Marts —Apr. 1849 friv. som Premierlt. v. 2. Jægerkorps. — Død 21. Jan. 1851 i Ystad.
- Regnéer**, Wilhelm Napoleon. F. 19. Juni 1817, Søn af Publicisten, Protokolsektr. i Kongens Kanc. og Publicist Adolf R. og Maria Charlotta Grahn. 1835 Student (Uppsala). 1847 Løjtn. i Arméen. — Fra 12. Juni—20. Sept. 1848 Premierlt. v. 1. Jægerkorps. — Død 15. Okt. 1849 i Stockholm.
- ***Ribbing till Zernova**, Peter Frederik. F. 20. Juni 1820 paa Stäringe, Søn af Kammerhr. Seved R. og Ulrika Charlotta Jaquette Sparre af Rossvik. Løjtn. ved 2. Livgardet, 1846. — Fra 2. Apr.—16. Aug. 1849 Premierlt. ved 6. Liniebatl., deltog bl. a. i Slaget ved Kolding (Ejstrup), Kampen ved Vejle

og Slaget ved Fredericia. R.* — Oberstl. 1868, Afsked 1878. Død i Stockholm 2. Jan. 1882 som den sidste mandlige af sin Slægtslinie.

***Rosen crantz**, Palle. F. 13. Jan. 1825 paa Ekeröd (Malmøhus), Søn af Oberst Henrik Ludvig R. og Clara Fredrika von der Lancken. 1840 Student (Lund). 1844 Underlt. v. Skånska Dragonrgt. — Fra 13. Marts—24. Aug. 1849 friv. som Sekondlt. v. Gardehusardivisionen. Deltog bl. a. i Slaget v. Fredericia 6. Juli. R.* — 1853 Afsked af sv. Krigstjeneste. Deltog som eng. Kapt. paa Krim 1855, i den nordam. Krig 1861—63 som Major, samt som friv. i Krigen 1864 ved Overkommandoen som Major. Død 9. Sept. 1877 i Rockhampton, Queensland, Australien. — Se under 1864. — Elgenstierna VI: 469.

***Rudbeck**, Carl Alexander. F. 13. Aug. 1822 paa Norsholm (Östgötl), Søn af Kapt., Kamrjkr. Frederik Adolf Rotenburg R. og Hedvig Maria Charlotte Görge. Løjtn. ved Upplands Rgt. 1848. — 25. Marts til 9. Aug. 1849 friv. som Premierlt. ved 1. Jægerkorps af General Ryes Korps. Deltog i Kampen ved Kolding 21. Apr., ved Ejstrup 23. Apr., Blaaekærskov 7. Maj og ved Vejle 8. Maj. 5. Sept. 1849 R.* — Oberstl. 1881, Afsked 1888, Dbmd. 1898. Død 20. Maj 1904 i Uppsala. Gift 1858 med Hilda Magdalena Margareta Altb erg (1832—1898). — Elgenstjerne VI: 576. Schöldström S. 67 ff.

von Röök, Frans Oscar. F. 10. Febr. 1811, Søn af Dommer Gustaf v. R. og Ulrika Talena Boij. Løjtn. ved Jämtlands Feltjægerrgt. 1832, Afsked 1844. — Fra 2. Juni—14. Juni 1848 Premierlt. ved 1. Jægerkorps, fra 15. Juni—16. Sept. s. A. ved 12. lette Batt. — Af »yderst distingveret og martialsk Udseende«. Jagtløjt. paa Öland. Død paa Åkerby (Östergötl.) 27. Jan. 1889. Gift 1855 med Christina Sofia Rundqvist.

Schagerström, Carl Ivar Emanuel. F. 30. Aug. 1829. 1845 Furér ved Nerikes Rgt., 1848 ved Skaraborgs Rgt., 1849 Fanejunker. — Fra 6. Maj til 18. Aug. friv. som Jæger i 1. Forstærkningsjægerkorps, udn. til Sekondlt. — 1850 Underlt. ved Älvsborgs Rgt., 1853 Løjtn., 1869 Kaptajn. R* af S.O. Død 28. Juni 1876 (ikke 1873) paa Guntorp.

Schell, Otto Melchior. F. 1. Juli 1825 i Landskrona. 1842 Furér ved Norra Skånska Infrgt., 1845 aflagt Examen i »Humaniora«, 1846 passeret Graderne ved Vendes Artillerirgt., 1846 aflagt Underofficerseksamen i Kristiansstad. — Fra 29. Marts til 27. Aug. 1849 friv. som Sekondlt. ved 3. Forstærkningsbatl. — 1850 Underlt. ved Gottlands Nationalbeværing.

1857 Afsked. Død 22. Decbr. 1890 som Underlt. og Sjömanshusombudsman i Landskrona.

Schiött, Carl Gustaf. F. 1824 i Kristianstad, Søn af Kapt. ved Vendes Artillerirgt. C. C. S. Underlt. ved Norra Skånska Infrgt. 1847, senere ved Södra skånska Infrgt. — Fra 27. Marts—16. Juli 1849 Sekondlt. ved 3. Forstærkningsbatl., derefter 16. Juli—20. Aug. ved 7. Liniebatl., deltog i Slaget ved Dybbøl, Kampen ved Graasten, og Slaget ved Fredericia. R. — Kaptajn. Deltog i 1864 (se herunder). Død 16. Jan. 1889 i Kalmar.

Schmitherlöw, Georg Wilhelm. F. 3. Juli 1822 i Varnum (Värml.), Søn af Vice-Herredshøvding Axel Fredrik S. og Emma Charlotta de Maré. Løjtn. ved Skaraborgs Rgt. 1846. — Fra 18. Juni—22. Aug. 1849 friv. som Premierlt. ved 4. Reservebatl., deltog i Slaget ved Fredericia og saaredes. R. — Indehaver af Medaillen i Guld for Tapperhed i Felten. Afsk. som Major 1879. Død 28. Marts 1895 i Stockh. Gift 1858 med Maria Sophia Leontina Broberg.

Schürer von Waldheim, Per Johan. F. 13. Marts 1800 i Stockh., Søn af Oberst og Generaladj. Johan S. v. W. og Charlotta Ulrika Hillerström, Major ved Svea Artilleri, Kammerherre 1829, Artillerikommandør paa Gottland 1837, Afsked 1844. — Fra 26. Marts 1848 friv. som Kapt. med Majors Kar. ved Artilleriet, fra 14. Marts—16. Aug. 1849 ved 6. Liniebatl. Deltog i Kampene ved Kolding (Ejstrup), Blaa-kærskov, Vejle, samt ved Fredericia, hvor han gjorde Tjeneste som General Ryes Adjutant. R. Var den af Aar ældste svenske frivillige, og en af de første. — Død 7. Decbr. 1862 i Stockh. Gift 1830 i Stockh. med Hoffrøken Ebb a Char l o t t a A u g u s t a O x e n s t i e r n a t i l l e k a o g L i n d ö.

Hans 2 unge Sønner, Carl, 18 Aar, Søvnat paa Fregatten »Rota«, og Rudolf, 17 Aar, menig ved 6. Infbatl., samt Svigersønnen, senere Major O. T. Sundholm, deltog som frivillige ogsaa for Danmark. — Schöldström. S. 72 f.

Silverstolpe, David August Leonard. F. 27. Apr. 1822 i Linköping, Søn af Pastor Gustaf Abraham S. og Ulrikka Charlotta Alm. Student (Upps.) 1840, Løjtn. ved Dalregt. 1842. — Fra 28. Maj—29. Sept. 1848 friv. som Premierlt. ved 2. lette Batl., deltog i flere Fægtninger samt i Kampen ved Dybbøl og i Sundeved (som den første svenske Officer). R. — Indehaver af Medaillen i Guld for Tapperhed i Felten. Kammerherre 1856, Generalmajor i Arméen 1874, Afsked 1884. Død i Stockh. 30. Juli 1898. Gift 1851 i Stockh. med Augusta Wilhelmina Björkman.

†*Somelius, Gustaf Lorentz. F. 19. Okt. 1811 i Mörrum

Præstegaard (Blekinge), Søn af Pastor Johan Reinold S. og Carolina Gustava Trägård. Student (Lund) 1829, Løjtnant ved Älfsborgs Rgt. 1837. Under Signaturen »Beppo« kendt som en af Sveriges bedste og originaleste Digtere. — Fra 30. Maj—5. Juni 1848 friv. som Premierløjtnant ved 5. Liniebatl. Deltog, nylig ankommen til Als, med stor Tapperhed i Kampen ved Dybbøl 5. Juni og faldt foran Vester-Døbbøl, ramt af en Kugle i Hovedet. Jordedes 8. Juni paa Augustenborg Kirkegaard. Paa hans Grav en Granitsten. — Schöldström, S. 78 f. — B. Schöldström: Bakom fälld ridå (Stkh. 1888), S. 207 ff. Cecilia Bååth-Holmberg: Frihetens sångarätt (Stkh. 1889), S. 5 ff. Ridderstad: Döds-runor.

***Stjernstam**, Gustaf Charles-Emile. F. 11. Maj 1818 i Kyrkby (Värml.), Søn af Major Gustaf Wilhelm S. og Maria Charlotta von Matérn. Stykjunker ved Göta Artrgt. — Fra 11. Maj 1848—27. Aug. 1849 friv. som Overfyrværker, fra 27. Sept. som Sekondlt. ved Batteriet Haxthausen, deltog i Kampene ved Dybbøl, hvor han saaredes, ved Hoptrup, Kolding, Almind, Vejle og Aarhus. R.* 7. Sept. — Kapt. ved Bohusläns Rgt. og Afsked 1873. D.M. 1898. Død 1. Juli 1904 i Uddevalla. Gift 1860 i Uddevalla med *Bernhardina Magdalena Hasselgren* (1836—1877). — Schöldström. S. 83 ff.

Strømer, J. P. Født 1809 i Norrbottens Len. Furér ved Norrbottens fältjägarkår, Underofficer ved Lifbevärsregimentet. 1847 Underlt. ved Jämtlands fältjägarkår, afskediget Dagen efter Udnævnelsen, da han ikke havde taget Officerseksamen. — 1848—49 friv. som Sekondlt. ved 2. lette Batl. — Flyttede til De forenede Stater og deltog som Officer i den nordamerikanske Hær og Krigen 1861—65; blev Oberstlt. Hjemkom 1882 til Sverige. Død 1889 i Tennesboda i Fellingsbro.

***Sundholm**, Olof Theodor. F. 4. Aug. 1823 paa Abrahamstorp ved Hjö, Søn af Læge Thure S. og Maria Margaretha Modin. Student (Uppsala) 1842. Sergent i Vendes Art. 1844. — 26. Juni til 5. Novbr. 1848 friv. som Sekondlt. ved Batteriet Kauffmann. — Major i Arméen 1874. Død 16. Marts 1882 paa Tjurkö (Blek.) ved Ulykkestilfælde. Gift 1855 med *Josefina Augusta Botilda Schürer von Waldheim* (1834—1918), Datter af Kammerhr. Major Per Johan S. v. W., der sammen med to unge Sønner deltog for Danmark. — *Elgenstierna VII: 85.*

***Taube**, Gustaf Edvard, Greve. F. 4. Novb. 1818 i Uppsala, Søn af Hofmarskal, Greve Gustaf Johan T. og Christina Ulrica Lagerbring. 1848 Løjtn. v. Svea Artillerirgt. — 18. Marts—17. Aug. 1849 friv. som Premierlt. v. Batteriet Haxthausen.

- Deltog i Slaget v. Kolding og i Kampene ved Almind, Blaa-kærskov og Vejle. R.* — Adjudant hos Kong Carl XV. Oberst og Kommandant i Stockholm. Død 14. Maj 1899 i Stockholm. Gift 1853 1) med Mathilde Charlotta Degenær (d. 1856), 2) 1863 med Constance Adelaide Stjernsam f. Nyström (1834—1868).
- *D'Unker, Carl Henrik Lützow. F. 3. Febr. 1828 i Stockh., Søn af Ritm. ved det norske Kavalleri, Kammerherre Carl Henning Lützow D'U. og Annette Christiane Schwartz f. Brunstedt. Furér ved Svea Livgarde. — Fra 10. Juni 1848—1. Sept. 1849 friv. som Underoff., fra 7. Aug. som Sekondlt. ved Livgarden til Fods. — Underlt. 1849. Kgl. Hofmaler, tit. Professor 1865, berømt Genremaler. Død 23. Marts 1866 i Düsseldorf. Gift med Fräulein Schnitzler. Hans Fader, Kammerhr. D'Unker (1778—1883) deltog ogsaa som frivillig Officer og saaredes ved Kolding 23. Apr. 1849.
- von Vegesack, Carl Henning Ivar. F. 24. Marts 1822, Søn af Kapt. Didrik Ulrik Roderik v. V. og Anna Helena Brissman. Underlt. 1845, ved Värmlands Feltjægerregt. 1849. — Fra 19. Juni—19. Aug. 1849 friv. som Sekondlt. ved 12. lette Batl. — Lærer ved Gymnastik-ortopediska institutet i Stockh. 1852—53, Extra-Lærer ved Gymnastika Centralinstitutet 1861, Chef for 5. Kompagni af Stockholms frivillige Skarpskytteforening, Afsked fra Regimentet og Kapt. i Arméen 1872, k. Major s. A. Død 22. Marts 1878 i København. Gift 1857 i Långserud (Värml.) med Vilhelmine Vestmark.
- Westberg, Johan Peter. F. 1829. — 1848 frivil. som Underofficer, fra 30. April 1849 Sekondl. v. 2. lette Batl., 1850 saaret 13. Sept. ved Mysunde. Forblev i dansk Tj., 1851—59 v. 3. Linieinfbatl. Var 1864 som Premierlt. Kommandør for 4. Infregt. 7. Komp. Faldt 29. Juni under Kampen paa Als.
- *af Wetterstedt, Carl August Alfred. F. 19. Aug. 1819 i Stockh., Søn af Rigsheraldikeren Niklas Joakim af W. og Charlotta Amalia von Heland. Løjtn. ved Värmlands Regt. 1847. — Fra 11. Juni—4. Okt. 1848 friv. som Premierlt. ved 1. Jægerkorps. — Lærer i Matematik, Mekanik og Astronomi ved Krigsskolen paa Karlberg 1850—67, Kapt. 1866, Overlærer ved Sløjdskolen i Stockh. Død 22. Marts 1874 i Stockh. Gift 1859 1) med Sophia Ulrika Olivecrona (1837—65), 2) 1867 med Grevinde Clara Jacobina Spens.
- Wijkander, Johan August. F. 1827 i Stockh., Søn af Hofprædikant, Sognepræst Anders W. og Eva Margaretha Widegren. Student (Upps.) 1844, Underlt. ved Dalregimentet

1845. — Fra 4. Juni—21. Okt. 1848 og 29. Marts—18. Aug. 1849 Sekondlt. ved 4. Liniebatl. — Generalstabsoff., Kapt. i Arméen 1858, Grundlægger af de store Jernværker ved Degerfors, Disponent ved Ölsboda bruksbolag til 1868, forlod Sverige i Slutningen af 70erne. Opgives død i New Orleans. Gift 1854 med den finske Grevinde Fredrika Wilhelmina Creutz.

*Öhnqvist, Erik Gustaf. F. 23. Febr. 1823, Søn af Staldmester Ö. Underlt. ved Svea Artillerirgt. 1843. — Fra 25. Marts—18. Aug. 1848 friv. som Sekondlt. ved Batteriet Dinesen, deltog bl. a. i Fægtningen ved Ullemp. — Kaptajn 1858, Afsked 1874. Død i Stockh. 24. Aug. 1895.

Öman, Polycarpus Henrik Frederik. F. 18. Apr. 1825, Underlt. ved Västerbottens Feltjægerkorps. — 14. April—2. Sept. 1849 friv. som Sekondlt. ved 3. Jægerkorps, deltog bl. a. med Udmærkelse i Slaget ved Kolding og ved Fredericia, hvor han saaredes haardt. R. — Indehaver af Medaillen i Guld for Tapperhed i Felten. Kapt. ved Livbevåringsregt. 1869. Stationsinspekt. ved Centralskolen i Stockh. 1871. Død 1875. Gift 1853 paa Stockenäs (Västergötl.) med Elisabeth Maria von Segebaden. — Krigsvetenskapsakademiens Tidsskr. 1879, S. 130.

2. Søofficerer.

Adlersparre, Axel. F. 23. Okt. 1812 paa Ottenby (Øland), Søn af Vice-Landshøvding Axel A. og Caroline Ottiliana von Arbin. 1845 Premierlt. i Flaaden. — 1849 friv. som Premierlt. paa Linieskibet »Christian VIII«, senere paa Linieskibet »Skjold«. Deltog i 2 Søkampe. R. — Kommandør. Død 16. Juni 1879 i Stockholm. Gift 1) med Heliadora Ancarsvärd (1823—68), 2) 1869 med Friherreinde Karin Sofie Leijonhufvnd (1823—1895).

*Ankarcrona, Conrad Victor. F. 15. Decbr. 1823 paa Runsa (Stckh.), Søn af Kammerhr., Ritm. Teodor Vilhelm A. og Friherreinde Charlotta Sture. Sekondlt. i Flaaden 1846. — 1849 friv. som Sekondlt. først paa Linieskibet »Skjold«, derpaa paa Kanonbaaden »Eider«. — Premierlt. 1854, Afsked 1855, Kammerhr. 1865, Kabinetskammerhr. 1872, Overhofjægerm. 1883, Storkors af Db. 1884, tillige Statholder paa Stockholms Slot 1889, Afsked 1911. Dbmd. 1898. Død 9. Okt. 1912 i Stockh. Gift 1851 med Grevinde Ebba Charlotta Bielke (1828—1911). — Elgenstierna I: 132.

*Ekman, Jacob Emil. F. 1815, Søn af med. doktor Jan Jacob

- E. og Sara Minten. 1845 Premierlt. i Flaaden. — 1849 friv. som Premierlt. paa Fregatten »Nymphen«. R.* — Afsked fra sv. Flaade som Kommandørkapt. 1861. Død 21. Febr. 1900 som Chef for D. Carnegie & komp. i Göteborg. Gift med Friherreinde *Sophia Ulrika Johanna Kurck*.
- H e r k e p é**, Olaf Georg August. F. 11. Febr. 1817 paa Skehults Gaard (Jönköping), Søn af Major, Postinsp. Per Olof H. og Marianne de la Grange. 1845 Premierlt. i Flaaden. — 1849 friv. som Premierlt. paa Orlogsfregatten »Havfruen«. Deltog i Blokaden af Stettin. — Kommandør 1866. Død 24. Febr. 1870 i Stockholm.
- ***K u l l b e r g**, Claës Hjalmar Eduard. F. 22. Jan. 1819 i Stockholm, Søn af Kabinetskammerherre, Oberst, Frih. Claës Ulrik Koskull og Operasangerinde Henriette Sophie Widerberg. Underkonstabel v. Flaaden. — 1849 friv. som Artilleriunderoff. i Flaaden. Afsked som Sekondlt. — Kommunalexekutor i Göteborg (Majorna). Død her 8. Jan. 1896. Gift m. *Louise Hedvig Lassen* (1820—1900), Fyrinspektørdatter fra Als.
- ***L e u h u s e n**, Axel Reinhold, Friherre. F. 21. Aug. 1815, Søn af Kapt., Frh. Gustaf L. og Beata Gyllenhaal. Premierlt. i Flaaden. — Fra 28. Apr.—17. Aug. 1849 friv. som Premierlt. i Flaaden. R.* — Kapt. og Chef for Vestre Lodsdistrikt. Stadsfuldm. i Stockh. 1874. Død 26. Apr. 1886 i Helsingborg. Gift 1858 med *Amalia Aurora Adelaide Valerius* (berømt Malerinde).
- ***P a n t z e r h i e l m**, Ludvig Gustaf Sigfrid. F. 13. Nov. 1819 paa Klinte (Gotland), Søn af Oberstlt. Sigge Wilhelm P. og Abigael Charlotta Kolmodin. Sekondlt. i Flaaden 1841, Premierlt. 1849. — 1849 friv. som Premierlt. paa Linieskibet »Skjold« og deltog i to Kampe med preussiske Orlogsskibe i Kielerbugten. R.* — Kommandør 1881. Afsked 1884. Kommandant paa Søbefæstningen ved Karlskrona 1878—85. Kmdr. af Db. 1875. Dbmd. 1898. Død 9. Maj 1905 i Stockh. Gift 1854 med *Lovisa Gustava Friederike Altvater* (1836—1902). — *Elgenstierna V*: 655. *Schöldström S*. 56.
- ***P e t t e r s é n - R o s e n s v ä r d**, Alexis Felix. F. 1. Febr. 1820 i Calais, Søn af Mægler smsteds. Axel Ludvig Pettersén og Neeltje Korff. Kom til Sverige 1831, Sekondlt. i Flaaden 1840, Premierlt. 1847. — 1849 friv. som Premierlt. paa Fregatten »Bellona«, deltog i Blokeringen af Elben. D.M. — Kaptlt. 1855 og avancerede til Kommandør. Afsked 1883. Gift 1851 med *Sophia Carolina Hildegard Virgin*. 1903 bosat i Ronneby. Død 9. Aug. 1908. — *Schöldström S*. 57 f. »Ill. Tid.« 1897 Nr. 35.

- ***U l n e r**, Carl Robert Thiodolf. F. 12. Febr. 1828 i Karlskrona, Søn af Kontreadm. og Statsraad Carl Hans U. og Sophia Holm. Sekondlt. i Flaaden 1846. — 1849 friv. som Sekondlt. paa Fregatten »Nymphen«. — Kommandør 1880. Værftschef i Stockh. 1884. Død 22. Sept. 1886 paa Skeppsholm i Stockh. Gift med **V e n d e l a F e n g e r**.
- ***W a l l e n b e r g**, André Oscar. F. 19. Nov. 1816 i Linköping, Søn af Biskop Marcus W. og Anna Laurentia Barfot. Premierlt. i Flaaden. — 1849 friv. som Premierlt. i Flaaden. — Tog Afsked 1851. Grosserer i Sundsvall, derpaa i Stockh. Grundlægger af og Direktør for Stockholms enskilda bank, Rigsdagsmand og Publicist. Død 12. Jan. 1886. Gift 1) med **C a t h a r i n a W i l h e l m i n a A n d e r s s o n** (1826—55), 2) 1861 i Stockh. med **A n n a E l e o n o r a C h a r l o t t a v o n S y d o w**.

3. Søkadetter.

- ***Å k e r h j e l m** til **B l o m b a c k a**, Gustaf Johan Wilhelm. F. 30. Jan. 1829, Søn af Oberst Carl Axel Å. og Charlotta Lamberg. 1846 Kadet ved Karlberg. — 1849 friv. som Kadet i Flaaden paa Linieskibet »Skjold«. — 1858 Premierlt., Lærer v. Krigsakademiet. Død 23. Juni 1863 paa Tosterup, Kristiansstads Len. Gift paa Tosterup 1859 med **M a r y B e l l E h r e n s v ä r d f. S c o t t**, (d. 1895, gift 2. G. med Viceadmiral C. F. S. Virgin).
- ***M o l a n d e r**, Anton. F. 17. Marts 1829 i Visby, Søn af Borgmester smstds. Georg Anton M. og Maria Beckman. — 8. Juni—18. Okt. 1848 friv. som Kadetaspirant paa Damperen »Waldemar«. — 1853 Sekondlt. i d. svenske Flaade og avancerede dør til Kommandørkaptajn. Afsked 1884. G. m. **L o u i s a H a m n s t e d t**. Død Januar 1908 i Stockholm.

4. Læger.

- F l y b o r g**, Joh. Maurits. F. 22. Aug. 1824 i Helsingborg, Søn af Konsul H. A. F. og Johanne Dorothea Platzman. 1848 cand. med. — 1850—51 friv. som Feltlæge i Slesvig v. Batteriet Jonquières, derpaa ved Batteriet Dinesen ved Mysunde under Kampen her. R.* — 1852 med. lic. Død 11. Febr. 1853 i Stockholm af Sygdom, fremkaldt ved Strabadser under Krigen. — Schöldström S. 26 ff.
- ***J æ d e r s t r ö m**, Claës August. F. 18. Novbr. 1822 i Stockholm, Søn af Handlende J. Feltskæreksamen 1845. — Fra 30. Apr. —Maj 1849 friv. som Underlæge ved Lazarettet i Kbhvn., der-

paa 9. Juni—30. Aug. ved 2. Kavalleribrigades Ambulance. Forrettede Lægetjeneste under Fredericiaslaget. — Læge i Göteborg. Død dør 5. Okt. 1874. Gift 1869 med *Alida Charlotta Erlanson*. — *Schöldström*: 36 f.

**Kinberg*, Johan Gustaf Hjalmar. F. 13. Maj 1820 i Grønby Præstegaard, Malmøhus Len, Søn af Provst Johan Henrik K. og Margaretha Lovisa Schlyter. Student (Lund) 1838. Dr. phil. 1844. Cand. med. 1848. — 24. Juli—24. Okt. 1850 friv. som Underlæge i Slesvig By. — Dr. med. 1850, Professor ved Veterinærinstituttet i Stockholm 1856. Død 29. Aug. 1908 i Stockholm. Gift 1) 1854 m. *Helena Gustafva Stockenberg* (1831—58), 2) 1859 m. *Mariana Carolina Aurora Hammar-sköld*. — *Bruzelius & Edling*: Sveriges läkarehistorie.

Ljunggren, Carl J. Underlæge ved den svenske Flaade. — Fra 26. April til 30. Aug. 1849 friv. som Underlæge ved Ambulance. R.* — Død 19. Okt. 1855 i København.

Nordström, 1849. Elev ved Karolinska instituttet. — Fra 30. Maj til 13. Aug. 1849 friv. som Underlæge i den danske Marine, derpaa Underlæge i Hæren. Oplysninger savnes om ham. (Stockh.).

Walter, Johan August. F. 1820. Kirurg-Elev ved Karolinska instituttet. — Fra 30. Apr.—30. Aug. 1849 friv. som Underlæge ved Hæren. Gjorde Tjeneste efter Vaabenstilstanden 1849 og afskedigedes som Underlæge ved det i Flensborg etablerede Lazaret for de svenske Observationstropper. R.* — *Feltskærmester* i Stockh. Død dør 23. Juni 1873.

1864.

1. Landofficerer.

**Åberg*, Carl Ludvig. F. 6. Maj 1825 i Lund, Søn af Boghandl. Å. 1847 Underlt., 1854 Løjtn. ved Södra skånska Infrgt., 1861 ved Dalregt. — 9. Maj 1864 friv. som Premierlt. ved 12. Infrgt., senere ved 8. Infrgt. 6. Okt. R.* — 1869 Kapt., 1878 Afsked og Major i Arméen. Død 22. Febr. 1891 i Byen Säter (Dalerna). I Dødsnotits intet om gift?

**Åkerhjelm* til *Margretelund*, Knut Hugo Wilhelm, Friherre. F. 2. Novbr. 1840 paa Färösund (Gotland), Søn af Toldinsp. Filip Fritiof Vilhelm Å. t. M. og Katarina Svebilus. Underlt. ved Gottlands Nationalbeværing 1862. — 27. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 2. Infrgt. Deltog med Udmærkelse i Dybbølstillingens Forsvar, særlig under Stormen 18. Apr., da han saaredes og tilfangetoges af Preusserne. 27.

Juni R.* — Løjtn. 1867, Afsked 1872, erholdt den danske Rigsdags Statsunderstøttelse 1888. Død 3. Febr. 1889 i Hvetlanda Sogn (Jönkp.). Gift 1868 med Adamina Hasselström (1840—1898). — Wrangel & Bergström: Ättartaflor II. 738.

Åkerhjelm til Margretelund, Samuel Hjalmar Viktor Knut, Friherre. F. 20. Decbr. 1844 paa Tyrvalds (Gotland), Søn af Kapt. Samuel Georg Konrad Å. t. M. og Anna Maria Sidvall. Underlt. ved Norra skånska Infrgt. 1863. — 6. Maj til 17. Aug. 1864 friv. som Sekondlt. ved 5. Infrgt. Deltog i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R. — Kapt. i Arméen 1891. Død 6. Juni 1923. Gift 1870 med Josefina Augusta Sneckenström (f. 1846). — Wrangel & Bergström: Ättartaflor II: 737.

Aschan, Zacharias Frederik. F. 15. Juni 1835, Søn af Fabrik-snedker Leo Felix A. og Margareta Fredrika Holmström. Løjtn. ved Kronobergs Rgt. — 13. Marts 1864 friv. som Premierlt. ved 17. Infrgt. Deltog under Dybbølstillingens Belejring, saaredes 13. April, men deltog atter under Stormen 18. Apr. 6. Okt. R.* — Kaptajn, Major i Arméen. Død 4. Aug. 1899.

Baugardt, Axel August Bernhard. F. 10. Maj 1825. Løjtn. ved Westmanlands Rgt. — 12. Marts 1864 friv. som Premierlt. ved 5. Infrgt. Deltog med Udmærkelse i Forpostfægtningen ved Dybbøl 17. Marts, i Forsvaret af Dybbølstillingen, under Belejringen og i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R. — Kaptajn. Død før 1917.

Bergman, Bernhard Johan. F. 2. Juli 1823 paa Lagerfos Brug (Vestergötland), Søn af Brugsejer C. G. B. og Gustava Magdalena Thun. 1832 Fourér ved Vestgötlands Rgt. Uddannedes til Landmand, Ejer 1845 af Ingemarstorp (Östergötland). Rejste Aaret efter til Danmark for at studere Landbruget her. Var den første svenske frivillige fra Marts 1848 som Herregaardsskytte (se 1848—50), og blev 1850 Premierlt. i den danske Hær. — Var ved Krigen 1864's Udbrud Kompagnikmdr. ved 3. Liniergt. og stod ved Dannevirke. Ved Krigens Afslutning tog han Afsked som Kaptajn. R. — Var i mange Aar Ejendomsejer i Småland og bosatte sig i Karlshamn. Gift 1) Gustava Zethelius, 2) Charlotta Witthoff, 3) Julia Esolinda Kinmansson. Levede 1905. — Schöldström S. 9, Tillæg S. 1.

†*Berzelius, Henrik Wilhelm Leonard. F. 15. Marts 1831 i Wadstena, Søn af Apoteker dør H. W. L. B. og Sara Christina Lindqvist. 1855 Underlt. ved Jönköpings Rgt. Tog Afsked 1858. — Efter Krigens Udbrud rejste han til Køben-

havn, deltog fra 18. April 1864 friv. som Sekondlt. ved 3. Infrgt. Deltog med Tapperhed i Kampen paa Als 29. Juni og faldt under Regimentets Opholdelse af Preusserne ved Kjørby, ukendt, henlagdes i Ulkebøl Kirke og genkendtes af en Soldat ved sit Regt. med Ordene: »Det var Løjtnanten, der sang saa vakkert«, derefter genkendtes han ved Navn af Forpagteren paa Rønhave Gaard. B. var en Ætling af den store Videnskabsmand. Preusserne jordede ham med højtidelig militær Honnør paa Ulkebøl Kirkegaard. — A. W. Møller: »Minnesteckning öfver falne Svenskar«. S. 139 ff.

†*B e t z h o l t z, Pehr Johan C o n r a d. F. 21. Marts 1827 paa Djurgaarden ved Öfre Manilla (Stockholm), Søn af Trädgårdsmester B. og Ebba Sophia Söderqvist. Handelsbetjent. 1846 Volontør ved Livregimentets Dragoner. Deltog i Krigen 1849—50 og blev Sekondlt. ved Afskeden. Blev Løjtn. ved Älfsborgs Rgt., 1859 ved Livbeväringrgt. Var fra Begyndelsen af 1860erne Lærer ved Gymnastika Centralinstitutet. — Fra 14. April 1864 friv. som Premierlt. ved 1. Infrgt. Deltog med udmærket Tapperhed i Affæren ved Lundby 3. Juli, saaredes dødeligt af 4 fj. Kugler, optoges af Preusserne, førtes til Lazarettet i Hobro, hvor han døde 26. Juli. Den preus. General Vogel von Falkenstein nægtede ham som Svensker militær Honnør, men den preus. Kapt. Schletterbach gav ham hans Sabel, Gave fra Carl XV, som sit Krigsbytte tilbage paa Kisten, denne førtes til Aalborg, stillede i Budolfi Kirkes Kapel og efter stor Højtidelighed i Kirken førtes den til Stockholm, hvor han begravedes paa Maria Kirkegaard ved Siden af Moderen 15. Okt. under imponant Højtidelighed. — Schöldström S. 11 ff., Tillæg S. 2. A. W. Møller S. 103 og »Minnesteckning« S. 141 ff. »Aalborgposten« (Fr. Barfod). »Aftonbladet« 15. Okt.

B e i j e r l i e b, Petter Heliodor. F. 1842, Søn af Bager Adam B. Underlt. ved Norra skånska Infrgt. — 6. Maj 1864 friv. som Sekondlt. ved 10. Infrgt. Deltog i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R. — Kompagnichef ved 3. Pennsylvania Infrgt., siden bosat i Brockton, Mass.

B j ö r k, Carl Theodor Alexander. F. 5. Aug. 1828, Søn af Herredshøvding Carl Jacob B. og Maria Clementina Nordvall. Løjtn. ved Helsing Rgt. — 5. Marts 1864 friv. som Premierlt. ved 10. Infrgt. Deltog med Udmærkelse i Kampen ved Dybbøl 28. Marts, da en Storm afsloges, i Forsvaret af Skanserne under Belejringen og i Kampen paa Als 29. Juni. Som den første svenske Officer 5. Maj R. — 1873—83 Major og Chef for Västernorrlands beväringbatl. Død 2. Nov. 1890.

- Blomqvist, Sven Adolf Fredrik. F. 25. Febr. 1827 i Vadstena, Søn af Guldsmed Adolf Emanuel B. og Birgitta Catharina Flodman. 6. Maj—Novbr. 1849 friv. som menig v. 6. Liniebatl. Deltog bl. a. i Slaget v. Fredericia 6. Juli og saaredes ved Stormen af Treldekskansen. D.M. Var derefter Underoff. v. Marinergt. og Jernbanekonduktør. — 16. Apr.—22. Aug. 1864 igen friv. som Kommandersergent v. 22. Infregt. Deltog med Udmærkelse i Dybbølstillingens Forsvar og afskedigedes som Sekondlt. — Stadsfiskal i Hedemora til 1874, derefter Fiskehandler. Drog til Udlandet, antagelig Rusland, hvor formentlig død. Gift i Hedemora med Agnes Blomqvist. — Schöldström: 13 f.
- *Borgenstjerna, Carl Johan Ture Bleckert. F. 6. Okt. 1830 i Sala, Søn af Regimentslæge Carl Robert B. og Carolina Sofia Holm. Sekondlt. i Flaaden 1853, Afsked 1856. — 30. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 22. Infrgt. Detacheredes til Strejfkorpset med Kommando over Skibet »Jylland«. Deltog i de fleste af Korpsets Ekspeditioner. 6. Okt. R.* — Trafikchef ved Mariestad—Moholms Jernbane og Stationsinsp. ved Mariestad. Gift 1870 i Skövde med Charlotta Paulina Bergmann (1849—1921). Død 19. Sept. 1881 i Mariestad. — Elgenstierna I: 539.
- *Braunerhjelm, Niels Ferdinand Henning. F. 10. Juli 1841 paa Lundås, Søn af Kapt., Kammerh. Samuel August B. og Sofia Eleonora Fredrike Taube. Student (Uppsala) 1858, Underlt. ved Livregimentets Dragoner. — 27. Marts 1864 friv. som Premierlt. ved 4. Dragonrgt. 6. Okt. R.* — Major ved Dragonkorpset. Død 25. Sept. 1892 ugift i Stockholm. — Elgenstierna I: 586.
- *Broling, Gustaf Axel. F. 1825, Søn af Møntprobereren Carl Abraham B. og Sophia Maria Willberg. Fourér ved Livregimentets Grenaderkorps. — 30. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 20. Infrgt. — Løjtn. ved Dalregt. Artist (Tegner). Død?
- *Bromander, Jacob Magnus Teodor. F. 5. Marts 1837. Underlt. ved Bohuslens Rgt. — 2. Maj 1864 friv. som Sekondlt. ved 17. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar. 6. Okt. R.* — Kaptajn. Død 6. Marts 1912.
- *de Camps, August Ernest Paulin. F. 26. Novbr. 1821, Søn af Generalmajor og 1. Adjudant hos Kongen Louis Marie de C. og Virginie Pauline Angeline Lombard. Kapt. i Smålands Grenaderbatl. — 17. Maj 1864 friv. som Kapt. ved 8. Infrgt. 6. Okt. R.* — Afsked 1879. Død ugift 18. Sept. 1895 i Eksjö. — Elgenstierna II: 182.
- *Carré, Johan Teodor Eugen. F. 16. Juni 1842, Søn af Stadsmægler Johan Gustaf C. og Sophia Wilhelmina Ehrenström.

Kadet, Gymnastiklærer. — 16. April 1864 friv. som Reserve-Officersaspirant, 30. s. M. Sekondlt. ved 17. Infrgt. Detache- redes til Strejfkorpset og deltog i dettes Ekspeditioner. — Kap- tajn ved Vesterbottens Feltjægerkorps, Major. Død 2. Febr. 1909.

C e d e r b l a d, Anders Erik Wilhelm. F. 19. Maj 1840 paa Bye- stad (Korsberga S.), Søn af Kapt., Feltkammerer An- ders C. (1762—1825) og Eva Christina Netherwood (af adl. Æt Nr. 446, f. 1774, † 1865)). Fanejunker ved Kalmar Rgt. — 30. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 7. Infrgt. R. — Kapt. ved Kalmar Rgt., R.S.O. Død 15. Marts 1894 i Byen Ebsjö (Smål.); ugift.

C e d e r s c h i ö l d, Carl Johan. F. 17. Decbr. 1803, Søn af Stabsfændrik (falden 1809 ved Sävar) Peter Samuel C. og Anna Sofia Cederschiöld. Kadet ved Kronobergs Rgt. 1817, Løjtn. 1828, ved Norra skånska Infrgt. 1832. Afsked 1839. — 25. Febr. 1864 friv. som Korporal, senere som Sekondlt. ved 17. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar og i Stormen 18. Apr. — Død ugift 27. Febr. 1874. — Elgenstierna I: 798.

D æ v e l, Carl Johan. F. 3. Januar 1837, Søn af Oberst Carl Ludvig D. og Charlotta Dorothea Hochschild. Løjtn. ved 2. Livgardet. — 24. Febr. 1864 friv. som Premierlt. ved 15. In- frgt. Deltog under Belejringen i Forsvaret af Dybbølstillingen med Udmærkelse. 27. Juni R. — Major. Død 26. Sept. 1905.

E k h o l m, Gustaf Anton Desiré. F. 22. Febr. 1839, Søn af Apo- teker Anders Anton E. og Gustava Elisabeth Carlstrøm. Un- derlt. ved Uplands Rgt. — 13. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 18. Infrgt. Deltog i Forsvaret af Dybbølskanterne under Belejringen og Stormen 18. Apr., samt i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R. — Kaptajn. Stationsinspektør i Knivsta, i Strängnäs. Død 17. Marts 1932, 93 Aar gl.

F a h n e h j e l m, Hugo Wilhelm. F. 30. Maj 1831 i Stockholm, Søn af Sekret. i Kammerretten Carl Jacob F. og Gustava Vil- helmina Svinhufvud i Västergötland. Underlt. i Arméen 1856. Telegrafass. 1863. — 10. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 9. Infrgt. Deltog ved Dybbøl og i Stormen 18. Apr., saaredes i Hovedet af Granatsplint, tilfangetoges og førtes til Fæstnin- gen Graudenz. 6. Okt. R. — Telegrafkommissær i Marie- stad 1891. Afsked 1894. Gift 1) 1878 med Gustava Adolfinia Peterson (1832—1892), gift 2) 1899 med Sofia Charlotta Vilhelmina Elisabet Ulf- sparre af Broxvik (1855—1915). Død 19. Okt. 1913 i Gränna. — Elgenstierna II: 635.

*F a l k e n b e r g, Bror Henrik, Friherre. F. 22. Jan. 1835 paa Husby, Søn af Major, Kammerh., Friherre Carl Axel F. og

- Friherreinde Anna Sofia Löwen. Underlt. ved Skaanske Husarrgt. 1860, ved Jemtlands Hestjægere m. m. Afsked 1862. — 9. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved Gardehusarrgt. 6. Okt. R.* — Død ugift 16. Marts 1900 i Tutaryds Sogn (Kron.). — Elgenstierna II: 660.
- *Falkenberg, Carl Eugen, Friherre. F. 14. Marts 1833 paa Husby, ældre Broder til forann., Søn af Major, Kammerh., Friherre Carl Axel F. og Friherreinde Anna Sofia Löwen. Student 1854. Underlt. ved Livbevärringsrgt. 1855. Afsked 1861. — 16. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 8. Infrgt. 6. Okt. R.* — Flyttede senere til Nordamerika, derefter til København. Død dør 9. Okt. 1913 ugift. — Elgenstierna II: 660.
- af Forsell, Jacob Gustaf. F. 28. Juli 1831 paa Yxe, Lindesberg Sogn (Öv.), Søn af Oberst Carl Gustaf af F. og Clementina Magdalena Geijer. Løjtn. ved Nerikes Rgt. — 1864 friv. som Premierlt. ved 9. Infrgt. Deltog i Dybbølskansernes Forsvar og Stormen 18. Apr. 6. Okt. R.* — Major. Afsked 1875. Genindtraadt som Kapt. ved Nerikes Rgt., nu Livrgt. til Fods, 1881. Afsked 1896. Gift 1865 i Örebro med Otilda Carolina Petrea Borg (1846—1909). Død 4. Juli 1910 i Gränna som sidste af sin Slægtsgren. — Elgenstierna II: 794.
- *af Forselles, Jakob Albert Algernon. F. 3. Marts 1838 paa Kolsva Brug, Søn af Major Adam Magnus Filip af F. og Charlotta Amalia Adlercreutz. Underlt. ved Södermanlands Rgt. 1861. — 23. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 14. Infrgt. 6. Okt. R.* — Løjtnant 1869. Afsked 1872. Ejer en Tid af Ekensberg (Söd.). Gift 1882 med Eva Ottilia Hedvig Charlotta Adlercreutz (1856—1909). Død 30. Sept. 1902 i Uppsala. — Elgenstierna II: 801.
- *Grevillius, Carl Frederik. F. 6. Juli 1834, Søn af Provst Carl Johan G. og Christina Föenander. Løjtnant ved Elfsborgs Rgt. — 18. Maj 1864 friv. som Premierlt. ved 12. Inf.-regt. 6. Okt. R.* — Deltog ogsaa i Krigen mellem Amerikas Nord- og Sydstater. Kaptajn. Død 21. April 1933, 99 Aar gl., i Borås som Byens ældste Borger og den sidste Officersveteran. 12. Batl., 12. Batls. Soldaterforening og Krigsministeriet for Hæren sendte Kranse med signerede Danebrogsbaand til hans Baare.
- *Grönhagen, Gerhard Wilhelm. F. 14. Apr. 1841 paa Skärstad, Søn af Kapt. Gert Carl G. og Sofia Charlotta Carolina Hvitfeldt. Underlt. ved Jönköpings Rgt. — 19. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 20. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og Stormen 18. Apr. 6. Okt. R.* — Major. Ejede Månseryd (Jönk.). Gift 1877 med A g-

- nes Charlotta Westman (1849—1926). Død 5. Juli 1918 paa Månseryd. — Elgenstierna III: 196.
- *Hjertman, Carl Gustaf. F. 7. Juli 1831, Søn af Major Carl Gustaf H. og Johanna Regina Sjövall. Løjtnant ved Vendes Artilleriregt. — 25. Febr. 1864 friv. som Premierlt. ved Fæstningsartilleriet. 6. Okt. R.* — Bogholder ved Statsbanerne. Død 5. Jan. 1892.
- *Holmertz, Adolf Reinhold. F. 9. Nov. 1838, Søn af Lagmand Peter H. og Marianna Adolffina Wilhelmina Olivocreutz. Underlt. ved Elfsborgs Rgt. — 25. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 2. Infregt. Deltog med Udmærkelse i Forsvaret af Dybbølskanserne ligesom under Belejringen og Stormen 18. April, da han tilfangetoges. 6. Okt. R.* — Kaptajn. Død Decbr. 1918.
- *von Horn, Johan Henning. F. 9. Maj 1842 i Stockh. Kadet ved Krigsakademiet i Carlberg. — 18. Febr. 1864 friv. som Reserveofficersaspirant, 13. Marts Sekondlt. ved 17. Infrgt. Deltog i Forsvaret af Dybbølstillingen under Belejringen og Stormen 18. Apr., da han efter tappert Forsvar tilfangetoges i Skanse VIII. 28. Okt. R.* — Kammerherre. Gift 1870 med Friherreinde Florence Charlotta Lucie Bonde (1851—1889), Ejerinde af Fideikom. Tållnäs og Åby. Død 7. Novbr. 1911 i Stockholm. — Elgenstierna I: 525.
- *Hultbom, Oskar Fredrik. F. 4. Juni 1835, Søn af Guldsmed Carl Fredrik H. og Fredrika Petronella Fredlund. Løjtn. ved Jemtlands Feltjægere. — 17. Maj 1864 friv. som Premierlt. ved 11. Infregt. 6. Okt. R.* — Major i Arméen. Død 23. Febr. 1905.
- *Hägström, Frederik Fabian. F. 12. Aug. 1843. Fourér ved Livregts. Grenaderkorps. — 2. Maj 1864 friv. som Sekondlt. ved 22. Infregt. — Kaptajn ved Norrbottens Feltjægerkor. Major i Arméen. Død 9. Febr. 1912 i Stockholm.
- *Key, Axel Ivar. F. 6. Sept. 1840, Søn af Kapt. Carl Johan K. og Lovisa Ulrika Charlotta Burén. Løjtn. ved 1. Livgrenaderregt. — 10. April 1864 friv. som Premierlt. ved 16. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og Stormen 18. April, da han senere med udmærket Raadsnarhed reddede den haardt saarede svenske Løjtnant Nordenfalk fra at falde i Fjendehaand. 6. Okt. R.* — Oberst. Død 21. Aug. 1927.
- *Kilman, Henrik Maximilian. F. 5. Maj 1833, Søn af Løjtnant Olof Johan K. og Brith Louise Borelius. Løjtn. ved Bohuslens Rgmt. — 9. Marts 1864 friv. som Premierlt. ved 4. Infrgt. Deltog i Forpostfægtningen ved Dybbøl 17. Marts, i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og i Kampen paa Als 29. Juni, hvor han tilfangetoges. 6. Okt. R.* — Major

- og Chef for Hallands Infbatl. Oberst i Arméen. Død 28. Okt. 1909.
- *af **Klinterberg**, Johan Robert. F. 4. Decbr. 1835 paa Örsholm (Kron:), Søn af Kammerjkr., Herredshøvding Andreas Magnus af K. og Carolina Charlotta Humble. Student 1854. Løjtn. ved Smålands Grenaderbatl. 1859. — 9. Apr.—23. Aug. 1864 friv. som Premierlt. ved 4. Infrgt. Deltog i Forsvaret af Dybbølstillingen 13. Apr.—18. Apr., og i Kampen paa Als 29. Juni, hvor han tilfangetoges. 6. Okt. R.* — Afsked 1893 fra Västerbottens Feltjægerkorps som Oberstlt. Gift 1866 med Georgina Augusta af Klercker (1839—1878). Død 5. Apr. 1911 i Växjö. — Elgenstierna IV: 192.
- ***Klöfverskjöld**, Axel Fredrik Engelbrekt. F. 16. Maj 1837 i Kristiansstad, Søn af Kapt. Carl Frederik K. og Maria Adamsson. Landmand. — 12. Febr. 1864 friv. som menig paa Rekrutskolen i Helsingør, ansattes 12. Marts ved 11. Infrgt. Deltog med Udmærkelse i Kampen ved Vejle 8. Maj, udnævntes 19. Maj til Sekondlt. ved 8. Infrgt. Afsked 21. Aug. — Ejer af forskel. Ejendomme, af Örsholm (Kron:) fra 1896. Død her 19. Maj 1899. Gift 1867 med Emilia Maria Ottilia Teresia Klöfverskjöld (1835—1915). — Elgenstierna IV: 197.
- †***von Knorring**, Gustaf Herman. F. 31. Aug. 1839 paa Ruda, Søn af Major, Postmester Sebastian v. K. og Friherreinde Eva Fredrika Vilhelmina Lybecker. Student (Uppsala) 1859. Underlt. ved 1. Livgrenaderregt. 1860. — 7. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 22. Infrgt. Ankom 13. Apr. til Als, deltog med Udmærkelse i Dybbølstillingens Forsvar 18. Apr. i Skanse II, kommanderende det halve Kompagni i Løbegraven til venstre med stor Tapperhed, men faldt her, ramt af en Kugle i Panden under selve Stormen. Han jordedes ukendt af Preusserne i en af Krigergravene paa Dybbølbjerg. — A. W. Möller: »Minnesteckning«, Elgenstierna IV: 207.
- ***von Krusenstjerna**, Adolf Wilhelm Mauritz. F. 22. Okt. 1840 paa Loviseholm (Älvsb:), Søn af Godsejer Mauritz v. K. og Emerentia Gustava Liljegren. Løjtn. ved Skaraborgs Regmt. 1864. — 2. Maj 1864 friv. som Sekondlt. ved 16. Infrgt. til Krigens Slutning. 6. Okt. R.* — Død ugift 18. Okt. 1869 paa Häljebodafors, begr. paa Eda Kirkegd. — Elgenstierna IV: 311.
- ***Lillienberg**, Otto Wilhelm Emanuel. F. 21. Marts 1841. 1860 Furér ved Norra skånska Infrgt., 1862 Fanejunker, Afsked 6. Febr. 1864. — Fra 26. Febr. til 5. Sept. 1864 friv. som Sekondlt. ved 5. Infrgt. Deltog i Kampen paa Als 29. Juni. — 1865 Officerseks. og Underlt. ved Vesterbottens Felt-

- jægerkorps, 1868 Løjtn., 1869 R.* af Db., 1872 Afsked, 1882 Kapt. i Armeen. Død 18. Apr. 1908.
- *Lilliesköld, Johan Gustaf. F. 23. Decbr. 1835 i Sunne (Jämtl.), Søn af Pastor Johan Adolf L. og Erika Catharina Bachman. Student (Uppsala) 1858. Underlt. ved Jämtlands Feltjægere. — 18. Maj 1864 friv. som Sekondlt. ved 15. Inf. rgt. 6. Okt. R.* — Major 1878. Afsked 1909. Gift 1873 med Maria Lovisa Didron (1852—1918). Død 16. Apr. 1917 i Stockholm. — Elgenstierna IV: 753.
- *Lilliestråle, Ingemund Otto. F. 6. Okt. 1838 paa Stora Sundby (Söd.), Søn af Ritmester, Godsejer Otto L. og Maria Augusta Svinhufvud i Västergötland. Student (Uppsala) 1854, Løjtn. ved Nerikes Rgmt. 1862. — 10. Apr.—18. Apr. 1864 friv. som Premierlt. ved 16. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar og Stormen 18. Apr. 6. Okt. R.* — Kaptajn 1872. Afsked 1900. Gift 1868 med Helena Catharina Johansson (1838—1901). Død 10. Juni 1903 i Södertälje. — Elgenstierna IV: 772.
- *Lilliestråle, Rikard Wilhelm. F. 22. Aug. 1836 paa Lagnö (Söd.), Søn af Løjtn., Godsejer Wilhelm L. og Amalia Wilhelmina Bergström. Løjtn. ved Livregimentets Dragoner 1864. — 13. Marts 1864 friv. som Premierlt. ved 4. Dragonrgt. 6. Okt. R.* — Ritmester 1875. Afsked 1889. Gift 1) 1875 med Vendla Rosalie Kjelsson, skilt 1880, gift 2) 1894 med Valborg Amalia Sundgren (f. 1859). Død 8. Decbr. 1912 i Uppsala. — Elgenstierna IV: 772.
- *Lindberg, Julius Frans Otto. F. 6. Juli 1830, Søn af Premierløjtnant Laurentz L. og Maddy Waldau. Løjtn. ved Westgötadals Rgt. — 9. Marts 1864 friv. som Premierlt. ved 18. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og med Udmærkelse under Stormen 18. Apr., samt i Kampen paa Als 29. Juni. 27. Juni R.* — Kaptajn. Død 15. Febr. 1888.
- *Lindencrona, Adam Ernst Axel. F. 24. Decbr. 1842 paa Tjos (Skarab.), Søn af Kammerhr., Kapt. Gustaf Gabriel Gudmund L. og Friherreinde Gustava Fredrika von Knoring. Underlt. i Nerikes Rgt. 1863. — 16. Marts til 16. Aug. 1864 friv. som Sekondlt. ved 10. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R.* — Jernbanebygger i Finland til 1871, Telegrafembedsmand her til 1892, Post- og Telegraftjenestemand af 2. Kl. ved Nystad Kabelstation 1895. Død 13. Jan. 1910 paa Sonabacka i Pojo Sogn i Finland. — Elgenstierna V: 20.
- †*Lundegren, Johan Sigfrid Gamaliel. F. 15. Febr. 1840 i

Kongsbacka, Søn af Sognepræst dør Johan L. og Martina Torell. Student 1857 (Lund). 1860 Underlt. ved Hallands Infbatl. — 13. April 1864 friv. som Sekondlt. ved 22. Infrgt., afgik Dagen efter til Sønderborg, udrykkede allerede den 17. om Aftenen med sit Rgmt. til Besættelse af Dybbølskanserne, deltog i disses Forsvar under Stormen 18. April paa Stillingens yderste venstre Fløj. Efter en heftig og kort Kamp trak Regmt. sig noget tilbage under stadig Fægtning, han udviste stort personligt Mod, straktes med 9 Saar til Jorden og førtes til Stenderups preussiske Lazaret, hvor han udstod svære Lidelser med Taalmod og døde paa Lazarettet 27. April. Hans Lig førtes til København, hvor han jordedes fra Garnisonskirke under stort Ceremoniel den 13. Maj paa Garnisons Kirkegaard. — A. W. Møller S. 107 og »Minnesteckning« S. 155 ff.

*L u t t r o p, Johan Conrad. F. 28. Febr. 1835, Søn af kronolänsman Johan L. og Brita Sophia Samsioe. Landmaalereksamen 1862. Civilingeniør. — 1864 friv. som Sekondlt. ved 8. Infrgt. — Politikommissær i Göteborg 1868—1893. Levede 1908.

M o l t k e- H u i t f e l d t, Vladimir, Greve. F. 4. Sept. 1834, Søn af Geheimekonferensraad, Kammerherre, Greve Adam Gottlob M.-H. til Moltkenborg og Mullerup og Comtesse Elise Razumooska. Svensk Marineløjtnant. — 1864 friv. som kar. Premierløjtnant ved Artillerikommandoen paa Als. R. — Ejer af Quesarum (Skaane), Hofjægermester. Død 15. Novb. 1894. Gift 1856 med O c t a v i a H j e l m (f. 1834).

M ö r n e r a f M o r l a n d a, Georg Stellan, Greve. F. 8. Maj 1832 paa Sofielund, Søn af Greve, Kammerjkr. Bror Vilhelm M. af M. og Sofia Vilhelmina Jacobina Silfversparre. Underlt. 1855, ved Wärmlands Rgt. 1856. — 19. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 18. Infrgt. Deltog i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R. — Stationsinspektør ved Mölnbo St. 1866. Rejste til Nordamerika og bosatte sig i Mitchel i S. Dakota. Død dør 9. Sept. 1912. — Elgenstierna V: 360.

N o r d e n f a l k, Otto Wilhelm Claes Johan. F. 15. Jan. 1840 paa Eds Brug (Kalm.), Søn af Johan, Friherre N. og Sofia Lovisa Reuterskiöld. Underlt. ved 2. Livgrenaderrgt. 1862. — 9. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 3. Infrgt. Deltog med Udmærkelse i Forpostfægtningen 17. Marts i Dybbølstillingens Forsvar, under Belejringen, og Stormen 18. Apr., da han saaredes, bares af Slagmarken af den svenske Løjtn., senere Oberst A. I. Key, førtes til København, mødte igen ved Regimentet midt i Juni og deltog i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R. Fik af danske Vaabenbrødre en større Krans af

- Sølv. — Oberstlt. i Armeen 1900, Landstingsmand. Gift 1870 med Friherreinde Sigr̄id Honorine Cecilie Sparre (1843—1929). Død 3. Maj 1903 i Vimmerly. — Elgenstierna V: 460. A. W. Møller: »Berättelser« 167.
- *N y c a n d e r, Knut. F. 24. Maj 1833, Søn af Kapt. Carl Axel N. og Charlotta Johanna Hansson. Løjtn. ved Westgöta-dals Rgmt. — 18. Marts 1864 friv. som Premierlt. ved 3. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og Stormen 18. Apr. samt i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R.* — Oberstlt. Død 11. Septbr. 1889.
- *P å h l m a n, Gustaf Ernst. F. 22. Okt. 1839 paa Herrstorp (Skarab.), Søn af Kapt. Carl Fredrik P. og Sofia Carolina Augusta von Braun. Student (Uppsala) 1857. Løjtn. ved Skaraborgs Rgt. 1862. — 30. Marts—1. Sept. 1864 friv. som Premierlt. ved 4. Infrgt. Deltog i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R.* — Gift 1868 med M a r i e S o f i e P r a m b e r g (1835—1920). Død 25. Juli 1879 ved Källvik Badested (Kalm.) som Ejer af Aspö. — Elgenstierna VI. 92.
- *P a l m e, Axel Wilhelm. F. 1843, Søn af Lagmand Christian Adolph P. og Sophie Louise Nordenanker. Underlt. ved 2. Livgrenaderrgt. — 1864 friv. som Sekondlt. ved 5. Infrgt. Deltog i Kampen paa Als 29. Juni, hvor han tilfangetoges. 6. Okt. R.* — Død 1869.
- *P a u e s, Adolf Fredrik. F. 29. Sept. 1837 i Härings församl. (Skarab. L.). 1855 Volontør ved Skaraborgs Rgt., 1857 Afsked, 31. Dec. Furér ved Andra livgardet (senere Göta livgarde), 1850 Studentereks., 1861 Officerseks. og Underlt. ved Helsing Rgt. — 10. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 5. Infrgt. Deltog i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R.* — 1864 Løjtn., 1867 lantmäterianskultant, 1878 Kapt. og Kompch., R. S. O. Død 17. Okt. 1894 i Hudiksvall.
- *P h i l p, Oskar Magnus Wilhelm. F. 1. Dec. 1822 i Stockh., Søn af Carl Vilhelm Sebastian P. og Sofia Albertina Wretman. Student (Uppsala) 1842. Underlt. i Arméen 1854. — 17. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 6. Fæstningskomp. 6. Okt. R.* — Gift 1849 med A l b e r t i n a V i l h e l m i n a N o r d g r e n (1818—1893). Død 14. Jan. 1881 i Stockh. — Elgenstierna V: 704.
- *P r y t z, Harald Oscar. F. 1836, Søn af Oberst Adolf P.. Løjtn. ved Svea Artillerirgt. — 16. Apr. 1864 friv. som Premierlt. i Fæstningsartilleriet. Deltog med Udmærkelse i Kampen paa Als 29. Juni, hvor han som Officer paa Kirkebatteriet ved Sønderborg vedligeholdte en to Timers livlig Artilleriild mod de fj. Batterier paa Dybbølsiden. 6. Okt. R.* — Kap-tajn. Død 25. Aug. 1909.

- ***R a a b**, Claes Hugo Fredrik, Friherre. F. 25. Novb. 1831, Søn af Kapt. Adam Christian R. og Friherreinde Carolina Charlotta Fleetwood. Adjud. hos Generalmajor Björnstierna paa dennes Sendelse til Kbhvn. ved Kong Fr. VII's Begravelse. R.* 23. Decbr. 1863. Underlt. ved Kalmar Rgt. (Løjtn. 1857). — 6. Marts 1864 friv. som Premierlt. ved Arméens Overkommando i Sønderborg. Deltog i Kampen ved Dybbøl 17. Marts. Premierlt. i den danske Hær 23. Marts og tillige Chef for Raab-Aarøeske Strefkorps' 1. Komp., hvilket Korps han sammen med Kapt. Aarøe dannede af Danske, Svenske og Nordmænd, og hvori han stod til Krigens Slutning i Aug. — Generalstabsoff. Oberst og Chef for Generalstaben 1873. Generalmajor 1877. Gift 1869 med Louise Johanna Charlotta Grill (1841—1908). Død 11. Decb. 1881 i Stockholm. — Elgenstierna VI: 123. Personalh. Tidsskr. 1931, h. 1—2.
- ***R e v e n t l o w**, Conrad Ferdinand Edvard, Greve. F. 16. Aug. 1840 paa Aalstrup, Søn af Greve Ejnar Carl Ditlev R. og Grevinde Hildeborg Sofia R. Kadet. — 1864 friv. som Sekondlt. i Arméen. — 1866 Underlt. i Skånska Dragonrgt. 1889 R.*. Gift 1882 med Grevinde Emilia Augusta Teresita Sparre af Söfdeborg (f. 1863). Død 8. Maj 1905 i Lund. — Elgenstierna VI: 286.
- †***R o o s**, Carl Leonard. Forhen Underofficer, afskediget som Underlt. i Arméen. Havde deltaget 1848 friv. som Sergent ved 12. Batl., 1849 ved 2. Forst.batl. — 19. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 20. Infrgt. i Fredericia, deltog fra 14. Marts ved Dybbølstillings Forsvar under Belejringen og Stormen 18. Apr., hvor han faldt ukendt og begravedes i Sønderborg. — A. U. Møller: »Minnesteckning. S. 162.
- ***R o s e n c r a n t z**, Palle. F. 13. Juni 1825 paa Ekeröd, Søn af Oberst Henrik Ludvig R. og Clara Fredrika von der Lancken. Underlt. ved Skånska Dragonrgt. 1844. Afsked 1849. Deltog friv. som Sekondlt. i den dansk-tyske Krig 1849 (se herunder) ved Gardehusarrgt. I fransk Krigstj., i engelsk Krigstj. som Kapt. paa Krim 1855, deltog som Major ved 4. New York-Kavallerirgt. i den amerik. Krig 1861—63. Hjemkomst til Sverige 1863. — 1. Febr. 1864 friv. som Major ved Armé-Overkommandoen ved Dybbølstillingen. — Død 9. Sept. 1877 i Rockhampton Hospital, Australien. — Elgenstierna VI: 469.
- ***R u d b e c k**, Johan Zakris Josva Ture Gustaf, Friherre. F. 27. Decb. 1832 paa Marieberg, Søn af Hofmarskal, Major Claes Reinhold R. og Grevinde Juliana Sofia Gabriella Oxenstierna af Korsholm och Vasa. Student (Upps.) 1850. Løjtn. ved 2.

- Livgardet 1855. — 24. Febr. til 22. Aug. 1864 friv. som Premierlt. ved 3. Infrgt. Deltog i Forpostfægtningen ved Ragebøl 14.—17. Marts, i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og Stormen 18. Apr. samt i Kampen paa Als 29. Juni. 27. Juni R.* — Oberst og Sekondchef for 2. Livgardet 1888, Æresoberst i Selskabet »De danske Forsvarsbrødre« 18. Juni 1889, Generalmaj. i Arméen 1896, Afsked 1909. Død 19. Marts 1909 i Stockh. Gift dør 1873 med *E b b a V e n d e l a C h r i s t i n a U l f s p a r r e* af Broxvik (f. 1849). — *Elgenstierna VI: 581.*
- **S a n d e l s*, Carl Axel Magnus. F. 6. Sept. 1840 i Stockh., Søn af Oberstlt. Lars August S. og Stiftsfrk. Clementina Adelaide von Heland. Livpage hos Kong Oscar I og Kong Carl XV 1859. Underlt. ved Västgötadals Rgt. 1867. — 29. Apr. friv. som Sekondlt. ved 7. Infrgt. — Kaptajn 1887. Død 8. Apr. 1902 i Göteborg. Gift 1879 i Lidköping med *E l l e n C h a r l o t t a K a r l s t r ö m* (f. 1859). — *Elgenstierna VI: 693.*
- **S h i ö t t*, Carl Gustaf. F. 1824, Søn af Kapt. Carl Gustaf S. og Maria Margreta Davidsson. Løjtn. ved Södra Skånska Infrgt. Deltog frivillig som Sekondlt. 1849 ved 3. Forstærkningsbatl. og 7. Batl. — 4. Maj 1864 friv. som Premierlt. ved 6. Infrgt. R.* — Kaptajn ved sit forr. Rgt. Død 16. Jan. 1889 i Kalmar.
- **v o n S c h m a l t z*, Carl Lorentz Ferdinand. F. 1835. Kammer-skriver i det kgl. Kammerkollegium. — 12. April 1864 friv. som Reserve-Officersaspirant, ansattes 27. April ved Strefj-korpset, blev kort efter Sekondlt. ved dette og deltog med Hæder i dets Ekspeditioner. — Kontorassistent ved Statsbanerne. Død 15. Marts 1906.
- †**S c h ü b e r g*, Christian Sofus Lucian Eugèn. F. 27. Sept. 1843, Søn af Skovforvalter S. fra Danmark og Anna Hansen. Student 1862 (Uppsala). 1863 Officer ved Gottlands nationalbeværing. — 1864 friv. som Sekondlt. ved 10. Infrgt. Død paa Lazaret i Odense 13. August 1864.
- **S e l l d é n*, Niklas Jonas Gustaf. F. 1840. Underlt. ved Kronobergs Rgt. — 13. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 4. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R.* — Død 1. Juli 1867 i Lysekil.
- **S i l f v e r s p a r r e*, Knut Isak Arvid Harald, Friherre. F. 24. Juli 1840 paa Ornnäs, Søn af Direktør Georg Carl S. og Emerentia Magdalena Eleonora Egerström. Underlt. ved Ingeniørkåren 1863. — 6. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 3. Infrgt. Deltog med Udmærkelse i Forpostfægtningen ved Dybbøl, i Stillingens Forsvar under Belejringen og Stor-

- men 18. April. Overgik 1. Maj til Strejfkorpset. 6. Okt. R.*
 — Løjtnant 1866. Afsked 1875, derefter Jernbanebygger i
 Rusland og Finland. Død ugift 21. Decbr. 1882 i Göteborg.
 — Elgenstierna VII: 205.
- S k o t t, C. W. A. Fra Stockholm. — Fra 30. Marts til 23. Aug.
 1864 frivillig som Kommandersergent ved 17. Infrgt. Afske-
 diget 8. Sept. som Sekondløjtnant. — Ingen Oplysninger i
 det svenske Krigsarkiv om ham.
- *S p a r r e, Bo Grip Bleckert, Friherre. F. 13. Febr. 1841 paa
 Vinäs (Kalm.), Søn af Kammerh., Ritm. David Bleckert Ca-
 simir Frih. Sparre og Grevinde Carolina Lewenhaupt. Afgaaet
 fra Krigsakademiet i Carlberg 1863. — 2. Apr. 1864 friv.
 som Officersaspirant og Sekondlt. ved 7. Infrgt. — Død ugift
 7. Juni 1868 i Västervik og begravet dør. (Broderen Henrik
 Casimir S. deltog ogsaa i Krigen og tilfangetoges). — Elgen-
 stierna VII: 389.
- *S p a r r e, Henrik Casimir, Friherre. F. 12. Aug. 1834 paa Vinäs,
 Søn af Kammerhr., Ritm. David Bleckert Casimir Frih. S. og
 Grevinde Carolina Lewenhaupt. Underlt. ved Älvsborgs Rgt.
 1860. — 26. Febr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 17. Infrgt.
 Deltog i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og Stor-
 men 18. Apr., hvor han tilfangetoges. 28. Okt. R.* — Ejer
 og Forstander af Sygegymnastikinstituttet i Pittsburg i Nord-
 amerika. Død 18. Novbr. 1898 i Cleveland, Ohio, U. S. A.
 Gift 1879 med H e l e n B r a d b u r n H o v e y (f. 1851).
 (Ældre Broder til forannævnte). — Elgenstierna VII: 389.
- *T e g n é r, Niels Oskar Magnus. F. 10. Decbr. 1837, Søn af Her-
 redsprovst Esaias Magnus Tegnér og Carolina Christina
 Areschoug. Kompagnichef ved Arboga Skarpskytteforening.
 — 22. Marts 1864 friv. som Sergent i Infanteriet, senere
 Sekondlt. ved 16. Infrgt. — Var ikke svensk Officer. Død
 5. Jan. 1887.
- *T h u l i n, Hans Thore Henrik. F. 6. Okt. 1840, Søn af Apoteker
 Gustaf Otto T. og Johanna Maria Hatting. Officer ved Ma-
 rineregimentet. — 10. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 6.
 Infrgt. 6. Okt. R.* — Kaptajn i Blekinge Batl. Levede 1913.
- *T i s e l l, Johan Henrik. F. 1835, Søn af Major Henrik August
 T. og Eva Beata Gustava Vult von Steijern. Løjtn. ved 2.
 Livgrenaderrgt. — 10. Apr. 1864 friv. som Premierlt. ved
 9. Infrgt., senere ved Strejfkorpset. Deltog i Dybbølstillingens
 Forsvar under Belejringen og Stormen 18. Apr. 6. Okt. R.*
 — Kaptajn. Død Novbr. 1900.
- *W e s t e r, Axel Eduard. F. 24. Okt. 1835, Søn af Kapt. Adolf
 Mauritz W. og Magdalena Christina Rosenberg. Underlt. ved
 2. Livgrenaderrgt. — 9. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved

10. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og i Kampen paa Als 29. Juni, da han tilfangetoges. 6. Okt. R.* — Major i Arméen. Død 21. Jan. 1914.
- *Westerlund, Oscar August. F. 7. Decbr. 1843, Søn af Sognepræst Gustaf W. Underlt. ved Dalrgt. — 19. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 12. Infrgt. 6. Okt. R.* — Major. Død 18. Decbr. 1899 i Elfdalens Kirkeby. Gift med Olivia Rydberg (i Dødsann. Ryberg, i svensk Officersmatrikel I, Stockholm 1921 Rydberg) (f. 1844).
- *Örbom, Niels Victor Hugo. F. 9. Sept. 1840, Søn af Regimentslæge Niels Gustaf Ö. og Margaretha Charlotta Falck. Underlt. ved Skaraborgs Rgt. — 3. Apr. 1864 friv. som Sekondlt. ved 9. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og Stormen 18. April. 6. Okt. R.* — Kaptajn. Død 1887.
- *Örnsköld, Knut Alfred Rudolf Fabian, Friherre. F. 6. Jan. 1841 paa Kampegården (Skara), Søn af Kapt. Axel Otto Ö. og Margareta Vilhelmina Vennerholm. Student (Upps.) 1860, Underlt. ved Jönköbings Rgt. 1862. — 25. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved 18. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar under Belejringen og Stormen 18. Apr. samt i Kampen paa Als 29. Juni. 6. Okt. R.* — Kaptajn. Død? Gift 1871 med Katarina Ebba Cecilia Horn till Åminne (1839—1872). — Wrangel & Bergström: Ättartaflor II: 748.
- Östergren, C. J. Dampskibsfører. — 23. Marts 1864 friv. som Sekondlt. ved Infanteriet. Ansat ved Københavns Søbefæstning paa »Prøvestenen«. — Ingen Oplysninger om ham i det svenske Krigsarkiv.
- *Övergård, Carl Otto. F. 2. Febr. 1832 i Elverum i Norge, Søn af Kapt. H. Ö. ved Österdalens Jægerbatl. 11. Jan. 1859 Underlt. ved Skaraborgs Rgt., hvor han stod til sin Afsked som Kapt. 16. Sept. 1887. — 19. Apr. 1864 friv. som Premierlt. v. 12. Infrgt. 6. Okt. R.* — Deltog 1854—55 som Sergent i den tysk-eng. Fremmedlegion under Krimkrigen (Stockh. Dagbl. 24. Nov. 1887). 1865—1880 Gymnastiklærer ved Skolen i Mariestad, dygtig Gymnast og Fægtemester, meget sprogkyndig, Gentleman. Død 18. Nov. 1887 i Skövdel (V. Götl.). Gift med Boda Tullia von Holtén, Ægteskabet barnløst.

*

De i A. W. Möllers »Berättelser från 1864 års danska krig«, S. 113 og 114 nævnte:
Bogren, F. 18. Maj—28. Aug. Sergt. v. 15. Infrgt.;

Brunbeck-Ström, I. A., 17. Apr.—22. Aug. Komdersgt. v. 6. Fæstnkp.;

og angivet som udnævnt til Sekondløjtnant ved deres Afgang fra Hæren, er ifl. Kundgørelse for Hæren ikke udnævnte hertil. Bogren benævnes i Krigsministeriet som »Boyren«.

2. Officersaspirant.

Gumælius, Frederik Wilhelm. F. 1843, Søn af Provst Gustaf Wilhelm G. og Carolina Gustava Geijer. Underofficer i Nørkes Rgt. — 30. Juni 1864 Officersaspirant i Infanteriet. — Journalist. Død 1885.

3. Søofficerer.

Bennet, James Oscar (?), Friherre. F. 21. Okt. 1841 i Karlskrona, Søn af Oberst Fredrik Frihr. B. og Stiftsfrk. Jeanna Elisabet af Petersens. Elev paa Karlskronas Værfts mek. Værksted 1857—58 og ved Teknologisk Institut i Stockh. 1859—64. — 1864 friv. som Reserveofficer paa Skrueskonnerten »Hejmdal«. Hjemførte til Københ. et større ved Elbmundingen taget Barkskib med Guano og deltog i Søslaget ved Helgoland 9. Maj. — Telegrafass. i Malmø 1866. Død 5. Juli 1866. — Elgenstierna I: 294.

Liliehök af Fårdala, Gustaf Bertil. F. 30. Apr. 1836 paa Käsö (Göt. v. B.), Søn af Kontreadmiral Johan L. og Maria Fredrike af Funck. Premierlt. i Flaaden 1863. — 1. Apr. til 16. Aug. 1864 friv. som Premierlt. i Marinen, først paa Skrueskorvetten »Dannebrog«, dernæst paa »Niels Juel«. Deltog i Bevogtningen af Alssund og Blokeringen af Svine-münde. 15. Aug. R. — Tre Aar i Storbritanniens Flaade. Kommandør i Flaaden 1891. Afsked 1894. Død 1. Maj 1899 i Stockh. Gift 1869 i Hälsingborg med Emma Berta Fredrika Beata Follin (1845—1913). — Elgenstierna IV: 715.

4. Læger.

Björkman, Johan August. F. 3. Juli 1841 i Stockh., Søn af Købmand Pehr August B. og Maria Fagervik. Stud. med. — Fra 2. Maj—7. Sept. 1864 friv. som Underlæge ved Søetatens Hospital. — Lic. med. Regimentslæge ved Södra skånska Infanterirgt. Død 5. Marts 1897. Gift 1876 med Alma Theresia Wilhelmina Pramborg (f. 1858).

*Eckerbom, Axel. F. 15. Okt. 1836, Søn af Garver Conrad Leonard E. og Salomina Wallin. Cand. med. — Fra 28. Febr. —10. Aug. 1864 friv. som Underlæge ved Ambulancerne

- paa Als, senere ved 18. Infrgt. 27. Juni R.* — Lic. med. Provinsiallæge i Ørebro. Død 13. Juni 1916. Gift 1869 med Anna Helena Joachimsson (f. 1848).
- *Edholm, Edvard Martin. F. 19. Juli 1831 paa Frescati paa Djurgården i Stockh., Søn af Livmedikus Erik E. og Sara Fredrika Hülphers. Bataillonslæge i Svea Livgardet, med lic. 1863. — Fra 1. Marts 1864 i noget over 2 Maaneder friv. som Underlæge i den danske Hær, dels paa Dybbøl og Als, dels ved de resp. Liniers Sygehuse, for Størstedelen ved Augustenborg Feltlazaret i 1. Linie. 12. Maj R.* — Livmedicus hos Carl XV 1866, Overfeltlæge i Arméen 1874, hon. Generaldirektør, Afsked 1888. Død 22. Decbr. 1913 i Stockh. Gift 1867 med Hoffrk. Lovisa Charlotta von Heijne (f. 1839). — Elgenstierna II: 403.
- *Falk, Johan Henrik August. F. 7. Jan. 1825 i Kristiansstad, Søn af Herredshøvding August F. og Aurora Gustava Ekvall. Læge ved Husarrgt. Carl XV. — Fra 24. Febr.—24. Apr. 1864 friv. som Underlæge ved Ambulance paa Als. 12. Maj R.* — Dr. med. Divisionslæge. Død 14. Sept. 1901. Gift 1862 med Brite Charlotte Åberg (f. 1842).
- *Hak, Carl Axel. F. 4. Maj 1830 i Kristinehamn, Søn af Stads­læge Per Reinhold H. og Sara Sofia Hellström. Bataillons­læge ved Wermlands Rgt. — Fra 24. Febr.—24. Apr. 1864 friv. som Underlæge ved Ambulance paa Als. 12. Maj R.* — Lic. med. Divisionslæge. Død 16. Juni 1905.
- Hulting, Ludvig Theodor. F. 6. Septbr. 1816, Søn af Kanal­inspektør Otto Ludvig H. og Eva Gottlieb. Bataillonslæge ved Bohuslens Rgt. — 1864 friv. som Bataillonslæge ved 3. Infrgt. 18. April saaret ved Dybbøl. 12. Maj R.* — Dr. med. Død 1882.
- *Lagerlöf, Magnus. F. 12. Novbr. 1819, Søn af Provst Magnus L. og Catharina Maria Roos af Hjelsäter. Bataillonslæge ved Nerikes Rgt. — 1864 friv. som Underlæge ved Ambulance. 12. Maj R.* — Dr. med. Regimentslæge ved Nerikes Rgt. Død 23. Okt. 1885.
- *Lindblad, Olaf. F. 30. Novbr. 1836, Søn af Landmand Olaf L. og Martha Olsson. Cand. med. — 1864 friv. som Under­læge paa Linieskibet »Skjold«. — Lic. med. Provinsiallæge. Død 7. Marts 1882.
- *Nyström, Nils Engelbrekt. F. 21. Sept. 1835 i Mariefred, Søn af Købmand Erik Gustaf N. og Johanna Sofia Hagretius. Cand. med. — Fra 9. Marts—9. Aug. 1864 friv. som Under­læge ved 1. Divisions 2. Ambulance paa Als. R. * 3. Juni 1865. — Lic. med. Lazaretlæge i Söderköping. Død 8. Nov. 1905. Gift 1869 med Charlotta Christina Wilhelmina Lind (f. 1843).

- *Santesson, Carl Gustaf. F. 7. Novbr. 1819, Søn af resid. Kapelan Carl Gustaf S. og Maria Margareta Blie. Professor. Overkirurg ved Serafimerlazarettet i Stockholm, m. m. — 1864 friv. som Overlæge ved Ambulancerne, dels ved Lazaretterne paa Als. 5. Maj K.² — Død 21. Jan. 1886.
- *Stenkula, Zacharias Fredrik Agathon. F. 5. Decbr. 1803, Søn af Provst Pehr Anders S. og Helena Maria Giertz. Regimentslæge ved Norra skånska Infrgt. — 1864 friv. som Overlæge ved Lazaretterne paa Als. 12. Maj. R.* — Dr. med. Feltlæge. Død 10. Decbr. 1867.
- Svensson, Carl Axel Ivar. F. 23. Novbr. i Höreda Præstegd. (Jönkp.), Søn af Provst Per Reinhold S. og Charlotta Rolander. Cand. med. — Fra 25. Marts—26. Juni 1864 friv. som Underlæge ved Lazaretterne i Assens. — Lic. med. Lazaretoverlæge. Død 19. Febr. 1912. Gift 1875 med Elsa Maria Berg (f. 1853).
- Wenster, T. Stud. med. — 1864 friv. som Underlæge paa Fregatten »Tordenskjold«. Kendes ikke som svensk Læge.
- *Werner, Anshelm. F. 21. Apr. 1840 i Selångers Sogn (Vesternorr.), Søn af Kommissionslandmaaler Niels W. og Sofia Gustava Lögdberg. — Fra 15. Marts—19. Aug. 1864 Underlæge ved 2. Divisions Ambulance. 26. Nov. R.* — Lic. med. Læge hos Kronprinsen. Død 4. Dec. 1903. Gift 1873 med Amanda Gustafva Berg (f. 1844).
- *Westerlund, Ernst Otto Theodor. F. 22. Okt. 1839 i Öregrund, Søn af Provst Pehr Wilhelm W. og Johanna Maria Sundeman. Læge ved Upplands Rgt. — Fra 25. Marts—9. Juli 1864 friv. som Underlæge ved Augustenborg Lazaret. — Lic. med., med. hedersdoktor, Divisionslæge. Død 28. Jan. 1924. Gift 1868 med Nina Floderus (f. 1839).

C. Finland.

1864.

1. Landofficerer.

- *Carlsson, K. O. Fændrik ved Åbo inddelta Skarpskyttebatl. — 4. Apr. 1864 frivillig som Sekondlt. ved 22. Infrgt. Deltog i Dybbølstillingens Forsvar, saaredes ved Bombardementet 17. Apr. Paa Militærhospital i Kbhvn. til Begyndelsen af Juni, da han vendte tilbage til sit Regiment som tjenstgørende til Krigens Slutning.
- Estlander, R. J. Student fra Helsingfors. — Friv. fra Beg. af Marts 1864, gennemgik Rekrut- og Officersaspirantskole. I Beg. af Maj Sekondlt. v. 22. Infrgt. og gjorde Tjeneste paa Fyen til Krigens Slutning.

L i i k a n e n, H. Fra Christine Sogn i Skt. Michaeli Len. Deltog 1861 som friv. v. den ungarnske Legion under Gen. Türr. 1862 i den italienske Krig. — I Beg. af Marts 1864 friv. som Sergent v. 3. Infrgt. Deltog med Hæder i Dybbølstillings Forsvar, saaredes under Stormen 18. April og førtes til Militærhospital i Kbhvn. Udnævntes endnu paa Sygesengen 18. Maj til Sekondlt. og 11. Novbr. til R.* Da han formedelst sine Saar forblev Invalid for Livstid, tilstodes ham af den danske Regering en mindre Pension aarlig.

***S a n m a r k**, A. Underlt. v. finske Sapørbatl. i Helsingfors. — 1864 friv. som Sekondlt. v. 2. Infrgt. Deltog i Dybbølstillings Forsvar, tilfangetoges under Stormen 18. Apr. og førtes til Graudentz. 6. Okt. R.*. Benævnes i Krigsm. som svensk Underlt.

*

I Fortegnelsen over disse offervillige og behjertede skandinaviske Officerer og Læger er ikke mindst Navnene paa de Faldne et Æresminde. Deres Grave i Danmark og Slesvig værner Staten om. I Forhold til Datiden er Tallene af deltagende frivillige Officerer og Læger betydelige, i de to Krige henholdsvis 126 og 120. Den sidstlevende svenske Officer fra 1864, Kaptajn C. F. Grevillius, tjenstgørende ved 12. Infanteriregiment, døde den 21. April 1933 i Borås, henved 99 Aar gammel. Han blev mindet i Taknemlighed af den berømte gamle danske Afdeling, han tjente ved, af 12. Bataillons Soldaterforening, og af den danske Hær gennem Krigsministeriet, der ved Kranse med signerede Danebrogbsbaand udtrykte Danmarks Erkendtlighed over for Vaabenbroderen og det ædle svenske Folk.

Danmarks Tak til de heltedige nordiske Brødre gaves i Trearskrigen følgende Udtryk:

Paa Universitetsbiblioteket i Oslo opbevares i et brandfrit Rum en stor, i rødt Saffiansskind indbunden Bog paa 527 Foliosider, indeholdende en trykt **T a k k e s k r i v e l s e** til de norske og svenske Frivillige i Danmark fra 1848 og 1849 samt en Afskrift af de 42.687 Underskrifter, som denne Adresse fik af danske Mænd. Navnene er ordnet stiftsvis. Paa Bogens sidste Side er bemærket, at der senere er tilkommet 1362 Navne, hvoraf 148 fra Færøerne, saa det samlede Antal Underskrifter er 44.049. Skrivelsen lyder saaledes:

»Til de Frivillige fra Broderrigerne, som toge Deel i Kampen for Danmarks Sag i Aarene 1848 og 1849.

V o r b r o d e r l i g e H i l s e n !

Medens vi Danske med rørte og taknemmelige Hjerter tiljuble vore egne

hjemvendende Krigere vor Hilsen, gribes vi af den samme Taknemligheds Følelse imod vore heltemedige nordiske Brødre.

Da vort Fædreland i Farens Stund rejste sig til Nødværge, til Forsvar for sin Ret og Selvtændighed, til Værn for Nordens ældgamle Grændseskjel, da trængte Kampraabet hinsides Sundet. Og ikke forgjæves lød det iblandt Nordens Urfjelde: mangan herlig Yngling, mangan ædel Mand ilede hid fra den fjerne Arne og stillede sig i de Kjæmpendes Rækker.

Med højmodig Djervhed have I, vore Fostbrødre! paa Farens Dag blandet Blod med vore egne Krigere: i vor moderlige Jord bevares Støvet af Eders faldne Helte. At frede om disses Minde skal være os en hellig Pligt; deres og Eders Navne skulle være indskrevne med uudslettelige Runer i Dannerfolkets Hjerter.

Vel er Trængselens Tid endnu ikke omme: snart ville maaske Danmarks Sønner atter nødes til at drage Sværdet imod overmodige og underfundige Fiender. Men ikke destomindre føle vi allerede nu — medens Vaabnene hvile for en Stund — en levende Trang til at udtale for Eder, I dyrebare Brødre!, Danmarks varmeste Tak og hjerteligste Hyldning.

For ethvert Offer, I have bragt Danmarks hellige Sag, der er Retfærdighedens og Frihedens, velsigne Eder Gud!

I September 1849. Paa 42687 Medunderskriveres Vegne som Indbydere:«

(Herpaa følger 63 Underskrifter, hvoraf bemærkes H. C. Andersen, Aug. Bournonville, P. Faber, C. Hauch, Bianco Luno, I. I. A. Worsaae, A. Oehlschläger og H. C. Ørsted).

Et Eksemplar af Takkeskrivelsen tilsendtes enhver af de Frivillige. I Ornamenterne rundt om Teksten staar for oven Navnene paa de faldne norske og svenske Frivillige og de vigtigste Slagdage fra Bov til Fredericia.

Den 2. November 1850 udsendtes fra København et trykt Brev til hver af de norske og svenske Frivillige, underskrevet af 9 danske Mænd, hvoriblandt A. Bournonville, Hammerich, Constantin Hansen og C. Ploug, og lydende saaledes:

»Paa danske Medborgeres Vegne have vi den Ære at tilsende Dem den medfølgende Skuepenge, som er præget til Erindringstegn for de Frivillige fra Broderrigerne, der have deltaget i Danmarks Kamp for Slesvig, og som i billedlig Fremstilling minder om den Aand, der drev dem i Kampen. Vi bede Dem modtage den som en Tak ikke blot for Deres personlige Bistand, men ogsaa for dette første Vidnesbyrd om et folkeligt Sammenhold i Farens Dage.«

Mindemedailen i Sølv⁵ viser paa den ene Side Billedet af Heimdal, der med Luren kalder til Kamp, samt Indskriften: »Nu stander Striden under Jutland«. Paa Bagsiden ses et Vikingskib med to Krigere og Indskriften: »Og Børen blæser dennem ind for Danmark«.

⁵ Til hver af de 3 nordiske Rigers Møntsamlinger overgaves et Eksemplar i Guld.

BREVE FRA KOMPONISTEN EDOUARD DU PUY

Ved *Jan Neiiendam.*

Komponisten *Edouard du Puys* Skæbne er bekendt. Hans Kunstnerliv var bevæget og broget som den Tid, han levede i. Hans Talenter førte ham fra Land til Land, overalt vandt han Sejre i sin Kunst og hos Kvinder, men intet Steds fik han blivende Fæste; forvist fra Sverige af Gustaf den Fjerde Adolf blev han Koncertmester og Sanger i København — hvor han skrev Musiken til sit u dødelige Værk »Ungdom og Galskab« — indtil Skandalen ved Hoffet, hans Forhold til Tronfølgerens Hustru, medførte, at han i Aaret 1809 ogsaa forvistes fra Frederik den Sjettes Riger. Norden var lukket for ham; som i sin Ungdom maatte han have fristet Livet i Schweiz eller Tyskland, hvis ikke Gustaf den Fjertes Afsættelse samme Aar havde muliggjort hans Tilbagevenden til Gustaf den Tredjes Opera; samtidig med at en sydfransk Prokurator søn blev Sveriges Kronprins opnaaede den schweiziske fransktalende Violinist og Sanger paany en førende Plads i Stockholms musikalske Liv. Men da Skyggerne fra Reaktionen og den hellige Alliance faldt over Europa, følte du Puy ikke mere sit urolige Hjerte slaa i Takt med Begivenhederne ude i Verden; allerede 1822 døde han i Stockholm, ikke halvtreds Aar gammel. Men i Danmarks Hovedstad levede hans Børn, og efterfølgende Breve vil vise, at han dybt i sit Hjerte gemte Længselen efter dem.

Allerede 1790 havde en tysk Skuespillerinde født ham en Datter, *Camilla Cecile Victorine*, der 1809 ægtede den rige københavnske Handelsmand, Premierløjtnant i Livjægerkorpset *Andreas Buntzen*. Til ham og hende skrev du Puy i sin Landflygtighed de Breve, som her gengives; om de nygiftes Lykke i Købmandsgaarden paa Christianshavn kredsede hans Tanker, da han i Novemberdagene 1809 maatte rejse gennem Tyskland i Slud og Kulde, og dem indbød han i de varmeste Ord til at besøge sig i Helsingborg og paa Hven, hvor han ofte opholdt sig, parat til at vende tilbage og paany lægge København for sine Fødder, hvis Frederik den Sjette, som han haabede, kunde bevæges til at hæve Landsforvisningen. Men det skete ikke.

Først hidsættes et lille Brev til den unge Pige, *Lise Müller*, Kobberstikkeren *C. F. Müllers* Datter, som i 1803 blev hans Hustru. Samlivet mellem Ægtefællerne var allerede ophørt inden du Puys Landsforvisning, men endnu 1817 var Skilsmissen endnu ikke bragt i Orden (jvfr. Brev 4).

1.

Je voudrais moi même être le porteur de ce petit paquet, j'aurais peut-être un baiser pour récompense, et alors je serois bien payé de ma peine — — il faut m'excuser si le *Chale* n'est pas

joli, mais il y a des fleurs dessus, et tu sais bien que pour un jour de n o m, il ne faut pas autre chose —

Edouard.....

P. S. comment va le petit doigt?..... est-ce [] n'est pas devenu plus grand?

2.

Bremen le 8. Decemb. 1809.¹⁾

Bonjour ma bonne petite Cecile, es tu aussi fâchée contre moi? car je m'imagine que tout le monde m'en veut, depuis l'histoire de Hambourg;²⁾ sur tout ceux qui ne connaissent pas ce qui peut servir à ma justification — j'espère pourtant encore que l'affaire du pauvre B..³⁾ se terminera plus agréablement que l'on ne l'attend, c'est ma seule consolation, et il est bien déjà assés puni par l'arrêt qu'il a subi — je suis arrivé ici, après avoir traversé un pays,⁴⁾ où je n'ai vû ni cheminée, ni Eglise, il faut nécessairement que les habitants n'en soient ni Religieux ni Gourmands, demain je pars pour Francfort, je passerai par Hannover, je ne manquerai pas de saluer petit Jean, et de lui dire que tu as été infidelle, mais aussi il est bien naturel sacrifier un Tambour à un premier Lieutenant;⁵⁾ surtout quand on a de l'ambition — j'ai été longtemps en suspens, si je passerois par Berlin, j'aurois eû bien du plaisir à voir Rheinsberg,⁶⁾ cela m'auroit rappelé des temps bien heureux temps où le chagrin n'avoit encore osé m'attaquer..... mais ce détour auroit été de 40 milles, et 40 milles coûtent beaucoup d'argent; pour me dédomager de ce sacrifice, je passerai peut-être par Genève pour aller à Paris, il y a bien du temps que je n'ai pas de nouvelles de mon père, et je pourrai le voir, et lui faire des compliments de sa petite fille Cécile —

ah! mon Dieu que les voyages sont une sotté chose, lorsque l'on n'a pas l'âme contente, et qu'on est seul, pense ma bonne amie, ton pauvre père sur un charriot de poste détestable, des chemins affreux où l'on ne peut faire que six milles par jour, de la neige, de la pluye, du Vent; quelles tristes réflexions tout cela fait faire, et l'on n'a personne à qui confier une seule pensée, toujours avec des étrangers, toujours avec des gens dont le plaisir est de tromper un voyageur, toujours a la merci des postillons, maîtres de Postes, Aubergistes, Douaniers &c, &c, &c, &c on dit que les Voyages forment la jeunesse, je ne sais pas s'ils ont cette vertu, mais ils forment diablement la patience. — Ah! je pense souvent, tu serois bien mieux à Christianshavn,⁷⁾ sur le grand sofa noir, à fumer une Zigare, avec Busse,⁸⁾ en attendant que le petit plat de Champignons s'apprête, tous ces souvenirs la ne rendent pas ma situation plus agréable, comme tu peux penser, je regrette le

temps passé et crains beaucoup l'avenir, et suis très mécontent du présent — j'espère que vous ne m'oubliés pas tout à fait, cela ne seroit pas joli, tu m'écriras à Paris n'est-ce pas? ma bonne amie, une bien longue Lettre, parle moi de tous nos amis, cela me fait plaisir, je me crois alors encore parmi eux — Adieu ma bonne petite Cecile, je n'ai pas besoin de te dire d'embrasser ton mari de ma part, je lui écrirai de Francfort s/m — mes compliments a M.e Jensen, Trine, et autres amis sans oublier M.e Rosing,⁹⁾ G... et Louise. Adieu. Adieu.

3.¹⁰⁾

Bonjour, Gendre, fille, petit fils¹¹⁾ qui avéz eû la générosité de venir partager ma triste solitude pendant quelques jours, j'espère que le ciel qui recompense les belles actions n'oubliera pas celle là — depuis votre départ il semble m'avoir retiré sa bénédiction car il m'a affligé d'une fièvre froide qui me gêne infiniment, aussi je deviens maigre, faible, pâle et triste — tu as à ton retour trouvé un changement au quel en homme raisonnable tu devois t'attendre depuis quelque temps, ce qui par conséquent a dû affaiblir ches toi les sentiments justement douloureux qu'un fils éprouve dans ces circonstances; je serois bien fâché si ton absence dans ce moment avoit causé quelques desagrémens, dont je serois la cause innocente. Autant je me suis amusé pendant que vous étiez ici autant je m'ennuye depuis. C'est aujourd'hui le 13. jour que je n'ai pas quitté ma chambre, je n'ai point de livres pour me distraire, et j'ai presque toujours si mal a la tête que je ne puis même jouer du Violon; aussi il me tarde bien de partir, je dois aller a la campagne du Comte Frölich,¹²⁾ ou peut-être je m'amuserai et il ne m'en coutera rien aulieu qu'ici je dépense beaucoup — je veux tâcher de passer le temps jusqu'au retour du Roi à Stockholm,¹³⁾ et jusqu'à la fin de Septembre aussi économiquement que possible, car je ne puis ni donner un Concert, ni rien faire pour mes affaires avant cette Epoque —

as-tu eû la bonté de penser à ces malheureux Ducats, je te prierai de m'en envoyer le montant, car 6 Rx. Banco est tout ce que je possède — le Ducat a valu à Gothenbourg 6 Rx. Riksgeld c'est peut-être plus qu'il ne vaut à Copenhague, mais enfin vend les les comme tu pourras, j'espère qu'il y aura assés pour me tirer d'ici et me mener ches mon ami le Comte Frölich qui ne demeure qu'à six ou sept milles [d'ici], et de là, je te demenderai le dernier service pour me transporter jusqu'au lieu de ma Destination, quand il en sera temps —

C'est toujours Services, Services et Services, mais patience mon cher Buntzen voici le dernier aui s'approche, et sois

sûr qui cela me coûte de t'importuner si souvent — veux tu avoir la bonté de m'envoyer une Note, que je puisse enfin savoir comment nous sommes ensemble —

J'ai écrit au Roi et lui ai envoyé de la Musique, et s'il recoit celle ci gracieusement, je lui en enverrai d'autre. J'ai prié Jensen de me faire parvenir ma Musique qui je crois est chez lui, veux tu lui dire de l'envoyer seulement à Helsingør, j'aurai soin de la venir ici d'une façon économique, car sans cela on paye très cher par la Poste —

Vil min Broder have den godhed at selv gaae til Instrumentmager h j o r t,¹⁴⁾ i Piile Stræde, og bed ham om han for gammel Venskab Skyld, ikke vil overlade mig 4 eller 5 betræck for min Violin, og desuden aparte 15 eller 20 Quinter, og et Stykke god Colophonium¹⁵⁾ — han kiender mit Instrument og veed hvorledes Strengerne skal være — c'est une service qui le brave homme me rendra, car ici les cordes sont d'un prix horrible; si tu as la bonté de les envoyer à Helsingør je les ferai prendre là — adieu brave Lieutenant, si toi, ta femme, et l'Infant ne viennent a Veen avant mon départ d'ici je vous deshérite et ne veux plus entendre parler de vous — — — Adieu mon cher ami — —

4.¹⁶⁾

Mon cher ami!

J'ai reçu d'un voyageur il y a huit jours une Lettre datée du mois de Novembre — je vois avec plaisir que tu a toujours aussi heureux que je le désire et que tu le mérites, je suis toujours honteux de ne pas t'écrire plus souvent, mais les mauvaises habitudes se perdent difficilement, et ma paresse est si enracinée, c'est un mal incurable — fais-moi le plaisir de remettre cette Lettre de change a M.e Du P u y — je t'avois une fois prié de tâcher d'arranger une séparation, ce qui vaudroit beaucoup mieux, je veux lui faire une pension annuelle, si tu avois la complaisance de convenir avec elle combien il faut lui donner;¹⁷⁾ je pourrois trouver une maison de commerce ici, qui pourroit lui faire payer par Quartier la somme à Copenhague — je voudrois aussi avoir le petit Edouard,¹⁸⁾ mais comment le faire venir, il est temps cependant de songer à son avenir, nous avons ici un Institut où je voudrois le placer — fais moi le plaisir mon cher ami de t'occupe de cela, cela augmentera la somme des obligations, que je t'ai déjà —

Je n'ai pas vu la mère de Camilla¹⁹⁾ depuis un an, je ne sais pas dans quelle province elle réside, je veux pourtant prendre des informations pour-savoir de ses nouvelles et je te les communiquerai — j'ai une singulière envie de voir ma petite Cecile et de vous embrasser tous, mais je ne vois aucune possibilité, il me semble pourtant que votre Roi pourroit bien me permettre une

visite de quelques jours, si j'étois sûr de réussir je lui demanderois cette faveur, ce seroit un grand plaisir de vous revoir, et mes amis que j'aime toujours — tu m'écris que Jensen²⁰⁾ est marié, mais tu ne dis pas avec qui, j'espère qu'il est heureux et qu'il a toujours près de lui le modèle des bonnes mères, fais leur mille compliments de ma part — et rappelle moi au Souvenir de mes anciennes connoissances, je suis assés bien ici, mais j'aimeroi mieux être à Copenhague, je vous regrette toujours —

Ecoute donc Cecile, il me semble que tu aurois pû écrire à la fin de la lettre de ton mari: B o n j o u r p a p a, vous êtes une petite paresseuse, pas un petit mot, mais hélas! à tout cela j e r e c o n n o i s m o n s a n g, je suis trop coupable pour oser faire des reproches sur cet article là — c'est égal, je t'aime toujours beaucoup, il faut aimer ces amis avec leurs défauts. Adieu ma bonne petite amie, tâche d'obtenir du Roi une permission car je veux absolument te revoir bientôt — mille choses a N. T.²¹⁾ il a fait une perte qui doit lui avoir été bien sensible, Forsom [] bon ami, pauvre garçon!

Adieu Buntzen, je te prie n'oublier pas d'arranger avec M.e Du Puy — et pense a la possibilité de faire venir le petit — pardon de la peine que je te donne, mais je connois ta complaisance, Adieu mon ami. Bonheur et Santé —

ton ami *Du Puy.*

Adieu Cecile embrasse tes enfants.²²⁾

5.

Helsingborg ce 21. Juillet 1820.

Je viens de recevoir dans ce moment une Lettre qui m'a fait beaucoup de plaisir, c'est la tienne — je souhaite que la mienne arrive assés tot pour me procurer le plaisir de te voir ainsi que Camilla dimanche, des raisons que je te communiquerai m'ont empêché de t'écrire que j'étois ici — je dois partir Lundi, au plus tard Mardi prochain, ainsi si vous ne pouvés pas venir Dimanche je crains qu'il seroit trop tard la Semain prochain — J'aime à croire que tout ira suivant mes desirs et que je vous embrasserai apres demain, je commande un Diner pour Madame ma fille & Monsieur son epoux et j'auroi la satisfaction apres 10 années d'absence de boire à leur Santé. Adieu mon cher ami, un baiser à Camilla de ma part — soyes sûr que vous êtes bien venus — Adieu

ton dévoué ami
Du Puy.

je loge ches Munthe.

Helsingborg Mardi²³) soir 26. Juillet.

Je ne veux pas quitter ce trou sans vous remercier mes amis du plaisir que votre visite m'a procuré — demain matin a 5 heures je pars pour Gothenbourg. J'espère que vous trouvés ainsi que moi; qu'une entrevue tous les dix ans c'est trop économiser le plaisir de se voir; il faut changer de conduite, une fois par an ne sera pas trop, ainsi je viens l'été prochain m'établir à l'isle de *W e e n* (ou *Hveen*) — vous aurés alors plus de facilité de venir voir un proscrit — et si vous avés vraiment envie d'avoir ma société plus longtemps, prouvés le moi, en me procurant la liberté de venir chez vous — j'espère que vous aves tous réparé la perte de deux nuits blanches — Broder Edouard et Broder Marie²⁴) sont ils déjà réveillés? et Broder Andreas, at-il toujours ses distractions? si vous êtes aimables, vous me repondrés à Uddevalle où je m'arrête trois semaines — Je vous embrasse mes amis et je vais me coucher. Adieu — un baiser à Marie, une petite tappe à Edouard, et une un peu plus forte à Andreas; un grand salut aux quatre autres, mes compliments à Madame Gyllenbourg²⁵) — Adieu — Adieu — Adieu —

voici quelques Numeros pour toi Camilla, pour gagner 1000 Rx. à la Lotterie. 14. 28 — 56 — 70 — 77 —

Adieu min Datter.

NOTER.

- 1) En Maaned forinden, 8. Novbr. 1809, var du Puy blevet landsforvist (jvfr. R. Neiiendam: Ungdom og Galskab, 30.)
- 2) Du Puy opsøgte Prinsesse Charlotte Frederikke i Hamburg paa sin Rejse fra Danmark. Mødet faldt dog ikke heldigt ud. Charlotte Schimmelmann skrev: Mr. Dupuis a parlé à Hamburg apres avoir été maltraité par son heroine à Altona laquelle il a écrit tendrement enfin. (Efterladte Papirer fra den Reventlowske Familiekrede, udg. af L. Bobé, V. 58 f.)
- 3) Formodentlig Luis Antoine Fauvelet de Bourrienne, Napoleons Ungdomsven, der omkring 1810 som fransk Minister i Hamburg blev overbevist om at have modtaget Bestikkelser for at tillade Smughandel.
- 4) Lüneburger Heide.
- 5) Andreas Buntzen var som nævnt i Indledningen Premierløjtnant i Kongens Livjægerkorps.
- 6) Paa Slottet Rheinsberg i Mark Brandenburg, Nordvest for Berlin, var d. P. i sin Ungdom Koncertmester (jvfr. R. Neiiendam, anf. Skr. 16).
- 7) Buntzens boede Overgaden nedan Vandet 177.
- 8) Buntzens Kælenavn (sml. Ord och bild 1902, s. 188).
- 9) Kgl. Skuespillerinde Mad. Johanne Cathrine R. født Olsen (1756—1853).
- 10) Skrevet paa Hven i August Maaned 1810.
- 11) Edouard Buntzen (1809—1885), B.s ældste Søn, senere Højesteretsadvokat og Medlem af den grundlovgivende Rigsforsamling.

- 12) Formodentlig Oberstløjtnant ved Smaalands lette Dragonregiment Grev David Gustaf Frölich, f. 1757, d. i Helsingborg 1825. Hans Fader ejede Gaarden Ängeltofta i Backakra Sogn Nord f. Ängelholm, og hans Hustru, f. Ruuth, var født paa Ekeröd ved Malmø. (Svenska adelns ättartavlor, udg. af Elgenstierna).
- 13) I August 1810 opholdt Kong Karl den Trettende sig ved Rigsdagen i Örebro, hvor Bernadotte valgtes til svensk Tronfølger.
- 14) Hofmusikinstrumentmager A. H. Hjort boede Pilestræde 83.
- 15) Colophonium: Fyrreharpiks til at stryge Violinbuen med.
- 16) Bærer Paaskriften: »1816. Stockholm. E. Du Puy. Besvaret den 13. April 1817«. Brevet maa dog være skrevet tidligst i Februar 1817, da kgl. Skuespiller P. Foersoms Død, der indtraf den 24. Januar, omtales.
- 17) Man mærker, at d. P. nu atter var fast ansat i Stockholm.
- 18) Hans Søn med sin Hustru Louise (Lise), f. Müller var Edouard d. P. (1805—1852), der blev svensk Toldembedsmand; desuden var der to Døtre, Louise (1807—1863), gift Boalth, og Frederikke (1808—1892), gift med General C. D. Hegermann-Lindencrone.
- 19) Datterens Moder hed Henriette Montroze, død 1832 som Gouvernante i den grevelige Familie Piper ved Lidköping (Biogr. Slægtsregister over de indbyrdes beslægtede Familier Sangaard, Buntzen, Koch og Iürgensen. Kbh. 1910, 34).
- 20) Jensen er Skuespillerparret Rosings ældste Søn, Handelsmand Michael Jensen Rosing, som 1816, 20. Decbr., ægtede Karen Kirsten Haagensdatter. Han var da Enkemand. (Vor Frelsers Kirkebog, Landsarkivet).
- 21) Forfatteren og Oversætteren N. T. Bruun (1778—1823) var Tekstbearbejder til du Puys Syngestykke »Ungdom og Galskab«.
- 22) 1817 havde Buntzens 5 Børn.
- 23) Tirsdag var den 25. Juli.
- 24) Marie Buntzen (1812—1890) blev gift med Lægen Ole Strøm og Moder til Nationalbankdirektør, Etatsraad Rasmus Strøm. — Andreas B. (1811—1880) var den bekendte Læge og Professor, Forfatteren til Skuespillet »For ti Aar siden«. Hans Datter, Frøken Magna Buntzen, bringer jeg en ærbødig Tak, fordi hun velvilligt har stillet Brevene til Disposition.
- 25) Buntzen var Fætter til Fru Thomasine Gyllembourg, f. Buntzen.

NOGLE SPREDTE SEHESTEDER

Ved *Th. Hauch-Fausbøll.*

Misbrug af Navne var i tidligere Tid ligesaa almindelig som nu, overalt i Kirkebøgerne træffer man paa adelige Navne, der tildels vel stammer fra uægte Fødsler eller Opkaldelser, men ogsaa kan hidrøre fra Adelsslægter, hvis Niveau er bleven sænket, dem Arkivar Thiset kaldte »forglemte Adelsslægter«. Rent galt er det i Vestindien, hvor den farvede Befolkning bruger en Række velklingende danske Navne f. Eks. Bretton, Oxholm, Sarauw osv. Tid efter anden har jeg noteret en Del Personer af Navnet Sehested, som her skal sammenstilles til Hjælp for andre Forskere, der vil anstille systematiske Undersøgelser, og ogsaa fordi mine Notitser i nogen Grad supplerer, hvad man allerede ved.

Ved Henvisninger til Kirkebøger er benyttet samme Forkortelser som i Adels Aarbogen, dog er Frue Kirke betegnet ved D. (Domkirken). Jeg begynder med den i Adelsaarbogen omtalte nyere Slægt af Sested'erne (Sehestedt) (Adels Aarbogen 1914, S. 508), idet jeg iøvrigt henviser til de yderligere Oplysninger, der findes i Aarbogen.

Henrik Sehested havde med Margrethe Mathiisdatter en Datter Øllegaard Dorteaa, der blev døbt 20. Jan. 1713 i Kjøbenhavn (G. T.). Barnets Forældre skulde have haft Bryllup samme Dag, men det blev opsat (G. T.), og det er maaske et Spørgsmaal, om det nogensinde har fundet Sted. Sønnen Frederik blev dog adelig gift. Af de som hans Børn opførte Personer døde Helene Cathrine af Brystsyge og blev begravet 17. April 1769 (T.). Hun skulde efter den angivne Alder være født 1731, og da den ældste som Søn opførte Carl Seestedt er født 1728, maa Frederik Sehestedt være født længe før Forældrenes Ægteskab, om det nogensinde har fundet Sted. Som en anden Datter af Frederik Sehestedt opføres »Vibeke«, der vel er identisk med »Wibeke Magdalene Seested, besøvet Fruentimmer«, hvis $1\frac{1}{4}$ Aar gamle Søn Frederic Bernhard, der døde af »Slag«, blev begravet 21. Feb. 1767 fra store Grønnegade (N.). Frederik Sehesteds Søn Johan Rantzau var efter Aldersangivelsen ved sin Død født 1732. Han kaldes 1765 aftakket Vagtmester af Garden til Hest og boede da i Dybengsgade (B.), 1768 Korporal (G.) og samme Aar Toldbetjent (N.), 1770 Visitør (N.), men 1772 og 73 paany aftakket Vagtmester (G. D.), senere var han Konsumtionsforvalter i Thi-

sted og blev 3. Aug. 1780 Kontrollør ved Portene i Kjøbenhavn, hvor han døde 6. Feb. 1787 i Slagter Jørgensens Gaard i Studiestræde af »Slag« og blev begravet 11. Feb. (N.). Hans Hustru Kirstin Marie Børgesdatter eller Børgesen var Søster til Lærredshandler »Børresen«, der ved Skiftet efter Manden 1787 (Overrettens Skifter. Prot. 2, Nr. 883 for 1787) oplyste, at hun var indlagt 1. Maj 1783 paa St. Hans Hospital »for Sindsuroe«. Børn:

1. Johan Rantzau Sehested opholdt sig 1787 i Stavanger, kaldes 1801 Informator og Skriver og boede da i Skidenstræde 164 (Klædebo Kvarter Folketællingen 1801). Han levede da i 1ste Ægteskab med Christiane Sophie Valentinsen, der ogsaa var i 1. Ægteskab. Han døde af Brystsyge som Køpst 47 Aar gammel 20. Juli 1808 i Larsbjørnstræde 179 (D.). Skifte i Overrettens Skiftepr. Nr. 2 for 1808, Nr. 49, Side 78. Hun »hensov efter mange Aars Lidelser«, 84 Aar gammel, 15. Nov. 1854 i Kjøbenhavn (Datterens Dødsannonce). Datteren Sophie blev gift 12. Juni 1811 i Bakkendrup med Løjtnant Johan v. Bugge.
2. Johan Christian Sehested, begr. 30. Nov. 1768 i Kjøbenhavn (G.).
3. Frands Magnus Sehested, begr. 3. Maj 1767 i Kjøbenhavn (G.).
4. Johanna Sophia Sehested (!), begr. 2. Juni 1768 i Kjøbenhavn (G.). Ved hendes Daab 5 Dage før var Lærredshandler Johan Christian Byrgesen i Store Kongensgade Fadder. Hun blev kun 8 Dage gammel.
5. Eleonora Lisette, døbt 1. Jan. 1770 i Kjøbenhavn (N.).
6. Juliana Maria Sehested, døbt 8. Marts 1772 i Kjøbenhavn (G. D.).

Det er rimeligvis en af disse Døtre, der ved Faderens Død 1787 kom til Itzehoe og til Rejsen fik udleveret en Koffert og et Par Sko af Boet.

7. Charlotta Louisa Sehested, døbt 12. Nov. (ikke Marts) 1773 i Kjøbenhavn. Hun var 1801 Stupige hos Enken Anna Catrine Hofman, f. Termansden i Klædeboderne 146 (Folketællingen 1801, Snarens Kvarter).
8. Casimirus Wilhelm, f. 1776, † før 1787.
9. Christian Ludvig Sehesteds Bryllup fandt Sted i Ordrup (B.), jvf. Selmer's Nekrologiske Saml. II.

Herefter følger nogle spredte Sehested'er.

Bogtrykker Sehesteds Enke Ulriche Wichmann døde 23. Dec. 1823 i Store Købmagergade Nr. 60. Hun efterlod

ikke Livsarvinger (Overrettens Skifteprotokol 5 D. for 1823, Nr. 1569, Side 230).

Skoleholder Sr. Sehsted i Ringsted. Døtre:

1. Margaretha Maria, fremstillet 23. Juni 1786 i Ringsted.
2. Johanna Sophia Dorothea, fremstillet 29. Juni 1788 i Ringsted.

Hvis Skoleholderen er identisk med Betjent Marchus Sehed (Sehed), f. c. 1738, begr. 15. Jan. 1808 i Ringsted, 78 Aar gammel, maa han have været gift to Gange, thi 1. Okt. 1790 blev Betjenten trolovet i Ringsted med Pigen Birthe Christine Hansdatter.

Major af Kavalleriet Niels Sehed døde 29. Dec. 1787. (Enkekassen 1781, Nr. 903). Hans Enke, f. von Nørckencrone, var født 16. April 1764 og døbt 19. April i Glückstadt Slots og Garnisons Kirke, Datter af daværende Kaptajn i det kgl. Livregiment Johann Hinrich Christian v. N. og Maria Christina Dorothea Mainen (jvf. Adelsaarbogen 1911, S. 467 og 1927, S. 77).

Stabsskriver i Generalkvartermesterstaben og Korporal Andreas Clausen Sehed, † 11. Juni 1811 som Vagtmester ved Guidekorpset i Kasernen i Blancogade. (Skifte Overrettens Skiftepr. Nr. 9 B for 1811, Nr. 246, S. 11); g. m. Lucie Fridericke Augusta Pavman (?) eller Phurmann? Børn:

1. Wilhelmine Caroline, f. c. 1803.
2. Eleonore, f. c. 1805.
3. Frands Christopher Carl Ulrich, f. c. 1808.
4. Antonette Elisabeth, f. 12. Feb. 1809.

De levede alle ved Skiftet 1811.

Bertel Poulsen Sehed fik Borgerskab som Marketender i Kjøbenhavn 10. Nov. 1784.

Birgitte Jensdatter Sehed, f. c. 1771, † som Almissem 29. Jan. 1823, 52 Aar, i Aalborg (Budolfi Kb.).

Birgitte (eller Marie Louise) Sehed, f. i Kjøbenhavn, begr. 20. Sept. 1805 i Frederiksværk, døde pludselig i et »Slag«, 50 eller 48 Aar gammel, i Frederiksværk.

Casper Bernhard Sehed, f. c. 1850, var 1876

Smed i Frederiksted, 1880 Politibetjent, † 5. Aug. 1904, 54 Aar, i Frederiksted; g. 18. Juli 1876 i Christiansted m. Henriette Adeline Usher, f. c. 1853. Sønner:

1. George Waldemar Gomez Sehested, f. 18. Maj 1880 i St. Croix By.
2. Leon Mortimer Usher Sehested, f. 12. Feb. 1882 i Frederiksted.

Christian Frederik Seested (Zehested, Seestedt, Sehsted), f. c. 1753, siges 18. Marts 1786, da han tager Styrmandseksamen (Styrmandseksaminationsprotokollen), at være 30 Aar gammel og fra Helsingør, † 73 Aar gammel 24. November 1826 i Store Kongensgade 71 (F.); g. 18. Juli 1798 paa Frederiksberg med Jomfru Cecilia Ratz, f. c. 1776 i Kjøbenhavn, boede 1845, 69 Aar gammel, i Kongensgade 71 og havde Pension (Folketællingen), † 2 Jan. 1864, 87 Aar, i Vildersgade 37 paa Christianshavn (F.). Børn:

1. Georgine Marie, f. 22. April 1799 i Kjøbenhavn (F.). Faddere var Jomfruerne Maria og Juliane Ratz.
2. Ane Dorothea, døbt 25. Juni 1801 i Kjøbenhavn (F.).
3. Christine Hedevig, f. 26. Jan. 1803 i Kjøbenhavn (F.), boede hos Moderen 1845 og ernærede sig ved Haandarbejde, † 17. Maj 1861 i Vildersgade 37 paa Christianshavn (F.).
4. Peder Christian Sehested, f. 28. Feb. 1805 i Kjøbenhavn (F.), var ved Folketællingen 1845 Styrmand og fraværende.
5. Eritha Emilie, f. 15. Maj 1807 i Kjøbenhavn (F.), boede hos Moderen 1845 og ernærede sig ved Haandarbejde.
6. Friderich Wilhelm, f. 1. Aug. 1809 i Kjøbenhavn (F.).
7. Casper, f. c. 1816 i Kjøbenhavn, var 1845 Styrmand og fraværende paa Rejse.
8. Amalia, f. c. 1817, var 1845 28 Aar og levede af Haandarbejde.
9. Juliane, f. c. 1820, levede 1845 af Haandarbejde, † 23. Marts 1875 i Smallegade 7, 55 Aar (F.).

Christian Hansen Sehested, Skoleholder i Lille Hedinge, hans 5½ Aar gamle Datter Karen Marie Dorothea begr. 25. Sept. 1785 fra Svigerfaderen, Brændevinsbrænder Lund, i Prinsensgade (T.).

Christiane Margrethe Sehested (Adelsaarbogen 1911, S. 476) blev født i Kjøbenhavn (G.).

Skibstømmermand David Guldbrandt Sehested, Skifte Overrettens Skifteprotokol Nr. 5 for 1836, Nr. 49, S. 49, kaldes 1826 kun Guldbrandt og Arbejdsmand; g. m. Ane Albrechtsdatter. Datter:

1. Ane Dorothea, f. 19. Dec. 1826 i Kjøbenhavn (T.).

Dorothea Sehested, Opvartningskone paa Frederiks-Hospital, Skifte i Overrettens Skiftepr. 5 for 1808 & 09, Nr. 426, S. 428.

Gregers Høeg Sehested (Adelsaarbogen 1911, S. 479). Bevilling til Huskopulation 9. Juni 1730 (Patente), hans Hustru var Datter af Major i Artillerikorpsset Hans Adolf Kendtler, blandt Børnene var:

1. Et †f. Barn, begr. 31. Maj 1738 i Helsingør (Marie).
2. Hans Adolph, døbt 28. Maj 1739 i Helsingør (Marie), begr. sst. 4. Sept. 1739.
3. »Kaptajn Sehesteds Søn«, begr. 1. Feb. 1741, $\frac{3}{4}$ Aar i Kjøbenhavn (G.).

Henrich Sehested, Skipper i Ringkjøbing, hvor han dog ikke synes at have taget Borgerskab. Børn, fødte i Ringkjøbing:

1. Elizabeth, f. 20. Nov. 1743.
2. Claus, f. 7. Dec. 1747. Han eller vel snarere en yngre Broder af samme Navn er den Claus Hindricsen Sested fra Ringkjøbing, der 26 Aar gammel 17. Marts 1785 tager Styrmandseksamen (Styrmandseksaminationsprotokollen) og som Claus Henrichsen Sehested, 27 Aar gammel, født i Kjøbenhavn, 11. Nov. 1785 udmønstres som 3. Styrmand med Fregatskibet Elisabeth & Lowisa til St. Croix (Waterschouthens Protokol 1783—87, fol. 194 b) og som endelig som Claus Henrichsen Sehested, født i Ringkjøbing, 3. Feb. 1797 tager Borgerskab i Kjøbenhavn.
3. Feicke, f. 23. Okt. 1750.
4. Folgart, f. 16. Sept. 1752.
5. Anne Cathrine, f. 23. Aug. 1754.
6. Anne Kathrine, f. 28. Okt. 1757.
7. Jens Hansen, f. 23. April 1760.

Kornet Jens Friderich Sehested begravet Torsdag efter 3. Søndag efter Paaske 1766 i Odder (Adelsaarbogen 1911, S. 478).

Sejlmagersvend i Akademigaden Jess Peter Sehsted; g. m. Eva Charlotte Modeer. Søn:

1. Carl Peter, f. 4. Aug. 1806 i Kjøbenhavn (G. D.).

Jeppe Hansen Seehested, f. i Jylland, fik Borgerskab som Øltapper i Kjøbenhavn 6. Sept. 1747 (Kjøbenhavns Borger-skabsprotokol).

Oberst Johan Frederik Sehesteds Søn Knud Gyldenstjerne, døbt 11. Juni 1763 i Kjøbenhavn (F. T.). I Adelsaarbogen 1911, S. 466 er han urigtig gjort til en yngre Broder.

Lene Sehsteds spæde Rebecca i Degneboligen begr. D. Rogate 1777. Sognet har jeg forsømt at notere.

Louise Sophie Friederike Sehestedt, 20 Aar, f. i Neumünster, Tjenestepige hos Kancellisekretær Wilhelm Jahn (Folketællingen 1845, Udenbys Klædebo Kvarter Nr. 6).

Mette Jensdatter Sehested; g. 19. Maj 1697 i Huset i Kjøbenhavn (D.) m. Hermann Welding.

Steffen Jacobsen Sehsted, f. i Koldinghus Amt i en By, der hedder Seested, Brygger og Brændevinsbrænder i Helsingør 18. Jan. 1731, kaldes 1743 tillige Tømmerhandler, Birkeskriver i Kronborg Amt 20. Dec. 1743, begr. 3. Juli 1753 i Helsingør Olai; g. 1° m. Anna Jensdatter, † 1744 i Snekkersten, begr. 21. Feb. i Helsingør Olai, 2° 24. Maj 1746 i Helsingør Marie m. Jfr. Ida Elisabeth Brøndlunds Datter, begr. 29. Juli 1747 i Helsingør Olai. Børn:

1. Helene Cathrine, døbt 31. Juli 1731 i Helsingør Olai.
2. Lille Datter Sara, begr. 4. April 1733 sst.
3. Barn, begr. 13. Maj 1737 sst.
4. Barn, begr. 28. Marts 1742 sst.
5. Steffen, døbt 8. Nov. 1743 sst.
6. Knud, begr. 14. April 1744 sst.
7. Spæde Barn, begr. 22. Juli 1747 sst.

Thomas Christoffer Sehested, f. c. 1780, exam. jur. 1806.

SMAA MEDDELELSER.

ET LILLE BIDRAG TIL SØFAREREN VITUS BERINGS BIOGRAFI.

Vi staa saa godt som paa bar Bund, naar vi kommer i Berøring med russisk Personalhistorie, væsentligst paa Grund af svigtende Sprogkundskaaber, kun hvad der er affattet paa Fransk, f. Eks. Exmerins Annuaire de la noblesse de Russie kan i Almindelighed benyttes, og skønt vi har en Piece af Professor Ludvig Daae: Nordmænd og Danske i Rusland (Christiania 1884) er det dog kun sparsomme biografiske Oplysninger, den bringer, ligesom den kun omfatter et Faatal af Personer. Om den berømte Søfarer Vitus Bering siger han ganske aabent, at da han intet nyt kan berette om hans Liv og Rejser, foretrækker han at lade ham uomtalt. Ogsaa det nyeste, der er fremkommet om Vitus Bering, bringer kun faa biografiske Facta, nemlig Dr. phil. Kai Birket-Smiths Levnedsskildring af Vitus Bering i Engelstofts og Dahls Dansk Biografisk Leksikon II, S. 484—88. Om hans Giftermaal siges kun, at han var gift med Anna Matvejvna. Af det bekendte Brev, Vitus Bering skrev til sin Moster, og som er trykt i Hans de Hofmans Fundationer II S. 249, synes det at fremgaa, at han er rejst hjemme fra i 1704, hvilket ogsaa stemmer med Professor Daaes Oplysning, at Admiral Cruys dette Aar foretog nye Hvervninger i Holland.

Imidlertid har vi et uigendriveligt Bevis for, at Vitus Bering tilligemed andre Skandinaver i 1716, da den russiske Flaade sejlede til Danmark*) har været ombord og ogsaa været i Land. Dette Bevis findes i Nicolai Kirkebog for 27. Juni 1716, der indeholder følgende:

Wittus Bering Capt udj Hans Czarische Majt tieniste til Søes og Anna Christina Piilssse en Søn k:(aldet) Wittus. F:(addere) Premier Ambassadeur af Hans Czarische Majest: Hr. Dolgorusche, Capitain Piter Breedahl, Capit: Marcus Griis alle udi Hans Czarische Majest: tieniste til Søes. Fru Vice-Admiralinde Gabels hendis Søster Daatter h:(oldt) og b:(ar) b:(arnet). Mad. Jonases Monsr Jonas Jonasesns Kieriste udi Høy-broestræde h:(oldt) huen.

Vi ser heraf, at Vitus Bering har været gift to Gange. Om hans første Hustru Anna Christina Piilsses Nationalitet kan intet oplyses, men sikkert har hun været Udlænding. Da Vitus Berings Fader jo var Visiterer og Kirkeværge Jonas Svendsen (Halmstad), ligger det jo nær at antage, at den Jonas Jonasen i Højbrostræde, som Vitus Bering har opsøgt under sin Visit i Kjøbenhavn, og hvis Hustru han betror at holde Huen ved sin Søns Daab, har været Vitus Berings Broder.

Th. Hauch-Fausbøll.

*) E. Holm: Studier til den store nordiske Krigs Historie (I. Frederik IV og Czar Peter i Aaret 1716) i Hist. Tidsskr. 5, III, S. 1.

ET KIRKEBOGSFUND.

I Slutningen af Maj 1935 foretog Videnskabernes Selskabs Arkivkommission ved cand. mag. Poul Møller en Undersøgelse af Arkivet og Biblioteket paa Avsumgaard i Vejrum Sogn, Hjerm Herred, Ringkøbing Amt. — Arkivet viste sig at indeholde Godsarkivalier fra det 18. og 19. Aarhundrede. I Biblioteket gjordes derimod et usædvanligt Fund, idet der, blandt en Del skønlitterær og videnskabelig Litteratur fra det 18. Aarhundrede, opdagedes en Kirkebog for Hjerm, Gimsing og Venø Sogne.

Den omfatter Tidsrummet 1689 ¹⁴/₄—1700 ²⁰/₄, i hvilket Mads Knudsen Hessel var Præst i disse Sogne. Indholdet er Datidens Kirkebogstilsførsler vedrørende fødte og døde, trolovede og copulerede, introducerede og absolverede, alt ført i een fortløbende, kronologisk Række for alle tre Sogne mellem hverandre. Overskueligheden er dog god, da Marginalnoter angiver de enkelte Tilsførslers Art, og hvilket Sogn de vedrører. — Kirkebogstilsførslerne fylder imidlertid kun 50 Blade, nemlig Fol. 10a—61a. Paa Fol. 1—6 findes Optegnelser vedrørende et Bol, Korsbjerg, i Hjerm Sogn 1685—1759. Fol. 7—9 mangler. Fol. 61b—160a optages af en Del tyske Prædikener med dansk Oversættelse. Endelig staar der paa Fol. 160b—167a et Brudstykke af Fortællingen om Sabinerindernes Rov, paa Fransk med dansk Oversættelse. Størsteparten af Fol. 167 mangler.

Den ældste Kirkebog for Hjerm, Gimsing og Venø Menigheder, man hidtil har kendt, begynder først 1740. De ældre Kirkebøger antoges alle at være tilintetgjort 1731, da Præstegaarden i Hovedsognet Hjerm brændte. Hvorledes er den nu fundne Kirkebog da bevaret til vore Dage? Dette Spørgsmaal faar man besvaret ved at kaste et Blik paa Avsumgaards Historie:

Denne Herregaard har siden 1709 tilhørt Slægten Jermiin, hvis Stamfader, Henrik Jensen Jermiin (1637—89) fra 1665 til sin Død var Præst i Hjerm, Gimsing og Venø Sogne. Hans Søn, Jens Henriksen Jermiin (1678—1742), var fra Aaret 1700 ligeledes Præst i disse Sogne. 1709 blev han tillige Godsejer, idet han købte Avsumgaard. Da han tog Bolig her, maa han have taget den gamle, af Forgængeren førte, Kirkebog med sig. Jens Jermiin døde 1742 og efterfulgtes baade som Præst og som Godsejer af Sønnen Just Jensen Jermiin (1711—77). Han blev adlet og oprettede Avsumgaard til et Stamhus, hvilket har »konserveret« Gaarden — og dermed den gamle Kirkebog — i Familien Jermiins Eje.

LIDT MERE OM SLÆGTEN KYNEMUNDT.

Til Direktør Hauch-Fausbølls lille Opsats i 9. V. 288 f. om ovennævnte Slægt vil jeg gerne knytte et Par Bemærkninger.

I Dansk Portrætgalleri III Bd. Danmarks Landbrug. K. 1906, S. 495 findes en Biografi, der i al sin Korthed lyder saaledes: »Anders Kinimond, f. 30. Novb. 1835, Gdjr., Hønsinge (ca. 50 Td. Land, 4³/₈ Td. Hartk. (Niels Andersen, Gaardfæster, Ane Petersen), v. 11. April 1862, Vig, t. Bodil Sophie Larsen, f. 14. Oktb. 1841, Vig. Navneforandring ved kgl. Bevilling af 1901. Kinimond er en adelig Slægt, oprindelig fra Skotland, senere i Sverrig. Nedstammer i lige mandlig Linie«.

I Sverrig fandtes tidligere to Slægter af et lignende Navn, nemlig Slægterne Kinimond (adliga ätten N:o 505; Uradel, stammende fra Skotland, introduceret 1650, uddød paa Mandslinien 1677) og Kinimundt (adliga ätten N:o 971; Uradel, Nat.dipl. 7. Dec. (Klingspor har 22. Nov.) 1680, intr. s. A., uddød paa Mandslinien 16. Juli 1789; rimeligvis af samme Slægt som foregaaende, Vaabenerne er næsten ens (C. A. Klingspor: Sveriges

Ridderskaps och Adels Vapenbok, S. 46, 62 og Reg. S. 17; Gustaf Elgenstierna: Den introducerade Svenska Adels Ättar Taflor IV Bd. S. 126 og 127).

Der kan ikke være nogen Tvivl om, at Navnet er undergaaet en Forandring, men hvilket der er det oprindelige, lader sig vel næppe konstatere, dog peger flere Spor mod Tyskland. Saaledes fandtes tidligere i Fredericia en fra Tyskland indvandret Slægt Killemond, der ogsaa synes at have kaldt sig Kinemund (jfr. J. Ludwig: Stamt. o. Sl. i d. fr.-reform. Col. og Menigh. i Fredericia. 2. Udg. S. 100.) og i det tyske Blad »Der Frontsoldat erzählt« 14. Folge, 2. Jahrg. findes en Efterlysning af en Lærer Künemund.

E. Juel Hansen.

HERALDISKE NYSKAPNINGER?

I sin artikel »Heraldiske Nyskabninger i vor Tid« (se foran s. 26) nevner museumsassistent, cand. mag. Arne Hoff blandt et »udvalg af vor tids heraldiske nyskabninger« kammerherre Otto Bulls våben som storkorsridder av Dannebrog. Får jeg lov til i den anledning å gjøre opmærksom på, at hr. Hoff tar feil, når han tror, at dette våben er komponert av kammerherre Bull. Kammerherren tilhører den trønderske slekt Bull, og det er denne slekts snart 300 år gamle våben han har sendt inn til Ordenskapitlet. Det samme gjelder en annen storkorsridder, den norske generalmajor Sigvald Bull (utnevnt 1917), som tilhører en annen gren av samme slekt.

Den første som førte våbenet, var sogneprest til Stadsbygden Henrik (Jørgensen) Bull (1624—1688). Det har siden været ført av alle slektens grener. För hans tid førte slekten en enkelt, liggende trestamme, — det samme våben som den gamle norske adelsætt Staur.

*Jens Bull,
Legasjonsråd.*

VON MÜLLEN.

I Slægthaandbogen har jeg udtalt den Formodning, at Slægten von Müllen skulde være af gammel tysk Adel, det er imidlertid ikke lykkedes at henføre den til nogen bestemt Adelslægt, og da jeg forleden i mine Samlinger fandt efterfølgende Notits, er jeg bleven betænkelig. Den her anførte Jacob, der bærer samme Fornavn som den først kendte Mand af Slægten von Müllen, passer egentlig bedre til at være Stamfader end den ukendte tyske Adelsmand. Notitsen lyder: 2. Okt. 1618 gjorde Jacob van Möllen, født i Amsterdam, Maler, sin Borgered i Ribe. Ogsaa senere har jeg fundet Navnet her i Landet, saaledes faar Kvartermester ved Holmen Johan Dietrich von Møhlen en to Aar gammel Søn begravet 14. Nov. 1724 fra Frue Kirke i Kjøbenhavn og Gevaltiger ved Oberst Styrups Regiment Petter von Möllen faar 14. April 1734 en Søn Linhart døbt i Vejle; det er vistnok det samme Barn, som det Gevaltig Barn ved Oberst Styrups Regiment, der begravnes 14. Sept. 1734 i Vejle.

Th. Hauch-Fausbøll.

WEIDER.

Utdrag ur Rödöns sockens kyrkobok, Jämtlands län, Sverige (i Länsarkivet, Östersund).

1758.

Flychtings Modern Greta Weider, född i Nyensskantz, hwarest nu Petersburg är, Pingstdagen år 1675 (1679?). Thess fader Sigismundus Weider, Fortifical Captain, född i Danmark af Dansk adel, Modern Christina född i Tyskland, hwars fader varit Öfwerste Jacob Alexander, som af wiss orsak begifvit sig til Nyentsskantz och blef ther död, ther ock hennes Moder dödde. Gift har denna Modern blifvit på 17 åhret i Pingsthelgen med Borgmästaresonen i Nyensskantz, Olaus Caifa, vice Borgmästare i 2 år, som skulle blifvit ordin. efter fadern men fienden kom. Borgmästarinnans blifvande svärmor bär it henne til dopet. Haft 6 barn, 3 söner och 3 döttrar med mannen, som blef Lieutn. til häst, lefde sen i 30 år. Hennes vandel varit tung och beswärlig och stådt mycket ondt ut af Ryssen. Kom til Jämtl. med 4 barn, som hon ofta drog på kälke, til Ragunda, så til Lit i kyrkherden Hr. And. Oldbergs sidsta tid, vilken såsom andra henne hugs-walede och hade där som Jacob Alexander i sit Huus par år. Kom så til Rödön och hade hus i Utgård och Hissmo. Sjuk 3 weckor i håll och stygn, jämte ålderdoms börda afled i Herranom d. 7. febr. på sit 83 ålders år och begrofs på Bygrafplatsen then 12 ejusdem. Ps. 39:13.

Rått utdraget

Orvar J. A. Thuresson,
e. o. landskanslist,
Östersund, Sverige.

EN HIDTIL UKENDT JYSK VÆBNERSLÆGT.

Paa grundlag av nogle i Rigens Forfølgningsbog 1546—52 indførte skøder fol. 455 ff. kan der rekonstrueres tre generationer av en vistnok hidtil ukendt lavadelsslægt, og gennem et laasebrev ibd. fol. 445 kan den muligvis knyttes til anden lavadel, nemlig Munk av Ellinggaard.

En borger i Holstebro Severin Lassen fik 1549 laasebrev paa en gaard i Holstebro, og han fremlagde som bevis paa sin adkomst til den tre skøder, hvis indhold var følgende:

1546 skødede paa Holstebro byting Per Muessen i Øster Ølby og hans broder Tames Muessen paa deres egne og deres to brødre Jep Muessen og Jens Muessens vegne ibd. og Anders Christensen i Øster Ølby paa sin hustru Olle Muesdatters vegne til Severin Lassen parter i en gaard i Holstebro, som de havde arvet efter deres fadersøster Sidsel Pedersdotter.

1547 skødede paa Hjerm herredsting Henrik Salle i Torp med sin hustru Olle Iversdatter til samme part i samme gaard arv efter hendes »søster« Sidsel Persdatter.

1548 skødede paa Holstebro byting Mouritz Jensen og Per Jensen webener« paa deres egne og deres søstre Ane Jensdatter og Ingrid Jensdatters vegne til samme mand parter i samme gaard, som de havde arvet efter deres fadersøster Sidsel Persdatter.

Da Mouritz og Per Jensen kalder sig væbnere, har deres farbroders sønner formodentlig osse været av adel. Navnet Muessen kan være = Mogensen, men snarere har vel deres fader ført tilnavnet Mus. Ingen av de i Danmarks Adels Aarvog XXII anførte slægter Mus kan disse personer imidlertid knyttes til, og de kendte Mus-slægter hører hjemme i andre egne, saa her er da vistnok tale om en hidtil ukendt væbnerslægt. Ifølge Danmarks Adels Aarvog XXII s. 323 var Anne Munk (av Ellinggaard) gift med en formodentlig ufri mand Jens Perßen, der 1506 ejede Mosegaard i Vejrum sogn i Hjerm herred. Paa denne gaard fik imidlertid 1549 — Rigens Forfølgningsbog 1546

—52 fol. 445 — Mouritz Jensen laasebrev paa sine egne, sine sødskendes og sin moders vegne, og selv om godsets omfang er beskedent, omfatter det dog en hovedgaard med gods og maa altsaa have været adelsgods. Nu ligger Mosegaard i Vejrum sogn, nabosognet til Ølby sogn, hvor brødrene »Muessen« hørte hjemme, saa man kan vistnok uden større risiko formode, at Jens Persen har været herfra og er søn av den Peder, der maa have været stamfader til de her nævnte medlemmer av den slægt, som man maaske tør kalde »Mus av Ølby«. Ved et saadant passende ægteskab bevarede jo Anne Munk sin adel.

Den i ovennævnte skøde av 1547 omtalte Olle Iversdatter lader sig ikke med sikkerhed anbringe i slægten, men hun kan ikke have været »søster« i ordets nuværende betydning til den Sidsel Pedersdatter, der efterlod sig gaarden i Holstebro. Man kan gætte paa, at hun har været Sidsels halvsøster eller svigerinde, men da det sjældne fornavn Olle gaar igen i næste generation, har hun jo sikkert tilhørt slægten. Endelig er der den mulighed, som man, da der i Rigens Forfølgningsbog jo er tale om avskrifter, har lov at regne med, at Iversdatter er en skrivefejl.

Herefter synes stamtavlen at kunne stilles saaledes op :

- I. P e d e r G. M. ? Mindst to sønner og een datter.
- II. 1. J e n s, levede 1506, død før 1549. G. m. A n n e M u n k, der levede 1459.
 - To sønner og to døtre.
 2. S i d s e l, død senest 1546. Barnløs, vistnok ugift.
 3. S ø n, der maaske hed M o g e n s, maaske førte tilnavnet M u s.
- III. B ø r n a v I I 1.
 1. M o u r i t z, levede 1549.
 2. P e r, levede 1548.
 3. A n n e, levede 1548.
 4. I n g r i d, levede 1548.
 - Børn av II 3.
 1. P e r M u e s s e n, levede 1546.
 2. T h o m a s M u e s s e n, levede 1546.
 3. J e p M u e s s e n, levede 1546.
 4. J e n s M u e s s e n, levede 1546.
 5. O l l e M u e s d a t t e r, levede 1546, da g. m. A n d e r s C h r i s t e n s e n.

Det her meddelte beskedne og ikke altfor sikre bidrag til den jyske lavadels genealogi kan muligvis suppleres ad anden vej, men slægten »Mus« synes ikke oftere at optræde i Rigens Forfølgningsbog.

Hans H. Fussing.

ANMELDELSER.

DRAMMENSFAMILIEN SMITH.

Overretssagfører A. Juel, Drammen, har nylig udgivet et omfattende slægtshistorisk Arbejde med ovenstaaende Titel, og da denne Familie i høj Grad har været knyttet til Danmark, hvor der findes talrige Efterkommere af den paa Bragernes (Drammen) fødte Højesteretsprokurator og Generalfiskal Truels Lauritzen Smith (1672—1730), vil denne smukke Bog, der i Format er 28×21 cm, og som er udstyret med talrige Portrætter og andre Billeder, ogsaa være af stor Interesse for dansk Personhistorie.

I Følge en Familietradition skulde Slægten være af dansk Oprindelse, men dette synes ikke at være Tilfældet; det er nemlig efter langvarige og omfattende Arkivundersøgelser lykkedes Forfatteren at godtgøre, at Slægtens hidtil tidligst kendte Mand, Kommercekommissarius og Købmand i Bragerne Lauritz Lauritzøn (c. 1630—1686), der ikke — som tidligere antaget — synes at have været Overhofretsassessor, var Søn af Lauritz Olufsen, som var Smed i Oslo og døde 1652. Nævnte Kommercekommissarius var Fader til Generalfiskalen i København, om hvem det forøvrigt oplyses, at han og hans Hustru Ellen Kaasbøll skal have afgivet Modeller til Fogedparret paa Anholt i Holbergs »Peder Paars«.

Til denne Drammens-Slægt hørte Sognepræst i Stege Daniel Peter Smith (1782—1871), hvis Erindringer delvis er trykt i »Personalh. Tidskr.« 1886—87.

Det her foreliggende Værk er udarbejdet med stor Omhu og giver meget fyldige Oplysninger om Slægten og dens Forhold.

C. Klitgaard.

Bindet for 1934 af »Personhistorisk Tidsskrift« (XXXV) bringer foruden mindre Artikler og den sædvanlige Række fyldige Anmeldelser og Litteraturoversigter en meget vægtig Afhandling »Esbjörn Blåpanna och hans arvingar«, hvorved Tidsskriftets fortjente Redaktør Bengt Hildebrand har erhvervet den filosofiske Licentiatgrad. Paa Grundlag af Arkivalier, især en Samling Afskrifter af middelalderlige Breve, som er bevaret i den saakaldte »Ribbingska kopieboken«, er det lykkedes Forfatteren at rekonstruere Blåpanna-Slægtes Genealogi, men langt vigtigere end dette Resultat er det at se, hvorledes Lic. Hildebrand med sikker Haand har formaaet at tegne hele Tidsbaggrunden for denne Slægts Liv og Virken. Overalt er det specielle sat i Forhold til det almene, som igen paa mange Maader belyses ud fra det foreliggende konkrete Stof. Højest lærerigt er det at iagttage, hvorledes Forf. har formaaet at inddrage sociale, politiske, økonomiske, retshistoriske og kirkehistoriske Forhold i Senmiddelalderen under sin Behandling og derved skabe et Arbejde, der er velegnet til at tjene som Forbillede ved lignende Undersøgelser.

Bjørn Kornerup.

SPØRGSMÅL.

1.

Gløersen — Østrup — Haxthausen — Suenson — Strambou — Holm.

Om supercargo i dansk asiatisk kompanis tjeneste (også kaldt kjøpmann) Jens Østrup vites at han var gift med Johanne Margrethe Gløersen, død som enke på Fredrikshald ²⁵/₆ 1798. Jens Ø. må være død i eller før 1780. Kan der gis oplysning om hans foreldre, hans fødsels- og dødsdata m. v.? Kjennes portretter av ham eller hustru?

En datter i dette ekteskap var antagelig Maren Marie Østrup, f. ca. 1757 og død i København ⁸/₁₂ 1787. Kan antagelsen bekræftes? Hun var gift 1) ³⁰/₇ 1773 (hvor?) med kammerråd, tolder på Fredrikshald Valdemar Ernst Haxthausen og 2) ⁸/₁₁ 1786 i København med konsul i Tunis og Algier Nicolas Suenson. Av annet ekteskap var datteren Johanne (Jeanette) Margrethe Suenson som også var gift

to ganger, nemlig 1) 1807 (datum?) i København med politiretssassessor Peter Johan Vilhelm Strambou (død 1813) og 2) ²⁹/₄ 1814 i København med regimentskirurg Just Christian Holm (1776—1838). Oplysning søkes om mulig efterslekt.

Ingeniør *Jørgen Gløersen*,
Oslo.

2.

Leuthäuser — Leuthauser.

En Christian Leuthäuser (Leuthauser) Hirsch, født i København ⁹/₁₁ 1794 og døpt i Garnisonskirken der ²⁷/₁₁ s. aa. sønn av daværende Sec.løitnant Patroclus von Hirsch og frue Kirstine f. Müller var den første i min familie som bar dette navn. Da jeg ikke vet hvorfra dette navn, Leuthäuser eller Leuthauser, skriver sig tør jeg spørre om nogen kan gi opplysning om det er et slektsnavn, eller stedsnavn, eller andre opplysninger vedkommende dette navn.

Per von Hirsch,
Overrettsakfører.
Volda, Norge.

SAMFUNDETS ANLIGGENDER.

I Aarets Løb har efternævnte indmeldt sig i Samfundet:

Lektor Hans H. Fusing, Københavns Stadsarkiv, stud. art. Andreas Joensen, Sekretær O. V. Jordening, Kvindeligg Læseforening, alle af København, Fru Overrettsagfører Nielsen, Taastrup, Oberstinde Gottlieb, Jönköping, Riksarkivet, Stockholm, Legasjonsraad Jens Bull, Stockholm, og Hirschwaldsche Buchhandlung, Berlin.

Samfundet har derefter pr. 1. November 302 Medlemmer, heraf 234 i Danmark, 2 i Island, 50 i Norge og 16 i det øvrige Udland.

Samfundets Bestyrelse bestaar for Tiden af nedennævnte Medlemmer:

Ordenshistoriograf, Dr. phil. Louis Bobé,* Formand.	Hovedarkivar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet H. Hjorth-Nielsen, Sekretær.
Landsdommer A. Drachmann Bentzon.	Postmester C. Klitgaard.
Hofjægermester, Lensbaron H. H. A. Berner Schilden Holsten.	Arkivar i Rigsarkivet, Dr. theol. Bjørn Kornerup.*
Kontorchef i Nationalbanken O. H. Clementsen, Kasserer.	Kammerherre, Etatsraad G. Krag.
Direktør Th. Hauch-Fausbøll.	Arkivar i Rigsarkivet S. Nygård.*

De med * betegnede Herrer danner Skriftudvalget.

Samfundets Revisorer er Kontorchef i Landmandsbanke L. Bie og Overrettsagfører St. Hetsch.

Fortegnelse over Medlemmerne af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie.

(1. December 1935).

Æresmedlemmer.

Statsarkivar *E. A. Thomle*, Oslo.
Rigsheraldiker, Greve *Adam Lewenhaupt*, Stockholm.
Ridderhusgenealog, Universitetssekretær, fil. mag., Friherre *Tor Carpelan*, Helsingfors.

Korresponderende Medlemmer.

Bouly de Lesdain, Louis, Dr. jur., Dunkerque.
Durchmann, Osmo, Kamrerer, Sekretær i Styrelsen for Genealogiska Samfundet i Finland, Helsingfors.
Elgenstierna, Gustaf, Registrator i den svenske Generalpoststyrelse, Stockholm.
Hildebrand, Bengt, Sekretær, fil. lic., Redaktør af Personhistorisk Tidsskrift, Stockholm.
Kellinghusen, Hans, Professor, Arkivraad ved Statsarkivet i Hamburg.
von Rahden, Nicolai, Friherre, Forstander for Letlands genealogiske Selskab, Mitau.

Medlemmer i Danmark.*)

Hs. Majestæt Kongens Haandbibliotek.

Aalborg Haandværkerforenings Bibliotek, Aalborg.
Abildgaard, Carl, Apoteker, Nykøbing Falster.
Ahlefeldt-Laurvig, C. J. F. Greve, Hofjægermester, Lundsgaard, Kerteminde.
Ahlefeldt-Laurvig, C. Greve, Overretssagfører.
Andersen, J. Oskar, Dr. theol., Professor v. Universitetet.
Antropologiske Komité, Den.
Arctander, C., Forfatter.
Arends, Otto Fr., Kommunelæge, Asnæs.
Barth, E. D., Overretssagfører.
Behrens, Carl, Redaktør.
Bendz, Frk.
Bentzon, Poul, Etatsraad.
Bentzon, A. Drachmann, Landsdommer.
Berner Schilden Holsten, H. H. A. Lensbaron, Hofjægermester, Langesø.
Biblioteket for Thisted By og Amt, Thisted.
Bie, L., Kontorchef i Landmandsbanken.
Binzer, O., fhv. Kolonibestyrer.
Bobé, Louis, Dr. phil., Kgl. Ordenshistoriograf.
Boeck, H., Kaptajn, Kammerjunker.
Boie, Fuldmægtig.
Bokkenheuser, C. P., Oberstløjtnant.
Borberg, Svend, Redaktør.
Bornholms Centralbibliotek, Rønne.

*) Hvor ingen Bopæl er anført, er denne København.

Brandorff, I. O., Kæmner, Kolding.
Bretteville-Plum, F. C., Bankdirektør.
Brummerstedt, F. K., Kaptajnløjtnant i Flaaden.
Bruun, A., Dommerfuldmægtig, Køge.
Bryndum, V. G. F., Stadsingeniør, Horsens.
Carlsen, Olaf, Dr. phil., Forfatter, Taastrup.
Centralbiblioteket, Holstebro.
Centralbiblioteket for Hjørring Amt, Hjørring.
Christensen, Will., Dr. phil., fhv. Arkivar i Rigsarkivet.
Classenske Bibliotek, Nykøbing Falster.
Clausen, Julius, cand. mag., Bibliotekar.
Clementsén, O. H., Kontorchef i Nationalbanken.
Cold, Fr., Kontreadmiral.
la Cour, G., Ingeniør.
Dahl, Frantz, Dr. jur., Professor ved Universitetet.
Dahl, Aage, Sognepræst, Horsens.
Dansk biografisk Leksikon.
Ebstrup, H., Overretssagfører.
Eegholm, A. J. P., mag. art., Registrator i Rigsarkivet.
Egede, E. C., Overlæge, Odense.
Ehrencron-Müller, H., Bibliotekar.
Ehrenreich-Hansen, Frk., Randers.
Eigtved, V., Bankdirektør.
Esmer, Einar, Grosserer.
Estrup, J., cand. theol., Godsejer, Skafføgaard, Mørke.
von Eyben, Werner, Fuldmægtig.
Fabritius, Albert, Genealog.
Falk-Jensen, A., cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Finansministeriet.
Flensborg, Andreas, Boghandler, Roskilde.
Foreningen til Udgivelse af Danmarks Adels Aarbog.
Foss, E., Frue, Aalsgaarde.
Frederiksberg Kommunalbestyrelses Haandbibliotek.
Frederiksberg Kommunes Folkebibliotek.
Friis, Aage, Dr. phil., Professor.
Friis-Petersen, Fr., Vice-Skoleinspektør.
Friis-Petersen, H., Grosserer, Aarhus.
Fussing, Hans H., Lektor.
Fyns Stiftsbibliotek, Odense.
Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk.
Færø Amts Bibliotek, Thorshavn.
Garnisonsbiblioteket.
Geill, H., Overlæge, Charlottenlund.
Gentofte Kommunebibliotek.
Glahn, Hans Egede, cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Glensthøj, R. A. L. T., Sognepræst, Nestelsø.
Grandjean, P. B., Arkivar i Rigsarkivet.
Gribsvad, Frode, Landsarkivar, Aabenraa.
Grut, Andreas, Grosserer, Birkerød.
Grønvald, Fr., Direktør.
Grønvald, F. C., cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Grønvold, P. R., Kontorchef.
Haase, E., Forlagsboghandler.
Haderslev Centralbibliotek, Haderslev.
Hahn-Thomsen, C., cand. pharm.
Harbou, Dommerfuldmægtig, Aarhus.
Harries, O., Dommerfuldmægtig, Svendborg.
Hartmann, Hjalmar, Generalkonsul.
Hatt, Harald, Landsarkivar, Odense.
Hatt, Thorvald, Genealog.
Hauch-Fausbøll, Th., Direktør.

Heilskov, Chr., Bibliotekar, Gug.
Herlufsholms Skoles Bibliotek, Næstved.
Hetsch, Stephan, Overretssagfører.
Hjorth-Nielsen, H., Hovedarkivar.
Holck, Harald, Ekspeditionssekretær i Statsministeriet.
Honnens de Lichtenberg, G., Kaptajn.
Hostrup, Aage, Vicedirektør.
Hvidt, L. N., Dispathør.
Hærens Arkiv.
Høeg, Eiler, Læge, Jægerspris.
Høegh-Guldberg, Fritz, Kaptajn.
Hørring, Johs., Retspræsident, Viborg.
Ingemann, B., Frue, Rungsted.
Ingemann, Godsejer, Egebjerggaard pr. Kappendrup.
von Irgens-Bergh, G. O. A., Oberst, Obdrupgaard pr. Trustrup.
Iuul, Stig, cand. jur.
Jacobsen, Frits, Stabslæge, Kgl. Livlæge.
Jelling Seminarium, Jelling.
Jensen, C. A., mag. art., Museumsinspektør.
Joensen, Andreas, stud. art.
Jordening, O. V., Sekretær.
Juel Hansen, E., Sparekasseassistent, Odense.
Jørgensen, C., Bankdirektør, Aalborg.
Jørgensen, Harald, Arkivar i Rigsarkivet.
Kalundborg Centralbibliotek, Kalundborg.
Kindt, G., Frue, Haslev.
Kiær, H. F., Orlogskaptajn.
Kjerulf, A., Redaktør.
Kjølby, A., Lærer, Svaneke.
Klitgaard, C., Postmester, Hjørring.
Koch, Poul, stud. art.
Kolding Bibliotek, Kolding.
Kornerup, Bjørn, Dr. theol., Arkivar i Rigsarkivet.
Krag, C. M. G. R., Kammerherre, Etatsraad.
Krak's Forlag.
Kvindelig Læseforening.
Københavns Kommunes Folkebibliotek.
Københavns Stadsarkiv.
Køster, G., Lærer, Kolding.
Landsarkivet for Fyn, Odense.
Landsarkivet for Jylland, Viborg.
Landsarkivet for Sjælland.
Landsarkivet for Sønderjylland, Aabenraa.
Lange, N. D. V., Frk., mag. art., Arkivregistrator.
Lassen-Landorph, A., Overretssagfører, Randers.
Lauridsen, Henry, Læge, Holstebro.
Lemche, Gyrithe, Frue, Forfatterinde, Lyngby.
Levin, Anna, Frue.
Levin og Munksgaard, Forlag.
Linvald, A., mag. art., Rigsarkivar.
Luja, A., Hovedkasserer.
Lyngby Bibliotek, Lyngby.
Lynge, H., Boghandler.
Magius, A., Postmester, Raadmand.
Malling, H., Overretssagfører.
Malling, O., Fabrikbestyrer.
Maribo Stiftsmuseum, Maribo.
Marquard, E., Arkivar i Rigsarkivet.
Marstrand, W., Ingeniør.
Meyer, Karsten, Højesteretssagfører.
Middelfart Folkebogsamling, Middelfart.

- Moltkeske Bibliotek, Det grevelige.*
Monberg, Erik S., Grosserer.
v. Munthe af Morgenstjerne, B. O. A., Kammerjunker, Ekspeditionssekretær.
Müller, Wanda, Frue.
Møns Folkebibliotek, Stege.
Mørkeberg, H. H., Sagfører.
Nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg Slot, Det, Hillerød.
Nationalmuseets 2. Afdeling.
Neiiendamm, R., Teaterhistoriker.
Nielsen, Fru Overretssagfører, Taastrup.
Nobel, O. K., Konsul.
Nordjydske Landsbibliotek, Det, Aalborg.
Nordsjællands Centralbibliotek, Helsingør.
Norrie, Gordon, Dr. med., Stabslæge.
Nutzhorn, Fr., Assistent, Klampenborg.
Nygaard, G., Redaktionssekretær.
Nygaard, S., Arkivar i Rigsarkivet.
Nystrøm, Eiler, Dr. phil., Arkivar i Rigsarkivet.
Ogaard, H., Genealog.
Olrik, H. G., Kontorchef.
Olsen, Axel, Overretssagfører.
Ordenskapitlets Sekretariat.
Ostermann, H. P. S., Sognepræst, Greve, Taastrup.
Ottesen, C., Forstander.
Petersen, Carl S., Dr. phil., Overbibliotekar.
Petersen, P. J. H., fhv. Apoteker.
Pontoppidan, A., Kammerjunker, Kaptajn, Klampenborg.
Post- og Telegrafbiblioteket.
Prytz, H., Dommer, Terndrup.
Raadhusbiblioteket.
Rahbek, O., Apoteker, Brønderslev.
Ramsing, H. U., Generalmajor.
Randers Centralbibliotek, Randers.
Rehling-Quistgaard, P. C., fhv. Forpagter, Nyraad St.
Repsdorph, H., Overretssagfører.
Rigsarkivet.
Rigsdagens Bibliotek.
Ring, G. V., Laboratorieforstander.
Ringsted S., Driftsingeniør, cand. polyt.
Rode, E., Overretssagfører.
Rosenørn, F. C., Kammerjunker, fhv. Intendant.
Rosenørn-Lehn, F. M. Baron, Kammerherre, Hofjægermester, Orebygaard, Saxkøbing.
Roskilde Bibliotek, Roskilde.
Ruge, C. E., Overinspektør, Aalborg.
Rump, C. D., Højesteretsdommer, Gentofte.
Rye, H. J. O., Kammerjunker, Kaptajn, Hellerup.
Rønne, Flemming, cand. pharm.
Rørsig, P. M., Lærer, Hallund, Brønderslev.
Schou, L., Fabrikant.
Schæffer, Aage, Apoteker.
Seerup, Asger, Politimester, Ringkøbing.
Sidemann, A., Lærer, Ramsing.
Silkeborg Bibliotek, Silkeborg.
Sjællands Stiftsbibliotek, Roskilde.
Skive Folkebibliotek, Skive.
Sorø Skoles Bibliotek, Sorø.
Sprechler, H. W., Direktør, Premierløjtnant.
von Sprechelsen, E., Frue, Randers.
Statens Lærerhøjskole.

Statsbiblioteket, Aarhus. (3 Eksp.).
Statsministeriet.
Studenterforeningen.
Sundbo, Arne, Overretssagfører.
Swane, J., Amtsforvalter, Tønder.
Svendborg By og Amts Bibliotek, Svendborg.
Sønderborg Bibliotek, Sønderborg.
Sønderjydske Landsbibliotek, Det, Aabenraa.
Tegner, L. F., Direktør.
Teist, F., Højesteretssagfører.
Thaulow, Th., Kammerjunker, Oberstløjtnant.
Thiset, Olivia, Frue, Klampenborg.
Thomsen, C. J. T., Overretssagfører, Aarhus.
Topsøe-Jensen, Th. A., Kontreadmiral.
Udenrigsministeriet.
Varder, Inger, Frk., Kolding.
Vejle By og Amts Bibliotek, Vejle.
Vemmetofte Klosters Bibliotek, Faxe.
Viborg Centralbibliotek, Viborg.
Vogel-Jørgensen, T., Redaktør.
Weberg, O., Ingeniør.
Werner, Hans, mag. art.
Willadsen, Poul, Grosserer.
Willemoës, A., Kammerherre, Oberst.
Wolff, O., Ingeniør.
Zahrtmann, H. C., Assistent ved Post- og Telegrafvæsenet.
Zimmermann, Frk.

Medlemmer paa Island.

Fontenay, F. le Sage de, Danmarks Minister, Reykjavik.
Islands Landsbibliotek, Reykjavik.

Medlemmer i Norge.*)

Aall, C., Kammerherre, Ulefoss.
Aas, Distriktslæge.
Bergens Museums Bibliotek, Bergen.
Bergens offentlige Bibliotek, Bergen.
Bull, Th., Grosserer.
Bull, Francis, Professor.
Daae, Anders, Apoteker, Skjervøy.
Deichmanske Bibliotek, Det.
Drammens Folkebibliotek, Drammen.
Engelstad, Bjarne, Kaptajn, Generalsekretær, Bækkelaget.
Finne-Grønn, S. H., Arkivar.
Frederiksstads Folkebibliotek, Frederiksstad.
Gløersen, Jørgen, Ingeniør, Hønefoss.
Heiberg, G. F., Godsejer, Amble i Sogn.
Heiberg, J. V., Raadmand.
von Hirsch, Per E., Premierløjtnant, Overretssagfører, Volda, Sunmøre.
Holst, J. C., Ingeniør.
Horn, K., Frk., Bibliotekar.
Irgens, Aage, cand. oecon, Bankinspektør, Sandefjord.
Jansen, Einar, Arkivar.
Juel, A., Overretssagfører, Drammen.
Koht, Halvdan, Professor, Lysaker.

*) Hvor ingen Bopæl er angivet, er denne Oslo.

Kolsrud, Oluf, Professor.
Kommunebiblioteket, Stavanger.
Langfeldt, Ferdinand, Skibsreder, Kristianssand S.
Mathiesen, Jørgen, Godsejer, Eidsvold.
Meidell, S. S., cand. jur., Direktør, Vinderen.
Midttun, Ruth, Frue, Oslo.
Munthe, C. M., Bureauchef.
Neumann, H. H., Provst, Böverbru.
Prebensen, N. C. G., Minister, Utnes, Arendal.
Riksarkivet, Oslo.
Riiber, Thaulow P., Overretssagfører, Sogn i Vester Aker.
Rynning, Carsten, Departementssekretær.
Rønne, Cato Krag, Arbejdsleder, Hakadal.
Sandberg, J., Generalsekretær.
Schmidt, Ellen, Frk.
Skjelderup, Arthur, Højesteretsadvokat.
Solberg, Georg, Fylkesbetjent, Drammen.
Sollied, Olaf, Overlæge, Bergen.
Statsarkivet, Bergen.
Statsarkivet, Hamar.
Statsarkivet, Oslo.
Statsarkivet, Trondheim.
Tillier, Odd, cand. oecon.
Trondheims Folkebibliotek, Trondheim.
Universitetsbiblioteket. (2 Ekspl.).
Videnskabselskabet, Biblioteket ved, Trondheim.
Wiesener, A. M., Bibliotekar, Bergen.

Medlemmer i det øvrige Udland.

Bull, Jens, Legasjonsraad, Stockholm.
Danisch Genealogical Society, Salt Lake City, U. S. A.
Gibbins, Signe, Frue, Winnemucca, Nevada, U. S. A.
Gottlieb, Oberstinde, Jönköping.
Göteborg Stadsbibliotek, Göteborg.
Hirschwaldsche Buchhandlung, Berlin.
Lagerfelt, K. G., Friherre, Upsala.
Lundequistska Bokhandel, Upsala.
von Marchtaler, Hildegard, Frue, Hamburg.
Paus, Chr., Kammerherre, Herrestad Herregaard, Mariefred, Sverige.
Riksarkivet, Stockholm.
Stockholms kgl. Bibliotek, Stockholm.
Stockholms Stads Bibliotek, Stockholm.
Swartz, Erik C:son, Redaktør, Stockholm.
Universitetsbiblioteket, Lund.
University of Minnesota Library, Minneapolis, U. S. A.

REGISTER

Af *Albert Fabritius*.

Personerne anføres som Hovedregel paa deres Slægtsnavn, et saadant, der ikke er opstaaet alene ved at sætte »sen« til Faderens Fornavn, en Skik, der for Landboernes Vedkommende varer til ca. 1828, jfr. Forordn. af 30. Maj s. A. Føres et saadant Slægtsnavn ikke, anbringes Vedkommende paa Fadersnavnet, eller bliver eventuelt at udelade, naar han ikke i Teksten er nærmere bestemt.

Desuden udelades de Personers Navne, om hvem intet af videre Betydning siges i Teksten, f. Eks. Førere for Hærafdelinger, Konger og andre, i hvis Tjeneste de i Teksten nævnte Personer staar, Forfattere, hvis Værker citeres osv.

Hvad den nyere Tid angaar — Grænsen kan vel sættes ved ca. 1700 — anføres Hustruerne paa deres Pigenavn og paa det Navn, de faar ved Giftermaalet.

For den ældre Tids Vedkommende sættes de kun paa Pigenavn; er dette ikke noget egentligt Slægtsnavn, udelades det eventuelt.

Er Navnene latiniserede, bibeholdes denne Form i Registret, medmindre Teksten oplyser, hvorledes de skal gengives paa Dansk.

Nævnes en Person flere Gange paa samme Side, antydes det, hvor saadant anses fornødent, i Registret ved et mindre Tal foroven, tilhøjre for Sidetallet.

Fyrster sættes paa deres Navn, ikke paa Landets, medmindre dette anses mest praktisk, da tillige derpaa.

Sammensatte Efternavne, f. Eks. Lente-Adler, sættes paa første Dels Begyndelsesbogstav, altsaa i det nævnte Tilfælde paa L.

Partikler som von, de, des, de la, zum osv. ses der bort fra; Eks.: des Vignes sættes under V.

Begynder Efternavnet med le eller la, sættes det derimod som Regel under L. Er Partiklen smeltet saaledes sammen med Navnet, at et nyt Ord er dannet, f. Eks. Dupuy, anbringes Navnet paa Partiklens Begyndelsesbogstav, her altsaa D.

Lokaliteter og Institutioner, hvorom Teksten har Bemærkninger af særlig Betydning, er optaget i Registret.

Aabel, Marie Caroline Wilhelmine Sophie 222. Åberg, Bghndl. 245. — Brite Charlotte 261. — Carl Ludvig, Major 245. v. Aachen, Peter 49.	Aagaard, Niels Lauridsen, Sgpr. 150. Åkerhjelm, Adamina 246. — Anna Maria 246. — Carl Axel, Oberst 244. — Charlotta 244. — Filip Fritiof Vilhelm, Toldinsp. 245.
--	---

- Gustaf Johan Wilhelm, Pr.lt. 244. — Josefina Augusta 246. — Katarina 245. — Knut Hugo Wilhelm, Frihr. 245 f. — Mary Bell 244. — Samuel Georg Konrad, Kapt. 246. — Samuel Hjalmar Viktor Knut, Frihr., Kapt. 246.
- Aalborg, Hans Hansen, Sgpr. 149.
- v. Aar, Familien 49. — Christen 49.
- Aars, Ingeborg Margrethe Augusta 226.
- Aastrup, Janus, Kfrd. 31.
- Aavatsmark, General 28.
- Abel, George 199, 212. — James 199, 212.
- Abrahamsson, Abraham, Rdmd. 229. — Boronea Sylvestra 229. — Brita Christina 229. — Christen Frederik, Kapt. 229.
- Acharius, Anna Sofia 229 f. — Erik Gustaf Fredrik, Kapt. 229 f. — Lars Gustaf, Løge 229.
- Adamsson, Maria 252.
- Adeler, Søren, Lagmd. 153.
- Adelswård, August Theodor, Kmhr. 230. — Augusta Charlotta Theodora 230. — Axel Reinhold August, Friherre 230. — Maria Emilia 230.
- Adlercreutz, Charlotta Amalia 250. — Eva Ottilia Hedvig Charlotta 250.
- Adlersparre, Axel 242. — Axel, Vice-Landsh. 242. — Carolina Ottiliana 242. — Heliodora 242. — Karin Sofie 242.
- Adolf af Gottorp, Hertug 40 f.
- Afzelius, Anders Johan, Komponist 230. — Augusta Wilhelmine 230. — Lars Peter, Hrdspovst 230. — Maria Louise 230. — Tullia Elisabet 230.
- Ahlefeldt, Godschalck 149.
- Ahlefeldt-Laurvig, F., Lensgreve 15. — Frederik, Greve 9—15.
- Akeleye, Gabriel Knudsen 149.
- d'Albedyll, Carl Gustaf, Frihr. 230. — Erik Gustaf Eichstedt, Sekr. 230. — Sophia Gustafva 230. — Susanna Christina 230.
- Albrechtsdatter, Ane 276.
- Alexander, Christina 281. — Jacob 281. — Jacob 281.
- Allenberg 88.
- Allen, C. F., Prof. 186.
- van Aller, Konsul 212.
- Alm, Ulrikka Charlotta 239.
- Alstrup, Jacobine Ulrika 221.
- Altberg, Hilda Magd. Marg. 238.
- Altvater, Lovisa Gustava Friederike 243.
- Amdrup, Georg, Viceadmiral 28.
- Anchersen, Ancher, Translatør 157.
- Anckarswård, Heliodora 242.
- Andersdatter, Karen 69. — Maren Sophie 225.
- Andersdotter, Reinhild 235.
- Andersen, Christen, Murmester 54, 56. — Frederik, Prof. 148. — H. C. 160, 264. — H. N., Etrd. 32. — Jacob, Pr. 113. — Niels, Gdrfæster 279. — Thøger 174. — Truls Andreas, Sergent 225.
- Andersson, Catharina Wilhelmina 244. — Dorothea Elisabeth 7.
- Angell, Lorenz, Pr. 159.
- Ankarcrona, Ebba Charlotta 242. — Charlotta 242. — Conrad Victor, Stathld. 242. — Teodor Wilhelm, Ritmst. 242.
- Anker, Betzy 215. — Carsten Christian, Oberst 215. — Erik, Generalmajor 215. — Marie Elisabeth 216. — Peder, Rektor 150.
- von Anlow, Georg 79.
- Anna, Prinsesse af Danmark 41.
- Anneken, Ingeborg 224.
- Annikejeff, Kapt. 80.
- Anselme, Baptiste 88.
- v. Arbin, Caroline Ottiliana 242.
- Areschoug, Carolina Christina 258.
- Armstrong, Slægten 31.
- Aschan, Leo Lelix, Snedker 246. — Margareta Fredrika 246. — Zacharias Frederik, Major 246.
- Auer, Sophie 216.
- Augusta, Prinsesse af Danmark 41 f.
- Aurelian, Ole Hansen, Pr. 154.
- Avon, se Saint Fauraux Avon.
- Avon, Maria Adelheides Ludovica 90. — Maria Antonia Simphorosa 90. — Joan Joseph Gustavus 90. — Raymond 90.
- v. Axelson, Erica Dorothea 231. — Maria Charlotta 230. — Niels Gustaf, Kapt. 230. — Oscar, Toldinsp. 230 f.
- Bacheracht, David 2.

- Bachman, Erika Catharina 253.
 Bacquiat, C. 87 f.
 Bagge, Fr. Chr., Prokurator 77. — Jørgen, Pr. 158.
 Bagger, Daniel 50. — Hans, Biskop 153. — Peder, Dr. med. 156.
 Bakke, Franz, Sgpr. 157.
 Baklanovskij, Ivan Ivanovic, Gesandt 3.
 Balchenburgh, Tonnes, Kbmd. 49.
 Balling, Christine 216. — Jørgen, Skomager 216. — Karen 216. — Marie 216. — Ole Peter Hansen, Oblt. 216.
 Balslev, C. F., Biskop 189.
 Bang, Johannes, Lektor 149. — O., Prof. 189.
 Barfod, Fr. 72, 179. — H. P. 21, 24. — Immanuel 72.
 Barfot, Anna Laurentia 244.
 Barjatinskij, I. I., Fyrst 4.
 Barlin, Anne 221.
 Bartholin, Hans, Prof. 74. — Thomas, kgl. Antikvar 154.
 Bartz, Wentzel, Skræder 50.
 Basballe, Christian, Kbmd. 10.
 Baumgardt, Axel August Bernhard, Kapt. 246.
 Baus, Anna 140.
 Bay, Erich, Kbmd. 12. — Hans Henrik, Kbmd. 10, 12.
 Beaumenard, Skuespillerinde 82.
 Bech, Hans, Glarmstr. 136. — Sara Ulrica 136.
 Becker, P. W. 73.
 Beckman, Elisabeth 235. — Maria 244.
 Beckmann, Herman Dominicus, Sgpr. 159.
 Beenfeldt, Familien 39.
 Beer, Anna Malene 229.
 Behmann, Cathrine Dorothea 218.
 Beijerlieb, Adam, Bager 247. — Petter Heliodor, Sekondlt. 247.
 Bell, Henry, Sir 31.
 Below, Claus 150. — Hans 150.
 Bendix, Slægten 78. — Marie Elisabeth 78.
 Bendix Thostrup, Familien 78.
 Bendtsdatter, Ane 63.
 Bennet, Fredrik, Frihr. 260. — James Oscar, Frihr., Telegraf-ass. 260. — Jeanna Elisabeth 260.
 Bentzen, Louise Augusta 216. — Mogensine 217. — Ole Juell, Sklt. 216, 225. — Peter, Postmst. 216. — Sophie 216.
 Benzon, Ane 63. — Johan Severin, Etr. 17. — Johannes Michael 152.
 Berg, Amanda Gustafva 262. — Augusta Charlotta Theodora 230. — Daniel Jensen, Kapl. 52. — Dorothea Maria 225. — Elisabeth Marie 224. — Elsa Maria 262. — Henrik, Koffardikapt. 135. — Jørgen, Sgpr. 169. — Petrine 135.
 v. Bergen, Bastian, Bgmstr. 49, 51. — Henrik 50. — Jørgen Folmeresen, Kbmd. 49, 51.
 Berger, Anna Elisabet 225.
 Bergh, Carl Johan Irgens, Læge 223. — Caroline Johanne 223. — Elisabeth Birgitte 223. — Julia Augusta 223. — P. G., Kbmd. 223.
 Bergman, Bernhard Johan, Kapt. 231, 246. — C. B., Brugsejer 231, 246. — Charlotte 231, 246. — Gustava 231, 246. — Gustava Magdalena 246. — Julia Esolinda 231, 246.
 Bergmann, Charlotta Paulina 248.
 Bergström, Amalia Wilhelmina 253.
 Bering, Vitus 278. — Wittus 278.
 Bernault 83.
 Berntsen, Klaus, Politiker 137.
 Berzelius, H. W. L., Apoteker 246. — Henrik Wilhelm Leonard, Sekondlt. 246 f. — Sara Christina 246.
 de Besche, Cathrine Marie 223. — Elisabeth Birgitte 223. — Joachim Christopher, Overtoldbetjent. 223. — Johan Gerhard, Læge 223.
 Betzholtz, Trädgårdsmt. 247. — Ebba Sophia 247. — Pehr Johan Conrad, Pr.lt. 247.
 Bewer, Reinhold 50.
 Bielke, Ebba Charlotta 242.
 Bierfreund, L. 177.
 Bierregaard, Niels Lauritsen, Handelsmd. 169.
 Bjerring, Vilh., Prof. 186.
 Bille, Anders, Rigsmarsk 107—109. — Mette, til Knivholt 55.

- Bille-Brahe, C., Amtmd. 177.
 Billeschou, Ole Jørgen 54.
 Bindesbøll, Severin, Biskop 189.
 Bing, Jacob, Pr. 150.
 Birch, Andreas, Prof. 147. — He-
 lene Frederikke 143.
 Bircherod, Hans, Prof. 155. —
 Jens, Biskop 155. — Jens Jen-
 sen, Sgpr. 158.
 Birk, Johan Hermansen, Møller
 124 f.
 Björk, Carl Jacob, Hrdsh. 247. —
 Carl Theodor Alexander, Major
 247. — Maria Clementina 247.
 Bjørkman, Alma Theresia Wilhel-
 mina 239. — Johan August,
 Læge 260. — Maria 260. — Pehr
 August, Kbmd. 260.
 Bjørkmann, Peter, Styrmand 80.
 — Susanna Frederika Char-
 lotta 80.
 Bjørnsen, Berthel, Bgmstr. 202,
 212.
 Blanckenborg, Slægten 163.
 Blie, Maria Margareta 262.
 Bloch, Henriette 137. — J. C. 72.
 Blom, Pr-lt. 13. — Olava 228.
 Blome, Henrik 149.
 Blomqvist, Adolf Emanuel, Guld-
 smed 248. — Agnes 248. — Bir-
 gitta Catharina 248. — Sven
 Adolf Fredrik, Sekondlt. 248.
 Bluhme, C. A., Politiker 199, 212. —
 Christian Albrecht, Toldkæm-
 merer 194, 198. — Hans Emil
 201. — Maria Elisabeth 194.
 Boalth, Louise 271.
 Bodicher, Heines 50.
 Bodley, Thomas 146.
 Boesen, Peder Nielsen, Kbmd. 63.
 Bogren, F., Sergent 259.
 Boij, Ulrika Talena 238.
 Boisen, Elise Marie 22, 25. — Peter
 Outzen, Biskop 22.
 Boje, Nicolaj 158.
 Boklakouskoy, se Baklanovskij.
 Bolin, Eugenia Theodora 237.
 Bonde, Amalia Margaretha, Grev-
 inde 234. — Florence Charlotta
 Lucie, Frihr.inde 251.
 Bonsack, Andreas, Sgpr. 159.
 Boot, Jesse, Sir 31.
 Borchmann, Ole Jacobsen, Pr. 152.
 Borchorst, Dorte Johansdr. 52 f.
 — Else Johansdr. 52. — Gert
 52. — Mourids, Pr. 52.
 Borelius, Brith Louise 251.
 Borg, Otila Carolina Petrea 250.
 Borge, Lars Olsen 100.
 Borgenstjerna, Carl Johan Ture
 Bleckert, Trafikchef 248. — Carl
 Robert, Rgmtslæge 248. — Ca-
 rolina Sofia 248. — Charlotta
 Paulina 248.
 Bornemann, Johan Adolph, Sgpr.
 152. — Ole Henriksen, Ldsdom-
 mer 156. — Philip Julius, Fi-
 nansdeputeret 158.
 Borthus, Hans 50. — Hans d. y. 50.
 Bournonville, Amable Louis 81 f.,
 84 f., 89. — Antoine 81, 83 f., 86
 —89. — Aug. 264. — Julie Louis
 84. — Leonne Julie 81, 84, 86—
 90. — Lovisa 89. — Lucile 87. —
 Mariane 89. — Ursula 81, 85, 87,
 89 f. — Wilhelm 85, 89.
 de Bourrienne, Louis Antoine Fau-
 velet, Min. 266, 270.
 Bouterwek, Fr., Prof. 180.
 Bowden, Frank, Direktør 30.
 Boy, Christina Emilia 231. — Gil-
 lis Frithjof August, Oberst 231.
 — Johan Frederik, Gen.lt. 231.
 — Mathilda Elisabeth 231. —
 Sofia Maria Gustafva 231. —
 Tekla 231.
 Boysen, Carolina Fredrika 232.
 Bræm, Gotthard, Leg.sekr. 157. —
 Hans, Biskop 153.
 Brammer, G. P., Biskop 177, 189.
 Brandes, Edv. 178. — Georg 25,
 160.
 v. Braun, Sofia Carolina Augusta
 255.
 Braunerhjelm, Anna Fredrika Gu-
 stafva 226. — Gustaf 226. —
 Niels Ferdinand Henning, Ma-
 jor 248. — Samuel August,
 Kapt. 248. — Sofia Eleonora
 Fredrike 248.
 Bredahl, Dines, Rdmd. 143. —
 Niels Brock 143.
 Breedahl, Piter, Kapt. 278.
 v. Bremen, Hans 50.
 Brinch, Peder, Pr. 156.
 Brinck, Søren, Oberst 123.
 Brissman, Anna Helena 241.
 Britze, Fr., Gravør 17.

- Brix, Chr., Kapl. 158. — C. C., Prof. 189.
- Broberg, C. A., Etatsrd. 189. — Maria Sophia Leontina 239.
- Broch, Anna Maria 135. — Peder Jensen 135.
- Brochmand, Hans Enevoldsen, Biskop 151. — Jesper, Biskop 109. — Rasmus Hansen, Prof. 154.
- Brockenhuus, Johan 149. — Otto, Kanc.sekr. 149.
- Brod, Chr. Rasmussen, Rektor 150.
- Brodtkorb, Christiane Johanne Frederikke 219.
- Broling, Carl Abraham, Møntproberer 248. — Gustaf Axel, Lt., Tegner 248. — Sophia Maria 248.
- Bromander, Jacob Magnus Teodor, Kapt. 248.
- Brown, David 193, 195—199. — John 193 f., 198 f., 201 f. — Louise 194. — Nicholas 195 f., 202—204. — William 193 f., 198 f.
- Brumkost, Wibeke 68.
- Brun, Tullia Elisabet 230.
- Brunbeck-Ström, I. A., Kmdserg. 260.
- Brunchhorst, Anna 227.
- Brunstedt, Annette Christiane 221, 241.
- Bruun, Etrd. 128. — Jakob Pedersen, Pr. 63. — N. T., Forf. 269, 271. — Urban Pedersen, Pr. 63.
- Brüggmann, Anna Sophie 194. — Maria Elisabeth 194. — Terkel, Etrd. 194.
- Brøchner, H., Prof. 186.
- Brøndlund, Ida Elisabeth 277.
- Buck, Maren 219.
- Budde, Anna Cathrine 223. — Christen Schmidt, Sgpr. 223. — Christoffer Peter, Læge 223. — Laura Mathilde 224.
- Budtz, Johanne Hansine 143.
- Bugge, Elise Christiane Marie 227. — Henrik Lauridsen 165 f. — Kirsten Lauridsdtr. 166. — Laurids Madsen, Ridefgd. 166. — Peder, Sgpr. 150.
- v. Bugge, Johan, Lt. 273. — Sophie 273.
- Bull, Henrik (Jørgensen), Sgpr. 280. — Otto, Kmhr. 31, 280. — Sigvald, Generalmajor 280.
- Buntzen, Andreas, Hdlsmd. 265—270. — Andreas, Læge, Prof. 270 f. — Camilla Cecile Vict. 265—270. — Edouard, HR.Adv. 267, 270. — Magna 271. — Marie 270 f. — Thomasine 270 f.
- Burchardt, Jørgen, Amtmd. 151.
- Burén, Lovisa Ulrika Charlotta 251.
- Burman, Carl Johan Marianus, Kapt. 231. — Inga Christina 231. — Johan Jacob, Ob.lt. 231.
- Buttendich, Lambert, Rdmd. 51.
- Buttmann, Philipp Karl, Filolog 181.
- v. Bülow, Dorothea Maria 79. — Engelke, Hofmarskal 74. — Sophie Augusta Elisabeth 219.
- Byls, Anna 5, 7. — Elias, Major 7. — Valentin, Livlæge 7.
- Bøcker, Adam 1. — Anton 1.
- Bøcker von Delden, se von Delden.
- Böckh, August, Prof. 181.
- Bøgvad, A. N., Toldskr. 154. — Niels 154.
- Børgesdatter, Kirstin Marie 273.
- Børgesen, Johan Christian, Lærredshdl. 273. — Kirstin Marie 273.
- Bøyer, Hans 51.
- Bøyesen, Aletta Petronelle Elisabeth 228.
- Caifa, Olaus, Vice-Bgmst. 281.
- Calmer, Mette 54.
- Calow, Daniel, Apoteker, Bgmstr. 49.
- de Camps, August Ernest Paulin, Kapt. 248. — Louis Marie, Generalmajor 248. — Virginie Pauline Angeline 248.
- Cappelen, Caroline Johanne 223.
- Carlquist, Lars, Assessor 231. — Mathilda Wilh. 231.
- Carlqvist, Augusta 231. — Carl Gustaf Magnus, Toldkontr. 231.
- Carlson, Carl, Apoteker 231. — Carl Otto, Ltnt. 231 f. — Carolina Fredrika 232. — Carolina Maria 231.
- Carlsson, K. O., Sekondlt. 262.
- Carlstrøm, Gustava Elisabeth 249.
- Carré, Johan Gustaf, Stadsmgl. 248. — Johan Teodor Eugen,

- Major 248 f. — Sophia Wilhelmina 248.
- Catalan, Jean Pierre François 84.
- Cayzer, Charles, Skibsreder 30.
- Cederblad, Anders, Kapt. 249. — Anders Erik Wilhelm, Kapt. 249. — Eva Christina 249.
- Cederschiöld, Anna Sofia 249. — Carl Johan, Sekondlt. 249. — Peter Samuel, Stabsfændrik 249.
- Cederström, Anna Margaretha 232. — Carl Olof, Friherr. 232. — Carolina Antoinette, Friherinde 235. — Jacob, Frihr. Genmajor 232. — Jacques (Jacob), Major 232. — Julia 232.
- v. Cederwald, Anna Margaretha 232.
- Ceev, Daniel 5.
- Chantilly, Skuespillerinde 82.
- Chapman, A. 199, 201.
- Charlotte Frederikke, Prsse. 270.
- Cheitum, Margrethe 113. — Peder Mortensen, Rdmd. 113.
- Chemnitz, Johann Hieronymus, Pr. 73.
- Chevet, Marianne Susanne 90.
- Christensdatter, Gertrud 67. — Lisbet 57. — Maren 54. — Mette 67. — Mette 166.
- Christensen, Albrecht, Pr. 57. — Anders 281 f. — Christen, Ting-skr. 56 f. — Gert, Forv. 57. — Gert, Gæstgiver 66. — Hans, Rdmd. 166. — Jakob 70. — Jens, Rdmd. 58 f. — Laurids 165. — Laurids, Kbmd. 53. — Laurs 61. — Mads, Rdmd. 67. — Mikkel, Dr. med. 147. — Morten, Pr. 64. — Nils 57. — Niels, Kbmd. 56. — Otto, Kbmd. 59. — Thøger, Rdmd. 59. — Urban 67.
- Christian III. 39.
- Christophersdatter, Sara 116, 128.
- Claudii, Georgius, Mag. 156.
- Clausdatter, Ide 169, 171 f., 173.
- Clausen, Familien 179. — Betty 175, 179. — Birgitte Franciska 179. — Christen 52. — Henrik Nicolai, Prof. theol. 160, 175—192.
- Clemensdatter, Johanne 58. — Maren 58.
- Clemensen, Erik, Sekretær 147.
- Clüver, Ditlev, Astronom 153.
- Cold, Johan, Pr. 157.
- Collett, Anna Cathrine Elisabeth 229. — Matthias, Amtmd. 159.
- Colliander, Maria Fredr. Elis. 234.
- de Coninck, Frédéric 200 f., 204, 207—210.
- Conradi, A. C., Prof. 227. — Georg Joh., Hofpr. 74. — Gormine Sophie 227. — Johan Gottfried, Læge 227. — Mette Amalie Vilhelmine 227.
- Copman, Peter, Not. publ. 9 f., 12.
- Cramer, Johan Christian, Garveribestyre 167.
- Creke, Margaret 5.
- Creutz, Tjenestemd. 232. — Fredrika Wilhelmina, Grevinde 242. — Mathilda 232. — Oscar, Advokat 232.
- Crone, Amalie Isabella Sophie 222.
- Cronsoe, Charlotta 232. — Ernst, Sekondlt. 232. — Hans Ludvig, Ritmst. 232.
- Crow, Oberst 4.
- Cunningham, John 44.
- Cykler, Oberst 2.
- Dahl, Laura Mathilde 224.
- Dahm, Albrecht, Proprietær 227. — Cathrine 227. — Edvard, Læge 227. — Ninna 227.
- Dajon, Anna Mathea 141 f. — Niels Holst, Forv. 141.
- Dam, Augusta 234.
- Danckertsen, Generalkonsul 216. — Johan Weiner Krohn, Kapt. 216. — Jonette Dorothea 216. — Karen Marie 216.
- van Daruidt, Arnt, Snedker 51.
- Daue, Kancred. 124 f. — Hartvig, Ritm. 125 f. — Justus Lupinius 126. — Lucia Charlotta 126. — Severinus 126.
- Davidsson, Maria Margreta 257.
- Degenær, Mathilde Charlotta 241.
- Delbrück 181.
- von Delden, Alexander, Oberst 6. — Alexandra 6. — Anna Bøcker 4. — Anna Sophie 7. — Barbara 6. — Catharine Johansdatter 1. — Efim (Jochim?) 5. — Evgenij Vladimirovic 6. — Georg (Jurij Vilimovic), Officer 4 f., 7. — Georg (Jørgen) Bøcker 1 f. — Helene

5. — Hermann Bøcker, Major 4, 7. — Jakob 5. — Johann 5. — Johan, Handelsmd. 1. — Johann, Officer 4, 7. — Johann Bøcker 1—8. — Katharina 6. — Katharina Aleksandrovna 6. — Lidia 6. — Margaretha Bøcker 4, 7. — Maria 6. — Susanna Elisabeth 5. — Vendela Johannsdatter 1. — Wilhelm 5. — Wilhelm 5. — Wilhelm (Vilim Vilimovic), Guvernør 4 f., 7. — Wilhelm Alexander 7. — Wilhelm Bøcker 4. — Vladimir 6. — Zenaïda 6.
- Delpy, Antoine 84.
Denoon, Jeannot St. Clair 229.
Didriksen, Lambert, Rdmd. 51.
Didron, Maria Lovisa 253.
Diriksen, Johan, Skipper 51.
van Distelberg, Jacob Jansen, Rdmd. 49.
Dochturov, G. 4.
Dodt, Kpt.lt. 13.
Dolgorucki, (Dolgorische), H., Ambassd. 278.
Dop, Christian, Pr. 151. — Villum Olufsen, Pr. 151.
Dorothea, Prinsesse af Danmark 42.
Dorscheus, Johannes Pedersen, Sgpr. 156.
Due, Manderup 147.
Duncan, James 197 f., 202—204.
Dupuy, Camilla Cecile Victorine 265—70. — Edouard, Komponist 265—71. — Edouard, Toldemdsmd. 268, 271. — Frederikke 271. — Louise 271. — Louise (Lise) 265, 268, 271.
de Durazo, comte 83.
Durlo, Henrik 51.
Duse, Christina Elisabeth 232. — Erik August Theodor, Sekondlt. 232. — Gustaf Adolf, Ritmst. 232.
Dutillier, Zacharie 88.
Duus, Jens Orten, Postmstr. 125.
Dverig, Sigfred Friis, Bgmstr. 155.
Dævel, Carl Johan, Major 249. — Carl Ludvig, Oberst 249. — Charlotta Dorothea 249.
Ebel, Just, Off. 150.
Eckerbom, Anna Helena 261. — Axel, Læge 260 f. — Conrad Leonard, Garver 260. — Salomina 260.
Eckermann, 177. — H. 177.
Edholm, Edvard Martin, Læge 261. — Erik, Livmedicus 261. — Lovisa Charlotta 261. — Sara Fredrika 261.
Egerstrøm, Carl Axel, Kapt. 233. — Carl Axel Ulr. Wilh., Godsejer 233. — Emerentia Magdalena Eleonora 257. — Inga Charlotta 233.
v. Ehrenschild, Martin Conrad Bierman, Etrd. 133.
Ehrenström, Sophia Wilhelmina 248.
Ehrensverd, Mary Bell 244.
Eichhorn, Johann Gottfried, Teolog, Historiker 180.
Eilers, Eiler Jacobsen, Lektor 153.
Eisenberg, Didrik Christoffer 157.
Ekholm, Anders Anton, Apoteker 249. — Gustaf Anton Desiré, Stationsinsp. 249. — Gustava Elisabeth 249.
Ekman, Jacob Emil, Pr.lt. 242 f. — Jan Jacob, Dr. 242 f. — Sara 243. — Sophia Ulrika Johanna 243.
Ekvall, Aurora Gustava 261.
Elieson, Anna Dorothea 226.
Elisabeth, Prinsesse af Danmark 41.
Ellefsen, Daniel, Kbmd. 224. — Ingeborg 224. — Wilhelm Theodor, Læge 224.
Elliot, Thomas, Sir 30.
Engelbrecht, Anna Maria 136.
Engelbreth, W. F., Dr. theol. 176, 178, 181 f.
Engelstoft, C. T., Biskop 177, 189.
Envall, Gustaf, Major 233. — Gustaf, Pr. 233. — Ulrica Lucina 233.
Erdtman, Simon 148.
Erich, K. W., Folkeretslærd 29.
Erichsen, Birkedommer 10.
Erlandson, Alida Charlotta 245.
Ermandinger, Margrethe Helene 119.
Ernst, Johan Conrad, Etrd. 115, 130 f.
Ertmann, Frands Johansen 52. — Johan, Byfgd. 53. — Johan, Kbmd., Rdmd. 49, 52 f.

- Esbensen, Henriette 218.
 Estlander, R. J., Sekondlt. 262.
 Evensen, Ellen 221.
 Evrard, Mlle. 82 f., 85 f. — Claude 86. — Jeanne 81 f., 84—89.
 Faber, C. G. V. 177. — Harald, Landbrugskonsulent 31. — Knud, Prof. 31. — P. 264. — Rasmus, Prokurator 77.
 Fagervik, Maria 260.
 Fahnehjelm, Carl Jacob, Sekr. 249. — Gustava Adolfina 249. — Gustava Vilhelmina 249. — Hugo Wilhelm, Telegrafkommissær 249. — Sofia Charlotta Vilhelmina Elisabet 249.
 Falch, Abraham, Rdmd. 120. — Christen Andr. 119 f. — Christian Wilhelm 120. — Hans Zakarias 120. — Jørgen Hiort 120. — Mette Marie 120. — Michael 120. — Michael, Kmr. 120. — Oluf 120.
 Falck, August, Hrdsh. 261. — Aurora Gustava 161. — Brite Charlotte 261. — Johan Henrik August, Læge 261. — Margaretha Charlotta 259.
 Falenkamp Familien 49.
 Falkenberg, Anna Sofia 250. — Bror Henrik, Frihr. 249 f. — Carl Axel, Frihr., Major 249. — Carl Eugen, Frihr. 250.
 Falsen, de Falsen, Haagine Martha 220. — Johan Eschild, Kommerced. 16. — Johanne Elisabeth 228. — Jørgen Conrad, Pr.-lt. 11.
 de la Faye, Leonne Julie 81, 84, 86—90. — François Alix, Tandlæge 90. — Charles Felicien Pascal 90. — Claude Alix, Tandlæge 87—90.
 Favart, Charles 82 f. — Mad., Skuespillerinde 82.
 Feddersen, Ernst, Provst, Dr. 74.
 Feldman, Math. Wilhelmina 231.
 Felthus, Familien 49.
 Fenger, Vendela 244.
 Fenwick, Anne Cathrine 213. — Anne Kirstine 212. — David 193. — George 193—195, 197—202, 206. — Hester Christiane 213. — Melior 199, 212. — Nicholas d. æ. 193. — Nicolas, Gen.konsul 193, 198, 200—212. — Robert 196, 200. — William 198—206.
 Ferslev, Chr. Hansen, Tolder, Bgmstr. 54, 59. — Sofie Christiansdtr. 54.
 Festler, Anna Marie 123.
 Fincke, Johan 151.
 de Fine, Johannes, Amtmd. 153 f.
 Finne, Henrikka 224.
 Fleetwood, Carolina Charlotta, Frihr. inde 256.
 Fleischer, Esaias, Sg.pr. 152.
 Flemming, Anna Charlotte Mathilde 224.
 Flindt, Thomas, Byfgd. 9.
 Floderus, Nina 262.
 Flodman, Birgitta Catharina 248.
 Flood, Elise Christiane Marie 227. — Johannes Martinius, Læge 227. — N. B., Pr. 227. — Theresia Anna 227.
 Flyborg, H. A. Konsul 244. — Joh. Maurits, Læge 244. — Johanne Dorothea 244.
 Flüwerck, Heinrich, Oberst 5.
 Foenander, Christina 250.
 Foersom, P., Skuesp. 269, 271.
 Fog, B. J., Provst 189. — Nikolaj Matthiesen 157.
 Fogtmann, Nicolai, Biskop 192.
 Follin, Emma Berta Fredrika Beata 260.
 Forsberg, Emerentia Christina 80.
 af Forsell, Carl Gustaf, Oberst 250. — Clementina Magdalena 250. — Jacob Gustaf, Major 250. — Otilda Carolina Petrea 250.
 af Forselles, Adam Magnus Filip, Major 250. — Charlotta Amalia 250. — Eva Ottilia Hedvig Charlotta 250. — Jakob Albert Algernon, Lt. 250.
 Forslund, Eleonora Sophie 233. — Joh. Jacob, Landfiskal 233. — John Constantin, Toldinsp. 233. — Marie Christina 233.
 Foss, Jacob, Rektor 152. — Laurids, Dr. med. 152. — Matth. Nielsen, Biskop 174. — Niels 156.
 Francke, Georg Samuel, Prof. 180.
 de Franckenau, Georg Friedrich Franck, Prof. 74. — Gerhard Ernst Franck, Diplomat 74.

- Frawen, Marcus Hagæus, Kvartermester 17.
- Frederik af Gottorp, Hertug 43.
- Frederiksdatter, Anna 117. — Katrine 52, 55.
- Frederiksen, Anna Elisabeth 225. — C., Bogbinder 225. — Hans Christian, Sekondlt. 225. — Maria 226.
- Fredlund, Fredrika Petronella 251.
- Fridericia, J. A., Prof. 147.
- Friis, Engelke 113. — Jens, Sgpr. 99. — Just 147. — Marie Elisabeth 228. — M. P., Overformynder 32. — Peder Johannes 152. — Sigfrid, Rentekr. 113.
- Frijs, J., Greve 177, 189.
- Frimann, Henning, Amtmd. 157.
- Frimodt, Johan, Forlagsbhdl. 175. — Rudolph 175.
- From, Jørgen, Prof. 148.
- Frost, Nicolaus 157.
- Frölich, David Gustaf, Greve, Ob.-lt. 267, 271. — H. L. 176.
- Fuchs, M., Prof. 81.
- af Funck, Maria Fredrike 260.
- Furkop, Hermann, Tinstøber 51.
- Fyhn, Dorothea Poulsdtr. 117.
- Fæbroen, Ellen Pedersdtr. 66. — Niels Pedersen, Kbmd. 66.
- Gabel, Vice-Adm.inde 278.
- Gad, Familien 179.
- Gade, Anna 227. — Frederik Georg, Gross. 227. — Herman Andreas, Kapt. 227. — Ida 227. — Jonette Dorothea 216.
- Galeotti, Vincenzo, Balletmester 11.
- v. Gall, Anna Elisabeth 233.
- Gallodier, Louis 87 f.
- Galskyt, Peder Pedersen, Kpl. 57.
- Galthen, Niels, Mag. 99.
- Gammeltoft, J. Chr. J., Bgmstr. 189.
- Garben, Catharina 126.
- Garmann, Johan, Toldforpagter 95.
- Geijer, Carolina Gustava 260. — Clementina Magdalena 250.
- Gersdorff, Joakim, Rigshovmstr. 148 f.
- Gertsdatter, Anna 49.
- Gesnell, Familien 49. — Anna 60. — Anne Gertsdatter 56. — Apollone Gertsdtr. 57. — Gert Hermansen, Guldsmed 49, 55. — Gert Hermansen, Rdmd., Kirkeværg 55 f. — Hermann, Rdmd. 52, 55. — Herman Samuelsen, Kbmd. 58—60. — Ide (Marie) 60. — Johanne Marie 60. — Johanne Samueldtr. 57, 61. — Katrine Gertsdtr. 56. — Maren Gertsdatter 56. — Margrete Hermansdtr. 61. — Peder Hermansen 60. — Samuel Hermansen 60. — Samuel Hermansen, Kbmd., Rdmd. 58.
- Giebelhausen, C., Skuespiller 228. — Frederik Waldemar, Læge 228. — Juliane Georgine (Signe) 228. — Marie Elisabeth 228.
- Giedde, Chr., Amtmd. 152.
- Giertz, Helena Maria 262.
- Giese, Annette Elisabeth 237.
- Giessing, Chr. 72.
- van Ginchel, Hermann, Kbmd., Rdmd. 50.
- Gislason, K., Prof. 186.
- Giøe, Absalon 42.
- Gjedsmann, Anders Urbansen 63. — Andreas Jakobsen, Felbereder, Rdmd. 64, 67. — Andreas Sørensen, Felbereder 65 f. — Ane Jakobsdtr. 63. — Anne Andreasdtr. 66. — Anne Urbansdtr. 64. — Anne Sørensdtr. 65. — Anne Urbansdtr. 63. — Anne Marie Jakobsdtr. 63. — Elsebe Andreasdtr. 66. — Frederik Andreasen 66. — Hans Jakobsen 63. — Jakob, Felbereder 62. — Jakob Urbansen, Tolder, Bgmstr. 62. — Johanne Andreasdtr. 67. — Johanne Urbansdtr. 63. — Jørgen Urbansen 63. — Karen Jakobsdtr. 63. — Kirsten Andreasdtr. 66. — Kirsten Andreasdtr. 66. — Kirsten Sørensdtr. 66. — Maren Andreasdtr. 65, 67. — Margrete Andreasdtr. 66. — Maren Urbansdtr. 63. — Maren Urbansdtr. 64, 67. — Peder Andreasen 66. — Rasmus Wilsbech Sørensen, Felberedersvend 65. — Søren Andreasen 66. — Søren Andreasen, Felbereder, Kirkeværg 64 f. —

- Søren Jakobsen 63. — Urban, Felbereder 50, 62. — Urban Andreasen, Ridefgd. 64. — Urban Jakobsen 63. — Urban Jakobsen, Felbereder 62, 64. — Urban Jakobsen, Prlt. 63. — Willum Andersen 64.
- Glahn, H. Egede, Stiftsprovst 177. — Henriette 20.
- Gleerup, Henrica Margrethe 170, 174. — Johannes 55.
- Gløersen, Johanne Margrethe 283.
- Godenius, Carl Friedrich, Kbmd. 193—202. — Louise 194. — Maria Elisabeth 194 f, 196 f, 198 f, 200 f, 202 f. — Maria Magdalene 201.
- Gonzales, Rufina 237.
- Good, John 195, 197, 205 f, 212.
- Goos, C. 177.
- Gorm, Gormine Sophie 227.
- Gotleben, Hrdshøvd. 80. — Agata Josefina 80.
- Gottlieb, Eva 261.
- Graa, Rasmus, Rdmd. 158.
- Grahn, Maria Charlotta 237.
- Gram, Frederikke 225. — Hans, Prof. 75. — J., Prof. 177, 189. — Hans Nielsen, Bgmstr. 61, 69, 166. — Herman, Kontorchef 165. — Niels Hansen, Pr. 165. — Ninna 227.
- Granberg, Maria 90.
- Grandjean, P. B., Arkivar 34.
- de la Grange, Marianne 243.
- Graves, Karoline 160.
- Green, Georg, Prof. 152.
- Grevillius, Carl Frederik, Kapt. 250, 263. — Carl Johan, Provst 250. — Christina 250.
- Griffenfeld, Peder 147, 151.
- Griis, Marcus, Kapt. 278.
- Grill, Claes 199. — Louise Johanna Charlotta 256.
- Grimm, Wilh. Karl, Bibliotekar 180.
- Gripenberg, Anna Elisabeth 233. — Anna Fredrika 233. — Carl Frederik Wilhelm, Forv. 233. — Carl Johan Vilhelm, Major 233.
- Grubbe, jfr. Gruppe.
- Grubbe, Didrik, Bgmstr. 50, 167. — Jakob, Amtshauptmann 78. — Jakob Frederik 78. — Lars Andersen 167.
- Grube, Heinrich 167.
- Grundt, Emilie Anne Otilie 218.
- Grundtvig, N. F. S. 176, 181. — Svend, Prof. 186.
- Gruppe, Anders Larsen, Bgmstr. 167. — Diderik, Konsistorialrd. 167.
- Grünau, Johann Nicolaj, Birke-dommer 124.
- Grüner, Generalmajor 28.
- Grøn, Andreas Frederik Schroeter, Læge 224. — Anton, Kbmd. 224. — Berthe Kirstine 224. — Marren Bergithe 224.
- Grönhagen, Agnes Charlotta 250 f. — Gerhard Wilhelm, Major 250 f. — Gert Carl, Kapt. 250. — Sofia Charlotta Carolina 250.
- Grøntoft, Caroline Christine 228.
- Gude, Margaretha Elisabeth 101. — Michael, Sekretær 101.
- Guibour, Pr. 88.
- Guldbrandsen, Clemedius, Sek.lt. 216. — Laurits, Lensmd. 216. — Metea Katarina 216.
- Guldbrandt, Arbjdsm. 276.
- Guldsmed, Søren Christensen, Bgmstr. 69.
- Gullander, Charlotta Helena 234.
- Gumælius, Carolina Gustava 260. — Frederik Wilhelm, Journalist 260. — Gustaf Wilh., Pr. 260.
- Gundersen, Anders 54.
- Gyllembourg, Thomasine 270 f.
- Gyllenhaal, Beate 243.
- Günther, Martin, Pr. 74.
- Göranson, Anna Gustafva 236.
- Görges, Hedvig Maria Charlotte 238.
- Göttsche, Clara Elise 218. — Valborg 218.
- Götze, Pr. 181.
- Gøye, se Giøe.
- Haagensdatter, Karen Kirsten 271.
- Haak, Carl Axel, Læge 261. — Per Reinhold, Stadslæge 261. — Sara Sofia 261.
- Hackson, Melior 199, 212.
- Hadrup, Erich Mortensen, Trompeter 133. — Morten Michelsen, Amtsfv. 111 f, 114, 116, 131—133. — Peder Mortensen 133. — Søren Mortensen, Skiftefv. 105, 111, 114, 122 f, 127, 129, 132 f.

- von Haffner, Ingeborg Margrethe 222.
 Hagemann, Barthold Henrik, Kapt. 217. — Caroline Johanne 217. — Christian, Toldbetjent 217. — Elisabeth 217.
 Hagen, Aage Rasmussen, Krigsråd. 16.
 Hagretius, Johanna Sofia 261.
 Hahn, Johan 19 f.
 Hald, Familien 80.
 Hall, Andreas, Skibskapt. 217. — Christine Edel Marie 217. — Michael Bentzen, Major 217. — Mogensine 217.
 Halling, Julia Augusta 223.
 Hallström, Anna Sofia 229 f.
 Halmstad, Jonas Svendsen 278.
 Hamburger, L. L. H., Pr. 176.
 Hammarsköld, Mariana Carolina Aurora 245.
 Hammer, Niels 76.
 Hammerich, M. 177, 264(?).
 Hammond, Thomas, Pr. 159.
 Hamnstedt, Louisa 244.
 Hans d. y., Hertug 42.
 Hansdatter, Anne 59. — Anne 172. — Birthe Christine 274. — Johanne 63. — Karen 217. — Sidsel 166.
 Hansen, Anna 257. — Caroline 219. — Constantin 264. — Eleonora Sophie 233. — Frands, Prokurator 52. — Gregers 14. — Hans, Pr. 157. — Hans Georg, Generalkonsul 194. — H. N. 177. — Jacob, Pr. 157. — Johan Frederik, Skomagermester 216. — Matthias, Bgmstr. 150. — Mathias, Rdmtd. 1. — Niels, Kbmd. 10, 14. — P. Litt.hist. 189. — Rasmus, Gæstgiver 10.
 Hansson, Charlotta Johanna 255.
 Harboe, Henrik, Amtmd. 217. — Julie Gertrude 217. — Lorenz Julius Thorvald, Pr.ltn. 217.
 Harth, Thomas 213.
 Hartmann, J. P. E., Kompon. 189.
 Hasberg, Ingeborg 224.
 Hasse, Eggard, Pr. 156. — Jacob Lauritzen, Pr. 159.
 Hasselgren, Bernhardina Magdalena 240.
 Hasselström, Adamina 246.
 Hatting, Johanna Maria 258.
 Hauch, J. C., Prof. 186, 264.
 Hauerslev, se Rosenstand.
 Hauerslev, Niels Jacob Lauritzen, Sgpr. 170.
 v. Hauswolff, Justus Olivier, Major 233. — Justus Reinhold Gustaf, Kapt. 233 f. — Maria Fredr. Dor. Elis. 234. — Maria Lovisa Magd. 233 f.
 Haxthausen, Maren Marie 283. — Valdemar Ernst, Tolder, Kmrdr. 283.
 von Heese, Slægten 93. — Elisabeth Sophie 93. — Hans Ernst, Pr.lt. 93.
 Hegermann-Lindenchrone, C. D., General 271. — Frederikke 271.
 Heiberg, Gerhard Severin, Læge 224. — Gerhard Severin, Provst 224. — Henrikka 224. — Johanne Louise 160.
 v. Heijne, Lovisa Charlotta, Hoffrk. 261.
 Heikenskjöld, Sofia Maria Gustafva 231.
 Hein, Marcus, Rektor 148.
 Heins, Albert, Prof. 156.
 v. Heland, Charlotta Amalia 241. — Clementina Adelajde 257.
 Helgesen, Hans, Forv. 217. — Hans, Oberst 215, 217. — Karen 217.
 Hellegaard, Adam Levin, Kommerceass. 121. — Charlotte, Assessorinde 121 f. — Chr., Kommercerd. 121. — Jens, Proviantskr. 121.
 Hellekande, Anders Jensen, Borgmester 105 f. — Bodil Sørensdtr. 106, 111, 123, 132 f. — Else Sørensdtr. 111 f, 114. — Jens Andersen 105 f. — Jens Sørensen 111. — Karen Rasmusdtr. 110. — Laurids Jensen 105 f. — Peder 106. — Rasmus Jensen, Handelsmd. 105 f, 110. — Søren Jensen, Kammerskriver 104—112, 129.
 Hellström, Maria Christina 233. — Sara Sofia 261.
 Helt, Christian, Raadstueskr. 117 f. — Johanne Marie 117.
 Helveg, Agnete 227.
 de Hemmer, Henrik, Kbmd. 50.

- Hennings, Aug. 46. — Johan, Pr. 156.
- Henrichsen, Morten 170.
- Henrik Julius af Braunschweig-Wolfenbüttel, Hertug 41.
- Heramb, August, Officersasp. 227.
- Herfort, Chr. Christophersen, Sgpr. 152.
- Herholdt, Nicolai Christian, Byog Hrdsfgd. 12 f, 14.
- Herkepé, Marianne 243. — Olaf Georg August, Kmd. 243. — Per Olof, Major, Postinsp. 243.
- Hermansen, C., Prof. 189.
- Hessel, Mads Knudsen, Pr. 279.
- Hetlop, Anne Christensdr. 55. — Anna Samuelsdr. 54. — Christen Frederiksen 53. — Christen Samuelsen, Kbm., Kirkeværg 54. — Elle Samuelsdr. 54. — Ellen Christensdr. 55. — Elsebe Samuelsdr. 52. — Frederik Samuelsen, Kirkeværg 53. — Hans Christensen 55. — Katrine Frederiksdr. 53. — Maren Christensdr. 54. — Niels Samuelsen 54. — Samuel Frederiksen, Kbm. 53. — Samuel, Tolder og Byfgd. 52, 55.
- Heuffelder, Gert 71. — Jørgen 71. — Jørgen, Apoteker 51, 67 f. — Jørgen Jørgensen, Apoteker 68 f. — Maximilianus Jørgensen, Kbm. 68—70. — Vibeke 71.
- Heuffeldtt, se Heuffelder.
- Heug, se Høg.
- Heug, Anders Jensen 169, 171 f, 173. — Anna 172. — Bodild Andersen 169. — Christen Andersen, Handelsmd. 169 f. — Claus Andersen, Handelsmd. 169. — Claus Thomsen, Rdmd. 171. — Enevold 172. — Enevold, Landsdomm. 169—174. — Gundel Andersdr. 169. — Henrik, Kbm. 172. — Iide Andersdr. 170. — Jens Andersen, Sgpr. 169, 171 f. — Marie Kirstine 169—171.
- Heyerdahl, Metea Katarina 216.
- Hjelm, Octavia 254.
- Hielte, Peter Nicolaj, Søltnt. 10, 13 f.
- Hjermann, Anna Bendikte Sylvia 221.
- Hjertman, Carl Gustaf, Boghld. 251. — Carl Gustaf, Major 251. — Johanna Regina 251.
- Hildebrand, Bengt, fil. lic. 283. — Bror Emil 162.
- Hillerström, Charlotta Ulrika 239.
- Hindenburg, Betzy 218.
- Hinrichsen, Anna Maria 139.
- Hiort, Betzy 218. — Henriette 218. — Niels Bierregaard, Sorenskr. 218. — Niels Henrik, Oblt. 218.
- Hjort, Aarselle Thorine 218. — A. H., Instrumentmg. 268, 271. — Emilie Anne Otilie 218. — Hans Julian Lund, Ritmstr. 218. — Jens Johan, Læge 228. — J. M. L., Sgpr. 177. — Johan Storm Aubert, Læge 228. — Johanne Elisabeth 228. — Lovisa Augusta 228. — Petter Christian, Ltnt. 218.
- Hirsch, Anne Cathrine 100. — Barbara 103. — Birgitte Sophie 101. — Catharina 95. — Charlotte Amalie 95. — Charlotte Amalie 98. — Charlotte Sophie 97, 100 f. — Christian 96, 100. — Christian, Hoftrumpeter 94 f. — Christian Leuthäuser 284. — Christine Marie 97, 99. — Fredrik Georg Henrik, Gen.maj. 91. — Friderich Christian, Fændrik 102. — Friedrich Conrad, Kbm. 100. — Hans, Sergeant 102. — Iver Christian, Skriver 100 f. — Jens, Pr.ltnt. 95—98. — Jens Andreas, Organist 101. — Jochum Fredrich 96, 100. — Johan, Ltnt. 102. — Johan, Sergeant 102. — Johan Christian Waldemar, Oblt. 91, 93, 95, 101 f. — Johan Conrad 102. — Johan Conrad, Pr.lt. 102. — Johan Peter, Kapt. 101 f. — Johann Peter Ulrich, Gen. maj. 102. — Jürgen, Korporal 102. — Martin 102. — Martin, Korporal 103. — Michael, Hoftrumpeter 94 f. — Niclas 103. — Nicolas, Dylæge 103. — Waldemar Wilhelm, Sorenskr. 91. — Waldemar Wilhelm, Stabskapt. 100. — Waldemar Wilhelm, Rdmd. 97—100.
- v. Hirsch, Adolph Friedrich 92. — Gert Christoph, Oblt. 91 f, 93.

101. — Hans Christoph, Oblt. 91 f, 93, 101. — Jens Christiansen 95. — Kirstine 284. — Patroclus, Sek.lt. 284. — Siegfred Christoph 92.
- v. Hirschen, Anthon Adolph, Fændrik 93.
- Hirt, Aloys, Prof. 181.
- Hjul, Peder Christensen, Kbmd., Skibsejer 54.
- Hjulskov, Jens 52.
- Hoberus, Johannes, Apoteker 67.
- Hoch, F. 176.
- Hochschild, Charlotta Dorothea 249.
- Hoffmann, Jens, Pr. 152. — Joh. Adolph, Cand. theol. 157.
- Hofman, Peder, Assessor 57. — Tycho 156.
- Holberg, C. N., Oberstlt. 18. — Ludvig 16—18, 147, 158.
- Holm, Anders Thomsen, Kbmd. 55. — Carolina Sofia 248. — E., Prof. 186. — Ejler, Guldsmed 166. — Ejler Ejlersen 166. — Johanne (Jeanette) Margrethe 283. — Just Christian, Rgmtskir. 284. — Maria Agnethe 138. — Peder Jensen, Sgpr. 158. — Sophia 244.
- Holmertz, Adolf Reinhold, Kapt. 251. — Marianna Adolfina Wilh. 251. — Peter, Lagmand 251.
- Holmsen, Andreas, Ritmst., Postmst. 218. — Anne Margrethe 218. — Clara Elise 218. — Hans Vangensten, Oblt. 218. — Valborg 218.
- Holmstrøm, Margareta Fredrika 246.
- Holst, Anna Charlotte Mathilde 224. — Axel, Læge 224. — Carl Herman, Seklt. 218. — Cathrine Dorothea 218. — Dorothea Christierne 224. — Elisabeth Marie 170. — Fredrik, Prof. med. 224. — Henrica Margrethe 170, 174. — Henrik, Assessor 151. — Johan Christian, Kontorchef 218. — Maren Jakobsdtr. 54. — Peder Christensen, Kbmd. 170.
- Holstein, Ulrik Adolf, Storkansler 74. — Woldemar Christian, Greve 3, 7.
- v. Holten, Beda Tullia 259.
- Hopp, Slægten 78.
- Horlick, James, Sir 30.
- Horn, Claës Christer, Greve, Hofmarskal 234. — Claës Frederik, Greve, Landshøvding 234. — Ebba Gustava Charlotta 234. — Fredrik, Greve, Oblt. 234. — Gustaf Ferdinand, Greve, Seklt. 234. — Gustav, Generalguvernør 3. — Hedvig Beate 234. — Katarina Ebba Cecilia 259. — Maria Lovisa Magd. 233 f.
- v. Horn, Florence Charlotta Lucie 251. — Johan Henning, Kmhr. 251.
- Hornemann, Christopher Lorentz, Kapt. 218 f. — Henriette Christine Sofie 219. — Henrik, Kavallerilt. 219. — Maren 219.
- Horst, Hans Jørgensen, Læge 151.
- Hougland, Johanne Marie 228.
- Howden, Arthur 195, 197, 212 f. — Mary Ann 213.
- Hovey, Helen Bradburn 258.
- Huger, Jens Pedersen, Pr. 65. — Peder Jensen 65.
- Hultbom, Carl Fredrik, Guldsmed 251. — Fredrika Petronella 251. — Oskar Fredrik, Major 251.
- Hulting, Eva 261. — Ludvig Theodor, Læge 261. — Otto Ludvig, Kanalinsp. 261.
- Humble, Carolina Charlotta 252.
- Hummer, Jacob Andersen, Sgpr. 154.
- Huss, Wittekind, Lagmand 149.
- Hutfeldt, Ane Jespersdtr. 99. — Anna Friis 99 f.
- Huusher, Caroline 219. — J. C., Toldass. 219. — Theodor Goth. Ferd. Vilh., Kapt. 219, 226.
- Hvidt, L. N. 176.
- Hviid, Cathrine Marie 223.
- Hvitfeldt, Sofia Charlotta Carolina 250.
- Hübert, Mathilde Marie 225.
- Hübertzen, Peter, Kapt. 95.
- Hylling, Hans 113.
- Hülphers, Sara Fredrika 261.
- Häggbldh, Erik Albert, Lt. 234.
- Häggsström, Frederik Fabian, Major 251.

- Hällberg, Nanny Christina 235.
 Höckert, Augusta 234. — Charlotta Helena 234. — G. A., Fændrik 234. — Lorentz Magnus, Fængselsdir. 234.
 Høegh, Sophia 131.
 Høg, se Heug.
 Høg, Anders Jensen 174. — Envold 170. — Jens, Kbmd. 174. — Jens, Postmester 171 f.
 Højfeldt, se Heuffelder.
 Høyen, N., Prof. 186.
 Høyer, Anna Hedeveg 54. — Hans Boyesen, Kbmd. 54. — Peder Hansen 54 f.
 Iserhjelm, Antoinette Fredrika Sofia 236.
 Ivanov, Almaz 3.
 Iversdatter, Birthe 124 f. — Olle 281.
 Jacobæus, Jacob Holgersøn, Sgpr. 158. — Jens, Dr. med. 146, 153.
 Jacobsdatter, Maren 54. — Martha Helene 134.
 Jacobsen, Carl, Brygger 32. — J., Landvæsenskomm. 189. — J. C., Brygger 189. — Laurits, Assessor 154.
 Jakobsen, Christen 70. — Hans, Postmstr. 57. — Samuel 54.
 Jansen, Morten 51.
 Jensdatter, Anna 277. — Johanne 165 f.
 Jensen, Christian 172. — Hans 172. — Jens 172. — Knud 62. — Laurids, Kbmd. 63. — Mariane 89. — Mikkel, Skomager 52. — Mourits, Sgpr. 153. — Niels 53. — Niels, Skræder 165. — Simon 172. — Søren 64. — Søren 165 f.
 Jeppesen, Margrethe Birgitte 224.
 Jerichau 177.
 Jermiin, Henrik Jensen, Pr. 279. — Jens Henriksen, Pr. 279. — Just Jensen, Pr. 279. — Thomas Justus, Sgpr. 159.
 Jersin, Jens Dinesen 165.
 Jespersen, Jørgen, Bgmstr. 52.
 Jessen, Friedrich 159.
 Joachimsson, Anna Helena 261.
 Johan Adolf af Gottorp, Hertug 42.
 Johansdatter, Margrethe 143.
 Johansson, Helena Catharina 253.
 Johnson, Caspar 148. — William, Sir 30.
 Jonassen, Mad. 278. — Jonas 278.
 Juel, Aksel, Lensmd. 51. — Peder 146, 150.
 Juell, Carl Christian, Slotsforv. 219. — Christiane Johanne Frederikke 219. — Georg, Prlt. 219. — Louise Augusta 216. — Sophie Augusta Elisabeth 219.
 Juhl, Marie Magdalene 221.
 Julby, Jens Jensen, Rektor, 151.
 Julliard 84.
 de Junge, Severin, Deputeret 157.
 Jurckmann, J. J., Kapt. 215.
 Jur'ev, E. 4.
 Jurievna, Matrena 5.
 Justesen, Justine 116. — Mette 116, 127 f. — Niels, Justrd. 116, 128.
 Jyelby, Niels, Pr. 57.
 Jæderström, Alida Charlotta 245. — Claës August, Læge 244 f.
 Jæger, Elisabeth Marie 224. — Margrethe Birgitte 224. — Nicolai Henrik, Byfgd. 224. — Niels Jørgen Berg, Læge 224.
 Jørgensdatter, Anne 65. — Maren 62. — Willumke 1.
 Jørgensen, Christen 57.
 Kaas, Erik 148.
 Kaasbøll, Ellen 283.
 Kahrs, Christen Arnoldus v. Western Sylow Koren, Foged 228. — Christian Olaus Heegaard, Læge 228. — Olava 228.
 Kalling, Adam Fredrik Göran, Greve, Ritmst. 234. — Amalia Margaretha 234. — Estrid 234. — Per Adolf Fredrik, Greve 234.
 Kallundborg, Anders Ivarsen 150.
 Kampmann, Henrik, Kbmd., Rdmd. 50.
 Karlovna, Alexandra 6.
 Karlström, Ellen Charlotta 257.
 Karpe, Withus 51.
 Kastengren, Insp. 234. — Carolina Fredrika 235. — Emanuel, Sklt. 234.
 Kastrup, Jørgen, Ltnt., Forv. 10, 14.
 Keilhau, General 28.
 Kelly, Anna Margaretha 236.
 Kendtler, Hans Adolf, Major 276.
 Key, Axel Ivar, Oberst 251. — Carl Johan, Kapt. 251. — Lovisa Ulrika Charlotta 251.
 Kiberg, Chr. 154.

- Kjeldsen, M. 177.
 Kjellin, Maria Charlotta 230.
 Kjellsson, Vendla Rosalie 253.
 Kierkegaard, Elise Marie 22, 25. —
 Henriette 20. — Michael Peder-
 sen 19, 21—25. — P. Chr.,
 Biskop 19—25. — Søren Aabye
 19—25, 176.
 Kierulf, Anne Marie Sophie 224. —
 Christian, Oblt. 224. — Chri-
 stian Thorvald, Læge 224. —
 E. N. 79. — Egbert Alexis 79 f.
 — F., Byskr. 79. — Hedvig 79.
 — Jessie Wilhelmine 79. — Jo-
 han Friederich Martin, Rets-
 præsident 80. — Johanne Mar-
 grete 80. — John 79. — Mathilde
 Marie 225. — Miriam Joan 80.
 — Nancey 79. — Nancey 80. —
 Søren, Faktor 79. — Thelma
 Eivir 80. — Victor Vincent Va-
 lentin 79. — William Charles,
 Læge 79. — William Duntzfeldt,
 Ltnt. 79. — Willum, Drabant
 166.
 Kjerulf, Agata Josefina 80. — Carl
 August, Inspektør 80. — Eme-
 rentia Christina 80. — Ernst
 Eliasar 80. — Ernst Filip, Plan-
 tageejer 80. — Hilma Charlotta
 80. — Johan Fredrik 80. — Jo-
 han Viktor, Apoteker 80. —
 Susanna Frederika Charlotta
 80.
 Killemond, Slægten 280.
 Kilman, Brith Louise 251. — Hen-
 rik Maximilian, Oberst 251 f. —
 Olof Johan, Lt. 251.
 Kinberg, Helena Gustafva 245. —
 Johan Gustaf Hjalmar, Læge
 245. — Johan Henrik, Provst
 245. — Margaretha Lovisa 245.
 — Mariana Carolina Aurora
 245.
 Kinimond, Anders, Grdejer 279.
 Kinmansson, Julia Esolinda 231,
 246.
 Kinnemond, Slægten 279 f.
 Kinnimundt, Slægten 279.
 Kintling, Henriette Christine Sofie
 219.
 Kirchmann, Enevold 171. — Frede-
 rikke 171. — Hans Caspar,
 Mægler 171.
 Kirsebom, Mette Amalie Vilhel-
 mine 227.
 Kjørboe, V. O., Generaldirektør 29.
 Kjærulf, se Kierulf.
 Kjørulf, Laurids Mortensen 63. —
 Morten Nielsen 56. — Søren
 Bertelsen 64.
 Klaumann, Anna Sophie 194.
 af Klercker, Georgina Augusta
 252.
 af Klinteberg, Andreas Magnus,
 Hrdsh. 252. — Carolina Char-
 lotta 252. — Georgina Augusta
 252. — Johan Robert, Ob.lt. 252.
 Klitgaard, Maren Jensdatter 64.
 Klöfverskjöld, Axel Fredrik Engel-
 brekt, Landmd. 252. — Carl Fre-
 derik, Kapt. 252. — Emilia Ma-
 ria Ottilia Teresia 252. — Ma-
 ria 252.
 Knivholt, Peder Christensen, Bg-
 mstr. 58, 61, 68.
 v. Knorring, Berndt Ulrik, Obst.
 235. — Elisabeth 235. — Erik
 Oscar, Ob.lt., Komponist 235. —
 Eva Fredrika Vilhelmina 252.
 — Gustaf Herman, Sekondlt.
 252. — Gustava Fredrika, Fri-
 hr.inde 253. — Nanny Christina
 235. — Sebastian, Major, Post-
 mst. 252.
 Knudsen, Christen 54.
 Koch, Anders Jensen, Kbmd. 65. —
 E. F. 177, 187. — Willem 51.
 Kofoed-Hansen, Otto J. M., Vice-
 admiral 28.
 Kohlblatt, Conrad 153. — Paul
 153.
 Kok, Johs., Pr. 189.
 Koldbro, Frederik Madsen 56. —
 Gert Madsen 56. — Laurids
 Madsen 56. — Laurids Madsen
 56. — Mads Lauridsen, Kbmd.
 56. — Samuel Madsen, Fuld-
 mgt. 56.
 Kolding, Jon, Præst 40.
 Kolmodin, Abigael Charlotta 243.
 Kordes, Berend, Prof. 180.
 Koren, Aletta Petronelle Elisabeth
 228. — Caroline Christine 228.
 — Claus Gustav Myrin, Læge
 228. — Johanne Marie 228. —
 Wilh. Frimann, Provst 228.
 Korff, Neeltje 243.
 Korler, Erica Dorothea 231.

- Koskull, Claës Ulrik, Frihr. Oberst. 243. — Henriette Sophie 243.
- Krabbe, Sara Ulrica 136.
- Krag, Hanna Hermana Balthazara 221. — Kjeld 148. — Oluf, Pr. 52. — Otte 148. — P. R., Kmhr. 31.
- Krarup, Familien 80.
- Kreuzmann, Christian, Oblt. 5.
- Krieger, A. F. 177.
- Krogson, Jacob 54.
- Krohn, Fred. Chr., Stempelskærer 176. — Karen Marie 216.
- Krook, Charlotta 232.
- Kruse, Marie 170 f. — Mogens, Le-gationspr. 159.
- v. Krusenstjerna, Adolf Wilhelm Mauritz, Sekondlt. 252. — Eme-rentia Gustava 252. — Mauritz, Godsejer 252.
- Krøktaa, Hans 62.
- Kullberg, Claës Hjalmar Eduard, Sekondlt. 243. — Louise Hedvig 243.
- Kurck, Sophia Ulrika Johanna, Frihr.inde 243.
- Kynemundt, Slægten 279 f.
- Kærsgaard, se Kærskov.
- Kærskov, Anna Samuelsdtr. 57. — Apolone Samuelsdtr. 57. — Ja-kob Christensen, Farver 57. — Lyder, Pr. 57. — Marie Chri-stensdtr. 57. — Samuel Chri-stensen, Farver 57.
- Købke, J. P. 176.
- Köglstergerin, Ursula 85.
- Könemann, Johan 158.
- v. Kørbitz, Johan Christoph, Hof-marskal 108, 110.
- Køster, Jacob Jonas, Apoteker 142. — Helene 142. — Rebekka Ma-rie 142.
- Lagerbjelke, Axel, Frihr. 235. — Carl, Frihr. 235. — Carolina Antoinette 235.
- Lagerbring, Christina Ulrica 240.
- Lagerheim, Anna Charlotta 235.
- Lagerlöf, Catharina Maria 261. — Magnus, Læge 261. — Magnus, Provst 261.
- Lagerstråle, Julia 232.
- Lamberg, Charlotta 244.
- v. d. Lancken, Clara Fredrika 238, 256.
- Lange, Carl Vilhelm, National-
- bankdirektør 137. — Francizka Joh.e Laur. Emilie 137. — Ja-cob Carl Vilhelm, Prlt. 219. — Jul. 179. — W. A., O.R.Prokr. 219.
- Larsdatter, Elisabeth 173.
- Larsen, A. C., cand. theol. 178. — Bodil Sophie 279. — Maren Ca-tharine 139. — N. F. 176. — Ole, Vaabenmaler, 134, 139.
- Lassen, K. P., Højesteretsdommer 30. — Louise Hedvig 243. — Se-verin 281.
- Laub, O., Biskop 177, 189.
- Lauridsdatter, Margrete 166.
- Laurisdatter, Karen 69 f.
- Lauritzon, Lauritz, Kbmd. 283.
- Laurisdatter, Karen 56.
- Laursen, Christen 70. — Oluf 52.
- Lautrup, Ellen 123.
- Leach, Isabelle 196, 198.
- Leegaard, Chr., Etrd. 155.
- Lehmann, Orla 179.
- Leijonhufvud, Carl Greger, Frihr., Oberst 235. — Eleonora Ulrika 235. — Karin Sofie, Frihr.inde 242. — Knut Erik Otto, Frihr. 235.
- Lemvig, Albert, Sgpr. 159. — Sø-ren, Sgpr. 159.
- van Lenghen, Gert 51.
- Lersøe, Ane Sophie 141.
- Lessing 181.
- Leth, Christen Christensen, Ride-ugd. 65.
- Leuch, Jacob, By- og Raadstueskr. 159.
- Leufvenmark, Mathilda 232.
- Leuhusen, Amalia Aurora Adelai-de 243. — Axel Reinhold, Frihr., Kapt. 243. — Beate 243. — Gu-staf, Frihr., Kapt. 243.
- Leuthauser 284.
- Leuthäuser 284.
- Levasov, Ivan II' ic 6.
- Lewenhaupt, Carolina, Grevinde 258.
- Leyscher, Petrus 155.
- Lichthart, Hans 51.
- Lie, Elisabeth 223. — Marie 220.
- Liebe, C., H.R.Adv. 189.
- Liebmann, Michael, Kbmd. 205.
- Liem, Johan Lambert 153.
- v. Liewen, David Ludvig, Frihr., Kornet 235. — Reinhild 235. —

- Wilhelm Adolf, Frihr., Kapt. 235.
- Liikanen, H., Sekondlt. 263.
- Liljegren, Emerentia Gustava 252.
- Lilliehöök, Anna Charlotta 235. — Anna Margaretha 236. — Axel Ludvig, Lt. 235 f. — Bengt Ludvig, Major 235. — Emma Berta Fredrika Beata 260. — Johan, Kontreadm. 260. — Gustav Bertil, Kmdr. 260. — Maria Fredrike 260.
- Lillienberg, Otto Wilhelm Emanuel, Kapt. 252 f.
- de Lilliendahl, Fr. Fritz, Generalkonsul 202 f, 212.
- Lilliesköld, Erika Catharina 253. — Johan Adolf, Pr. 253. — Johan Gustaf, Major 253. — Maria Lovisa 253.
- Lilliestråle, Amalia Wilhelmina 253. — Helena Catharina 253. — Ingemund Otto, Kapt. 253. — Maria Augusta 253. — Otto, Ritmst., Godsejer 253. — Rikard Wilhelm, Ritmst. 253. — Valborg Amalia 253. — Vendla Rosalie 253. — Wilhelm, Lt., Godsejer 253.
- Lime, Mads Mortensen, Pr. 149.
- Linberg, Johannes 157.
- Linck, Anna Fredrika 233.
- Lind, Bernd Salomon, Kapt. 236. — Charlotta Christina Wilhelmina 261. — Gustaf Sal., Dommer 236. — Niels Christensen, Ridefgd. 77. — Volmer, Sagfører 78.
- Lindberg, Adam Levin, Kmrdr. 115 f, 119, 122, 128, 130 f. — Adolph Wilhelm, Kfrd. 138. — Alveline Caroline Henriette 145. — Andreas 120. — Andreas Christian 145. — Andreas Christopher, Kbmd. 145. — Andreas Ferdinand Friederich 145. — Andreas Jacob 105. — Andreas Jacobsen 129. — Andreas Jacobsen, Etrd. 111—115, 117 f, 128 f, 132. — Andreas Jacobsen, stud. 128—31. — Anna Catharine 124—126. — Anna Margrethe 135. — Anna Maria Carolina 145. — Anna Maria Hansdtr. 135. — Anna Mathea 141 f. — Anne Birg. Henr. Jette 125. — Anne Margrethe 134. — Anne Marie 134. — Bertha Sophie 142. — Caroline Amalie Henriette 137 f. — Cathinca Ulrica 138. — Charlotta Jacobina 120. — Christian Anthon, Boghandler 142 f. — Christian Jacob, Etrd. 136—138. — Christian Jacob, Kontorbetjent 139. — Christian Wilhelm, Ltnt. 117—119, 130. — Christine 141. — Daniel, Korporal 139 f, 144. — Dorothea 145. — Dorothea Christiane 145. — Dorothea Christine Georgine 145. — Dorothea Ida Friederica 144. — Dortha Cathrine 135. — Eleonora 145. — Eleonora Johanne Dorothea 145. — Eleonora Marie Andrea 144. — Else Elisabeth 128—131. — Emilie Sophie 136. — Erik Johan 127. — Frederik Henrik, Overlæge 142. — Friedrich Georg Leonhard 144. — Georg Ferdinand Nicolaus, Kbmd. 144. — Georg Friederich Theodor Marius, Kapt. 144. — Georg Sophus Detlef 145. — Hagen Wilhelm Danielsen 140, 143 f. — Hans Jørgen, Kfrd. 134—136, 139. — Hans Nicolaj Pedersen, Skibsfører 134. — Hans Ovesen 122, 124, 126 f. — Hans Pedersen, Værtshushld. 134. — Hans Wilhelm Emil 145. — Heinrich Christopher Ludwig 145. — Henric Severin 124. — Henric Severin, Forp. 124. — Ida Eleonora 138. — Jacob 139. — Jacob, Grenadér 145. — Jacob Andreasen, Amtmd. 115 f, 128, 130. — Jacob Christian 145. — Jacob Johan Elisius 142. — Jakob Kristian, Nationaløkonom 145. — Jens 135. — Jens Paulin 135. — Johan Christopher, Kanc.rd. 115 f, 127, 130 f. — Johan Friederich Albert 145. — Johan Georg Theodor 145. — Johan Heinrich Danielsen, Kapt. 140 f, 144. — Johan Peter Otto 145. — Johanne Maria 119. — Johanne Marie 143 f. — Julius Frans Otto,

- Kapt. 253. — Jørgen Christian Hansen, Skibskapt. 134 f, 139. — Jørgen Ludvig 138. — Karen Elisabeth 134. — Laurens, Kapt. 236, 253. — Laurens Georg Nicolaus, Pr.lt. 236. — Maddy 236, 253. — Maren 135. — Maren 135. — Maren Catharine 139. — Maren Cathrine 136. — Margrethe Maria 140, 143. — Maria Dorothea 136. — Mariane 134. — Marie Dorthe 135. — Marie Hansine 138. — Martha Helene 134. — Martha Helene Catharine 134. — Niels, Pr. 145. — Niels, Valgmenighedspræst 19, 145. — Nielsine Kirstine Ingeborg Gine 142. — Olivia Caroline Cathrine 138. — Peder Hansen, Skibskapt. 134. — Peder Riis 135, 139. — Peter Martin, Just.rd. 136. — Petrea Marie Dorothea 136. — Petrine 134. — Petrine 135. — Rebekka Marie 142. — Sara 116, 130. — Sara 129. — Sara Ulrica 138. — Sophie Magdalene 124, 127. — Søren Andreasen, Rdstskr. 115, 117 f, 130. — Søren West, Rdmd. 111, 117—119, 121—123, 130 f, 133. — Wilhelm, Sgpr. 118, 120 f.
- Lindblad, Martha 261. — Olaf, Landmd. 261. — Olaf, Læge 261.
- Lindeman, Thomas 158.
- Lindencrona, Adam Ernst Axel 253. — Gustaf Gabriel Gudmund, Kmhr. 253. — Gustava Fredrika 253.
- Lindenov, Godske 44.
- Lindqvist, Sara Christina 246.
- Linnström, Anders August, Pr.lt. 236. — Antoinette Fredrika Sofia 236.
- Lintrup, Søren, Biskop 74.
- de L'Isle, Skuespillerinde 82.
- Ljunggren, Carl J., Læge 245. — Maria Louise 230.
- Lodberg, Jacob Christensen, Biskop 75, 156. — Jens, Læge 157.
- Lombard, Virginie Pauline Angeline 248.
- Lorentz, Clemen 66.
- Lorentzen, Marie 225.
- Lotze, Gustav 177.
- Lucht, David, Toldskriver 149. — Frederik 149.
- Ludwig, Theresia Anna 227.
- Ludvigsen, Anna Catharina 141.
- Lugge, Søren, Sgpr. 157.
- Luja, Slægten 163.
- Lund, Brændevinsbr. 275. — Aarselle Thorine 218. — Ane Sørensdatter 22. — Anna Johanne 118. — Carl 21. — H. F. 20. — Henrik 21. — Jacob, Tolder 119. — Michael 21. — Troels 160. — Wilh., Naturforsker 20.
- Lunde, F., Jernstøber 136. — Petrea Marie Dorothea 136.
- Lundegren, Johan, Sgpr. 254. — Johan Sigfrid Gamaliel, Sekondlt. 253 f. — Martina 254.
- Lundt, Christopher, Sgpr. 155. — Hans Mikkelsen, Bgmstr. 152. — Hans Pedersen, Sgpr. 155. — Niels 152.
- Luno, Bianco 164.
- Luttrop, Brita Sophia 254. — Johan, Kronolänsmd. 254. — Johan Conrad, Politikomms. 254.
- v. Lübeck, Hans 51.
- Lybecker, Eva Fredrika Vilhelmina 252.
- Lübckens 92.
- Lüders 92
- Lydersen, Thomas, Kbmd. 57, 60.
- von der Lühe, Anna Eleonore 78.
- Lyngby, K. J., Prof. 186.
- Lützens, Fred 159.
- Lüttichau, H. H. 176.
- Lützwow, v. Lützwow, Kommd.inde 128. — Berthold Heinrich 79. — Eleonore Marie 78. — Elisabeth Charlotte 221. — Sophia Elisabeth 128.
- Læsø, Christopher Sørensen, Toldbetjent 106.
- Lögberg, Sofia Gustava 262.
- Löscher, Ernst Valentin, Superint. 74.
- Löwen, Anna Gustafva 236. — Anna Sofia, Frihr.inde 250. — Carl, Greve 236. — Hedvig Ulr. Aug. 236. — Sven Robert, Greve 236.
- Løvenskiold, Leopold Herman Severin, Sekondlt. 219 f. — S., Statholder 220.
- Macray, Bibliotekar 147.

- Madsdatter, Inger 56. — Maren 61.
- Madsen, Jacob, Bgmstr. 110. — Laurids, Ridefgd. 166. — Steffen 55 f.
- Madvig, J. N., Prof. 186, 189.
- Mainen, Maria Christina Dorothea 274.
- Mamen, Dines Klein, Gross. 220. — Gustav Valentin, Sekondlt. 220. — Kirstine 220.
- Marcadet, Jean Remy 87 f.
- de Maré, Emma Charlotta 239.
- Marheinecke, Philip Konrad, Prof. 181.
- Marion, Marie 87.
- Markdanner, Caspar 39—47. — Henrik 47.
- Markvorsdatter, Katrine 69.
- Marselis, Gabriel 4, 109. — Leonhard 109. — Peter d. æ. 4. — Peter, d. y. 4, 7. — Selius 4.
- Marstrand, Will., Maler 189.
- Martens, Daniel, Bgmstr. 228. — Daniel Georg, Læge 228 f. — M. Lovise 229. — Thomassine Georgine 228.
- Martensen, H., Biskop 189.
- v. Matérn, Maria Charlotta 240.
- Matthiesen, Jacob, Biskop 148.
- Matthiessen, H. E., Distriktslæge 19.
- Mathisdatter, Margrethe 272.
- Matvejeona, Anna 278.
- Meeus 82.
- Meier, Johannes Bernhardi, Konrektor 149.
- Meiercrone, Chr., Sekretær 156. — Henning, Gesandt 156.
- Mekkelborg, Hans Matthiesen 150.
- Melberg, Elisabeth 217.
- Meldahl, F. 179.
- Melgunov, A. P., Generalguvernør 6.
- Menesius, (Meneses, Menzies), Paul, Oberst 4, 7.
- Menzies, se Menesius.
- Mesle, Danserinde 86.
- Meulengracht, Anne Kirstine 212. — Carsten, Kbmd. 212. — Johanne Christiane 212.
- v. Meulengracht, Hans 106, 111. — Lorenz 1. — Lorentz 105.
- Meyer, Carl, Sir 30.
- Michaëlis 92.
- Michaelsen, Thea 220.
- Michajlov, Ivan Polycarpousin 3.
- Michelsen, Godfried 106.
- Milousen, Authe, Skipper 69.
- Milow, Tekla 231.
- Mikkelsen, Christen, Skomager 67. — Per 66.
- Minten, Sara 243.
- Misfeldt, Marie Magdalene 144.
- Modeer, Eva Charlotte 277.
- Modin, Maria Margaretha 240.
- Moir, Carl, Sir 32.
- Molander, Anton, Kmdr.kapt. 244. — Georg Anton, Bgmst. 244. — Louisa 244. — Maria 244.
- Molbech, Chr. 161, 176. — Chr. K. F. 137.
- Moldenhawer, D. G. Overbibliotekar 159.
- Moltke-Huitfeldt, Adam Gottlob, Greve, Kmhr. 254. — Elise 254. — Octavia 254. — Vladimir, Greve, Pr.lt. 254.
- Monrad, Johan 161.
- Monratt, Anneke Elisabeth 142.
- Montroze, Henriette 265, 268, 271.
- Moritz af Sachsen 82.
- Mortensdatter, Gundel Margrethe 170.
- Mortensen, Christen, Mag., Rektor 64.
- Mourier, Julie Gertrude 217.
- Muesdatter, jfr. (Mus).
- Muesdatter, Olle 281 f.
- Muessen, jfr. (Mus). — Jens 281 f. — Jep 281 f. — Per 281 f. — Thomas 281 f.
- Mule, Chr., Assessor 154. — Hans, Assessor 148. — Klaus Mikkelsen, Sgpr. 153.
- Munch, Kfrd. 128.
- Munk af Ellingaard, Slægten 281. — Anne 281 f. — Peder Ivarsen, Pr. 149.
- Murray 84.
- (Mus), Anne Jensdtr. 281 f. — Ingrid Jensdtr. 281 f. — Jens Pedersen 281 f. — Mogens Pedersen 282. — Mouritz Jensen 281 f. — Peder 282. — Per Jensen 281 f. — Sidsel Pedersdtr. 281 f.
- Muus, Peder, Universitetspedel 72.
- Mylius, Ldsdommer 77.
- Müller, C. F., Kobberstikker 265. — Elisabeth 223. — Heinrich, Rentemstr. 110. — Kirstine 284.

- Louise (Lise) 265, 268, 271. — Ludvig 19. — Peter Erasmus, Biskop 192. — Th. A., Lektor 18.
- v. Müller, Jacob 280.
- Mynster, J. P. 160.
- v. Møhler, Johan Dietrich, Kvartermst. 280.
- Møller, Anna Birk 124. — Carl Conrad, Ritmst. 220. — Christian Ernst 150. — D. 195. — Haagine Martha 220. — Hans Jørgensen, stud. 177, 191 f. — Jacob Nielsen, Byfgd. 77. — Johan Carl, Oblt. 220. — R., Biskop 183.
- van Møller, Jacob, Maler 280. — Linhart 280. — Petter 280.
- Mørch, Anna Marie 169. — Betzy 222. — Carl Magnus, Skibsmgl. 236. — Lars Peter, Stadsngl. 236.
- Mørk, Hans Laursen, Hrdsgd. 166. — Laurs Hansen 166.
- Mörner, Albert Stellan, Greve, Kapt. 237. — Bror Vilhelm, Greve, Kmjkr. 254. — Carl Otto, Frihr. 237. — Claës Erik, Greve, Hofmarskal 237. — Eugenia Theodora 237. — Eva Margaretha Charlotta 237. — Georg Stellan, Greve, Stationsinsp. 254. — Ivar Julius, Frihr. 237. — Rufina 237. — Sofia Vilhelmina Jacobina 254. — Sophia Emerantia 237.
- Nakskov, Otto Mikkelsen 151.
- Nansen, Hans, 110. — Michel 110.
- Neiling, Christine 141. — Peter, Kirurg 141.
- Netherwood, Eva Christina 249.
- Nicolai, Johannes, 157.
- Nielsdatter, Anne 55 f. — Apolone 54. — Else 165. — Else (Elsabe) 94 f. — Kirsten 64. — Maren 165. — Maren 165.
- Nielsen, Anders 165. — Augusta Wilhelmine, Solodanserinde 230. — Christen 165. — Clemens, Skræder 58, 61. — Clemend 145. — Jens 165. — Jens 165. — Johan 63. — Just 165. — Niels 165. — Niels 165. — Rasmus 165 f. — Rasmus, Prof. 176, 178, 183—186. — Søren, Byfgd. 60. — Thøger 174.
- Niemann, Anna Poulsdtr. 64.
- Nimb, Marie 220. — Michael Christian, Lensmd. 220. — Thea 220. — William Lie, Kapt. 220.
- Nissen, Elisabeth Pedersdtr. 133.
- Nordenanker, Sophie Louise 255.
- Nordenfalk, Johan, Frihr. 254. — Otto Wilhelm Claës Johan, Oblt. 254 f. — Sigrid Honorine Cecilie 255. — Sofia Lovisa 254.
- Nordenskiöld, Sophia Gustafva 230.
- Nordgren, Albertina Vilhelmina 255.
- Nordström, Læge 245.
- Nordvall, Maria Clementina 247.
- Norling, Jean Adolphe 88 f.
- Northcliffe, Alfred, viscount 30.
- Norton, Nancey 80.
- Noverre, Danser 84.
- Nycander, Carl Axel, Kapt. 255. — Charlotta Johanna 255. — Fredrika 237. — Knut, Oblt. 255.
- Nyholm, C. C. V., H.R.just. 31. — Diderik, Dommer 31.
- Nyström, Charlotta Christina Wilh. 261. — Constance Adelaide 241. — Erik Gustaf, Kbmd. 261. — Johanna Sofia 261. — Nils Engelbrekt, Læge 261.
- v. Nørckenrone 274. — Johann Hinrich Christian, Kapt. 274. — Maria Christina Dorothea 274.
- Nørgaard, P. C., Generaldirektør 29.
- Oehlenschläger, A. 264.
- Ohlsen, Hagen, Landkræmmer 139.
- Oldberg, And., Pr. 281.
- von Oldeland, Adolph Siegfried, Søltnt. 11. — Maximilian, Generalkrigskomms. 9—15.
- Oldeland, Hans, Hofjunker 42. — Sophie 42 f.
- Oldenburg, Th. 19.
- Olivecrona, Sophia Ulrica 241.
- Olivocreutz, Marianna Adolfinia Wilh. 251.
- Olrik, H. G., Kontorchef 16.
- Olrog, Cathrine 227.
- Olsen, Etatsraad 20. — Johanne Cathrine 267, 270. — Regine 20.

- Olsson, Martha 261.
 Olufsdatter, Anna 52. — Volborg 64.
 Olufsen, Jørgen, Bgmstr. 50. — Lauritz, Smed 283.
 Orten, Rdstueskr. 123.
 Osthorn, Peter, Lakaj 98.
 Ottesdatter, Anne 54, 59. — Birgitte 60.
 Otin, Ulrica Lucina 233.
 Otto, Catharina Margrethe 136.
 Ottosen, Peder 55.
 Outzen, Jacob, Rektor 149.
 Ouw, Bgmstr. 153. — Gerhard 153.
 Oxe, Peder 41.
 Oxenstierna, Ebba Charlotta Augusta, Hoffrk. 239. — Juliana Sofia Gabriella, Grevinde 256.
 Pählman, Carl Fredrik, Kapt. 255. — Gustaf Ernst, Pr.lt. 255. — Marie Sofie 255. — Sofia Carolina Augusta 255.
 Palme, Axel Wilhelm, Sekondlt. 255. — Christian Adolph, Lagmd. 255. — Sophie Louise 255.
 Paludan, Peder Villumsen, Lektor 149.
 Pantzerhielm, Abigael Charlotta 243. — Lovisa Gustava Friederike 243. — Ludvig Gustaf Sigfrid, Kmdr. 243. — Sigge Wilhelm, Ob.lt. 243.
 Parelius, Frederikke 225. — Jacob v. d. Lippe, Provst 225. — Margrethe Elisabeth 225. — Niels Rosing, Læge 225.
 Parker, Mary Ann 213.
 Paues, Adolf Fredrik, Kapt. 255.
 Paulli, Chr., Litterat 154. — Simon, Prof. 154.
 Pavman, Lucie Fridericke Augusta 274.
 Pedersdatter, Ane 167. — Anne 71. — Barbara 59. — Hedvig 134. — Johanne 59. — Johanne Marie 143 f. — Karen 66. — Karen 110.
 Pedersen, Bertel, Pr. 151. — Knud, Birkefgd. 67.
 Peitersen, Jacob 111.
 Petersen, Ane 279. — Anne Margrethe 134. — Claus Oluf, Kapt.lt. 222. — Elias, Kbmd. 213. — Eugen, Politidirektør 29. — Fr., Prof. 19, 21. — Frederik, Sty-
 md. 12—14. — Hans, Ob.lt. 108. — Jacob, Fuldmgt. 106, 111. — Johanne Christiane 212. — Lovisa Augusta 228. — M. Lovise 229. — Maren Jacobsdtr. 135. — Peter Christian, Kontreadmiral 222.
 af Petersens, Jeanna Elisabet 260.
 Peterson, Gustava Adolfin 249.
 Petracius de la Rose, Jean, Kmhr. 40.
 Pettersen, Axel Ludvig, Mægler 243. — Neeltje 243.
 Pettersén-Rosensvärd, Alexis Felix, Kapt.lt. 243. — Sophia Carolina Hildegard 243.
 Petterson, Maria 226.
 Philp, Albertina Vilhelmina 255. — Carl Vilhelm Sebastian 255. — Oskar Magnus Wilhelm, Sekondlt. 255. — Sofia Albertina 255.
 Phurmann, Lucie Fridericke Augusta 274.
 Piillsfe, Anna Christina 278.
 Pingel, Maria Magdalene 201. — Ulrich Carl, Major 201. — Werner William 195, 197, 200 f., 207.
 Piphering, Henrik, Kbmd., Rdmnd. 50. — Tonnes, Kbmd. 50.
 Planck, Heinrich Ludvig, Prof. 180.
 Platzman, Johanne Dorothea 244.
 Ploug, Carl 179, 264.
 Plum, Claus, Prof. 147.
 Popp, Poul, Kbmd., Bgmstr. 50.
 Porse, Peder, Sgrpr. 148.
 Portal, Wyndham, Sir 32.
 Possiet, Cornelius, Officer 7.
 Pott, David Julius, Prof. 180.
 Poulsen, Vogn 67.
 Poulson, Peder 72. — Poul, Provst 157.
 Povelstdatter, Anne 106.
 Pramberg, Alma Theresia Vilhelmina 260. — Marie Sofie 255.
 Pronciscev, I. A. 4.
 Prytz, Adolf, Oberst 255. — Harald Oscar, Kapt. 255.
 Psilander, Annette Elisabeth 237. — Carl Fedr. Ferd., Pr.lt. 237. — Fredrika 237. — G. H. L., Sergent 237. — Johan Peter Daniel, Pr.lt. 237. — Nils Christoffer, Hofpr. 237.

- Qvist, Anna Maria 136. — Catharina Margrethe 136. — Christian Ludvig, Skomagermstr. 136. — Johan Martin, Murerstr. 136. — Maria Dorothea 136. — Martin N. M., Skomagermstr. 136. — Sara Ulrica 136.
- Raab, Adam Christian, Kapt. 256. — Carolina Charlotta 256. — Claës Hugo Fredrik, Generalmajor 256. — Louise Johanna Charlotta 256.
- Raakjær, Niels Sørensen, Kbmd. 63.
- Rabe, Anna Mathea 141 f. — Ditlev 141. — J., Kapt. 141. — Johan, Pr. 141.
- Rahbek, Knud Lyne 11, 176.
- Rantzau, Henrik 39. — Marquard 107 f. — Marie 216.
- Rasmusdatter, Boel 105 f. — Maren 134.
- Rasmussen, Hans, Vejer 96. — Severin 154.
- Ratenburg, Peter Horrebow, Hrds.-fgd. 76.
- Rathloul, Siegfried, Kapt. 92.
- Ratz, Cecilia 275. — Juliane 275. — Maria 275.
- Rauch, Baltser, Kbmd. 50.
- Raymond, se Avon.
- Raymond, se Saint-Fauraux Avon.
- Razumooska, Elise, Comtess. 254.
- Reedtz, Peder, Kansler 150. — Steen 150.
- Reenberg, Chr. Clausen, Generalauditor 152. — Franz Clausen, Dr. med. 154. — Johan Clausen, Rektor 153 f. — Morten, Stiftsprovst 74, 155. — Peder Clausen, Pr. 152. — Thøger Clausen, Digter 155.
- Regel, Mogens Andersen, Sgpr. 155.
- Regenburg, A. 177.
- Regné, Adolf, Prot.sekr. 237. — Maria Charlotta 237. — Wilhelm Napoleon, Pr.lt. 237.
- Rehbinder, Ida 227.
- Reilly, Nancey 79.
- Reinhold, Karl Leonhard, Prof. 180.
- Rennemann, Thomas Christ., Amtsfv. 121.
- von Rennekampff, Konstantin, Senator 6. — Zenaida 6.
- Rested, Anna Sophie 100. — Else Catherine 100.
- Retz, Peder Andersen 155.
- Reutersköld, Hedvig Beate 234. — Maria Emilia 230. — Sofia Lovisa 254.
- Reventlow, Conrad Ferdinand Edvard, Greve 256. — Ejnar Carl Ditlev, Greve 256. — Emilia Augusta Teresita 256. — Hildeborg Sofia 256.
- Reymert, Anna Malene 229. — Chr., Toldkass. 229. — Jeannet 229. — Theodor Denoon, Læge 229.
- van Rhin, Jacob 51. — Johan, Rdmd. 50
- Rhuus, Anne Lauridsdtr. 59. — Anne Nielsdtr. 54, 56. — Christen Lauridsen, Bgmstr. 55, 57 f., 61. — Else Lauridsdtr. 67. — Laurids Nielsen, Bgmstr. 53, 58, 61, 67. — Maren Nielsdtr. 53.
- Ribbing, Estrid 234. — Mathilda Elisabeth, Hoffrøken 231. — Peter Frederik, Ob.lt. 237 f. — Seved, Kmhr. 237. — Ulrika Charlotta Jaquette 237.
- Riber, Anne Christensdtr. 61. — Christen Mikkelsen, Rdmd. 52 f. — Elle Christensdtr. 53. — Jakob Mortensen 63. — Mikkel, Bgmstr. 69. — Peder Mikkelsen, Rdmd. 69 f. — Søren Mikkelsen, Bgmstr. 69.
- Richardt, Chr. 179.
- Richors,, Lübbert 51.
- Richter, Bgmstr. 122. — Anna Lucie 123 f. — Bertha Sophie 142. — Einar, Etrd., Godsinsp. 142. — Henrik, Rdmd. 123.
- Riddel, George, Sir 31.
- Riis, Dorthe Cathrine 135. — Peder Hansen, Skibskapt. 135.
- van Rin, se v. Rhin.
- Rock, P. Christiani 150.
- Rode, Kirstine 220.
- Rodsteen, Ingeborg 130.
- Rolander, Charlotta 262.
- Rollufsen, Gert 51.
- Roos, Carl Leonard, Sekondlt. 256. — Catharina Maria 261.

- Rosacker, Dorothea Ida Friederica 144.
 de la Rose, se Petraccius.
 Rosenberg, Magdalena Christina 258.
 Rosenberg, Christina Emilia 231.
 Rosencrantz, Clara Fredrika 238, 256. — Henrik Ludvig, Oberst 238, 256. — Palle, Major 238, 256.
 Rosendal, Marie Jeanette 221.
 Rosenkilde, Charlotte Petrea 229.
 Rosenkrantz, Erik, Ghrd. 148. — Jørgen til Kjeldgaard 148. — Jørgen til Krenkerup 151. — Mogens 150. — Oluf, Baron, Ghrd. 150. — Palle 75.
 Rosenstand, Dr. 174. — Christiane Magdalene 170. — Enevold 170. — Frederikke 170. — Georg Frederik 170. — Georgia Frederikke 170. — Kirstine Müllen 170. — Morten Tøgersen 153. — Niels 170. — Niels Jacob 170. — Nien 171. — Otte 170 f. — Peder 170. — Peder Tøgersen, Ritmstr. 153, 174. — Peder Wallenberg 170. — Peder Vallenberg 171. — Peter Nielsen, Sgpr. 169—171. — Wulf Sivert 170.
 Rosenvinge, Slægten 163. — Henrik Villumsen, Gesandt 148. — Matthias Henriksen, Ldsdommer 154 f.
 Rosenørn, Elisabeth 177. — Sophie 177.
 Rosing, Johanne Cathrine 267, 270. — Karen Kirsten 271. — Michael 11. — Michael Jensen, Hdlsmd. 269, 271.
 Rosmus, Jens Thomsen, Byfgd., Tolder 68.
 Rostgaard, Fr., Oversekr. 75, 156.
 Rostocker, Jochum Stefansen, Kbmd., Rdmd. 50.
 Rothe, C., Biskop 189. — Johan Andreas, Landchirurg 13.
 Rotker, Harmann 51.
 Rudbeck, Carl Alexander, Oblt. 238. — Claes Reinhold, Major, Hofmarskal 256. — Ebba Vendela Christina 257. — Frederik Adolf Rotenburg, Kapt. 238. — Hedvig Maria Charlotte 238. — Hilda Magd. Marg. 238. — Johan Zakris Josva Ture Gustaf, Frihr., Generalmajor 256 f. — Juliana Sofia Gabriella 256.
 Rundqvist, Augusta 231. — Christina Sofia 238.
 Ryckert, P. C. 153.
 Rydberg, Olivia 259.
 Rye, Hanna Hermana Balthazara 221. — Hans Jacob, Oblt. 220 f. — Jacobine Ulrika 221. — Johan Henrik, H.R.Ass. 221. — Olaf, Generalmajor 221.
 Rürinck, se Røring.
 Rönnow, Birkedommer 123.
 Rørdam, Peter 19.
 Røring, Peter, Kbmd. 50.
 Røvdantz, Frantz 51.
 v. Röök, Christina Sofia 238. — Frans Oscar, Pr.lt. 238. — Gustaf, Dommer 238. — Ulrika Talena 238.
 Sagnier, Charles 87.
 Saint Fauraux Avon, Joseph, Danser 81, 87—90. — Ursula 81, 85, 87, 89 f.
 Salle, Henrik 281.
 Saltum, Inger Hansdatter 65.
 von Saltza, Otto Reinhold 7.
 Samsioe, Brita Sophia 254.
 Samuelsen, Jakob 53.
 Sandels, Carl Axel Magnus, Kapt. 257. — Clementina Adelaide 257. — Ellen Charlotta 257. — Lars August, Oblt. 257.
 Sanmark, A., Sekondlt. 263.
 Santesson, Carl Gustaf, Kpl. 262. — Carl Gustaf, Læge 262. — Maria Margareta 262.
 Sarouw, Thomine Anny Elisabeth 222.
 Saulnier, Danserinde 86.
 Saxtorph, Boronea Sylvestra 229.
 Scavenius, Peder Lauridsen, Prof. 151.
 Schade, Albert 154. — Chr., Sgpr. 154.
 Schagerström, Carl Ivar Emanuel, Kapt. 238.
 Schall, Claus, Concertmester 11.
 Scharling, C. E., Prof. theol. 179, 189 f.
 Scharvin, Laurits, Sgpr. 155.
 Scheffmann, Hans Albrecht 99 f.
 Schell, Otto Melchior, Underlt. 238 f.

- Scherber, Carolina Fredrika 235.
 Schjelderup, J., Biskop 153. — Jens, Sgpr. 155. — Peder Jensen 153.
 Schiern, Fr., Prof. 186.
 Schildknecht, Barbara 6. — Johann Hermann Heinrich 6.
 Schimmelmänn, Charlotte 270.
 Schiött, jfr. Shiött, — C. C., Kapt. 239. — Carl Gustaf, Kapt. 239.
 Schiøtz, Anna Cathrine Elisabeth 229. — Charlotte Petrea 229. — Søren Daniel, Byfgd. 229. — Søren Daniel, Læge 229.
 Schleiermacher, Fr. Daniel Ernst, Prof. 181.
 von Schlippenbach, Elisabeth 5.
 Schlyter, Margaretha Lovisa 245.
 v. Schmaltz, Carl Lorentz Ferdinand, Sekondlt. 257.
 Schmidt, Otto, Mag. 155.
 Schmiterlöv, Axel Fredrik, Vice-Hrdsh. 239. — Emma Charlotta 239. — Georg Wilhelm, Major 239. — Maria Sophia Leontina 239.
 Schnabel, Bernhard, Rektor 158.
 Schneedorff, Betzy 215.
 Schnewitz, Heinrich, Oberst 4.
 Schnitzler, Fräulein 241.
 Schorn, I. A. 176.
 Schou, Jacob Henric, Assess. 116 f, 210. — Jens, Sgpr. 116, 130.
 Schousboe, V. 179.
 Schouw, Skrædermst. 221. — Anne 221. — Christian Jacob, Prlt. 221.
 Schreiber, Mathias, Diakon 74.
 Schreuder, Kmr. 95.
 Schroeter, Andreas Frederik Wilhelm, Læge 225. — Berthe Kirstine 224. — Dorothea Maria 225. — Jens Fr., Kapl. 225. — Maren Bergithe 224.
 Schrøder, Carl, Prokurator 76. — Gert 51.
 v. Schultz, Schultz, Adolph Philip, Prlt. 137. — Caroline 137. — Caroline Amalie Henriette 137 f. — Francizka Joh. Laur. Emilie 137. — Henriette 137. — Johan Philip, Oblt. 137.
 Schulze, Gottlob Ernst, Prof. 180.
 Schurmann, Skriver 13 f.
 Schwartz, Annette Christiane 221, 241.
 Schwartz, Fr. 11. — Johanne Margrete 80.
 Schüberg, Skovfv. 257. — Anna 257. — Christian Sofus Lucian Eugén, Sekondlt. 257.
 Schürer von Waldheim, Carl 239. — Charlotta Ulrika 239. — Ebba Charlotta Augusta 239. — Johan, Oberst 239. — Josefina Augusta Botilda 240. — Per Johan, Kapt. 239. — Rudolf 239.
 Schönning, Christen, Dr. jur. 151.
 Schott, Mary Bell 244.
 Sebelin, Dorothea Christiane 145.
 Secher, Nielsine Kirstine Ingeborg Gine 142. — Rasmus, Kbmd., Konsul 142.
 Seerup, Bagge Sørensen 157. — Frederikke 170 f. — Jens Jørgensen, Amtmd. 170 f. — Niels Nielsen, Dr. med., Prof. 156.
 Seestedt, se Sehested.
 v. Segebaden, Elisabeth Maria 242.
 Sehested, Bogtrk. 273. — Skolehld. 274. — Amalia 275. — Andreas Clausen, Stabsskr. 274. — Ane 276. — Ane Dorothea 275. — Ane Dorothea 276. — Anna 277. — Anne Cathrine 276. — Anne Kathrine 276. — Antonette Elisabeth 274. — Bertel Poulsen, Marketender 274. — Birgitte 274. — Birgitte Jensdtr. 274. — Birthe Christine 274. — Carl 272. — Carl Peter 277. — Casimirus Wilhelm 273. — Casper, Styr. 275. — Casper Bernhard, Politibtj. 274 f. — Cecilia 275. — Charlotta Louisa 273. — Christian Frederik, Styrmd. 275. — Christian Hansen, Skolehld. 275. — Christian Ludvig 273. — Christiane Margrethe 275. — Christiane Sophie 273. — Christine Hedeveg 275. — Claus 276. — Claus Hindrichsen, Styrmd. 276. — David Guldbrandt, Skibstømmermd. 276. — Dorothea 276. — Eleonora Lisette 273. — Eleonore 274. — Elizabeth 276. — Eritha Emilie 275. — Eva Charlotte 277. — Feicke 276. — Frands Christo-

- pher Carl Ulrich 274. — Frands Magnus 273. — Frederik 272. — Frideric Bernhard 272. — Friderich Wilhelm 275. — Folgart 276. — George Waldemar Gomez 275. — Georgine Marie 275. — Gregers Høeg 276. — Hannibal, Statholder 148. — Hans Adolph 276. — Helene Cathrine 272. — Helene Cathrine 277. — Henrich, Skipp. 276. — Henriette Adeline 275. — Henrik 272. — Jens Friderich, Kornet 276. — Jens Hansen 276. — Jeppe Hansen, Øltapper 277. — Jess Peter, Sejlmgsv. 277. — Johan Christian 273. — Johan Frederik, Oberst 277. — Johan Rantzau, Kontrollør 272 f. — Johan Rantzau, Skr. 273. — Johanna Sophia 273. — Johanna Sophia Dorothea 274. — Juliane 275. — Juliana Maria 273. — Karen Marie Dorthea 275. — Knud 277. — Knud Gyldenstjerne 277. — Lene 277. — Leon Mortimer Usher 275. — Louise Sophie Friederike 277. — Lucie Friederike Augusta 274. — Marchus, Betjent 274. — Margaretha Maria 274. — Marie Louise 274. — Mette Jensdtr. 277. — Niels, Major 274. — Peder Christian, Styrmd. 275. — Poul, Oblt. 107. — Rebecca 277. — Sara 277. — Sophie 273. — Steffen 277. — Steffen Jacobsen, Brygger 277. — Thomas Christoffer, exam. jur. 277. — Ulriche 273 f. — Wibeke Magdalene 272. — Wilhelmine Caroline 274. — Øllegaard Dorthea 272.
- Sehrs, Anna 96—98.
 Sehsted, se Sehested.
 Selander, Brita Christina 229.
 Selldén, Niklas Jonas Gustaf, Sekondlt. 257.
 Selmer, Elisabeth 142.
 Sested, se Sehested.
 Sevel, Hans Just, Sgpr. 158.
 Severin, Jakob 61.
 Shiött, Carl Gustaf, Kapt. 257. — Carl Gustaf, Kapt. 257. — Maria Margreta 257.
- Shuttleworth, John, Kbmd. 199 f, 212.
 Sibbern, Fr. Chr., Prof. 186.
 Sidvall, Anna Maria 246.
 Silen, Hilma Charlotta 80.
 Silfversparre, Emerentia Magdalena Eleonora 257. — Eva Margaretha Charlotta 237. — Georg Carl, Dir. 257. — Inga Christina 231. — Knut Isak Arvid Harald, Frihr. 257 f. — Sofia Vilhelmina Jacobina 254.
 Silverstolpe, Augusta Wilhelmina 239. — David Aug. Leon., Generalmajor 239. — Eleonora Ulrika 235. — Gustaf Abraham, Pr. 239. — Ulrikka Charlotta 239.
 Sjövall, Johanna Regina 251.
 Skeel, Christen 148. — Hans 150. — Jørgen Ottesen 155. — Knud 146, 150. — Ove Ottesen 155 f.
 Skive, Søren Thorsen, Pr. 151.
 Skott, C. W. A., Sekondlt. 258.
 Skov, S., cand. 178.
 Skriver, Lars Hansen, Bgmstr. 173.
 Slange, Niels, Historiker 154.
 Sletting, Oluf Nielsen, Sgpr. 157.
 Smeden, se Tor Smeden.
 Smidt, Justitsrd. 138. — Franz Christopher, Nationalbankdirektør 138. — Cathinca Ulrica 138.
 Smith, Familien 282. — C. W., Prof. 186. — Daniel Peter, Sgpr. 283. — Troels Lauritzen, Generalfiskal 156, 282.
 Sneckenström, Josefina Augusta 246.
 Sneedorf, Fr. 147.
 Snistorph, Jens Jacobsen, Kpl. 112 f. — Malene Jensdtr. 113.
 Snitlach, Hübert, Kbmd., Rdmd. 50.
 Sommelius, Carolina Gustava 240. — Gustaf Lorentz, Prlt. 239 f. — Inga Charlotta 233. — Johan Reinhold, Pr. 240.
 Sparre, Bo Grip Bleckert, Frihr., Sekondlt. 258. — Carolina 258. — David Bleckert Casimir, Frihr. 258. — Emilia Augusta Teresita 256. — Helen Bradburn 258. — Henrik Casimir, Frihr. 258. — Sigrid Honorine Cecilie,

- Frihr.inde 255. — Ulrika Charlotta Jaquette 237.
- Spens, Clara Jacobina, Grevinde 241.
- Stade, se Tom Stade.
- Stalén, Carolina Maria 231.
- v. Stammitz, Georg Heinrich, Kapt. 95.
- Staur, Slægten 280.
- Steen, Christen Sørensen 57. — Søren Christensen, Kbmd. 56.
- Steenbuch, Hans, Biskop 74, 155.
- Steenfeldt, Jens, Pr. 66.
- Steenstrup, Japetus, Prof. 189.
- Steffens, Dorothea Christierne 224.
- Steffensdatter, Kirsten 56.
- Steffensen, Peder, Byskr. 56.
- v. Steijern, Eva Beate Gustava Vult 258.
- Stein, Maria Catharina 167.
- Steinbach, Maria Catharina 167.
- Stenkula, Helena Maria 262. — Pehr Anders, Provst 262. — Zacharias Fr. Agathon, Læge 262.
- Stephens, George, Prof. 186.
- Stephenson, Jessie Wilhelmine 79.
- Stevenson, James, Sir 31.
- Stjernsam, Constance Adelaide 241.
- Stjernstam, Bernhardina Magdalena 240. — Gustaf Charles Emile, Kapt. 240. — Gustaf Wilhelm, Major 240. — Maria Charlotta 240.
- Stjernvall, Elisabeth 235.
- Stockenberg, Helena Gustafva 245.
- Stockfleth, Chr., Stiftamtmd. 152.
- Stråle, Hedvig Ulr. Aug. 236.
- Strambou, Johanne (Jeanette) Margrethe 283. — Peter Johan Vilhelm, Politiretsass. 283.
- Strøm, Marie 270 f. — Ole, Læge 271. — Rasmus, Nationalbankdirektør 271.
- Strømer, J. P., Oblt. 240.
- Stub, Niels, cand. theol. 158. — Niels, Vicepræsident 152.
- Stubbe, Christian, Pastor, Dr. 73.
- Sture, Charlotta, Frihr.inde 242. — Tekla, Frihr.inde 231.
- Stäudlin, Karl Fr., Prof. 180.
- Suenson, Anna Cathrine 223. — Johanne (Jeanette) Margrethe 283. — Maren Marie 283. — Nicolas, Konsul 283.
- Suhr, O. B., Gross. 189.
- Sundberg, Lovisa 89.
- Sundeman, Johanna Maria 262.
- Sundgren, Valborg Amalia 253.
- Sundholm, Josefina Augusta Bortilda 240. — Maria Margaretha 240. — Olof Theodor, Major 239 f. — Thure, Læge 240.
- Sundt, Anna Bendikte Sylvia 221. — Frederik, Skiisreder 221. — Otto Wilhelm, Kapt. 221.
- v. Sundt, Susanna Christina 230.
- Swane, Birgitte Franciska 179.
- Svane, Hans, Biskop 149. — Jens, Sgpr. 156. — Johannes 156.
- Svebilius, Katarina 245.
- Svensden, Bastian, Klokker 221. — Carl Emilius Schancke, Oblt. 221. — Ellen 221. — Jonas, Visiterer 278. — Marie Jeanette 221.
- Svensson, Carl Axel Ivar, Læge 262. — Charlotta 262. — Elsa Maria 262. — Per Reinhold, Provst 262.
- Sverdrup, Anna Fredrika Gustafva 226. — Georg Frederik Wilhelm, Oblt. 226. — Ingeborg Margrethe Augusta 226. — Michael, H.R.Justitssekr. 226.
- Svinhufvud, Gustava Vilhelmina 249. — Maria Augusta 253.
- v. Sydow, Anna Eleonora Charlotta 244.
- Söderqvist, Ebba Sophia 247.
- Sørensdatter, Bodil 132 f. — Maren 69.
- Sørensen, Anders, Gæstgiver 62. — Chr. 53. — Hans, Bgmstr. 173. — Hans, Bgmstr., Tolder 63. — Niels 56. — Niels, Forv. 165 f. — Niels, Rdmd. 59. — Peder 143.
- Tamstrup, Margrete Lauridsdatter 59. — Peder Nielsen, Kbmd. 59.
- Tanck, Peter Matthias, Stiftsprovst 158.
- Taube, Christina Ulrica 240. — Constance Adelaide 241. — Gustaf Edvard, Greve, Oberst 240 f. — Gustaf Johan, Greve, Hofmarskal 240. — Mathilde

- Charlotta 241. — Sofia Eleonora Fredrike 248.
 Tegnér, Carolina Christina 258. — Esaias Magnus, Hrdspovst 258. — Niels Oskar Magnus, Seklt. 258.
 Ten Aar, Familien 49.
 Thaarup, Thomas, Teaterdirektør 11.
 Theilmann, Forpgt. 122.
 Thestrup, Slægten 163.
 Thijsen, Karen 1.
 Thiset, A., Arkivar 27, 33.
 Thomsen, Christian Jürgensen, Arkæolog 161—163. — Jørgen, Kancred. 122. — Vilhelm, Prof. 29.
 Thormøhlen, Jørgen Jørgensen, Kbmd. 158.
 Thorsen, Peder Goth, Historiker 191 f.
 Thorup, Peter Nicolai, Prof. 177, 191.
 Thostrup, se Bendix.
 Thostrup, Slægten 78.
 Thott, Otto, Greve 159.
 Thulin, Gabriel, Reg.rd. 29. — Gustaf Otto, Apoteker 258. — Hans Thore Henrik, Kapt. 258. — Johanna Maria 258.
 Thun, Gustava Magdalena 246.
 Thura, Albert 75. — Laurids, Biskop 75. — Laurids, Arkitekt 75.
 Thøgersdatter, Ida 59.
 Thøgersen, Lars, Rdmd. 174.
 Tideke, Familien 49.
 Tisell, Eva Beata Gustava 258. — Henrik August, Major 258. — Johan Henrik, Kapt. 258.
 Tjæreby, Oluf Andersen, Sgpr. 152.
 Tobiesen, Thomassine Georgine 228.
 Tommerup, Johanne 16.
 Tom Stade, Ewert 51.
 Torck, Rasmus 51.
 Torell, Martina 254.
 Tor Smeden, Claus, Kbmd. 50.
 Trane, Samuel Poulsen, Sgpr. 148 f.
 Tratziger, Adam, Kansler 40.
 Trellund, Johannes, Biskop 74, 156.
 Treloar, William, Sir 32.
 Treschow, Gerhard 72. — Gerhard, Sekretær 151.
 Trojel, Anna Elisabeth Hansdr. 120.
 Truttmann, Daniel Bastiansen, Kbmd. 70. — Magdalene Danielsdr. 70.
 Trägård, Carolina Gustava 240.
 Tutein, Carl D. 176. — Ferd. 176.
 Tuxen, A., Generalltnt. 28. — Chr., Bgmstr. 154.
 Tvede, Jacob Jensen, Sgpr. 120.
 von Türck, Just Diedrich 79.
 Tysk, Hans 52.
 Tønsberg, Frode 151.
 Udsen, Jens, Felbereder 134. — Mariane 134.
 Ugglå, Ebba Gustava Charlotta, Friherreinde 234.
 v. Uhden, Wilh. Otto, Statsrd., Arkæolog 181.
 Ulfeldt, Christopher 109. — Ebbe, Lensmd. 108. — Knud 109. — Korfitz 106—108, 110.
 Ulfspærre, Ebba Vendela Christina 257. — Sofia Charlotta Vilhelmina Elisabet 249.
 Ulner, Carl Hans, Kontreadm. 244. — Carl Robert Thiodolf, Værftchef 244. — Sophia 244. — Vendela 244.
 Ulrik, Hertug 42.
 d'Unker, Annette Christiane 221, 241. — Carl Henrik Lützow, Genremaler 241. — Carl Henning Lützow, Ritmstr. 221, 241. — Elisabeth Charlotte 221. — Henrik, Generaladjutant 221.
 Usher, Henriette Adeline 275.
 Ussing, J. L., Prof. 177, 186. — Rasmus, Pr. 160. — W., H.R.Ass. 189.
 Waage, O. 177.
 Wacker, Herman 51. — Siger 51. — Thonnis 51.
 Vegetius, Bartoldt, Præst 4.
 Vahl, J. 177.
 Waldau, Maddy 236, 253.
 Walden, K. R., Krigsminister 29.
 Valentinsen, Christiane Sophie 273.
 Valerius, Amalia Aurora Adelaide, Malerinde 243.
 Wallberg, Christina Elisabeth 232.
 Wallenberg, André Oscar, Gross.

244. — Anna Eleonora Charlotta 244. — Anna Laurentia 244. — Catharina Wilhelmina 244. — Marcus, Biskop 244.
- Wallin, Salomina 260.
- Walsøe, Kmrdr. 122.
- Walther, Caroline 137.
- Walter, Johan August, Læge 245.
- Waltersdorf, Dorothea 166.
- Wandal, Hans, Prof. 154. — Hans Hansen, Sgpr. 158 f. — Ivar, Prof. 149, 151. — Johan Frederik, Prof. 158.
- Wandel, C. F., Viceadmiral 28.
- Vangensten, Anne Margrethe 218.
- Varberg, Johannes Jacobi 150.
- Wedel, Clementine Wilhelmine Clotilde Frederikke Rosalie, Ctsse. 223.
- Wedel-Jarlsberg, Amalie Isabella Sophie 222. — Anna Dorothea 226. — Clementine Wilhelmine Clotilde Frederikke Rosalie 223. — Ferdinand John, Baron, Prlt. 226. — Ferdinand Julius, Baron, Kommandørkapt. 222 f. — Finn Frederik Wilhelm, Baron, Kommandør 223. — Frederik (Fritz) Wilhelm, Baron, Amtmd. 222. — Ingeborg Margrethe 222. — Thomine Anny Elisabeth 222. — Wilhelm Frederik, Baron, Overstaldmst. 226. — Wolfgang Christian, Baron, Oberst 222.
- v. Vegesack, Anna Helena 241. — Carl Henning Ivar, Major 241. — Didrik Ulrik Roderik, Kapt. 241. — Vilhelmine 241.
- Wehr, Johan Arendsen 52.
- Vejby, Søren Sørensen, Kpl. 155.
- v. d. Weide, Marcus, Skomager 51.
- Weidemann, Anna Catharina 141. — Poul Popp Clemensen, Kbmd. 64.
- Weider, Greta 281. — Sigismundus, Kapt. 281.
- Weinmann, Ewert, Kbmd. 115. — Hans Jørgen, General 115. — Margr. Elisabeth 111, 114 f, 131 f.
- Weisbach, General 6.
- Welding, Hermann 277.
- Vendelbo, Anne Eriksdr. 61. — Erik Jensen, Kbmd. 61. — Gert Eriksen 62. — Herman Eriksen 62. — Jens Eriksen 62. — Katrine Eriksdr. 62. — Katrine Eriksdr. 62. — Kirsten Eriksdr. 62. — Lisbet Eriksdr. 62. — Maren Eriksdr. 62. — Maren Eriksdr. 62. — Otto Thomsen, Byskr. 61.
- Vennerholm, Margareta Vilhelmina 259.
- Wenster, T., Stud. med. 262.
- Werckmester, Carsten, Kbmd. 50.
- Werlauff, E. C., Historiker 186.
- Werner, Amanda Gustafva 262. — Anshelm, Læge 262. — Christine Edel Marie 217. — Niels, Landmaaler 262. — Sofia Gustava 262.
- Westberg, Johan Peter, Prlt. 241.
- Wester, Adolf Mauritz, Kapt. 258. — Axel Eduard, Major 258 f. — Magdalena Christina 258.
- Vestergaard, Jens Eriksen, Amtsfv. 132. — Jens Jensen 132.
- Westergaard, N. L., Prof. 186, 189.
- Westerlund, Ernst Otto Theodor, Læge 262. — Gustaf, Sgpr. 259. — Johanna Maria 262. — Nina 262. — Olivia 259. — Oscar August, Major 259. — Pehr Wilhelm, Provst 262.
- Vestesen, Anna Catharina 117. — Anna Maria 117 f. — Charlotte 121 f. — Søren, Kanc.forv. 117.
- Westman, Agnes Charlotta 250 f.
- Vestmark, Vilhelmine 241.
- de Wette, Wilh. Martin Leberecht, Prof. 181.
- af Wetterstedt, Carl August Alfred, Pr.lt. 241. — Charlotta Amalia 241. — Clara Jacobina 241. — Niklas Joakim, Riksheroldiker 241. — Sophia Emerantia 237. — Sophia Ulrika 241.
- Wichmann, Slægten 163. — Conrad, Major 67. — Ulriche 273 f.
- Widegren, Eva Margaretha 241.
- Widerberg, Henriette Sophie, Operasangerinde 243.
- Wiel, Klas Madsen, Hdlsmd. 157. — Truels Madsen, Lagmd. 157.
- Wijkander, Anders, Sgpr. 241. — Eva Margaretha 241. — Fredri-

- ka Wilhelmina 242. — Johan August, Kapt. 241 f.
 Wilborn, Jochim 51.
 Wildstock, Familien 49.
 Wilhelm af Braunschweig-Lüneburg, Hertug 42.
 Wilken, Fr., Prof. 181.
 Villadsdatter, Else 66.
 Willberg, Sophia Maria 248
 Wille, Elisabeth 223. — Hans Jacob, Kapt. 223. — Helle Charlotte Margrethe 223. — Peter Frederik Suhm, Magasinforv. 223.
 Willemoës, A., Oberst, Kmhr. 16.
 de Willum, Jan 1.
 Willumsdatter, Marta 63.
 Villumsen, Willumsen, Martha Vilhelmine 226. — Niels 148.
 Wilsbech, Margrete 65. — Rasmus, Ridefgd. 65.
 Wilster, E. H. C., General 176 f.
 Wimmer, Ludvig, Filolog 30.
 Vinding, Jens Poulsen, Prof. 149. — Poul Rasmussen, Prof. 154.
 Winge, Anne Marie Sophie 224.
 Vinius, Andreij 2.
 Winsløv, Juliane Georgine (Signe) 228.
 Winsnæs, Agnete 227. — Frederik Wilhelm, Sgpr. 226 f. — Gabriel Hofgaard, Sgpr. 226. — Martha Vilhelmine 226.
 Winther, Slægten 163. — Rasmus Pedersen, Pr. 163—165.
 Wirenfeldt, Slægten 56, 61. — Niels Sørensen, Kbmd. 60 f.
 Virgin, C. F. S., Viceadm. 244. — Sophia Carolina Hildegard 243.
 Wissing, Jens Jensen, Hdlsmd. 110.
 With, Fock Albertsen 49.
 Witt van Berg, Dorothea 145.
 Witthof, Charlotte 231, 246.
 Wium, Peder Pedersen, cand. theol. 158. — Søren Iversen, Præst 40.
 Vogelius, Slægten 52.
 Vogt, Carl Jacob, Oblt. 221. — David, Byfgd. 221. — I. H., Statsrd. 225. — Jacob, Læge 225. — Marie 225. — Marie Caroline Vilhelmine Sophie 222. — Marie Magdalene 221.
 Voigt, Sekretær 12.
 Wolf, Fr. August, Prof. 181.
 Wolff, Ellis, Generalltnt. 31. — Marie Elisabeth 216.
 Wolgast, Peiter Peitersen, Bartskær 66. — Peiter Peitersen, Guldsm. 66. — Søren Peitersen 67.
 Wood, Walter 195.
 Worm, Slægten 48 f. — Chr., Biskop 74, 156. — Matthias, Præsident 152. — Ole 44. — Peder, Kbmd. 173. — Peder Olesen, Justits- og Admiralitetsrd. 152 f.
 Vorm, Anne Jensdtr. 165 f. — Jens 165. — Jens Jensen 165 f. — Poul Jensen 165 f.
 Worsaae, J. J. A. 160—163, 264.
 Wortmann, Willum 51.
 v. Voss, Adam Andreas, Tolder 131.
 Wotschke, Theodor, Dr. 74.
 Wretman, Sofia Albertina 255.
 Wright, John 213.
 Wulff, J. A., Grosserer 138. — Maria Agnethe 138. — Olivia Caroline Cathrine 138.
 Zachariae, Admiral 29.
 Zackow, Baltzar, Hoftrompeter 94.
 Zehested, se Sehested.
 Zethelius, Gustava 231, 246.
 Zeuthen, Fr. 179.
 Zoëga, Hans, Prof. 150.
 Zoëge, se Ceev.
 Zündorff, Christine 216.
 Öhnqvist, Staldmst. 242. — Erik Gustaf, Kapt. 242.
 Öman, Elisabeth Maria 242. — Polycarpus Henr. Fredr. 242.
 Örbom, Margaretha Charlotta, 259. — Niels Gustaf, Rgmtslæge 259. — Niels Victor Hugo, Kapt. 259.
 Örnköld, Axel Otto, Kapt. 259. — Katarina Ebba Cecilia 259. — Knut Alfred Rudolf Fabian, Frihr. 259. — Margareta Vilhelmina 259.
 Ørsted, H. C., 176, 264.
 Östensen, Ole, Kbmd. 100.
 Östergren, C. J., Dampskibsf. 259.
 Østrup, Jens, Kbmd. 283. — Maren Marie 283.
 Övergaard, Beda Tullia 259. — Carl Otto, Kapt. 259. — H., Kapt. 259.

INDHOLD.

Johann Böcker von Delden und seine Nachkommen in Russland. Af Dr. Erik Amburger. Med en Indledning af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. Louis Bobé	1
En Session i Rudkøbing 1812. Af Adjunkt Hans H. Fussing	9
Ludvig Holbergs borgerlige Segl. Af Arkivar i Rigsarkivet Poul Bredo Grandjean	16
Nogle Oplysninger om Søren Kierkegaard 1834—38. V. Af Kontrolør Sejer Kühle	19
Heraldiske Nyskabninger i vor Tid. Af Museumsassistent, cand. mag. Arne Hoff	26
Caspar Markdanner. Af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. Louis Bobé	39
Fremmedelementet i de nordjyske Købstæder i det 16. og 17. Aarh. Af Postmester C. Klitgaard	48
Anmeldelser	72
Smaa Meddelelser. (Grubbe. — To Kjærulf-Grene)	78
Bidrag til den Bournonvilleska familjens historia. Av Apoteker Paul Bournonville, Stockholm	81
Dansk-norske militærslekter Hirsch og deres oprinnelse. Av Overretssakfører, Kaptejn Per von Hirsch, Volda, Norge	91
Kammerskriver Søren Jensen Hellekande, hans Efterslægt. Slægten Lindberg af 1640 og Amtsforvalter Morten Michelsen Hadrup til Ørridslevgaard, Dallund og St. Købeskovgaard. Supplerende Oplysninger om tre Slægter Lindberg. Af Bankdirektør F. C. Bretteville-Plum	104
Danske og norske studerende i Oxford. Af Arkivar i Rigsarkivet Frk. cand. mag. Henny Glarbo	146
Anmeldelser	160
Smaa Meddelelser. (Slægtskabet mellem Familierne Gram og Bugge i Vendsyssel)	165
Rettelse	167
Spørgsmaal og Svar	167
Samfundets Regnskab for Aaret 1934	168
Nogle Undersøgelser angaaende Landsdommer Enevold Heug og hans nærmeste Slægt. Af Kommuelærer A. M. S. Myrhøj	169
Bidrag til Henrik Nicolai Clausen's Livshistorie. Af Dr. theol. Skat Arildsen	175
Af et Helsingørsk Handelshus' Historie. (Godenius og Fenwick). Af Lektor Hakon Müller	193
Norske, svenske og finske frivillige Officerer og Læger i den danske Hær og Flaade i Krigene 1848—50 og 1864. Af Kaptejn, Kammerjunker Hector Boeck	214

Breve fra Komponisten Edouard du Puy. Ved cand. mag. Jan Neiiendam	265
Nogle spredte Sehesteder. Ved Direktør Th. Hauch-Fausbøll	272
Smaa Meddelelser. (Et lille Bidrag til Søfareren Vitus Berings Biografi. — Et Kirkebogsfund. — Lidt mere om Slægten Kynemundt. — Heraldiske Nyskapinge? — von Müllen. — Weider. — En hidtil ukendt jysk Væbnerslægt)	278
Anmeldelser	282
Spørgsmaal	283
Samfundets Anliggender	284
Fortegnelse over Medlemmerne af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie (1. December 1935)	285
Register	291

